3η Διεθνής

Τα Τέσσερα Πρώτα Συνέδρια

ΘΕΣΕΙΣ, ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΜΑΝΙΦΕΣΤΑ

Σειρά: Θεωρία & Πολιτική

Εκδόσεις
ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΠΑΛΗ

ΘΕΣΕΙΣ, ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ, ΜΑΝΙΦΕΣΤΑ

ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΤΗΣ 3ΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ

Τίτλος: **ΘΕΣΕΙΣ, ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΜΑΝΙΦΕΣΤΑ ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΤΗΣ 3ΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ**

Μετάφραση: Ε.Π.

Εκτύπωση: Τυπογραφείο Κ. ΦΕΡΕΤΟΣ & ΥΙΟΙ Ο.Ε.
ΔΕΡΒΕΝΙΩΝ 30 ΑΘΗΝΑ 106 81 ΤΗΛ: 210 33 00 646
Χρονολογία τυπογραφικής εργασίας: ΝΟΕΜΒΡΗΣ 2007

ΤΗΛ: 210 5247227
Ιστοσελίδα: www.okde.gr
e-mail: ergatikipali@okde.gr

ΘΕΣΕΙΣ, ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ, ΜΑΝΙΦΕΣΤΑ

ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΤΗΣ 3ΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ

Ε Κ Δ Ο Σ Ε Ι Σ
ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΠΑΛΗ

Περιεχόμενα

Πρόλογος

Οι **Εκδόσεις Εργατική Πάλη** κυκλοφορούν για πρώτη φορά στην Ελλάδα σε ένα τόμο όλα τα κείμενα, αποφάσεις και υλικά των τεσσάρων πρώτων Συνεδρίων της Κομμουνιστικής (3ης) Διεθνούς.[1] Το 1921 είχαν δημοσιευθεί από το ΣΕΚΕ (κομμουνιστικό) μόνο οι αποφάσεις του 2ου Συνεδρίου μαζί με το καταστατικό[2], ενώ αποσπάσματα από τ' άλλα συνέδρια δημοσιεύτηκαν σε περιοδικά και μικρές εκδόσεις. Μόνο μετά την Μεταπολίτευση εκδόθηκαν και τα τέσσερα συνέδρια, αλλά σε αραιά χρονικά διάστημα (το πρώτο συνέδριο εκδόθηκε το 1977 και το τέταρτο το 1987!), από διάφορες εκδόσεις, και κάθε συνέδριο σε ξεχωριστό τόμο. Σήμερα όλα είναι εξαντλημένα εδώ και πολλά χρόνια. Η συμβολή αυτών των εκδόσεων ήταν πολύ σημαντική για την γνωριμία με το θεωρητικό και πολικό έργο που ανέλαβε η Κομμουνιστική Διεθνής αμέσως μετά την ίδρυσή της.

Σ' εκείνες τις εκδόσεις υπήρχαν αρκετά μεταφραστικά λάθη, όπως και μερικές παραλήψεις, αρκετά σημαντικές, αποφάσεων και άλλων υλικών. Οι **Εκδόσεις Εργατική Πάλη**, στην παρούσα έκδοση διόρθωσαν όλες τις ελλείψεις, άλλαξαν την σειρά των κειμένων βάζοντας στην αρχή κάθε συνεδρίου τις σημαντικές αποφάσεις και επιπλέον πρόσθεσαν και ένα γλωσσάριο βιογραφικό και ιστορικό σημαντικών γεγονότων.

Η θεωρητική και πολιτική κληρονομιά της 3ης Διεθνούς

Στα πρώτα χρόνια η Κομμουνιστική Διεθνής ασχολείται με την αναζήτηση μιας στρατηγικής για τον καθορισμό μιας επαναστατικής πολιτικής. Η νικηφόρα επανάσταση του Οκτώβρη είχε προκαλέσει ανεπανόρθωτες ρωγμές στην οργανική ενότητα της Σοσιαλιστικής Διεθνούς, αλλά τα βασικά της διδάγματα δεν είχαν κατανοηθεί. Θα χρειάζονταν πολύ μεγάλη προσπάθεια για να κατανοηθούν οι εμπειρίες και η πολιτική του μπολσεβίκικου κόμματος και να ξεχωριστούν τα καθολικά χαρακτηριστικά της Οκτωβριανής Επανάστασης από τις ρωσικές «ιδιαιτερότητες». Κάθε ζήτημα προκαλούσε βίαιες και παθιασμένες συζητήσεις στο εσωτερικό ενός εργατικού κινήματος που βρίσκονταν σε μια διαδικασία ενοποίησης, μέσα σε μια επαναστατημένη Ευρώπη, όπου οι επιλογές, οι προσπάθειες, τα λάθη είχαν άμεσα πρακτικά αποτελέσματα

Από τη χρεοκοπία της 2ης Διεθνούς δεν γεννήθηκε πάνοπλο, ένα νέο εργατικό κίνημα. Κατά την διάρκεια των τεσσάρων πρώτων συνεδρίων η Κομμουνιστική Διεθνής επεξεργάζεται και συγκεκριμενοποιεί μια επαναστατική στρατηγική για την Ευρώπη. Κάθε συνέδριο επιφέρει νέες διορθώσεις και νέες συγκεκριμενοποιήσεις. Κατόπιν με το κλείσιμο της ρώσικης επανάστασης στα σύνορά της και με την υποταγή της Διεθνούς στα κρατικά συμφέροντα της Σοβιετικής Ένωσης, οι συζητήσεις, οι

θεωρητικές αναζητήσεις βαλτώνουν και αποστειρώνονται. Την νεκρική σιγή που επιβλήθηκε στην Διεθνή μετά την επικράτηση του Στάλιν διέκοπταν οι κεραυνοί του Τρότσκι, τα γραπτά της φυλακής του Γκράμσι και μεμονωμένες συνεισφορές που έμειναν όμως για τις μελλοντικές γενιές.

Αν και η ανάγκη για μια νέα Διεθνή είχε ήδη εξαγγελθεί[3] αμέσως μετά την προδοσία της 2ης Διεθνούς για την στάση της στον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο η δημιουργία της θα αργήσει λόγω των αμφιβολιών και των δισταγμών που υπήρχαν στην αριστερή τάση του κινήματος. Αυτοί η δισταγμοί θα ξεπεραστούν από τρία γεγονότα που βάρυναν στην απόφαση των επαναστατών μαρξιστών. Η Οκτωβριανή Επανάσταση ήταν φυσικά το αποφασιστικό γεγονός. Πέρα όμως από αυτό, σημαντικό ρόλο έπαιξαν δύο ακόμη γεγονότα: α) Η αναγγελία από την αυστριακή αντιπροσωπία κατά τη διάρκεια της συνδιάσκεψης[4] της Μόσχας το Μάρτιο του 1919, της έναρξης της επανάστασης στη Βιέννη η οποία είχε σαν αποτέλεσμα να αλλάξει στάση η γερμανική αντιπροσωπία που μέχρι τότε απείχε από τη διαδικασία. β) Η πρόσφατη, τον Ιανουάριο 1919, δολοφονία της Ρόζας Λούξεμπουργκ και του Καρλ Λήμπνεχτ από μια σοσιαλδημοκρατική κυβέρνηση, η οποία συνταραξε[5] το τότε εργατικό κίνημα.

Ο ιστορικός και θεωρητικός ορίζοντας των τεσσάρων πρώτων συνεδρίων της Κομμουνιστικής Διεθνούς, είναι αυτός της «επικαιρότητας της επανάστασης». Επικαιρότητα της παγκόσμιας επανάστασης, που τέθηκε στην ημερήσια διάταξη από την ρώσικη επανάσταση της οποίας ήταν ο πρώτος κρίκος. Επικαιρότητα της νέας περιόδου που εγκαινιάστηκε τον Οκτώβρη 1917, αλλά επίσης και άμεση επικαιρότητα, της συγκυρίας της επανάστασης που χτυπούσε την πόρτα της Ουγγαρίας, της Αυστρίας, της Γερμανίας, της Ιταλίας. Το ιδρυτικό συνέδριο της 3ης Διεθνούς τοποθετείται πάνω στην προοπτική της επικαιρότητας της επανάστασης: η νέα Διεθνής είχε έρθει αντιμέτωπη με την εποχή των κρίσεων, των πολέμων και των επαναστάσεων, στην οποία είχε εισέλθει η ανθρωπότητα. Η αστική κοινοβουλευτική δημοκρατία είχε αμετάκλητα χρεοκοπήσει και επακόλουθο αυτής της χρεοκοπίας ήταν η χρεοκοπία της 2ης Διεθνούς, της κοινοβουλευτικής έκφρασης του εργατικού κινήματος.

1ο και 2ο Συνέδριο της Κοννουνιστικής Διεθνούς

Απέναντι στην κοινοβουλευτική κατάκτηση της εξουσίας που υποστήριζε η 2η Διεθνής, η 3 Διεθνής αντιπαράθεσε την εγκαθίδρυση της δικτατορίας του προλεταριάτου και σε ρήξη με τον κοινοβουλευτισμό την ανάπτυξη των Σοβιέτ σαν όργανα της εργατικής δημοκρατίας. Πολύ σωστα, επομένως, σαν κριτήριο διαχωρισμού με τη 2 Διεθνή, το **Μανιφέστο** του 1ου Συνεδρίου της Κομμουνιστικής Διεθνούς βάζει τα Σοβιέτ στο κέντρο της επαναστατικής πολιτικής: «Σε όλες τις χώρες όπου οι εργαζόμενες μάζες ζουν ζωή συνειδητή, συγκροτούνται σήμερα και θα εξακολουθήσουν να συγκροτούνται Σοβιέτ των αντιπροσώπων των εργατών, των στρατιωτών και των αγροτών. Να ισχυροποιήσουμε τα Σοβιέτ, να εξυψώσουμε το κύρος τους, να τα αντιτάξουμε στον κυβερνητικό μηχανισμό της μπουρζουαζίας, αυτός είναι σήμερα ο ουσιαστικός σκοπός των συνειδητών εργατών όλου του κόσμου»... «Μέσω των Σοβιέτ, η εργατική τάξη, με τον πιο σίγουρο και εύκολο τρόπο, μπορεί να φτάσει στην εξουσία σε όλες τις χώρες όπου τα Σοβιέτ θα συγκεντρώσουν γύρω τους την πλειοψηφία των εργαζομένων. Μέσω των Σοβιέτ, η εργατική τάξη, κυρίαρχη της εξουσίας,

θα κυβερνήσει όλες τις περιοχές της οικονομικής και ηθικής ζωής της χώρας, όπως αυτό γίνεται ήδη στην Ρωσία».

Αν και το απόσπασμα αυτό είχε σαν κύριο στόχο τον διαχωρισμό από τη σοσιαλδημοκρατία και μάλιστα σε μια εποχή όπου η επαναστατική άνοδο στην Ευρώπη ήταν στο υψηλότερο σημείο της (τέλος του 1ου Παγκόσμιου Πολέμου, οξύτατες πολικές κρίσεις–πτώση κυβερνήσεων και κοινοβουλίων-και επαναστατικός αναβρασμός σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες, ήττα του πραξικοπήματος του Καππ[6] από το γερμανικό προλεταριάτο, ο Κόκκινος Στρατός προχωρούσε προς την Βαρσοβία κλπ), ωστόσο υπήρχε μια ασάφεια. Γιατί αν και ήταν σωστή η πολιτική υπεράσπιση της σοβιετικής εξουσίας και ότι η προπαγάνδα για τα Σοβιέτ έπρεπε να είναι «στην ημερήσια διάταξη σ' όλες τις χώρες», η εμφάνισή τους και η ανάπτυξή τους εξαρτιόνταν από συγκεκριμένες συνθήκες, από το άνοιγμα μιας επαναστατικής κρίσης.

Αυτή η ασάφεια ή και σύγχυση ανάμεσα στην στρατηγική διατύπωση κατά την οποία τα Σοβιέτ αποτελούν «την ουσιαστική μορφή της Δικτατορίας του Προλεταριάτου» και την άμεση συγκεκριμενοποίησή τους, *παντού και πάντοτε*, οδήγησε, αργότερα, όλους εκείνους, που παρά την υποχώρηση του επαναστατικού κύματος, να θέλουν να διαιωνίσουν τις σοβιετικές μορφές, διατηρώντας επιτροπές κενές από κάθε περιεχόμενο, μειοψηφικές, σαν εναλλακτικά όργανα απέναντι στα συνδικάτα που τα θεωρούσαν σαν δομικά ανταγωνιστικά σε κάθε έκφραση εργατικής αυτονομίας. Τέτοιες ήταν οι απόψεις και οι πρακτικές του Μπορντίγκα, του Κορς, του Πάνεκουκ, της ιταλικής αυτονομίας και όχι μόνο μετά το 1968 και με διάφορες μορφές εμφανίζονται μέχρι σήμερα. Αυτές οι σχηματικές ερμηνείες για τα Σοβιέτ οδήγησαν και σε άλλες παρεξηγήσεις. Παραδείγματος χάρη, η ηγεσία του Ιταλικού Σοσιαλιστικού Κόμματος τον Ιανουάριο 1920 διέταξε το κόμμα να προχωρήσει «το ανώτερο μέσα σε δυο μήνες στην οριστική οικοδόμηση των εργατικών συμβουλίων», πράγμα, φυσικά, που δεν έγινε. Το ίδιο ισχύει και για τον Γκράμσι που τον Ιανουάριο του 1921(εξ ονόματος της Εκτελεστικής Επιτροπής), έγραφε «υπάρχει ήδη ένα έμβρυο της παγκόσμιας κυβέρνησης των εργαζόμενων»!

Από την άλλη πλευρά, οι Πουλαντζάς, Αλτουσέρ, Μπετελέμ, αγνοώντας την εποχή των πρώτων χρόνων , την επαναστατική ευφορία που επικρατούσε, την πολιτική άποψη των επαναστατών του Οκτώβρη που δεν μπορούσαν να δουν την ρώσικη επανάσταση να οικοδομεί τον «Σοσιαλισμό σε μια και μόνη χώρα», θα κατηγορήσουν την 3η Διεθνή για οικονομισμό, χαρακτηρισμό, άλλωστε, που τον προσάπτουν και στον Μαρξ. Λένε: Υπήρχε μια πολιτική και οργανωτική ρήξη με την σοσιαλδημοκρατία, αλλά όχι θεωρητική. Ο οικονομισμός ήταν ο κοινός παρονομαστής και των δυο Διεθνών. Η 2η Διεθνής ανέμενε, από την ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων την αναπόφευκτη έλευση του σοσιαλισμού μέσω των μεταρρυθμίσεων. Αντίθετα, η 3η Διεθνής είχε προβλέψει την αναπόφευκτη κατάρρευση του παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος κάτω από το βάρος των ίδιων των αντιφάσεών του.

«Το παγκόσμιο προλεταριάτο βρίσκεται στην παραμονή ενός αποφασιστικού αγώνα. Η εποχή στην οποία ζούμε είναι εποχή άμεσης δράσης ενάντια στην αστική τάξη. Η οριστική ώρα πλησιάζει. Σε λίγο, σ' όλες τις χώρες που υπάρχει ένα συνειδητό εργατικό κίνημα, η εργατική τάξη θα δώσει ολόκληρη σειρά από άγριες μάχες, με τα όπλα στο χέρι[7] ». Είναι αλήθεια ότι βλέποντας τα κείμενα του 2ου Συνεδρίου (όπως το παραπάνω απόσπασμα) διαπιστώνει κανένας «υπερβολές», ένα είδος

καταστροφισμού και μια υπερβολική μετάφραση της ελπίδας για τη σοσιαλιστική επανάσταση που απόρρεε, όμως, από εκείνη την εποχή. Αυτή η «υπερβολή» στην ελπίδα υπάρχει και στον Μαρξ που ανέμενε την σοσιαλιστική επανάσταση πολύ νωρίτερα απ' ότι τελικά συνέβη και στον Τρότσκι μέχρι το τέλος της ζωής του. Η κατηγορία του οικονομισμού υποβάλει σχεδόν αναπόφευκτα σε αντικειμενικές παρεκκλίσεις, ένα προσανατολισμό που αρκείται να παρακολουθεί την ιστορική διαδικασία αντί να ανοίγει τον δρόμο και να τον διαμορφώνει. Κάθε άλλο παρά αυτό ισχύει για την 3η Διεθνή και τους ηγέτες της. Επομένως, πολιτικά η κριτική του Αλτουσέρ και των συνεταίρων του στερείται περιεχομένου. Εκείνο που χαρακτηρίζουν τα δυο πρώτα συνέδρια της Κομμουνιστικής Διεθνούς είναι μάλλον ένας βολονταρισμός, στοιχείο όμως κάθε επαναστάτη και κάθε επαναστατικής κίνηση.

Αρκετές υπερβολές χαρακτηρίζουν, επίσης, το κείμενο του 2ου Συνεδρίου για τα συνδικάτα: «Στην εποχή της παρακμής του καπιταλισμού, ο οικονομικός αγώνας του προλεταριάτου μεταβάλλεται σε πολιτικό αγώνα πολύ γρηγορότερα απ' ότι στην εποχή της ειρηνικής εξέλιξης του καπιταλιστικού συστήματος. Κάθε μεγάλη οικονομική σύγκρουση μπορεί να βάλει τους εργάτες άμεσα μπροστά στο ζήτημα της επανάστασης.

Γι' αυτό είναι καθήκον των κομμουνιστών, σ' όλες τις φάσεις του οικονομικού αγώνα, να υποδείχνουν στους εργάτες ότι ο αγώνας αυτός μπορεί να είναι νικηφόρος μόνο αν η εργατική τάξη νικήσει σε ανοιχτό αγώνα την τάξη των κεφαλαιούχων και διαμέσου της δικτατορίας του προλεταριάτου αναλάβει το έργο της σοσιαλιστικής οικοδόμησης. Έχοντας αυτό σαν αφετηρία οι κομμουνιστές οφείλουν να φροντίζουν να εγκαταστήσουν, εφόσον είναι δυνατό, μια πλήρη ενότητα μεταξύ των συνδικάτων και του κομμουνιστικού κόμματος και να υποτάσσουν τα συνδικάτα στο κόμμα, που είναι η πρωτοπορία της εργατικής επανάστασης. Γι' αυτό το σκοπό οι κομμουνιστές οφείλουν να σχηματίζουν προπαντός μέσα στα συνδικάτα και τις εργοστασιακές επιτροπές, κομμουνιστικές φράξιες με την βοήθεια των οποίων μπορούν να αποκτήσουν την ιδεολογική και οργανωτική ηγεσία του συνδικαλιστικού κινήματος και να το διευθύνουν[8] ».

Υπάρχουν αρκετά πράγματα που πρέπει να εξηγηθούν σε αυτό το απόσπασμα: Πρώτον, γίνεται μια σαφής πολεμική ενάντια στην άποψη της σοσιαλδημοκρατίας που έκανε έναν αυστηρό διαχωρισμό καθηκόντων ανάμεσα στα συνδικάτα και το κόμμα, ανάμεσα στην οικονομικό αγώνα που τον υποβίβαζε στην διεκδικητική του διάσταση, και τον πολιτικό αγώνα που τον υποβίβαζε στην εκλογική και κοινοβουλευτική του διάσταση.

Δεύτερον, από τη σωστή διαπίστωση της γρήγορης ενοποίησης του οικονομικού και πολιτικού αγώνα σε μια προεπαναστατική ή επαναστατική κατάσταση αντιμετωπίζει το πρόβλημα των σχέσεων κόμμα-πρωτοπορία-εργατική τάξη μ' ένα οργανωτικό τρόπο, λίγο πολύ *υποταγής* της εργατικής τάξης στο κόμμα. Μ' αυτό τον τρόπο υποτιμά την άνιση και διαλεκτική εξέλιξη της συνείδησης των εργαζομένων που σε μια προεπαναστατική ή επαναστατική κατάσταση μπαίνουν μαζικά στον αγώνα χωρίς να καλύπτονται ούτε από το κόμμα της πρωτοπορίας, ούτε από τα συνδικάτα όπου βρίσκονται οι οργανωμένοι και οι πιο μαχητικοί εργάτες.

Τα ίδια έχει να παρατηρήσει κανένας λίγο πιο κάτω, σε ένα άλλο απόσπασμα της ίδιας απόφασης «...Πρακτικά, αυτό συνεπάγεται ότι οι κομμουνιστές οφείλουν να

υπάγουν τις εργοστασιακές επιτροπές και τα συνδικάτα στο κομμουνιστικό κόμμα, σαν βάση για την δημιουργία ενός μαζικού προλεταριακού κινήματος και ενός ισχυρού, συγκεντρωτικού κόμματος του προλεταριάτου, που επηρεάζει όλες τις οργανώσεις της προλεταριακής πάλης και τις οδηγεί στο δρόμο της νίκης της εργατικής τάξης και, διαμέσου της δικτατορίας του προλεταριάτου, στον κομμουνισμό[9] ».

Αυτά θα εκφραστούν και στο καταστατικό της 3ης Διεθνούς που υιοθετήθηκε στο 2ο Συνέδριο, λέει το άρθρο 14. «Τα συνδικάτα που δέχονται τις κομμουνιστικές ιδέες και είναι ενωμένα, σε διεθνή κλίμακα, κάτω από τον έλεγχο της Ε.Ε., αποτελούν, αυτή την περίοδο, το συνδικαλιστικό τμήμα της Κομμουνιστικής Διεθνούς. Αυτά τα συνδικάτα στέλνουν τους αντιπροσώπους τους στο Παγκόσμιο Συνέδριο της Κομμουνιστικής Διεθνούς διαμέσου των κομουνιστικών κομμάτων της εν λόγω χώρας. Το συνδικαλιστικό τμήμα της Κομουνιστικής Διεθνούς ορίζει ένα αντιπρόσωπο στην Ε.Ε. με πλήρη δικαιώματα ψήφου. Η Ε.Ε. έχει δικαίωμα να στέλνει στο συνδικαλιστικό τμήμα της Κομουνιστικής Διεθνούς ένα αντιπρόσωπό της, με πλήρες δικαίωμα ψήφου». Αυτές οι θέσεις είχαν μια ασάφεια και περιέκλειναν τον κίνδυνο για παρεξηγήσεις ή μπορούσαν να αποτελέσουν την θεωρητική βάση για μια συνειδητά διασπαστική πολιτική. Η μη ανάλυση του συνδικαλιστικού κινήματος υπό το φως της αντιφατικής εξέλιξης της συνείδησης της τάξης, έβλεπε στα συνδικάτα που ελέγχονταν από τους ρεφορμιστές σαν θεσμούς και μηχανισμούς συγκέντρωσης και χειραγώγησης των μαζών που θα έπρεπε να καταστραφούν μαζί με τον κρατικό μηχανισμό. Ο Γκράμσι (επηρεάζονταν από τον Μπορντίγκα εκείνη την περίοδο) έγραφε το Ιανουάριο του 1921: «Οι κομμουνιστές πρέπει να θεωρούν την C.G.L (Γενική Συνομοσπονδία Εργασίας) όπως θεωρούν το κοινοβουλευτικό κράτος, δηλαδή σαν ένα οργανισμό που δεν μπορεί να κατακτηθεί μέσα από συνταγματικούς δρόμους».

Βέβαια οι επαναστάτες δεν ελπίζουν ότι θα κερδίσουν την πλειοψηφία του συνδικαλιστικού κινήματος παρά μόνο σε μια περίοδο ανοιχτής επαναστατικής κρίσης, για τον λόγο ότι τα συνδικάτα αντιπροσωπεύουν την στοιχειώδη, αμυντική και διεκδικητική συνείδηση της τάξης. Αλλά από αυτό το σημείο μέχρι να φτάνει κανένας σε απόψεις (πχ, σαν του Γκράμσι) ότι το συνδικαλιστικό κίνημα είναι φτιαγμένο κατ' εικόνα του κοινοβουλευτικού κράτους, προφανώς υπάρχει μεγάλη απόσταση. Αυτές οι απόψεις έδωσαν τροφή σ' όλους εκείνους που είδαν τον μπολσεβικισμό σαν προθάλαμο του σταλινισμού, κυρίως στο σημείο που αφορά την υποταγή των μαζών στο κόμμα. Η ανάκγη διαχωρισμού από την 2 Διεθνή και τα καθήκοντα που έμπαιναν σε μια επαναστατική εποχή καθόρισαν λίγο ως πολύ το απόλυτο των θέσεων του 2ου Συνεδρίου που δεν αναγνώριζε ενδιάμεσες καταστάσεις και δισταγμούς: **όταν ο αγώνας για την εξουσία ήταν ανοιχτός, έπρεπε να διαλέξεις.** Σε όλα αυτά, δεν πρέπει να ξεχνάμε τις επιθέσεις των σοσιαλδημοκρατών για να διώξουν τους κομμουνιστές αγωνιστές από τα συνδικάτα , σπρώχνοντας τους συχνά προς την διάσπαση.

Ο Τρότσκι σ΄ ένα από τα τελευταία του γραπτά , «Τα συνδικάτα στην εποχή της παρακμής του ιμπεριαλισμού» θα ξαναπιάσει το θέμα των συνδικάτων αλλά πολύ μεγαλύτερη προσοχή και σύνεση: *Το μαζικό κίνημα υφίσταται από τη όξυνση της σύγκρουσης σε μια διπλή πολιτική πόλωση, από τη μια μεριά γύρω από το αστικό κράτος, από την άλλη γύρω από το επαναστατικό κόμμα, που ενσαρκώνει την μεγάλη ιστορική εναλλακτική λύση μιας εποχής. Επομένως, εάν το συνδικαλιστικό κίνημα*

δεν ενωθεί με τον επαναστατικό αγώνα, απειλείται να πέσει στην κηδεμονία του αστικού κράτους. Αλλά πρόκειται για μια ιστορική τάση, όχι για ένα δεδομένο ούτε τετελεσμένο γεγονός. Από αυτή την σύγκρουση των τάσεωντων δυο πόλων, δικαίως υπάρχει η ελπίδα, η κομμουνιστική φράξια μέσα στα συνδικάτα να τα αποσπάσει από τον σοσιαλδημοκρατικό ή κρατικό έλεγχο, αλλά όχι μ' έναν οργανωτικό διαχωρισμό που καταλήγει σε διάσπαση, κατ' εικόνα της διάσπασης ανάμεσα στην Κομμουνιστική Διεθνή και την σοσιαλδημοκρατική στις αρχές της δεκαετίας του '20.

Οι 21 όροι για την είσοδο των κομμάτων στην Κομμουνιστική Διεθνή χαρακτηρίζονταν από το ίδιο αυστηρό και άκαμπτο πνεύμα, από την ανάγκη διαχωρισμού με την 2η Διεθνή και από τον βολονταρισμό της επαναστατικής εποχής. Δεν αναφερόμαστε για τον αυστηρό έλεγχο που επέβαλε να έχει το κόμμα στους βουλευτές (όρος 11ος) και τους δημοσιογράφους (όρος 1ος) του, την διατήρηση ενός παράνομου μηχανισμού (όρος 3ος), τη ενεργητική αντιμιλιταριστική δουλειά (όρος 4ος) και την διαρκή αντιπαράθεση της δικτατορίας του προλεταριάτου στην κοινοβουλευτική συνεργασία. Αυτά ήταν αναγκαία όχι μόνο για εκείνη την εποχή[10] αλλά και για σήμερα.

Ο 21ος όρος[11] : «Τα μέλη του κόμματος που αποκρούουν τους όρους και τις θέσεις που καθόρισε η Κομμουνιστική Διεθνής, πρέπει να αποκλειστούν από το κόμμα. Το ίδιο πρέπει να γίνει και για τους αντιπροσώπους του εκτάκτου συνεδρίου.», ήταν εξαιρετικά δρακόντειος, προκάλεσε αρκετές ζημιές στην οικοδόμηση της Διεθνούς και άνοιγε την πόρτα για πολλές και σοβαρές παρεξηγήσεις. Αυτός ο όρος ισοδυναμούσε με την αυτόματη απομάκρυνση κάθε μέλους που θα ψήφιζε ενάντια στους όρους, και σ' όλα τα κόμματα όπου η είσοδος στην Διεθνή θα αποφασίζονταν με μια σχετική πλειοψηφία (πολύ περισσότερο εάν ήταν μειοψηφία) θα ισοδυναμούσε με μια αυτόματη διάσπαση. Στη πράξη αυτό έγινε στην περίπτωση του P.S.O.E (Ισπανικό Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα) και του Ιταλικού Σοσιαλιστικού Κόμματος. Βέβαια είναι αλήθεια ότι οι ηγέτες αυτών κομμάτων (Λάργκο Καμπαλλέρο, Μπεστέιρο και Τουράτι , Σεράτι αντίστοιχα) είχαν πολλές προγραμματικές και πολιτικές διαφωνίες και όχι μόνο με τους 21 όρους. Όμως, στα μάτια των μελών και των μαζών ήταν δύσκολο να κατανοήσουν, πολλές φορές, τους προσχηματικούς λόγους των ηγετών τους, να αποχωριστούν δοκιμασμένους συντρόφους ή πολύ περισσότερο να οδηγηθούν σε διάσπαση για τους 21 όρους, που θεώθηκαν ή παρουσιάστηκαν σαν «Διαταγή της Μόσχας». Η σύγχυση που επικράτησε κατέληξε μάλλον προς όφελος των σοσιαλδημοκρατων. Αν ακολουθούνταν μια πιο ευέλικτη τακτική είναι βέβαιο ότι πολύ περισσότεροι θα πείθονταν για την ορθότητα των θέσεων της Κομμουνιστικής Διεθνούς. Τέλος, ο 21ος όρος, όπως και μερικά άλλα σημεία των 21 όρων[12], φαινόταν να αποκλείει τις τάσεις, ότι η διεθνής ήταν αυστηρά μονολιθική και αυταρχική, πράγμα που επί της ουσίας δεν ίσχυε, αλλά που αργότερα, στα χέρια του Στάλιν χρησιμοποιηήθηκαν για κάθε είδους αυθαιρεσία και έγκλημα σε βάρος του κομμουνιστικού και γενικότερα του εργατικού κινήματος.

Όμως, δεν θα κατανοηθούν τα δυο πρώτα συνέδρια όπως και τα επόμενα δύο εάν δεν εξετασθεί η περίοδος μέσα στην οποία έγιναν. Το 2ο Συνέδριο έγινε τον Ιούλιο του 1920 με την επαναστατική επίθεση στο υψηλότερο σημείο της. Το διεθνές εργατικό κίνημα περισσότερο και από την επομένη της επανάστασης του Οκτώβρη, στράφηκε προς τη Μόσχα και πολλοί από αυτούς που έτρεξαν να προσχωρήσουν έφερναν μαζί τους σχεδόν το σύνολο της σοσιαλδημοκρατικής πολιτικής. Η Κομμουνιστική

Διεθνής γίνεται της μόδας, όπως το διαπιστώνουν και οι ηγέτες της. Η ενοποίηση του εργατικού κινήματος κάτω από τη σημαία της 3ης Διεθνούς προχωρούσε με σημαντικά βήματα. Στην Γερμανία[13] ετοιμάζονταν η ενοποίηση των Σπαρτακιστών και των Ανεξάρτητων Σοσιαλιστών που ήταν ένα άλμα για την επανάσταση στην Ευρώπη. Ανάμεσα όμως σ' αυτούς που κοίταζαν προς τη Μόσχα ήταν και οι διάφοροι Κάουτσκι, Μπερνστάιν κλπ[14]. Επομένως, ήταν απολύτως δικαιολογημένη η έγνοια των ηγετών της Κ. Διεθνούς να κλίσουν την είσοδο στους διεφθαρμένους οπορτουνιστές, που ήθελαν να ξεχαστεί το παρελθόν τους και να τους προσφερθεί, μ' ένα προσκύνημα στην Μόσχα, μια νέα αγνότητα στα μάτια των εργαζομένων σε μια εποχή μεγάλης ριζοσπαστικοποίησης. Τέλος, η εισαγωγή στο καταστατικό της 3ης Διεθνούς ξεκαθαρίζοντας με απόλυτα σαφή τρόπο τους σκοπούς της: «Η Κομμουνιστική Διεθνής έχει σαν σκοπό τον ένοπλο αγώνα για την ανατροπή της διεθνούς αστικής τάξης και την ίδρυση της διεθνούς δημοκρατίας των Σοβιέτ, που είναι ο πρώτος σταθμός στο δρόμο της ολοκληρωτικής κατάργησης κάθε κυβερνητικού συστήματος», έδειχνε ότι δεν ήταν αυστηρότητα για την αυστηρότητα αλλά για την εξυπηρέτηση του άμεσου στόχου της σοσιαλιστικής επανάστασης.

3° και 4° Συνέδριο της Κομμουνιστικής Διεθνούς

Το 3° και 4° Συνέδριο της Κ. Διεθνούς θα επιφέρει ορισμένες σημαντικές διορθώσεις στην γραμμή των δυο πρώτων Συνεδρίων. Σ' ένα χρόνο από το 2° συνέδριο η κατάσταση είχε αλλάξει σημαντικά τόσο στη Σοβιετική Ένωση όσο και στο υπόλοιπο κόσμο και ιδιαίτερα στην Ευρώπη. Στη Σοβιετική Ένωση η εξέγερση της Κρονστάνδης τον Φεβρουάριο του 1921, έδειξε ότι στην χώρα υπήρχαν έντονες κοινωνικές εντάσεις μετά το τέλος του εμφυλίου πολέμου[15]. Στην Ευρώπη τα πρώτα σημάδια υποχώρησης του κινήματος άρχισαν να φαίνονται: Αποτυχία σημαντικών απεργιών, στην Γαλλία των σιδηροδρομικών, στην Ιταλία των εργατών μετάλλου, στην Αγγλία των ανθρακωρύχων και κυρίως η αποτυχία της εξέγερσης τον Μάρτιο του 1921 στην Γερμανία (έχασε το κόμμα τα μισά του μέλη) και η αποτυχία του Κόκκινου Στρατού μπροστά στην Βαρσοβία.

Ο Τρότσκι στο 10° Συνέδριο των Σοβιέτ, τον Δεκέμβριο του 1922, παρουσιάζοντας την στροφή στο 3° Συνέδριο, είπε: «Τον Μάρτιο του 1921 μια νέα κατάσταση παρουσιάστηκε που υποχρέωσε την Κ. Διεθνή να πει: οι σχέσεις ανάμεσα στα κόμματα και τις τάξεις, ανάμεσα στα Κομμουνιστικά Κόμματα και τις εργατικές τάξεις όλων των χωρών της Ευρώπης δεν είναι ακόμη ώριμες για μια άμεση επίθεση, για μια άμεση μάχη για την κατάκτηση της εξουσίας. Είναι αναγκαίο να προχωρήσουμε σε μια εκπαίδευση της κομμουνιστικής βάσης προς δύο κατευθύνσεις: Πρώτον, να ενισχυθούν και να έχουν υπομονή. Δεύτερον, να κινηθούν για την κατάκτηση της συντριπτικής πλειοψηφίας της εργατικής τάξης. Αυτό ήταν το σύνθημα που προωθήθηκε από την 3η Διεθνή, όταν τα γεγονότα του Μαρτίου στην Γερμανία ήταν ακόμη νωπά.»

Η κατεύθυνσης της στροφής που έγινε στο 3° Συνέδριο συνοψίζεται και στο τίτλο της απόφασης: «Προς στις Μάζες». Ήταν μια αλλαγή ενάντια στις πουτσιστικές τάσεις (ήταν έντονες εκείνη την περίοδο), μια προσπάθεια κατανόησης, πίσω από την εξέγερση του Οκτώβρη, την πλειοψηφική επιρροή που κατέκτησε το μπολσεβίκικο κόμμα, ανάμεσα στον Αύγουστο και τον Οκτώβριο και την πορεία κατάκτησης

της «συντριπτικής πλειοψηφίας της εργατικής τάξης». Όπως επίσης και να κατανοηθεί η αλλαγή που είχε σημειωθεί στις εξελήξεις: *Η μπουρζουαζία είχε κατορθώσει να ανασυγκροτήσει τον κρατικό μηχανισμό, και είχε αρχίσει να αμφισβητεί τις εργατικές κατακτήσεις. Δεν έβλεπε πια τα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα σαν απλά κατάλοιπα προορισμένα να εξαφανιστούν γρήγορα, έγιναν διαρκείς συνομιλητές στο εσωτερικό ενός εργατικού κινήματος βαθιά και διαρκώς διαιρεμένο.* Επίσης, οι στρατηγικές οριοθετήσεις δεν αρκούσαν πια: έχοντας αποτύχει η πρώτη επίθεση, έπρεπε να μάθουν να αναδιπλώνονται, να ελίσσονται, να ξαναδεθούν με τον παράγοντα χρόνο που ο κατακλυσμός του Α΄ Παγκόσμιου Πολέμου έμοιαζε να έχει καταργήσει. Γι' αυτό ακριβώς τον λόγο, στο 3ο Συνέδριο υιοθετήθηκαν οι «Θέσεις για την τακτική».

Στην αντεπίθεση της αστικής τάξης αντιτάχθηκε το ενιαίο μέτωπο της εργατικής τάξης, το **ενιαίο εργατικό μέτωπο**, που πρότεινε στους σοσιαλδημοκράτες μια κοινή πλατφόρμα δράσης. Αργότερα στο 4ο Συνέδριο, η συζήτηση πάνω στην κυβερνητική φόρμουλα θα έρθει σαν επιστέγασμα της πολιτικής του ενιαίου μετώπου με μια πρόταση για μια κυβέρνηση εργατών-αγροτών. Πέρα από αυτό, η πολιτική του ενιαίου μετώπου είχε σαν στόχο να φέρει στην επιφάνεια τις αντιφάσεις ανάμεσα στους πόθους των μαζών για κοινωνική απελευθέρωση και τα σχέδια των ρεφορμιστικών ηγεσιών τους. Όμως, ήταν και μια αναγνώριση, ότι η εγκαθίδρυση της σοβιετικής εξουσίας δεν ήταν ένας άμεσος στόχος, ότι δεν υπήρχαν παντού και πάντοτε σοβιέτ, και σ' αυτές τις συνθήκες μια φόρμουλα που πρότεινε μια κυβέρνηση των εργατικών κομμάτων μπορούσε να παίξει ένα μεταβατικό ρόλο και να βοηθήσει στην ενοποίηση και τη συνειδητοποίηση της τάξης. Με αυτό τον τρόπο, ξαναγύριζε σιωπηρά κάνοντας έμμεση κριτική στις γενικεύσεις των δύο πρώτων Συνεδρίων που παρουσίαζαν τα Σοβιέτ σαν μια νέα οργανωτική μορφή, καθολική και διαρκής.

Η αλλαγή πάνω στο συνδικαλιστικό ζήτημα ήταν επίσης σημαντική. Στις «Θέσεις για την τακτική» αναφέρει: «Στενότερη επαφή με τις μάζες σημαίνει, πρώτα από όλα, στενότερη επαφή με τα συνδικάτα. Στόχος του Κόμματος δεν είναι η μηχανική και εξωτερική υποταγή των συνδικάτων, αλλά να διασφαλίσει ότι τα πραγματικά επαναστατικά στοιχεία μέσα στα συνδικάτα, που τα ενώνει και τα καθοδηγεί το Κόμμα, δίνουν στη δραστηριότητα του συνδικάτου μια κατεύθυνση που συμφωνεί με τα γενικά συμφέροντα του προλεταριάτου στην πάλη του για την δικτατορία». Η οργανωτική υποταγή των συνδικάτων άλλαξε με την δουλειά της τάσης και της φράξιας για την κατάκτηση μιας πλειοψηφικής επιρροής στα μαζικά συνδικάτα. Ωστόσο αυτή η αλλαγή δουλειάς στα συνδικάτα στην πράξη πολύ δύσκολα θα περνούσε.

Ο Λένιν και ο Τρότσκι, οπαδοί αυτής της στροφής, ρίχτηκαν στη μάχη για να την επιβάλουν, ιδιαίτερα μετά την αποτυχία της εξέγερσης του Μάρτη στην Γερμανία. Με το άνοιγμα του 3ου Συνεδρίου δεν ήταν καθόλου βέβαιοι ότι θα το κατόρθωναν. Ο πολιτικός μηχανισμός της Διεθνούς, που διευθύνονταν από τον Ζηνόβιεφ, είχε την δική του λογική και τις δικές του αντιδράσεις απέναντι στα γεγονότα. Ο Ούγγρος Μπέλα Κουν είχε ενθαρρύνει το γερμανικό Κ.Κ στο δρόμο της εξέγερσης του Μαρτίου, μάλιστα υπάρχουν ερωτηματικά για τον ίδιο, εάν αυτή η τυχοδιωκτική επιχείρηση δεν έγινε, σε μεγάλο βαθμό, για να δειχθεί ότι πάντοτε ήταν η ώρα της επαναστατικής επίθεσης και για να υπάρχουν επιχειρήματα ενάντια στην υιοθέτηση της ΝΕΠ στο 10ο Συνέδριο του μπολσεβίκικου κόμματος. Πάντως, οι υποστηρικτές της στροφής στο 3ο Συνέδριο, επέμεναν στην αλλαγή της συγκυρίας: *Νέα κατάσταση, νέα*

τακτική. Το πρώτο επαναστατικό κύμα είχε εξαντληθεί, η μπουρζουαζία είχε επανακάμψει, χρειαζόταν μια ανάπαυλα για την συγκέντρωση δυνάμεων και για την προετοιμασία για τις επόμενες μάχες. Ο Λένιν και ο Τρότσκι αποφεύγουν να κάνουν αλλαγές στα στελέχη της Διεθνούς. Ο κύριος στόχος ήταν να κερδίσουν την πλειοψηφία στις θέσεις του 3ου Συνεδρίου, να καθορίσουν μια νέα βάση εργασίας. Η επανεκπαίδευση θα γινόταν μετά.

Το δίλημμα ήταν μεγάλο, εάν προωθούσαν αλλαγές στη στρατηγική κινδύνευαν να βρεθούν στη μειοψηφία να προκαλέσουν νέες διασπάσεις σε μια στιγμή δύσκολη για την ρώσικη και την παγκόσμια επανάσταση. Προτιμήθηκαν οι αλλαγές στην τακτική που σήμαιναν όμως πολύ περισσότερα πράγματα. Ωστόσο, η προτεραιότητα που δόθηκε σε ζητήματα τακτικής δεν έδωσε στις αλλαγές και στην στροφή την πλήρη διάστασή της. Έτσι, για την πλειοψηφία των στελεχών εκείνης της εποχής θεωρήθηκε σαν μια απλή διόρθωση στη νέα συγκυρία.

Οι διαδοχικές δοκιμασίες της γερμανικής επανάστασης είχαν, πράγματι, φέρει σε σύγκρουση τους πιο οξυδερκείς πρωταγωνιστές της με στρατηγικές δυσκολίες που μια συνοπτική επανάληψη της ρώσικης επανάστασης δεν τους επέτρεπε να λύσουν. Πρώτος, ο Καρλ Ράντεκ τον Νοέμβριο του 1919 από την φυλακή όπου βρισκόταν έγραψε στην μπροσούρα του, «Η ανάπτυξη της παγκόσμιας επανάστασης και η τακτική των κομμουνιστικών κομμάτων στην πάλη για την δικτατορία του προλεταριάτου»: *Δεν μπορεί να μεταφερθεί μηχανικά το μοντέλο της ρώσικης επανάστασης στις άλλες χώρες της Ευρώπης. Χρειάζεται να προσφέρουμε στο προλεταριάτο μια στρατηγική και μια τακτική προσαρμοσμένη σ' ένα παρατεταμένο αγώνα, που να χρησιμοποιεί όλα τα δυνατά όπλα και να καταπολεμεί της αυταπάτες για μια γρήγορη νίκη. Αυτές οι αυταπάτες γεννήθηκαν από μια κακή ανάλυση της επανάστασης και μια υποτίμηση των διαφορετικών καταστάσεων. Ο πόλεμος είχε τελειώσει οι αγρότες της Γερμανίας δεν είχαν την ίδια μαχητικότητα με τη ρωσική αγροτιά. Η γερμανική μπουρζουαζία ήταν καλύτερα οργανωμένη και πεπειραμένη από την ρώσικη που ήταν και στενά υποταγμένη στο ξένο κεφάλαιο. Στις αναπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες υπήρχε μια εργατική αριστοκρατία περισσότερο πρόθυμη να πιστέψει ότι ο καπιταλισμός ήταν ικανός να ξεπεράσει τις κρίσεις του. Τέλος, το ρωσικό προλεταριάτο έκανε την επίθεση προς την εξουσία με τα όπλα στο χέρι, σε μια χώρα που βρίσκονταν σε πόλεμο, ενώ το γερμανικό προλεταριάτο είχε αφοπλιστεί και έπρεπε να δημιουργήσει τις αναγκαίες πολιτικές συνθήκες για να μπορέσει να αποσπάσει τα όπλα από την αστική τάξη.*

Βέβαια η αντίδραση του Ράντεκ αφορούσε κυρίως τα λάθη του γερμανικού κομμουνισμού που είχε μια παράδοση αριστερίστικη (μποϊκοτάρισμα των εκλογών του 1919 παρά την αντίθεση και της Λούξεμπουργκ, το Μάρτιο του 1920 απέναντι στην απόπειρα του αντιδραστικού πραξικοπήματος του Καπ και του φον Λούτβιχτ είχε αρνηθεί αρχικά να συμμετάσχει στην γενική απεργία που κήρυξε η συνδικαλιστική γραφειοκρατία, το Μάρτιο του 1921 εξαπόλυσε μόνο του και χωρίς καμιά προετοιμασία των μαζών την εξέγερση με τα γνωστά καταστροφικά αποτελέσματα κλπ) , αλλά είχαν μια ευρύτερη διάσταση. Ο Πολ Λεβί μετά την ήττα του Μαρτίου 1921, στην μπροσούρα του, «Τα καθήκοντα των Κομμουνιστών», έβγαλε τα ίδια περίπου συμπεράσματα με τον Ράντεκ.

Από όλα αυτά εμφανίζεται σιγά-σιγά, μέσω συζητήσεων και πολεμικών, να συλ-

λαμβάνεται ο σκελετός μιας νέας στρατηγικής οριοθέτησης, ακόμη ανολοκλήρωτης. Δυστυχώς η συλλογική επεξεργασία σύντομα θα διακοπεί και μετά την πλήρη σταλινοποίηση της Διεθνούς θα παραμορφωθεί και θα εκφυλυστεί. Η δυσκολία δεν βρίσκονταν μονάχα, όπως φαίνεται να πίστευαν τότε ο Ραντεκ, ο Λεβί κλπ στην κατανόηση των διαφορετικών ιστορικών εξελίξεων ανάμεσα στην νικηφόρα ρώσικη επανάσταση και στις μελλοντικές ευρωπαϊκές επανάστασης. Βρίσκονταν επίσης στο γεγονός ότι η θεωρία της ρώσικης επανάστασης δεν είχε μελετηθεί και κατανοηθεί σε βάθος. Ο Λένιν στα έργα του διατυπώνει μια επαναστατική πολιτική και κυρίως το σύνολο των κειμένων του ανάμεσα στο Απρίλη του 1919 και τον Οκτώβρη αποτελούν ένα εξαιρετικό μάθημα στρατηγικής. Αλλά το σύνολο μια ς εναλλακτικής πολιτικής στην ρεφορμιστική πρακτική διατυπώνεται προοδευτικά με τις εμπειρίες και τις συζητήσεις.

Δεν οφείλεται μόνο σε λάθος ή κακή πληροφόρηση που ο Λένιν έμεινε έκπληκτος από την παράδοση και προδοσία της σοσιαλδημοκρατίας στις 14 Αυγούστου 1914. Τα στοιχεία της στρατηγικής ρήξης υπάρχουν, χαραγμένα στην ιστορία του μπολσεβικισμού, αλλά δεν είχαν συστηματοποιηθεί. Επίσης, εάν η ασάφεια του Λένιν για την «Δημοκρατική δικτατορία του προλεταριάτου και της αγροτιάς» συναντάει στην πράξη την θεωρία της διαρκούς επανάστασης, χάρης στην άκαμπτη πάλη για την διατήρηση της ανεξαρτησίας της εργατικής τάξης που επιβεβαιώνεται, πριν απ' όλα, από τον πολιτικό και οργανωτικό διαχωρισμό του κόμματός του, ωστόσο μπορούσε να δώσει λαβή, αργότερα, στις σταλινικές ερμηνείες της επανάστασης κατά στάδια.

Μόνο το 1931, στην «Ιστορία της ρώσικης επανάστασης» του Τρότσκι, η μπολσεβίκικη πολιτική ανάμεσα στον Φλεβάρη και τον Οκτώβρη βρίσκει όλη την στρατηγική της έννοια, έχοντας και την εμπειρία των ηττημένων επαναστάσεων στην Ουγγαρία , στην Γερμανία, στην Ιταλία.

Στο πολύ σημαντικό βιβλίο «Η 3η Διεθνής μετά τον Λένιν», ο Τρότσκι αναφέρει για την στροφή και τη σημασία του 3ου Συνεδρίου: «Το 3ο Συνέδριο της Κομμουνιστικής Διεθνούς είναι το ορόσημο που χωρίζει την πρώτη από την δεύτερη περίοδο. Το Συνέδριο αυτό απόδειξε πως τα πολιτικά και οργανωτικά μέσα των κομμουνιστικών Κομμάτων ήταν ανεπαρκή για την κατάκτηση της εξουσίας και προώθησε το σύνθημα, «Προς τις Μάζες», δηλαδή προς την κατάκτηση της εξουσίας **διαμέσου της κατάκτησης των μαζών**, βασιζόμενοι στην πάλη τους και στην καθημερινή τους ζωή. Γιατί ακόμα και μέσα στις συνθήκες μιας επαναστατικής εποχής οι μάζες ζουν την καθημερινή ζωή τους έστω και αν το κάνουν μ' ένα διαφορετικό τρόπο.

Αυτός ο τρόπος αντιμετώπισης του προβλήματος προσέκρουσε στο συνέδριο σε μια παράφορη αντίσταση που θεωρητικός εμπνευστής της ήταν ο Μπουχάριν. Ξεκινούσε από την δική του άποψη για την διαρκή επανάσταση και όχι από την άποψη του Μαρξ: *αφού ο καπιταλισμός έχει ξοφλήσει, έλεγε, τότε, για να πετύχουμε τη νίκη, πρέπει να διεξάγουμε χωρίς διακοπή την επαναστατική επίθεση*. Οι απόψεις του Μπουχάριν περιορίζονταν πάντα σε τέτοιου είδους συλλογισμούς»[16].

Το 3ο Συνέδριο ήτα ορόσημο και σημαντική στροφή της Διεθνούς και όχι απλά μια επιδιόρθωση της τακτικής. Αυτό δεν αλλάζει από το γεγονός ότι ο Λένιν και ο Τρότσκι για να αποφύγουν διαφωνίες, πολεμικές και διασπάσεις σε μια δύσκολη περίοδο, στρογγύλεψαν κάπως της γωνίες. Ανάμεσα στο 3ο και 4ο Συνέδριο ο Τρότσκι θα παραδεχτεί, «...περιμέναμε περισσότερο ή λιγότερο την ανατροπή της μπουρζουα-

ζίας με μια απλή επίθεση των εργατικών και αγροτικών μαζών», και ότι μετά το 2° Συνέδριο φάνηκε η ανάγκη για μια «...επαναστατική στρατηγική πολύ πιο σύνθετη» και ότι «...μονάχα ένα απλοϊκό μυαλό μπορεί να εξομοιώσει όλη την επαναστατική στρατηγική με μια επίθεση[17]».

Επίλογος

Μετά το 4° Συνέδριο η συζήτηση δεν προχώρησε καθόλου στην Κομμουνιστική Διεθνή. Οι θέσεις των τεσσάρων πρώτων Συνεδρίων και κυρίως του 3ου και του 4ου για την διαμόρφωση μιας επαναστατικής στρατηγικής δεν θα ολοκληρωθούν. Το έργο του Τρότσκι και της 4ης Διεθνούς δεν ήταν μόνο να διαφυλάξουν-μέσα από αφάνταστες δυσκολίες- τις κατακτήσεις των πέντε πρώτων χρόνων της Κομμουνιστικής Διεθνούς, από παραμορφώσεις, την λήθη, την απογοήτευση και τις αποστρατεύσεις αλλά και να τις εμβαθύνουν. Ο Τρότσκι θα προχωρήσει σε μια σημαντική επικαιροποίηση και περαιτέρω επεξεργασία τους κατά την διάρκεια του αγώνα ενάντια στην άνοδο του φασισμού και ενάντια στην πολιτική των λαϊκών μετώπων και μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο η 4η Διεθνή. Στις νεότερες γενιές ανήκει το έργο να συνεχίσουν την προσπάθεια για την διαμόρφωση μιας «σύγχρονης» επαναστατικής στρατηγικής

90 χρόνια μετά την Οκτωβριανή Επανάσταση και κάτι λιγότερο από τα πέντε πρώτα χρόνια της Κομμουνιστικής Διεθνούς, η παγκόσμια επανάσταση ίσως βρίσκεται στο χαμηλότερο σημείο της. Οι αλλεπάλληλες προδοσίες του σταλινισμού και της σοσιαλδημοκρατίας, η κατάρρευση του λεγόμενου «υπαρκτού σοσιαλισμού», η διάλυση του σταλινισμού και η ιδεολογική και πολιτική μετάλλαξη της σοσιαλδημοκρατίας σε αστικό-νεοφιλελεύθερο στην παρούσα συγκυρία-ρεύμα, είναι οι υπεύθυνοι γι' αυτή την κατάσταση.

90 χρόνια μετά, η δομή των καπιταλιστικών κοινωνιών έχει υποστεί τρομακτικές αλλαγές. Οι εργατική τάξη έχει ενισχυθεί αφάνταστα, οργανικά και οργανωτικά στο κοινωνικό επίπεδο, σε σχέση με τότε και το καπιταλιστικό σύστημα είναι και πάλι βυθισμένο σε μια παρατεταμένη και βαθιά κρίση. Όμως ο καπιταλισμός δεν πέφτει από μόνο του, ούτε αυτόματα και η εργατική τάξη δεν μπορεί να φτάσει από μόνης της, χωρίς το επαναστατικό κομμουνιστικό κόμμα, στην ανατροπή του καπιταλιστικού συστήματος και στην οικοδόμηση μιας σοσιαλιστικής κοινωνίας. Το μεγάλο ζητούμενο, λοιπόν, είναι η οικοδόμηση του επαναστατικού κόμματος, και μάλιστα του Παγκόσμιου Κόμματος της Επανάστασης. Τα τέσσαρα πρώτα Συνέδρια της Κομμουνιστικής Διεθνούς, από πολλές απόψεις, αποτελούν την βάση για αυτή την λυτρωτική και μεγαλειώδη προσπάθεια, σε μια περίοδο όπου η αντίσταση στην απίστευτη βαρβαρότητα του καπιταλιστικού/ιμπεριαλιστικού συστήματος μεγαλώνει, η ανάκαμψη των αγώνων σε παγκόσμια κλίμακα εδώ και μερικά χρόνια είναι γεγονός, μια άλλη αριστερά δειλά-δειλά έχει κάνει την εμφάνισή της τόσο στο κοινωνικό όσο και στο πολιτικό επίπεδο και ακόμη το σοσιαλιστικό όραμα ξαναβρίσκει την αναγεννησιακή του δύναμη, τις αγωνιζόμενες μάζες. Η επαναστατική στρατηγική έχει ρίζες. Το καθήκον των σημερινών επαναστατών δεν είναι να τις παραμελήσουν ή πολύ περισσότερο να τις ξεχάσουν, αλλά στο βαθμό που οι αντιστάσεις, οι αγώνες και η αμφισβήτηση του συστήματος αυξάνουν, να τις καλλιεργήσουν, να τις βάλουν πιο

βαθιά, να τις ενισχύσουν.

Γιατί, εάν η αστική τάξη έχει ανάγκη να ξεχάσει (να ξεχάσει τις ρίζες της, την βαρβαρότητά της, τα αφάνταστα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας και της φύσης και την «τύφλα» της (απέναντι στην ανεργία, την φτώχια, την εξαθλίωση, την πείνα, το στραγγαλισμό των δημοκρατικών δικαιωμάτων και ατομικών ελευθεριών, τα εκατομμύρια θανάτους καθημερινά από υποσιτισμόκαι θεραπεύσιμες ασθένειες, τους πολέμους, κλπ), η εργατική τάξη έχει ανάγκη της μνήμης και της συνέχειας της ιστορίας της. Η εργατική τάξη δεν βαρύνεται με κανένα έγκλημα αλλά αντίθετα μόνο με λαμπρούς, μεγαλειώδης αγώνες και επαναστάσεις για την χειραφέτηση του ανθρώπου από την καπιταλιστική σκλαβιά και την πολιτική και πολιτιστική μιζέρια των κυρίαρχων τάξεων του συστήματος. Τα εγκλήματα, τα γκούλαγκ οι προδοσίες που διέπραξαν στο όνομά της οι ρεφορμιστές, σταλινικοί και σοσιαλδημοκράτες, δεν έχουν σχέση με τις αρχές, την κουλτούρα και τους αγώνες της, με την σοσιαλιστική επανάσταση.

Δεν φοβόμαστε να κατηγορηθούμε για παρελθοντολογία όπως θα σπεύσουν να πουν όλοι εκείνοι που θέλουν να ξεχάσουν το παρελθόν τους, που ανοίγουν δήθεν νέους δρόμους ξαναγυρίζοντας στον Μπερστάιν και τον Κάουτσκι, που αναμασούν τα σταλινικά δόγματα. Βάζοντας σαν στόχο να ξανακατακτίσουμε την ιστορία, να βρούμε την συνέχεια και τις ρίζες μας, όχι για να τα αναστήσουμε μηχανικά, αλλά μέσα από τους νέους αγώνες και τα κινήματα να δημιουργήσουμε νέες επαναστατικές παραδόσεις, νέα επαναστατική συνείδηση ώστε να ατενίσουμε το μέλλον με μεγάλη αισιοδοξία. «Γιατί η υπέρτατη ανθρώπινη ευτυχία δε βρίσκεται στην εκμετάλλευση του παρόντος μα στην προετοιμασία του μέλλοντος[18]».

Γιατί αυτές οι ιστορικές ρίζες, η κληρονομιά μας, δεν δημιουργούν μόνο ένα πνευματικό δεσμό με τον εργατικό κίνημα, αλλά επίσης και ένα συναισθηματικό δεσμό σχεδόν φυσικό χωρίς τα οποία η επαναστατική μαχητικότητα εκφυλίζεται σ' ένα άψυχο αντικείμενο. Οι νεότερες γενιές των «επαναστατών χωρίς επανάσταση» έχουν ανάγκη να προσεγγίσουν και να μελετήσουν εκείνη την επαναστατική εποχή και όλες τις επαναστάσεις, να δουν τους προβληματισμούς τους και τις αναζητήσεις τους για μια επαναστατική στρατηγική. Ιδιαίτερα σήμερα που ο στρουκτουραλισμός, η εθνολογία, η «επιστήμη» των κοινωνιών χωρίς ιστορία έχουν αντικαταστήσει την πραγματική ιστορία. Πολλοί προσχωρούν στον «Μαρξισμό», αλλά όχι στο εργατικό κίνημα, αναφέρονται στην αριστερά αλλά όχι στην εργατική τάξη και τα φτωχά λαϊκά στρώματα κομματιάζοντας έτσι την διαλεκτική ενότητα που υπάρχει μεταξύ τους.

Οι επαναστάτες μαρξιστές έρχονται από μακριά. Αλλά για να επιτύχουν την νικηφόρα επιστροφή τους πρέπει να διαφυλάξουν την επαφή, να μην τη χάσουν ποτέ. Το κάνανε σ΄όλη την ιστορική διαδρομή τους, από την Κομμούνα του Παρισιού, την Ρώσικη Επανάσταση και τις άλλες επαναστάσεις, τον ισπανικό εμφύλιο...την ελληνική επανάσταση 1943-1949, το Μάη του '36, το «Πολυτεχνείο» και σ' όλους τους μεγάλους αγώνες και ήττες του εργατικού κινήματος, ακόμη και όταν τους δολοφονούσαν η αστική τάξη και οι σταλινικοί.

Σωφρόνης Παπαδόπουλος

Σημειώσεις

1. Η *Διεθνής Ένωση Εργατών*, γνωστή ως Α΄ Διεθνής, ιδρύθηκε από τον Μαρξ και τον Ένγκελς το 1864 στο Λονδίνο. Την αποτελούσαν κυρίως συνδικαλιστικές οργανώσεις, μικρές εργατικές οργανώσεις και κινήσεις όπως και μικρές ομάδες αναρχικών που επηρεάζονταν από τον Μπακούνιν. Οι διαφωνίες των αναρχικών (βασικά γύρω από την Κομμούνα την οποία οι Μαρξ-Ένγκελς υποστήριζαν , η ήττα της παρισινής Κομμούνας, η αποχώρηση/ διάσπαση των αναρχικών το 1872 θα έχουν σαν αποτέλεσμα τη διάλυση της Α΄ Διεθνούς το 1876, αφού προηγούμενα είχε μεταφερθεί από το Λονδίνο στις ΗΠΑ.

Η *Β΄ Διεθνής ή Σοσιαλιστική Διεθνής* ιδρύθηκε το 1889, στο Παρίσι. Ήταν μια μαζική Διεθνή, σε αντίθεση με την Α΄ Διεθνή και περιελάμβανε στις γραμμές της εκατομμύρια εργάτες οργανωμένων σε εργατικά και σοσιαλιστικά κόμματα όπως και συνδικαλιστικές οργανώσεις. Η Β΄Διεθνής γεννήθηκε στην περίοδο του μακρού κύματος ανάπτυξης (1887-1914), των υπερκερδών από τις αποικίες που αποτέλεσαν τη βάση για σημαντικές οικονομικές παραχωρήσεις προς την εργατική τάξη και κυρίως στα ανώτερα στρώματά της. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να δημιουργηθούν στους περισσότερους και σημαντικότερους ηγέτες (Κάουτσκι, Μπερνστάιν κλπ) της Β΄ Διεθνούς απόψεις που αναθεωρούσαν (ρεβιζιονισμός) τον μαρξισμό καθώς και ρεφορμιστικές, δηλαδή του σοσιαλιστικού μετασχηματισμού της κοινωνίας μέσω των μεταρρυθμίσεων. Η Β΄ Διεθνή δέχθηκε το σημαντικότερο πλήγμα της από την στάση (σε αντίθεση με το πρόγραμμά της) που κράτησαν οι ηγέτες και τα κόμματά της με την έναρξη του 1ου Παγκοσμίου Πολέμου. Η σοσιαλπατριωτική στάση τους, η ψήφιση των αμυντικών δαπανών των χωρών τους είχαν σαν αποτέλεσμα να οδηγηθεί το προλεταριάτο και η ανθρωπότητα γενικότερα, στο μεγαλύτερο μέχρι τότε σφαγείο (περίπου 20 εκ. Θύματα) και η ίδια σοσιαλδημοκρατία στο στρατόπεδο της αστικής τάξης και του ιμπεριαλισμού. Απέναντι σ' αυτή την κατάφωρη προδοσία των αρχών του επαναστατικού μαρξισμού και του διεθνισμού μόνο μια μικρή ομάδα επαναστατών μαρξιστών αντιτάχθηκε: Λένιν, Λούξεμπουργκ, Λήμπνεχτ, Τρότσκι κλπ. Ουσιαστικά η στάση αυτών των επαναστατών ήταν και η πρώτη πράξη για την ίδρυση της Γ΄ Διεθνούς.

Η *Νέα Διεθνής Ένωση Εργατών* που πήρε τον τίτλο *Κομμουνιστική Διεθνής* ή *Γ΄ Διεθνής* (γνωστή και ως *Κομιντέρν* από το γαλλ. Communist International), ιδρύθηκε το 1919 στη Μόσχα και διαλύθηκε από τον Στάλιν το 1943 σαν μια ακόμη χειρονομία καλής θέλησης προς τους ιμπεριαλιστές συμμάχους του.

[2] Το ΚΚΕ σε ολόκληρη την ιστορία του και παρά τις τεράστιες δυνατότητές του δεν εξέδωσε ποτέ και ούτε αναφέρθηκε στα τέσσερα πρώτα συνέδρια. Τα έθαψε όπως και τόσα άλλα έργα σημαντικών μαρξιστών διανοητών επειδή προφανώς έρχονταν σε αντίθεση με την σταλινική γραμμή του και τον εκπορνευμένο μαρξισμό του. Μόνο φέτος επανακυκλοφόρησε την έκδοση του ΣΕΚΕ του 1921.

[3] Ο Λένιν την 1η Νοεμβρίου 1914 (ο πόλεμος άρχισε στις 14 Αγουύστου του ίδιου χρόνου) έγραφε: «Η 2η Διεθνής είναι νεκρή, νικημένη από τον οπορτουνισμό. Κάτω ο οπορτουνισμός και ζήτω η 3η Διεθνής, απαλλαγμένη από προδότες και τον οπορτουνισμό! Η 2η Διεθνής έκανε χρήσιμη δουλειά οργάνωσης των προλεταριακών μαζών στη μακρόχρονη «ειρηνική περίοδο» της χειρότερης σκλαβιάς, κατά το τελευταίο τρίτο του 19ου αιώνα και τις αρχές του 20ου. Το καθήκον της 3ης Διεθνούς θα είναι να προετοιμάσει το προλεταριάτο για τον επαναστατικό αγώνα εναντίον των καπιταλιστικών κυβερνήσεων, για τον εμφύλιο πόλεμο εναντίον της μπουρζουαζίας όλων των χωρών με σκοπό την κατάκτηση της εξουσί-

ας και την νίκη του σοσιαλισμού».

Ο Ζηνόβιεφ λίγες βδομάδες αργότερα έγραφε: «Το καθήκον μας είναι να προετοιμαστούμε για τις μάχες που έρχονται και να συνηθίσουμε και εμείς και ολόκληρο το εργατικό κίνημα σε τούτη την ιδέα: ή θα πεθάνουμε ή θα νικήσουμε κάτω από τη σημαία του εμφύλιου πολέμου».

[4] Η συνδιάσκεψη αυτή μετατράπηκε στο ιδρυτικό πρώτο συνέδριο της 3ης Διεθνούς.

[5] Αργότερα, δυστυχώς, υπήρξε ένας εθισμός του εργατικού κινήματος πάνω στη βία στο εσωτερικό του, ειδικά μετά την επικράτηση του σταλινισμού που έφτασε σε πρωτοφανή επίπεδα για την ιστορία της ανθρωπότητας. Αλλά και εθισμό σε σχέση με τις ρεφορμιστικές προδοσίες κινημάτων στην Ισπανία, στην Ελλάδα, στην αποικιακή επανάσταση κλπ.

[6] Λούντβιχ Καππ, Γερμανός στρατηγός που το Μάρτιο του 1920 επιχείρησε να κάνει πραξικόπημα ενάντια στη Δημοκρατία της Βαϊμάρης.

[7] 2° Συνέδριο, απόφαση: «Ο ρόλος του Κομμουνιστικού Κόμματος στην Προλεταριακή επανάσταση».

[8] 2ο Συνέδριο, απόφαση «Το συνδικαλιστικό κίνημα, οι εργοστασιακές επιτροπές και η 3η Διεθνής», Κεφ Ι σημείο 7.

[9] 2ο Συνέδριο, απόφαση «Το συνδικαλιστικό κίνημα, οι εργοστασιακές επιτροπές και η 3η Διεθνής», Κεφ. ΙΙ σημείο 6.

[10] «Σ' όλες σχεδόν τις χώρες της Ευρώπης και της Αμερικής η πάλη των τάξεων μπαίνει στην περίοδο του εμφυλίου πολέμου.» (άρθρο 3°) και λίγο πιο κάτω «Στην σημερινή εποχή του άγριου εμφυλίου πολέμου...» (άρθρο 12°). Αυτούς τους χαρακτηρισμούς έδιναν για την εποχής τους οι επαναστάτες κομμουνιστές της 3ης Διεθνούς.

[11] Οι 21 όροι για την είσοδο των κομμάτων στην 3η Διεθνή συντάχθηκαν από τον Λένιν. Την τελική μορφή του ο 21° όρος πήρε μετά από τροποποίηση του Μπορντίγκα.

[12] Πχ, ο 12^{ος} όρος έλεγε: «...Στην σημερινή εποχή του άγριου εμφυλίου πολέμου, το Κουμμουνιστικό Κόμμα δεν θα μπορέσει να εκπληρώσει τον ρόλο του αν δεν είναι οργανωμένο με όσο πιο συγκεντρωτικό τρόπο γίνεται, αν δεν βασιλεύει στο εσωτερικό του μια σιδερένια πειθαρχία ανάλογη με την στρατιωτική πειθαρχία και αν τα κεντρικά όργανά του δεν έχουν πλατιά δικαιοδοσία, αν δεν ασκούν μια αναμφισβήτητη επιβολή, αν δεν έχουν την ομόθυμη εμπιστοσύνη των αγωνιστών.» και ο 13^{ος} όρος έλεγε: «Τα Κομμουνιστικά Κόμματα των χωρών που οι κομμουνιστές αγωνίζονται νόμιμα πρέπει κάθε τόσο να κάνουν εκκαθάριση των οργανώσεών τους για να απομακρύνουν τα μικροαστικά στοιχεία».

[13] Ο Τρότσκι την ονόμαζε «το κλειδί της παγκόσμιας επανάστασης».

[14] Όρος 7^{ος}.

[15] Λίγο μετά, στο 10° Συνέδριο του κομμουνιστικού Κόμματος της ΕΣΣΔ υιοθετήθηκε , με οξύτατες αντιπαραθέσεις, η ΝΕΠ (Νέα Οικονομική Πολιτική)

[16] Λέον Τρότσκι, *Η 3η Διεθνής μετά τον Λένιν*, σελ 103, Εκδόσεις Αλλαγή

[17] Λόγος που εκφωνήθηκε σε αγωνιστές στην Μόσχα την επομένη του 3^{ου} Συνεδρίου και υπάρχει στο βιβλίο του Τρότσκι , *The first five years of the commounist international*, (Τα πέντε πρώτα χρόνια της Κομμουνιστικής Διεθνούς),Εκδόσεις, New Rark Publications

[18] Λέον Τρότσκι, *Τα εγκλήματα του Στάλιν.*

Ιστορικό σημείωμα του Matyas Rakosi

Η 3η Κομμουνιστική Διεθνής

Η 2η Διεθνής θα έδινε δείγματα της αξίας της όταν θα ξεσπούσε ο ιμπεριαλιστικός πόλεμος. Για τον σκοπό αυτό είχε πνευματικά προετοιμαστεί. Είχε ήδη αναλυθεί εκ των προτέρων, με κάθε ακρίβεια, ο χαρακτήρας του πολέμου. Επανειλημμένα, τα διεθνή Συνέδρια είχαν αποφασίσει να καταφύγουν στον ενεργητικότερο αγώνα και να χρησιμοποιήσουν μάλιστα εναντίον του πολέμου τη διεθνή γενική απεργία.

Όταν ξέσπασε ο πόλεμος, έγινε το αντίθετο. Η 2η Διεθνής δεν στάθηκε ικανή ούτε για μια διαμαρτυρία. Οι ηγέτες σοσιαλδημοκράτες, αντί να κηρύξουν τη γενική απεργία ή την πάλη κατά του ιμπεριαλιστικού πολέμου, έσπευσαν να υποστηρίξουν τη δική τους μπουρζουαζία, με το πρόσχημα της εθνικής άμυνας. Ο οπορτουνισμός και ο σωβινισμός τούς είχε κυριολεκτικά εκμηδενίσει όλους ενώ είχαν δεθεί με χίλιους τρόπους με τη μπουρζουαζία. Φυσικά, η 2η Διεθνής δεν μπορούσε να είναι τίποτα άλλο από τα κόμματα που την αποτελούσαν. Οι επαναστατικές φράσεις δεν μπορούσαν να κρύβουν την πραγματικότητα παρά μόνο όσο ακόμα δεν είχε έρθει η στιγμή που θα χρειαζόταν οι πράξεις να αντιστοιχηθούν με τα λόγια. Γι' αυτό και το ξέσπασμα του πολέμου σημειώνει την κατάρρευση της 2ης Διεθνούς.

Αυτό ακριβώς στάθηκε η αιτία να στερηθεί την ηγεσία του το διεθνές εργατικό κίνημα την ώρα της μεγαλύτερης πνευματικής και ηθικής αναστάτωσης. Οι σπάνιοι άνθρωποι που δεν έχασαν το μυαλό τους μέσα στο κύμα του οπορτουνισμού και του σωβινισμού που παρουσιάστηκε τον Αύγουστο του 1914 και συνεπήρε τους πάντες, προσπάθησαν αμέσως να δώσουν στους εργάτες να καταλάβουν τι πραγματικά είχε συμβεί. Αυτό ιδιαίτερα το έκαναν οι ρώσοι μπολσεβίκοι, που κατά τη διάρκεια τον ανελέητου αγώνα τους κατά του τσαρισμού, ιδιαίτερα στην περίοδο 1905-06, είχαν πια μάθει να κάνουν διάκριση ανάμεσα στα λόγια και τις επαναστατικές πράξεις, και αποτελούσαν την αριστερή πτέρυγα μέσα στους κόλπους της 2ης Διεθνούς, της οποίας και κριτικάριζαν τη δράση. Στο πρώτο φύλλο τού κεντρικού τους οργάνου που κυκλοφόρησε την 1η Νοεμβρίου 1914, ο σύντροφος Λένιν έγραφε:

«Η 2η Διεθνής είναι νεκρή, νικημένη από τον οπορτουνισμό. Κάτω ο οπορτουνισμός και ζήτω η 3η Διεθνής, απαλλαγμένη από τους προδότες και από τον οπορτουνισμό!

» Η 2η Διεθνής έκανε χρήσιμη δουλειά οργάνωσης των προλεταριακών μαζών στη μακρόχρονη «ειρηνική» περίοδο της χειρότερης καπιταλιστικής σκλαβιάς, κατά το τελευταίο τρίτο του 19ου αιώνα και τις αρχές τον 20ου. Το καθήκον της 3ης Διεθνούς θα είναι να προετοιμάσει το προλεταριάτο για τον επαναστατικό αγώνα εναντίον των καπιταλιστικών κυβερνήσεων, για τον εμφύλιο πόλεμο εναντίον της μπουρζουαζίας όλων των χωρών, με σκοπό την κατάκτηση της εξουσίας και τη νίκη του σοσιαλι-

σμού».

Μερικές βδομάδες αργότερα, ο σ. Ζινόβιεφ έγραφε σχετικά με «το σύνθημα της επαναστατικής σοσιαλδημοκρατίας»: «Πρέπει να υψώσουμε τη σημαία του εμφύλιου πολέμου. Η Διεθνής θα υιοθετήσει αυτό το σύνθημα και θα το αξίζει πραγματικά, αλλιώς θα φυτοζωεί άθλια. Το καθήκον μας είναι να προετοιμαστούμε για τις μάχες που έρχονται και να συνηθίσουμε κι εμείς και ολόκληρο το εργατικό κίνημα σε τούτη την ιδέα: ή θα πεθάνουμε ή θα νικήσουμε κάτω από τη σημαία του εμφύλιου πολέμου».

Η διάδοση τέτοιων ιδεών σκόνταφτε σε τεράστιες δυσκολίες. Η παγκόσμια μπουρζουαζία, με τη βοήθεια των σοσιαλπατριωτών της, χρησιμοποιούσε όλα τα μέσα για να παρεμποδίσει αυτές τις ιδέες να γίνουν κτήμα των μαζών.

Η πρώτη προσπάθεια ανασυγκρότησης μιας επαναστατικής Διεθνούς έγινε το Σεπτέμβρη του 1915 στο Τσίμερβαλντ της Ελβετίας. Με πρωτοβουλία των ιταλών σοσιαλιστών προσκλήθηκαν εκεί όλες οι εργατικές οργανώσεις που έμειναν πιστές στην αρχή της πάλης των τάξεων και της διεθνούς αλληλεγγύης. Παρόντες ήταν αντιπρόσωποι από τη Γερμανία, τη Γαλλία, την Ιταλία, τα Βαλκάνια, τη Σουηδία, τη Νορβηγία, την Πολωνία, τη Ρωσία, την Ολλανδία και την Ελβετία. Εκεί εκπροσωπήθηκαν όλες οι τάσεις, από τους ειρηνόφιλους ρεφορμιστές ως τους επαναστάτες μαρξιστές. Η Συνδιάσκεψη υιοθέτησε ένα μανιφέστο που καυτηρίαζε τον ιμπεριαλιστικό πόλεμο και σύσταινε το παράδειγμα όλων εκείνων που καταδιώχθηκαν γιατί προσπάθησαν να ξυπνήσουν το επαναστατικό πνεύμα στους κόλπους της εργατικής τάξης. Αυτό το μανιφέστο, αν και συγχυσμένο, αποτέλεσε ωστόσο ένα μεγάλο βήμα προς τα μπρος. Η ομάδα που τιτλοφορήθηκε *η Αριστερά του Τσίμερβαλντ*, είχε προτείνει μια απόφαση πολύ περισσότερο σαφή και καθαρή. Αυτή η απόφαση περιελάμβανε και την επόμενη παράγραφο:

«Άρνηση των πολεμικών πιστώσεων, έξοδος των σοσιαλιστών υπουργών από τις αστικές κυβερνήσεις, ανάγκη να αποκαλυφθεί ο ιμπεριαλιστικός χαρακτήρας του πολέμου από το κοινοβουλευτικό βήμα και από τις στήλες του νόμιμου και, εν ανάγκη, του παράνομου τύπου, οργάνωση εκδηλώσεων εναντίον των κυβερνήσεων, προπαγάνδα στα χαρακώματα υπέρ της διεθνούς αλληλεγγύης, υποστήριξη των οικονομικών απεργιών με ταυτόχρονη προσπάθεια μετατροπής τους σε πολιτικές απεργίες — εμφύλιος πόλεμος και όχι κοινωνική ειρήνη».

Η απόρριψη αυτής της απόφασης από τη Συνδιάσκεψη χαρακτηρίζει αρκετά το πνεύμα εκείνων που πήραν μέρος σ' αυτήν.

Η Συνδιάσκεψη εξέλεξε μια Διεθνή Σοσιαλιστική Επιτροπή. Παρά την τυπική διακήρυξη της πλειοψηφίας της Συνδιάσκεψης, που έλεγε ότι δεν επιθυμεί τη δημιουργία μιας 3ης Διεθνούς, η Επιτροπή έγινε, λόγω της αντίθεσής της προς το Διεθνές Σοσιαλιστικό Γραφείο (εκτελεστικό όργανο της 2ης Διεθνούς), η αφετηρία συγκέντρωσης της αντιπολίτευσης και το οργανωτικό κέντρο της νέας Διεθνούς.

Μετά τη Συνδιάσκεψη του Τσίμερβαλντ έγινε τον Απρίλη του 1916, η Συνδιάσκεψη του Κίνταλ. Αυτό που χαρακτήρισε αυτή τη δεύτερη Συνδιάσκεψη ήταν ότι η ιδέα της επαναστατικής πάλης εναντίον του πολέμου και επομένως η ανάγκη μιας νέας Διεθνούς περνούσαν ολοένα και περισσότερο στην πρώτη γραμμή. Η επιρροή της «Αριστεράς του Τσίμερβαλντ» μεγάλωσε. Εργάζονταν με ζήλο. Τύπωναν μπροσούρες, προκηρύξεις και τις έστελναν στις διάφορες χώρες, αντιμετωπίζοντας τις μεγα-

λύτερες δυσκολίες. Μικρές συναντήσεις και συσκέψεις πραγματοποιούνταν, με τις οποίες εξακολούθησε να διαδίδεται η ιδέα της επαναστατικής πάλης των τάξεων.

Όταν ξέσπασε η επανάσταση στη Ρωσία, τα πιο δραστήρια στοιχεία της «Τσιμερβαλντιανής Αριστεράς» γύρισαν σ' αυτή τη χώρα. Έτσι το κέντρο πάλης για τη δημιουργία της 3ης Διεθνούς μεταφέρθηκε στη Ρωσία. Γι' αυτό, με το δίκιο του, ο Ζινόβιεφ έγραφε:

«Από τη γέννησή της η 3η Διεθνής συνέδεσε την τύχη της με την τύχη της ρωσικής επανάστασης. Στο μέτρο που θριάμβευσε αυτή, επιβλήθηκε και το σύνθημα: «Για την 3η Διεθνή». Και στο ίδιο μέτρο που ενισχύθηκε η ρωσική επανάσταση, ενισχύθηκε επίσης και η κατάσταση της Κομμουνιστικής Διεθνούς σε ολόκληρο τον κόσμο».

Κατά τις πρωτομαγιάτικες εκδηλώσεις του 1917, ένα από τα κύρια συνθήματα των προλεταριακών μαζών στάθηκε η δημιουργία της Κομμουνιστικής Διεθνούς. Αυτή η επιθυμία έγινε πιο φλογερή όταν το ρωσικό προλεταριάτο κατάκτησε την εξουσία και, στον πόλεμο κατά του παγκόσμιου ιμπεριαλισμού, η 2η Διεθνής —όπως και στον παγκόσμιο πόλεμο— τάχθηκε με το μέρος της μπουρζουαζίας.

Μερικούς μήνες μετά την ήττα των δυνάμεων της Κεντρικής Ευρώπης, το Κομμουνιστικό Κόμμα Ρωσίας πήρε την πρωτοβουλία της ίδρυσης της 3ης Διεθνούς. Οι επαναστάσεις που ακολούθησαν τον πόλεμο απέδειξαν τη χρεοκοπία της «εθνικής άμυνας» και των οπαδών της, των σοσιαλδημοκρατών. Ένα γερό επαναστατικό κύμα συνεπήρε την εργατική τάξη σ' όλες τις χώρες. Στην Κεντρική Ευρώπη, εργατικές εξεγέρσεις πρόβαλαν απ' όλες τις μεριές. Όχι μόνο η κατάσταση είχε πια ωριμάσει αρκετά για την ίδρυση της Κομμουνιστικής Διεθνούς, αλλά και αυτή η ίδια είχε γίνει αναγκαία για την προετοιμασία και την οργάνωση των επαναστατικών αγώνων.

Το 1ο Συνέδριο (Μάρτης 1919)

Στις 24 Ιανουαρίου 1919, η Κεντρική Επιτροπή του Κομμουνιστικού Κόμματος Ρωσίας καθώς και τα γραφεία εξωτερικού των κομμουνιστικών κομμάτων Πολωνίας, Ουγγαρίας, Γερμανίας, Αυστρίας, Λετονίας και οι Κεντρικές Επιτροπές του Κομμουνιστικού Κόμματος Φιλανδίας, της Βαλκανικής Σοσιαλιστικής Ομοσπονδίας και του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος της Αμερικής έκαναν την ακόλουθη έκκληση:

«Τα κόμματα και οι οργανώσεις που υπογράφουν παρακάτω θεωρούν επιτακτική ανάγκη τη σύγκληση του Πρώτου Συνεδρίου της νέας επαναστατικής Διεθνούς. Στον πόλεμο και στην Επανάσταση εκδηλώθηκε όχι μόνο η ολοκληρωτική χρεοκοπία των παλιών σοσιαλιστικών και σοσιαλδημοκρατικών κομμάτων και μαζί μ' αυτά και της 2ης Διεθνούς, αλλά επίσης και η ανικανότητα για επαναστατική δράση των κεντριστικών στοιχείων της παλιάς σοσιαλδημοκρατίας. Σύγχρονα, διαγράφεται ήδη καθαρά, το περίγραμμα μιας πραγματικής επαναστατικής Διεθνούς».

Η έκκληση περιγράφει σε δώδεκα σημεία το σκοπό, την τακτική και τη συμπεριφορά των «σοσιαλιστικών» κομμάτων. Ξεκινώντας από την άποψη ότι η σημερινή εποχή είναι η εποχή της αποσύνθεσης και της κατάρρευσης του καπιταλιστικού συστήματος, που σημαίνει ταυτόχρονα και κατάρρευση του ευρωπαϊκού πολιτισμού αν δεν καταργηθεί ο καπιταλισμός, καθορίζει σαν καθήκον του προλεταριάτου την

άμεση κατάληψη της εξουσίας. Κατάληψη της εξουσίας σημαίνει εκμηδένιση του αστικού κρατικού μηχανισμού και οργάνωση του κρατικού μηχανισμού του προλεταριακού κράτους. Ο καινούργιος μηχανισμός πρέπει να ενσαρκώνει τη δικτατορία της εργατικής τάξης και να χρησιμεύσει σαν όργανο συστηματικής καταπίεσης και απαλλοτρίωσης της εκμεταλλεύτριας τάξης. Ο τύπος του προλεταριακού κράτους δεν είναι η αστική δημοκρατία, αυτή η μάσκα κάτω από την οποία κρύβεται η κυριαρχία της ολιγαρχίας τον πλούτου, αλλά η προλεταριακή δημοκρατία με τη μορφή των Συμβουλίων. Για να εξασφαλιστεί η απαλλοτρίωση του εδάφους και των μέσων παραγωγής που πρέπει να περάσουν στα χέρια ολόκληρου του λαού, θα χρειαστεί να αφοπλιστεί η μπουρζουαζία και να εξοπλιστεί η εργατική τάξη. Η κύρια μέθοδος πάλης είναι η δράση των επαναστατικών μαζών ως την ένοπλη εξέγερση εναντίον του αστικού κράτους.

Σ' ότι αφορά τη στάση των σοσιαλιστών, πρέπει να κάνουμε έναν διαχωρισμό σε τρεις ομάδες. Εναντίον των σοσιαλπατριωτών που αγωνίζονται στο πλευρό της μπουρζουαζίας πρέπει να διεξαγάγουμε αδυσώπητο αγώνα. Τα επαναστατικά στοιχεία του Κέντρου πρέπει να τα αποσπάσουμε από τους αρχηγούς, τους οποίους πρέπει να κριτικάρουμε αδιάκοπα και να ξεσκεπάζουμε. Σε μια ορισμένη περίοδο της εξέλιξης επιβάλλεται ένας οργανωτικός διαχωρισμός από τους κεντριστές. Πρέπει να συγκροτηθεί μια τρίτη ομάδα αποτελούμενη από τα επαναστατικά στοιχεία του εργατικού κινήματος. Ακολουθούσε ύστερα μια απαρίθμηση των 39 κομμάτων και οργανώσεων που είχαν προσκληθεί στο 1ο Συνέδριο. Το καθήκον του Συνεδρίου συνίσταται στη «δημιουργία ενός οργανισμού μάχης με σκοπό τον εναρμονισμό και την καθοδήγηση του κινήματος της Κομμουνιστικής Διεθνούς με τέτοιο τρόπο ώστε να πραγματοποιηθεί η υποταγή των συμφερόντων του κινήματος των διαφόρων χωρών στα γενικά συμφέροντα της διεθνούς επανάστασης».

Το 1ο Συνέδριο έγινε τον Μάρτη του 1919. Εκείνη την εποχή η Σοβιετική Ρωσία ήταν εντελώς αποκλεισμένη, καθώς απ' όλες τις μεριές την περιτριγύριζαν στρατιωτικά μέτωπα, γι' αυτό και μόνο ένας μικρός αριθμός αντιπροσώπων, με πολύ μεγάλες δυσκολίες, κατόρθωσε να πάει στο Συνέδριο. Σχετικά με τη συγκρότηση του Συνεδρίου, ο σύντροφος Ζηνόβιεφ (στην έκθεση που έκανε στο 2ο Συνέδριο) γράφει τα ακόλουθα:

«Το κομμουνιστικό κίνημα στις διάφορες χώρες της Ευρώπης και της Αμερικής, εκείνη την εποχή, ήταν ακόμα στα πρώτα του βήματα. Το έργο τον 1ου Συνεδρίου ήταν να ξεδιπλώσει την κομμουνιστική σημαία και να διακηρύξει την ιδέα της Κομμουνιστικής Διεθνούς. Αλλά ούτε η γενική κατάσταση των κομμουνιστικών κομμάτων στις διάφορες χώρες, ούτε ο αριθμός των αντιπροσώπων στο 1ο Συνέδριο επέτρεψαν να συζητηθούν σε βάθος όλα τα πρακτικά ζητήματα της οργάνωσης της Κομμουνιστικής Διεθνούς».

Το Συνέδριο άκουσε τις εκθέσεις των αντιπροσώπων για την κατάσταση του κινήματος στις χώρες τους, πήρε αποφάσεις σχετικές με τις γενικές γραμμές και κατευθύνσεις της Κομμουνιστικής Διεθνούς στα ζητήματα της αστικής δημοκρατίας και της δικτατορίας του προλεταριάτου, της τοποθέτησης απέναντι στα σοσιαλιστικά ρεύματα, και πάνω στη διεθνή κατάσταση: όλες οι αποφάσεις ήταν συνταγμένες με το πνεύμα της ιδρυτικής έκκλησης. Άφησαν στο 2ο Συνέδριο το έργο της οριστικής συγκρότησης της Κομμουνιστικής Διεθνούς και την ηγεσία της την ανέθεσαν σε μια

Εκτελεστική Επιτροπή, στην οποία αντιπροσωπεύονταν τα εξής κόμματα: το ρωσικό, το γερμανικό, το ουγγρικό, η Βαλκανική Ομοσπονδία, καθώς και τα κόμματα της Ελβετίας και της Σκανδιναβίας. Το συνέδριο τερμάτισε τις εργασίες του με ένα μανιφέστο προς το προλεταριάτο όλου του κόσμου.

Τον πρώτο χρόνο η Εκτελεστική Επιτροπή της Κομμουνιστικής Διεθνούς είχε μπροστά της δύσκολη δουλειά. Αποκομμένη σχεδόν από τη Δυτική Ευρώπη, χρειάστηκε να μείνει ολόκληρους μήνες χωρίς εφημερίδες, και χωρίς τα περισσότερα από τα μέλη της αφού λόγω του αποκλεισμού δεν μπορούσαν να πάνε στη θέση τους. Ωστόσο δεν παράλειψε να πάρει αποφάσεις σε όλα τα σημαντικά ζητήματα: συγκεκριμένα τον πρώτο χρόνο μετά τον πόλεμο, όταν η κατάσταση δεν ήταν καθόλου καθαρή, οι εκκλήσεις και τα γραφτά της Εκτελεστικής Επιτροπής είχαν εξαιρετικά πολύτιμη αξία.

Η δημιουργία της Κομμουνιστικής Διεθνούς έδωσε σκοπό και κατευθύνσεις στις εργατικές μάζες που ήταν αντίθετες στην πολιτική της 2ης Διεθνούς. Παρουσιάστηκε πραγματική συρροή επαναστατών εργατών στην Κομμουνιστική Διεθνή. Το Μάρτη του 1919 το Σοσιαλιστικό Κόμμα Ιταλίας έστειλε την προσχώρησή του. Το Μάη ήρθε η σειρά του νορβηγικού Εργατικού Κόμματος και του βουλγάρικου Σοσιαλιστικού Κόμματος των «στενών» σοσιαλιστών. Τον Ιούνη, ήρθε η σειρά του Αριστερού Σοσιαλιστικού Κόμματος της Σουηδίας, του Σοσιαλιστικού Κομμουνιστικού Κόμματος της Ουγγαρίας, κ.λπ. Σύγχρονα η 2η Διεθνής έχανε γοργά τις δυνάμεις της. Το ένα ύστερα από το άλλο, τα κόμματά της την εγκατέλειπαν. Αν, κατά την ίδρυσή της, η Κομμουνιστική Διεθνής ήταν περισσότερο σημαία παρά στρατός, μέσα στον πρώτο χρόνο της ύπαρξής της όχι μόνο συγκέντρωσε ένα στρατό γύρω από τη σημαία της, αλλά κατόρθωσε να επιβάλει και σοβαρές ήττες στον αντίπαλό της.

Το 2ο Συνέδριο (Ιούλης 1920)

Καινούργια προβλήματα παρουσιάστηκαν με την πρόοδο της Κομμουνιστικής Διεθνούς. Το κόμματα που είχαν προσχωρήσει δεν ήταν αρκετά διαμορφωμένα. Δεν υπήρχε αρκετή σαφήνεια στο ζήτημα του κόμματος, του ρόλου των κομμουνιστών στα συνδικάτα και της στάσης τους στο ζήτημα του κοινοβουλευτισμού καθώς και σε άλλα ζητήματα. Έργο του 2ου Συνεδρίου στάθηκε ο καθορισμός των γενικών καθοδηγητικών γραμμών.

Απ' όλες τις χώρες ήρθαν αντιπρόσωποι. Το Συνέδριο άρχισε στην Πετρούπολη, στις 17 Ιούλη 1920, με τις επευφημίες των ρώσων εργατών και με την προσοχή όλου του προλεταριακού κόσμου στραμμένη σ' αυτό. Πάρθηκαν αποφάσεις της Κομμουνιστικής Διεθνούς, αποφάσεις στις οποίες η δικτατορία του προλεταριάτου και η εξουσία των Σοβιέτ φωτίστηκαν με βάση την εμπειρία, καθώς και τις συνθήκες εφαρμογής αυτού του συνθήματος στις διάφορες χώρες. Εξετάστηκαν τα μέσα με τα οποία θα ενισχυόταν το κομμουνιστικό κίνημα. Υιοθετήθηκαν τα μέσα ενίσχυσης του κομμουνιστικού κινήματος. Ψηφίστηκαν επίσης αποφάσεις για το ρόλο τον κόμματος στην προλεταριακή επανάσταση. Το κομμουνιστικό κόμμα πρέπει να αποτελέσει την πρωτοπορία, το πιο συνειδητό και πιο επαναστατικό τμήμα της εργατικής τάξης. Πρέπει να συγκροτηθεί με βάση την αρχή του συγκεντρωτισμού και να δημιουργή-

σει, μέσα σ' όλες τις οργανώσεις, πυρήνες υποταγμένους στην πειθαρχία του κόμματος.

Όσο για τα συνδικάτα, «οι κομμουνιστές πρέπει να μπουν σ' αυτά για να τα μετατρέψουν σε μαχητικούς σχηματισμούς εναντίον του καπιταλισμού και σε σχολές κομμουνιστών». Η απομάκρυνση των κομμουνιστών από τα συνδικάτα θα είχε σαν αποτέλεσμα να παραδοθούν οι μάζες στους οπορτουνιστές αρχηγούς που εργάζονται για τη μπουρζουαζία. Πάρθηκαν και άλλες αποφάσεις, για το ζήτημα των εργατικών συμβουλίων και των εργοστασιακών συμβουλίων, για το ζήτημα του κοινοβουλευτισμού καθώς και για το αγροτικό και το αποικιακό. Τέλος ψηφίστηκε το Καταστατικό της Κομμουνιστικής Διεθνούς.

Μεγάλες συζητήσεις έγιναν για το ζήτημα του ρόλου του κόμματος, της δράσης των κομμουνιστών μέσα στα συνδικάτα και τη συμμετοχή στις εκλογές. Οι οπορτουνιστές καταφέρθηκαν βίαια εναντίον των 21 όρων για την προσχώρηση στην Κομμουνιστική Διεθνή. Η ηρωική πάλη του ρώσικου προλεταριάτου, η χρεοκοπία της μπουρζουαζίας και του συμμάχου της, της 2ης Διεθνούς, τα συνθήματα και οι επαναστατικές εκκλήσεις της Κομμουνιστικής Διεθνούς, οδηγούσαν προς αυτή μια μάζα ηγετών που αναγκαζόταν να υποχωρεί στην πίεση των εργατικών μαζών. Οι ηγέτες αυτοί ήταν αφοσιωμένοι ολοκληρωτικά στη 2η Διεθνή και το μόνο που τους ωθούσε να μπουν στην Κομμουνιστική Διεθνή ήταν το να μη χάσουν την επιρροή τους πάνω στις μάζες. Ακόμα κι αν η Κομμουνιστική Διεθνής ήταν ήδη μια ισχυρή και έμπειρη οργάνωση, η είσοδος αυτών των οπορτουνιστικών στοιχείων θα αποτελούσε κίνδυνο μήπως εισχωρήσει σ' αυτήν το πνεύμα της 2ης Διεθνούς. Επειδή λοιπόν η Διεθνής είχε συγκροτηθεί από κόμματα που βρίσκονταν ακόμα στη διαμόρφωσή τους, ήταν επιτακτική ανάγκη να αποκλειστούν από τις γραμμές της τέτοια στοιχεία. Αυτό ακριβώς εξηγεί γιατί τέθηκαν οι 21 όροι για την προσχώρηση σ' αυτήν.

Οι όροι αυτοί απαιτούν από κάθε κόμμα που θέλει να προσχωρήσει στην Κομμουνιστική Διεθνή, όλη η προπαγάνδα και η αγκιτάτσια του να έχουν χαραχτήρα κομμουνιστικό. Ο τύπος πρέπει να υποτάσσεται ολοκληρωτικά στην Κεντρική Επιτροπή του κόμματος. Οι ρεφορμιστές πρέπει να παραμεριστούν απ' όλες τις υπεύθυνες θέσεις. Το κόμμα πρέπει να διαθέτει παράνομο μηχανισμό και να κάνει συστηματική προπαγάνδα στον στρατό και στην ύπαιθρο. Πρέπει επίσης να αγωνίζεται ενεργητικά εναντίον των ρεφορμιστών και των κεντριστών. Στα συνδικάτα, ο αγώνας του πρέπει να στρέφεται και εναντίον της Συνδικαλιστικής Διεθνούς του Άμστερνταμ. Το κόμμα πρέπει να είναι αυστηρά συγκεντρωτικό και να ονομάζεται «Κομμουνιστικό Κόμμα (τμήμα της Κομμουνιστικής Διεθνούς)». Όλα τα κόμματα που ανήκουν στην Κομμουνιστική Διεθνή ή που θέλουν να μπουν σ' αυτήν οφείλουν, το αργότερο 4 μήνες μετά το 2ο Συνέδριο, να εξετάσουν αυτούς τους όρους σε ένα έκτακτο συνέδριο και να αποκλείσουν από το κόμμα όλα εκείνα τα μέλη που δεν δέχονται αυτούς τους όρους.

Το Συνέδριο τελείωσε τις εργασίες του στις 7 Αυγούστου. Το Σεπτέμβρη, το Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα της Τσεχοσλοβακίας διασπάστηκε: η συντριπτική πλειοψηφία υιοθέτησε τους 21 όρους και αποτέλεσε αργότερα το Κομμουνιστικό Κόμμα. Τον Οκτώβρη, στο Συνέδριο της Χάλε, η πλειοψηφία τον Ανεξάρτητου Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος της Γερμανίας τάχθηκε υπέρ της προσχώρησης στην Κομμουνιστική Διεθνή. Το Δεκέμβρη πραγματοποιήθηκε η συγχώνευση της αριστεράς του

Ανεξάρτητου Κόμματος και του Κ.Κ. της Γερμανίας (ομάδα Σπάρτακου) και απ' αυτήν τη συγχώνευση βγήκε ένα μεγάλο ενοποιημένο γερμανικό Κομμουνιστικό Κόμμα. Στα τέλη του Δεκέμβρη, η συντριπτική πλειοψηφία του γαλλικού Σοσιαλιστικού Κόμματος προσχώρησε στην Κομμουνιστική Διεθνή. Τον Ιανουάριο του 1921 πραγματοποιήθηκε σχίσμα μέσα στους κόλπους του ιταλικού Σοσιαλιστικού Κόμματος, που ανήκε ωστόσο στην Κομμουνιστική Διεθνή, του οποίου όμως η ρεφορμιστική πλειοψηφία απέκρουε τους 21 όρους. Σε όλες τις χώρες του κόσμου όπου υπήρχαν εργατικές οργανώσεις, ίδια ήταν η εξέλιξη: οι κομμουνιστές χώριζαν από τους ρεφορμιστές και συγκροτούνταν σε τμήμα της Κομμουνιστικής Διεθνούς.

Παράλληλα με την πρόοδο και την ενίσχυση της Κομμουνιστικής Διεθνούς, πραγματοποιούνταν η αποσύνθεση της 2ης Διεθνούς. Μια σειρά κόμματα που έφυγαν από τη 2η Διεθνή αλλά αρνήθηκαν να μπουν στην Κομμουνιστική Διεθνή, σχημάτισαν την «Διεθνή Ένωση Σοσιαλιστικών Κομμάτων» που αποκλήθηκε 2½ Διεθνής, γιατί σε όλα τα ζητήματα ταλαντευόταν ανάμεσα στη 2η και την 3η Διεθνή.

Το 3ο Συνέδριο (Ιούνης 1921)

Το 3ο Συνέδριο της Κομμουνιστικής Διεθνούς, που συνήλθε τον Ιούνη του 1921, είχε να αντιμετωπίσει καινούργια προβλήματα. Αυτά εν μέρει προέκυψαν απ' το ότι η Κομμουνιστική Διεθνής περιελάμβανε ήδη περισσότερα από 50 τμήματα, ανάμεσα στα οποία μεγάλα κόμματα μαζών στις σημαντικότερες ευρωπαϊκές χώρες, και όπως ήταν επόμενο συνεχώς δημιουργούνταν προβλήματα τακτικής και οργάνωσης. Προβλήματα τακτικής που ιδιαίτερα οφείλονταν στο γεγονός ότι η εξέλιξη της επανάστασης και η κατάρρευση του καπιταλισμού σημείωσαν μια επιβράδυνση που δεν στάθηκε δυνατό να προβλεφτεί την εποχή του 1ου και του 2ου Συνεδρίου.

Μετά την κατάρρευση των κεντρικών ευρωπαϊκών Δυνάμεων, το επαναστατικό κύμα ήταν εξαιρετικά ισχυρό και δημιουργήθηκε η εντύπωση ότι οι προλεταριακές επαναστάσεις θα ακολουθούσαν αμέσως τις αστικές επαναστάσεις. Στην Ουγγαρία και τη Βαυαρία το προλεταριάτο κατόρθωσε για ένα διάστημα να καταλάβει την εξουσία, ακόμα και μετά την ήττα των Σοβιετικών Δημοκρατιών της Ουγγαρίας και της Βαυαρίας, η ελπίδα για μια σύντομη νίκη της εργατικής τάξης δεν είχε χαθεί. Δεν χρειάζεται παρά να θυμηθούμε την εποχή που ο κόκκινος στρατός ήταν μπροστά στη Βαρσοβία και που ολόκληρο το προλεταριάτο ετοιμαζόταν πυρετωδώς για καινούργιους αγώνες.

Η μπουρζουαζία όμως αποδείχτηκε περισσότερο ικανή για αντίσταση απ' όσο είχαμε πιστέψει. Τη δύναμή της, κυρίως, αποτέλεσε το ότι οι σοσιαλπροδότες που αγωνίστηκαν τόσο σκληρά εναντίον του προλεταριάτου αποδείχτηκαν, ακόμα και μετά τον πόλεμο, τα καλύτερα στηρίγματα του κλονιζόμενου καπιταλισμού. Σε όλες τις χώρες όπου η μπουρζουαζία δεν μπορούσε πια να παραμείνει κύρια της κατάστασης, παρέδωσε την εξουσία στους σοσιαλδημοκράτες. Οι «σοσιαλδημοκρατικές κυβερνήσεις» με τους Νόσκε και Έμπερτ στη Γερμανία, τους Ρένερ και Ότο Μπάουερ στην Αυστρία, τον Τουζάρ στην Τσεχοσλοβακία, τους Μπέμ και Γκαράμι στην Ουγγαρία, είναι εκείνες που διαχειρίστηκαν τις υποθέσεις της μπουρζουαζίας κατά την επαναστατική περίοδο, και έπνιξαν μέσα στο αίμα τις απελευθερωτικές προ-

σπάθειες του προλεταριάτου.

Η φανερή βελτίωση της οικονομικής κατάστασης, που επακολούθησε αμέσως μετά τον πόλεμο, επιτρέποντας στους καπιταλιστές να απασχολήσουν τους στρατιώτες που απολύθηκαν, αποτέλεσε επίσης ένα εμπόδιο στην Επανάσταση. Η μπουρζουαζία κατόρθωσε να καλμάρει τους άνεργους εργάτες με επιδόματα. Σ' αυτό προστέθηκε και ένα σημαντικό ψυχολογικό φαινόμενο, η κόπωση των πλατιών μαζών της εργατικής τάξης που μόλις είχαν γλιτώσει από τα βάσανα και τις στερήσεις τεσσάρων ολόκληρων χρόνων ιμπεριαλιστικού πολέμου. Τέλος, τα κομμουνιστικά κόμματα, που σ' αυτά έπεφτε το καθήκον να κατευθύνουν και να συντονίσουν τον αγώνα του προλεταριάτου, βρίσκονταν ακόμα σε κατάσταση διαμόρφωσης και συχνά υιοθετούσαν εσφαλμένες μεθόδους πάλης.

Όλα αυτά επέτρεψαν στη μπουρζουαζία να συγκεντρώσει σιγά σιγά τις δυνάμεις της, να αποκτήσει την αυτοπεποίθησή της, και να κερδίσει ξανά ένα μέρος από τις χαμένες θέσεις. Όταν η μπουρζουαζία δεν τους είχε ανάγκη, έδιωξε τους σοσιαλιστές από την κυβέρνηση σε όλες τις χώρες όπου αυτοί συμμετείχαν, και οι καπιταλιστές ξαναπήραν στα χέρια τους τη διαχείριση των υποθέσεών τους. Δημιούργησαν παράνομες στρατιωτικές οργανώσεις, εξόπλισαν το συνειδητό τμήμα της μπουρζουαζίας και πέρασαν στην αντεπίθεση κατά της εργατικής τάξης.

Στο μεταξύ η οικονομική κατάσταση είχε κι αυτή υποστεί σημαντικές μεταβολές. Την άνοιξη του 1920 μια κρίση ξέσπασε στην Ιαπωνία και την Αμερική, που σιγά σιγά επεκτάθηκε σε όλα τα βιομηχανικά έθνη. Η κατανάλωση ελαττώθηκε γοργά, η παραγωγή περιορίστηκε, εκατοντάδες χιλιάδες, ακόμη και εκατομμύρια εργάτες ρίχτηκαν στο δρόμο. Οι αμυντικοί αγώνες των εργατών πήραν μεγάλες διαστάσεις, κατέληξαν όμως σε ήττες, κι αυτό ενίσχυσε τη θέση της μπουρζουαζίας.

Αυτή ήταν η κατάσταση, όταν άρχισε το 3ο Συνέδριο της Κομμουνιστικής Διεθνούς. Το Συνέδριο εξέτασε στην αρχή την παγκόσμια οικονομική κατάσταση και ύστερα προχώρησε στην εξέταση της αναγκαίας τακτικής για την αντιμετώπιση της καινούργιας κατάστασης. Η μπουρζουαζία ενισχυόταν, όπως και οι υπηρέτες της οι σοσιαλδημοκράτες. Η εποχή των εύκολων νικών, που σημείωσε η Κομμουνιστική Διεθνής στα αμέσως μετά τον πόλεμο χρόνια, είχε περάσει. Εν όψει των καινούργιων επαναστατικών αγώνων, έπρεπε να αναδιοργανώσουμε και να ενισχύσουμε τις οργανώσεις μας και να κατακτήσουμε τις θέσεις των ρεφορμιστών με επίμονη δουλειά μέσα στους κόλπους των εργατικών οργανώσεων. Οι καταλήψεις εργοστασίων στην Ιταλία, η απεργία του Δεκέμβρη στην Τσεχοσλοβακία, η εξέγερση του Μάρτη στη Γερμανία, όλα αυτά τα γεγονότα έδειχναν ότι τα κομμουνιστικά κόμματα, ακόμα κι όταν ολοφάνερα αγωνίζονταν για τα συμφέροντα ολόκληρου του προλεταριάτου, δεν θα κατόρθωναν να νικήσουν τις ενωμένες δυνάμεις της μπουρζουαζίας και της σοσιαλδημοκρατίας, όταν όχι μόνο δεν είχαν αποκτήσει την συμπάθεια των πλατιών μαζών, αλλά ακόμα και όταν δεν περιελάμβαναν αυτές τις μάζες μέσα στους κόλπους των δικών τους οργανώσεων αποσπώντας τις από τις διάφορες οργανώσεις. Γι' αυτό και το Συνέδριο έριξε το σύνθημα: «Πηγαίνετε στις μάζες!»

Στη Δυτική Ευρώπη, τα κομμουνιστικά κόμματα πρέπει να κάνουν ότι μπορούν για να αναγκάσουν τα συνδικάτα και τα κόμματα που στηρίζονται στην εργατική τάξη, να προχωρήσουν σε κοινή δράση για την εξυπηρέτηση των άμεσων συμφερόντων αυτής της τάξης, την οποία πρέπει ταυτόχρονα να προετοιμάζουν για να αντιμε-

τωπίσει και την πιθανότητα μιας προδοσίας από μέρους των μη κομμουνιστικών κομμάτων.

Μια κάποια υπεραριστερίζουσα αντιπολίτευση εκδηλώθηκε εναντίον αυτής της τακτικής. Το Κομμουνιστικό Εργατικό Κόμμα της Γερμανίας (K.A.P.D.) σ' αυτό το ζήτημα είδε μια εγκατάλειψη της επαναστατικής πάλης και κατηγόρησε την Κομμουνιστική Διεθνή ότι στο πολιτικό πεδίο κάνει την ίδια υποχώρηση που η σοβιετική εξουσία βρέθηκε στην ανάγκη να κάνει στο οικονομικό πεδίο. Επίσης, ορισμένοι άξιοι σύντροφοι δεν μπόρεσαν στην αρχή να καταλάβουν την αναγκαιότητα μιας τέτοιας τακτικής.

Πλάι στα ζητήματα της τακτικής, τα οργανωτικά ζητήματα ήταν εκείνα που τράβηξαν περισσότερο την προσοχή. Αποβλέποντας στην κατάκτηση των συνδικάτων, το Συνδικαλιστικό Γραφείο που οργάνωσε το 2ο Συνέδριο, σε συνεργασία με τα συνδικάτα που προσχώρησαν στο μεσοδιάστημα μεταξύ των δύο συνεδρίων, αποτέλεσαν την Κόκκινη Συνδικαλιστική Διεθνή. Συζητήθηκε επίσης το ζήτημα της Διεθνούς των Νέων και του γυναικείου κινήματος, καθώς επίσης και η δουλειά στους συνεταιρισμούς και στις εργατικές αθλητικές οργανώσεις.

Το Συνέδριο άκουσε ύστερα μια έκθεση για τη Σοβιετική Ρωσία και ενέκρινε ομόφωνα την τακτική που ακολουθήθηκε.

Μεγάλες συζητήσεις έγιναν πάνω στην έκθεση δράσης της Εκτελεστικής Επιτροπής. Ορισμένοι σύντροφοι δεν επιδοκίμαζαν την πολιτική της Εκτελεστικής Επιτροπής στο ιταλικό ζήτημα, την περίπτωση του Λεβί, και στο ζήτημα του Κομμουνιστικού Εργατικού Κόμματος της Γερμανίας. Το Συνέδριο όμως επιδοκίμασε σε όλα αυτά τα ζητήματα τη δράση της Εκτελεστικής Επιτροπής. Τα γεγονότα επιβεβαίωσαν την ορθότητα αυτών των αποφάσεων.

Το Συνέδριο τερμάτισε τις εργασίες του, στις 12 Αυγούστου, με τη συζήτηση του Ανατολικού ζητήματος.

Οι επόμενοι μήνες υπήρξαν σχετικά ήρεμοι και έδωσαν στα διάφορα κομμουνιστικά κόμματα τη δυνατότητα να εφαρμόσουν τις αποφάσεις τον 3ου Συνεδρίου. Οι οργανώσεις εξετάστηκαν με αυστηρότητα και η σύνδεση ανάμεσα στα διάφορα τμήματα της Εκτελεστικής Επιτροπής βελτιώθηκε. Στα τρία χρόνια ύπαρξής της, η 3η Διεθνής έγινε οργάνωση πραγματικά παγκόσμια. Η 2η Διεθνής, π.χ., δεν έχει κανένα κόμμα σε χώρες όπως η Γαλλία και η Ιταλία, αντίθετα δεν υπάρχει σχεδόν καμιά χώρα όπου η πιο συνειδητή μερίδα του προλεταριάτου, ανεξάρτητα από φυλή ή χρώμα, να μην έχει συγκροτηθεί σε τμήμα της Κομμουνιστικής Διεθνούς. Η Διεθνής αυτή περιλαμβάνει 60 περίπου τμήματα που αριθμούν κοντά 3 εκατομμύρια μέλη και διαθέτουν 700 καθημερινές εφημερίδες. Η κατάκτηση νέων μαζών και νέων θέσεων συνεχίζεται με επιτυχία. Το Συνέδριο των εργατών της Άπω Ανατολής, που έγινε στη Μόσχα το Γενάρη του 1922, αποκατάστησε τη σύνδεση της εργατικής τάξης της Κίνας και της Ιαπωνίας με την Κομμουνιστική Διεθνή.

Το ενιαίο μέτωπο

Το 3ο Συνέδριο έγινε σε μια εποχή που στους κόλπους της εργατικής τάξης επικρατούσε πνεύμα κατάπτωσης. Οι ήττες που είχε υποστεί το προλεταριάτο το είχαν αποθαρρύνει. Αυτή η κατάσταση επιδεινώθηκε ακόμη περισσότερο μετά το

Συνέδριο. Στην Αγγλία, την Αμερική, την Ιταλία και στις ουδέτερες χώρες οι εργάτες υποφέρουν από μόνιμη ανεργία. Η εργατική τάξη έχασε τις κατακτήσεις της των πρώτων χρόνων. Οι ώρες εργασίας αυξήθηκαν, το επίπεδο ζωής των εργατών έγινε χειρότερο και από το προπολεμικό. Αν στις χώρες με το υποτιμημένο νόμισμα, όπως η Γερμανία, η Αυστρία και η Πολωνία, η ανεργία ελαττώθηκε, η εξαθλίωση της εργατικής τάξης δεν είναι μικρότερη, γιατί με την υποτίμηση της αγοραστικής αξίας του νομίσματος μειώνονται συνεχώς τα πραγματικά ημερομίσθια, και έτσι οι εργάτες βρίσκονται σε αδυναμία να ικανοποιήσουν ακόμα και τις πιο στοιχειώδεις ανάγκες τους.

Αυτή η κατάσταση ήταν αφόρητη. Κάτω από την πίεση της αυξανόμενης αθλιότητας, οι μάζες άρχισαν να αναζητούν ένα μέσο για να αντιδράσουν. Κατάλαβαν ότι με τις παλιές μεθόδους δεν μπορούσαν να πετύχουν τίποτα. Οι απεργίες αποτύχαιναν και όταν σημείωναν επιτυχία, τα κέρδη τους εκμηδενίζονταν σε λίγο από την υποτίμηση τον νομίσματος. Οι μάζες είδαν ότι η εργατική τάξη ήταν τεμαχισμένη σε διάφορα κόμματα που μάχονταν μεταξύ τους, ενώ η καπιταλιστική τάξη τις αντιμετώπιζε με ενιαία επίθεση. Σ' αυτήν την κατάσταση, η λύση που επιβαλλόταν ήταν η ενοποίηση των σκόρπιων δυνάμεων του προλεταριάτου για να αντιταχθούν στην επίθεση του καπιταλισμού.

Με ποιο τρόπο έπρεπε να ενοποιηθούν οι δυνάμεις του προλεταριάτου; Σ' αυτό το ζήτημα οι εργατικές μάζες δεν είχαν καμιά ξεκαθαρισμένη Ιδέα. Πάντως, το γεγονός ότι παντού μια όμοια κίνηση έγινε προς αυτή την κατεύθυνση, ήταν μια απόδειξη της σοβαρότητας και της αναγκαιότητάς της. Έδειχνε ότι οι μάζες εγκατέλειπαν συνειδητά τη ρεφορμιστική πολιτική της 2ης Διεθνούς και της Συνδικαλιστικής Διεθνούς του Άμστερνταμ και ότι, ύστερα από τόσες πλάνες και ήττες, αποφάσισαν τελικά να ακολουθήσουν το δρόμο της ενοποίησης των δυνάμεων του προλεταριάτου.

Αυτό σύγχρονα σήμαινε μια μεταβολή στην εκτίμηση του ρόλου των κομμουνιστικών κομμάτων και της Κομμουνιστικής Διεθνούς. Το 1918 και 1919 το προλεταριάτο ηττήθηκε γιατί η πρωτοπορία του, το κομμουνιστικό κόμμα, αποτελούσε περισσότερο μια τάση παρά μια οργάνωση ικανή να αναλάβει την ηγεσία του ταξικού αγώνα. Η πείρα από την ήττα ανάγκασε τους κομμουνιστές να δημιουργήσουν, με σχίσματα και με τη συγκρότηση ανεξάρτητων κομμάτων, τις αναγκαίες μαχητικές οργανώσεις. Αυτή η περίοδος των σχισμάτων συνέπεσε με την περίοδο όπου το μεγάλο επαναστατικό κύμα υποχωρούσε και όπου άρχιζε η αντεπίθεση του καπιταλισμού. Ακόμα κι αν οι σοσιαλδημοκράτες δεν είχαν κατορθώσει να χρησιμοποιήσουν επιδέξια αυτή την κατάσταση, μια δυσαρέσκεια θα δημιουργούνταν ωστόσο εναντίον των διασπαστών μέσα στους κόλπους των μαζών, οι οποίες δεν μπορούσαν να καταλάβουν την ανάγκη αυτής της τακτικής. Οι μάζες είχαν επίσης πολύ λίγο καταλάβει τις προσπάθειες εξέγερσης των κομμουνιστών, όταν αυτοί, πριν από ολόκληρη την εργατική τάξη —ακριβώς επειδή αποτελούσαν την πιο οξυδερκή μερίδα της— ζητούσαν τη χρησιμοποίηση πιο ενεργητικών μαχητικών μεθόδων. Η απεργία του Δεκέμβρη στην Τσεχοσλοβακία και η δράση του Μάρτη στη Γερμανία θα κατέληγαν σε αποτυχία ακόμη κι αν είχαν καθοδηγηθεί καλύτερα, γιατί οι πλατιές μάζες δεν καταλάβαιναν τότε την ανάγκη μιας τέτοιας μεθόδου πάλης. Η πίεση όμως της εξαθλίωσης τις έκανε σε λίγο να καταλάβουν την ανάγκη αυτών που άλλοτε τα θεωρούσαν σαν

πραξικοπήματα. Η δουλειά που οι κομμουνιστές, την εποχή της ύφεσης, είχαν κάνει μόνοι τους, με τεράστιες θυσίες, άρχισε να αποδίδει τους καρπούς της.

Σ' αυτό προστέθηκε και το ότι στον αγώνα τους οι εργάτες δεν λογαριάζουν πια τα σύνορα των κομμάτων με τα οποία οι σοσιαλδημοκράτες προσπαθούν να τους απομακρύνουν από τους κομμουνιστές.

Οι οπαδοί του Άμστερνταμ, της 2ης Διεθνούς και της 2½ Διεθνούς προσπάθησαν να εκμεταλλευτούν το νέο ρεύμα δημιουργώντας ένα κίνημα, υπέρ της ενότητας, εναντίον των κομμουνιστών.

Αλλά η εποχή που τέτοιες μανούβρες ήταν δυνατές, επειδή οι σοσιαλδημοκράτες είχαν στα χέρια τους όλες τις εργατικές οργανώσεις κι όλο τον εργατικό τύπο, είχε πια περάσει. Η Εκτελεστική Επιτροπή της Κομμουνιστικής Διεθνούς αποκάλυψε αυτό το σχέδιο και άρχισε μια καμπάνια «για την ενότητα του παγκόσμιου προλεταριάτου, εναντίον της ένωσης με τους σοσιαλπροδότες». Στο ζήτημα της βοήθειας στους πεινασμένους και της βοήθειας στους γιουγκοσλάβους και ισπανούς εργάτες, απευθύνθηκε στην αρχή στη Διεθνή του Άμστερνταμ, χωρίς καμιά επιτυχία. Όταν όμως το περίγραμμα του νέου κύματος διαγράφηκε πιο καθαρά και έγινε πιο ευδιάκριτο, η Εκτελεστική Επιτροπή, ύστερα από εκτεταμένες συζητήσεις, πήρε θέση σ' αυτό το ζήτημα.

Στις «Αποφάσεις για το ενιαίο μέτωπο των εργατών και τις σχέσεις με τους εργάτες που ανήκουν στη 2η Διεθνή, στη 2½ Διεθνή, στη Συνδικαλιστική Διεθνή του Άμστερνταμ και στις αναρχοσυνδικαλιστικές οργανώσεις», ανέλυσε την κατάσταση και καθόρισε ένα καθαρό και συγκεκριμένο σκοπό για τις στοιχειώδεις προσπάθειες που απέβλεπαν στην πραγματοποίηση του ενιαίου μετώπου. «Το ενιαίο μέτωπο δεν είναι παρά η ένωση όλων των εργατών που έχουν αποφασίσει να αγωνιστούν εναντίον του καπιταλισμού». Οι κομμουνιστές έχουν υποχρέωση να υποστηρίξουν αυτό το σύνθημα της μεγαλύτερης δυνατής ενότητας όλων των εργατικών οργανώσεων σε *κάθε τους ενέργεια κατά του καπιταλισμού*. Οι ηγέτες της 2ης Διεθνούς καθώς και της 2½ Διεθνούς και της Συνδικαλιστικής Διεθνούς του Άμστερνταμ, πρόδωσαν τις εργατικές μάζες σε όλα τα πρακτικά ζητήματα της πάλης εναντίον του καπιταλισμού. Επίσης, κι αυτή τη φορά, θα προτιμήσουν την ενότητα με τη μπουρζουαζία από την ενότητα με το προλεταριάτο. Καθήκον της Κομμουνιστικής Διεθνούς και των διαφόρων τμημάτων της είναι να πείσουν, τούτη τη φορά, τις εργατικές μάζες για την υποκρισία των σοσιαλπροδοτών που αποδείχνονται υπονομευτές του ενιαίου μετώπου της εργατικής τάξης. Για το σκοπό αυτό, η απόλυτη ανεξαρτησία, η πλήρης ελευθερία της κριτικής αποτελούν τα κομμουνιστικά κόμματα τους βασικούς όρους τους ενιαίου μετώπου για.

Οι αποφάσεις επιμένουν επίσης στους κινδύνους που μπορούν να προκύψουν, κατά τη διάρκεια της εφαρμογής αυτής της τακτικής, εκεί όπου τα κομμουνιστικά κόμματα δεν έχουν ακόμα το αναγκαίο ιδεολογικό ξεκαθάρισμα και την απαραίτητη ομοιογένεια.

Οι αποφάσεις υιοθετήθηκαν κατά τα μέσα του Δεκέμβρη. Για να ληφθεί η οριστική απόφαση συγκλήθηκε στη Μόσχα μια συνεδρίαση της Διευρυμένης Εκτελεστικής Επιτροπής για τις αρχές του επόμενου Φεβρουαρίου. Σε μια έκκλησή της, την 1η Ιανουαρίου 1922, που αφορούσε το ενιαίο προλεταριακό μέτωπο, η Εκτελεστική Επιτροπή έδειξε την ανάγκη του κοινού αγώνα κατά των αποφάσεων της Συνδιάσκε-

ψης της Ουάσινγκτον και της γενικής επίθεσης του καπιταλισμού εναντίον της εργατικής τάξης. Οι αποφάσεις και η έκκληση της Εκτελεστικής Επιτροπής διαδόθηκαν γοργά σε όλες τις χώρες, έγιναν αντικείμενο μακρών συζητήσεων από μέρους των κομμουνιστών και των αντιπάλων τους και συνέβαλαν στη διαφώτιση του ζητήματος του ενιαίου μετώπου. Οι σοσιαλπροδότες έμπηξαν τις φωνές γιατί κατάλαβαν ότι αντιμετώπιζαν ένα ζήτημα που θα τους ανάγκαζε να αποκαλυφθούν. Αλλά η αγανάκτησή τους γι' αυτήν την «καινούργια κομμουνιστική μανούβρα» δεν μπόρεσε να απαλλάξει τις μάζες από την εντύπωση ότι οι κομμουνιστές, που μέχρι τότε τους αποκαλούσαν διασπαστές, ήταν αληθινά οι πραγματικοί οπαδοί της ενότητας τον προλεταριακού μετώπου. Η συνεδρίαση της Διευρυμένης Εκτελεστικής Επιτροπής δεν πραγματοποιήθηκε, λόγω της απεργίας των γερμανών σιδηροδρομικών, παρά μόνο κατά το τέλος Φεβρουαρίου. Στην πραγματικότητα ήταν ένα μικρό συνέδριο από περισσότερους από εκατό αντιπροσώπους από 36 χώρες. Η ημερήσια διάταξη οπωσδήποτε παραφορτώθηκε: περιελάμβανε τις εκθέσεις των κομμάτων των πιο σημαντικών χωρών, τα καθήκοντα των κομμουνιστών στα συνδικάτα, το ζήτημα της πάλης εναντίον των κινδύνων του πολέμου, το ζήτημα της νέας οικονομικής πολιτικής της Σοβιετικής Ρωσίας, καθώς και τον αγώνα εναντίον της εξαθλίωσης της εργατικής νεολαίας. Το κύριο όμως θέμα ήταν το ζήτημα του ενιαίου μετώπου και η συμμετοχή στην κοινή συνδιάσκεψη που πρότεινε η 2½ Διεθνής.

Οι γάλλοι και ιταλοί σύντροφοι τάχθηκαν εναντίον της ενότητας του μετώπου με τη μορφή που το παρουσίασαν οι αποφάσεις της Εκτελεστικής Επιτροπής. Οι γάλλοι σύντροφοι εκφράσανε το φόβο μήπως οι γαλλικές εργατικές μάζες δεν καταλάβουν την κοινή δράση των κομμουνιστών με τους οπαδούς άλλων αντιλήψεων. Τάχθηκαν υπέρ του ενιαίου μετώπου των επαναστατών εργατών και δήλωσαν ότι η δράση των κομμουνιστών στη Γαλλία απέβλεπε να πραγματοποιήσει, στα ζητήματα του οκτάωρου και της φορολογίας του ημερομίσθιου, το συνασπισμό των επαναστατών εργατών. Το γαλλικό κόμμα ήταν ακόμα πολύ νεαρό και πολύ λίγο ικανό για ελιγμούς, και του ήταν αδύνατο να δράσει από κοινού με τους διαφωνούντες σοσιαλιστές και με τα ρεφορμιστικά συνδικάτα από τα οποία μόλις είχε ξεχωρίσει.

Οι ιταλοί αντιπρόσωποι δήλωσαν ότι είναι οπαδοί του ενιαίου συνδικαλιστικού μετώπου αλλά αντίπαλοι του ενιαίου πολιτικού μετώπου με τους σοσιαλιστές. Κατά τη γνώμη τους, οι μάζες δεν θα καταλάβαιναν μια κοινή δράση των διάφορων εργατικών κομμάτων και ότι το πραγματικό πεδίο πάνω στο οποίο το ενιαίο μέτωπο είναι δυνατό, ήταν το συνδικάτο όπου οι κομμουνιστές και οι σοσιαλιστές συνυπάρχουν.

Όλοι οι άλλοι αντιπρόσωποι που ήταν παρόντες στη συνδιάσκεψη είχαν διαφορετική γνώμη. Παρ' όλες τις ατέλειωτες προδοσίες τους, οι ρεφορμιστές ηγέτες είχαν κατορθώσει να διατηρήσουν την επιρροή τους πάνω στο μεγαλύτερο μέρος των εργατικών οργανώσεων. Δεν θα κατορθώσουμε να πάρουμε με το μέρος μας τους εργάτες επαναλαμβάνοντας απλώς και για μια ακόμη μια φορά, ότι είναι προδότες. Αυτό που πρέπει να κάνουμε είναι, όταν κυριαρχεί μαχητική διάθεση στις γραμμές των εργατών, να τους δείξουμε ότι οι σοσιαλδημοκράτες δεν έχουν διάθεση να αγωνιστούν όχι μόνο για το σοσιαλισμό, αλλά ακόμα και για τις πιο άμεσες διεκδικήσεις της εργατικής τάξης. Ως σήμερα δεν κατορθώσαμε ακόμα να τους αποκαλύψουμε, πρώτα πρώτα γιατί δεν είχαμε τα κατάλληλα μέσα, και ύστερα γιατί έλειπε η ψυχολογική κατάσταση, η ατμόσφαιρα χάρη στην οποία οι εργάτες αντιλαμβάνονται τις

προδοσίες που γίνονται σε βάρος τους. Επιτέλους έχουμε την ευκαιρία να τους αποκαλύψουμε. Γι' αυτό, αν αρνηθούμε να αγωνιστούμε με τους ρεφορμιστές, επειδή αυτοί δεν θα αγωνιστούν ποτέ σοβαρά εναντίον της μπουρζουαζίας που είναι υπηρέτες της, θα έχουμε την επιδοκιμασία των συντρόφων που ξέρουν αυτό το πράγμα, αλλά δεν θα πείσουμε ούτε και έναν εργάτη από κείνους που ακολουθούν ακόμα τους ρεφορμιστές. Αντίθετα, οι κομμουνιστές με το να αρνούνται να διεξαγάγουν από κοινού τον αγώνα, σε μια εποχή που οι εργατικές μάζες τον θέλουν, δίνουν τη δυνατότητα στους σοσιαλπροδότες να τους παρουσιάσουν σαν υπονομευτές του ενιαίου μετώπου του προλεταριάτου. Αν όμως συμμετάσχουμε στον αγώνα, οι μάζες θα δουν σε λίγο ποιος θέλει πραγματικά να αγωνιστεί εναντίον της μπουρζουαζίας και ποιος δεν θέλει. Οι σύντροφοί μας, που μας έβλεπαν στην αρχή με άσχημο μάτι να καθόμαστε στο ίδιο τραπέζι με τους ρεφορμιστές, θα καταλάβουν, κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων, ότι κι εδώ επίσης κάνουμε δουλειά επαναστατική.

Αφού η Διευρυμένη Εκτελεστική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα, εκτός από τους ψήφους των γάλλων, ιταλών και ισπανών συντρόφων, τη γραμμή που καθορίστηκε από τις αποφάσεις, οι τρεις αντίθετες σ' αυτή την άποψη αντιπροσωπείες δήλωσαν ότι θα υποταχθούν σ' αυτήν.

Η Διευρυμένη Εκτελεστική Επιτροπή αποφάσισε να δεχτεί την πρόσκληση της Διεθνούς της Βιέννης (2½ Διεθνής), να συμμετάσχει σε μια διεθνή συνδιάσκεψη, προτείνοντας να προσκληθούν σ' αυτήν όχι μόνο η Κομμουνιστική Διεθνής, αλλά επίσης και η Κόκκινη Συνδικαλιστική Διεθνής, η Συνδικαλιστική Διεθνής του Άμστερνταμ, οι αναρχοσυνδικαλιστικές οργανώσεις και οι ανεξάρτητες συνδικαλιστικές οργανώσεις και να τεθεί στην ημερήσια διάταξη της συνδιάσκεψης, μαζί με τον αγώνα εναντίον της καπιταλιστικής επίθεσης και εναντίον της αντίδρασης, και ο αγώνας εναντίον των νέων ιμπεριαλιστικών πολέμων καθώς και τα ζητήματα της αποκατάστασης της Σοβιετικής Ρωσίας, των πολεμικών αποζημιώσεων και της Συνθήκης των Βερσαλλιών.

Αφού ρυθμίστηκαν μερικά ακόμα ζητήματα (του κομμουνιστικού τύπου, της Εργατικής Αντιπολίτευσης μέσα στο Κομμουνιστικό Κόμμα Ρωσίας, κ.λπ.) και αφού έγινε η εκλογή του προέδρου της Εκτελεστικής Επιτροπής, η συνδιάσκεψη τερμάτισε τις εργασίες της στις 4 Μαρτίου.

Η προκαταρκτική Συνδιάσκεψη των τριών Διεθνών

Στις 2 Απριλίου έγινε η πρώτη συνεδρίαση των αντιπροσωπειών των τριών Διεθνών, που κάθε μια τους αποτελούνταν από 10 μέλη. Οι αντιπρόσωποι της 2ης Διεθνούς προσπάθησαν αμέσως να σαμποτάρουν τη Συνδιάσκεψη και να πνίξουν στη γέννησή του το ενιαίο μέτωπο. Έθεσαν όρους στην Κομμουνιστική Διεθνή, απαίτησαν «εγγυήσεις» εναντίον της τακτικής των πυρήνων και άρχισαν να συζητούν το ζήτημα της Γεωργίας καθώς και των Σοσιαλεπαναστατών. Δημιουργήθηκε μια τέτοια κατάσταση που κινδύνευσε να διαλυθεί η Συνδιάσκεψη. Χάρη στην ενεργητική στάση των αντιπροσώπων της Κομμουνιστικής Διεθνούς, οι οποίοι απαίτησαν το ενιαίο μέτωπο χωρίς όρους, οι αντιπρόσωποι της Διεθνούς της Βιέννης (2½ Διεθνής) τάχθηκαν με την άποψή τους, κι αυτό ανάγκασε τους αντιπροσώπους της 2ης Διεθνούς να υποχωρήσουν. Μετά από τετραήμερες διαπραγματεύσεις αποφάσισαν να συγκλη-

θεί, στο συντομότερο χρονικό διάστημα, μια γενική συνδιάσκεψη. Εκλέξανε μια επιτροπή που την αποτέλεσαν τρία μέλη από κάθε Εκτελεστική Επιτροπή, με σκοπό την προετοιμασία της συνδιάσκεψης.

Στο μεταξύ αποφάσισαν να οργανώσουν κοινές εκδηλώσεις όλων των κομμάτων που ανήκαν στις τρεις Διεθνείς, για τις 20 Απριλίου και, όπου αυτό δεν θα ήταν τεχνικά δυνατό, για την 1η Μαΐου, με τα ακόλουθα συνθήματα:

— Οκτάωρο.

— Πάλη κατά της ανεργίας που προκλήθηκε από την πολιτική των επανορθώσεων των καπιταλιστικών δυνάμεων. Ενιαία δράση του προλεταριάτου εναντίον της καπιταλιστικής επίθεσης.

— Υποστήριξη της ρωσικής επανάστασης, της πεινασμένης Ρωσίας, και επανάληψη των πολιτικών και οικονομικών σχέσεων με τη Ρωσία.

— Εφαρμογή του ενιαίου προλεταριακού μετώπου σε εθνική και διεθνή κλίμακα.

Η Οργανωτική Επιτροπή επιφορτίσθηκε να μεσολαβήσει ανάμεσα στους αντιπροσώπους της Συνδικαλιστικής Διεθνούς του Άμστερνταμ και στους αντιπροσώπους της Κόκκινης Συνδικαλιστικής Διεθνούς. Οι αντιπρόσωποι της Κομμουνιστικής Διεθνούς έκαναν μια έκκληση σύμφωνα με την οποία η δίκη των Σοσιαλεπαναστατών θα γίνει με πλήρη δημοσιότητα και θα τελειώσει χωρίς καταδίκες σε θάνατο. Η απόφαση διαπίστωσε επίσης ότι η γενική συνδιάσκεψη δεν μπορούσε να γίνει τον Απρίλη, γιατί η 2η Διεθνής την απέκρουε με διάφορα προσχήματα. Επίσης απέκρουε να αναγραφεί στην ημερήσια διάταξη της συνδιάσκεψης, το ζήτημα της Συνθήκης των Βερσαλλιών και της αναθεώρησής της.

Οι εκδηλώσεις που έγιναν στις 20 Απριλίου και την Πρωτομαγιά, και στις οποίες πήραν μέρος τεράστιες εργατικές μάζες, έδειξαν ότι το προλεταριάτο ήταν αποφασισμένο να παλέψει ενωμένο για τα συνθήματα που είχαν ριχτεί. Η 2η Διεθνής και τα κόμματα που την αποτελούν προσπαθούν, σήμερα όπως και χτες, να σαμποτάρουν το ενιαίο μέτωπο με όλα τα μέσα. Αρνούνται να οργανώσουν κοινές εκδηλώσεις, καθυστερούν την εκτέλεση των αποφάσεων που έχουν ληφθεί και έτσι αποκαλύπτονται μπροστά στις μάζες.

Το καθήκον της Κομμουνιστικής Διεθνούς και των εθνικών τμημάτων της είναι να αποδείξουν με τη δράση τους ότι ο αγώνας εναντίον της καπιταλιστικής επίθεσης και γενικά του καπιταλισμού δεν μπορεί να πετύχει παρά μόνον κάτω από την ηγεσία της Κομμουνιστικής Διεθνούς.

Όπως έπρεπε να το περιμένουμε, η 2η Διεθνής και η Διεθνής της Βιέννης (2½ Διεθνής) τίναξαν στον αέρα την Επιτροπή των Εννέα. Αφού κατόρθωσαν να παρεμποδίσουν τη σύγκληση της Επιτροπής κατά τη διάρκεια της συνδιάσκεψης της Γένοβας, για να μην ενοχληθεί καθόλου η μπουρζουαζία στις διαβουλεύσεις της εναντίον της Σοβιετικής Ρωσίας, η πρώτη συνεδρίαση που στάθηκε και η τελευταία, έγινε στις 23 Μαΐου στο Βερολίνο. Στις 21 Μαΐου, έγινε μια συγκέντρωση του Εργατικού Κόμματος της Αγγλίας, του Εργατικού Κόμματος του Βελγίου και του Σοσιαλιστικού Κόμματος Γαλλίας, και σ' αυτήν αποφασίστηκε μια γενική συνδιάσκεψη όλων των σοσιαλιστικών κομμάτων, εκτός από τους κομμουνιστές. Ήταν φανερό ότι η 2η Διεθνής και η 2½ Διεθνής ξαναγύριζαν στο σχέδιό τους για το ενιαίο μέτωπο εναντίον των κομμουνιστών. Παρόλα αυτά, η Κομμουνιστική Διεθνής έκανε ότι μπορούσε για να συγκληθεί διεθνές συνέδριο όλων των σοσιαλιστικών και κομμουνιστι-

κών κομμάτων. Για να πετύχει την ενότητα του μετώπου, δηλαδή τον αγώνα εναντίον της επίθεσης του κεφαλαίου, της μείωσης των ημερομισθίων και της ανεργίας, δήλωσε ότι είναι έτοιμη να διαγράψει από την ημερήσια διάταξη του Συνεδρίου το ζήτημα της βοήθειας στη Σοβιετική Ρωσία, που είχε ήδη γίνει δεκτό στην κοινή πλατφόρμα. Αντίθετα, ζητούσε μια καθαρή απάντηση αν η 2η Διεθνής δεχόταν τη σύγκληση του παγκόσμιου εργατικού συνεδρίου. Η 2η Διεθνής που βρέθηκε στην ανάγκη να απαντήσει, αποδείχτηκε αντίθετη στο ενιαίο μέτωπο, ακριβώς όπως και η πρόθυμη βοηθός της, η Διεθνής της Βιέννης. Η Επιτροπή των Εννέα διαλύθηκε.

Η Κομμουνιστική Διεθνής όρισε τότε μια νέα συνεδρίαση της Εκτελεστικής Επιτροπής, που συνήλθε στις 7 Ιούνη και στην οποία πήραν μέρος 60 αντιπρόσωποι από 27 χώρες. Η συνδιάσκεψη συζήτησε την τακτική που έπρεπε να ακολουθηθεί, μετά τα διδάγματα του πρώτου σταθμού του αγώνα για το ενιαίο μέτωπο, την τακτική των κομμάτων εκείνων που η πολιτική τους δεν αντιστοιχούσε στη γενική πολιτική της Κομμουνιστικής Διεθνούς, και τέλος τη θέση της Κομμουνιστικής Διεθνούς απέναντι στη δίκη των Σοσιαλεπαναστατών, καθώς και το ζήτημα της σύγκλησης του Παγκόσμιου Συνεδρίου.

Σε ότι αφορά την τακτική του ενιαίου μετώπου, η Συνδιάσκεψη διαπίστωσε ότι, παρόλο που απέτυχε η Επιτροπή των Εννέα, η πολιτική και οικονομική βάση της τακτικής του ενιαίου μετώπου έμενε ακλόνητη και, επομένως, η τακτική των διαφόρων τμημάτων της Κομμουνιστικής Διεθνούς έπρεπε να αποβλέπει στην αποκατάσταση της ενότητας του μετώπου απέναντι στην επίθεση του κεφαλαίου.

Επειδή το γαλλικό, το ιταλικό και το νορβηγικό κόμμα δεν εφάρμοσαν την τακτική του ενιαίου μετώπου, ή την εφάρμοσαν διστακτικά ή μερικά, η Συνδιάσκεψη ασχολήθηκε λεπτομερειακά με την κατάσταση αυτών των κομμάτων και εξέφρασε την ευχή η τακτική αυτή να εφαρμοστεί και σ' αυτές επίσης τις χώρες. Όσο για το γαλλικό τμήμα, επειδή η ύπαρξη μιας σημαντικής οπορτουνιστικής δεξιάς εμπόδιζε τη δράση του και την εξέλιξή του, η Εκτελεστική Επιτροπή διατύπωσε την άποψη ότι το καλύτερο μέσο σ' αυτή την περίπτωση ήταν η ενιαία αντιμετώπιση της δεξιάς από μέρους της αριστεράς και του κέντρου. Η συνδιάσκεψη εξέτασε επίσης την κατάσταση του Κομμουνιστικού Κόμματος Τσεχοσλοβακίας στο οποίο παρουσιάζονταν τα συμπτώματα μιας προσεχούς κρίσης. Έκρινε ότι αιτία ήταν μια κάποια παθητικότητα της ηγεσίας του κόμματος και καθόρισε ωφέλιμες οδηγίες για το ξεπέρασμά της.

Όσο για τη δίκη των Σοσιαλεπαναστατών, διαπιστώθηκε ότι από τη στιγμή που η 2η Διεθνής και η Διεθνής της Βιέννης προχώρησαν σε μια καμπάνια εναντίον της Κομμουνιστικής Διεθνούς και της Σοβιετικής Ρωσίας, και εφόσον επρόκειτο για μια υπόθεση που ενδιαφέρει τόσο τη Σοβιετική Ρωσία, προπύργιο της παγκόσμιας επανάστασης, όσο και την Κομμουνιστική Διεθνή, η τελευταία έπρεπε να πάρει ενεργό μέρος στη δίκη, στέλνοντας κατήγορους, υπερασπιστές, μάρτυρες και εμπειρογνώμονες.

Το 4ο Συνέδριο (Νοέμβρης 1922)

Το 4ο Παγκόσμιο Συνέδριο ορίστηκε για τις 7 Νοεμβρίου 1922, πέμπτη επέτειο της προλεταριακής επανάστασης, με την ακόλουθη ημερήσια διάταξη:

1) Έκθεση της Εκτελεστικής Επιτροπής.

2) Τακτική της Κομμουνιστικής Διεθνούς.

3) Πρόγραμμα της Κομμουνιστικής Διεθνούς και των τμημάτων γερμανικού, γαλλικού, ιταλικού, τσεχοσλοβάκικου, βουλγάρικου, νορβηγικού, αμερικάνικου και ιαπωνικού.

4) Αγροτικό ζήτημα.

5) Συνδικαλιστικό ζήτημα.

6) Μορφωτικό.

7) Ζητήματα της Νεολαίας.

8) Το Ανατολικό ζήτημα.

Το κύριο ζήτημα του 4ου Συνεδρίου ήταν το τρίτο κατά σειρά. Για να ετοιμαστεί ένα πρόγραμμα της Κομμουνιστικής Διεθνούς ορίστηκε αμέσως μια επιτροπή στην οποία ανατέθηκε επίσης και η συνεργασία για τη σύνταξη των προγραμμάτων των διαφόρων τμημάτων.

Το Συνέδριο έδειξε ότι το κομμουνιστικό κίνημα είχε αναπτυχθεί και δυναμώσει σε όλες τις χώρες. Μια από τις καλύτερες ενδείξεις αποτελεί η συνεχώς αυξανόμενη νευρικότητα των οπαδών του Άμστερνταμ, που με φόβο βλέπουν την ανάπτυξη της επιρροής των κομμουνιστών στα συνδικάτα. Πολλά σημάδια δείχνουν ότι σήμερα έχουν πια αποφασίσει να διώξουν τους κομμουνιστές από τα συνδικάτα σε όλες τις χώρες, και ότι για να το πετύχουν αυτό δεν θα υποχωρήσουν ούτε μπροστά στο σχίσμα του συνδικαλιστικού κινήματος. Γι' αυτό και το κύριο καθήκον της Κομμουνιστικής Διεθνούς, στα συνδικάτα, θα είναι να αποκαλύψει αυτή τη μανούβρα, και να αντιταχθεί στην προσπάθεια των οπαδών του Άμστερνταμ να εξασθενίσουν το προλεταριάτο καταστρέφοντας τα συνδικάτα.

1934

1ο Συνέδριο

Μόσχα, 2 έως 6 Μάρτη 1919

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ

24 Ιανουαρίου 1919
(γράφτηκε από τον σ. Τρότσκι)

Αγαπητοί Σύντροφοι!

Τα κόμματα και οι οργανώσεις που υπογράφουν, θεωρούν ότι η σύγκληση του 1ου Συνεδρίου της νέας επαναστατικής Διεθνούς αποτελεί επείγουσα ανάγκη. Κατά τη διάρκεια του πολέμου και της επανάστασης φανερώθηκε η ολοκληρωτική χρεοκοπία των παλιών σοσιαλιστικών και σοσιαλδημοκρατικών κομμάτων και σύγχρονα της 2ης Διεθνούς, καθώς και η ανικανότητα των ενδιάμεσων στοιχείων της παλιάς σοσιαλδημοκρατίας (του λεγόμενου «Κέντρου») για πραγματική επαναστατική δράση. Σήμερα όμως βλέπουμε ήδη να διαγράφεται το περίγραμμα της αληθινής επαναστατικής Διεθνούς. Η γοργή ανάπτυξη της παγκόσμιας επανάστασης που θέτει διαρκώς καινούργια προβλήματα, ο κίνδυνος να καταπνιγεί αυτή η επανάσταση από τη συμμαχία των καπιταλιστικών κρατών που συνασπίζονται εναντίον της κάτω από την υποκριτική σημαία της «Κοινωνίας των Εθνών», οι προσπάθειες των σοσιαλπροδοτικών κομμάτων να ενωθούν και να βοηθήσουν τις κυβερνήσεις τους και τις μπουρζουαζίες τους ώστε να προδώσουν την εργατική τάξη (αφού εντωμεταξύ «αλληλο-αμνηστεύθηκαν»), και τέλος, η εξαιρετικά πλούσια επαναστατική πείρα που έχει ήδη συγκεντρωθεί και ο διεθνής χαρακτήρας όλου του επαναστατικού κινήματος — όλα αυτά τα περιστατικά μάς αναγκάζουν να πάρουμε την πρωτοβουλία να θέσουμε στην ημερήσια διάταξη το ζήτημα της σύγκλησης ενός διεθνούς Συνεδρίου των επαναστατικών προλεταριακών κομμάτων.

Ι. Οι σκοποί και η τακτική

Η αποδοχή των επόμενων παραγράφων που διατυπώνονται εδώ σαν ένα είδος πρόγραμμα και που βασίζονται στα προγράμματα της Ένωσης του Σπάρτακου στη Γερμανία και του Κομμουνιστικού Κόμματος (Μπολσεβίκοι) της Ρωσίας πρέπει, κατά τη γνώμη μας, να αποτελέσουν τη βάση της νέας Διεθνούς.

1. Η σημερινή περίοδος είναι η περίοδος της αποσύνθεσης και της κατάρρευσης ολόκληρου του παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος και θα είναι κι η περίοδος της κατάρρευσης του ευρωπαϊκού πολιτισμού γενικά, αν δεν εξοντωθεί ο καπιταλισμός με τις άλυτες αντιφάσεις του.

2. Καθήκον του προλεταριάτου σήμερα είναι να καταλάβει την εξουσία. Κατάληψη της κρατικής εξουσίας σημαίνει συντριβή του κρατικού μηχανισμού της μπουρ-

ζουαζίας και οργάνωση ενός καινούργιου μηχανισμού, του μηχανισμού της προλεταριακής εξουσίας.

3. Ο καινούργιος μηχανισμός της εξουσίας πρέπει να αντιπροσωπεύει τη δικτατορία της εργατικής τάξης και, σε ορισμένες χώρες, και των μικρών αγροτών δηλαδή πρέπει να είναι το όργανο για την συστηματική ανατροπή της εκμεταλλεύτριας τάξης και την απαλλοτρίωσής της. Όχι η ψεύτικη αστική δημοκρατία —που είναι η υποκριτική μορφή της κυριαρχίας της χρηματιστικής ολιγαρχίας— με την καθαρά τυπική ισότητά της, αλλά η προλεταριακή δημοκρατία που έχει τη δυνατότητα να πραγματοποιήσει την ελευθερία των εργαζόμενων μαζών. Όχι ο κοινοβουλευτισμός αλλά η αυτοδιοίκηση των μαζών με τα εκλεγμένα όργανά τους. Όχι η καπιταλιστική γραφειοκρατία αλλά όργανα αυτοδιοίκησης δημιουργημένα από τις ίδιες τις μάζες, με την πραγματική συμμετοχή αυτών των μαζών και στη διακυβέρνηση της χώρας και στη δράση για τη σοσιαλιστική ανοικοδόμηση —να ποιος πρέπει να είναι ο τύπος του προλεταριακού κράτους. Η εξουσία των εργατικών συμβουλίων ή των εργατικών οργανώσεων είναι η συγκεκριμένη του μορφή.

4. Η δικτατορία του προλεταριάτου πρέπει να είναι ο μοχλός της άμεσης απαλλοτρίωσης του κεφαλαίου, τής κατάργησης της ατομικής ιδιοκτησίας στα μέσα παραγωγής και της μετατροπής αυτής της ιδιοκτησίας σε λαϊκή ιδιοκτησία.

Η κοινωνικοποίηση (λέγοντας κοινωνικοποίηση εννοούμε εδώ την κατάργηση της ατομικής ιδιοκτησίας η οποία μεταβιβάζεται στο προλεταριακό κράτος και στη σοσιαλιστική διαχείριση της εργατικής τάξης) της μεγάλης βιομηχανίας και των τραπεζών, των κέντρων οργάνωσής της, η δήμευση της γης των μεγαλοτσιφλικάδων και η κοινωνικοποίηση της καπιταλιστικής αγροτικής παραγωγής, η μονοπώληση του εμπορίου, η κοινωνικοποίηση των μεγάλων ακινήτων στις πόλεις και των μεγαλοϊδιοκτησιών στην ύπαιθρο, η εισαγωγή της εργατικής διαχείρισης και η συγκέντρωση των οικονομικών λειτουργιών στα χέρια οργανισμών που προέρχονται από τη δικτατορία του προλεταριάτου — να ποια είναι τα ουσιαστικά ζητήματα της ημέρας.

5. Για την ασφάλεια της σοσιαλιστικής επανάστασης, για την υπεράσπισή της εναντίον των εσωτερικών και εξωτερικών εχθρών, για τη βοήθεια προς τα άλλα εθνικά τμήματα του μαχόμενου προλεταριάτου που αγωνίζονται, κ.λπ., είναι αναγκαίος ο ολοκληρωτικός αφοπλισμός της μπουρζουαζίας και των πρακτόρων της και ο γενικός εξοπλισμός του προλεταριάτου.

6. Η παγκόσμια κατάσταση απαιτεί σήμερα την πιο στενή επαφή ανάμεσα στα διάφορα τμήματα του επαναστατικού προλεταριάτου και την πλήρη ένωση των χωρών εκείνων στις οποίες θριάμβευσε η σοσιαλιστική επανάσταση.

7. Η βασική μέθοδος πάλης είναι η μαζική δράση του προλεταριάτου συμπεριλαμβανομένου και του ανοιχτού ένοπλου αγώνα εναντίον της κρατικής εξουσίας του κεφαλαίου.

II. Σχέσεις με τα «σοσιαλιστικά» κόμματα

8. Η 2η Διεθνής διαιρέθηκε σε τρεις κύριες ομάδες: Στους ξεκάθαρους σοσιαλπατριώτες που, σ' όλη τη διάρκεια του ιμπεριαλιστικού πολέμου μεταξύ 1914-18, υποστήριζαν την μπουρζουαζία τους και έτσι υπέτασσαν τήν εργατική τάξη στον δήμιο της διεθνούς επανάστασης. Στο «Κέντρο», που σήμερα ο θεωρητικός του ηγέ-

της είναι ο Κάουτσκι, και το οποίο αντιπροσωπεύει μια οργάνωση στοιχείων που συνεχώς ταλαντεύονται, ανίκανα να ακολουθήσουν καθορισμένη κατευθυντήρια γραμμή, και ενεργούν μερικές φορές σαν αληθινοί προδότες. Και τέλος, στην αριστερή επαναστατική πτέρυγα.

9. Απέναντι στους σοσιαλπατριώτες που παντού, στις κρίσιμες στιγμές, αντιμετωπίζουν με το όπλο στο χέρι την προλεταριακή επανάσταση, μόνο ο ανελέητος αγώνας είναι νοητός. Όσο για το κέντρο επιβάλλεται η τακτική της αποστέρησής του από τα επαναστατικά στοιχεία, η αδυσώπητη κριτική και το ξεμασκάρεμα των ηγετών. Σε ένα ορισμένο σταθμό της εξέλιξης, ο οργανωτικός διαχωρισμός από τα στοιχεία του κέντρου είναι απόλυτα αναγκαίος.

10. Από την άλλη μεριά επιβάλλεται ο συνασπισμός με κείνα τα στοιχεία του επαναστατικού κινήματος που ενώ προηγουμένως δεν ανήκαν στα σοσιαλιστικά κόμματα, σήμερα τοποθετούνται γενικά στο πεδίο της προλεταριακής δικτατορίας με τη μορφή της σοβιετικής εξουσίας. Αυτά είναι κυρίως τα συνδικαλιστικά στοιχεία του εργατικού κινήματος.

11. Τέλος είναι ανάγκη να προσελκύσουμε όλες τις προλεταριακές οργανώσεις και ομάδες που, ενώ δεν έχουν προσχωρήσει ανοιχτά στο επαναστατικό ρεύμα, παρουσιάζουν ωστόσο στην εξέλιξή τους μια τέτοια τάση.

12. Συγκεκριμένα, προτείνουμε να συμμετάσχουν στο Συνέδριο οι αντιπρόσωποι των ακόλουθων κομμάτων, τάσεων και ομάδων (τα με πλήρη δικαιώματα μέλη της 3ης Διεθνούς θα είναι από εντελώς διαφορετικά κόμματα, τα οποία και θα τοποθετούνται ολοκληρωτικά στο δικό της πεδίο):

1. Η Ομάδα Σπάρτακου, (Γερμανία).
2. Το Κομμουνιστικό Κόμμα (Μπολσεβίκοι), (Ρωσία).
3. Το Κομμουνιστικό Κόμμα της Γερμανικής Αυστρίας.
4. Το Κομμουνιστικό Εργατικό Κόμμα Ουγγαρίας.
5. Το Κομμουνιστικό Κόμμα Φινλανδίας.
6. Το Κομμουνιστικό Εργατικό Κόμμα Πολωνίας.
7. Το Κομμουνιστικό Κόμμα Εσθονίας.
8. Το Κομμουνιστικό Κόμμα Λετονίας.
9. Το Κομμουνιστικό Κόμμα Λιθουανίας.
10. Το Κομμουνιστικό Κόμμα Λευκορωσίας.
11. Το Κομμουνιστικό Κόμμα Ουκρανίας.
12. Τα επαναστατικά στοιχεία του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος Τσεχίας.
13. Το Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Βουλγαρίας (Tesnjaki).
14. Το Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Ρουμανίας.
15. Η αριστερή πτέρυγα του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος Σουηδίας.
16. Η αριστερή πτέρυγα του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος Σερβίας.
17. Το Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Νορβηγίας.
18. Για τη Δανία η ομάδα της Ταξικής Πάλης.
19. Το Κομμουνιστικό Κόμμα Ολλανδίας.
20. Τα επαναστατικά στοιχεία του Εργατικού Κόμματος Βελγίου.

21 και 22. Οι ομάδες και οι οργανώσεις στο εσωτερικό του γαλλικού σοσιαλιστικού και συνδικαλιστικού κινήματος.

23. Η σοσιαλδημοκρατική Αριστερά της Ελβετίας.
24. Το Σοσιαλιστικό Κόμμα Ιταλίας.

25. Τα επαναστατικά στοιχεία του Σοσιαλιστικού Κόμματος Ισπανίας.

26. Τα αριστερά στοιχεία του Σοσιαλιστικού Κόμματος Πορτογαλίας.

27. Τα αγγλικά σοσιαλιστικά κόμματα (ιδιαίτερα το ρεύμα που εκπροσωπείται από τον Μακ Λίαν).

28. Το Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα (Βρετανία).

29. Οι Βιομηχανικοί Εργάτες του Κόσμου (Βρετανία).

30. Οι Βιομηχανικοί Εργάτες της Μεγάλης Βρετανίας.

31. Τα επαναστατικά στοιχεία των εργατικών οργανώσεων της Ιρλανδίας.

32. Τα επαναστατικά στοιχεία των εργοστασιακών εκπροσώπων (Μ. Βρετανία).

33. Το Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα (Αμερική).

34. Τα αριστερά στοιχεία του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος της Αμερικής (η τάση που εκπροσωπείται από τον Ντεμπς και τον Σύνδεσμο Σοσιαλιστικής Προπαγάνδας).

35. Οι Βιομηχανικοί Εργάτες του Κόσμου (Αμερική).

36. Οι Βιομηχανικοί Εργάτες του Κόσμου (Αυστραλία).

37. Η Διεθνής Βιομηχανική Ένωση Εργατών (Αμερική).

38. Οι σοσιαλιστικές ομάδες του Τόκιο και της Γιοκοχάμα (εκπροσωπούμενες από το σ. Καταγιάμα).

39. Η Σοσιαλιστική Διεθνής των Νέων (εκπροσωπούμενη από το σ. Μούζενμπεργκ).

III. Το ζήτημα της οργάνωσης και του ονόματος του κόμματος

13. Η βάση της 3ης Διεθνούς είναι ήδη υπαρκτή μια που σε διάφορα μέρη της Ευρώπης έχουν ήδη σχηματιστεί ομάδες και οργανώσεις ομοϊδεατών που τοποθετούνται πάνω σε μια κοινή πολιτική βάση και χρησιμοποιούν, γενικά, τις ίδιες τακτικές και μεθόδους. Τέτοιες ομάδες είναι κυρίως οι Σπαρτακιστές στη Γερμανία και τα κομμουνιστικά κόμματα σε πολλές άλλες χώρες.

14. Το Συνέδριο πρέπει να αναδείξει, με σκοπό τη μόνιμη σύνδεση και τη μεθοδική καθοδήγηση του κινήματος, ένα κοινό όργανο πάλης, ένα κέντρο της Κομμουνιστικής Διεθνούς, που να υποτάσσει τα συμφέροντα του κινήματος κάθε χώρας στα κοινά συμφέροντα της επανάστασης σε διεθνή κλίμακα. Οι συγκεκριμένες μορφές της οργάνωσης, της εκπροσώπησης, κ.λπ. θα καθοριστούν από το Συνέδριο.

15. Το Συνέδριο πρέπει να ονομαστεί Πρώτο Συνέδριο της Κομμουνιστικής Διεθνούς, και τα διάφορα κόμματα να γίνουν τμήματά της. Θεωρητικά ο Μαρξ και ο Έγκελς είχαν ήδη θεωρήσει σαν εσφαλμένο το όνομα σοσιαλδημοκράτης. Η άθλια κατάρρευση της σοσιαλδημοκρατικής Διεθνούς απαιτεί να γίνει, και σ' αυτό το σημείο, ένας διαχωρισμός. Τέλος, ο βασικός πυρήνας του μεγάλου κινήματος έχει ήδη διαμορφωθεί από μια σειρά κόμματα που πήραν αυτό το όνομα.

Ξεκινώντας απ' όλα αυτά που είπαμε, προτείνουμε σε όλες τις αδελφικές οργανώσεις και κόμματα να θέσουν στην ημερήσια διάταξη το ζήτημα της σύγκλησης του Διεθνούς Κομμουνιστικού Συνεδρίου.

Με το σοσιαλιστικό χαιρετισμό μας:

Η Κεντρική Επιτροπή του Κομμουνιστικού Κόμματος Ρωσίας (Λένιν, Τρότσκι).

Το Γραφείο Εξωτερικού του Κομμουνιστικού Εργατικού Κόμματος Πολωνίας (Κάρσκι).

Το Γραφείο Εξωτερικού του Κομμουνιστικού Εργατικού Κόμματος Ουγγαρίας (Ρουντνιάνσκι).

Το Γραφείο Εξωτερικού του Κομμουνιστικού Εργατικού Κόμματος της Γερμανικής Αυστρίας (Ντούντα).

Το Ρωσικό Γραφείο της Κεντρικής Επιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος Λετονίας (Ροζίν).

Η Κεντρική Επιτροπή του Κομμουνιστικού Κόμματος Φινλανδίας (Σιρόλα).

Η Εκτελεστική Επιτροπή της Επαναστατικής Σοσιαλδημοκρατικής Ομοσπονδίας των Βαλκανίων (Ρακόφσκι). Για το Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα Αμερικής (Ρεϊνστάιν).

* * * * *

Η παραπάνω πρόσκληση καλούσε τους κομμουνιστές όλου του κόσμου σε Συνέδριο που είχε προγραμματιστεί να αρχίσει στις 15 Φεβρουαρίου 1919, στη Μόσχα. Οι μεγάλες δυσκολίες στις μετακινήσεις καθυστέρησαν την έναρξή του. Τελικά στις 2 Μαρτίου έγινε δυνατό να ξεκινήσει. Η έναρξη έγινε με μια σύντομη προσφώνηση του Λένιν στις 6 η ώρα το βράδυ. Για τις συζητήσεις υιοθετήθηκε η γερμανική γλώσσα, οι ομιλίες όμως έγιναν και στα ρωσικά, τα γαλλικά και τα αγγλικά.

Πρόεδροι του Συνεδρίου εκλέχτηκαν παμψηφεί οι σύντροφοι: Λένιν (Ρωσία), Άλμπερτ (Γερμανία), Πλάτεν (Ελβετία) ενώ ο τέταρτος πρόεδρος έβγαινε με τη σειρά από τα διάφορα κόμματα. Το Συνέδριο εξέλεξε γραμματέα τον σύντροφο Κλίνγκερ.

Η επιτροπή για τον έλεγχο των πληρεξουσίων των αντιπροσώπων διαπίστωσε τη συμμετοχή των παρακάτω κομμάτων και καθόρισε τις ψήφους ως εξής:

Συμμετέχοντες στο 1ο Συνέδριο της Κομμουνιστικής Διεθνούς της Μόσχας:

Κόμματα και αριθμός ψήφων:

1. Κομμουνιστικό Κόμμα Γερμανίας: 5
2. Κομμουνιστικό Κόμμα Ρωσίας: 5
3. Κομμουνιστικό Κόμμα της Γερμανικής Αυστρίας: 3
4. Κομμουνιστικό Κόμμα Ουγγαρίας: 3
5. Αριστερό Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Σουηδίας: 3
6. Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Νορβηγίας: 3
7. Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Ελβετίας: 3
8. Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα (Αμερικής): 5
9. Βαλκανική Κομουνιστική Ομοσπονδία (Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Βουλγαρίας (Tesnjaki) και Κομμουνιστικό Κόμμα Ρουμανίας): 3
10. Κομμουνιστικό Κόμμα Πολωνίας: 3
11. Κομμουνιστικό Κόμμα Φινλανδίας: 3
12. Κομμουνιστικό Κόμμα Ουκρανίας: 3

13. Κομμουνιστικό Κόμμα Λετονίας: 1
14. Κομμουνιστικό Κόμμα Λιθουανίας και Λευκορωσίας: 1
15. Κομμουνιστικό Κόμμα Εσθονίας: 1
16. Κομμουνιστικό Κόμμα Αρμενίας: 1
17. Κομμουνιστικό Κόμμα του Γερμανικού Βόλγα: 1
18. Ενοποιημένη Ομάδα των Λαών της Ανατολικής Ρωσίας: 1
19. Γαλλική Αριστερά του Τσίμερβαλντ: 5

Συμβουλευτικοί ψήφοι:

20. Κομμουνιστικό Κόμμα Τσεχίας.
21. Κομμουνιστικό Κόμμα Βουλγαρίας.
22. Κομμουνιστικό Κόμμα των νοτιοσλαβικών χωρών.
23. Κομμουνιστικό Κόμμα Αγγλίας.
24. Κομμουνιστικό Κόμμα Γαλλίας.
25. Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Ολλανδίας.
26. Σύνδεσμος Σοσιαλιστικής Προπαγάνδας (Αμερική).
27. Κομμουνιστές της Ελβετίας.

Τμήματα του Κεντρικού Γραφείου των Ανατολικών Χωρών

28. Κομμουνιστές του Τουρκεστάν.
29. Κομμουνιστές της Τουρκίας.
30. Κομμουνιστές της Γεωργίας.
31. Κομμουνιστές του Αζερμπαϊτζάν.
32. Κομμουνιστές της Περσίας.
33. Εργατικό Σοσιαλιστικό Κόμμα Κίνας.
34. Εργατική Ένωση Κορέας.
35. Επιτροπή του Τσίμερβαλντ.

ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΛΕΝΙΝ

2 Μάρτη 1919

Εν ονόματι της Κεντρικής Επιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ρωσίας, κηρύσσω την έναρξη του Πρώτου Διεθνούς Συνεδρίου. Και πρώτα απ' όλα σάς παρακαλώ να σηκωθείτε για να τιμήσουμε τη μνήμη των καλύτερων εκπροσώπων της 3ης Διεθνούς, του Καρλ Λίμπνεχτ και της Ρόζας Λούξεμπουργκ.

Σύντροφοι, το Συνέδριό μας είναι μεγάλης ιστορικής σημασίας. Δείχνει τη χρεοκοπία όλων των αυταπατών της αστικής δημοκρατίας. Ο εμφύλιος πόλεμος είναι πια γεγονός, όχι μόνο στη Ρωσία, αλλά σε όλες τις πιο αναπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες, π.χ. τη Γερμανία.

Η μπουρζουαζία έχει χάσει το μυαλό της από τον τρόμο της μπροστά στο επαναστατικό προλεταριακό κίνημα που μεγαλώνει. Αυτό το καταλαβαίνει κανείς εύκολα γιατί όλη η πορεία των γεγονότων μετά το τέλος του ιμπεριαλιστικού πολέμου, ενισχύει αναπόφευκτα το επαναστατικό κίνημα του προλεταριάτου ενώ η παγκόσμια επανάσταση αρχίζει και αναπτύσσεται σ' όλες τις χώρες.

Ο λαός έχει επίγνωση του μεγαλείου και της σημασίας αυτού του αγώνα. Αυτό που χρειάζεται είναι να βρούμε την πρακτική μορφή που θα επιτρέψει στο προλεταριάτο να ασκήσει την κυριαρχία του. Κι αυτή η μορφή είναι το καθεστώς των Σοβιέτ με δικτατορία του προλεταριάτου. Δικτατορία του προλεταριάτου — μέχρι τώρα αυτές οι λέξεις ήταν σαν «κινέζικα» για τις μάζες. Τώρα, χάρη στο σύστημα των Σοβιέτ, αυτά τα «κινέζικα» μεταφράστηκαν σ' όλες τις σύγχρονες γλώσσες και έτσι οι λαϊκές μάζες βρήκαν την πρακτική μορφή της δικτατορίας. Αυτή η μορφή έγινε κατανοητή από τη μεγάλη μάζα των εργατών χάρη στη σοβιετική εξουσία στη Ρωσία, στους Σπαρτακιστές στη Γερμανία και στις ανάλογες οργανώσεις στις άλλες χώρες, όπως είναι οι Εργοστασιακές Επιτροπές στην Αγγλία. Όλα αυτά δείχνουν ότι η επαναστατική μορφή της δικτατορίας του προλεταριάτου έχει βρεθεί και ότι το προλεταριάτο έχει αρχίσει να εφαρμόζει έμπρακτα την κυριαρχία του.

Σύντροφοι! Νομίζω ότι ύστερα από τα γεγονότα στη Ρωσία, ύστερα από τις μάχες του Γενάρη στη Γερμανία, εκείνο που χρειάζεται ιδιαίτερα να σημειώσουμε είναι ότι η καινούργια μορφή του κινήματος του προλεταριάτου εκδηλώνεται και ανοίγει δρόμο και σε άλλες επίσης χώρες. Σήμερα, διάβασα σε μια αγγλική αντισοσιαλιστική εφημερίδα ένα τηλεγράφημα που ανακοίνωνε ότι η αγγλική κυβέρνηση δέχθηκε το Εργατικό Σοβιέτ του Μπέρμιγχαμ και του υποσχέθηκε να αναγνωρίσει τα Σοβιέτ σαν οικονομικές οργανώσεις. Το σοβιετικό σύστημα νίκησε όχι μόνο στην καθυστερημένη Ρωσία αλλά και στην πιο ανεπτυγμένη χώρα της Ευρώπης, τη Γερμανία, και

στην πιο παλιά καπιταλιστική χώρα, την Αγγλία.

Η μπουρζουαζία μπορεί να καταστρέφει, μπορεί ακόμα να δολοφονεί χιλιάδες εργάτες αλλά η νίκη είναι δική μας, η νίκη της παγκόσμιας κομμουνιστικής επανάστασης είναι εξασφαλίσμένη.

Σύντροφοι! Σας εύχομαι με όλη μου την καρδιά το καλώς ορίσατε από μέρους της Κεντρικής Επιτροπής μας.

Θα εκλέξουμε τώρα ένα προεδρείο γι' αυτό ας κατατεθούν οι υποψηφιότητες.

ΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΤΟΥ

4 Μαρτίου 1919
(τις εισηγήθηκαν ο σ. Λένιν και ο σ. Ράκχια)

1. Μπροστά στην άνθηση του επαναστατικού κινήματος του προλεταριάτου σ' όλες τις χώρες, η μπουρζουαζία και οι πράκτορές της μέσα στις εργατικές οργανώσεις επιχειρούν απελπισμένα να δικαιολογήσουν ιδεολογικά και πολιτικά την κυριαρχία των εκμεταλλευτών. Η καταδίκη της δικτατορίας και η εξύμνηση της δημοκρατίας είναι από τα αγαπημένα τους επιχειρήματα. Για όποιον εννοεί να μείνει πιστός στις θεμελιακές αρχές του σοσιαλισμού, είναι ολοφάνερη η ψευτιά και η υποκρισία αυτής της επιχειρηματολογίας που επαναλαμβάνεται, σε όλους τους τόνους, από τον καπιταλιστικό τύπο και τη συνδιάσκεψη της κίτρινης Διεθνούς στη Βέρνη, το Φλεβάρη του 1919.

2. Πρώτα πρώτα, αναφέρονται στη «δημοκρατία γενικά» και στη «δικτατορία γενικά» χωρίς να προσδιορίζουν για ποια τάξη πρόκειται. Θέτοντας μ' αυτόν τον τρόπο το πρόβλημα έξω ή πάνω από τις τάξεις, υποτίθεται από την άποψη ολόκληρου του έθνους, χλευάζουν τη θεμελιώδη θεωρία του σοσιαλισμού δηλαδή τη θεωρία της πάλης των τάξεων, την οποία οι σοσιαλιστές που έχουν περάσει με το μέρος της μπουρζουαζίας αναγνωρίζουνε στα λόγια αλλά ξεχνάνε στην πράξη. Αυτό που υπάρχει σε όλες τις ανεπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες δεν είναι καθόλου η «δημοκρατία γενικά» αλλά η αστική δημοκρατία. Και —αντίστοιχα πάλι— πρόκειται όχι για τη «δικτατορία γενικά» αλλά για τη δικτατορία της καταπιεζόμενης τάξης, δηλαδή του προλεταριάτου, πάνω στους καταπιεστές και τους εκμεταλλευτές δηλαδή τη μπουρζουαζία, με σκοπό να κατανικηθεί η αντίσταση που προβάλλουν οι εκμεταλλευτές αγωνιζόμενοι για την διατήρηση της κυριαρχίας τους.

3. Η ιστορία διδάσκει ότι καμία καταπιεζόμενη τάξη δεν έγινε ποτέ κυρίαρχη ούτε και μπορεί να γίνει χωρίς να περάσει από μια περίοδο δικτατορίας, δηλαδή χωρίς να κατακτήσει την πολιτική εξουσία και να συντρίψει με τη δύναμη τη λυσσασμένη και απελπισμένη αντίσταση που πάντοτε προβάλλουν οι εκμεταλλευτές, αντίσταση που δεν σταματά μπροστά σε κανένα έγκλημα. Η μπουρζουαζία —η κυριαρχία της οποίας υποστηρίζεται σήμερα από τους σοσιαλιστές που ορθώνονται εναντίον της «δικτατορίας γενικά» και κόπτονται για τη «δημοκρατία γενικά»— κατέλαβε την εξουσία στις προχωρημένες χώρες με εξεγέρσεις και εμφύλιους πολέμους, συντρίβοντας τους βασιλιάδες, τους φεουδάρχες, τους ιδιοκτήτες σκλάβων και τις απόπειρες παλινόρθωσής τους. Οι σοσιαλιστές όλων των χωρών έχουν εξηγήσει εκατομμύρια φορές στο λαό, με τα βιβλία και τις μπροσούρες τους, με τις αποφάσεις των συνεδρίων τους και τους προπαγανδιστικούς λόγους τους, τον ταξικό χαραχτήρα αυτών των αστικών επαναστάσεων, αυτής της αστικής δικτατορίας. Γι' αυτό ακριβώς,

η υπεράσπιση σήμερα της αστικής δημοκρατίας με λόγους για τη «δημοκρατία γενικά» και ο αναθεματισμός της δικτατορίας του προλεταριάτου με ξεφωνητά εναντίον της «δικτατορίας γενικά» σημαίνουν ξεκάθαρα την προδοσία του σοσιαλισμού: την λιποταξία στο στρατόπεδο της μπουρζουαζίας, την άρνηση του δικαιώματος του προλεταριάτου να κάνει την προλεταριακή του επανάσταση και την υπεράσπιση του αστικού ρεφορμισμού και μάλιστα την ώρα που αυτός έχει χρεοκοπήσει σ' όλο τον κόσμο και που ο πόλεμος έχει δημιουργήσει μια επαναστατική κατάσταση.

4. Όλοι οι σοσιαλιστές, εξηγώντας τον ταξικό χαρακτήρα του αστικού πολιτισμού, της αστικής δημοκρατίας και του αστικού κοινοβουλευτισμού, εκφράζανε την ιδέα που είχε ήδη διατυπωθεί, με την μέγιστη επιστημονική ακρίβεια, από τους Μαρξ και Έγκελς ότι, δηλαδή, η δημοκρατικότερη από τις αστικές δημοκρατίες δεν είναι τίποτε άλλο παρά μια μηχανή καταπίεσης της εργατικής τάξης από τη μπουρζουαζία, της μάζας των εργαζόμενων από μια χούφτα καπιταλιστές. Δεν υπάρχει ούτε ένας επαναστάτης, ούτε ένας μαρξιστής απ' αυτούς που σήμερα ξελαρυγγίζονται εναντίον της δικτατορίας και υπέρ της δημοκρατίας, που να μην ορκίστηκε μπροστά στους εργάτες ότι αναγνωρίζει αυτή τη θεμελιώδη αλήθεια του σοσιαλισμού. Και τώρα που το επαναστατικό προλεταριάτο βρίσκεται σε αναβρασμό και το κίνημά του τείνει να καταστρέψει αυτή τη μηχανή καταπίεσης και να επιβάλει τη δικτατορία του προλεταριάτου, αυτοί οι προδότες του σοσιαλισμού ισχυρίζονται ότι η μπουρζουαζία έχει δωρίσει τάχα στους εργαζόμενους την «καθαρή δημοκρατία», έχει απαρνηθεί κάθε αντίσταση και είναι έτοιμη να υποταχθεί στην πλειονότητα των εργαζόμενων. Υποστηρίζουν ότι σε μια δημοκρατική πολιτεία δεν υπάρχει, και δεν υπήρξε ποτέ, κρατικός μηχανισμός που να υποδουλώνει την εργασία στο κεφάλαιο.

5. Η Κομμούνα του Παρισιού —την οποία εξυμνούν όλοι εκείνοι που καμώνονται τους σοσιαλιστές αφού γνωρίζουν ότι οι εργατικές μάζες την περιβάλλουν με ζωντανή και ειλικρινή συμπάθεια— έδειξε με σαφήνεια την ιστορική σχετικότητα και την περιορισμένη αξία του αστικού κοινοβουλευτισμού και της αστικής δημοκρατίας — θεσμοί που ήταν σε υψηλό βαθμό προοδευτικοί σχετικά με τους θεσμούς του μεσαίωνα, μα που χρειάζονται ριζικό μετασχηματισμό στην εποχή της προλεταριακής επανάστασης. Ο Μαρξ ήταν αυτός που εκτίμησε με τον καλύτερο τρόπο την ιστορική σημασία της Κομμούνας. Στην ανάλυσή του αποκάλυψε τον εκμεταλλευτικό χαραχτήρα της αστικής δημοκρατίας και του αστικού κοινοβουλευτισμού κάτω από τους οποίους οι καταπιεζόμενες τάξεις αποχτούν το δικαίωμα να αποφασίζουν, μια φορά μέσα σε πολλά χρόνια, ποιος εκπρόσωπος από τις κατέχουσες τάξεις «θα αντιπροσωπεύει και θα ποδοπατά» το λαό στο Κοινοβούλιο. Μα την ώρα που το επεκτεινόμενο σ' όλο τον κόσμο σοβιετικό κίνημα συνεχίζει, μπροστά στα μάτια όλων, το έργο της Κομμούνας, οι προδότες του σοσιαλισμού ξεχνάνε την πείρα και τα συγκεκριμένα διδάγματα της Κομμούνας του Παρισιού και αναμηρυκάζουνε τις σκουριασμένες αστικές αντιλήψεις για τη «δημοκρατία γενικά». Η Κομμούνα δεν ήταν ένας κοινοβουλευτικός θεσμός.

6. Επιπλέον, η σημασία της Κομμούνας έγκειται στο γεγονός ότι επιχείρησε να σπάσει, να καταστρέψει ως τη ρίζα το μηχανισμό του αστικού κράτους —διοικητικό, δικαστικό, στρατιωτικό, αστυνομικό— για να τον αντικαταστήσει με την αυτόνομη οργάνωση των εργατικών μαζών, μη αναγνωρίζοντας το χωρισμό της νομοθετικής και της εκτελεστικής εξουσίας. Όλες οι σύγχρονες αστικές δημοκρατίες, χωρίς να εξαι-

ρέσουμε τη γερμανική δημοκρατία, που οι προδότες του σοσιαλισμού παραποιώντας την αλήθεια την ονομάζουνε προλεταριακή, διατηρούν αυτό τον κρατικό μηχανισμό. Έτσι, φαίνεται ακόμα μια φορά ξεκάθαρα ότι όλες αυτές οι κραυγές για τη «δημοκρατία γενικά» χρησιμεύουνε στην πραγματικότητα για να υπερασπίζουν τους αστούς και τα εκμεταλλευτικά τους προνόμια.

7. Η «ελευθερία της συνάθροισης» μπορεί να θεωρηθεί σαν ένα παράδειγμα των προϋποθέσεων της «καθαρής δημοκρατίας». Κάθε συνειδητός εργάτης που δεν ξέκοψε από την τάξη του, θα αντιληφθεί αμέσως πόσο παράλογο είναι να υποσχεθούμε την «ελευθερία της συνάθροισης» στους εκμεταλλευτές σε μια στιγμή και σε μια κατάσταση όπου οι εκμεταλλευτές αντιστέκονται στην ανατροπή τους και αγωνίζονται να επαναφέρουν τα προνόμιά τους. Η μπουρζουαζία, τον καιρό που ήταν επαναστατική, δεν παραχώρησε ποτέ, ούτε στην Αγγλία το 1649 ούτε στη Γαλλία το 1793, την «ελευθερία της συνάθροισης» στους μοναρχικούς και στους ευγενείς που έκαναν εκκλήσεις στα ξένα στρατεύματα και που συναθροίζονταν για να επιδοθούν σε απόπειρες παλινόρθωσης. Αν η σύγχρονη μπουρζουαζία που από καιρό έχει γίνει αντιδραστική, απαιτεί από το προλεταριάτο να εγγυηθεί εκ των προτέρων την «ελευθερία της συνάθροισης» για τους εκμεταλλευτές, ανεξάρτητα από την αντίσταση που οι καπιταλιστές προβάλλουν στην απαλλοτρίωσή τους, τότε το μόνο που μπορούν να κάνουν οι εργάτες είναι να γελάσουν με την υποκρισία της μπουρζουαζίας.

Από την άλλη μεριά, οι εργάτες ξέρουν πολύ καλά ότι ακόμα και στη δημοκρατικότερη αστική δημοκρατία η «ελευθερία της συνάθροισης» είναι μια κούφια φράση αφού οι πλούσιοι κατέχουν τα καλύτερα δημόσια και ιδιωτικά οικοδομήματα και έχουν την αναγκαία άνεση να συγκεντρώνονται κάτω από την προστασία του αστικού κρατικού μηχανισμού τους. Οι προλετάριοι των πόλεων και της υπαίθρου και οι φτωχοί χωρικοί, δηλαδή η τεράστια πλειονότητα του πληθυσμού, δεν διαθέτουν ούτε το ένα ούτε το άλλο. Όσο είναι έτσι η κατάσταση, η «ισότητα», δηλαδή η «καθαρή δημοκρατία», δεν είναι παρά ένα ψέμα. Το πρώτο πράγμα που χρειάζεται να γίνει για να κατακτήσουνε οι εργαζόμενες μάζες την πραγματική ισότητα και για να πραγματοποιήσουνε αληθινά τη δημοκρατία είναι ν' αποσπάσουν από τους εκμεταλλευτές όλα τα δημόσια κτίρια και τα πολυτελή ιδιωτικά ξενοδοχεία, να αποκτήσουν ανέσεις και να δουν ότι η ελευθερία των συγκεντρώσεών τους προστατεύεται από τους ένοπλους εργάτες και όχι από τους γόνους των ευγενών ή από καπιταλιστές αξιωματικούς που διοικούν αποκτηνωμένους στρατιώτες.

Μονάχα τότε θα μπορούσε κανείς να μιλήσει για ελευθερία της συνάθροισης και για ισότητα χωρίς να κοροϊδεύει τους εργάτες, τους εργαζόμενους, τους φτωχούς. Κι αυτή η αλλαγή μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο από την πρωτοπορία των εργαζόμενων, το προλεταριάτο, το μόνο που μπορεί να ανατρέψει τους εκμεταλλευτές δηλαδή την μπουρζουαζία.

8. Παρόμοια, η «ελευθερία του τύπου» είναι ένα από τα σημαντικά εμβλήματα της «καθαρής δημοκρατίας». Κι εδώ, επίσης, οι εργάτες γνωρίζουν —και οι σοσιαλιστές όλων των χωρών το αναγνωρίσανε εκατομμύρια φορές— ότι αυτή η ελευθερία δεν είναι παρά μόνο ένα ψέμα όσο τα καλύτερα τυπογραφεία και τα μεγαλύτερα αποθέματα χαρτιού είναι στη διάθεση των καπιταλιστών και όσο υπάρχει η εξουσία του κεφαλαίου πάνω στον τύπο — εξουσία που εκδηλώνεται σ' όλο τον κόσμο με τόσο μεγαλύτερη σαφήνεια, καθαρότητα και κυνισμό όσο περισσότερο είναι ανα-

πτυγμένη η δημοκρατία και το δημοκρατικό καθεστώς, όπως π.χ. στην Αμερική. Για να καταχτηθεί η αληθινή ισότητα και η αληθινή δημοκρατία για τους εργαζόμενους, τους εργάτες και τους χωρικούς, πρέπει πρώτα να αφαιρεθεί από τους καπιταλιστές η δυνατότητα να στρατολογούν συγγραφείς, να αγοράζουν εκδοτικούς οίκους και να δωροδοκούν εφημερίδες. Μα γι' αυτό πρέπει να ανατραπεί ο ζυγός του κεφαλαίου, να ανατραπούν οι εκμεταλλευτές, να συντριβεί η αντίστασή τους. Οι καπιταλιστές πάντα ονομάζουν «ελευθερία» την ελευθερία των πλούσιων να θησαυρίζουν, την ελευθερία των φτωχών να πεθαίνουν από την πείνα. Οι καπιταλιστές ονομάζουν «ελευθερία του τύπου» την ελευθερία των πλούσιων να δωροδοκούν τον τύπο, την ελευθερία να χρησιμοποιούν τα πλούτη τους για να κατασκευάζουν και να παραποιούν αυτό που ονομάζουμε κοινή γνώμη. Ακόμα μια φορά, οι υπερασπιστές της «καθαρής δημοκρατίας» αναλαμβάνουν στην πραγματικότητα την άμυνα τού πιο βρωμερού και αργυρώνητου συστήματος καθώς και της κυριαρχίας των πλουσίων στα μέσα μαζικής επικοινωνίας. Αυτοί είναι εκείνοι που εξαπατούν το λαό και τον αποπροσανατολίζουν με ωραίες φράσεις, δόλιες και απατηλές, από το συγκεκριμένο ιστορικό καθήκον του να απελευθερώσει τον τύπο από τα δεσμά του κεφαλαίου. Δεν θα υπάρξει πραγματική ελευθερία και ισότητα παρά μόνον κάτω από το καθεστώς που επιδιώκουν να οικοδομήσουν οι κομμουνιστές κι όπου θα είναι αδύνατο να πλουτίζει κάποιος σε βάρος του άλλου. Όπου θα λείπει η αντικειμενική δυνατότητα για την άμεση ή έμμεση υποταγή του τύπου στη δύναμη του χρήματος. Όπου τίποτε δεν θα εμποδίζει τον εργαζόμενο (ή την ομάδα εργαζόμενων όποιος κι αν είναι ο αριθμός τους) να διαθέτουν και να ασκούν ίσα δικαιώματα στην χρησιμοποίηση των δημόσιων τυπογραφείων και του χαρτιού που ανήκουν στην κοινωνία.

9. Η ιστορία του 19ου και του 20ου αιώνα μας έδειξε, ακόμη και πριν απ' τον πόλεμο, τι ήταν η περίφημη «καθαρή δημοκρατία» μέσα στο καπιταλιστικό καθεστώς. Οι μαρξιστές διακηρύσσανε πάντοτε ότι όσο η δημοκρατία εξελίσσεται και γίνεται πιο καθαρή, τόσο η πάλη των τάξεων γίνεται πιο σκληρή, οξεία, αμείλιχτη, και τόσο πιο «καθαρά» φαίνονται ο ζυγός του κεφαλαίου και η δικτατορία της μπουρζουαζίας. Η υπόθεση Ντρέιφους στη δημοκρατική Γαλλία, οι αιματηρές σφαγές των απεργών από μισθοφορικές συμμορίες των καπιταλιστών μέσα στην ελεύθερη και δημοκρατική Πολιτεία της Αμερικής, αυτά τα γεγονότα και χιλιάδες άλλα παρόμοια αποκαλύπτουν την αλήθεια που η μπουρζουαζία μάταια προσπαθεί να κρύψει: ακόμη και στις δημοκρατικότερες δημοκρατίες ασκείται, στην πραγματικότητα, η τρομοκρατία και η δικτατορία που εκδηλώνονται ανοιχτά κάθε φορά που οι εκμεταλλευτές πιστεύουν ότι κλονίζεται η εξουσία του κεφαλαίου.

10. Ο ιμπεριαλιστικός πόλεμος του 1914-1918 αποκάλυψε οριστικά ακόμα και στους λιγότερο συνειδητούς εργάτες, ότι ο αληθινός χαραχτήρας της αστικής δημοκρατίας ακόμη και στις πιο ελεύθερες δημοκρατίες είναι η δικτατορία της μπουρζουαζίας. Για να θησαυρίσουν οι άγγλοι ή οι γερμανοί δισεκατομμυριούχοι θυσιάστηκαν δεκάδες εκατομμύρια άνθρωποι και η στρατιωτική δικτατορία της μπουρζουαζίας εγκαθιδρύθηκε στις πιο ελεύθερες δημοκρατίες. Στρατιωτική δικτατορία που εξακολουθεί στις χώρες της Αντάντ ακόμα και μετά την ήττα της Γερμανίας. Ήταν κυρίως ο πόλεμος που άνοιξε τα μάτια των εργαζόμενων, ξεγύμνωσε την αστική δημοκρατία από τα φτιασίδια της και έδειξε στο λαό την άβυσσο της κερδοσκοπίας και του θησαυρισμού κατά την διάρκεια του πολέμου και εξαιτίας του. Εν

ονόματι της «ελευθερίας και της ισότητας» η μπουρζουαζία διεξήγαγε τον πόλεμο και εν ονόματι της «ελευθερίας και της ισότητας» οι έμποροι κανονιών δημιουργήσανε κολοσσιαίες περιουσίες. Όλες οι προσπάθειες της κίτρινης Διεθνούς της Βέρνης δεν θα μπορέσουνε να κρύψουν από τις μάζες τον εκμεταλλευτικό χαραχτήρα — που τώρα αποκαλύφτηκε ολοσχερώς— της αστικής ελευθερίας, της αστικής ισότητας και της αστικής δημοκρατίας.

11. Στην Γερμανία, την πιο ανεπτυγμένη καπιταλιστική χώρα της ηπειρωτικής Ευρώπης, οι γερμανοί εργάτες και όλος ο κόσμος γνώρισαν, από τους πρώτους κιόλας μήνες της πλήρους δημοκρατικής ελευθερίας που προκλήθηκε από την ήττα της ιμπεριαλιστικής Γερμανίας, την αληθινή ταξική φύση της αστικοφιλελεύθερης δημοκρατίας. Η δολοφονία του Καρλ Λίμπνεχτ και της Ρόζας Λούξεμπουργκ είναι ένα ιστορικό γεγονός παγκόσμιας σημασίας όχι μόνο εξαιτίας του τραγικού θανάτου των καλύτερων ανθρώπων και ηγετών τής αληθινά προλεταριακής Κομμουνιστικής Διεθνούς μα, επίσης, γιατί αποκάλυψε πλήρως την ταξική ουσία ενός προοδευμένου ευρωπαϊκού κράτους —και θα μπορούσε να ισχυριστεί κανείς χωρίς υπερβολή, του πιο προοδευμένου κράτους σε παγκόσμια κλίμακα. Αν άνθρωποι που είχανε συλληφθεί, δηλαδή που η εξουσία του κράτους τούς είχε υπό τη φρούρησή της, δολοφονήθηκαν ατιμώρητα από αξιωματικούς και καπιταλιστές και με κυβέρνηση σοσιαλπατριωτών, αυτό σημαίνει ότι η φιλελεύθερη δημοκρατία, μέσα στην οποία μπόρεσε να γίνει κάτι τέτοιο, είναι μια δικτατορία της μπουρζουαζίας. Εκείνοι που εκφράζουν την αγανάχτησή τους για τη δολοφονία του Καρλ Λίμπνεχτ και Ρόζας Λούξεμπουργκ, μα που δεν αντιλαμβάνονται αυτή την αλήθεια, φανερώνουν μ' αυτό την αμβλύνοιά τους ή την υποκρισία τους. Η ελευθερία σε μια από τις πιο φιλελεύθερες και πιο προχωρημένες δημοκρατίες του κόσμου, τη γερμανική δημοκρατία, είναι η ελευθερία να σκοτώνουν ατιμώρητα τους ηγέτες του προλεταριάτου που έχουν συλληφθεί. Και δεν θα μπορούσε να είναι διαφορετικά όσο υπάρχει ο καπιταλισμός, γιατί η εξέλιξη της δημοκρατίας, αντί να εξασθενίζει, επιδεινώνει την πάλη των τάξεων που εξαιτίας όλων των αποτελεσμάτων και των επιδράσεων του πολέμου και των επακόλουθών του έφτασε στο σημείο του αναβρασμού.

Στον πολιτισμένο κόσμο εξορίζουν τους μπολσεβίκους, τους διώκουν, τους φυλακίζουν, όπως για παράδειγμα στην Ελβετία, μια από τις πιο φιλελεύθερες αστικές δημοκρατίες, ή στην Αμερική όπου επιδίδονται σε πογκρόμ εναντίον των μπολσεβίκων, κ.α. Από την άποψη της «δημοκρατίας γενικά» ή της «καθαρής δημοκρατίας», είναι πράγματι γελοίο πολιτισμένες, προοδευμένες, δημοκρατικές και πάνοπλες χώρες να τρομάζουν από την παρουσία μερικών δεκάδων ανθρώπων που έχουν έρθει από την καθυστερημένη και κατεστραμμένη Ρωσία, απ' αυτήν τη Ρωσία που οι αστικές εφημερίδες (με τιράζ δεκάδων εκατομμυρίων αντιτύπων) χαρακτηρίζουν σαν άγρια, εγκληματική κ.λπ. Είναι ολοφάνερο ότι οι κοινωνικές συνθήκες που γέννησαν αυτήν την τόσο κραυγαλέα αντίφαση δεν είναι στην πραγματικότητα τίποτε άλλο παρά η δικτατορία της μπουρζουαζίας.

12. Μπροστά σ' αυτήν την κατάσταση, η δικτατορία του προλεταριάτου δεν είναι μόνο ολότελα θεμιτή, σαν όργανο κατάλληλο για την ανατροπή των εκμεταλλευτών και τη συντριβή της αντίστασής τους, αλλά ακόμα και ολότελα απαραίτητη σε όλους τους εργαζόμενους σαν το μοναδικό αμυντικό μέσο ενάντια στη δικτατορία της μπουρζουαζίας που οδήγησε στον πόλεμο και προετοιμάζει νέους πολέμους.

Το κύριο σημείο που δεν κατανοούν οι σοσιαλιστές και που δείχνει τη θεωρητική τους μυωπία, την υποταγή τους στις αστικές προκαταλήψεις και την πολιτική προδοσία τους απέναντι στο προλεταριάτο, είναι ότι μέσα στην καπιταλιστική κοινωνία, από την ώρα που εντείνεται η πάλη των τάξεων που είναι ενδογενής αντίφαση αυτής της κοινωνίας, δεν υπάρχει μέσος όρος ανάμεσα στη δικτατορία της μπουρζουαζίας και στη δικτατορία του προλεταριάτου. Κάθε όνειρο για ενδιάμεση λύση είναι μόνο αντιδραστική κλάψα των μικροαστών. Την απόδειξη τη δίνει η εμπειρία τής πάνω από εκατό χρόνια εξέλιξης τής αστικής δημοκρατίας και του εργατικού κινήματος σ' όλες τις ανεπτυγμένες χώρες, και ιδιαίτερα η εμπειρία των πέντε τελευταίων χρόνων. Είναι επίσης αυτό που μας διδάσκει όλη η επιστήμη της πολιτικής οικονομίας, όλο το περιεχόμενο του μαρξισμού που εξηγεί ποια οικονομική αναγκαιότητα υπαγορεύει τη δικτατορία της μπουρζουαζίας σ' όλη την εμπορευματική οικονομία — δικτατορία που δεν μπορεί να αντικατασταθεί παρά από μια τάξη που οι ίδιες οι πρόοδοι του καπιταλισμού αναπτύσσουν, πολλαπλασιάζουν, συγκεντρώνουν και ενισχύουν, δηλαδή την τάξη των προλετάριων.

13. Ένα άλλο θεωρητικό και πολιτικό σφάλμα των σοσιαλιστών είναι ότι δεν καταλαβαίνουν ότι από τότε που εμφανίστηκαν τα πρώτα σπέρματα της δημοκρατίας στην αρχαιότητα, οι μορφές της αλλάζουνε στη διάρκεια των χιλιετηρίδων, κάθε φορά που μια κυρίαρχη τάξη αντικαθίσταται από μια άλλη. Στις δημοκρατίες της αρχαίας Ελλάδας, στις πολιτείες του Μεσαίωνα, στις πολιτισμένες καπιταλιστικές χώρες, η δημοκρατία παρουσιάζει διάφορες μορφές και διαφορετικούς βαθμούς εφαρμογής. Θα ήτανε βαθύτατα παράλογο να πιστέψουμε ότι η πιο βαθιά επανάσταση στην ιστορία της ανθρωπότητας, το πέρασμα της εξουσίας για πρώτη φορά στον κόσμο από τα χέρια μιας μειονότητας εκμεταλλευτών στην πλειονότητα των εκμεταλλευόμενων, μπορεί να συντελεστεί στα παλιά πλαίσια της αστικής κοινοβουλευτικής δημοκρατίας, χωρίς ριζικές ανατροπές, χωρίς τη δημιουργία νέων μορφών δημοκρατίας και νέων θεσμών που να ενσαρκώνουν τις νέες συνθήκες της εφαρμογής της κ.λπ.

14. Η δικτατορία του προλεταριάτου μοιάζει με τη δικτατορία των άλλων τάξεων σ' αυτό ακριβώς: ότι υπαγορεύεται, όπως κάθε δικτατορία, από την ανάγκη να κατασταλεί με τη βία η αντίσταση της τάξης που χάνει την πολιτική εξουσία. Εκείνο που ξεχωρίζει θεμελιακά τη δικτατορία του προλεταριάτου από τη δικτατορία των άλλων τάξεων —δικτατορία των φεουδαρχών στο Μεσαίωνα, δικτατορία της μπουρζουαζίας σε όλες τις ανεπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες— είναι ότι η δικτατορία των φεουδαρχών ή της μπουρζουαζίας σύντριβε με τη βία την αντίσταση της τεράστιας πλειονότητας του πληθυσμού, δηλαδή των εργαζόμενων. Ενώ η δικτατορία του προλεταριάτου πρέπει να συντρίψει με τη δύναμη την αντίσταση των εκμεταλλευτών, δηλαδή μιας ελάχιστης μειονότητας του πληθυσμού που την αποτελούν οι γαιοκτήμονες και οι καπιταλιστές. Η δικτατορία του προλεταριάτου, λοιπόν, πρέπει να συνεπάγεται όχι μόνο την αλλαγή γενικά των δημοκρατικών μορφών και θεσμών, αλλά και την κατάλληλη αλλαγή για την ανάπτυξη και την επέκταση, όπως πουθενά αλλού στον κόσμο, της δημοκρατίας για τις καταπιεζόμενες από τον καπιταλισμό τάξεις, για τις εργαζόμενες τάξεις.

Πραγματικά, η ήδη επεξεργασμένη στην πράξη μορφή της δικτατορίας του προλεταριάτου, δηλαδή η εξουσία των Σοβιέτ στη Ρωσία, το Σύστημα των Συμβουλίων

(Rate-System) στη Γερμανία, οι Επιτροπές των Εργοστασιακών Αντιπροσώπων στη Μεγάλη Βρετανία και άλλοι ανάλογοι σοβιετικοί θεσμοί σε άλλες χώρες, σημαίνει και προσφέρει ακριβώς για τις εργαζόμενες τάξεις (δηλαδή για την τεράστια πλειονότητα του πληθυσμού) την πρακτική δυνατότητα να ωφεληθεί από τα δημοκρατικά δικαιώματα και ελευθερίες, μια δυνατότητα που ποτέ, έστω και κατά προσέγγιση, δεν υπήρχε στις καλύτερες και δημοκρατικότερες αστικές δημοκρατίες.

Η εξουσία των Σοβιέτ έχει αυτό το ουσιαστικό: ότι η σταθερή και μοναδική βάση όλης της δύναμης του κράτους, όλου του κρατικού μηχανισμού είναι η σε μεγάλη κλίμακα οργάνωση των άλλοτε καταπιεσμένων από τον καπιταλισμό τάξεων, δηλαδή των εργατών και των μισοπρολετάριων (χωρικών που δεν εκμεταλλεύονται την εργασία κάποιου άλλου και απασχολούν σταθερά ένα μέρος τουλάχιστο από τη δική τους εργατική δύναμη). Αυτές οι μάζες, που ακόμα και στις δημοκρατικότερες αστικές δημοκρατίες (παρόλο που έχουν σύμφωνα με το νόμο ίσα δικαιώματα) ήταν ουσιαστικά παραμερισμένες, με χιλιάδες τεχνάσματα και μανούβρες, από τη συμμετοχή στην πολιτική ζωή και από την άσκηση των δημοκρατικών δικαιωμάτων και ελευθεριών — αυτές οι μάζες καλούνται τώρα να πάρουν ένα σταθερό, υποχρεωτικό και αποφασιστικό μέρος στη δημοκρατική διαχείριση του κράτους.

15. Την ισότητα των πολιτών χωρίς διάκριση φύλου, θρησκείας, φυλής ή εθνικότητας, που η αστική δημοκρατία υποσχόταν πάντοτε και παντού, μα που καθόλου δεν πραγματοποιούσε ούτε μπορούσε να πραγματοποιήσει κάτω από την κυριαρχία του καπιταλισμού, η εξουσία των Σοβιέτ ή η δικτατορία του προλεταριάτου την πραγματοποιεί μονομιάς και ολοκληρωτικά. Γιατί μόνον η εξουσία των εργατών είναι ικανή να την πραγματοποιήσει αφού δεν ενδιαφέρεται ούτε για την ατομική ιδιοκτησία των μέσων παραγωγής ούτε για την πάλη της διανομής και αναδιανομής τους.

16. Η παλιά δημοκρατία, δηλαδή η αστική δημοκρατία και ο κοινοβουλευτισμός, ήταν οργανωμένη με τρόπο που να απομακρύνει όσο μπορούσε περισσότερο τις εργαζόμενες μάζες από το διοικητικό μηχανισμό. Η εξουσία των Σοβιέτ, δηλαδή η δικτατορία του προλεταριάτου, είναι, αντίθετα, οργανωμένη με τρόπο που να προσεγγίζει τις μάζες στο διοικητικό μηχανισμό. Στον ίδιο σκοπό τείνει η ένωση της νομοθετικής και της εκτελεστικής εξουσίας στη σοβιετική οργάνωση του κράτους καθώς και η αντικατάσταση των εδαφικών εκλογικών περιφερειών από τις μονάδες παραγωγής, όπως είναι το εργοστάσιο.

17. Ο στρατός δεν ήτανε μόνο κάτω από τη μοναρχία ένα όργανο καταπίεσης. Παρέμεινε τέτοιο όργανο και μέσα σ' όλες τις αστικές δημοκρατίες, ακόμα και τις πιο δημοκρατικές. Μόνο η εξουσία των Σοβιέτ σαν διαρκής οργάνωση του κράτους των άλλοτε καταπιεσμένων από τον καπιταλισμό τάξεων, είναι ικανή να εξαφανίσει την υποταγή του στρατού στην αστική διοίκηση και να συγχωνεύσει πραγματικά το προλεταριάτο με το στρατό, να προχωρήσει πραγματικά στον εξοπλισμό του προλεταριάτου και στον αφοπλισμό της μπουρζουαζίας, χωρίς τα οποία η νίκη του σοσιαλισμού θα ήταν αδύνατη.

18. Η σοβιετική οργάνωση είναι σύμφωνη με τον ηγετικό ρόλο του προλεταριάτου σαν της πιο συγκεντρωμένης και εκπαιδευμένης από τον καπιταλισμό τάξης. Η εμπειρία όλων των επαναστάσεων και όλων των κινημάτων των καταπιεζόμενων τάξεων, η εμπειρία του σοσιαλιστικού κινήματος σ' όλο τον κόσμο μας διδάσκει ότι μόνο το προλεταριάτο είναι ικανό να συγκεντρώσει και να παρασύρει πίσω του τις σκόρ-

πιες και καθυστερημένες μάζες του εργαζόμενου και εκμεταλλευόμενου πληθυσμού.

19. Μόνο η σοβιετική οργάνωση του κράτους μπορεί πραγματικά να συντρίψει με ένα χτύπημα και να καταστρέψει οριστικά τον παλιό, δηλαδή τον αστικό, διοικητικό και δικαστικό μηχανισμό που διατηρείται και έπρεπε αναπόφευκτα να διατηρηθεί μέσα στο καπιταλιστικό καθεστώς, ακόμα και στις δημοκρατικότερες δημοκρατίες, σαν το μεγαλύτερο εμπόδιο για την εφαρμογή στην πράξη της δημοκρατίας για τους εργάτες και τους εργαζόμενους. Η Κομμούνα του Παρισιού έκανε σ' αυτό το δρόμο το πρώτο βήμα παγκόσμιας ιστορικής σημασίας. Η εξουσία των Σοβιέτ έκανε το δεύτερο.

20. Η καταστροφή της εξουσίας του κράτους είναι ο σκοπός που διακήρυξαν όλοι οι σοσιαλιστές, και πρώτος ο Μαρξ. Χωρίς την πραγματοποίηση αυτού του σκοπού, η αληθινή δημοκρατία, δηλαδή η ισότητα και η ελευθερία, είναι απραγματοποίητη. Ο μόνος λοιπόν πρακτικός τρόπος για να φτάσουμε σ' αυτό είναι η σοβιετική ή προλεταριακή δημοκρατία που, καλώντας τις οργανώσεις των εργαζόμενων μαζών να πάρουν σταθερό και υποχρεωτικό μέρος στη διαχείριση του κράτους, αρχίζει από τώρα να προετοιμάζει την πλήρη εξαφάνιση κάθε κράτους.

21. Η οριστική χρεοκοπία των σοσιαλιστών που συγκεντρώθηκαν στη Βέρνη, η απόλυτη αδυναμία τους να κατανοήσουν τη νέα, δηλαδή την προλεταριακή δημοκρατία, φαίνεται από τα εξής: Στις 10 Φλεβάρη 1919, ο Μπράντιγκ κήρυττε, στη Βέρνη, τη λήξη της συνδιάσκεψης της κίτρινης Διεθνούς. Στις 11 Φλεβάρη 1919, στο Βερολίνο, η εφημερίδα «Ελευθερία» ("*Die Freiheit*") που συνδέεται με την κίτρινη Διεθνή, δημοσίευσε μια διακήρυξη του γερμανικού Ανεξάρτητου Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος (USPD) προς το προλεταριάτο. Αυτή η διακήρυξη παραδέχεται τον αστικό χαρακτήρα της κυβέρνησης Σάιντεμαν και την κατηγορεί ότι θέλησε να διαλύσει τα Σοβιέτ. Επίσης, η διακήρυξη θεωρεί τα Σοβιέτ σαν «φορείς και υπερασπιστές της επανάστασης» ("Trager und Schutzer der Revolution"), προτείνει να νομιμοποιηθούν και να αναγνωριστούν τα πολιτικά δικαιώματά τους και, τέλος, να τους δοθεί το δικαίωμα να ακυρώνουν τις αποφάσεις της Εθνοσυνέλευσης έως ότου αποφασίσει αμετάκλητα ένα λαϊκό δημοψήφισμα.

Η πρόταση αυτή δείχνει την ολοκληρωτική χρεοκοπία των θεωρητικών που υπερασπίζουν τη δημοκρατία χωρίς να κατανοούν τον αστικό χαραχτήρα της. Η γελοία απόπειρα να συνδυάσουν το σύστημα των Σοβιέτ (δηλαδή τη δικτατορία του προλεταριάτου) με την Εθνοσυνέλευση (δηλαδή τη δικτατορία της μπουρζουαζίας) αποκαλύπτει πέρα για πέρα την πνευματική φτώχεια των κίτρινων σοσιαλιστών και των σοσιαλδημοκρατών, την αντιδραστική μικροαστική πολιτική οπτική τους, τις δειλές παραχωρήσεις τους μπροστά στην ακατάσχετη ανάπτυξη των δυνάμεων της νέας προλεταριακής δημοκρατίας.

22. Από την οπτική της τάξης της, η πλειοψηφία της κίτρινης Διεθνούς της Βέρνης καταδικάζοντας το μπολσεβικισμό ενήργησε σωστά — αν και εξαιτίας του φόβου της προς τις εργατικές μάζες δεν τόλμησε να υιοθετήσει μια επίσημη απόφαση καταδίκης του μπολσεβικισμού. Αυτή η πλειοψηφία είναι ολόψυχα αλληλέγγυα με τους ρώσους Μενσεβίκους και Σοσιαλεπαναστάτες, καθώς και με τους γερμανούς Σάιντεμαν. Οι ρώσοι Μενσεβίκοι και Σοσιαλεπαναστάτες, που παραπονούνται ότι διώκονται από τους μπολσεβίκους, προσπαθούν να κρύψουν το γεγονός ότι αυτές οι διώξεις οφείλονται στη συμμετοχή των μενσεβίκων και σοσιαλεπαναστατών στον εμ-

φύλιο πόλεμο στο πλευρό της μπουρζουαζίας ενάντια στο προλεταριάτο. Οι Σάιντεμαν και το κόμμα τους στη Γερμανία έχουν ήδη αποδείξει τη συμμετοχή τους στον εμφύλιο πόλεμο στο πλευρό της μπουρζουαζίας ενάντια στους εργάτες.

Είναι λοιπόν φυσικό η πλειοψηφία εκείνων που πήρανε μέρος στην κίτρινη Διεθνή της Βέρνης να καταδικάζει τους μπολσεβίκους. Μ' αυτόν τον τρόπο εκδηλώνεται όχι η υπεράσπιση της καθαρής δημοκρατίας αλλά η αυτοάμυνα εκείνων που αισθάνονται και ξέρουν ότι στον εμφύλιο πόλεμο θα είναι στο πλευρό της μπουρζουαζίας ενάντια στο προλεταριάτο.

Με κριτήριο το ταξικό συμφέρον πρέπει να αναγνωρίσουμε το εύστοχο της απόφασης της πλειοψηφίας της κίτρινης Διεθνούς. Το προλεταριάτο δεν πρέπει να φοβάται την αλήθεια. Πρέπει να την αντικρίσει κατά πρόσωπο και να βγάλει όλα τα αναγκαία πολιτικά συμπεράσματα.

Η ομιλία του Λένιν πάνω στις «Θέσεις για την αστική δημοκρατία και την δικτατορία του προλεταριάτου»

Σύντροφοι,

θα ήθελα να προσθέσω λίγα λόγια στα δύο τελευταία σημεία. Πιστεύω ότι οι σύντροφοι που θα μας κάνουν την έκθεση για τη Συνδιάσκεψη της Βέρνης θα μας μιλήσουν γι' αυτήν με περισσότερες λεπτομέρειες.

Ούτε μια λέξη δεν ειπώθηκε για τη σημασία της σοβιετικής εξουσίας σ' όλη αυτή τη Συνδιάσκεψη της Βέρνης. Είναι δυο χρόνια τώρα που συζητάμε αυτό το ζήτημα στη Ρωσία. Από τον Απρίλη ακόμα του 1917, στο συνέδριο του Κόμματός μας, θέσαμε αυτό το ζήτημα από θεωρητική και πολιτική άποψη: «Τι πράγμα είναι η σοβιετική εξουσία, ποια είναι ουσία της και ποια η ιστορική της σημασία;». Σε λίγο συμπληρώνονται δυο χρόνια που μελετάμε αυτό το ζήτημα και στο συνέδριο του Κόμματός μας πήραμε μια απόφαση γι' αυτό το θέμα.

Η «Ελευθερία» του Βερολίνου δημοσίευσε στις 11 Φλεβάρη, μια έκκληση προς το γερμανικό προλεταριάτο, που την υπογράφουν όχι μόνο οι αρχηγοί του γερμανικού Ανεξάρτητου Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος, αλλά και όλοι οι βουλευτές του. Τον Αύγουστο του 1918, ο μεγαλύτερος θεωρητικός των Ανεξάρτητων, ο Κάουτσκι, έγραφε στη μπροσούρα του «Η Δικτατορία του Προλεταριάτου» ότι ήταν οπαδός της δημοκρατίας *και* των σοβιετικών οργάνων αλλά ότι τα Σοβιέτ έπρεπε να έχουν μόνο χαρακτήρα οικονομικό και ότι δεν θα έπρεπε να αναγνωριστούν σαν κρατικές οργανώσεις. Ο Κάουτσκι επαναλαμβάνει αυτή την άποψή του στα φύλλα της «Ελευθερίας» της 11ης Νοέμβρη και 12ης Γενάρη. Στο φύλλο της 9ης Φλεβάρη δημοσιεύεται ένα άρθρο του Ρούντολφ Χίλφερτινγκ, που επίσης θεωρείται σαν ένας από τους πιο έγκυρους θεωρητικούς της 2ης Διεθνούς που προτείνει να συγχωνευθούν νομοθετικά τα δύο συστήματα, τα Σοβιέτ και η Εθνοσυνέλευση. Το άρθρο γράφτηκε στις 9 Φλεβάρη. Στις 11 Φλεβάρη αυτή η πρόταση υιοθετήθηκε απ' όλο το κόμμα των Ανεξάρτητων και δημοσιεύτηκε με τη μορφή έκκλησης.

Παρόλο που η Εθνοσυνέλευση ήδη υπάρχει, παρά το γεγονός ότι η «καθαρή δημοκρατία» πήρε σάρκα και οστά και αφού οι μεγαλύτεροι θεωρητικοί των ανεξάρτητων σοσιαλδημοκρατών εξήγησαν ότι οι σοβιετικές οργανώσεις δεν μπορούν να

είναι κρατικές οργανώσεις — ακόμη κι ύστερα απ' όλα αυτά, και παρόλα αυτά, *εξακολουθούν να υπάρχουν ακόμα ενδοιασμοί! Αυτό δείχνει ότι αυτοί οι κύριοι στην πραγματικότητα δεν κατάλαβαν τίποτα από το καινούργιο κίνημα* και τις συνθήκες του αγώνα του. Αυτό όμως αποδεικνύει επίσης και κάτι άλλο ακόμα: ότι πρέπει να υπάρχουν συνθήκες και αιτίες που προκαλούν αυτούς τους δισταγμούς! Όταν ύστερα απ' όλα αυτά τα γεγονότα, ύστερα από σχεδόν δυο χρόνια νικηφόρας επανάστασης στη Ρωσία, μας προτείνουν τέτοιες αποφάσεις, που μας λένε ότι ψηφίστηκαν στη Συνδιάσκεψη της Βέρνης, αποφάσεις στις οποίες τίποτα δεν αναφέρεται για τα Σοβιέτ και για τη σημασία τους, και μας μιλάνε για μια Συνδιάσκεψη στην οποία ούτε ένας αντιπρόσωπος, σε οποιοδήποτε λόγο του, δεν είπε ούτε μια λέξη γι' αυτά τα ζητήματα, έχουμε όλο το δικαίωμα να πούμε ότι για μας όλοι αυτοί οι κύριοι είναι νεκροί σαν σοσιαλιστές και θεωρητικοί.

Όμως, σύντροφοι, στην πραγματικότητα, από πολιτική άποψη το γεγονός ότι αυτοί οι Ανεξάρτητοι —που θεωρητικά και από θέση αρχών είναι αντίπαλοι αυτών των κρατικών οργανώσεων— μας προτείνουν μονομιάς αυτή την ανοησία: την «ειρηνική» συγχώνευση της Εθνοσυνέλευσης με το σύστημα των Σοβιέτ, δηλαδή τη συγχώνευση της δικτατορίας της αστικής τάξης με τη δικτατορία του προλεταριάτου αυτό, αποδεικνύει ότι σημειώνεται μια μεγάλη αλλαγή στη στάση των μαζών. Βλέπουμε έτσι τη χρεοκοπία τους σαν σοσιαλιστών και θεωρητικών αλλά και την τεράστια μεταβολή που πραγματοποιείται μέσα στις μάζες. Οι καθυστερημένες μάζες του γερμανικού προλεταριάτου έρχονται σε μας, τι λέω, έχουν έρθει σε μας! Η σημασία λοιπόν του Ανεξάρτητου Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος Γερμανίας, αυτών των καλύτερων στοιχείων της Συνδιάσκεψης της Βέρνης, από άποψη θεωρητική και σοσιαλιστική, ισούται με το μηδέν. Αν διατηρεί ωστόσο κάποια σημασία, είναι γιατί οι δισταγμοί των μελών του μας επιτρέπουν να αντιληφθούμε τη νοοτροπία του πιο καθυστερημένου τμήματος του προλεταριάτου. Σ' αυτό κατά τη γνώμη μου βρίσκεται η τεράστια ιστορική σημασία αυτής της Συνδιάσκεψης. Είδαμε κάτι ανάλογο κατά τη διάρκεια της επανάστασής μας: οι μενσεβίκοι μας είχαν την ίδια εξέλιξη, σχεδόν βήμα με βήμα, με τους θεωρητικούς των Ανεξάρτητων στη Γερμανία. Αρχικά, όταν είχαν την πλειοψηφία στα Σοβιέτ, ήταν υπέρ των Σοβιέτ. Τότε δεν ακούγονταν παρά μόνο οι κραυγές: «Ζήτω τα Σοβιέτ!», «Είμαστε υπέρ των Σοβιέτ!», «Τα Σοβιέτ είναι η επαναστατική δημοκρατία!». Αλλά όταν αποκτήσαμε εμείς οι μπολσεβίκοι την πλειοψηφία μέσα στα Σοβιέτ, εκείνοι άλλαξαν το ρεφρέν τους: Τα Σοβιέτ, είπαν, δεν πρέπει να υπάρχουν ταυτόχρονα με τη Συντακτική Συνέλευση. Μερικοί θεωρητικοί μενσεβίκοι, μάλιστα, πρότειναν κάτι ανάλογο με τη συγχώνευση του συστήματος των Σοβιέτ με τη Συντακτική Συνέλευση και την ενσωμάτωσή τους στον κρατικό οργανισμό. Για μια ακόμα φορά φάνηκε ότι η γενική πορεία της προλεταριακής επανάστασης είναι ταυτόσημη σε ολόκληρο τον κόσμο. Πρώτα αυθόρμητη, στοιχειώδης συγκρότηση των Σοβιέτ, ύστερα επέκταση και ανάπτυξή τους, κατόπιν εμφάνιση στην πράξη του ερωτήματος: Σοβιέτ ή Εθνοσυνέλευση, ή Συντακτική Συνέλευση, ή αστικός κοινοβουλευτισμός. Απόλυτη σύγχυση ανάμεσα στους ηγέτες και, τέλος, προλεταριακή επανάσταση. Νομίζω ωστόσο ότι μετά από σχεδόν δυο χρόνια επανάστασης δεν πρέπει να θέτουμε το ζήτημα μ' αυτόν τον τρόπο αλλά πρέπει να πάρουμε συγκεκριμένες αποφάσεις, γιατί η διάδοση του συστήματος των Σοβιέτ είναι για μας, και ιδιαίτερα για την πλειοψηφία των χωρών της Δυτικής Ευρώπης, το

πιο ουσιαστικό καθήκον μας.

Θα ήθελα να παραθέσω εδώ μια απόφαση των μενσεβίκων. Ζήτησα από το σ. Ομπολένσκι να τη μεταφράσει στα γερμανικά. Μου το υποσχέθηκε, αλλά δυστυχώς απουσιάζει. Μια και δεν έχω ατόφιο το κείμενο αυτής της απόφασης, θα προσπαθήσω να σας την εκθέσω όπως τη θυμάμαι.

Ο ξένος που δεν άκουσε ποτέ να μιλάνε για μπολσεβικισμό, πολύ δύσκολα μπορεί να σχηματίσει δική του γνώμη πάνω στα επίμαχα ζητήματα. Αυτό που οι μπολσεβίκοι υποστηρίζουν, οι μενσεβίκοι το αρνούνται, και αντίστροφα. Βέβαια δεν μπορούσε να γίνει αλλιώς μέσα στην πορεία της πάλης, γι' αυτό και είναι εξαιρετικά σημαντικό ότι η τελευταία συνδιάσκεψη του μενσεβίκικου κόμματος που έγινε το Δεκέμβρη του 1918, ψήφισε μια μακροσκελή και λεπτομερειακή απόφαση που δημοσιεύθηκε ολόκληρη στην «Εφημερίδα των Τυπογράφων» ("Gazeta Rechatnikov"), όργανο των μενσεβίκων. Σ' αυτήν την απόφαση οι ίδιοι οι μενσεβίκοι εκθέτουν συνοπτικά το ιστορικό της πάλης των τάξεων και του εμφύλιου πολέμου. Εκεί αναφέρεται ότι οι μενσεβίκοι καταδικάζουν τις κομματικές τους ομάδες που συμμάχησαν με τις κυρίαρχες τάξεις στα Ουράλια και το Νότο, στην Κριμαία και τη Γεωργία — προσδιορίζοντας με ακρίβεια όλες αυτές τις περιοχές. Οι κομματικές ομάδες των μενσεβίκων που, συμμαχώντας με τις κυρίαρχες τάξεις πολέμησαν τη σοβιετική εξουσία, καταδικάζονται τώρα σ' αυτήν την απόφαση. Το τελευταίο μέρος της, όμως, καταδικάζει εξίσου και κείνους που πέρασαν στους κομμουνιστές. Το συμπέρασμα είναι ότι οι μενσεβίκοι είναι αναγκασμένοι να αναγνωρίσουν ότι δεν υπάρχει καθόλου ενότητα στο κόμμα τους και ότι ή παίρνουν το μέρος της μπουρζουαζίας ή παίρνουν το μέρος του προλεταριάτου. Το πιο μεγάλο μέρος από τους μενσεβίκους πέρασε στη μπουρζουαζία και αγωνίστηκε εναντίον μας κατά τη διάρκεια του εμφύλιου πολέμου. Φυσικά καταδιώκουμε τους μενσεβίκους, ακόμα και τους εκτελούμε όταν στον πόλεμο τους εναντίον μας, χτυπάνε τον Κόκκινο Στρατό μας και τουφεκίζουν τους κόκκινους αξιωματικούς μας. Στη μπουρζουαζία που μας κήρυξε τον πόλεμο, απαντήσαμε με τον προλεταριακό πόλεμο: άλλη διέξοδος σ' αυτό το ζήτημα δεν υπάρχει. Έτσι λοιπόν, από πολιτική άποψη, όλα αυτά δεν είναι παρά υποκρισία μενσεβίκικη. Ιστορικά, είναι απίστευτο πως, στη Συνδιάσκεψη της Βέρνης, άνθρωποι που επίσημα δεν αναγνωρίζονται σαν τρελοί, μπόρεσαν, κατ' εντολή των Μενσεβίκων και των Σοσιαλεπαναστατών, να μιλάνε για την πάλη των μπολσεβίκων εναντίον τους, παρασιωπώντας τη δική τους πάλη σε συμμαχία με τη μπουρζουαζία ενάντια στο προλεταριάτο.

Όλοι λυσσομανούν εναντίον μας γιατί τους κυνηγάμε. Αυτό είναι σωστό, αλλά αποφεύγουν να πουν έστω και μια λέξη για τη θέση που κράτησαν στον εμφύλιο πόλεμο! Πιστεύω ότι πρέπει να επισυνάψουμε στα πρακτικά ολόκληρο το κείμενο της απόφασης και παρακαλώ τους ξένους συντρόφους να το προσέξουν πάρα πολύ γιατί αποτελεί ένα ιστορικό ντοκουμέντο στο οποίο το ζήτημα τίθεται σωστά και γιατί περιλαμβάνει τα καλύτερα στοιχεία για την εκτίμηση της συζήτησης ανάμεσα στα σοσιαλιστικά ρεύματα στη Ρωσία. Ανάμεσα στο προλεταριάτο και τη μπουρζουαζία υπάρχει μια τάξη ανθρώπων που κλίνει πότε προς τη μια πλευρά και πότε προς την άλλη. Έτσι έγινε πάντοτε σε όλες τις επαναστάσεις — και είναι απολύτως αδύνατο στην καπιταλιστική κοινωνία, όπου το προλεταριάτο και η μπουρζουαζία αποτελούν δύο αντίθετα στρατόπεδα, να μην υπάρχουν ανάμεσα τους ενδιάμεσα κοινωνικά στρώ-

ματα. Ιστορικά η ύπαρξη αυτών των αμφιταλαντευόμενων στρωμάτων είναι αναπόφευκτη. Δυστυχώς αυτά τα στοιχεία που δεν ξέρουν και τα ίδια με ποια πλευρά θα πολεμήσουν αύριο, θα υπάρχουν ακόμα για ένα σχετικά μακρόχρονο διάστημα.

Επιθυμώ να κάνω μια συγκεκριμένη πρόταση για να ψηφιστεί μια απόφαση στην οποία τρία σημεία πρέπει να υπογραμμιστούν ιδιαίτερα:

1. Ένα από τα σημαντικότερα καθήκοντα για τους συντρόφους των χωρών της Δυτικής Ευρώπης είναι να εξηγήσουν στις μάζες τη σημασία, τη σπουδαιότητα και την ανάγκη του συστήματος των Σοβιέτ. Σ' αυτό το σημείο υπάρχει κάποια έλλειψη κατανόησης. Αν είναι αλήθεια ότι ο Κάουτσκι και ο Χίλφερτινγκ χρεοκόπησαν σαν θεωρητικοί, τα τελευταία άρθρα τους στην «Ελευθερία» αποδεικνύουν, ωστόσο, ότι οι κύριοι αυτοί κατόρθωσαν να εκφράσουν με ακρίβεια την πνευματική κατάσταση που κυριαρχεί στις καθυστερημένες μάζες του γερμανικού προλεταριάτου. Το ίδιο έγινε και σε μας: κατά τους πρώτους πέντε μήνες της Ρωσικής Επανάστασης το ζήτημα της σοβιετικής οργάνωσης συζητήθηκε πολύ και οι εργάτες δεν έβλεπαν πολύ καθαρά σε τι συνίσταται το καινούργιο σύστημα, ούτε αν μπορούσαμε να συγκροτήσουμε με τα Σοβιέτ το μηχανισμό του κράτους. Στην επανάστασή μας δεν προχωρήσαμε ακολουθώντας το θεωρητικό δρόμο αλλά τον πρακτικό. Έτσι, π.χ. ποτέ στο παρελθόν δεν θέσαμε θεωρητικά το ζήτημα της Συντακτικής Συνέλευσης και ποτέ δεν είπαμε ότι δεν την αναγνωρίζουμε. Μόνο αργότερα, όταν οι σοβιετικοί θεσμοί απλώθηκαν σ' όλη τη χώρα και κατέκτησαν την πολιτική εξουσία, αποφασίσαμε να διαλύσουμε τη Συντακτική Συνέλευση. Βλέπουμε σήμερα ότι αυτό το ζήτημα μπαίνει με πολύ μεγαλύτερη οξύτητα στην Ουγγαρία και στην Ελβετία. Από μια άποψη αυτό το γεγονός είναι πολύ καλό: μας δημιουργεί την απόλυτη πεποίθηση ότι η επανάσταση προχωρεί γρηγορότερα στα κράτη της Δυτικής Ευρώπης και ότι θα μας οδηγήσει σε μεγάλες νίκες. Αλλά, από την άλλη μεριά, υπάρχει ένας κάποιος κίνδυνος και ο κίνδυνος αυτός είναι ότι η πάλη θα είναι τόσο λυσσασμένη και έντονη ώστε η συνείδηση των εργατικών μαζών να μην είναι σε θέση να ακολουθήσει αυτό το ρυθμό. Ακόμα και σήμερα, η σημασία του συστήματος των Σοβιέτ δεν είναι ξεκαθαρισμένη για τις μεγάλες μάζες των πολιτικά διαπαιδαγωγημένων γερμανών εργατών, γιατί έχουν διαπαιδαγωγηθεί με το πνεύμα του κοινοβουλευτισμού και των αστικών αντιλήψεων.

2. Σχετικά με τη διάδοση του συστήματος των Σοβιέτ. Όταν βλέπουμε πόσο γοργά η ιδέα των Σοβιέτ διαδίδεται στη Γερμανία κι ακόμα και σ' αυτήν την Αγγλία, μπορούμε βέβαια να πούμε ότι αυτό αποτελεί μια ουσιαστική απόδειξη ότι η προλεταριακή επανάσταση θα νικήσει. Δεν θα μπορέσουν να σταματήσουν την πορεία της παρά μόνο για σύντομο διάστημα. Είναι όμως κάτι εντελώς διαφορετικό όταν οι σύντροφοι Άλμπερτ και Πλάτεν μας δηλώνουν ότι δεν υπάρχουν σ' αυτούς καθόλου Σοβιέτ στην ύπαιθρο, στους εργάτες γης και στους φτωχούς αγρότες. Διάβασα στην «Κόκκινη Σημαία» ("Die Rote Fahne") ένα άρθρο εναντίον των Σοβιέτ των αγροτών, αλλά (και αυτό είναι απόλυτα σωστό) υπέρ των Σοβιέτ των εργατών γης και των φτωχών αγροτών. Η μπουρζουαζία κι οι λακέδες της, όπως οι Σάιντεμαν και Σία, έχουν ρίξει ήδη το σύνθημα των Σοβιέτ των αγροτών. Εμείς όμως δεν θέλουμε παρά μόνο τα Σοβιέτ των εργατών γης και των φτωχών αγροτών. Όπως δυστυχώς φαίνεται από τις εκθέσεις των συντρόφων Άλμπερτ και Πλάτεν, καθώς και άλλων, αν εξαιρέσουμε την Ουγγαρία, πολύ λίγα πράγματα γίνονται για την επέκταση του σοβιετι-

κού συστήματος στην ύπαιθρο. Ίσως εκεί να βρίσκεται ένας αρκετά σημαντικός κίνδυνος για τη νίκη του γερμανικού προλεταριάτου. Στην πραγματικότητα, η νίκη δεν μπορεί να θεωρηθεί εξασφαλισμένη παρά μόνο όταν οργανωθούν όχι μόνοι οι εργαζόμενοι της πόλης, αλλά και οι προλετάριοι της υπαίθρου, και οργανωθούν όχι όπως προηγούμενα στα συνδικάτα και στους συνεταιρισμούς, αλλά στα Σοβιέτ. Εμείς κατορθώσαμε να νικήσουμε ευκολότερα γιατί τον Οκτώβρη του 1917 βαδίσαμε μαζί με την αγροτιά, με όλους τους αγρότες. Μ' αυτήν την έννοια η επανάσταση μας ήταν τότε αστική. Το πρώτο βήμα της προλεταριακής μας κυβέρνησης ήταν να ικανοποιηθούν —με ένα νόμο που εξέδωσε η κυβέρνηση μας στις 26 Οκτώβρη 1917 (παλαιά χρονολογία), την επόμενη της επανάστασης— οι παλιές διεκδικήσεις όλης της αγροτικής τάξης που είχαν προβληθεί στην περίοδο του Κερένσκι από τις συνελεύσεις των χωριών και τα Σοβιέτ των αγροτών. Αυτό αποτέλεσε την δύναμή μας και γι' αυτό μπορέσαμε τόσο εύκολα να κατακτήσουμε τις συμπάθειες της συντριπτικής πλειοψηφίας. Για την ύπαιθρο, η επανάστασή μας εξακολουθούσε να είναι αστική, αλλά πιο ύστερα, έξι μήνες αργότερα, αναγκαστήκαμε να αρχίσουμε, μέσα στα πλαίσια της οργάνωσης του κράτους, την πάλη των τάξεων στην ύπαιθρο, να συγκροτήσουμε επιτροπές φτωχών, μισοπρολεταριακών στοιχείων, και να αγωνιστούμε συστηματικά εναντίον της αγροτικής μπουρζουαζίας. Αυτό για μας ήταν αναπόφευκτο γιατί η Ρωσία είναι χώρα καθυστερημένη. Τα πράγματα θα είναι πολύ διαφορετικά στη Δυτική Ευρώπη, γι' αυτό και πρέπει να τονίσουμε την απόλυτη ανάγκη της επέκτασης του συστήματος των Σοβιέτ και στον αγροτικό πληθυσμό επίσης με μορφές αντίστοιχες και ίσως και καινούργιες.

3. Πρέπει να πούμε ότι η κατάκτηση της κομμουνιστικής πλειοψηφίας μέσα στα Σοβιέτ αποτελεί το κύριο καθήκον μας σε όλες τις χώρες όπου η σοβιετική εξουσία δεν έχει ακόμα θριαμβεύσει. Η επί των αποφάσεων επιτροπή μας μελέτησε χτες αυτό το ζήτημα. Ίσως και άλλοι σύντροφοι να θελήσουν να πουν τη γνώμη τους, θα ήθελα όμως να προτείνω η υιοθέτηση αυτών των τριών σημείων να πάρει τη μορφή ειδικής απόφασης. Είναι αυτονόητο ότι δεν μπορούμε να προδιαγράψουμε το δρόμο της εξέλιξης. Είναι πολύ πιθανό σε πολλά κράτη της Δυτικής Ευρώπης, η επανάσταση να ξεσπάσει στο αμέσως προσεχές μέλλον. Πάντως, εμείς, σαν οργανωμένη μερίδα των εργατών και σαν Κόμμα, θα επιδιώξουμε και πρέπει να επιδιώξουμε, να αποκτήσουμε την πλειοψηφία στα Σοβιέτ. Τότε η νίκη μας θα είναι εξασφαλισμένη και δεν θα υπάρχει πια δύναμη ικανή να αναλάβει οποιαδήποτε ενέργεια εναντίον της κομμουνιστικής επανάστασης. Αλλιώς η νίκη δεν θα είναι τόσο εύκολη ούτε και διαρκής.

Προτείνω, λοιπόν, να υιοθετηθούν αυτά τα τρία σημεία με τη μορφή ιδιαίτερης απόφασης.

Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ 3ης ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΑ «ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΑ» ΡΕΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΗ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΗΣ ΒΕΡΝΗΣ

5 Μαρτίου 1919

- I -

Ήδη από το 1907, στο Διεθνές Σοσιαλιστικό Συνέδριο της Στουτγάρδης, που καταπιάστηκε με το ζήτημα της αποικιακής πολιτικής και των ιμπεριαλιστικών πολέμων, ήταν ξεκάθαρο ότι οι απόψεις πάνω σ' αυτά τα θέματα, της πλειοψηφίας της 2ης Διεθνούς και των περισσότερων από τα μισά ηγετικά της στελέχη, ήταν πολύ πιο κοντά στις απόψεις της αστικής τάξης παρά σε εκείνες των κομμουνιστών, του Μαρξ και του Ένγκελς.

Παρόλα αυτά, το Συνέδριο της Στουτγάρδης υιοθέτησε την ακόλουθη τροποποίηση (που προτάθηκε από τους εκπροσώπους της επαναστατικής πτέρυγας, τον Λένιν και τη Ρόζα Λούξεμπουργκ): «Αν ωστόσο, πράγμα όχι πιθανό, ξεσπάσει πόλεμος, οι σοσιαλιστές έχουν καθήκον να εργαστούν για το σύντομο τερματισμό του και να εκμεταλλευτούν, με κάθε τρόπο, την οικονομική και πολιτική κρίση που θα προκαλέσει ο πόλεμος, για να αφυπνίσουν τις μάζες και να επιταχύνουν μ' αυτόν τον τρόπο την ανατροπή της καπιταλιστικής κυριαρχίας...».

Στο Συνέδριο της Βασιλείας, που συγκλήθηκε στη διάρκεια του Βαλκανικού Πολέμου, το Νοέμβρη του 1912, η 2η Διεθνής διακήρυξε: «Οι αστικές κυβερνήσεις δεν πρέπει να ξεχνάνε ότι ο γαλλοπρωσικός πόλεμος προκάλεσε την επαναστατική εξέγερση της Κομμούνας του Παρισιού και ότι ο ρωσοϊαπωνικός πόλεμος οδήγησε στην ανάπτυξη του ρώσικου επαναστατικού κινήματος. Οι προλετάριοι θεωρούν ότι είναι έγκλημα να αλληλοσκοτώνονται για χάρη των καπιταλιστικών κερδών, των ανταγωνισμών ανάμεσα στους δυνάστες και της μακροημέρευσης των διπλωματικών συνθηκών».

Στα τέλη Ιουλίου και στις αρχές Αυγούστου του 1914, εικοσιτέσσερις ώρες πριν ξεσπάσει ο Παγκόσμιος Πόλεμος, τα καθοδηγητικά όργανα της 2ης Διεθνούς καταδίκαζαν τον πόλεμο που πλησίαζε, σαν ένα αποτρόπαιο έγκλημα της μπουρζουαζίας.

Οι δηλώσεις που έκαναν τα κύρια κόμματα της 2ης Διεθνούς, εκείνη την περίοδο, αποτελούν το πειστικότερο κατηγορητήριο εναντίον των ηγετών της.

Με την πρώτη κανονιά που έπεσε στα πεδία του ιμπεριαλιστικού σφαγείου, τα ηγετικά κόμματα της 2ης Διεθνούς πρόδωσαν την εργατική τάξη και, κάτω από το προκάλυμμα της «υπεράσπισης της πατρίδας», το κάθε ένα πέρασε με το μέρος της μπουρζουαζίας «του». Οι Σάιντεμαν και Έμπερτ στη Γερμανία, οι Τόμας και

Ρενοντέλ στη Γαλλία, οι Χέντερσον και Χάιντμαν στην Αγγλία, οι Βαντερβέλντε και Ντε Μπρουκέρ στο Βέλγιο, οι Ρένερ και Περνεστόφερ στην Αυστρία, οι Πλεχάνοφ και Ρουμπάνοβιτς στη Ρωσία, ο Μπράντιγκ και το κόμμα του στη Σουηδία, ο Κόμπερς και οι οπαδοί του στην Αμερική, οι Μουσολίνι και Σία στην Ιταλία — όλοι αυτοί οι ηγέτες κάλεσαν το προλεταριάτο να αρνηθεί τον «πόλεμο ενάντια στον πόλεμο», να συνάψει «κοινωνική ειρήνη» με τη μπουρζουαζία της χώρας του και έτσι να μετατραπεί σε κρέας για τα κανόνια των ιμπεριαλιστών.

Εκείνη ακριβώς τη στιγμή επήλθε η οριστική χρεοκοπία και ο θάνατος της 2ης Διεθνούς.

Η γενική πορεία της οικονομικής ανάπτυξης, έδωσε στην αστική τάξη των πιο πλούσιων χωρών τη δυνατότητα να δελεάσει και να εξαγοράσει τα ανώτερα στρώματα της εργατικής τάξης —την εργατική αριστοκρατία— με ψίχουλα από τα τεράστια κέρδη της. Οι μικροαστοί, «συνοδοιπόροι» προς το σοσιαλισμό, πλημμύρισαν τις τάξεις των επίσημων σοσιαλδημοκρατικών κομμάτων και σταδιακά έδωσαν στην πολιτική τους αστικό προσανατολισμό.

Από τους ηγέτες του ειρηνόφιλου, κοινοβουλευτικού, εργατικού κινήματος, τους ηγέτες των συνδικάτων, τους γραμματείς, τους εκδότες και τους ανώτερους υπαλλήλους της σοσιαλδημοκρατίας, αναπτύχθηκε μια κάστα — μια εργατική γραφειοκρατία, με τα ατομικά συμφέροντα της δικής της ομάδας, εχθρικά, επί της ουσίας, προς το σοσιαλισμό.

Εξαιτίας αυτών των συνθηκών, η επίσημη σοσιαλδημοκρατία εκφυλίστηκε σε ένα αντισοσιαλιστικό και σοβινιστικό κόμμα.

Στους κόλπους της 2ης Διεθνούς άρχισαν να αναδύονται *τρία βασικά ρεύματα*. Στη διάρκεια του πολέμου, ακόμα και πριν το ξέσπασμα της προλεταριακής επανάστασης στην Ευρώπη, τα διακριτικά χαρακτηριστικά αυτών των τριών ρευμάτων διαγράφονταν ήδη ολοκάθαρα:

1. *Το σοσιαλσοβινιστικό ρεύμα* (η τάση της πλειοψηφίας). Οι πιο χαρακτηριστικοί εκπρόσωποι αυτής της ομάδας είναι οι γερμανοί σοσιαλδημοκράτες που μοιράζονται σήμερα την εξουσία με τη μπουρζουαζία και που μ' αυτόν τον τρόπο, έγιναν συμμέτοχοι στις δολοφονίες των ηγετών της Κομμουνιστικής Διεθνούς, του Κάρλ Λίμπνεχτ και της Ρόζας Λούξεμπουργκ.

Σήμερα πια, έχει αποδειχτεί πέρα από κάθε αμφιβολία ότι οι σοσιαλσοβινιστές είναι ταξικοί εχθροί του προλεταριάτου. Προωθούν το πρόγραμμα της «εκκαθάρισης» του πολέμου, που υπαγορεύει η μπουρζουαζία, φορτώνοντας στις εργατικές μάζες τη μερίδα του λέοντος από τους φόρους, αναγνωρίζοντας το απαραβίαστο της ατομικής ιδιοκτησίας, επιτρέποντας να παραμείνει ο στρατός στα χέρια της μπουρζουαζίας, διαλύοντας τα σοβιέτ των αντιπροσώπων των εργατών, που δημιουργούνται παντού, αφήνοντας την πολιτική εξουσία στα χέρια της μπουρζουαζίας — επιτρέποντας, με λίγα λόγια, την επιστράτευση της αστικής «δημοκρατίας» ενάντια στο σοσιαλισμό.

Παρά τον σθεναρό αγώνα που διεξάγουν οι κομμουνιστές ενάντια στην «πλειοψηφία» των σοσιαλδημοκρατών, οι εργάτες δεν έχουν ακόμα κατανοήσει πόσο μεγάλο κίνδυνο αποτελούν αυτοί οι προδότες για το διεθνές προλεταριάτο. Ένα από τα πιο σημαντικά καθήκοντα της διεθνούς προλεταριακής επανάστασης είναι να ανοίξει τα μάτια των εργαζομένων, δείχνοντάς τους τον προδοτικό ρόλο των σοσιαλσοβινι-

στών και, με τη βία των όπλων, να καταστήσει ακίνδυνο αυτό το αντεπαναστατικό κόμμα.

2. *Το κεντριστικό ρεύμα* (σοσιαλπατσιφιστές, Καουτσκικοί, Ανεξάρτητοι). Αυτό το ρεύμα άρχισε να διαμορφώνεται πριν από τον πόλεμο, κυρίως στη Γερμανία. Στις αρχές του πολέμου, σχεδόν παντού, το «κέντρο» συμφωνούσε σε γενικές γραμμές με τους σοσιαλσοβινιστές. Ο Κάουτσκι, ο θεωρητικός ηγέτης του «κέντρου», υπερασπιζόταν την πολιτική που ακολούθησαν οι γερμανοί και γάλλοι σοσιαλσοβινιστές. Αντιμετώπιζε τη Διεθνή σαν ένα «όργανο για την εποχή της ειρήνης». «Πολέμα για την ειρήνη», «ο ταξικός αγώνας είναι για τον καιρό της ειρήνης» — αυτά ήταν τα συνθήματα του Κάουτσκι.

Ήδη από την έναρξη του πόλεμου, το «κέντρο» επέμενε στην «ενότητα» με τους σοσιαλσοβινιστές. Ακόμα και μετά τη δολοφονία του Λίμπνεχτ και της Λούξεμπουργκ, το «κέντρο» εξακολούθησε να κηρύττει αυτή την «ενότητα», δηλαδή την ενότητα των κομμουνιστών εργατών με τους δολοφόνους των κομμουνιστών ηγετών, του Λίμπνεχτ και της Λούξεμπουργκ.

Στις αρχές του πολέμου, το «κέντρο» (Κάουτσκι, Βίκτωρ Άντλερ, Τουράτι, Μακ Ντόναλντ) άρχισε να υποστηρίζει την «αμοιβαία αμνηστία» που επρόκειτο να ισχύσει για τους ηγέτες των σοσιαλιστικών κομμάτων της Γερμανίας και της Αυστρίας από τη μια μεριά, και της Γαλλίας και της Αγγλίας από την άλλη. Αυτή την αμνηστία το «Κέντρο» την υποστηρίζει ακόμα και σήμερα, μετά το τέλος του πολέμου, εμποδίζοντας έτσι τους εργάτες να αποκτήσουν μια ξεκάθαρη αντίληψη για τα αίτια της κατάρρευσης της 2ης Διεθνούς.

Το «κέντρο» έστειλε αντιπροσώπους του στη διεθνή συνδιάσκεψη που οργάνωσαν οι σοσιαλπροδότες στη Βέρνη, διευκολύνοντας έτσι τους διάφορους Σάιντεμαν και Ρενοντέλ να εξαπατούν τους εργάτες.

Είναι απόλυτη ανάγκη να αποσπάσουμε από το «κέντρο» τα πιο επαναστατικά στοιχεία. Άυτό δεν μπορούμε να το πετύχουμε παρά μόνο με την ανελέητη κριτική και με την αποκάλυψη του ρόλου των αρχηγών του «κέντρου». Η οργανωτική ρήξη με το «κέντρο» αποτελεί απόλυτη ιστορική αναγκαιότητα. Καθήκον των κομμουνιστών είναι να καθορίσουν τη στιγμή αυτής της ρήξης, ανάλογα με το επίπεδο ανάπτυξης στο οποίο έχει φτάσει το κίνημα στη χώρα τους.

3. *Οι κομμουνιστές*. Οι κομμουνιστές μέσα στην 2η Διεθνή υπεράσπισαν τις κομμουνιστικές-μαρξιστικές απόψεις πάνω στο ζήτημα του πολέμου και στο ζήτημα των καθηκόντων του προλεταριάτου (για παράδειγμα, την τροπολογία των Λένιν-Λούξεμπουργκ, στη Στουτγάρδη το 1907) αλλά παρέμειναν μειοψηφία.

Οι οργανώσεις αυτού του ρεύματος —η ομάδα της «ριζοσπαστικής αριστεράς» (οι μετέπειτα Σπαρτακιστές) στη Γερμανία, το μπολσεβίκικο κόμμα στη Ρωσία, οι «Τριμπιουνιστές» στην Ολλανδία, η ομάδα της νεολαίας στη Σουηδία και η αριστερή πτέρυγα της Διεθνούς της Νολαίας, σε μια σειρά από χώρες— αποτέλεσαν τον πυρήνα της νέας Διεθνούς.

Αυτή η τάση, πιστή στα συμφέροντα του προλεταριάτου, διακήρυξε από την αρχή του πολέμου το σύνθημα: «Μετατρέψτε τον ιμπεριαλιστικό πόλεμο σε εμφύλιο πόλεμο». Κι αυτή η τάση είναι που τώρα συγκροτήθηκε σε 3η Διεθνή.

- II -

Η σοσιαλιστική Συνδιάσκεψη της Βέρνης, τον Φεβρουάριο του 1919, ήταν μια προσπάθεια να αναβιώσει το πτώμα 2ης Διεθνούς.

Η σύνθεση της Συνδιάσκεψης της Βέρνης αποτελεί ξεκάθαρη απόδειξη ότι αυτή η Συνδιάσκεψη δεν έχει καμία σχέση με το επαναστατικό προλεταριάτο.

Το νικηφόρο προλεταριάτο της Ρωσίας, το ηρωικό προλεταριάτο της Γερμανίας, το ιταλικό προλεταριάτο, το κομμουνιστικό τμήμα του αυστριακού και ουγγρικού προλεταριάτου, το ελβετικό προλεταριάτο, η εργατική τάξη της Βουλγαρίας, της Ρουμανίας, της Σερβίας, τα αριστερά εργατικά κόμματα της Σουηδίας, της Νορβηγίας και της Φινλανδίας, το ουκρανικό, λετονικό και πολωνικό προλεταριάτο, τα πιο προχωρημένα τμήματα του οργανωμένου βρετανικού προλεταριάτου, η Διεθνής των Νέων και η Διεθνής των Γυναικών αρνήθηκαν επιδεικτικά να πάρουν μέρος στη Συνδιάσκεψη των σοσιαλπατριωτών στη Βέρνη.

Όσοι από τους συμμετέχοντες στη συνδιάσκεψη της Βέρνης εξακολουθούν να έχουν κάποια πραγματική επαφή με το εργατικό κίνημα, σχημάτισαν μια αντιπολιτευτική ομάδα που τουλάχιστον αντιτάχθηκε στην πολιτική των σοσιαλπατριωτών, όταν τέθηκε προς συζήτηση το πιο ουσιαστικό ζήτημα — η εκτίμηση της Ρώσικης Επανάστασης. Η δήλωση του γάλλου συντρόφου Λοριό, που στιγμάτισε την πλειοψηφία της συνδιάσκεψης της Βέρνης σαν συνεργούς της μπουρζουαζίας, εκφράζει την πραγματική γνώμη όλων των συνειδητών εργατών σε ολόκληρο τον κόσμο.

Στο λεγόμενο «ζήτημα των ευθυνών», η συνδιάσκεψη της Βέρνης κινήθηκε συνεχώς μέσα στα πλαίσια της αστικής ιδεολογίας. Οι γερμανοί και γάλλοι σοσιαλπατριώτες αντάλλαξαν τις ίδιες αλληλοκατηγορίες με τους αστούς συμπατριώτες τους. Η Συνδιάσκεψη της Βέρνης χάθηκε σε μικρολεπτομέρειες πάνω σε τούτη ή την άλλη ενέργεια του ενός ή του άλλου αστού υπουργού πριν από τον πόλεμο, μη θέλοντας να αναγνωρίσει ότι ο καπιταλισμός —το χρηματιστικό κεφάλαιο και των δύο συνασπισμών και οι σοσιαλπατριώτες λακέδες τους— ήταν ο πραγματικός εγκληματίας του πολέμου. Μια ματιά στον καθρέφτη θα ήταν αρκετή για να αναγνωρίσουν κάμποσους από τους κυριότερους εγκληματίες πολέμου.

Η διακήρυξη της Συνδιάσκεψης της Βέρνης για το εδαφικό ζήτημα είναι γεμάτη από διφορούμενες διατυπώσεις. Αυτή η αμφισημία δίνει το πλεονέκτημα στην αστική τάξη. Ο Κλεμανσό, ο πιο αντιδραστικός εκπρόσωπος της ιμπεριαλιστικής μπουρζουαζίας, αναγνώρισε τις υπηρεσίες που πρόσφερε στην ιμπεριαλιστική αντίδραση η σοσιαλπατρωτική Συνδιάσκεψη της Βέρνης, με το να δεχτεί μια αντιπροσωπεία αυτής της Συνδιάσκεψης και να την καλέσει να συμμετέχει στις ανάλογες επιτροπές του ιμπεριαλιστικού Συνεδρίου του Παρισιού.

Όσον αφορά το αποικιακό ζήτημα, αποκαλύφθηκε καθαρά ότι η Συνδιάσκεψη της Βέρνης ακολουθεί πιστά την αστικοφιλελεύθερη αποικιοκρατική πολιτική που δικαιολογεί την εκμετάλλευση και την υποδούλωση των αποικιών στην ιμπεριαλιστική αστική τάξη και το μόνο που κάνει είναι να τις καλύπτει με ουμανιστική και φιλανθρωπική φρασεολογία. Οι γερμανοί σοσιαλπατριώτες απαίτησαν να διατηρηθεί η κατοχή των γερμανικών αποικιών από το γερμανικό κράτος, δηλαδή να διατηρηθεί η εκμετάλλευση αυτών των αποικιών από το γερμανικό κεφάλαιο. Οι διαφωνίες που παρουσιάστηκαν πάνω σ' αυτό το ζήτημα, δείχνουν ότι οι σοσιαλπατριώτες της Αντάντ διατηρούν ουσιαστικά την αντίληψη που είχαν οι δουλέμποροι και θεωρούν

πολύ φυσικό το γαλλικό και το βρετανικό κεφάλαιο να συνεχίζουν την εκμετάλλευση των αποικιών τους. Έτσι, είναι φανερό μέσα από τις συζητήσεις της ότι η συνδιάσκεψη της Βέρνης έχει ξεχάσει το σύνθημα «Έξω από τις αποικίες».

Η δημόσια συζήτηση πάνω στο ζήτημα της «Κοινωνίας των Εθνών» αποκάλυψε ότι η Συνδιάσκεψη της Βέρνης ακολουθεί τα βήματα εκείνων των αστικών στοιχείων που δεν σταματούν μπροστά σε τίποτα προκειμένου να στραγγαλίσουν την προλεταριακή επανάσταση. Οι αντιπρόσωποι στη Βέρνη, αντί να αποκαλύψουν τους ελιγμούς και τις συναλλαγές της ληστρικής συμμορίας του Παρισιού πρόσφεραν τη στήριξή τους στο ιμπεριαλιστικό Συνέδριο και, μ' αυτόν τον τρόπο, καταδέχτηκαν να ταπεινωθούν μετατρεπόμενοι σε όργανο του ιμπεριαλισμού.

Η δουλική στάση της συνδιάσκεψης που ανέθεσε το ζήτημα της εργατικής νομοθεσίας στο Συνέδριο των αστικών κυβερνήσεων, στο Παρίσι, δείχνει ότι η απόφαση των σοσιαλπατριωτών να ταχθούν υπέρ της διατήρησης της καπιταλιστικής μισθωτής δουλείας ήταν συνειδητή και ότι είναι έτοιμοι να εξαπατήσουν την εργατική τάξη πασάροντάς της μικρομεταρρυθμίσεις.

Οι εμπνευσμένες από την αστική πολιτική προσπάθειες να εξαναγκαστεί η Συνδιάσκεψη της Βέρνης σε μια απόφαση που θα πρόσφερε κάλυψη σε μια ενδεχόμενη ένοπλη επέμβαση στις ρωσικές υποθέσεις, ναυάγησαν μόνο χάρη στις προσπάθειες της αντιπολίτευσης. Αυτή η επιτυχία της αντιπολίτευσης στη Συνδιάσκεψη της Βέρνης, σε βάρος των ξεκάθαρα σοβινιστικών στοιχείων, είναι για μας μια έμμεση απόδειξη ότι το προλεταριάτο της Δυτικής Ευρώπης διάκειται θετικά προς την προλεταριακή επανάσταση της Ρωσίας και ότι είναι έτοιμο να αγωνιστεί εναντίον της ιμπεριαλιστικής μπουρζουαζίας.

Το μέγεθος του φόβου που νιώθουν αυτοί οι υπηρέτες της αστικής τάξης μπροστά την αναπόφευκτη εξάπλωση των εργατικών συμβουλίων είναι έκδηλο στη γεμάτη δειλία αγωνία με την οποία προσπάθησαν να αποφύγουν τη συζήτηση σχετικά μ' αυτά τα όργανα, παρά την παγκόσμια ιστορική τους σημασία.

Τα εργατικά συμβούλια αποτελούν την πιο σημαντική εξέλιξη στο κίνημα, από την Κομμούνα του Παρισιού μέχρι σήμερα. Αγνοώντας τα, η Συνδιάσκεψη της Βέρνης, αποκάλυψε ανοιχτά την ηθική της φτώχεια και τη θεωρητική της χρεοκοπία.

Το Συνέδριο της Κομμουνιστικής Διεθνούς πιστεύει ότι η Διεθνής που προσπαθεί να αναστήσει η Συνδιάσκεψη της Βέρνης είναι μια κίτρινη, απεργοσπαστική Διεθνής, που δεν αποτελεί παρά όπλο στα χέρια της μπουρζουαζίας.

Το συνέδριο καλεί τους εργάτες όλων των χωρών να εξαπολύσουν τον πιο αποφασιστικό αγώνα εναντίον της προδοτικής Διεθνούς και να προφυλάξουν τις πλα-

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΚΟΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ

τιές μάζες απ' αυτή την οργάνωση που ψεύδεται και τις εξαπατά.

6 Μαρτίου 1919
(ανακοινώθηκε από τον σ. Πλάτεν)

Για να μπορέσει να αρχίσει χωρίς καθυστέρηση την εργασία του, το Συνέδριο ορίζει άμεσα τα αναγκαία όργανα, με την αντίληψη ότι η οριστική συγκρότηση της Κομμουνιστικής Διεθνούς πρέπει να καθοριστεί από το επόμενο συνέδριο ύστερα από πρόταση του Γραφείου.

Η διεύθυνση της Κομμουνιστικής Διεθνούς ανατέθηκε στην Εκτελεστική Επιτροπή. Η επιτροπή αυτή αποτελέστηκε από ένα αντιπρόσωπο από κάθε κομμουνιστικό κόμμα των πιο σημαντικών χωρών. Τα κόμματα της Ρωσίας, της Γερμανίας, της γερμανικής Αυστρίας, της Ουγγαρίας, της Βαλκανικής Ομοσπονδίας, της Ελβετίας και της Σκανδιναβίας πρέπει να στείλουν αμέσως τους αντιπροσώπους τους στην πρώτη Εκτελεστική Επιτροπή.

Τα κόμματα των χωρών που δηλώνουν ότι προσχωρούν στην Κομμουνιστική Διεθνή πριν από το Δεύτερο Συνέδριο θα πάρουν μια έδρα στην Εκτελεστική Επιτροπή.

Ως την άφιξη των ξένων αντιπροσώπων, οι σύντροφοι της χώρας στην οποία η Εκτελεστική Επιτροπή έχει την έδρα της, αναλαμβάνουν την διεκπεραίωση της εργασίας. Η Εκτελεστική Επιτροπή εκλέγει ένα πενταμελές Γραφείο.*

Λένιν: «Θέλει κανείς να τοποθετεί επ' αυτού;...Δεν υπάρχει κανένας και συνεπώς η πρόταση υιοθετείτε.»

[* Τα πέντε μέλη που ορίστηκαν στο Γραφείο ήταν ο Λένιν, ο Τρότσκι, ο Ζινόβιεφ, ο Ρακόφσκι και ο Πλάτεν. Ο Πλάτεν έφυγε από την Ρωσία για την Ελβετία αλλά συνελήφθη στην Φιλανδία, στις 8 Απρίλη, και στάλθηκε πίσω στην Ρωσία. Εν συνεχεία προσπάθησε να περάσει από την Ρουμανία όπου και πάλι συνελήφθη. Τελικά έφθασε στην Ελβετία το 1920. Ο Λένιν, ο Τρότσκι και ο Ρακόφσκι άφησαν την διεύθυνση της Διεθνούς στον Ζινόβιεφ μαζί με την Μπαλαμπάνοβα σαν γραμματέα και δύο βοηθούς: τον Βίκτορ Κιμπάλτσιτς (γνωστός ως Βίκτορ Σερζ) και τον Λίχτενσταντ (γνωστό ως Μαζίν).]

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ

4 Μαρτίου 1919

Πρόταση για την ίδρυση της Κομουνιστικής Διεθνούς

Πρόεδρος Πλάτεν: ...Τώρα σας γνωρίζω μια πρόταση που έγινε από μέρους των αντιπροσώπων Ρακόφσκι, Γκρούμπερ, Γκρίμλαντ, Ρουντνιάνσκι. Έχει ως εξής:

«Οι αντιπρόσωποι του Κομμουνιστικού Κόμματος της γερμανικής Αυστρίας, του Αριστερού Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος της Σουηδίας, της Σοσιαλδημοκρατικής Εργατικής Επαναστατικής Ομοσπονδίας των Βαλκανίων και του Κομμουνιστικού Κόμματος της Ουγγαρίας προτείνουν την ίδρυση της Κομμουνιστικής Διεθνούς.

1. Η ανάγκη του αγώνα για την δικτατορία του προλεταριάτου απαιτεί την ενιαία, κοινή και διεθνή οργάνωση όλων των κομμουνιστικών στοιχείων που τοποθετούνται σ' αυτήν τη βάση.

2. Η δημιουργία αυτής της οργάνωσης αποτελεί καθήκον τόσο περισσότερο επιτακτικό όσο σήμερα επιχειρούν στη Βέρνη (και αργότερα ίσως επιχειρήσουν αλλού) να αποκαταστήσουν την παλιά οπορτουνιστική Διεθνή και να συγκεντρώσουν όλα τα συγχυσμένα και διστακτικά στοιχεία του προλεταριάτου. Γι' αυτόν το λόγο είναι ανάγκη να προχωρήσουμε σε ένα καθαρό διαχωρισμό ανάμεσα στα επαναστατικά προλεταριακά στοιχεία και τα στοιχεία τα σοσιαλπροδοτικά.

3. Αν η 3η Διεθνής δεν ιδρυθεί από τη Συνδιάσκεψη που έχει συνέλθει στη Μόσχα, θα δημιουργηθεί η εντύπωση ότι τα κομμουνιστικά κόμματα διαφωνούν μεταξύ τους, κι αυτό θα εξασθένιζε τη θέση μας και θα μεγάλωνε τη σύγχυση ανάμεσα στα αναποφάσιστα στοιχεία του προλεταριάτου σ' όλες τις χώρες.

4. Η ίδρυση της 3ης Διεθνούς είναι επομένως μια αναμφισβήτητη ιστορική αναγκαιότητα, και η διεθνής κομμουνιστική Συνδιάσκεψη της Μόσχας πρέπει να την κάνει πραγματικότητα».

Αυτή η πρόταση υπονοεί ότι θα επανέλθουμε στο ζήτημα αν είμαστε συνδιάσκεψη ή συνέδριο. Η πρόταση αποβλέπει στη δημιουργία της 3ης Διεθνούς. Η συζήτηση είναι ανοιχτή.

Μετά από συζήτηση, ο σύντροφος Πλάτεν θέτει σε ψηφοφορία την πρόταση.

Πλάτεν: «Αυτή η πρόταση έγινε για να παρθεί η απόφαση ίδρυσης της 3ης

Διεθνούς».

Η πρόταση ψηφίστηκε από όλους εκτός από τους πέντε γερμανούς αντιπροσώπους που δήλωσαν αποχή.

Απόφαση για την ίδρυση της κομμουνιστικής διεθνούς

Η Διεθνής Κομμουνιστική Συνδιάσκεψη αποφασίζει να συγκροτηθεί σαν 3η Διεθνής και να υιοθετήσει το όνομα Κομμουνιστική Διεθνής. Οι αναλογίες των ψήφων που δόθηκαν δεν επιδέχονται μεταβολή. Όλα τα κόμματα, όλες οι οργανώσεις και οι ομάδες διατηρούν το δικαίωμα, για χρονικό διάστημα οκτώ μηνών, να προσχωρήσουν οριστικά στην 3η Διεθνή.

Η ΠΛΑΤΦΟΡΜΑ ΤΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ

6 Μαρτίου 1919
(συντάχθηκε από τους Έμπερλεν και Μπουχάριν)

Οι αντιφάσεις του παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος, που ήταν βαθιά κρυμμένες στους κόλπους του, ξέσπασαν με τρομακτική ένταση μέσα από μια και μόνο τεράστια έκρηξη: τον μεγάλο παγκόσμιο ιμπεριαλιστικό πόλεμο.

Ο καπιταλισμός προσπάθησε να ξεπεράσει την ίδια τη φύση του που τη χαρακτηρίζει η αναρχία, με την οργάνωση της παραγωγής. Αντί οι πολυάριθμοι ιδιοκτήτες επιχειρήσεων να ανταγωνίζονται ο ένας τον άλλο, δημιουργήθηκαν ισχυρές καπιταλιστικές συμπράξεις (συνδικάτα, καρτέλ, τραστ). Το τραπεζικό κεφάλαιο ενώθηκε με το βιομηχανικό. Η οικονομική ζωή στο σύνολό της τέθηκε κάτω από την επιρροή της χρηματιστικής-καπιταλιστικής ολιγαρχίας που η δύναμη και η οργάνωσή της τής δίνουν την αποκλειστική υπεροχή. Ο ελεύθερος ανταγωνισμός έδωσε τη θέση του στα μονοπώλια. Ο ατομικός καπιταλιστής μετατράπηκε σε μέλος μιας καπιταλιστικής σύμπραξης. Η οργάνωση πήρε τη θέση της επικίνδυνης αναρχίας.

Ενώ, όμως, σε κάθε ξεχωριστό κράτος η αναρχία του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής έδωσε τη θέση της στην καπιταλιστική οργάνωση, στο επίπεδο της παγκόσμιας οικονομίας, η αναρχία, ο ανταγωνισμός και οι αντιφάσεις εντάθηκαν. Ο ανταγωνισμός ανάμεσα στα μεγαλύτερα και πιο οργανωμένα εκμεταλλευτικά κράτη οδήγησε, αναπόφευκτα, στη φρίκη του παγκόσμιου ιμπεριαλιστικού πολέμου. Η δίψα για κέρδος οδήγησε τον παγκόσμιο καπιταλισμό να παλέψει για την κατάκτηση καινούργιων αγορών, καινούργιων πεδίων για επενδύσεις, καινούργιων πηγών πρώτων υλών και για τη φτηνή εργατική δύναμη των σκλάβων στις αποικίες. Τα ιμπεριαλιστικά κράτη που μοίρασαν ολόκληρο τον κόσμο μεταξύ τους, μετατρέποντας εκατομμύρια προλετάριους και αγρότες της Αφρικής, της Ασίας, της Αυστραλίας και της Αμερικής σε υποζύγια, αναγκάστηκαν, αργά ή γρήγορα, να ανακαλύψουν τον πραγματικό, αναρχικό χαρακτήρα του κεφαλαίου μέσα στην γιγάντια σύγκρουση. Έτσι προέκυψε το μεγαλύτερο έγκλημα που έγινε ποτέ — ο φονικός Παγκόσμιος Πόλεμος.

Ο καπιταλισμός προσπάθησε, επίσης, να ξεπεράσει τις αντιφάσεις της κοινωνικής του δομής. Η αστική κοινωνία είναι μια ταξική κοινωνία. Το κεφάλαιο των μεγάλων «πολιτισμένων» δυνάμεων θέλησε να κρύψει τις κοινωνικές του αντιθέσεις. Λεηλατώντας τους λαούς των αποικιών, το κεφάλαιο μπόρεσε να εξαγοράσει τους δικούς του μισθωτούς σκλάβους. Δημιούργησε μια κοινότητα συμφερόντων ανάμεσα σε εκμεταλλευτές και εκμεταλλευόμενους σε βάρος των καταπιεσμένων αποικιών και των κίτρινων, μαύρων ή ερυθρών πληθυσμών τους. Με αυτόν τον τρόπο, οι εργα-

τικές τάξεις της Ευρώπης και της Αμερικής δέθηκαν με τις ιμπεριαλιστικές «πατρίδες» τους.

Όταν, όμως, ξέσπασε ο πόλεμος, αυτή η ίδια μέθοδος της δωροδοκίας που προηγουμένως εξασφάλιζε τον πατριωτισμό της εργατικής τάξης και την πνευματική της υποτέλεια, οδήγησε στο αντίθετο αποτέλεσμα. Η ειρήνη ανάμεσα στις τάξεις πληρώθηκε με τη φυσική εξόντωση, την ολοκληρωτική υποδούλωση του προλεταριάτου, την τρομακτική καταστολή, τη φυσική εξαθλίωση και την παγκόσμια πείνα. Η κοινωνική ειρήνη συντρίφτηκε. Ο ιμπεριαλιστικός πόλεμος μετατράπηκε σε εμφύλιο πόλεμο.

Ένα νέο σύστημα γεννήθηκε. Η δική μας εποχή είναι αυτή της κατάρρευσης του κεφαλαίου, της εσωτερικής του αποσύνθεσης, είναι η εποχή της κομμουνιστικής επανάστασης του προλεταριάτου.

Το ιμπεριαλιστικό σύστημα καταρρέει. Υπάρχει αναταραχή στις αποικίες και στα μικρά έθνη που κέρδισαν πρόσφατα την ανεξαρτησία τους. Βρισκόμαστε σε μια περίοδο προλεταριακών εξεγέρσεων και νικηφόρων προλεταριακών επαναστάσεων σε αρκετές χώρες. Οι ιμπεριαλιστικοί στρατοί έχουν χάσει το ηθικό τους, οι κυρίαρχες τάξεις είναι εντελώς ανίκανες να συνεχίζουν να κυβερνούν. Έτσι έχουν τα πράγματα, σήμερα, σ' ολόκληρο τον κόσμο.

Ο ανθρώπινος πολιτισμός έχει καταστραφεί και η ανθρωπότητα απειλείται με πλήρη εξόντωση. Μόνο μια δύναμη είναι ικανή να την σώσει, κι αυτή η δύναμη είναι το προλεταριάτο. Η παλιά καπιταλιστική τάξη πραγμάτων έπαψε να είναι αποτελεσματική. Δεν τίθεται πια ζήτημα να συνεχίσει να υπάρχει. Το τελικό αποτέλεσμα της καπιταλιστικής μεθόδου παραγωγής είναι το χάος, κι αυτό το χάος δεν μπορεί να ξεπεραστεί παρά μόνο από την πιο παραγωγική και πιο πολυάριθμη τάξη, την εργατική τάξη. Το προλεταριάτο πρέπει να επιβάλλει την πραγματική τάξη, την κομμουνιστική τάξη. Πρέπει να τσακίσει την κυριαρχία του κεφαλαίου, να κάνει αδύνατους τους πολέμους, να καταργήσει τα σύνορα ανάμεσα στα κράτη, να μετατρέψει όλο τον κόσμο σε μια κοινότητα, μέσα στην οποία όλοι θα δουλεύουν για το κοινό καλό και θα αντιλαμβάνονται την ελευθερία και την αδελφότητα των λαών.

Από την άλλη πλευρά, το παγκόσμιο κεφάλαιο ετοιμάζεται για την τελική μάχη. Κάτω από το κάλυμμα της Κοινωνίας των Εθνών και των φιλειρηνικών φλυαριών, καταβάλλει τις τελευταίες του προσπάθειες να συναρμολογήσει το καπιταλιστικό σύστημα που βρίσκεται σε μια διαδικασία «φυσιολογικής» αποσύνθεσης, και να κατευθύνει τη δράση του ενάντια στη σταθερή ανάπτυξη της προλεταριακής επανάστασης.

Το προλεταριάτο πρέπει να απαντήσει σ' αυτή τη νέα γιγάντια συνωμοσία των καπιταλιστικών τάξεων, με την κατάληψη της πολιτικής εξουσίας. Οι εργάτες πρέπει να χρησιμοποιήσουν αυτή την εξουσία σαν όπλο ενάντια στους ταξικούς εχθρούς τους και σαν μοχλό για να πετύχουν την οικονομική ανοικοδόμηση της κοινωνίας. Η τελική νίκη του παγκόσμιου προλεταριάτου θα σημάνει την αρχή της πραγματικής ιστορίας της απελευθέρωσης της ανθρωπότητας.

Η κατάκτηση της πολιτικής εξουσίας

Η κατάκτηση της πολιτικής εξουσίας από το προλεταριάτο συνεπάγεται την κα-

ταστροφή της πολιτικής εξουσίας της μπουρζουαζίας. Ο αστικός κρατικός μηχανισμός με τον καπιταλιστικό του στρατό που διοικείται από τους πρώσους αριστοκράτες-αστούς αξιωματικούς, με την αστυνομία και τη χωροφυλακή του, με τους δεσμοφύλακες και τους δικαστές του, με τους παπάδες και τους δημόσιους υπαλλήλους του, αποτελεί το ισχυρότερο όπλο που κατέχει η αστική τάξη. Η κατάληψη της κρατικής εξουσίας δεν πρέπει να σημαίνει απλά μια αλλαγή προσώπων στα υπουργεία, αλλά την εξάλειψη του εχθρικού κρατικού μηχανισμού, τη συγκέντρωση της πραγματικής εξουσίας στα χέρια του προλεταριάτου, τον αφοπλισμό της μπουρζουαζίας, των αντεπαναστατών αξιωματικών και των Λευκοφρουρών και τον εξοπλισμό του προλεταριάτου, των επαναστατών στρατιωτών και της Κόκκινης Πολιτοφυλακής. Πρέπει να σημαίνει την απομάκρυνση όλων των αστών δικαστών και την οργάνωση ενός προλεταριακού δικαστηρίου, την κατάργηση του αντιδραστικού δημοσιοϋπαλληλισμού και τη δημιουργία καινούργιων προλεταριακών οργάνων διοίκησης. Η αποδιοργάνωση της εχθρικής εξουσίας και η οργάνωση της προλεταριακής εξουσίας είναι αυτά που εγγυούνται τη νίκη του προλεταριάτου. Πρέπει να συντριβεί ο αστικός κρατικός μηχανισμός και να κατασκευαστεί ένας προλεταριακός κρατικός μηχανισμός. Μόνο όταν το προλεταριάτο τσακίσει ολοκληρωτικά την αντίδραση της αστικής τάξης και είναι ξεκάθαρα ο νικητής, θα μπορέσει να ελέγξει σταδιακά τους παλιούς αντιπάλους του και να τους υποχρεώσει να συνεισφέρουν στην οικοδόμηση της σοσιαλιστικής κοινωνίας.

Δημοκρατία και δικτατορία

Όπως κάθε κράτος, έτσι και το προλεταριακό κράτος αποτελεί έναν μηχανισμό καταστολής — η καταστολή του, όμως, στρέφεται εναντίον των εχθρών της εργατικής τάξης. Σκοπός του είναι να τσακίσει, μια και καλή, την αντίσταση των εκμεταλλευτών που στον απελπισμένο αγώνα τους να πνίξουν την επανάσταση μέσα σε ποτάμια αίματος δεν θα σταματήσουν μπροστά σε τίποτα. Η δικτατορία του προλεταριάτου, ωστόσο, που δίνει σε αυτή την τάξη την καθοδήγηση της κοινωνίας, αποτελεί προσωρινή μορφή διακυβέρνησης.

Όσο η αντίσταση της μπουρζουαζίας συντρίβεται, όσο η περιουσία της απαλλοτριώνεται και τα μέλη της ωθούνται σταδιακά στο να δουλεύουν για την κοινωνία, τόσο η δικτατορία του προλεταριάτου εξαφανίζεται, το κράτος εξασθενεί και ο χωρισμός της κοινωνίας σε τάξεις εξαφανίζεται μαζί του.

Η λεγόμενη δημοκρατία, δηλαδή η αστική δημοκρατία, δεν είναι παρά η συγκαλυμμένη αστική δικτατορία. Η «λαϊκή θέληση» που τόσο την εκθειάζουν, είναι ένας μύθος, όπως και ο «λαός» ή το «έθνος». Στην πραγματικότητα, υπάρχουν τάξεις που έχουν αντικρουόμενες και ασυμβίβαστες επιδιώξεις. Καθώς, όμως, η μπουρζουαζία αποτελεί μια ασήμαντη μειοψηφία, χρησιμοποιεί αυτή την αυταπάτη, αυτή την ανύπαρκτη έννοια (της «λαϊκής θέλησης»), για να παγιώσει την κυριαρχία της πάνω στην εργατική τάξη. Κρυμμένη πίσω απ' αυτήν τη μάσκα ευφράδειας, καταφέρνει να επιβάλλει την ταξική της θέληση. Το προλεταριάτο, αντίθετα, που αποτελεί την τεράστια πλειοψηφία του πληθυσμού, χρησιμοποιεί ανοιχτά την ταξική δύναμη των μαζικών οργανώσεων και των σοβιέτ του για να εξαλείψει τα προνόμια της αστικής τάξης και να διασφαλίσει τη μετάβαση προς την αταξική κομμουνιστική

κοινωνία.

Η αστική δημοκρατία συνίσταται, ουσιαστικά, σε μια καθαρά ρητορική και τυπική αναγνώριση δικαιωμάτων και ελευθεριών που, στην πραγματικότητα, είναι απρόσιτες για τους εργαζόμενους (το προλεταριάτο και τα μισοπρολεταριακά στοιχεία) λόγω του ότι δεν διαθέτουν τα υλικά μέσα. Η μπουρζουαζία, από την άλλη, έχει κάθε δυνατότητα να χρησιμοποιήσει τα υλικά της μέσα, τον τύπο και την οργάνωσή της, προκειμένου να ξεγελάσει και να εξαπατήσει το λαό. Ο νέος τύπος κρατικής εξουσίας, ωστόσο, που είναι γνωστός σαν σοβιετικό σύστημα, εξασφαλίζει στο προλεταριάτο τη δυνατότητα να διασφαλίσει τα δικαιώματα και την ελευθερία του στην πράξη. Η εξουσία των Σοβιέτ παρέχει στο λαό τα καλύτερα παλάτια, σπίτια, τυπογραφεία, αποθέματα χαρτιού κ.λπ., για τα έντυπά του και τους χώρους των συγκεντρώσεών του. Μόνο μέτρα σαν αυτά καθιστούν πραγματικά δυνατή την προλεταριακή δημοκρατία. Η αστική δημοκρατία και το κοινοβουλευτικό της σύστημα δεν δίνουν παρά μόνο στα λόγια, τη δυνατότητα στις μάζες να συμμετέχουν στη διαχείριση της εξουσίας. Στην πραγματικότητα, οι μάζες και οι οργανώσεις τους δεν έχουν καμιά απολύτως πρόσβαση στην πραγματική εξουσία και δεν τους επιτρέπεται καμιά πραγματική συμμετοχή στην κρατική διοίκηση. Στο σύστημα των Σοβιέτ, οι οργανώσεις των μαζών και, μέσω αυτών, οι ίδιες οι μάζες, είναι που κυβερνάνε, στο βαθμό που τα Σοβιέτ προσελκύουν έναν όλο και μεγαλύτερο αριθμό εργατών στη διακυβέρνηση. Αυτός είναι ο μόνος τρόπος για να μπορέσει, σταδιακά, όλος ο εργατικός πληθυσμός να ωθηθεί να ασχοληθεί με τη διακυβέρνηση του κράτους. Το σύστημα των Σοβιέτ στηρίζεται, έτσι, πάνω στις μαζικές οργανώσεις του προλεταριάτου, τα ίδια τα Σοβιέτ, τα επαναστατικά συνδικάτα, τους συνεταιρισμούς κ.λπ.

Ο διαχωρισμός της νομοθετικής από την εκτελεστική εξουσία και η απουσία του δικαιώματος ανάκλησης των βουλευτών, που χαρακτηρίζουν την αστική δημοκρατία και τον κοινοβουλευτισμό, διευρύνουν το χάσμα ανάμεσα στις μάζες από το κράτος. Το σύστημα των Σοβιέτ, με το δικαίωμα της ανάκλησης που έχει, με τη συνένωση της νομοθετικής και της εκτελεστικής εξουσίας και την επακόλουθη θέση που παίρνουν τα Σοβιέτ σαν όργανα εργασίας, καταφέρνει να συνδέει τις μάζες με τα διοικητικά όργανα. Ο δεσμός αυτός ενισχύεται ακόμη περισσότερο μέσω του εκλογικού συστήματος, το οποίο βασίζεται στις μονάδες παραγωγής και όχι στις τεχνητές εδαφικές περιφέρειες.

Με αυτόν τον τρόπο, το σύστημα των Σοβιέτ καθιστά εφικτή την πραγματική προλεταριακή δημοκρατία — τη δημοκρατία για το προλεταριάτο, από το προλεταριάτο, ενάντια στην αστική τάξη. Σε αυτό το σύστημα, το βιομηχανικό προλεταριάτο έχει εξασφαλίσει μια προνομιακή θέση σαν η επικεφαλής, καλύτερα οργανωμένη και πολιτικά ωριμότερη τάξη που κάτω από την ηγεμονία της θα ανέβει προοδευτικά το επίπεδο των μισοπρολεταριακών στοιχείων και των φτωχότερων αγροτών. Το βιομηχανικό προλεταριάτο πρέπει να χρησιμοποιήσει τα προσωρινά προνόμιά του για να απελευθερώσει τις φτωχότερες μικροαστικές μάζες της υπαίθρου από την επιρροή των μεγαλογαιοκτημόνων και της μπουρζουαζίας, και για να τις οργανώσει και να τις προσελκύσει στην υπόθεση της οικοδόμησης του κομμουνισμού.

Η απαλλοτρίωση της αστικής τάξης και η κοινωνικοποίηση της παραγωγής

Με δεδομένη την αποσύνθεση του καπιταλιστικού συστήματος και της καπιταλιστικής εργασιακής πειθαρχίας, καθώς και τη σημερινή κατάσταση των σχέσεων που υπάρχουν ανάμεσα στις τάξεις, είναι αδύνατη η ανοικοδόμηση της οικονομίας πάνω στις παλιές βάσεις. Οι αγώνες των εργατών για την αύξηση των μισθών, ακόμη και εκεί που έχουν επιτυχία, δεν οδηγούν στην αναμενόμενη βελτίωση των συνθηκών ζωής, γιατί η αύξηση της τιμής όλων των καταναλωτικών αγαθών εκμηδενίζει οποιαδήποτε επιτυχία. Οι συνθήκες διαβίωσης των εργατών δεν μπορούν να βελτιωθούν παρά μόνο όταν η παραγωγή διευθύνεται από το προλεταριάτο και όχι από την αστική τάξη. Στις χώρες όπου η κρίση είναι ολοφάνερα αξεπέραστη, ο μαχητικός αγώνας για αύξηση μισθών, εξελίσσεται αναπόφευκτα σ' έναν σκληρό αγώνα που τείνει να κλιμακωθεί. Η παράταση της ύπαρξης του καπιταλιστικού συστήματος γίνεται συνεπώς αδύνατη. Για να μπορέσουν να αναπτυχθούν οι παραγωγικές δυνάμεις της οικονομίας πρέπει προηγουμένως να τσακιστεί η αντίσταση της μπουρζουαζίας. Κι αυτό πρέπει να γίνει όσο το δυνατόν γρηγορότερα, καθώς η κυριαρχία της αστικής τάξης παρατείνει την επιθανάτια αγωνία της παλιάς κοινωνίας, δημιουργώντας έτσι τον κίνδυνο μιας ολοκληρωτικής κατάρρευσης της οικονομικής ζωής. Η προλεταριακή δικτατορία πρέπει να απαλλοτριώσει τη μεγάλη μπουρζουαζία και τους γαιοκτήμονες και να μετατρέψει τα μέσα παραγωγής και ανταλλαγής σε κοινή ιδιοκτησία του προλεταριακού κράτους.

Ο κομμουνισμός γεννιέται τώρα πάνω στα ερείπια του καπιταλιστικού συστήματος. Ο κομμουνισμός αποτελεί τη μόνη διέξοδο από την ιστορική κρίση που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα. Οι οπορτουνιστές που προωθούν την ουτοπική τους διεκδίκηση της αποκατάστασης του καπιταλιστικού οικονομικού συστήματος προκειμένου να αναβάλουν την κοινωνικοποίηση, το μόνο που καταφέρνουν είναι να αναβάλλουν τη λύση της κρίσης και να δημιουργούν τη δυνατότητα μιας ολοκληρωτικής καταστροφής. Η κομμουνιστική επανάσταση αποτελεί το καλύτερο —στην πραγματικότητα το μόνο δυνατό— μέσο για σωθεί η πραγματικά παραγωγική δύναμη της κοινωνίας, το προλεταριάτο, και μαζί μ' αυτό όλη η κοινωνία.

Η δικτατορία του προλεταριάτου δεν συνεπάγεται καμιά διανομή των μέσων παραγωγής και ανταλλαγής. Αντίθετα, στόχος είναι η μεγαλύτερη δυνατή συγκεντροποίηση των παραγωγικών δυνάμεων και η υπαγωγή όλης της παραγωγής σε ένα ενιαίο σχέδιο.

Τα πρώτα βήματα για την κοινωνικοποίηση όλης της οικονομίας περιλαμβάνουν: Την κοινωνικοποίηση του μηχανισμού των μεγάλων τραπεζών που διευθύνουν σήμερα την παραγωγή. Την κατάληψη όλων των οικονομικών θεσμών του καπιταλιστικού κράτους και την υπαγωγή τους στον έλεγχο της προλεταριακής κρατικής εξουσίας. Την εθνικοποίηση όλων των βιομηχανιών που είναι οργανωμένες σε συνδικάτα και τραστ καθώς και εκείνων των κλάδων της βιομηχανίας στους οποίους η συγκέντρωση και η συγκεντροποίηση του κεφαλαίου καθιστά τεχνικά δυνατή την εθνικοποίηση. Την εθνικοποίηση των αγροτικών ιδιοκτησιών και τη μετατροπή τους σε αγροτικές μονάδες διαχειριζόμενες από την κοινωνία.

Όσο για τις μικρότερης σημασίας επιχειρήσεις, το προλεταριάτο οφείλει να τις κοινωνικοποιεί σιγά σιγά, ανάλογα με το μέγεθός τους.

Χρειάζεται να τονίσουμε ότι η μικρή ιδιοκτησία δεν πρέπει να απαλλοτριωθεί και ότι δεν πρέπει να χρησιμοποιηθεί βία ενάντια στους μικροϊδιοκτήτες που δεν εκμε-

ταλλεύονται μισθωτούς εργάτες. Αυτή η τάξη πρέπει να προσελκυσθεί σιγά σιγά στη σφαίρα της κοινωνικής οργάνωσης. Τα παραδείγματα και η πράξη θα τους δείξουν την υπεροχή του νέου συστήματος το οποίο απελευθερώνει τους μικροκαλλιεργητές από τον οικονομικό ζυγό των κουλάκων και των γαιοκτημόνων, καθώς και τους μικροαστούς από το βάρος των φόρων (η ακύρωση των χρεών προς το κράτος αποτελεί ένα σημαντικό μέτρο) κ.λπ.

Στον οικονομικό τομέα, τα καθήκοντα της δικτατορίας του προλεταριάτου μπορούν να έρθουν σε πέρας μόνο στο βαθμό που το προλεταριάτο θα μπορέσει να δημιουργήσει συγκεντροποιημένα όργανα για τη διαχείριση της παραγωγής και θα εισάγει τη διαχείριση από τους ίδιους τους εργάτες. Στην προσπάθειά του να πετύχει αυτό το στόχο, το προλεταριάτο θα αναγκαστεί να χρησιμοποιήσει εκείνες τις μαζικές οργανώσεις που συνδέονται στενότερα με τη διαδικασία της παραγωγής.

Στον τομέα της διανομής, η δικτατορία του προλεταριάτου πρέπει να αντικαταστήσει το εμπόριο με μια δίκαιη διανομή των προϊόντων. Ανάμεσα στα μέτρα που είναι απαραίτητα γι' αυτόν το σκοπό περιλαμβάνονται τα ακόλουθα: η κοινωνικοποίηση των μεγάλων εμπορικών επιχειρήσεων, η μεταβίβαση στο προλεταριάτο όλων των αστικών κρατικών και δημοτικών οργάνων διανομής, η εισαγωγή του ελέγχου των μεγάλων συνεταιριστικών ενώσεων (των οποίων ο οργανωτικός μηχανισμός θα εξακολουθήσει να έχει μεγάλη οικονομική σημασία κατά τη μεταβατική περίοδο), η προοδευτική συγκεντροποίηση όλων αυτών των οργάνων και η μετατροπή τους σε ένα ενιαίο σύνολο που θα είναι υπεύθυνο για την ορθολογική διανομή των προϊόντων.

Όπως και στον τομέα της παραγωγής, έτσι και στον τομέα της διανομής, χρειάζεται να χρησιμοποιηθούν οι καταρτισμένοι τεχνικοί και ειδικοί, μόλις καμφθεί η αντίστασή τους στον πολιτικό τομέα και αποδείξουν ότι είναι έτοιμοι να υπηρετήσουν το νέο σύστημα παραγωγής αντί για το κεφάλαιο.

Το προλεταριάτο δεν έχει καμιά πρόθεση να τους καταπιέσει — αντίθετα, θα τους δώσει, για πρώτη φορά στη ζωή τους, τη δυνατότητα να αναπτύξουν τις δημιουργικές τους δυνάμεις. Στη δικτατορία του προλεταριάτου, ο διαχωρισμός της χειρωνακτικής από τη διανοητική εργασία, που χαρακτηρίζει τον καπιταλισμό, θα ξεπεραστεί με τη συγχώνευσή τους κα μ' αυτόν τον τρόπο η εργασία και η επιστήμη θα ενωθούν. Εκτός από την απαλλοτρίωση των εργοστασίων, των ορυχείων, των ιδιοκτησιών κ.λπ., το προλεταριάτο πρέπει, επίσης, να θέσει τέρμα στην εκμετάλλευση του πληθυσμού από τους καπιταλιστές γαιοκτήμονες, μεταβιβάζοντας τις μεγάλες κατοικίες στα τοπικά Σοβιέτ, εγκαθιστώντας τον εργατικό πληθυσμό στα αστικά διαμερίσματα, κ.λπ.

Στη διάρκεια της υλοποίησης αυτών των σπουδαίων αλλαγών, η εξουσία των Σοβιέτ πρέπει να οικοδομήσει, με σταθερά βήματα, έναν τεράστιο διοικητικό μηχανισμό και να συγκεντροποιήσει την οργάνωσή του, και ταυτόχρονα πρέπει να ωθεί ολοένα και μεγαλύτερα στρώματα του εργαζόμενου λαού στην άσκηση της άμεσης διοίκησης.

Ο δρόμος προς τη νίκη

Η επαναστατική περίοδος απαιτεί από το προλεταριάτο να χρησιμοποιήσει μεθόδους πάλης που να συγκεντρώνουν τη μαχητικότητά του, δηλαδή μεθόδους μαζι-

κής πάλης που οδηγούν, με λογικό τρόπο, στην άμεση αντιπαράθεση και την ανοιχτή σύγκρουση με τον αστικό κρατικό μηχανισμό. Οποιαδήποτε άλλη μέθοδος, ακόμα και η επαναστατική χρήση του αστικού κοινοβουλίου, πρέπει να εξυπηρετεί αυτό το στόχο.

Απαραίτητη προϋπόθεση για να είναι νικηφόρος αυτός ο αγώνας είναι η ρήξη του προλεταριάτου όχι μόνο με τους φανερούς λακέδες του κεφαλαίου και τους δήμιους της κομμουνιστικής επανάστασης, όπως είναι οι σοσιαλδημοκράτες της δεξιάς πτέρυγας, αλλά και με το «κέντρο» (ομάδα Κάουτσκι) που στην κρίσιμη στιγμή εγκαταλείπει το προλεταριάτο και συμβιβάζεται με τους δηλωμένους εχθρούς του.

Είναι ταυτόχρονα ζωτικής σημασίας η δημιουργία ενός συνασπισμού με μέλη του επαναστατικού εργατικού κινήματος —για παράδειγμα ορισμένα στοιχεία του συνδικαλιστικού κινήματος— που, παρόλο που προηγουμένως δεν ανήκαν στο σοσιαλιστικό κόμμα, έχουν πάνω κάτω αποδεχτεί το πολιτικό πρόγραμμα της δικτατορίας του προλεταριάτου μέσω των Σοβιέτ.

Υπάρχουν πολλοί παράγοντες που καθιστούν απαραίτητη τη δημιουργία μιας πραγματικά επαναστατικής και προλεταριακής Κομμουνιστικής Διεθνούς: η ανάπτυξη του επαναστατικού κινήματος σε όλες τις χώρες, ο κίνδυνος που διατρέχει η επανάσταση να καταπνιγεί από μια συμμαχία των αστικών κρατών, οι προσπάθειες των κομμάτων των σοσιαλπροδοτών να ενώσουν τις δυνάμεις τους (για παράδειγμα, η δημιουργία της προδοτικής «Διεθνούς» στη Βέρνη) ώστε να εξυπηρετήσουν καλύτερα το συνασπισμό των εθνών του Ουίλσον και, τέλος, η απόλυτη ανάγκη του προλεταριάτου να συντονίσει τις προσπάθειές του.

Μόνο μια Διεθνής που είναι ικανή να υποτάξει τα λεγόμενα εθνικά συμφέροντα στα συμφέροντα της παγκόσμιας επανάστασης θα οργανώσει τη βοήθεια σε διεθνή κλίμακα, γιατί χωρίς αυτή την αμοιβαία οικονομική —και όχι μόνο— υποστήριξη, το προλεταριάτο δεν είναι σε θέση να οικοδομήσει μια νέα κοινωνία. Σε αντίθεση με την προδοτική σοσιαλιστική Διεθνή, η Διεθνής του κομμουνιστικού προλεταριάτου θα υποστηρίξει τους εκμεταλλευόμενους λαούς των αποικιών στον αγώνα τους εναντίον των ιμπεριαλιστών, γνωρίζοντας ότι με αυτόν τον τρόπο θα προωθήσει την τελική κατάρρευση του παγκόσμιου ιμπεριαλιστικού συστήματος.

Στο ξέσπασμα του παγκόσμιου πολέμου οι εγκληματίες καπιταλιστές ισχυρίζονταν πως δεν ενδιαφέρονταν παρά για την υπεράσπιση της πατρίδας τους. Δεν πέρασε, ωστόσο, πολύς καιρός πριν ο γερμανικός ιμπεριαλισμός αποκαλύψει τη βάρβαρη φύση του με μια σειρά από αιματηρές ενέργειες στη Ρωσία, στην Ουκρανία και στη Φινλανδία. Τώρα είναι οι δυνάμεις της Αντάντ που αποκαλύπτονται, ακόμα και στα μάτια των πιο καθυστερημένων στρωμάτων του πληθυσμού, σαν διεθνείς κλέφτες και δολοφόνοι του προλεταριάτου. Μαζί με τη γερμανική μπουρζουαζία και τους σοσιαλπατριώτες και με υποκριτικές ρητορείες για την ειρήνη, χρησιμοποιούν τα τανκς τους και τα αποκτηνωμένα, βάρβαρα αποικιακά τους στρατεύματα στην προσπάθειά τους να συντρίψουν την επανάσταση του ευρωπαϊκού προλεταριάτου. Η Λευκή Τρομοκρατία που εξαπέλυσαν οι αστοί κανίβαλοι είναι απερίγραπτη. Τα θύματα στις γραμμές της εργατικής τάξης είναι αμέτρητα. Χάθηκαν οι πιο γενναίοι μαχητές της: ο Λίμπνεχτ και η Ρόζα Λούξεμπουργκ.

Το προλεταριάτο πρέπει να υπερασπίσει τον εαυτό του, με κάθε κόστος. Η Κομμουνιστική Διεθνής καλεί όλο το παγκόσμιο προλεταριάτο σ' αυτόν τον τελευταίο αγώνα. Πρέπει να απαντήσουμε στα όπλα με τα όπλα, στη βία με τη βία.

Κάτω η ιμπεριαλιστική συνωμοσία του κεφαλαίου!

Ζήτω η Διεθνής Δημοκρατία των Προλεταριακών Σοβιέτ!

ΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΝΤ

6 Μαρτίου 1919

Οι εμπειρίες του παγκόσμιου πολέμου *βοήθησαν* στην πλήρη αποκάλυψη της ιμπεριαλιστικής πολιτικής των αστικών «δημοκρατιών», δείχνοντας ότι είναι ένας αγώνας των μεγάλων δυνάμεων για το μοίρασμα του κόσμου και τη στερέωση της οικονομικής και πολιτικής δικτατορίας του χρηματιστικού κεφαλαίου πάνω στις εκμεταλλευόμενες και καταπιεζόμενες μάζες. Η θυσία της ζωής εκατομμυρίων ανθρώπων, η εξαθλίωση του προλεταριάτου που έχει σκλαβωθεί, ο αφάνταστος πλουτισμός των ανώτερων στρωμάτων της μπουργζουαζίας χάρη στις πολεμικές προμήθειες, τα δάνεια κ.λπ., ο θρίαμβος της στρατιωτικής αντίδρασης σε όλες τις χώρες — όλα αυτά δεν θα αργήσουν να διαλύσουν τις αυταπάτες για την *εθνική* άμυνα, την ανακωχή και τη «δημοκρατία». Η «πολιτική της ειρήνης» αποκαλύπτει τις πραγματικές επιδιώξεις των ιμπεριαλιστών όλων των χωρών και προχωρεί ως την τελική απογύμνωσή της.

Η ειρήνη του Μπρέστ-Λιτόφσκ και η αποκάλυψη του γερμανικού ιμπεριαλισμού

Η ειρήνη του Μπρέστ-Λιτόφσκ και ύστερα του Συνθήκη του Βουκουρεστίου αποκάλυψαν το ληστρικό και αντιδραστικό χαραχτήρα του ιμπεριαλισμού των δυνάμεων της Κεντρικής Ευρώπης. Οι νικητές απόσπασαν από την ανυπεράσπιστη Ρωσία πολεμικούς φόρους και προσαρτήσεις. Χρησιμοποίησαν το *δικαίωμα* της αυτοδιάθεσης των λαών σαν πρόσχημα για μια πολιτική προσαρτήσεων, δημιουργώντας υποτελή κράτη των οποίων οι αντιδραστικές κυβερνήσεις ευνόησαν την πολιτική της αρπαγής και κατέπνιξαν το επαναστατικό κίνημα των εργαζόμενων μαζών. Ο γερμανικός ιμπεριαλισμός που στον διεθνή αγώνα δεν βγήκε νικητής, δεν έχει αυτή τη στιγμή τη δυνατότητα να δείξει ολοκάθαρα τις πραγματικές του προθέσεις. Αναγκάστηκε να ζει με μια φαινομενική ειρήνη με τη Ρωσία των Σοβιέτ και να κρύβει τη ληστρική και αντιδραστική πολιτική του με υποκριτικές φράσεις.

Ωστόσο οι δυνάμεις της Αντάντ που βγήκαν νικήτριες στον Παγκόσμιο Πόλεμο, έβγαλαν τις μάσκες και αποκάλυψαν στα μάτια όλου του κόσμου το αληθινό πρόσωπο του παγκόσμιου ιμπεριαλισμού.

Η νίκη της Αντάντ και η αναδιαμόρφωση των διαφόρων ομάδων κρατών

Η νίκη της Αντάντ μοίρασε σε *διάφορες* ομάδες τις λεγόμενες πολιτισμένες χώρες του κόσμου. Η πρώτη ομάδα αποτελέστηκε από τις δυνάμεις του καπιταλιστικού

κόσμου, τις νικήτριες μεγάλες ιμπεριαλιστικές δυνάμεις (Βρετανία, Αμερική, Γαλλία, Ιαπωνία, Ιταλία). Απέναντι σ' αυτές ορθώνονται οι χώρες του ηττημένου ιμπεριαλισμού, κατεστραμμένες από τον πόλεμο και κλονισμένες από το ξέσπασμα της προλεταριακής επανάστασης (Γερμανία και Αυστροουγγαρία με τους παλιούς υποτελείς της). Την τρίτη ομάδα αποτέλεσαν τα υποτελή στις δυνάμεις της Αντάντ κράτη (Βέλγιο, Σερβία, Πορτογαλία, κ.α.) και οι μικρές «εθνικές» δημοκρατίες και κράτη-ταμπόν που δημιουργήθηκαν τελευταία (Τσεχοσλοβακική Δημοκρατία, Πολωνία, ρωσικές αντεπαναστατικές δημοκρατίες, κ.α.). Τα ουδέτερα κράτη πλησιάζουν, ανάλογα με την κατάστασή τους, τα υποτελή κράτη, δέχονται όμως ισχυρή οικονομική και πολιτική πίεση, η οποία μερικές φορές τα κάνει να μοιάζουν με τα ηττημένα κράτη. Η ρωσική σοσιαλιστική δημοκρατία είναι κράτος εργατών και αγροτών, τοποθετημένο έξω από τον καπιταλιστικό κόσμο, και αντιπροσωπεύει για το νικηφόρο ιμπεριαλισμό ένα τεράστιο κοινωνικό κίνδυνο, τον κίνδυνο όλα τα αποτελέσματα της νίκης του να καταρρεύσουν κάτω από την επίθεση της παγκόσμιας επανάστασης.

Η «πολιτική της ειρήνης» της Αντάντ ή ο ιμπεριαλισμός αποκαλύπτει την πραγματική του φύση

Η «πολιτική της ειρήνης» των πέντε παγκόσμιων δυνάμεων, αντικρισμένη στο σύνολό της, ήταν και παραμένει πολιτική που συνεχώς αυτοαποκαλύπτεται.

Παρ' όλες τις φράσεις της για «δημοκρατική εξωτερική πολιτική», αποτελεί ολοκληρωτικό θρίαμβο της *μυστικής διπλωματίας* που, πίσω από τη ράχη και σε βάρος εκατομμυρίων εργατών όλων των χωρών, αποφασίζει για την τύχη του κόσμου με διευθετήσεις που ρυθμίζονται από τους στυλοβάτες των οικονομικών τραστ. Όλα τα ουσιαστικά ζητήματα, χωρίς εξαίρεση, τα κανονίζει κεκλεισμένων των θυρών και χωρίς την παρουσία αντιπροσώπων των ηττημένων, των ουδέτερων και των υποτελών κρατών, η παρισινή επιτροπή των πέντε μεγάλων δυνάμεων.

Οι λόγοι του Λόιντ Τζόρτζ, του Κλεμανσό, του Σονίνο, κ.λπ., διακηρύσσουν και προσπαθούν να δικαιολογήσουν ανοιχτά την ανάγκη των προσαρτήσεων και των επανορθώσεων.

Παρ' όλες τις ψευδολογίες για «αγώνα για γενικό αφοπλισμό» διακηρύσσεται ανοικτά η ανάγκη για *περαιτέρω εξοπλισμούς* και ιδιαίτερα για την διατήρηση της βρετανικής ναυτικής δύναμης με σκοπό τη λεγόμενη «προστασία της ελευθερίας των θαλασσών».

Το *δικαίωμα της αυτοδιάθεσης των λαών*, που διακηρύσσει η Αντάντ, το ποδοπατάει ολοφάνερα και το *αντικαθιστά με το μοίρασμα των αμφισβητούμενων περιοχών* ανάμεσα στα ισχυρά κράτη και τους υποτελείς τους. Η Αλσατία και η Λορένη, χωρίς να αποφανθεί ο πληθυσμός τους, ενσωματώθηκαν στη Γαλλία. Η Ιρλανδία, η Αίγυπτος, οι Ινδίες δεν έχουν το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης. Η γιουγκοσλάβικη κυβέρνηση και η Τσεχοσλοβάκικη Δημοκρατία δημιουργήθηκαν με τη δύναμη των όπλων. Διαπραγματεύονται αναίσχυντα το μοίρασμα της ευρωπαϊκής και της ασιατικής Τουρκίας, το μοίρασμα των γερμανικών αποικιών έχει ήδη αρχίσει, κ.τ.λ., κ.τ.λ.

Η πολιτική των *επανορθώσεων* κατέληξε να γίνει ολοκληρωτική ληστεία των ηττημένων. Όχι μόνο παρουσιάζουν στους ηττημένους λογαριασμούς δισεκατομμυρίων, όχι μόνο τους παίρνουν όλα τα πολεμικά μέσα — αλλά οι χώρες της Αντάντ δεν

τους αφήνουν ούτε τις ατμομηχανές, τους σιδηροδρόμους, τα βαπόρια, τα αγροτικά εργαλεία, το χρυσό, κ.τ.λ. Εκτός απ' όλα τα άλλα, οι αιχμάλωτοι πολέμου πρέπει να γίνουν και σκλάβοι των νικητών. Συζητάνε προτάσεις για την εφαρμογή της αναγκαστικής εργασίας των γερμανών εργατών. Οι συμμαχικές δυνάμεις αποβλέπουν να τους κάνουν άθλιους και πειναλέους σκλάβους του κεφαλαίου της Αντάντ.

Η πολιτική της εξτρεμιστικής εθνικιστικής μισανθρωπίας, βρήκε την έκφρασή της στη συνεχή καμπάνια εναντίον των νικημένων εθνών που υπάρχει στον τύπο και στις κατοχικές διοικήσεις της Αντάντ, καθώς και στον αποκλεισμό που καταδικάζει σε εξόντωση με την πείνα τους λαούς της Γερμανίας και της Αυστρίας. Η πολιτική αυτή οδηγεί σε πογκρόμ εναντίον των Γερμανών, που οργανώνονται με την υποστήριξη της Αντάντ από σωβινιστές Τσέχους και Πολωνούς, και σε πογκρόμ εναντίον των Εβραίων, τα οποία ξεπερνούν τα ανδραγαθήματα του ρώσικου τσαρισμού.

Τα «δημοκρατικά κράτη» της Αντάντ ακολουθούν πολιτική *ακραίας αντίδρασης*. Η αντίδραση θριαμβεύει τόσο στο εσωτερικό των χωρών της ίδιας της Αντάντ — ανάμεσα στις οποίες η Γαλλία έχει ξαναγυρίσει στις χειρότερες εποχές του Ναπολέοντα Γ΄— όσο και σ' ολόκληρο τον καπιταλιστικό κόσμο που βρίσκεται στην σφαίρα επιρροής της Αντάντ. Οι σύμμαχοι καταπνίγουν την επανάσταση στις κατεχόμενες χώρες, Γερμανία, Ουγγαρία, Βουλγαρία, κ.τ.λ., σπρώχνουν τις οπορτουνιστικές-αστικές κυβερνήσεις εναντίον των εργατών, με την απειλή ότι θα τους στερήσουν τα τρόφιμα. Οι σύμμαχοι δήλωσαν ότι θα βουλιάξουν όλα τα γερμανικά πλοία που θα τολμήσουν να υψώσουν την κόκκινη σημαία της επανάστασης. Αρνήθηκαν να αναγνωρίσουν τα γερμανικά συμβούλια. Στις κατεχόμενες γερμανικές περιοχές κατάργησαν το οχτάωρο. Παράλληλα με την υποστήριξη της αντιδραστικής πολιτικής στις ουδέτερες χώρες, και την αντίστοιχη προώθησή της στα υποτελή κράτη (το καθεστώς του Παντερέφσκι στην Πολωνία), οι Σύμμαχοι υποκίνησαν τα αντιδραστικά στοιχεία σ' αυτές τις χώρες (στη Φινλανδία, στην Πολωνία, στη Σουηδία, κ.τ.λ.) εναντίον της επαναστατικής Ρωσίας και ζητάνε την επέμβαση των γερμανικών ενόπλων δυνάμεων.

Αντιθέσεις ανάμεσα στα κράτη της Αντάντ

Παρά την ταυτότητα των βασικών στοιχείων της ιμπεριαλιστικής τους πολιτικής, μια σειρά βαθιές αντιθέσεις εκδηλώνονται στους κόλπους των μεγάλων δυνάμεων που δεσπόζουν στον κόσμο.

Οι αντιθέσεις αυτές συγκεντρώνονται κυρίως γύρω από το πρόγραμμα της ειρήνης του αμερικάνικου χρηματιστικού κεφαλαίου (το λεγόμενο «πρόγραμμα του Ουίλσον»). Τα πιο σημαντικά σημεία αυτού του προγράμματος είναι τα ακόλουθα: «ελευθερία των θαλασσών», «Κοινωνία των Εθνών» και «διεθνοποίηση των αποικιών». Το σύνθημα της «ελευθερίας των θαλασσών» —απαλλαγμένο από την υποκριτική του μάσκα— σημαίνει στην πραγματικότητα την κατάργηση της στρατιωτικής και ναυτικής υπεροχής ορισμένων μεγάλων δυνάμεων (πρώτα πρώτα της Αγγλίας), και το άνοιγμα όλων των θαλάσσιων δρόμων στο αμερικάνικο εμπόριο. Η «Κοινωνία των Εθνών» σημαίνει ότι το δικαίωμα της άμεσης προσάρτησης κρατών και λαών δεν θα επιτρέπεται στις μεγάλες ευρωπαϊκές δυνάμεις (κατά πρώτο λόγο στη Γαλλία). Η «διεθνοποίηση των αποικιών» καθορίζει τον ίδιο κανόνα για τις αποικια-

κές περιοχές.

Αυτό το πρόγραμμα καθορίζεται από τα ακόλουθα γεγονότα: το αμερικάνικο κεφάλαιο δεν διαθέτει τον μεγαλύτερο στόλο στον κόσμο, δεν έχει επομένως τη δυνατότητα να προχωρήσει σε άμεσες προσαρτήσεις στην Ευρώπη, και γι' αυτό επιδιώκει την εκμετάλλευση των αδύνατων κρατών και εθνών μέσω των εμπορικών σχέσεων και των επενδύσεων κεφαλαίων. Γι' αυτό και θέλει να εξαναγκάσει τις άλλες δυνάμεις να ιδρύσουν ένα συνδικάτο κρατών-τραστ που να επιβλέπει την «δίκαιη» διανομή των διαφόρων περιοχών της υδρογείου και να μετατρέψει την πάλη μεταξύ των κρατών-τραστ σε καθαρά οικονομική. Στον τομέα της οικονομικής εκμετάλλευσης το εξαιρετικά αναπτυγμένο αμερικάνικο χρηματιστικό κεφάλαιο θα αποκτήσει μια πραγματική οικονομική και πολιτική υπεροχή μέσα στον κόσμο.

Η «ελευθερία των θαλασσών» έρχεται σε οξεία αντίθεση με τα συμφέροντα της Αγγλίας, της Ιαπωνίας και εν μέρει της Ιταλίας (στην Αδριατική). Η «Κοινωνία των Εθνών» και η «διεθνοποίηση των αποικιών» έρχονται σε αποφασιστική αντίθεση με τα συμφέροντα της Γαλλίας και της Ιαπωνίας — και σε μικρότερη αντίθεση με τα συμφέροντα όλων των άλλων ιμπεριαλιστικών δυνάμεων. Οι ιμπεριαλιστές της Γαλλίας —όπου το χρηματιστικό κεφάλαιο έχει μορφή ιδιαίτερα τοκογλυφική, όπου η βιομηχανία είναι λιγότερο ανεπτυγμένη και όπου ο πόλεμος έχει ολοκληρωτικά καταστρέψει τις παραγωγικές δυνάμεις— ετοιμάζονται να προστατεύσουν το καπιταλιστικό καθεστώς με έκτακτα μέτρα: βάρβαρη καταλήστευση της Γερμανίας, άμεση υποδούλωση και ληστρική εκμετάλλευση των υποτελών κρατών (τα σχέδια για μια Ένωση των Παραδουνάβιων κρατών, για το κράτος της Γιουγκοσλαβίας) και απόσπαση με τη βία χρημάτων από το ρώσικο λαό σαν αποπληρωμή των δανείων που είχε συνάψει ο Τσάρος από το γάλλο Σάιλοκ. Η Γαλλία, η Ιταλία (και με κάπως διαφορετική μορφή αυτό ισχύει επίσης και για την Ιαπωνία), σαν ηπειρωτικές χώρες, είναι επίσης σε θέση να ακολουθήσουν πολιτική άμεσων προσαρτήσεων.

Οι μεγάλες δυνάμεις, που βρίσκονται σε αντίθεση με τα συμφέροντα της Αμερικής, έχουν συμφέροντα που τις φέρνουν και σε μεταξύ τους σε αντίθεση. Η Αγγλία φοβάται την ενίσχυση της Γαλλίας στην ηπειρωτική Ευρώπη ενώ στη Μικρά Ασία και στην Αφρική τα συμφέροντά της έρχονται σε αντίθεση με τα συμφέροντα της Γαλλίας. Τα συμφέροντα της Ιταλίας στα Βαλκάνια και στο Τυρόλο συγκρούονται με τα συμφέροντα της Γαλλίας. Η Ιαπωνία αμφισβητεί από την αγγλική Αυστραλία τα νησιά που βρίσκονται στον Ειρηνικό Ωκεανό κ.ο.κ.

Ομάδες και τάσεις μέσα στην Αντάντ

Αυτές οι αντιθέσεις ανάμεσα στις μεγάλες δυνάμεις οδηγούν στο σχηματισμό ομάδων στο εσωτερικό της Αντάντ. Ως τώρα δύο συνδυασμοί παρουσιάστηκαν: ο γαλλο-αγγλο-ϊαπωνικός που στρέφεται εναντίον της Αμερικής και της Ιταλίας και ο αγγλο-αμερικανικός που αντιτίθεται σε όλες τις άλλες μεγάλες δυνάμεις.

Ο πρώτος συνδιασμός επικρατούσε ως τις αρχές του Γενάρη 1919 όταν ο πρόεδρος Ουίλσον εγκατάλειψε την απαίτησή του για την κατάργηση της υπεροχής του βρετανικού ναυτικού. Η ανάπτυξη του επαναστατικού κινήματος των εργατών και των στρατιωτών στην Αγγλία, ανάγκασε τους ιμπεριαλιστές των διαφόρων χωρών να αναγνωρίσουν την ανάγκη για μια κοινή συμφωνία μεταξύ τους, την ανάγκη να σταματή-

σει η επέμβασή τους στην Ρωσία και να επιταχυνθεί το κλείσιμο της ειρήνης. Από τότε ενισχύθηκε το φιλοαμερικάνικο ρεύμα. Έτσι, λοιπόν, από το Γενάρη του 1919, κυριαρχεί αυτός ο συνδυασμός. Η αγγλοαμερικάνικη ομάδα αντιτίθεται στην προνομιούχα θέση της Γαλλίας ως αναφορά την λήστευση της Γερμανίας καθώς και στην εξαιρετική ένταση αυτής της καταλήστευσης. Προσπαθεί να θέσει ορισμένα όρια στις υπερβολικές απαιτήσεις της Γαλλίας, της Ιταλίας και της Ιαπωνίας στον τομέα των προσαρτήσεων και να τις εμποδίσει ώστε να μην καθιερώσουν έναν άμεσο έλεγχο πάνω στα νεοδημιουργημένα υποτελή κράτη. Σε ότι αφορά το ρωσικό ζήτημα, ο αγγλοαμερικάνικος συνδυασμός τείνει μάλλον υπέρ της ειρήνης γιατί θέλει να έχει ελεύθερα τα χέρια του ώστε να μπορέσει να ολοκληρώσει το μοίρασμα του κόσμου, να στραγγαλίσει την ευρωπαϊκή επανάσταση και, τέλος, να συντρίψει τη επανάσταση στην Ρωσία.

Σ' αυτούς τους δύο συνδυασμούς των δυνάμεων ανταποκρίνονται δυο τάσεις στο εσωτερικό των μεγάλων δυνάμεων: η μία τάση είναι αναφανδόν υπέρ των προσαρτήσεων και η άλλη είναι μετριοπαθής. Η ομάδα των Ουίλσον και Λόιντ Τζορτζ υποστηρίζει μία μετριοπαθή πολιτική.

Η «Κοινωνία των Εθνών»

Εφόσον υπάρχουν αυτές οι ασυμφιλίωτες αντιθέσεις μέσα στους κόλπους της Αντάντ, η Κοινωνία των Εθνών —ακόμα κι αν συσταθεί τυπικά— θα μπορέσει να παίξει μόνο τον ρόλο της ιερής συμμαχίας των καπιταλιστών για την κατάπνιξη της εργατικής επανάστασης. Η προπαγάνδιση της Κοινωνίας των Εθνών αποτελεί το καλύτερο μέσο για να προκληθεί σύγχυση στην επαναστατική συνείδηση της εργατικής τάξης. Στη θέση του συνθήματος για μια Διεθνή των επαναστατικών εργατικών δημοκρατιών, ρίχνουν το σύνθημα μιας διεθνούς ένωσης των κατ' όνομα δημοκρατιών, που μπορεί να συγκροτηθεί μόνο διαμέσου της συμμαχίας του προλεταριάτου και των αστικών τάξεων.

Η «Κοινωνία των Εθνών» είναι ένα σύνθημα απατηλό, με το οποίο οι σοσιαλπροδότες, κατ' εντολή του διεθνούς κεφαλαίου, διαιρούν τις προλεταριακές δυνάμεις και ευνοούν την ιμπεριαλιστική αντεπανάσταση.

Οι επαναστάτες προλετάριοι σε όλες τις χώρες του κόσμου πρέπει να διεξαγάγουν αδυσώπητο αγώνα εναντίον των ιδεών της Κοινωνίας των Εθνών του Ουίλσον και να καταφερθούν εναντίον της εισόδου σ' αυτή την κοινωνία της απάτης, της εκμετάλλευσης και της ιμπεριαλιστικής αντεπανάστασης.

Η εξωτερική και η εσωτερική πολιτική των ηττημένων χωρών

Η στρατιωτική συντριβή και η εσωτερική κατάρρευση του αυστροουγγρικού ιμπεριαλισμού οδήγησαν κατά τη διάρκεια της πρώτης περιόδου της επανάστασης, στην επικράτηση του αστικού σοσιαλ-οπορτουνιστικού καθεστώτος στα κράτη της Κεντρικής Ευρώπης. Στο όνομα της δημοκρατίας και του σοσιαλισμού, οι γερμανοί σοσιαλπροδότες υπερασπίζουν και αποκαθιστούν την οικονομική κυριαρχία και την πολιτική δικτατορία της μπουρζουαζίας. Στην εξωτερική τους πολιτική έχουν σαν στόχο τόσο την αποκατάσταση του γερμανικού ιμπεριαλισμού με την επιστροφή των

αποικιών του όσο και την αποδοχή της Γερμανίας στην αρπακτική «Κοινωνία των Εθνών». Στο μέτρο που ενισχύονται στη Γερμανία οι συμμορίες των Λευκοφρουρών και προχωρεί η διαδικασία της αποσύνθεσης στο στρατόπεδο της Αντάντ, οι φιλοδοξίες της μπουρζουαζίας και των σοσιαλπροδοτών για μια Γερμανία που να είναι μεγάλη δύναμη, εντείνονται. Ταυτόχρονα η γερμανική κυβέρνηση συνεργασίας με την αστική τάξη, εφαρμόζει τα σχέδια της Αντάντ για να στρέψει τους γερμανούς εργάτες εναντίον της ρωσικής προλεταριακής επανάστασης. Η πολιτική της μπουρζουαζίας και των σοσιαλοπορτουνιστών στην Αυστρία και την Ουγγαρία αποτελεί επανάληψη της πολιτικής του οπορτουνιστικού αστικού συνασπισμού της Γερμανίας.

Τα κράτη τα υποτελή στην Αντάντ

Στα υποτελή κράτη και στα νεοδημιουργημένα από την Αντάντ κράτη (Τσεχοσλοβακία, κράτος της Γιουγκοσλαβίας, Πολωνία, Φινλανδία, κ.α.) η ιμπεριαλιστική πολιτική της Αντάντ στηρίζεται στις κυρίαρχες τάξεις και στους σοσιαλεθνικιστές και στοχεύει στη δημιουργία ενός εθνικού αντεπαναστατικού κινήματος στις χώρες αυτές. Το κίνημα αυτό πρέπει να στρέφεται εναντίον των ηττημένων λαών, πρέπει να ρυθμίζει την δύναμη των καινούργιων κρατών υποθάλποντας τις μεταξύ τους διαμάχες ώστε να τα κρατάει υποτελή στην Αντάντ, πρέπει να τσακίζει κάθε επαναστατικό κίνημα που γεννιέται στους κόλπους των εθνικών δημοκρατιών και, τέλος, πρέπει να προμηθεύει Λευκοφρουρούς για τον αγώνα εναντίον της διεθνούς επανάστασης και ιδιαίτερα εναντίον της ρωσικής επανάστασης.

Όσο για το Βέλγιο, την Πορτογαλία, την Ελλάδα και τις άλλες μικρές χώρες που είναι σύμμαχοι της Αντάντ, η πολιτική τους καθορίζεται ολοκληρωτικά από την πολιτική των μεγάλων αρπακτικών από τα οποία εξαρτώνται πλήρως και στα οποία καταφεύγουν για να εξασφαλίσουν τις μικρότερης σημασίας προσαρτήσεις και πολεμικές αποζημιώσεις τους.

Τα ουδέτερα κράτη

Τα ουδέτερα κράτη βρίσκονται στην κατάσταση υποτελών κρατών που δεν έχουν την εύνοια του ιμπεριαλισμού της Αντάντ, και απέναντι στα οποία η Αντάντ συμπεριφέρεται με λίγο καλύτερο τρόπο απ' ότι στις ηττημένες χώρες. Τα λίγα ευνοούμενα από την Αντάντ ουδέτερα κράτη προβάλλουν διάφορες απαιτήσεις απέναντι στους εχθρούς της Αντάντ (η απαίτηση της Δανίας για το Φλένσμπουργκ, η απαίτηση της Ελβετίας για την διεθνοποίηση του Ρήνου, κ.α.). Σύγχρονα, εκτελούν τις αντεπαναστατικές εντολές της Αντάντ (αποπομπή του ρώσου πρεσβευτή, στρατολόγηση Λευκοφρουρών στις σκανδιναβικές χώρες και αλλού κ.λπ.). Άλλα κράτη λιγότερο τυχερά, διατρέχουν τον κίνδυνο του εδαφικού διαμελισμού (σχέδιο ενσωμάτωσης του γερμανικού Λίμπουργκ στο Βέλγιο και διεθνοποίηση της εκβολής του ποταμού Σκάλδη).

Η Αντάντ και η Σοβιετική Ρωσία

Ο αρπαχτικός, μισάνθρωπος και αντιδραστικός χαρακτήρας του ιμπεριαλισμού

της Αντάντ εκδηλώνεται με τον πιο ξεκάθαρο τρόπο απέναντι στη Σοβιετική Ρωσία. Από την αρχή της Οχτωβριανής Επανάστασης οι δυνάμεις της Αντάντ πήραν το μέρος των αντεπαναστατικών κομμάτων και κυβερνήσεων της Ρωσίας. Με τη βοήθεια των αστών αντεπαναστατών προσάρτησαν τη Σιβηρία, τα Ουράλια, τις ακτές της Ευρωπαϊκής Ρωσίας, τον Καύκασο και ένα μέρος του Τουρκεστάν. Οι Σύμμαχοι άρπαξαν και συνεχίζουν να αρπάζουν πρώτες ύλες (ξυλεία, νάφθα, μαγγάνιο, κ.α.) απ' αυτές τις προσαρτημένες περιοχές. Με τη βοήθεια τσεχοσλοβάκικων συμμοριών που μισθοδοτούνται απ' αυτούς, έκλεψαν το απόθεμα χρυσού της Ρωσίας. Με την καθοδήγηση του άγγλου διπλωμάτη Λόκχαρτ, άγγλοι και γάλλοι κατάσκοποι ανατίναξαν τις γέφυρες, κατέστρεψαν τους σιδηροδρόμους και προσπάθησαν να παρεμποδίσουν τον εφοδιασμό με τρόφιμα. Η Αντάντ υποστήριξε με χρήματα, με όπλα και με στρατιωτική βοήθεια τους αντιδραστικούς στρατηγούς Ντενίκιν, Κολτσάκ και Κράσνοφ, που ντουφέκισαν και κρέμασαν χιλιάδες εργάτες και αγρότες στο Ροστόβ, τη Γιουζόφκα, το Νοβοροσίσκ, το Ομσκ, και αλλού. Με τους λόγους του Κλεμανσό και του Πισόν, η Αντάντ διακηρύσσει ανοιχτά το δόγμα της οικονομικής περικύκλωσης δηλαδή την επιδίωξή της να καταδικάσει στην πείνα και στην καταστροφή τη δημοκρατία των επαναστατών εργατών και αγροτών. Γι' αυτό και υπόσχεται «τεχνική υποστήριξη» στις συμμορίες του Ντενίκιν, του Κολτσάκ και του Κράσνοφ.

Η Αντάντ αρνήθηκε επανειλημμένα να δεχτεί τις προτάσεις ειρήνης της σοβιετικής εξουσίας.

Στις 23 Γενάρη 1919 οι δυνάμεις της Αντάντ, που στους κόλπους της είχαν προσωρινά ενισχυθεί οι μετριοπαθείς τάσεις, πρότειναν σε όλες τις ρωσικές κυβερνήσεις να στείλουν αντιπρόσωπους στο νησί Πρίγκηπος. Απ' αυτή την πρόταση δεν έλειπε και κάποια προβοκατόρικη πρόθεση απέναντι στη σοβιετική κυβέρνηση. Παρόλο που στις 4 Φλεβάρη η Αντάντ πήρε καταφατική απάντηση από μέρους της σοβιετικής κυβέρνησης —στην οποία η τελευταία δήλωνε ότι ήταν έτοιμη να αντιμετωπίσει και τα ζητήματα των προσαρτήσεων, των αποζημιώσεων και των παραχωρήσεων μόνο και μόνο για να λυτρώσει τους ρώσους εργάτες και αγρότες από τον πόλεμο που τους είχε επιβάλει η Αντάντ— εκείνη δεν απάντησε σ' αυτήν την πρόταση ειρήνης όπως και σε όλες τις άλλες.

Αυτό επιβεβαιώνει ότι οι προσαρτητικές-αντιδραστικές τάσεις των ιμπεριαλιστών της Αντάντ έχουν σταθερή βάση και ότι οι ίδιοι απειλούν τη Σοσιαλιστική Δημοκρατία με νέες προσαρτήσεις και νέες αντεπαναστατικές επιθέσεις.

Έτσι η «πολιτική ειρήνης» της Αντάντ αποκαλύπτει στα μάτια του διεθνούς προλεταριάτου τη φύση του ιμπεριαλισμού της Αντάντ και του ιμπεριαλισμού γενικά. Σύγχρονα αποδείχνει ότι οι ιμπεριαλιστικές κυβερνήσεις είναι ανίκανες να κλείσουν μια ειρήνη δίκαιη και μόνιμη και ότι το χρηματιστικό κεφάλαιο είναι ανίκανο να αποκαταστήσει την κατεστραμμένη οικονομία. Η διατήρηση της κυριαρχίας του χρηματιστικού κεφαλαίου θα οδηγήσει ή στην πλήρη καταστροφή της πολιτισμένης κοινωνίας ή στην αύξηση της εκμετάλλευσης, της δουλείας, της πολιτικής αντίδρασης, των εξοπλισμών και τελικά σε καινούργιους καταστρεπτικούς πολέμους.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΥΚΗ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ

6 Μαρτίου 1919

Το καπιταλιστικό σύστημα υπήρξε, από την αρχή, ένα σύστημα αρπαγής και μαζικών δολοφονιών. Είναι υπεύθυνο για τις φρικαλεότητες της πρωταρχικής συσσώρευσης, για την αποικιοκρατική πολιτική του που εξήγαγε τη Βίβλο, τη σύφιλη και το μπράντι και οδήγησε στην ανελέητη εξόντωση ολόκληρων φυλών και λαών, και που προκάλεσε την δυστυχία, την πείνα, την εξουθένωση και τον πρόωρο θάνατο εκατοντάδων εκατομμυρίων υπόδουλων προλετάριων, για τα αιματηρά αντίποινα πάνω στην εργατική τάξη κάθε φορά που αυτή τόλμησε να ξεσηκωθεί ενάντια στους καταπιεστές της και, τέλος, για τον πόλεμο, αυτή την τεράστια και ανήκουστη σφαγή, που μετέτρεψε την παγκόσμια παραγωγή σε παραγωγή εκατομμυρίων πτωμάτων.

Από την έναρξη του πολέμου, οι κυρίαρχες τάξεις που δεν τους έφτανε η σφαγή πάνω από δέκα εκατομμυρίων ανθρώπων και ο τραυματισμός ακόμα περισσότερων στα πεδία της μάχης, άρχισαν να εγκαθιστούν θηριώδεις δικτατορίες μέσα στις ίδιες τους τις χώρες. Η τσαρική κυβέρνηση ντουφέκισε και κρέμασε εργάτες, οργάνωσε πογκρόμ εναντίον των Εβραίων, εξόντωσε κάθε ζωντανή ύπαρξη μέσα στη χώρα. Η αυστριακή μοναρχία έπνιξε στο αίμα την αγανάκτηση των ουκρανών και τσέχων εργατών και αγροτών. Η αγγλική μπουργζουαζία κατέσφαξε τους καλύτερους εκπροσώπους τους ιρλανδικού λαού. Ο γερμανικός ιμπεριαλισμός επέβαλε μέτρα άγριας καταστολής στην ίδια του τη χώρα, με πρώτα θύματα τους επαναστάτες ναύτες. Στη Γαλλία εκτελέστηκαν οι ρώσοι στρατιώτες που αρνήθηκαν να υπερασπίσουν τα συμφέροντα των γάλλων τραπεζιτών. Στην Αμερική η μπουργζουαζία λυντσάρισε τους διεθνιστές, καταδίκασε αρκετά από τα πιο δραστήρια μέλη του προλεταριάτου σε είκοσι χρόνια καταναγκαστικά έργα και πυροβόλησε απεργούς εργάτες.

Όταν ο ιμπεριαλιστικός πόλεμος άρχισε να μετατρέπεται σε εμφύλιο, οι κυρίαρχες τάξεις, οι μεγαλύτεροι εγκληματίες που γνώρισε ποτέ η ιστορία, συνειδητοποίησαν ότι τα τυραννικά καθεστώτα τους κινδύνευαν να εξαλειφθούν και τότε η κτηνωδία τους ξεπέρασε κάθε όριο.

Στον αγώνα της να διατηρήσει το καπιταλιστικό καθεστώς, η μπουργζουαζία είναι έτοιμη να χρησιμοποιήσει μεθόδους πρωτάκουστης βαρβαρότητας, μπροστά στις οποίες ωχριούν οι φρικαλεότητες του Μεσαίωνα, της Ιεράς Εξέτασης και της αποικιοκρατικής επέκτασης.

Καθώς η αστική τάξη διαισθάνεται ότι το τέλος της πλησιάζει, στρέφεται αυτόματα στην καταστροφή της σημαντικότερης παραγωγικής δύναμης της ανθρώπινης κοινωνίας — του προλεταριάτου. Ο χυδαίος αντιδραστικός της ρόλος αποκαλύπτεται γυμνός απ' όλα του τα στολίδια.

Οι ρώσοι στρατηγοί —η ζωντανή προσωποποίηση του τσαρικού καθεστώτος— δολοφονούν εδώ και καιρό τους εργάτες και συνεχίζουν να το κάνουν με την άμεση ή έμμεση υποστήριξη των σοσιαλπροδοτών. Στη διάρκεια της διακυβέρνησης των Σοσιαλεπαναστατών και των Μενσεβίκων, χιλιάδες εργάτες και αγρότες γέμισαν τις φυλακές και οι στρατηγοί προχώρησαν στην εκκαθάριση ολόκληρων συνταγμάτων με την κατηγορία της απειθαρχίας. Οι Κράσνοφ και Ντενίκιν, με τη πρόθυμη βοήθεια των δυνάμεων της Αντάντ, πυροβόλησαν και κρέμασαν δεκάδες χιλιάδες εργάτες, και εκτέλεσαν έναν στους δέκα εργάτες αφήνοντας τα σώματά τους να κρέμονται από τις αγχόνες για μέρες, προκειμένου να ενσταλάξουν το φόβο στον πληθυσμό. Στην περιοχή των Ουραλίων και του Βόλγα, οι Τσεχοσλοβάκοι έκοψαν τα χέρια και τα πόδια των κρατουμένων τους, τους έπνιξαν στο Βόλγα, τους έθαψαν ζωντανούς. Στη Σιβηρία, οι στρατηγοί του Τσάρου σκότωσαν χιλιάδες κομμουνιστές και εξόντωσαν αμέτρητους εργάτες και αγρότες.

Η γερμανική και αυστριακή μπουρζουαζία καθώς και οι σοσιαλπροδότες αυτών των χωρών εκδήλωσαν όλη τη βαρβαρότητά τους εγκαινιάζοντας την πολιτική της Λευκής Τρομοκρατίας: στην Ουκρανία λεηλάτησαν τους εργάτες και τους αγρότες και στη συνέχεια τους κρέμασαν στις σιδερένιες φορητές κρεμάλες τους. Πολλοί αυστριακοί και γερμανοί κομμουνιστές —συμπατριώτες τους, και σύντροφοί μας— θανατώθηκαν και αυτοί. Στη Φινλανδία, κλασικό παράδειγμα της αστικής δημοκρατίας, βοήθησαν τη φινλανδική μπουρζουαζία να εξοντώσει δώδεκα με δεκατέσσερις χιλιάδες προλετάριους και να βασανίσει μέχρι θανάτου περισσότερους από δεκαπέντε χιλιάδες κρατούμενους. Στο Έλσινγκφορς υποχρέωσαν τα γυναικόπαιδα να περπατούν μπροστά από τις γραμμές τους, χρησιμοποιώντας τα σαν ασπίδα μπροστά στα πολυβόλα [των εργατών]. Η δική τους υποστήριξη επέτρεψε τις εκστρατείες αιματοκυλίσματος που εξαπέλυσαν οι φιλανδοί Λευκοφρουροί και οι σουηδοί συνεργοί τους ενάντια στο ηττημένο φινλανδικό προλεταριάτο. Στο Τάμερφορς γυναίκες που είχαν καταδικαστεί σε θάνατο υποχρεώθηκαν να σκάψουν οι ίδιες τον τάφο τους. Στο Βίμποργκ δολοφονήθηκαν εκατοντάδες Φιλανδοί και Ρώσοι — άντρες, γυναίκες και παιδιά.

Στο εσωτερικό της χώρας τους, η αντιδραστική μανία των γερμανών σοσιαλδημοκρατών έφτασε στο αποκορύφωμά της με τη βίαιη καταστολή του κομμουνιστικού προλεταριάτου που εξεγέρθηκε, με την κτηνώδη δολοφονία του Λίμπνεχτ και της Λούξεμπουργκ και με τη δολοφονία και την εξόντωση των σπαρτακιστών εργατών. Η Λευκή Τρομοκρατία σε μαζικό και ατομικό επίπεδο (Κουρτ Άισνερ) αποτελεί τη σημαία κάτω από την οποία προελαύνει η αστική τάξη.

Η εικόνα δεν διαφέρει και σε άλλες χώρες. Στη δημοκρατική Ελβετία όλα είναι έτοιμα για την εκτέλεση των εργατών στην περίπτωση που τολμήσουν να παραβιάσουν τον καπιταλιστικό νόμο. Το κάτεργο, η ηλεκτρική καρέκλα και ο νόμος του Λιντς [το λιντσάρισμα] έχουν γίνει τα αγαπημένα σύμβολα της δημοκρατίας και της ελευθερίας. Στην Ουγγαρία και τη Βρετανία, την Τσεχοσλοβακία και την Πολωνία — ουσιαστικά παντού— επικρατεί η ίδια κατάσταση. Οι αστοί δολοφόνοι δεν σταμα-

τούν μπροστά σε τίποτα. Είναι έτοιμοι να υποδαυλίσουν το σωβινισμό για να ενισχύσουν την κυριαρχία τους. Η ουκρανική αστική δημοκρατία, με επικεφαλής το μενσεβίκο Πετλγιούρα και η πολωνική αστική δημοκρατία με το σοσιαλπατριώτη Πιλσούτσκι στο τιμόνι, υποθάλπουν πογκρόμ εναντίον των Εβραίων, που ξεπερνάνε κατά πολύ οτιδήποτε οργάνωσε η αστυνομία του τσάρου. Και το γεγονός ότι ο πολωνικός αντιδραστικός και «σοσιαλιστικός» συρφετός δολοφόνησε τους αντιπρόσωπους του ρωσικού Ερυθρού Σταυρού, δεν αποτελεί παρά σταγόνα στον ωκεανό των εγκλημάτων και των φρικαλεοτήτων που έχει διαπράξει το απάνθρωπο καπιταλιστικό σύστημα στην επιθανάτια αγωνία του.

Η «Κοινωνία των Εθνών» που προορίζεται, σύμφωνα με τις διακηρύξεις των ιδρυτών της, να φέρει την ειρήνη, διεξάγει έναν κακοήθη πόλεμο ενάντια στους προλετάριους όλων των χωρών. Σε μια προσπάθεια να διατηρήσουν την κυριαρχία τους, οι δυνάμεις της Αντάντ χρησιμοποιούν τα στρατεύματά τους για να στρώσουν το δρόμο σε μια Λευκή Τρομοκρατία απίστευτης αγριότητας.

Το Πρώτο Συνέδριο της Κομμουνιστικής Διεθνούς καταγγέλλει τους δολοφόνους καπιταλιστές και τους σοσιαλδημοκράτες συνεργάτες τους, και καλεί τους εργάτες όλου του κόσμου να εντείνουν τις προσπάθειές τους για να ανατρέψουν τον καπιταλισμό και έτσι να δώσουν ένα οριστικό τέλος σ' αυτό το δολοφονικό και ληστρικό σύστημα.

ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΤΡΟΤΣΚΙ

2 Μάρτη 1919

Ο σ. Άλμπερτ είπε ότι ο Κόκκινος Στρατός αποτελεί συχνά στη Γερμανία αντικείμενο συζήτησης και, αν κατάλαβα καλά, ανησυχεί επίσης τους κ.κ. Έμπερτ και Σάιντεμαν στις άγρυπνες νύχτες τους, με άλλα λόγια μας είπε ότι οι κύριοι αυτοί φοβούνται μήπως ο Κόκκινος Στρατός εισβάλει στην Ανατολική Πρωσία. Όσο για την εισβολή, ο σ. Άλμπερτ μπορεί να καθησυχάσει τους σημερινούς αφέντες της Γερμανίας: ευτυχώς ή δυστυχώς —αυτό εξαρτάται από το πως κρίνεις τα πράγματα— δεν έχουμε φτάσει ακόμα σ' αυτό το σημείο. Πάντως, σ' ότι αφορά τις εισβολές που απειλούν εμάς, η κατάσταση μας είναι σήμερα πολύ καλύτερη από την εποχή της ειρήνης του Μπρέστ-Λιτόφσκ. Αυτό είναι απολύτως βέβαιο. Εκείνη την εποχή ήμασταν ακόμα παιδιά σε θέματα όπως η γενική εξέλιξη της σοβιετικής κυβέρνησης και η εξέλιξη του Κόκκινου Στρατού. Εκείνη την εποχή τον ονομάζαμε ακόμα Κόκκινη Φρουρά. Είναι καιρός τώρα που έχει πάψει να υπάρχει σε μας αυτή η ονομασία. Η Κόκκινη Φρουρά είχε συγκροτηθεί από τις πρώτες ομάδες των παρτιζάνων, αυτές τις αυτοσχέδιες οργανώσεις των επαναστατών εργατών που σπρωγμένοι από το επαναστατικό τους πνεύμα, εξάπλωσαν την προλεταριακή επανάσταση από την Πετρούπολη και τη Μόσχα σ' όλη τη ρωσική περιοχή. Αυτή η περίοδος κράτησε ως την πρώτη σύγκρουση αυτής της Κόκκινης Φρουράς με τα κανονικά γερμανικά συντάγματα, όπου φάνηκε καθαρά ότι αυτές οι αυτοσχέδιες ομάδες δεν ήταν σε θέση να προσφέρουν πραγματική προστασία στην επαναστατική σοσιαλιστική δημοκρατία από τη στιγμή που δεν επρόκειτο πια μόνο να νικήσουν τη ρωσική αντεπανάσταση, αλλά και να αποκρούσουν έναν πειθαρχημένο στρατό.

Από τότε αρχίζει να πραγματοποιείται η στροφή στην πνευματική κατάσταση της εργατικής τάξης πάνω στο ζήτημα του στρατού, καθώς και η μεταβολή στις μεθόδους οργάνωσής του. Κάτω από την πίεση της κατάστασης προχωρήσαμε στη συγκρότηση ενός στρατού καλά οργανωμένου και με ταξική συνείδηση γιατί στο πρόγραμμά μας υπάρχει η λαϊκή πολιτοφυλακή. Αλλά να μιλάμε για λαϊκή πολιτοφυλακή, αυτή την πολιτική διεκδίκηση της δημοκρατίας, σε μια χώρα που κυβερνιέται από τη δικτατορία του προλεταριάτου, είναι πράγμα αδύνατο γιατί ο στρατός συνδέεται πάντοτε στενά με το χαραχτήρα της δύναμης που κατέχει την εξουσία. Ο πόλεμος, όπως έλεγε ο γέρο Κλαούζεβιτς, είναι η συνέχιση της πολιτικής, αλλά με άλλα μέσα. Και ο στρατός είναι το όργανο του πολέμου και γι' αυτό πρέπει να αντιστοιχεί στην πολιτική. Η κυβέρνηση είναι προλεταριακή και ο στρατός, στην κοινωνική του

σύνθεση, πρέπει επίσης να αντιστοιχεί σ' αυτό το γεγονός.

Έτσι καθιερώσαμε τη θητεία. Από το Μάη του περασμένου χρόνου περάσαμε από τον εθελοντικό στρατό, την Κόκκινη Φρουρά, στο στρατό που στηρίζεται στην υποχρεωτική θητεία, σ' αυτόν όμως δεν δεχόμαστε παρά μόνο τους προλετάριους, ή τους αγρότες που δεν εκμεταλλεύονται ξένη εργατική δύναμη.

Είναι αδύνατο να μιλάμε σοβαρά για λαϊκή πολιτοφυλακή στη Ρωσία, αν λάβουμε υπόψη μας ότι είχαμε, και εξακολουθούμε ακόμα να έχουμε, πολλούς εχθρικούς στρατούς στο έδαφος της παλιάς τσαρικής αυτοκρατορίας. Έχουμε, π.χ. στην περιοχή του Ντον, έναν μοναρχικό στρατό, διευθυνόμενο από κοζάκους αξιωματικούς και συγκροτημένο από αστικά στοιχεία και από πλούσιους αγρότες κοζάκους. Ύστερα είχαμε, στην περιοχή του Βόλγα και των Ουραλίων, το στρατό της Συντακτικής, που επίσης ήταν, κατά την αντίληψή του, «λαϊκός» στρατός, όπως τον ονόμασαν. Ο στρατός αυτός διαλύθηκε πολύ γρήγορα. Αυτοί οι κύριοι της Συντακτικής πήραν την κάτω βόλτα, εγκατέλειψαν εντελώς άθελά τους το έδαφος της Δημοκρατίας του Βόλγα και των Ουραλίων και ζήτησαν από εμάς τη φιλοξενία της σοβιετικής κυβέρνησης. Ο ναύαρχος Κολτσάκ απλώς φυλάκισε την κυβέρνηση της Συντακτικής, και ο στρατός εξελίχτηκε σε μοναρχικό στρατό. Σε μια χώρα που βρίσκεται σε κατάσταση εμφύλιου πολέμου δεν μπορείς να φτιάξεις ένα στρατό παρά μόνο αν στηριχτείς στην ταξική βάση. Αυτό ακριβώς κάναμε — και με επιτυχία μάλιστα.

Το ζήτημα των ηγετών του στρατού μάς δημιούργησε μεγάλες δυσκολίες. Είναι φανερό ότι η πρώτη μας φροντίδα ήταν να διαπαιδαγωγήσουμε κόκκινους αξιωματικούς, στρατολογημένους από τις γραμμές της εργατικής τάξης καθώς επίσης και από τους πιο προχωρημένους νέους αγρότες. Από την αρχή καταπιαστήκαμε μ' αυτή τη δουλειά, κι ακόμα και εδώ, μπροστά στην είσοδο αυτής της αίθουσας, μπορείτε να δείτε κόκκινους λοχίες που σε λίγο διάστημα θα είναι αξιωματικοί του κόκκινου σοβιετικού στρατού. Έχουμε απ' αυτούς αρκετούς. Δεν θα σας αναφέρω αριθμό, γιατί ένα πολεμικό μυστικό είναι πάντοτε πολεμικό μυστικό. Ο αριθμός, λέω, είναι αρκετά μεγάλος, αλλά δεν θα μπορούσαμε να περιμένουμε μέχρι οι νεαροί κόκκινοι λοχίες να γίνουν κόκκινοι στρατηγοί, γιατί ο εχθρός δεν θα θελήσει να μας αφήσει ένα τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα ανάπαυλας. Για να πετύχουμε σ' αυτή την προσπάθειά μας και για να αποκτήσουμε άνδρες ικανούς, θα πρέπει να απευθυνθούμε και στους παλιούς στρατιωτικούς ηγέτες. Δεν αναζητήσαμε, όπως καταλαβαίνετε, τους αξιωματικούς μας στο λαμπρό στρώμα των ανθρώπων της στρατιωτικής καριέρας, αλλά στρατολογήσαμε από πιο μέτριους κύκλους στοιχεία πραγματικά ικανά που μας βοηθάνε σήμερα να καταπολεμάμε τους παλιούς συναδέλφους τους. Από τη μια μεριά έχουμε προσεταιριστεί τα πιο τίμια στοιχεία από το παλιό σώμα των αξιωματικών και τα πλαισιώνουμε με ικανούς κομμουνιστές σαν κομισάριους. Από την άλλη μεριά, τα καλύτερα στοιχεία ανάμεσα στους στρατιώτες, τους εργάτες και τους αγρότες τα χρησιμοποιούμε στις κατώτερες διευθυντικές θέσεις. Μ' αυτόν τον τρόπο έχουμε συγκροτήσει ένα σώμα κόκκινων αξιωματικών.

Από την εποχή που η Σοβιετική Δημοκρατία υπάρχει στη Ρωσία, βρέθηκε πάντοτε στην ανάγκη να κάνει πόλεμο και κάνει ακόμα και σήμερα. Έχουμε ένα μέτωπο με έκταση μεγαλύτερη από 8.000 χιλιόμετρα. Στο Νότο και στο Βορρά, στην Ανατολή και στη Δύση, παντού μας πολεμάνε, και είμαστε υποχρεωμένοι να υπερασπίζουμε τον εαυτό μας με το όπλο στο χέρι. Ο Κάουτσκι, μάλιστα, μας κατηγόρησε

ότι καλλιεργούμε το μιλιταρισμό. Πιστεύω, ωστόσο, ότι αν θέλουμε να διατηρηθεί η εξουσία στα χέρια των εργατών, πρέπει να αμυνθούμε σοβαρά. Και για να αμυνθούμε, πρέπει να μάθουμε τους εργάτες να χρησιμοποιούν τα όπλα που κατασκευάζουν. Αρχίσαμε με τον αφοπλισμό της μπουρζουαζίας και τον εξοπλισμό των εργατών. Αν αυτός είναι μιλιταρισμός, τότε δημιουργήσαμε το σοσιαλιστικό μιλιταρισμό μας και θα επιμείνουμε σταθερά να στηριζόμαστε σ' αυτόν.

Η στρατιωτική κατάστασή μας τον περασμένο Αύγουστο ήταν πολύ κακή. Όχι μόνο ήμασταν περικυκλωμένοι, αλλά και ο κλοιός έσφιγγε αρκετά κοντά στη Μόσχα. Από εκείνη την εποχή, χαλαρώσαμε τον κλοιό ολοένα και περισσότερο, και στους τελευταίους έξι μήνες ο Κόκκινος Στρατός ξαναααπέκτησε για τη Σοβιετική Δημοκρατία όχι λιγότερα από 700.000 τετραγωνικά χιλιόμετρα, μ' έναν πληθυσμό περίπου 42.000.000 κατοίκων, 16 κυβερνεία και 16 μεγάλες πόλεις στις οποίες η εργατική τάξη διεξήγαγε και συνεχίζει να διεξάγει ενεργητικό αγώνα. Και σήμερα ακόμα, αν από τη Μόσχα τραβήξετε μια γραμμή στο χάρτη προς οποιαδήποτε κατεύθυνση και την προεκτείνετε, θα συναντήσετε παντού στο μέτωπο το ρώσο αγρότη, το ρώσο εργάτη, που αυτή την ψυχρή νύχτα στέκεται με το τουφέκι στο χέρι στα σύνορα της Σοβιετικής Δημοκρατίας για να την υπερασπίσει.

Και μπορώ να σας βεβαιώσω ότι οι κομμουνιστές εργάτες που αποτελούν πραγματικά τον πυρήνα αυτού του στρατού, ενεργούν όχι μόνο σαν στρατός που προστατεύει τη Ρωσική Σοσιαλιστική Δημοκρατία, αλλά και σαν Κόκκινος Στρατός της 3ης Διεθνούς. Και αν σήμερα έχουμε τη δυνατότητα να σας φιλοξενήσουμε σ' αυτήν την κομμουνιστική συνδιάσκεψη και μια φορά να ευχαριστήσουμε κι εμείς τα αδέλφια μας της Δυτικής Ευρώπης για τη δική τους φιλοξενία επί ολόκληρες δεκαετίες, αυτό το χρωστάμε από την πλευρά μας στις προσπάθειες και στις θυσίες του Κόκκινου Στρατού, στον οποίον οι καλύτεροι σύντροφοι της κομμουνιστικής εργατικής τάξης υπηρετούν σαν απλοί στρατιώτες, σαν κόκκινοι αξιωματικοί ή σαν κομισάριοι, δηλαδή σαν άμεσοι εκπρόσωποι του κόμματός μας, της σοβιετικής εξουσίας. Αυτοί, σε κάθε σύνταγμα, σε κάθε μεραρχία, δίνουν τον πολιτικό και ηθικό τόνο, δηλαδή διδάσκουν με το παράδειγμά τους τούς κόκκινους στρατιώτες πως αγωνίζεται και πως πεθαίνει κανείς για το σοσιαλισμό. Σ' αυτούς τους ανθρώπους αυτά δεν είναι κούφια λόγια, γιατί τα συνοδεύουν πράξεις, και σ' αυτό τον αγώνα έχουμε χάσει εκατοντάδες και χιλιάδες από τους καλύτερους σοσιαλιστές ηγέτες. Πιστεύω ότι δεν έπεσαν μόνο για τη Σοβιετική Δημοκρατία, αλλά επίσης και για την 3η Διεθνή.

Και αν σήμερα δεν σκεπτόμαστε να εισβάλουμε στην Ανατολική Πρωσία —αντίθετα, θα ήμασταν πολύ ευτυχείς αν οι κ.κ. Έμπερτ και Σάιντεμαν μας άφηναν ήσυχους— είναι ωστόσο αλήθεια ότι, όταν θα έρθει η στιγμή που τα αδέρφια μας της Δύσης θα μας καλέσουν να τους βοηθήσουμε, θα απαντήσουμε: «Εδώ είμαστε! Σ' όλο αυτό το διάστημα μάθαμε να χειριζόμαστε τα όπλα και είμαστε τώρα έτοιμοι να

ΜΝΗΜΟΝΙΟ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ

αγωνιστούμε και να πεθάνουμε για την υπόθεση της παγκόσμιας επανάστασης!»

6 Μάρτη 1919
(υποβλήθηκε στην Εκτελεστική Επιτροπή από τον Σαντούλ, ως δήλωση της γαλλικής αντιπροσωπίας)

Το Πρώτο Συνέδριο της 3ης Διεθνούς εκφράζει στο ρωσικό επαναστατικό προλεταριάτο και στο ηγετικό κόμμα του, τους μπολσεβίκους, τον θαυμασμό και την ευγνωμοσύνη του.

Η εντυπωσιακή επανάσταση που η πραγματοποίησή της έδωσε την δυνατότητα να επιστρέψουν οι σοσιαλιστικές αρχές (οι οποίες σπιλώθηκαν για πολύ καιρό από τους οπορτουνιστές) στο ρεύμα του μαρξισμού, οι υπεράνθρωπες προσπάθειες που γίνονται εδώ και μισό αιώνα ώστε να αντικατασταθεί ο παλιός αστικός κόσμος από μια νέα κομμουνιστική κοινωνία (τόσο στο πεδίο της ηθικής και πνευματικής κουλτούρας όσο και στο πεδίο της συλλογικής ή ατομικής υλικής ζωής καθώς και της πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής ζωής), η βοήθεια που δίνονταν πάντοτε στους εργάτες όλων των χωρών ενάντια στις καταπιεστικές μιλιταριστικές κυβερνήσεις τους — όλα αυτά πρέπει να τύχουν της καθολικής και ενθουσιώδους αποδοχής εκ μέρους της εργατικής τάξης όλων των χωρών.

Σημαντικές επιτυχίες έχουν ήδη σημειωθεί στην οικοδόμηση μιας κοινωνίας βασισμένης στην εργασία και την ισότητα: το σύνολο της βαριάς βιομηχανίας έχει γίνει μια συλλογική επιχείρηση που διευθύνεται κεντρικά από το Ανώτατο Συμβούλιο για την Οικονομία και τοπικά από τις επιτροπές των εργατών. Η εργατική νομοθεσία που έχει υιοθετηθεί υλοποιεί μια ολόκληρη σειρά μεταρρυθμίσεων που ξεπερνούν το παλιό μίνιμουμ πρόγραμμα των σοσιαλδημοκρατικών κομμάτων. Τα δικαστήρια, τα πανεπιστήμια, τα νοσοκομεία, τα μεγάλα κτήρια, κοντολογίς όλα τα όργανα της δημόσιας ζωής έχουν ήδη περάσει, στην πράξη, στα χέρια του λαού. Σε πολλούς άλλους τομείς, η χειραφέτηση του προλεταριάτου όχι απλά έχει αρχίσει, αλλά έχει κιόλας πραγματοποιηθεί.

Με τον ίδιο τρόπο η επανάσταση επεκτείνει στην ύπαιθρο τις απελευθερωτικές και μεταρρυθμιστικές της επιδράσεις — δεν αρκεί να δώσουμε τη γη στους χωρικούς και να τους αποσπάσουμε από την υλική και πνευματική καταπίεση των τοκογλύφων και των καρχαριών. Στην πραγματικότητα, αυτές οι μεταρρυθμίσεις υλοποιήθηκαν τον Νοέμβριο του 1917 και τον Μάρτιο του 1918. Τώρα έχει ήδη αρχίσει η καλλιέργεια της απελευθερωμένης γης και η οργάνωση της γεωργίας σε κομμουνιστική βάση, τόσο στις κοινότητες των χωριών όσο και στα μεγάλα εθνικά κτήματα όπου το κράτος εφαρμόζει τις τελευταίες ανακαλύψεις της γεωπονίας (αυτό αποτε-

λεί ένα διδακτικό παράδειγμα υποδειγματικής καλλιέργειας). Ο άμεσος στόχος όλων αυτών των μεταρρυθμίσεων είναι η αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας και, συνεπώς, της ευημερίας του λαού. Δεν είναι, ωστόσο, σφάλμα του σοβιετικού καθεστώτος και του μπολσεβικισμού αν αυτοί οι στόχοι δεν έχουν ακόμη επιτευχθεί, ή αν ο πληθυσμός των ρώσικων αστικών κέντρων υποφέρει από την πείνα και την αυξανόμενη έλλειψη προϊόντων. Το αντίθετο μάλιστα: το σοβιετικό καθεστώς και ο μπολσεβικισμός έχουν θέσει ένα οριστικό τέλος στο αναρχικό χάος που επέφερε ο Κερένσκι και η αστική δημοκρατία — και είναι αυτοί που κατέστησαν τη χώρα ικανή να διατηρήσει την οικονομική της ζωή στο σημερινό επίπεδο. Η ευθύνη για την κρίση βρίσκεται αποκλειστικά στους εσωτερικούς και εξωτερικούς εχθρούς της σοβιετικής εξουσίας διότι είναι αυτοί που, μέσω των σαμποτάζ, των συνωμοσιών και των στρατιωτικών τους επεμβάσεων, έχουν υποχρεώσει τη Ρωσία να χρησιμοποιήσει ένα μεγάλο μέρος της δύναμης και των παραγωγικών της μέσων για να δημιουργήσει ένα νέο στρατό.

Παρά τη βαθιά του επιθυμία για ειρήνη, αυτή η αναγκαιότητα έχει γίνει κατανοητή και αποδεκτή με θάρρος από το σύνολο του ρώσικου λαού. Οι μεγάλες επιτυχίες που πέτυχε η σοβιετική κυβέρνηση κατά την επίτευξη αυτού του τεράστιου στόχου είναι ευρέως γνωστές. Βεβαίως, μπορεί κανείς να κατηγορεί το μπολσεβικισμό, αλλά ο καλύτερος τρόπος για να εξακριβώσουμε αν το σφάλμα είναι των μπολσεβίκων ή όχι είναι το να σταματήσουν οι δυνάμεις της Αντάντ να εξαναγκάζουν τη σοβιετική εξουσία να υπερασπίζει στρατιωτικά τον εαυτό της.

Γι' αυτό, δεν πρέπει απλώς να σταματήσουν να στέλνουν ένοπλα στρατεύματα και να καταλαμβάνουν τα ρώσικα λιμάνια, αλλά πρέπει επίσης να εγκαταλείψουν την επέμβαση στις εσωτερικές της υποθέσεις σταματώντας να υποστηρίζουν με χρήματα, όπλα και τεχνικούς, τις αντεπαναστατικές ομάδες που χωρίς την εξωτερική βοήθεια της Αντάντ θα αυτοδιαλύονταν πολύ σύντομα.

Τότε οι στρατιώτες του Κόκκινου Στρατού θα μπορούσαν να επιστρέψουν στα σπίτια τους και η χώρα θα είχε αμέσως στη διάθεσή της τους καλύτερους εργάτες, τους πιο αφοσιωμένους οργανωτές, τους πιο έμπειρους τεχνικούς της. Η δραστηριότητά τους στον τομέα της ειρηνικής παραγωγής πολύ σύντομα θα επέφερε αξιόλογα αποτελέσματα.

Παρόλα αυτά, δεν πρέπει να ξεχνάμε πως η νηπιακή ρωσική βιομηχανία δεν είχε ποτέ κατορθώσει να λειτουργήσει δίχως εξωτερική βοήθεια. Η Αντάντ υπονομεύει την οικονομική αναδιοργάνωση απαγορεύοντας στους ξένους ειδικούς που στην πραγματικότητα διηύθυναν τη ρώσικη βιομηχανία, να επιστρέψουν στη Ρωσία. Παρεμποδίζει την εγκατάσταση και λειτουργία των εργοστασίων, την μεταφορά των πρώτων υλών και της ενέργειας. Καταστρέφει την βιομηχανία και καταδικάζει τον πληθυσμό στην ανεργία, απαγορεύοντας την εισαγωγή κάθε είδους μηχανών, ατμομηχανών και βαγονιών. Η έλλειψη μεταφορών καθιστά αδύνατο τον εφοδιασμό των πόλεων με τρόφιμα. Οι ίδιες οι σοδειές κινδυνεύουν γιατί ο αγρότης δεν διαθέτει πλέον τα αναγκαία γεωργικά μηχανήματα που προμηθεύονταν στο παρελθόν από το εξωτερικό.

Η Σοβιετική Δημοκρατία για άλλη μια φορά έχει ζητήσει τη βοήθεια της ξένης βιομηχανίας και των ξένων ειδικών — μάλιστα, δήλωσε έτοιμη να πληρώσει μεγαλύτερο τίμημα για τις υπηρεσίες που είναι απαραίτητες για την τωρινή ανάπτυξη της ρωσικής οικονομίας. Αλλά, χωρίς καν να μπει στον κόπο να απαντήσει σε αυτές τις

προτάσεις, η Αντάντ εφαρμόζει έναν αυστηρό αποκλεισμό, χρησιμοποιώντας απειλές και βίαιες ενέργειες ενάντια στη Ρωσία, ακόμη και ενάντια στις Κεντρικές Δυνάμεις και τις ουδέτερες χώρες.

Οι εργαζόμενοι όλων των χωρών πρέπει να απαιτήσουν από τις κυβερνήσεις τους να αποκηρύξουν ξεκάθαρα την άμεση ή έμμεση επέμβαση ενάντια στη σοβιετική Ρωσία. Για να μορφοποιηθούν αυτά τα αιτήματα, το συνέδριο της 3ης Διεθνούς προτείνει σε όλους τους λαούς το ακόλουθο πρόγραμμα δράσης. Η τιμή, η ανεξαρτησία και το στοιχειώδες συμφέρον του απαιτούν από το προλεταριάτο όλων των χωρών να δράσει άμεσα, με όλα τα μέσα που έχει στη διάθεσή του, ακόμη και με επαναστατικά μέσα, αν είναι αναγκαίο, έτσι ώστε να επιτευχθούν οι παρακάτω στόχοι:

1. Η μη παρέμβαση της Αντάντ στα εσωτερικά ζητήματα της Σοβιετικής Ρωσίας.

2. Η άμεση απόσυρση όλων των ευρωπαϊκών και ασιατικών στρατευμάτων που βρίσκονται τώρα στη Ρωσία.

3. Η διακοπή κάθε άμεσης ή έμμεσης πολιτικής παρέμβασης είτε με τη μορφή της υποκίνησης είτε με τη μορφή της υλικής ή ηθικής υποστήριξης των ρώσων αντεπαναστατών ή των γειτονικών αντιδραστικών χωρών.

4. Η ακύρωση όλων των συνθηκών που σαν μοναδικό τους στόχο έχουν την δικαιολόγηση της επέμβασης της Αντάντ, των ρώσων αντεπαναστατών ή των γειτονικών κρατών. Η άμεση απομάκρυνση των διπλωματικών και στρατιωτικών αποστολών που έχουν σταλεί από τις κυβερνήσεις της Αντάντ στις περιοχές της νότιας και βόρειας Ρωσίας, της Ρουμανίας, της Πολωνίας, της Φινλανδίας και της Τσεχίας με στόχο να υποκινήσουν τον αγώνα ενάντια στη Σοβιετική Δημοκρατία.

5. Η αναγνώριση της Σοβιετικής Δημοκρατίας η οποία, έπειτα από δεκαοκτώ μήνες ύπαρξης, είναι ισχυρότερη και πιο δημοφιλής από ποτέ.

6. Η επανέναρξη των διπλωματικών σχέσεων, συμπεριλαμβανομένων του διορισμού επίσημων εκπροσώπων στη Ρωσία και της αναγνώρισης των ρώσων εκπροσώπων στο εξωτερικό.

7. Η αναγνώριση των απεσταλμένων της σοβιετικής κυβέρνησης στην Συνδιάσκεψη της Ειρήνης σαν αντιπροσώπους, και μάλιστα τους μοναδικούς αντιπροσώπους, του ρωσικού λαού. Μια ευρωπαϊκή ειρήνη που θα συζητιόταν και θα αποφασιζόταν χωρίς τη Ρωσία θα ήταν μια ιδιαίτερα ασταθής ειρήνη. Θα ήταν απεχθές και γελοίο να αναγνωριστούν ως εκπρόσωποι της Ρωσίας ή μέρους της, τα ανδρείκελα των διαφόρων τοπικών κυβερνήσεων που δημιουργήθηκαν τεχνητά από την Αντάντ και που αντιπροσωπεύουν μόνο προσωπικά συμφέροντα, χωρίς να αναγνωριστούν οι Μπολσεβίκοι.

8. Η άρση του οικονομικού αποκλεισμού, η συνέχιση του οποίου θα βυθίσει γρήγορα τη Ρωσία σε βιομηχανικό χάος και πείνα.

9. Η επανέναρξη των εμπορικών σχέσεων και η υπογραφή μιας οικονομικής συμφωνίας.

10. Η αποστολή αρκετών εκατοντάδων, ή καλύτερα, αρκετών χιλιάδων εκπαιδευμένου προσωπικού και τεχνικών στη Ρωσία: μηχανικών, εργοδηγών και ειδικευμένων εργατών, ιδίως εργατών μετάλλου, που θα βοηθήσουν καθοριστικά την βιομηχανία της νεαρής σοβιετικής δημοκρατίας ιδιαίτερα όσον αφορά τον πιο σημαντικό στόχο: την επιδιόρθωση του τροχαίου σιδηροδρομικού εξοπλισμού και των σιδηροδρομικών γραμμών καθώς και την οργάνωση των μεταφορών.

ΜΑΝΙΦΕΣΤΟ ΤΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΟΥΣ ΟΛΟΥ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

6 Μαρτίου 1919
(συντάχθηκε από τον σ. Τρότσκι)

Έχουν περάσει εβδομήντα δύο χρόνια από τότε που το κομμουνιστικό κόμμα παρουσίασε στον κόσμο το πρόγραμμά του με τη μορφή ενός Μανιφέστου γραμμένου από τους μεγαλύτερους κήρυκες της προλεταριακής επανάστασης, τον Καρλ Μαρξ και τον Φρίντριχ Έγκελς. Ήδη από κείνη την εποχή, ο κομμουνισμός που μόλις είχε μπει στον αγώνα, αντιμετώπιζε τις παγίδες, τις ψευτιές, το μίσος και τις διώξεις που εξαπέλυαν εναντίον του οι κυρίαρχες τάξεις, βλέποντας δικαιολογημένα στο πρόσωπό του τον θανάσιμο εχθρό τους. Σ' αυτά τα τρία τέταρτα του αιώνα που πέρασαν από τότε, η εξέλιξη του κομμουνισμού προχώρησε με περίπλοκα βήματα: γνώρισε διαδοχικά περιόδους με θυελλώδεις εξεγέρσεις και περιόδους υποχώρησης, επιτυχίες και σκληρές ήττες. Ουσιαστικά, όμως, το κίνημα ακολούθησε το δρόμο που είχε χαραχτεί από το Κομμουνιστικό Μανιφέστο. Η ώρα του τελικού και αποφασιστικού αγώνα έφτασε αργότερα απ' ότι προεξοφλούσαν και ήλπιζαν οι απόστολοι της κοινωνικής επανάστασης. Έφτασε όμως. Εμείς οι κομμουνιστές, οι αντιπρόσωποι του επαναστατικού προλεταριάτου στις διάφορες χώρες της Ευρώπης, της Αμερικής και της Ασίας, συγκεντρωμένοι στη Μόσχα, πρωτεύουσα της Σοβιετικής Ρωσίας, νιώθουμε κληρονόμοι και συνεχιστές του έργου που το πρόγραμμά του αναγγέλθηκε εβδομήντα δύο χρόνια πριν.

Το καθήκον μας είναι να γενικεύσουμε την επαναστατική πείρα της εργατικής τάξης, να απαλλάξουμε το κίνημα από τις προσμίξεις του οπορτουνισμού και του σοσιαλπατριωτισμού, να ενώσουμε τις δυνάμεις των πραγματικά επαναστατικών κομμάτων του παγκόσμιου προλεταριάτου και να επιταχύνουμε τη νίκη της κομμουνιστικής επανάστασης σε όλο τον κόσμο.

Σήμερα που η Ευρώπη είναι γεμάτη από συντρίμμια και ερείπια που καπνίζουν, οι χειρότεροι πυρομανείς της ιστορίας ασχολούνται να βρουν τους υπεύθυνους του πολέμου. Πίσω τους έχουν τους λακέδες τους, καθηγητές, κοινοβουλευτικούς, δημοσιογράφους, σοσιαλπατριώτες και τα άλλα πολιτικά στηρίγματα της μπουρζουαζίας.

Στη διάρκεια πολλών ετών το σοσιαλιστικό κίνημα προειδοποιούσε ότι ο ιμπεριαλιστικός πόλεμος ήταν αναπόφευκτος. Τις αιτίες του τις είδε στην ακόρεστη επιθυμία για κέρδος και ιδιοκτησία των κυρίαρχων τάξεων των δύο αντιπάλων παρατάξεων

και γενικά όλων των καπιταλιστικών χωρών. Δύο χρόνια πριν ξεσπάσει ο πόλεμος, στο Συνέδριο της Βασιλείας, οι υπεύθυνοι σοσιαλιστές ηγέτες όλου του κόσμου καταγγέλλανε τον ιμπεριαλισμό σαν την αιτία του μελλοντικού πολέμου. Απειλούσαν τη μπουρζουαζία πως θα εξαπολύσουν εναντίον της την κοινωνική επανάσταση, την εκδίκηση του προλεταριάτου για τα εγκλήματα του μιλιταρισμού.

Τώρα, ύστερα από πείρα πέντε χρόνων, τη στιγμή που η ιστορία (αφού φανέρωσε ήδη τις αρπακτικές ορέξεις της Γερμανίας) αποκαλύπτει τις όχι λιγότερο εγκληματικές ραδιουργίες των Συμμάχων, οι επίσημοι σοσιαλιστές των χωρών της Αντάντ, ακολουθώντας τις κυβερνήσεις τους, δεν παύουν να καταγγέλλουν τον εκθρονισμένο γερμανό Κάιζερ σαν τον μεγάλο υπεύθυνο του πολέμου. Και οι γερμανοί σοσιαλπατριώτες με την αξιοκαταφρόνητη δουλικότητά τους —αυτοί που τον Αύγουστο του 1914 έκαναν τη διπλωματική «Λευκή Βίβλο» των Χοεντσόλερν ιερό ευαγγέλιο των λαών— κατηγορούν τώρα με τη σειρά τους αυτή τη γκρεμισμένη γερμανική μοναρχία, που πιστοί υπηρέτες της στάθηκαν, ότι είναι η κύρια αιτία του πολέμου. Ελπίζουν έτσι να ξεχαστεί ο ρόλος που έπαιξαν και να κερδίσουν την επιείκεια και τη συγκατάβαση των νικητών. Πλάι όμως στο ρόλο που έπαιξαν οι έκπτωτες δυναστείες των Ρομανόφ, των Χοεντσόλερν, των Αψβούργων και οι καπιταλιστικές κλίκες στις χώρες τους, ο ρόλος των ηγετικών τάξεων της Γαλλίας, της Αγγλίας, της Ιταλίας και των Ηνωμένων Πολιτειών παρουσιάζεται σε όλη την εγκληματική του έκταση στο φως των γεγονότων και των διπλωματικών αποκαλύψεων.

Ως τη στιγμή που ξέσπασε ο πόλεμος, η αγγλική διπλωματία δεν είχε καθόλου βγάλει τη μυστηριώδη μάσκα της. Η κυβέρνηση του Σίτι φοβόταν ότι αν δήλωνε κατηγορηματικά την πρόθεσή της να συμμετάσχει στον πόλεμο στο πλευρό της Αντάντ, η κυβέρνηση του Βερολίνου θα υποχωρούσε και ο πόλεμος δεν θα γινόταν. Γι' αυτό και ενήργησε με τέτοιο τρόπο ώστε από τη μια μεριά να κάνει το Βερολίνο και τη Βιέννη να ελπίζουν στην ουδετερότητα της Αγγλίας και από την άλλη, να επιτρέπει στο Παρίσι και την Πετρούπολη να υπολογίζουν σίγουρα στη δική της επέμβαση.

Ο πόλεμος που προετοιμάστηκε από την ίδια την πορεία της ιστορίας επί δεκαετίες, εξαπολύθηκε από μια άμεση και συνειδητή πρόκληση της Μεγάλης Βρετανίας. Η κυβέρνηση αυτής της χώρας είχε λογαριάσει να υποστηρίξει αποκλειστικά τη Ρωσία και τη Γαλλία μόνο στο μέτρο που θα χρειαζόταν για να εξαντληθούν αυτές οι χώρες, εξαντλώντας έτσι και τη Γερμανία, τον θανάσιμο εχθρό της. Η δύναμη όμως του γερμανικού στρατιωτικού συστήματος αποδείχτηκε πολύ επικίνδυνη και έτσι έγινε αναγκαία όχι μια φαινομενική αλλά μια πραγματική επέμβαση της Αγγλίας.

Ο ρόλος του χαμογελαστού παρατηρητή, στον οποίο πάντα απέβλεπε η Μεγάλη Βρετανία, πέρασε έτσι στις Ηνωμένες Πολιτείες. Η κυβέρνηση του Ουίλσον δέχτηκε εύκολα τον αγγλικό αποκλεισμό που ελάττωνε τις πιθανότητες κερδοσκοπίας του αμερικάνικου χρηματιστηρίου πάνω στο ευρωπαϊκό αίμα, από τη στιγμή που οι χώρες της Αντάντ αποζημίωσαν την αμερικάνικη μπουρζουαζία με παχυλά κέρδη γι' αυτήν την παραβίαση του διεθνούς δικαίου. Ωστόσο η τεράστια στρατιωτική υπεροχή της Γερμανίας ανάγκασε με τη σειρά της την κυβέρνηση της Ουάσιγκτον να βγει από την πλασματική ουδετερότητα απέναντι στην Ευρώπη. Οι Ηνωμένες Πολιτείες ανέλαβαν την αποστολή που είχε η Αγγλία στους προηγούμενους πολέμους —αποστολή που η Αγγλία είχε προσπαθήσει ανεπιτυχώς να πραγματοποιήσει και σ'

αυτόν τον τελευταίο πόλεμο— απέναντι στην ευρωπαϊκή ήπειρο: να εξασθενίσει ένα από τα στρατόπεδα, χρησιμοποιώντας το άλλο, και να μην αναμιχτεί στις στρατιωτικές επιχειρήσεις παρά μόνο όσο ήταν απαραίτητο για να εξασφαλίσει όλα τα πλεονεκτήματα της κατάστασης. Η συμβολή της Αμερικής δεν ήταν μεγάλη, ήταν όμως εκείνη που τελικά χρειαζόταν και έτσι της εξασφάλισε το κέρδος σ' αυτό το παιχνίδι.

Οι αντιφάσεις του καπιταλιστικού συστήματος αποκαλύφτηκαν στην ανθρωπότητα, από τον πόλεμο και τις συνέπειές του, με τη μορφή φυσικών πόνων: πείνα, κρύο, επιδημίες και ξανακύλισμα στη βαρβαρότητα. Έτσι καταδικάστηκε ανέκκλητα η παλιά ακαδημαϊκή διαμάχη των σοσιαλιστών γύρω από τη «θεωρία της εξαθλίωσης» και «του βαθμιαίου περάσματος από τον καπιταλισμό στο σοσιαλισμό». Στατιστικολόγοι και σχολαστικοί της «θεωρίας για την άμβλυνση των κοινωνικών αντιφάσεων» αναζητούσαν επί δεκαετίες σε όλες τις γωνιές του κόσμου, γεγονότα πραγματικά ή φανταστικά για να μπορέσουν να αποδείξουν πόση σημαντική πρόοδο σημείωσε το επίπεδο της ευημερίας ορισμένων ομάδων ή κατηγοριών της εργατικής τάξης. Η «θεωρία της εξαθλίωσης των μαζών» ενταφιάστηκε κάτω από τα περιφρονητικά σφυρίγματα των ευνούχων που κατέχουν τις πανεπιστημιακές έδρες της μπουρζουαζίας και των μανδαρίνων του σοσιαλιστικού οπορτουνισμού. Τώρα δεν είναι πια μόνο η κοινωνική εξαθλίωση, αλλά μια φυσική και βιολογική εξασθένιση που παρουσιάζεται με όλη την αποκρουστική της μορφή.

Η καταστροφή του ιμπεριαλιστικού πολέμου σάρωσε ολοκληρωτικά όλες τις κατακτήσεις των συνδικαλιστικών και κοινοβουλευτικών αγώνων. Ωστόσο, κι αυτός ο πόλεμος γεννήθηκε από τις εσωτερικές τάσεις του καπιταλισμού, ακριβώς όπως και τα οικονομικά παζαρέματα ή οι κοινοβουλευτικοί συμβιβασμοί που θάφτηκαν μέσα στο αίμα και τη λάσπη.

Το χρηματιστικό κεφάλαιο, αφού έριξε την ανθρωπότητα στην άβυσσο του πολέμου, γνώρισε και το ίδιο στα χρόνια αυτού του πολέμου μια καταστροφική μεταβολή. Η εξάρτηση του χαρτονομίσματος από την υλική παραγωγή, έπαψε οριστικά να υπάρχει. Το χαρτονόμισμα, χάνοντας ολοένα και περισσότερο την αξία του σαν μέσο και σαν ρυθμιστής της ανταλλαγής των εμπορευμάτων μέσα στο καπιταλιστικό καθεστώς, μετατράπηκε σε μέσο φορολογίας, κατάκτησης και γενικά στρατιωτικής και οικονομικής βίας.

Ο ολοκληρωτικός εξευτελισμός της αξίας των χαρτονομισμάτων δείχνει τη γενική θανάσιμη κρίση της καπιταλιστικής εμπορευματικής κυκλοφορίας. Αν ο ελεύθερος ανταγωνισμός, σαν ρυθμιστής της παραγωγής και της διανομής, αντικαταστάθηκε στους κύριους τομείς της οικονομίας από το σύστημα των τραστ και των μονοπωλίων πολλές δεκαετίες πριν από τον πόλεμο, η ίδια η πορεία του πολέμου απέσπασε το ρόλο του ρυθμιστή από τα οικονομικά συγκροτήματα για να τον μεταβιβάσει απευθείας στη στρατιωτική και κυβερνητική εξουσία. Η αναδιανομή των πρώτων υλών, η εκμετάλλευση του πετρελαίου του Μπακού ή της Ρουμανίας, του κάρβουνου του Ντόνετς, του σιταριού της Ουκρανίας, η χρησιμοποίηση των ατμομηχανών, των βαγονιών και των αυτοκινήτων της Γερμανίας, η έλλειψη ψωμιού και κρέατος στην πεινασμένη Ευρώπη, όλα αυτά τα βασικά ζητήματα της οικονομικής ζωής του κόσμου δεν ρυθμίζονται πια από τον ελεύθερο ανταγωνισμό, ούτε από τους συνδυασμούς των τραστ και των εθνικών και διεθνών κονσόρτσιουμ αλλά από την άμεση εφαρμογή της στρατιωτικής δύναμης για χάρη της διατήρησης της ίδιας της οικονομικής ζωής του

κόσμου. Αν η απόλυτη υποταγή της πολιτικής εξουσίας στο χρηματιστικό κεφάλαιο οδήγησε την ανθρωπότητα στο ιμπεριαλιστικό σφαγείο, αυτό το σφαγείο επέτρεψε στο χρηματιστικό κεφάλαιο όχι μόνο να στρατιωτικοποιήσει από την κορφή ως τα νύχια το κράτος αλλά να στρατιωτικοποιηθεί και το ίδιο, σε σημείο που να μη μπορεί πια να ανταποκριθεί στα ουσιώδη οικονομικά του καθήκοντα παρά μόνο με το σίδερο και το αίμα.

Οι οπορτουνιστές που πριν από τον πόλεμο καλούσαν τους εργάτες να μετριάσουν τις διεκδικήσεις τους (με το πρόσχημα ότι έτσι θα περάσουν σιγά σιγά στο σοσιαλισμό) και που στη διάρκεια του πολέμου τους ανάγκασαν τους εργάτες να απαρνηθούν τον ταξικό αγώνα στο όνομα της ιερής ένωσης και της εθνικής άμυνας, ζητάνε τώρα από το προλεταριάτο μια καινούργια θυσία, αυτή τη φορά για να κατανικηθούν οι τρομακτικές συνέπειες του πολέμου. Αν τέτοια κηρύγματα γίνονταν αποδεκτά από τις εργατικές μάζες τότε η ανάπτυξη του κεφαλαίου θα συνεχιζόταν με νέες, ακόμα πιο συγκεντρωτικές και πιο τερατώδεις μορφές και με τη θυσία πολλών γενεών — και με τη μοιραία προοπτική ενός καινούριου παγκόσμιου πολέμου. Ευτυχώς για την ανθρωπότητα, αυτό δεν είναι πια δυνατό.

Η κρατικοποίηση της οικονομικής ζωής, εναντίον της οποίας διαμαρτυρόταν τόσο ο καπιταλιστικός φιλελευθερισμός, είναι ήδη γεγονός τετελεσμένο. Από δω και μπρος είναι αδύνατο να ξαναγυρίσουμε όχι μόνο στον ελεύθερο ανταγωνισμό, αλλά ούτε και στην κυριαρχία των τραστ, των συνδικάτων και των άλλων ακόρεστων καπιταλιστικών οργανισμών. Όλο το ζήτημα είναι να ξέρουμε ποιος είναι εκείνος που θα πάρει στα χέρια του την κρατικοποιημένη παραγωγή: το ιμπεριαλιστικό κράτος ή το κράτος του νικηφόρου προλεταριάτου;

Με άλλα λόγια: Ολόκληρη η εργαζόμενη ανθρωπότητα θα γίνει δούλος μιας κλίκας που κάτω από το έμβλημα της Κοινωνίας των Εθνών και μέσω ενός «διεθνούς» στρατού και ενός «διεθνούς» στόλου, θα ληστεύει και θα πνίγει τους μεν, θα υποστηρίζει τους άλλους, αλλά, παντού και πάντοτε, θα αλυσοδένει το προλεταριάτο με αποκλειστικό σκοπό να διατηρήσει την κυριαρχία της; Ή η εργατική τάξη της Ευρώπης και των πιο ανεπτυγμένων χωρών του κόσμου θα πάρει στα χέρια της την οικονομική ζωή, έστω και αποδιοργανωμένη και κατεστραμμένη, για να εξασφαλίσει την ανοικοδόμησή της πάνω σε σοσιαλιστικές βάσεις;

Ο περιορισμός της περιόδου της κρίσης που περνάμε δεν είναι δυνατός παρά μόνο με τις μεθόδους της δικτατορίας του προλεταριάτου, που δεν κοιτάζει το παρελθόν, που δεν λογαριάζει τα κληρονομικά προνόμια και το δίκαιο της ιδιοκτησίας, αλλά μόνο την ανάγκη να σωθούν οι πεινασμένες μάζες και γι' αυτό κινητοποιεί όλα τα μέσα και όλες τις δυνάμεις, ψηφίζει την υποχρέωση της εργασίας για όλους, εγκαινιάζει το καθεστώς της εργατικής πειθαρχίας με σκοπό όχι μονάχα να θεραπευθούν τα ανοιχτά τραύματα που προκάλεσε ο πόλεμος, αλλά και να ανυψωθεί η ανθρωπότητα σε νέες κορυφές που ούτε καν τις είχαμε διανοηθεί.

Το εθνικό κράτος αφού έδωσε ισχυρή ώθηση στην καπιταλιστική εξέλιξη, έγινε πολύ περιορισμένος χώρος για την περαιτέρω ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων. Αυτό το φαινόμενο έκανε δυσκολότερη την κατάσταση των μικρών κρατών που περικλείονταν ανάμεσα στις μεγάλες δυνάμεις της Ευρώπης και του κόσμου. Τα μικρά αυτά κράτη που γεννήθηκαν σε διάφορες εποχές σαν ροκανίδια από το πελέκημα των μεγάλων κρατών, σαν μικροκέρματα προς ανταπόδοση διαφόρων υπηρε-

σιών, σαν στρατηγικά ουδέτερες ζώνες, έχουν τις δυναστείες τους, τις διευθύνουσες κάστες τους, τις ιμπεριαλιστικές αξιώσεις τους και τις διπλωματικές τους ραδιουργίες. Μέχρι τον πόλεμο, η φανταστική τους ανεξαρτησία στηρίχτηκε, ακριβώς όπως και η ισορροπία δυνάμεων στην Ευρώπη, στον αδιάκοπο ανταγωνισμό των δύο ιμπεριαλιστικών στρατοπέδων. Ο πόλεμος κατέστρεψε αυτήν την ισορροπία. Δίνοντας στην αρχή ένα τεράστιο πλεονέκτημα στη Γερμανία, ανάγκασε τα μικρά κράτη να ζητήσουν τη σωτηρία τους στη μεγαλοψυχία του γερμανικού μιλιταρισμού. Όταν νικήθηκε η Γερμανία, η μπουρζουαζία των μικρών κρατών, με σύμφωνους και τους «σοσιαλιστές» πατριώτες, στράφηκε προς την αντίθετη πλευρά για να χαιρετήσει τον θριαμβευτή ιμπεριαλισμό των Συμμάχων, και στα υποκριτικά άρθρα του προγράμματος του Ουίλσον καταπιάστηκε να αναζητάει εξασφαλίσεις για τη διατήρηση της ανεξάρτητης ύπαρξής της. Σύγχρονα, ο αριθμός των μικρών κρατών αυξήθηκε: από την αυστροουγγρική μοναρχία ή από την τσαρική αυτοκρατορία αποσπάστηκαν νέα κράτη που, μόλις γεννήθηκαν, αρπάχτηκαν κιόλας μεταξύ τους από το λαιμό για συνοριακά ζητήματα. Οι ιμπεριαλιστές Σύμμαχοι, σ' αυτό το διάστημα, ετοιμάζουν συνδυασμούς μικρών κρατών, παλιών και νέων, για να τα συνδέσουν μεταξύ τους με αμοιβαίο μίσος και γενική αδυναμία. Οι Σύμμαχοι ιμπεριαλιστές, συντρίβοντας και βιάζοντας τους μικρούς και αδύνατους λαούς, ακριβώς όπως λίγο πριν έκαναν οι ιμπεριαλιστές των κεντρικών αυτοκρατοριών, δεν παύουν ωστόσο να μιλάνε για τα δικαιώματα των εθνοτήτων που, την ίδια στιγμή, τα καταπατάνε στην Ευρώπη και σ' ολόκληρο τον κόσμο.

Μόνο η προλεταριακή επανάσταση μπορεί να εξασφαλίσει στους μικρούς λαούς ελεύθερη ύπαρξη, γιατί θα απελευθερώσει τις παραγωγικές δυνάμεις όλων των χωρών από τις σφιγμένες τανάλιες των εθνικών κρατών, ενώνοντας τους λαούς σε μια στενή οικονομική συνεργασία σύμφωνα με ένα κοινό οικονομικό σχέδιο. Μόνο η προλεταριακή επανάσταση θα δώσει στους πιο αδύνατους και λιγότερο πολυάριθμους λαούς τη δυνατότητα να ρυθμίσουν με απόλυτη ελευθερία και ανεξαρτησία την εθνική τους κουλτούρα χωρίς διόλου να βλάψουν την ενοποιημένη και συγκεντροποιημένη οικονομική ζωή της Ευρώπης και του κόσμου.

Ο τελευταίος πόλεμος (που σε μεγάλο μέρος στάθηκε πόλεμος για την κατάκτηση αποικιών) στάθηκε επίσης και πόλεμος που έγινε με τη βοήθεια των αποικιών. Οι αποικιακοί λαοί σύρθηκαν στον ευρωπαϊκό πόλεμο σε άγνωστες ως τότε αναλογίες. Οι Ινδοί, οι Μαύροι, οι Άραβες, οι νησιώτες της Μαδαγασκάρης πολέμησαν στην ευρωπαϊκή γη — για ποιο λόγο; Για να παραμείνουν περισσότερο χρόνο δούλοι της Αγγλίας και της Γαλλίας. Ποτέ ως τώρα το αίσχος και η αδικία του καπιταλιστικού κυριαρχίας στις αποικίες δεν ήταν τόσο παραδειγματικά, ποτέ το πρόβλημα της αποικιακής δουλείας δεν είχε τεθεί με τέτοια οξύτητα.

Αυτός είναι ο λόγος που ξέσπασαν μια σειρά εξεγέρσεις ή επαναστατικά κινήματα σε όλες τις αποικίες. Στην ίδια την Ευρώπη, η Ιρλανδία υπενθύμισε με αιματηρές μάχες στους δρόμους ότι ήταν ακόμα και ότι είχε συνείδηση του ότι εξακολουθεί να είναι μια υποδουλωμένη χώρα. Στη Μαδαγασκάρη, στο Ανάμ [περιοχή του Βιετνάμ], και σε άλλους τόπους, τα στρατεύματα της αστικής δημοκρατίας αντιμετώπισαν πολλές φορές κατά τη διάρκεια του πολέμου εξεγέρσεις αποικιακών σκλάβων. Στις Ινδίες, το επαναστατικό κίνημα δεν σταμάτησε ούτε για μια μέρα και πρόσφατα οδηγήθηκε σε επιβλητικές εργατικές απεργίες, στις οποίες η βρετανική κυβέρνηση

απάντησε στέλνοντας τα τεθωρακισμένα της στην Βομβάη.

Έτσι το αποικιακό ζήτημα τέθηκε σε όλη του την έκταση όχι μόνο στον πράσινο τάπητα του συνεδρίου των διπλωματών στο Παρίσι, αλλά και στις ίδιες τις αποικίες. Το πρόγραμμα του Ουίλσον έχει σαν σκοπό, με την ευνοϊκότερη ερμηνεία, να αλλάξει την ετικέτα της αποικιακής δουλείας. Η απελευθέρωση των αποικιών δεν είναι νοητή παρά μόνο αν πραγματοποιηθεί σύγχρονα με την απελευθέρωση της εργατικής τάξης στις μητροπόλεις. Οι εργάτες και οι αγρότες όχι μόνο του Ανάμ, της Αλγερίας ή της Βεγγάλης, αλλά ακόμα και της Περσίας και της Αρμενίας, δεν θα μπορέσουν να χαρούν μιαν ανεξάρτητη ύπαρξη παρά μόνο την ημέρα όπου οι εργάτες της Αγγλίας και της Γαλλίας, αφού ανατρέψουν τον Λόιντ Τζορτζ και τον Κλεμανσό, θα πάρουν στα χέρια τους την κυβερνητική εξουσία. Από τώρα, στις πιο ανεπτυγμένες αποικίες, ο αγώνας δεν αρχίζει πια κάτω από τη σημαία της εθνικής απελευθέρωσης, αλλά παίρνει αμέσως κοινωνικό χαραχτήρα, περισσότερο ή λιγότερο έντονο. Αν η καπιταλιστική Ευρώπη παρέσυρε παρά τη θέλησή τους, τα πιο καθυστερημένα τμήματα του κόσμου στη δίνη των καπιταλιστικών σχέσεων, η σοσιαλιστική Ευρώπη θα 'ρθει με τη σειρά της να βοηθήσει τις απελευθερωμένες αποικίες με την τεχνική, την οργάνωση και την ηθική επιρροή της, ώστε να επιταχυνθεί το πέρασμά τους στην σχεδιασμένη και οργανωμένη σοσιαλιστική οικονομία.

Αποικιακοί σκλάβοι της Αφρικής και της Ασίας: η ώρα της δικτατορίας του προλεταριάτου στην Ευρώπη θα ηχήσει για σας σαν ώρα της απελευθέρωσής σας!

Ολόκληρος ο αστικός κόσμος κατηγορεί τους κομμουνιστές ότι καταστρέφουν την ελευθερία και την πολιτική δημοκρατία. Αυτό είναι ψέμα. Το προλεταριάτο, παίρνοντας στα χέρια του την εξουσία, αποκαλύπτει απλώς το αδύνατον της εφαρμογής των μεθόδων της αστικής δημοκρατίας και δημιουργεί τις συνθήκες και τις μορφές μιας καινούργιας ανώτερης δημοκρατίας, της εργατικής. Όλη η πορεία της καπιταλιστικής εξέλιξης, ιδιαίτερα κατά την τελευταία ιμπεριαλιστική εποχή, υπονόμευσε τις βάσεις της πολιτικής δημοκρατίας, όχι μόνο διαιρώντας το έθνος σε δύο ασυμφιλίωτες εχθρικές τάξεις, αλλά ακόμα και καταδικάζοντας στον οικονομικό μαρασμό και στην πολιτική αδυναμία πολλά στρώματα της μικροαστικής τάξης και του προλεταριάτου, όπως επίσης και τα πιο απόκληρα στρώματα αυτού του προλεταριάτου.

Σε εκείνες τις χώρες που η ιστορική εξέλιξη έδωσε τη δυνατότητα, η εργατική τάξη χρησιμοποίησε το καθεστώς της πολιτικής δημοκρατίας για να οργανωθεί ενάντια στο κεφάλαιο. Το ίδιο θα συμβεί στο μέλλον στις χώρες όπου δεν έχουν ακόμα ωριμάσει οι συνθήκες για την εργατική επανάσταση. Όμως πλατιές μάζες του ενδιάμεσου πληθυσμού, όχι μόνο στα χωριά, αλλά και στις πόλεις, κρατιούνται καθυστερημένες από τον καπιταλισμό, μένοντας ολόκληρες εποχές πίσω στην κλίμακα της ιστορικής εξέλιξης.

Ο αγρότης της Βαυαρίας και του Μπάντεν, που εξακολουθεί να μην βλέπει πέρα από το θόλο της εκκλησίας του χωριού του, ο γάλλος μικροαμπελουργός που έχει χρεοκοπήσει εξαιτίας της νοθείας που κάνουν στο κρασί οι μεγάλοι καπιταλιστές, και ο αμερικάνος μικροκαλλιεργητής που τον έχουν ληστέψει και εξαπατήσει οι τράπεζες και οι αντιπρόσωποι στο Κογκρέσο — όλα αυτά τα κοινωνικά στρώματα που τα απώθησε ο καπιταλισμός από την πορεία της ιστορικής εξέλιξης, καλούνται, στα χαρτιά, από το καθεστώς της πολιτικής δημοκρατίας να δεχτούν την διακυβέρνηση του κράτους. Στην πραγματικότητα, όμως, σε όλα τα βασικά ζητήματα από τα

οποία καθορίζεται η τύχη των εθνών, η οικονομική ολιγαρχία είναι εκείνη που παίρνει τις αποφάσεις πίσω από την πλάτη της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας. Αυτό έγινε προηγουμένως στο ζήτημα του πολέμου, αυτό γίνεται και σήμερα στο ζήτημα της ειρήνης. Στο βαθμό που η οικονομική ολιγαρχία εξακολουθεί να ενδιαφέρεται για την επικύρωση των πράξεων βίας της από το κοινοβούλιο, το αστικό κράτος έχει στη διάθεσή του, για να πετύχει τα αναγκαία αποτελέσματα, όλα τα όργανα της ψευτιάς, της δημαγωγίας, του δόλου, της συκοφαντίας, της δωροδοκίας, της τρομοκρατίας, που κληρονόμησε από αιώνες ταξικής υποδούλωσης και πολλαπλασίασε χάρη σε όλα τα θαύματα της καπιταλιστικής τεχνολογίας.

Το να απαιτούμε από το προλεταριάτο, στην τελευταία αποφασιστική μάχη του εναντίον του κεφαλαίου, να τηρεί με ευλάβεια τους νόμους και τους κανόνες της πολιτικής δημοκρατίας είναι σαν να απαιτούμε από έναν άνθρωπο που αγωνίζεται να σώσει τη ζωή του από φονιάδες να τηρεί τους τεχνικούς και περιοριστικούς κανόνες της γαλλικής πυγμαχίας που έχει επιβάλλει αλλά αδυνατεί να τηρήσει ο εχθρός του.

Σε αυτό το βασίλειο της καταστροφής, όπου όχι μόνο τα μέσα παραγωγής και μεταφοράς, αλλά και οι θεσμοί της πολιτικής δημοκρατίας αποτελούν ένα σωρό από αιματοβαμμένα ακρωτηριασμένα μέλη, το προλεταριάτο είναι αναγκασμένο να δημιουργήσει έναν δικό του μηχανισμό που να έχει σχεδιαστεί, πρώτα και κύρια, για να κατοχυρώσει την εσωτερική συνοχή της εργατικής τάξης και να διασφαλίσει τη δυνατότητα της επαναστατικής παρέμβασής της στην κατοπινή εξέλιξη της ανθρωπότητας. Αυτό το μηχανισμό αντιπροσωπεύουν τα Σοβιέτ των Εργατών. Τα παλιά κόμματα, οι παλιές συνδικαλιστικές οργανώσεις, όπως αναδείχθηκε στις συνόδους κορυφής τους, αποδείχτηκαν ανίκανα όχι μόνο να λύσουν, αλλά ακόμα και να κατανοήσουν τα καθήκοντα που έθετε η νέα εποχή. Το προλεταριάτο δημιούργησε έναν καινούργιο τύπο οργάνωσης, μια πλατιά οργάνωση που αγκαλιάζει τις εργατικές μάζες ανεξάρτητα από το επάγγελμα ή το επίπεδο της πολιτικής τους εξέλιξης, έναν ευλύγιστο μηχανισμό που επιτρέπει τη συνεχή ανανέωση και επέκταση και που είναι ικανός να παρασύρει στην τροχιά του διαρκώς νέα στρώματα, να ανοίγει διάπλατα τις πόρτες του στα στρώματα των ανθρώπων του μόχθου που είναι κοντά στο προλεταριάτο, τόσο στην πόλη όσο και στην ύπαιθρο. Αυτή η αναντικατάστατη οργάνωση αυτοδιεύθυνσης της εργατικής τάξης, αυτή η οργάνωση της πάλης της τόσο στην πορεία για την κατάκτηση της εξουσίας όσο και αργότερα, μετά την κατάκτησή της, έχει δοκιμαστεί από την εμπειρία διαφόρων χωρών και αποτελεί την ισχυρότερη κατάκτηση και το ισχυρότερο όπλο του προλεταριάτου στην εποχή μας.

Σε εκείνες τις χώρες όπου οι μάζες του μόχθου είναι συνειδητοποιημένες, συγκροτούνται σήμερα και θα εξακολουθήσουν να συγκροτούνται Σοβιέτ των αντιπροσώπων των εργατών, των στρατιωτών και των αγροτών. Η ενδυνάμωση των Σοβιέτ, η αύξηση του κύρος τους, η αντιπαράθεσή τους στον κυβερνητικό μηχανισμό της μπουρζουαζίας — αυτό είναι σήμερα το πιο σημαντικό καθήκον των ταξικά συνειδητοποιημένων και τίμιων εργατών όλου του κόσμου. Μέσω των Σοβιέτ, η εργατική τάξη μπορεί να σωθεί από τη διάλυση που δημιουργούν στους κόλπους της τα φριχτά βάσανα του πολέμου, η πείνα, η βία των κυρίαρχων τάξεων καθώς και η προδοσία των προηγούμενων ηγετών της. Μέσω των Σοβιέτ, η εργατική τάξη θα μπορέσει να πάρει την εξουσία, με τον πιο σίγουρο και εύκολο τρόπο, σε όλες τις χώρες όπου τα Σοβιέτ θα μπορέσουν να συσπειρώσουν γύρω τους την πλειοψηφία των ανθρώπων του μό-

χθου. Μέσω των Σοβιέτ, αφού κατακτήσει την εξουσία, η εργατική τάξη θα ασκήσει τον έλεγχο της σε όλους τους τομείς της οικονομικής και πολιτιστικής ζωής της χώρας, όπως γίνεται ήδη στη Ρωσία. Η κατάρρευση του ιμπεριαλιστικού κράτους, με την μορφή του τσαρικού κράτους μέχρι τις πιο δημοκρατικές μορφές του, πραγματοποιείται ταυτόχρονα με την κατάρρευση του ιμπεριαλιστικού στρατιωτικού συστήματος. Οι πολυπληθείς στρατοί των εκατομμυρίων στρατιωτών που επιστράτευσε ο ιμπεριαλισμός δεν μπορούσαν να διατηρηθούν παρά μόνο στο βαθμό που το προλεταριάτο παρέμενε υπάκουο κάτω από τον ζυγό της μπουρζουαζίας. Η διάλυση της εθνικής ενότητας σημαίνει την αναπόφευκτη διάλυση του στρατού. Αυτό ακριβώς έγινε πρώτα στη Ρωσία κι ύστερα στη Γερμανία και την Αυστροουγγαρία. Το ίδιο πρέπει να περιμένουμε να γίνει και στις άλλες ιμπεριαλιστικές χώρες. Η εξέγερση του αγρότη ενάντια στο γαιοκτήμονα, του εργάτη ενάντια στον καπιταλιστή καθώς και των δυο τους ενάντια στη μοναρχική ή τη «δημοκρατική» γραφειοκρατία, συνοδεύεται αναπόφευκτα και από την εξέγερση των στρατιωτών ενάντια στους αξιωματικούς, και στη συνέχεια, από μια βαθιά ρήξη ανάμεσα στα προλεταριακά και τα αστικά στοιχεία του στρατού. Ο ιμπεριαλιστικός πόλεμος που έστρεψε το ένα έθνος ενάντια στο άλλο, μετατράπηκε και μετατρέπεται σε εμφύλιο πόλεμο που στρέφει τη μια τάξη ενάντια στην άλλη.

Οι γοερές κραυγές του αστικού κόσμου για τον εμφύλιο πόλεμο και την κόκκινη τρομοκρατία, αποτελούν την πιο τερατώδη υποκρισία που γνώρισε ποτέ η ιστορία των πολιτικών αγώνων. Δεν θα γινόταν εμφύλιος πόλεμος αν οι κλίκες των εκμεταλλευτών που οδήγησαν την ανθρωπότητα στο χείλος της καταστροφής, δεν αντιτάσσονταν σε κάθε βήμα προόδου που έκαναν οι μάζες των ανθρώπων του μόχθου, αν δεν οργάνωναν συνωμοσίες και δολοφονίες και αν δεν ζητούσαν τη βοήθεια των ξένων κρατών για να διατηρήσουν ή να ανακτήσουν τα προνόμια που είχαν κλέψει.

Ο εμφύλιος πόλεμος επιβάλλεται στην εργατική τάξη από τους θανάσιμους εχθρούς της. Η εργατική τάξη δεν μπορεί να αποφύγει να απαντήσει με χτυπήματα στα χτυπήματα που καταφέρονται εναντίον της, χωρίς να απαρνηθεί την ίδια τη φύση της και το μέλλον της που είναι και το μέλλον όλης της ανθρωπότητας. Τα κομμουνιστικά κόμματα δεν προκαλούν ποτέ τεχνητά τον εμφύλιο πόλεμο, αντίθετα, προσπαθούν να μειώσουν όσο το δυνατόν περισσότερο την διάρκειά του κάθε φορά που αναγκαστικά ξεσπάει, επιδιώκουν να περιορίσουν στο ελάχιστο τον αριθμό των θυμάτων και πάνω απ' όλα να εξασφαλίσουν τη νίκη του προλεταριάτου. Απ' εδώ προκύπτει η αναγκαιότητα του έγκαιρου αφοπλισμού της μπουρζουαζίας, του έγκαιρου εξοπλισμού των εργατών, της έγκαιρης δημιουργίας ενός κομμουνιστικού στρατού για να υπερασπίσει την εξουσία του προλεταριάτου και να διατηρήσει απαραβίαστη την σοσιαλιστική του οικοδόμηση. Τέτοιος είναι ο Κόκκινος Στρατός της Σοβιετικής Ρωσίας, που δημιουργήθηκε και εξακολουθεί να υπάρχει σαν προπύργιο των κατακτήσεων της εργατικής τάξης εναντίον όλων των επιθέσεων, τόσο από το εσωτερικό όσο και από το εξωτερικό. Ο σοβιετικός στρατός είναι αδιαχώριστος από το σοβιετικό κράτος.

Οι πιο προχωρημένοι εργάτες, συνειδητοποιώντας τον παγκόσμιο χαραχτήρα των καθηκόντων τους, πάσχισαν, από τα πρώτα βήματα του οργανωμένου σοσιαλιστικού κινήματος να το ενοποιήσουν σε διεθνή κλίμακα. Η αρχή έγινε το 1864, στο Λονδίνο, από την 1η Διεθνή. Ο γαλλοπρωσικός πόλεμος από τον οποίο αναδύθηκε

η Γερμανία των Χοεντσόλερν, ανέτρεψε τα σχέδια της 1ης Διεθνούς και ταυτόχρονα έδωσε ώθηση στη ανάπτυξη εθνικών εργατικών κομμάτων. Αυτά τα κόμματα το 1889 συγκεντρώθηκαν στο Συνέδριο του Παρισιού και ίδρυσαν την οργάνωση της 2ης Διεθνούς. Το κέντρο βάρους, όμως, του εργατικού κινήματος παρέμεινε, εκείνη την περίοδο, σε καθαρά εθνικό έδαφος, ολοκληρωτικά μέσα στα πλαίσια των εθνικών κρατών, στις βάσεις της εθνικής βιομηχανίας, στη σφαίρα του εθνικού κοινοβουλευτισμού. Οι δεκαετίες ρεφορμιστικής οργανωτικής δράσης δημιούργησαν μια ολόκληρη γενιά ηγετών που η πλειοψηφία τους παραδέχονταν στα λόγια το πρόγραμμα της κοινωνικής επανάστασης, στην πράξη όμως το αρνούνταν, καθώς είχαν βουτηχτεί στο ρεφορμισμό και προσαρμόζονταν δουλικά στο αστικό κράτος. Ο οπορτουνιστικός χαρακτήρας των ηγετικών κομμάτων της 2ης Διεθνούς αποκαλύφτηκε πλήρως και οδήγησε στη μεγαλύτερη κατάρρευση στην παγκόσμια ιστορία, τη στιγμή που η εξέλιξη των ιστορικών γεγονότων απαιτούσε από τα κόμματα της εργατικής τάξης την εφαρμογή επαναστατικών μεθόδων πάλης. Αν ο πόλεμος του 1870 έπληξε την 1η Διεθνή αποκαλύπτοντας ότι πίσω από το κοινωνικό και επαναστατικό της πρόγραμμα δεν υπήρχε ακόμα μια ενοποιημένη μαζική δύναμη, ο πόλεμος του 1914 σκότωσε τη 2η Διεθνή αποκαλύπτοντας ότι οι ισχυρότερες οργανώσεις των εργατικών μαζών κυριαρχούνταν από κόμματα που είχαν μετασχηματιστεί σε βοηθητικά όργανα του αστικού κράτους.

Αυτό δεν ισχύει μόνο για τους σοσιαλπατριώτες που σήμερα έχουν πια περάσει ανοιχτά και καθαρά στο στρατόπεδο της μπουρζουαζίας και έχουν γίνει οι αγαπημένοι της πληρεξούσιοι και έμπιστοι και οι πιο αξιόπιστοι εκτελεστές της εργατικής τάξης. Ισχύει επίσης και για την ασαφή και ασταθή τάση του σοσιαλιστικού κέντρου, που επιδιώκει την επανίδρυση της 2ης Διεθνούς, δηλαδή την επαναφορά της στενοκεφαλιάς, του οπορτουνισμού και της επαναστατικής αδυναμίας των ηγετικών συνόδων κορυφής της. Το Ανεξάρτητο Κόμμα της Γερμανίας, η σημερινή πλειοψηφία του Σοσιαλιστικού Κόμματος Γαλλίας, η ομάδα των Μενσεβίκων στη Ρωσία, το Ανεξάρτητο Εργατικό Κόμμα της Αγγλίας και άλλες παρόμοιες ομάδες προσπαθούν να καλύψουν τη θέση που είχαν προπολεμικά τα παλιά επίσημα κόμματα της 2ης Διεθνούς. Μέχρι στιγμής προτείνουν τις ιδέες του συμβιβασμού και της συμφιλίωσης και με όλα τα μέσα που έχουν στη διάθεσή τους, παραλύουν την ενεργητικότητα του προλεταριάτου παρατείνοντας έτσι την κρίση και πολλαπλασιάζοντας τα δεινά της Ευρώπης. Ο αγώνας εναντίον του σοσιαλιστικού κέντρου αποτελεί την αναγκαία προϋπόθεση της επιτυχίας του αγώνα εναντίον του ιμπεριαλισμού.

Απορρίπτοντας όλη την απροθυμία, τα ψέματα και τη διαφθορά των ξεπερασμένων επίσημων σοσιαλιστικών κομμάτων, εμείς οι κομμουνιστές, ενωμένοι μέσα στην 3η Διεθνή, θεωρούμε ότι είμαστε οι άμεσοι συνεχιστές των ηρωικών προσπαθειών και δοκιμασιών μιας μεγάλης σειράς γενιών επαναστατών, από τον Μπαμπέφ ως τον Καρλ Λίμπνεχτ και τη Ρόζα Λούξεμπουργκ.

Αν η 1η Διεθνής προοιώνισε την μελλοντική πορεία της εξέλιξης και υπέδειξε τα μονοπάτια της και αν η 2η Διεθνής συγκέντρωσε και οργάνωσε εκατομμύρια εργατών, η 3η Διεθνής είναι η Διεθνής της ανοιχτής και μαζικής δράσης, η Διεθνής της επαναστατικής πραγμάτωσης, η Διεθνής της πράξης.

Αρκετά έχει μαστιγώσει η σοσιαλιστική κριτική την αστική τάξη πραγμάτων. Το καθήκον του Διεθνούς Κομμουνιστικού Κόμματος είναι να ανατρέψει αυτό το καθεστώς

και να υψώσει στη θέση του το οικοδόμημα της σοσιαλιστικής τάξης πραγμάτων. Καλούμε τους εργαζόμενους και τις εργαζόμενες όλων των χωρών να ενωθούν κάτω από τη σημαία του κομμουνισμού που ήδη είναι η σημαία των πρώτων μεγάλων νικών.

Εργάτες όλου του κόσμου, ενωθείτε στον αγώνα ενάντια στην ιμπεριαλιστική βαρβαρότητα, ενάντια στη μοναρχία και τις προνομιούχες τάξεις, ενάντια στο αστικό κράτος και την αστική ιδιοκτησία, ενάντια σε όλες τις όψεις και τις μορφές της ταξικής και της εθνικής καταπίεσης!

Εργάτες όλου του κόσμου, ενωθείτε κάτω από τη σημαία του επαναστατικού αγώνα για την εξουσία και τη δικτατορία του προλεταριάτου, κάτω από τη σημαία της 3ης Διεθνούς!

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΟΚΚΙΝΟ ΣΤΡΑΤΟ

2 Μάρτη 1919
(μετά από πρόταση του Πλάτεν)

«Το Διεθνές Κομμουνιστικό Συνέδριο που συνεδριάζει στη Μόσχα, αποστέλλει χαιρετισμό προς τον Κόκκινο Στρατό».

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΩΝ ΙΑΠΩΝΩΝ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΩΝ

6 Μάρτη 1919

Εμείς οι ιάπωνες σοσιαλιστές που συνεδριάσαμε στο Τόκιο, στις 1 Μαΐου 1917, εκφράζουμε την αμέριστη συμπάθειά μας στη ρώσικη επανάσταση και την ακολουθούμε με θαυμασμό.

Αναγνωρίζουμε ότι η ρώσικη επανάσταση είναι ταυτόχρονα μια πολιτική επανάσταση της μπουρζουαζίας ενάντια στο μεσαιωνικό απολυταρχισμό και μια επανάσταση του προλεταριάτου που εξεγέρθηκε ενάντια στο σύγχρονο καπιταλισμό. Ο μετασχηματισμός της ρώσικης επανάστασης σε μια παγκόσμια επανάσταση δεν είναι μόνο καθήκον των ρώσων σοσιαλιστών αλλά και στόχος των σοσιαλιστών σε όλο τον κόσμο. Το καπιταλιστικό σύστημα έχει ήδη φτάσει στο απόγειο της ανάπτυξής του σε όλες σχεδόν τις χώρες. Ζούμε στην περίοδο του εντελώς ώριμου καπιταλιστικού ιμπεριαλισμού. Οι σοσιαλιστές όλου του κόσμου, αν δεν θέλουν να πέσουν θύματα της ιμπεριαλιστικής ιδεολογίας, πρέπει να υποστηρίξουν σθεναρά την άποψη της Διεθνούς. Όλες οι δυνάμεις του παγκόσμιου προλεταριάτου πρέπει να στραφούν εναντίον του κοινού εχθρού, του παγκόσμιου καπιταλισμού. Μόνο αν το προλεταριάτο ακολουθήσει αυτόν τον δρόμο, θα μπορέσει να εκπληρώσει την ιστορική του αποστολή.

Οι σοσιαλιστές της Ρωσίας πρέπει να κάνουν ότι μπορούν για να σταματήσουν τον πόλεμο και για να βοηθήσουν τους εργάτες των εμπόλεμων χωρών να στρέψουν τα όπλα τους (που για την ώρα είναι στραμμένα ενάντια στα αδέρφια τους που βρίσκονται στην άλλη πλευρά των χαρακωμάτων) ενάντια στις κυρίαρχες τάξεις των ίδιων τους των χωρών.

Έχουμε εμπιστοσύνη στον ηρωισμό των ρώσων σοσιαλιστών και των συντρόφων μας σε όλον τον κόσμο.

Η Εκτελεστική Επιτροπή της Σοσιαλιστικής Ομάδας του Τόκιο

Πλάτεν: Το γραφείο [εννοείται η Εκτελεστική Επιτροπή] προτείνει την αποδοχή αυτής της απόφασης.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΡΟΛΟ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

6 Μάρτη 1919
(υποβλήθηκε από την Κολοντάι)

Το συνέδριο της Κομμουνιστικής Διεθνούς δηλώνει πως η επιτυχία όλων των στόχων που έχει θέσει στον εαυτό της, καθώς επίσης και η τελική νίκη του παγκόσμιου προλεταριάτου και η τελική κατάργηση του καπιταλιστικού συστήματος, μπορούν να διασφαλιστούν μόνο με τον κοινό αγώνα των εργαζόμενων ανδρών και γυναικών. Η εντυπωσιακή αύξηση της γυναικείας εργασίας σ' όλους τους κλάδους της οικονομίας, το γεγονός πως τουλάχιστον το μισό του συνολικού πλούτου της γης παράγεται από την γυναικεία εργασία κι επίσης ο σημαντικός ρόλος (που όπως αναγνωρίζουν όλοι) διαδραματίζουν οι εργάτριες στην οικοδόμηση της νέας κομμουνιστικής κοινωνίας —ιδίως στο πέρασμα στις κομμουνιστικές συνθήκες ζωής, στην μεταρρύθμιση της οικογενειακής ζωής και στην πραγματοποίηση της σοσιαλιστικής, κοινοβιακής εκπαίδευσης για τα παιδιά (στόχος της οποίας θα είναι να βγάλει εργατικούς πολίτες για τη Σοβιετική Δημοκρατία, διαποτισμένους από το πνεύμα της αλληλεγγύης)— όλα αυτά επιβάλλουν σ' όλα τα κόμματα που ακολουθούν την Κομμουνιστική Διεθνή, το επιτακτικό καθήκον να εξαντλήσουν όλες τις δυνάμεις και την ενέργειά τους ώστε να κερδίσουν εργάτριες στο κόμμα καθώς και να χρησιμοποιήσουν όλα τα μέσα ώστε να τις διαπαιδαγωγήσουν στο πνεύμα της νέας κοινωνίας και να εφαρμόσουν την κομμουνιστική ηθική στην κοινωνική και οικογενειακή ζωή.

Η δικτατορία του προλεταριάτου μπορεί να επιτευχθεί και να διατηρηθεί μόνο με την ενεργή και δραστήρια συμμετοχή των εργατριών.

ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΣΤΗ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΤΣΙΜΕΡΒΑΛΝΤ, ΣΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΚΟΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ

4 Μαρτίου 1919

Οι συνδιασκέψεις του Τσίμερβαλντ και του Κίνταλ είχαν τη σημασία τους σε μια εποχή που ήταν ανάγκη να ενωθούν όλα εκείνα τα προλεταριακά στοιχεία που κατά τον ένα ή τον άλλο τρόπο ήθελαν να διαμαρτυρηθούν εναντίον του ιμπεριαλιστικού μακελειού. Στην ομάδα όμως του Τσίμερβαλντ εισχώρησαν, πλάι στα καθαρά κομμουνιστικά στοιχεία, και στοιχεία κεντριστικά, πασιφιστικά και διστακτικά. Τα κεντριστικά στοιχεία, όπως το έδειξε η Συνδιάσκεψη της Βέρνης, ενώνονται σήμερα με τους σοσιαλπατριώτες για να αγωνιστούν εναντίον του επαναστατικού προλεταριάτου, χρησιμοποιώντας έτσι το Τσίμερβαλντ προς όφελος της αντίδρασης.

Σύγχρονα, το κομμουνιστικό κίνημα εξακολούθησε να αναπτύσσεται σε μια σειρά χώρες και ο αγώνας εναντίον των κεντριστικών στοιχείων που αποτελούν εμπόδιο στην πρόοδο της κοινωνικής επανάστασης έχει γίνει τώρα το κύριο καθήκον του επαναστατικού προλεταριάτου. Η ομάδα του Τσίμερβαλντ έδωσε ότι μπορούσε να δώσει. Ότι πραγματικά επαναστατικό υπήρχε σ' αυτήν προσχωρεί σήμερα στην Κομμουνιστική Διεθνή.

Εκείνοι που πήραν μέρος στο Τσίμερβαλντ και υπογράφουν πάρα κάτω δηλώνουν ότι θεωρούν την ομάδα του Τσίμερβαλντ διαλυμένη και ζητάνε από το Γραφείο της Συνδιάσκεψης του Τσίμερβαλντ να παραδώσει όλα τα έγγραφα και τα στοιχεία της στην Εκτελεστική Επιτροπή της 3ης Διεθνούς.

Υπογραφές:
Ρακόφσκι, Λένιν, Ζινόβιεφ, Τρότσκι, Πλάτεν

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ ΤΟΥ ΤΣΙΜΕΡΒΑΛΝΤ

4 Μαρτίου 1919

Το Πρώτο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς αφού άκουσε την έκθεση της συντρόφισσας Μπαλαμπάνοβα που ήταν γραμματέας της Διεθνούς Σοσιαλιστικής Επιτροπής του Τσίμερβαλντ, καθώς και την διακήρυξη των μελών της ομάδας του Τσίμερβαλντ των σ. Ρακόφσκι, Πλάτεν, Λένιν, Τρότσκι και Ζινόβιεφ, αποφασίζει «να θεωρήσει διαλυμένη την ομάδα του Τσίμερβαλντ».

ΤΕΛΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΛΕΝΙΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

6 Μαρτίου 1919

Έτσι, τελειώσαμε την εργασία μας.

Αν κατορθώσαμε να συγκεντρωθούμε παρ' όλες τις δυσκολίες και τις αστυνομικές διώξεις, αν μπορέσαμε, χωρίς ουσιαστικές διαφορές, να πάρουμε σε σύντομο χρονικό διάστημα σημαντικές αποφάσεις πάνω σ' όλα τα φλέγοντα ζητήματα της σημερινής επαναστατικής εποχής, αυτό έγινε γιατί οι προλεταριακές μάζες σε ολόκληρο τον κόσμο έθεσαν πρακτικά όλα αυτά τα ζητήματα με τις ενέργειές τους, στην ημερήσια διάταξη και στην πραγματικότητα άρχισαν να τα λύνουν.

Εκείνο που είχαμε να κάνουμε εδώ ήταν να συνοψίσουμε αυτό που οι μάζες είχαν ήδη αρχίσει με την επαναστατική τους πάλη.

Το κίνημα υπέρ των Σοβιέτ απλώνεται ολοένα και περισσότερο, όχι μόνο στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης αλλά επίσης και στις χώρες της Δυτικής Ευρώπης, όχι μόνο στις νικημένες χώρες αλλά επίσης και στις νικήτριες όπως π.χ. η Αγγλία. Και το κίνημα αυτό δεν είναι τίποτα λιγότερο από ένα κίνημα που αποβλέπει στη δημιουργία μιας καινούργιας προλεταριακής δημοκρατίας. Αποτελεί την πιο σημαντική πρόοδο προς την ολοκληρωτική νίκη του κομμουνισμού.

Η μπουρζουαζία εξακολουθεί να καταδυναστεύει τον κόσμο, να καταδιώκει, να φυλακίζει και να δολοφονεί ακόμα Σπαρτακιστές και Μπολσεβίκους, αλλά αυτό δεν πρόκειται καθόλου να την ωφελήσει. Αυτό δεν μπορεί παρά να διαφωτίσει τις μάζες, να τις σπρώξει να απαλλαγούν από τις παλιές αστικοδημοκρατικές προλήψεις και να ριχτούν με καινούργια ορμή στον αγώνα. Η νίκη της προλεταριακής επανάστασης είναι εξασφαλισμένη σ' ολόκληρο τον κόσμο. Η οικοδόμηση της Διεθνούς Σοβιετικής Δημοκρατίας προχωρεί.

2ο Συνέδριο

Πετρούπολη, 19 Ιούλη έως 7 Αυγούστου 1920

ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ

6 Αυγούστου 1920
(το προσχέδιο έγινε από τον Τρότσκι)

1. Η παρούσα φάση της ανάπτυξης του διεθνούς κομουνιστικού κινήματος χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι, σ' όλες τις καπιταλιστικές χώρες, οι καλύτεροι εκπρόσωποι του επαναστατικού προλεταριάτου έχουν κατανοήσει πλήρως τις βασικές αρχές της Κομουνιστικής Διεθνούς —δηλαδή τη δικτατορία του προλεταριάτου και την κυβέρνηση των Σοβιέτ— και έχουν ταχθεί στο πλευρό της με ενθουσιώδη αφοσίωση. Ακόμα σημαντικότερο και μεγαλύτερο βήμα προς τα εμπρός είναι η ξεκάθαρη και ανεπιφύλακτη συμπάθεια που εκδηλώνουν για τις βασικές αυτές αρχές οι ευρύτερες μάζες του προλεταριάτου των πόλεων αλλά και το πιο προοδευτικό τμήμα των εργατών γης.

Έχουν, ωστόσο, παρατηρηθεί δύο λάθη ή δύο αδυναμίες του κομουνιστικού κινήματος παρά την εξαιρετική ταχύτητα με την οποία μεγαλώνει. Μία πολύ σοβαρή και άμεση απειλή για την υπόθεση της απελευθέρωσης του προλεταριάτου, συνίσταται στο ότι μερικοί παλιοί αρχηγοί και μερικά παλιά κόμματα της 2ης Διεθνούς, εν μέρη ασυνείδητα, κάτω από τις διαθέσεις και την πίεση των μαζών, και εν μέρη συνειδητά, εξαπατώντας τις για να κρατήσουν την παλιά τους θέση σαν πράκτορες και βοηθοί της αστικής τάξης μέσα στο εργατικό κίνημα, αναγγέλλουν την με όρους ή χωρίς επιφυλάξεις προσχώρησή τους στην 3η Διεθνή, ενώ στην πραγματικότητα, στη συνολική πρακτική του κόμματός τους και της πολιτικής τους δουλειάς, μένουν στο επίπεδο της 2ης Διεθνούς. *Η κατάσταση αυτή είναι απόλυτα απαράδεκτη* γιατί σπάει το ηθικό των μαζών, εμποδίζει την ανάπτυξη ενός δυνατού Κομουνιστικού Κόμματος και κλονίζει τον σεβασμό τους προς την 3η Διεθνή, καθώς την απειλεί με νέες προδοσίες σαν την προδοσία των ούγγρων σοσιαλδημοκρατών που με τόση ευκολία υποκρίθηκαν τους κομουνιστές. Το δεύτερο λάθος, πολύ λιγότερο σημαντικό, που είναι μάλλον μια αρρώστια σύμφυτη με την ανάπτυξη του κινήματος, είναι η τάση «προς την άκρα αριστερά», που οδηγεί σε μια εσφαλμένη εκτίμηση του ρόλου και των καθηκόντων του Κόμματος όσον αφορά την εργατική τάξη και τις μάζες και σε μια εγκατάλειψη της υποχρέωσης των επαναστατών κομουνιστών να αγωνίζονται μέσα στα αστικά κοινοβούλια και στα αντιδραστικά συνδικάτα.

Το καθήκον των κομουνιστών δεν είναι να κρύβουν τις αδυναμίες του κινήματός τους, αλλά να τις επικρίνουν φανερά για να μπορέσουν να γλιτώσουν απ' αυτές γρήγορα και ριζικά. Για τον σκοπό αυτό πρέπει πρώτα πρώτα να καθοριστεί, σύμφωνα με την πρακτική μας εμπειρία, το περιεχόμενο των εννοιών *Δικτατορία του*

Προλεταριάτου και Εξουσία των Σοβιέτ, έπειτα να υποδειχθεί ποια μπορεί και πρέπει να είναι σ' όλες τις χώρες η άμεση και συστηματική προπαρασκευαστική εργασία για την πραγματοποίηση των συνθημάτων αυτών και τρίτον, ποιοι δρόμοι και ποια μέσα μας επιτρέπουν να γιατρεύουμε το κίνημά μας απ' αυτές τις αδυναμίες.

1. Η Ουσία της Δικτατορίας του Προλεταριάτου και της Εξουσίας των Σοβιέτ.

2. Για να νικήσει ο σοσιαλισμός τον καπιταλισμό (πρώτος σταθμός προς τον Κομουνισμό), το προλεταριάτο, η μόνη πραγματικά επαναστατική τάξη, πρέπει να εκπληρώσει τα ακόλουθα τρία καθήκοντα:

Το πρώτο είναι η ανατροπή των εκμεταλλευτών και πρώτα απ' όλα, της αστικής τάξης που είναι ο κυριότερος οικονομικός και πολιτικός αντιπρόσωπός τους. Πρέπει να τους νικήσει ολοκληρωτικά, να τσακίσει την αντίστασή τους, να κάνει αδύνατη κάθε προσπάθεια από μέρους τους να επιβάλλουν και πάλι το ζυγό του καπιταλισμού και της μισθωτής δουλείας.

Το δεύτερο καθήκον είναι να εμπνεύσει και να οδηγήσει στα βήματα της επαναστατικής πρωτοπορίας του προλεταριάτου (δηλαδή του Κομουνιστικού Κόμματός του) όχι μόνο ολόκληρο το προλεταριάτο αλλά και ολόκληρη τη μάζα των εργατών που εκμεταλλεύεται το κεφάλαιο. Να τους διαφωτίσει, να τους οργανώσει, να τους διδάξει και να τους πειθαρχήσει στη διάρκεια της ορμητικής και ανελέητης πάλης εναντίον των εκμεταλλευτών. Να αποσπάσει, σ' όλες τις καπιταλιστικές χώρες, αυτή την τεράστια πλειοψηφία του πληθυσμού από την εξάρτηση που έχει από την αστική τάξη, να της ενσταλάξει, στην πράξη, την εμπιστοσύνη στον ηγετικό ρόλο του προλεταριάτου και της επαναστατικής του πρωτοπορίας.

Το τρίτο καθήκον είναι να εξουδετερώσει ή να αποδυναμώσει τις αμφιταλαντεύσεις μεταξύ του προλεταριάτου και της αστικής τάξης, μεταξύ της αστικής δημοκρατίας και της σοβιετικής εξουσίας, που χαρακτηρίζουν την τάξη των μικροϊδιοκτητών —μικρή αγροτιά, μικροβιοτέχνες, μικρέμποροι— (που είναι ακόμα αρκετά πολυάριθμη σ' όλες τις ανεπτυγμένες χώρες αν και αποτελούν μειοψηφία του πληθυσμού) καθώς και τα στρώματα των διανοουμένων, των υπαλλήλων κ.λπ.

Το πρώτο και το δεύτερο καθήκον είναι ανεξάρτητα και απαιτούν το καθένα ιδιαίτερες μεθόδους δράσης απέναντι στους εκμεταλλευόμενους και τους εκμεταλλευτές. Το τρίτο βγαίνει από τα δύο πρώτα και απαιτεί μια επιδέξια, εύστροφη και επίκαιρη εφαρμογή των μεθόδων που χρησιμοποιούνται για τα δύο πρώτα ανάλογα με τις δεδομένες συνθήκες κάθε ξεχωριστής περίπτωσης αμφιταλάντευσης.

3. Η αποδοχή της ιδέας της ειρηνικής υποταγής των κεφαλαιούχων στη θέληση της πλειοψηφίας των εκμεταλλευόμενων -δηλαδή η ιδέα του ειρηνικού ρεφορμιστικού περάσματος στο σοσιαλισμό- κάτω από τις συνθήκες που δημιούργησαν σ' όλο τον κόσμο και προπαντός στις πιο προοδευμένες, τις πιο ισχυρές, τις πιο φωτισμένες, τις πιο ελεύθερες καπιταλιστικές χώρες ο μιλιταρισμός, ο ιμπεριαλισμός, η υποδούλωση των αποικιών και των αδύναμων χωρών, η παγκόσμια ιμπεριαλιστική σφαγή και η «ειρήνη» των Βερσαλλιών, δεν αποτελεί μόνο δείγμα μικροαστικής μετριοπάθειας μα και ευθεία εξαπάτηση των εργαζομένων, συγκάλυψη της καπιταλι-

στικής μισθωτής σκλαβιάς, απόκρυψη της αλήθειας. Η αλήθεια αυτή είναι ότι αστική τάξη ακόμα και η πιο φωτισμένη και δημοκρατική αστική τάξη, δεν διστάζει, ακόμα και τώρα, να εξαπατήσει και να εγκληματήσει, δεν διστάζει μπροστά στην σφαγή εκατομμυρίων εργατών και αγροτών φτάνει μονάχα να σώσει το δικαίωμα στην ατομική ιδιοκτησία των μέσων παραγωγής. *Μονάχα η βίαιη ανατροπή της αστικής τάξης, η κατάσχεση της ιδιοκτησίας της, η καταστροφή ολόκληρου του αστικού μηχανισμού διακυβέρνησης από την κορυφή ως τον πάτο, δηλαδή του κοινοβουλευτικού, δικαστικού, στρατιωτικού, γραφειοκρατικού, διοικητικού μηχανισμού, της περιφερειακής διοίκησης κ.λπ., μέχρι και την ατομική εξορία ή τον περιορισμό των πιο επικίνδυνων και άκαμπτων εκμεταλλευτών*, την καθιέρωση ενός αυστηρού ελέγχου πάνω τους ώστε να κατασταλεί κάθε αντίσταση και κάθε απόπειρα (που αναπόφευκτα θα κάνουν) για την αποκατάσταση της καπιταλιστικής δουλείας — *μόνο τέτοια μέτρα μπορούν να εξασφαλίσουν την πλήρη υποταγή ολόκληρης της τάξης των εκμεταλλευτών.*

Εξάλλου, αποτελεί καμουφλάρισμα του καπιταλισμού και της αστικής δημοκρατίας και εξαπάτηση των εργαζομένων η ιδέα που είναι συνηθισμένη στα παλιά κόμματα και στους παλιούς ηγέτες της 2ης Διεθνούς, ότι η πλειοψηφία των εργατών και των εκμεταλλευόμενων μπορεί να αποκτήσει πλήρη σοσιαλιστική συνείδηση, σταθερές σοσιαλιστικές πεποιθήσεις και χαρακτήρα κάτω από συνθήκες καπιταλιστικής σκλαβιάς, κάτω από το ζυγό της αστικής τάξης. Ενός ζυγού που παίρνει αμέτρητες διαφορετικές μορφές — τόσο πιο λεπτές και ταυτόχρονα σκληρές και άσπλαχνες, όσο πιο πολιτισμένη είναι η καπιταλιστική χώρα. Γιατί πραγματικά μόνο όταν η προλεταριακή πρωτοπορία, υποστηριζόμενη από ολόκληρη την τάξη ή από την πλειοψηφία της, ανατρέπει και τσακίζει τους εκμεταλλευτές, ελευθερώνει τους εκμεταλλευόμενους από τη σκλαβιά τους και βελτιώνει άμεσα τις συνθήκες της ζωής τους σε βάρος των καπιταλιστών — μόνο τότε, και στη διάρκεια της οξύτερης ταξικής πάλης, θα μπορέσει να πραγματοποιηθεί η διαφώτιση, η διαπαιδαγώγηση, η οργάνωση των ευρύτερων μαζών των εργαζομένων και των εκμεταλλευόμενων, κάτω από την επιρροή και την διεύθυνση των Κομουνιστών, και θα είναι δυνατό να νικηθεί ο εγωισμός τους, η έλλειψη αλληλεγγύης, όλα τα ελαττώματα και οι αδυναμίες τους που προκαλούνται από το καθεστώς της ατομικής ιδιοκτησίας, και να μεταμορφωθούν σε μια μεγάλη ένωση ελεύθερων εργατών.

4. Για να νικηθεί ο καπιταλισμός χρειάζεται να υπάρχει η σωστή αμοιβαία σχέση ανάμεσα στο Κομουνιστικό Κόμμα σαν ηγεσία της επαναστατικής τάξης, του προλεταριάτου, από τη μια πλευρά και των μαζών, δηλαδή του συνόλου των ανθρώπων του μόχθου και των εκμεταλλευόμενων, από την άλλη. Μόνο το Κομουνιστικό Κόμμα, αν αληθινά είναι η πρωτοπορία της επαναστατικής τάξης, αν περιλαμβάνει τους καλύτερους εκπροσώπους της τάξης, αν αποτελείται από Κομουνιστές συνειδητούς και αφοσιωμένους, φωτισμένους και σκληραγωγημένους από την πείρα ενός επίμονου επαναστατικού αγώνα — αν αυτό το Κόμμα έχει κατορθώσει να συνδεθεί άρρηκτα με ολόκληρη την ύπαρξη της εργατικής τάξης, και, διαμέσου αυτής, με ολόκληρη την εκμεταλλευόμενη μάζα και να εμπνεύσει σ' αυτήν πλήρη εμπιστοσύνη, μόνο αυτό το Κόμμα είναι ικανό να καθοδηγήσει το προλεταριάτο στον τελικό αγώνα, στον πιο ανελέητο αγώνα ενάντια σ' όλες τις δυνάμεις του καπιταλισμού.

Από την άλλη πλευρά, μόνο κάτω από την καθοδήγηση ενός τέτοιου κόμματος,

θα μπορέσει το προλεταριάτο να εκμηδενίσει την αναπόφευκτη απάθεια και την μερική αντίσταση της ασήμαντης μειοψηφίας που αποτελείται από την διεφθαρμένη εργατική αριστοκρατία, τους παλιούς αρχηγούς των συνδικάτων κ.λπ., και έτσι να αναπτύξει όλες του τις δυνάμεις που είναι άπειρα πιο μεγάλες από την αριθμητική του δύναμη μέσα στο πληθυσμό, εξαιτίας της οικονομικής σύνθεσης της ίδιας της κοινωνίας.

Τέλος, μόνον όταν ελευθερωθούν πραγματικά από το ζυγό του αστικού κράτους και του αστικού κρατικού μηχανισμού, μόνο όταν αποκτήσουν τη δυνατότητα να οργανωθούν στα δικά τους Σοβιέτ, πλήρως απελευθερωμένες από την καπιταλιστική εκμετάλλευση, θα μπορέσουν οι μάζες (δηλαδή το σύνολο των εργατών και των εκμεταλλευόμενων) να αναπτύξουν, για πρώτη φορά στην ιστορία, την πρωτοβουλία και την ενεργητικότητα που συνέθλιβε ο καπιταλισμός. Μόνο όταν τα Σοβιέτ γίνουν ο μοναδικός μηχανισμός του κράτους, θα μπορέσει να εξασφαλιστεί η πραγματική συμμετοχή του συνόλου των εκμεταλλευόμενων μαζών στη διοίκηση της χώρας, συμμετοχή που ακόμα και στις πιο πολιτισμένες και τις πιο ελεύθερες αστικές δημοκρατίες, παρέμενε για το 90% από αυτούς αδύνατη. Μόνο μέσα στα Σοβιέτ η μάζα των εκμεταλλευόμενων αρχίζει πραγματικά να μαθαίνει, όχι από βιβλία, αλλά μέσα από την πρακτική της εμπειρία, το έργο της οικοδόμησης του Σοσιαλισμού, τη δημιουργία της νέας κοινωνικής πειθαρχίας και της ελεύθερης ένωσης των ελεύθερων εργατών.

2. Πώς πρέπει να γίνει η άμεση προετοιμασία της Προλεταριακής Δικτατορίας.

5. Η σημερινή φάση ανάπτυξης του διεθνούς κομουνιστικού κινήματος χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι, στην πλειοψηφία των καπιταλιστικών χωρών, η προπαρασκευαστική εργασία του προλεταριάτου για την πραγματοποίηση της δικτατορίας του δεν έχει ακόμα τελειώσει, και σε πολλές περιπτώσεις δεν έχει καν αρχίσει με τρόπο συστηματικό. Απ' αυτό δεν έπεται ότι η προλεταριακή επανάσταση είναι αδύνατον να γίνει στο άμεσο μέλλον. Αντίθετα, είναι κάτι πολύ πιθανό, γιατί η πολιτική και οικονομική κατάσταση είναι εξαιρετικά πλούσια σε εύφλεκτες ύλες που δεν χρειάζονται παρά μερικές σπίθες για να ανάψουν. Ο άλλος συντελεστής της επανάστασης, πέρα από την ετοιμότητα του προλεταριάτου, και συγκεκριμένα η γενική κρίση σε όλα τα κυβερνώντα και όλα τα αστικά κόμματα, είναι και αυτός κοντά. Αλλά απ' όσα είπαμε προκύπτει ότι το σημερινό καθήκον των Κομουνιστικών Κομμάτων συνίσταται στο να επιταχύνουν την επανάσταση, χωρίς παρ' όλα αυτά να την προκαλέσουν τεχνητά, πριν υπάρξει αρκετή προετοιμασία. Η ετοιμότητα του προλεταριάτου για την επανάσταση πρέπει να επισπευσθεί με έργα. Από την άλλη πλευρά, όπως δείχνουν προηγούμενες αναφορές που κάναμε στην ιστορία πολλών σοσιαλιστικών κομμάτων, πρέπει να προσέξουμε πολύ μήπως η «αποδοχή» της δικτατορίας του προλεταριάτου μείνει κενός λόγος.

Γι' αυτούς τους λόγους το κυριότερο καθήκον των Κομουνιστικών Κομμάτων, από τη σκοπιά του διεθνούς προλεταριακού κινήματος, είναι σήμερα η συγκέντρωση όλων των σκόρπιων κομουνιστικών δυνάμεων, ο σχηματισμός σε κάθε χώρα ενός ενιαίου Κομουνιστικού Κόμματος (ή η ενίσχυση και αναδιοργάνωση του κόμματος που υπάρχει ήδη) ώστε να βοηθήσει στο έργο της προετοιμασίας του προλεταριά-

του για την κατάκτηση της κρατικής εξουσίας με τη μορφή της δικτατορίας του προλεταριάτου. Η συνηθισμένη σοσιαλιστική δουλειά των ομάδων και των κομμάτων που αποδέχονται την δικτατορία του προλεταριάτου απέχει ακόμα πολύ από το να υποβληθεί στη δραστική ενδυνάμωση και ανανέωση, που είναι αναγκαία για να θεωρηθεί ότι είναι κομουνιστική δουλειά που ανταποκρίνεται στα καθήκοντα που μπαίνουν στις παραμονές της επιβολής της προλεταριακής δικτατορίας.

6. Η κατάκτηση της πολιτικής εξουσίας από το προλεταριάτο δεν σταματάει τον αγώνα που κάνει το προλεταριάτο, σαν τάξη ενάντια στην αστική τάξη, αλλά αντίθετα τον κάνει πιο πλατύ, πιο σκληρό, πιο ανελέητο. Όλες οι ομάδες, τα κόμματα, οι ηγέτες του εργατικού κινήματος, που δέχονται ολόκληρη ή ως ένα βαθμό την άποψη του ρεφορμισμού, του «κέντρου» κ.λπ., θα ταχθούν αναγκαστικά, όταν η πάλη έχει φτάσει στο ανώτερο όριο της οξύτητάς της, ή με το μέρος της αστικής τάξης, ή με το μέρος των δισταχτικών, ή (πράγμα που είναι και το πιο επικίνδυνο) θα προστεθούν κι αυτοί στους αναξιόπιστους φίλους του νικηφόρου προλεταριάτου. Γι' αυτό η προετοιμασία της δικτατορίας του προλεταριάτου απαιτεί όχι μόνο την ενίσχυση του αγώνα ενάντια σε όλες τις ρεφορμιστικές και «κεντριστικές» τάσεις, αλλά και την τροποποίηση της φύσης αυτού του αγώνα.

Ο αγώνας αυτός δεν πρέπει να περιοριστεί στο να αποδείξει ότι ο χαρακτήρας αυτών των τάσεων είναι εσφαλμένος αλλά πρέπει, επίσης, ακούραστα και αλύπητα να καταγγείλει κάθε ηγέτη του εργατικού κινήματος που θα εκδηλώσει τέτοιες τάσεις γιατί, αλλιώς, το προλεταριάτο δεν μπορεί να ξέρει ποιους να εμπιστευτεί στον πιο αποφασιστικό αγώνα ενάντια στην αστική τάξη. Ο αγώνας αυτός είναι τέτοιος που μπορεί να αντικαταστήσει, οποιαδήποτε στιγμή (όπως το απόδειξε η μέχρι τώρα εμπειρία), τα όπλα της κριτικής με την κριτική των όπλων. Ακόμα και η παραμικρή ανακολουθία ή αδυναμία στην καταγγελία εκείνων που ενεργούν σαν ρεφορμιστές ή «κεντριστές» αυξάνει άμεσα τον κίνδυνο της ανατροπής της εξουσίας του προλεταριάτου από την αστική τάξη. Και, αύριο, η αστική τάξη θα χρησιμοποιήσει για την αντεπανάσταση όλα όσα οι κοντόφθαλμοι θεωρούν σήμερα απλώς σαν «αφηρημένη διαφορά απόψεων».

7. Ειδικότερα, είναι αδύνατον να περιοριστούμε στη συνηθισμένη αφηρημένη άρνηση κάθε «συνεργασίας» με την αστική τάξη.

Η απλή υπεράσπιση της «ελευθερίας και της ισότητας» σε συνθήκες όπου διατηρείται το δικαίωμα της ατομικής ιδιοκτησίας των μέσων παραγωγής, μεταβάλλεται μέσα στη δικτατορία του προλεταριάτου —που ποτέ δεν θα μπορέσει να καταργήσει μονομιάς την ατομική ιδιοκτησία στο σύνολο της— σε «συνεργασία» με την αστική τάξη και θέτει άμεσα σε κίνδυνο την εξουσία της εργατικής τάξης. Γιατί, η δικτατορία του προλεταριάτου σημαίνει την ενδυνάμωση και την υπεράσπιση, με την δύναμη της κρατικής εξουσίας, του τερματισμού της ελευθερίας των εκμεταλλευτών να συνεχίσουν την καταπίεση και την εκμετάλλευση, του τερματισμού της ανισότητας ανάμεσα στον ιδιοκτήτη (δηλαδή εκείνον που κρατάει για τον εαυτό του τα μέσα παραγωγής που δημιουργήθηκαν από την εργασία του συνόλου) και τον φτωχό. Αυτό που πριν τη νίκη του προλεταριάτου φαίνεται πως είναι μόνο μια αφηρημένη διαφορά απόψεων πάνω στο θέμα της «δημοκρατίας», αύριο, μετά τη νίκη, θα γίνει, δίχως άλλο, ένα θέμα που θα χρειαστεί να λυθεί με τα όπλα. Αν λοιπόν δεν αλλάξει ριζικά η μορφή του αγώνα ενάντια στους «κεντριστές» και τους «υπερασπιστές της

δημοκρατίας», δεν είναι δυνατό να υπάρξει ούτε καν η προκαταρκτική προετοιμασία για την πραγματοποίηση της δικτατορίας του προλεταριάτου.

8. Η δικτατορία του προλεταριάτου είναι η πιο καθοριστική μορφή της πάλης των δύο τάξεων, του προλεταριάτου και της αστικής τάξης. Μια πάλη σαν αυτήν δεν μπορεί να είναι νικηφόρα παρά μόνο όταν η πιο επαναστατική πρωτοπορία του προλεταριάτου καθοδηγεί τη μεγάλη πλειοψηφία του. Γι' αυτό η προετοιμασία της δικτατορίας του προλεταριάτου απαιτεί όχι μόνο το ξεσκέπασμα του αστικού χαρακτήρα κάθε είδους ρεφορμισμού και κάθε είδους υπεράσπισης της «δημοκρατίας» (που περιλαμβάνει τη διατήρηση της ατομικής ιδιοκτησίας στα μέσα της παραγωγής), όχι μόνο την καταγγελία αυτών των τάσεων (που στην ουσία συνιστούν υπεράσπιση της αστικής τάξης μέσα στο εργατικό κίνημα) αλλά απαιτεί ακόμα και την αντικατάσταση των παλιών ηγετών με κομουνιστές σε όλες τις προλεταριακές οργανώσεις, όχι μόνο τις πολιτικές αλλά και τις εργοστασιακές, συνεταιριστικές, μορφωτικές κ.λπ.

Όσο πιο μακρόχρονη, πλήρης και σταθερή είναι σε μια χώρα η κυριαρχία της αστικής δημοκρατίας, τόσο περισσότερο εφικτό είναι για την αστική τάξη να φέρει στις ηγετικές θέσεις του εργατικού κινήματος ανθρώπους που αυτή η ίδια τους έχει αναθρέψει με τις αντιλήψεις και τις προλήψεις της, ανθρώπους που πολλές φορές τους εξαγοράζει άμεσα ή έμμεσα. Είναι απαραίτητο να αντικατασταθούν οι αντιπρόσωποι αυτοί της εργατικής αριστοκρατίας ή της αστικοποιημένης εργατιάς από εργάτες, έστω και χωρίς πείρα, που όμως βρίσκονται σε ενότητα με τις εκμεταλλευόμενες μάζες και χαίρουν της εμπιστοσύνης τους στον αγώνα ενάντια στους εκμεταλλευτές. Η δικτατορία του προλεταριάτου θα απαιτήσει να μπούνε τέτοιοι εργάτες χωρίς πείρα στις πιο υπεύθυνες θέσεις του κράτους, διαφορετικά η κυβέρνηση των εργατών θα μένει χωρίς δύναμη και δεν θα υποστηριχτεί από τις μάζες.

9. Η δικτατορία του προλεταριάτου είναι η πληρέστερη πραγματοποίηση της κυριαρχίας όλων των εργατών και όλων των εκμεταλλευόμενων που καταπιέζονται, τσακίζονται, συντρίβονται, τρομοκρατούνται, διαλύονται και εξαπατούνται από την τάξη των καπιταλιστών, από τη μόνη τάξη που έχει ετοιμαστεί γι' αυτό τον ηγετικό ρόλο από ολόκληρη την ιστορία του καπιταλισμού. Γι' αυτό η προετοιμασία της προλεταριακής δικτατορίας πρέπει ν' αρχίσει παντού και αμέσως χρησιμοποιώντας, ανάμεσα στις άλλες, και τις ακόλουθες μεθόδους:

Σ' όλες ανεξαιρέτως τις οργανώσεις, τα συνδικάτα, τις ενώσεις, κ.λπ. — πρώτα τις προλεταριακές, και έπειτα όλες εκείνες που απαρτίζονται από μη προλετάριους εργάτες και εκμεταλλευόμενες μάζες, (οργανώσεις πολιτικές, επαγγελματικές, στρατιωτικές, συνεταιριστικές, εκπαιδευτικές, αθλητικές κ.λπ.)— πρέπει να σχηματιστούν ομάδες ή πυρήνες κομουνιστών, κατά προτίμηση φανερά, αλλά και κρυφά, πράγμα που γίνεται αναγκαίο κάθε φορά που υπάρχει φόβος να συλληφθούν ή να εξοριστούν τα μέλη τους ή να διαλυθούν οι ίδιες οι οργανώσεις. Αυτοί οι πυρήνες, βρισκόμενοι σε στενή επαφή ο ένας με τον άλλον και με το κεντρικό κόμμα, μέσα από την ανταλλαγή των εμπειριών τους, τη συνέχιση της προπαγάνδας, της καμπάνιας, της οργάνωσης, την προσαρμογή τους σ' όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής, σ' όλες τις μορφές και σ' όλες τις υποδιαιρέσεις των εργαζόμενων μαζών, πρέπει να εκπαιδεύσουν συστηματικά τον ίδιο τον εαυτό τους, το Κόμμα, την εργατική τάξη και τις μάζες, με μια τέτοια πολύπλευρη δουλειά.

Είναι ταυτόχρονα πολύ σπουδαίο να καθοριστούν στην πράξη οι μέθοδοι αντιμετώπισης των ηγετών ή των υπεύθυνων εκπροσώπων που έχουν εντελώς διαφθαρεί απ' τις ιμπεριαλιστικές και μικροαστικές προλήψεις. Όλοι αυτοί πρέπει να ξεσκεπαστούν αλύπητα και να αποκλειστούν από το εργατικό κίνημα. Ωστόσο όσον αφορά τις μάζες που ιδίως μετά την ιμπεριαλιστική σφαγή, έχουν ως επί το πλείστον τη διάθεση να ακούσουν και να αποδεχτούν τη θεωρία για την αναγκαιότητα της εξουσίας του προλεταριάτου (σαν του μόνου τρόπου να απαλλαγούν από την καπιταλιστική σκλαβιά) πρέπει να επιδειχθεί ιδιαίτερη υπομονή και προσοχή ώστε να κατανοηθούν και να ληφθούν υπ' όψη τα ιδιαίτερα ψυχολογικά χαρακτηριστικά κάθε τμήματος αυτής της μάζας, κάθε επαγγέλματος, κ.λπ.

10. Η ομάδα ή ο πυρήνας κομουνιστών που χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή και παρακολούθηση από το Κόμμα είναι συγκεκριμένα η κοινοβουλευτική ομάδα, δηλαδή η ομάδα των μελών του Κόμματος που συμμετέχουν στους αστικούς θεσμούς αντιπροσώπευσης (καταρχήν στους κεντρικούς θεσμούς και στη συνέχεια στους τοπικούς, τους δήμους κ.λπ.). Πρώτα πρώτα, μπροστά στα μάτια των ευρύτερων κύκλων των μαζών του μόχθου που είναι καθυστερημένες ή στα μάτια εκείνων που έχουν διαποτιστεί από μικροαστικές προλήψεις, το κοινοβουλευτικό αξίωμα έχει εξαιρετική σημασία. Γι' αυτό το λόγο οι κομουνιστές είναι υποχρεωμένοι, από το βήμα της Βουλής, να συνεχίζουν την προπαγανδιστική και οργανωτική δουλειά και να εξηγούν στις μάζες γιατί ήταν θεμιτή στη Ρωσία (όπως θα είναι την κατάλληλη στιγμή και σε όλες τις χώρες) η διάλυση του αστικού κοινοβουλίου, ή της Συντακτικής Συνέλευσης, από το Εθνικό Συνέδριο των Σοβιέτ. Άλλωστε, ολόκληρη η ιστορία της αστικής δημοκρατίας μετέτρεψε το κοινοβούλιο, προπαντός στις πιο προηγμένες χώρες, στο κυριότερο ή ένα από τα κυριότερα μέσα απίστευτης οικονομικής και πολιτικής απάτης και δυνατότητας να κάνει κάποιος καριέρα χρησιμοποιώντας την υποκρισία και την καταπίεση των εργαζομένων. Γι' αυτό, είναι εντελώς δικαιολογημένο το βαθύ μίσος που τρέφουν για τα κοινοβούλια οι καλύτεροι εκπρόσωποι του επαναστατικού προλεταριάτου. Γι' αυτό το λόγο, τα Κομουνιστικά Κόμματα και όλα τα κόμματα που ανήκουν στην 3η Διεθνή (ιδιαίτερα στις περιπτώσεις των κομμάτων που δεν δημιουργήθηκαν ύστερα από διάσπαση των παλιών κομμάτων και μετά από ένα μακρόχρονο και λυσσασμένο αγώνα ενάντια σε αυτά, αλλά είναι τα παλιά κόμματα που παραδέχτηκαν —πολλές φορές μόνο στα λόγια— τη νέα άποψη) οφείλουν να κρατήσουν μια πολύ αυστηρή στάση απέναντι στις κοινοβουλευτικές ομάδες τους απαιτώντας: την πλήρη υποταγή τους στον έλεγχο και τις οδηγίες της Κεντρικής Επιτροπής του Κόμματος, την συμμετοχή σ' αυτές τις ομάδες κυρίως επαναστατών εργατών, την εξέταση με τη μεγαλύτερη προσοχή, από την άποψη της κομουνιστικής ακεραιότητάς τους, των κοινοβουλευτικών ομιλιών στον τύπο και στις συγκεντρώσεις του Κόμματος, την αποστολή των βουλευτών για προπαγανδιστική δουλειά μέσα στις μάζες, τον άμεσο αποκλεισμό απ' αυτές τις ομάδες όλων εκείνων που θα εκδηλώσουν μια οποιαδήποτε ροπή προς τη 2η Διεθνή κ.λπ.

11. Ένα από τα σοβαρότερα εμπόδια για το επαναστατικό εργατικό κίνημα στις καπιταλιστικές χώρες, προέρχεται από το γεγονός ότι χάρη στις αποικιακές κτήσεις και στην υπεραξία του χρηματιστικού κεφαλαίου κ.λπ., το κεφάλαιο κατόρθωσε να δημιουργήσει μια μικρή εργατική αριστοκρατία, με κάποια σχετική επιβολή και σταθερότητα. Σ' αυτήν την αριστοκρατία που πληρώνεται καλύτερα από την υπόλοιπη

εργατική τάξη, κυριαρχεί ένα συντεχνιακό πνεύμα, ένα πνεύμα μικροαστικής τάξης και καπιταλιστικών προλήψεων. Αποτελεί το αληθινό κοινωνικό στήριγμα της 2ης Διεθνούς, των μεταρρυθμιστών και των «κεντριστών», και τείνει σήμερα να γίνει το κυριότερο στήριγμα της αστικής τάξης. Καμιά προετοιμασία του προλεταριάτου για την ανατροπή της αστικής τάξης, ούτε καν στοιχειώδης, δεν είναι δυνατή χωρίς έναν αγώνα άμεσο, συστηματικό, πλατύ και ανοιχτό ενάντια σε αυτή την ομάδα που, δίχως άλλο —όπως έχει δείξει η πείρα— θα προμηθεύσει τους Λευκοφρουρούς της αστικής τάξης με άφθονα στελέχη, μετά τη νίκη του προλεταριάτου. Όλα τα κόμματα που ανήκουν στην 3η Διεθνή πρέπει με κάθε θυσία, να εργαστούν για την εφαρμογή του συνθήματος: «Πιο βαθιά μέσα στις μάζες, σε πιο στενή επαφή με τις μάζες». Και με τη λέξη «μάζες» πρέπει να εννοούν τα σύνολο των εργατών και όλων εκείνων που τους εκμεταλλεύεται το κεφάλαιο και, προπαντός, εκείνων που είναι λιγότερο οργανωμένοι και λιγότερο ενημερωμένοι, εκείνων που καταπιέζονται περισσότερο και είναι λιγότερο εύκολο να οργανωθούν.

Το προλεταριάτο δεν γίνεται επαναστατικό παρά μονάχα όταν δεν κλείνεται μέσα σε στενά συντεχνιακά όρια και εφόσον συμμετέχει σ' όλα τα γεγονότα και σ' όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής και ενεργεί σαν ηγέτης όλων των εργαζόμενων και εκμεταλλευόμενων μαζών. Είναι εντελώς αδύνατο να πραγματοποιήσει τη δικτατορία του αν δεν είναι προετοιμασμένο και ικανό να δεχτεί να κάνει ακόμα και τις μεγαλύτερες θυσίες για να νικήσει την αστική τάξη. Από την άποψη αυτή, η πείρα της Ρωσίας έχει τόσο θεωρητική, όσο και πρακτική σημασία. Το ρωσικό προλεταριάτο δεν θα μπορούσε να πραγματοποιήσει τη δικτατορία του, ούτε να «κατακτήσει» το σεβασμό και την εμπιστοσύνη ολόκληρης της εργατικής μάζας, αν δεν έδειχνε περισσότερη αυτοθυσία και αν δεν υπόφερε από την πείνα περισσότερο απ' όλα τα άλλα στρώματα αυτής της μάζας, στις πιο δύσκολες στιγμές της επίθεσης, των πολέμων και του αποκλεισμού που της επέβαλλε η παγκόσμια αστική τάξη.

Είναι ιδιαίτερα αναγκαίο, το Κομουνιστικό Κόμμα και η πρωτοπορία του προλεταριάτου να στηρίξει, με τον πιο απόλυτο τρόπο και με αυτοθυσία, κάθε ευρύ, στοιχειώδες, απεργιακό κίνημα, που κάτω από το ζυγό του καπιταλισμού, είναι το μόνο που μπορεί να ξυπνήσει αληθινά, να ξεσηκώσει, να διαφωτίσει και να οργανώσει τις μάζες και να τους εμπνεύσει πλήρη εμπιστοσύνη στον ηγετικό ρόλο του επαναστατικού προλεταριάτου. Χωρίς μια τέτοια προετοιμασία, καμιά δικτατορία του προλεταριάτου δεν μπορεί να υπάρξει και όλοι εκείνοι που είναι ικανοί να κάνουν προπαγάνδα ενάντια στις απεργίες, όπως το κάνουν ο Κάουτσκι στη Γερμανία και ο Τουράτι στην Ιταλία, δεν πρέπει να είναι ανεκτοί μέσα στις τάξεις των κομμάτων που συνδέονται με την 3η Διεθνή. Αυτό, βέβαια, αφορά ακόμα περισσότερο τους κοινοβουλευτικούς και συνδικαλιστές ηγέτες, που συχνά προδίδουν τους εργάτες διδάσκοντάς τους να χρησιμοποιούν την απεργία σαν όργανο για να πετύχουν το ρεφορμισμό και όχι την επανάσταση (παραδείγματα: ο Ζουό στη Γαλλία, ο Κόμπερς στην Αμερική και ο Τόμας στη Βρετανία).

12. Σ' όλες τις χώρες, ακόμα και στις πιο «ελεύθερες», στις πιο «ευνομούμενες», στις πιο «ειρηνικές» —εκεί δηλαδή που η πάλη των τάξεων είναι λιγότερο σκληρή— έχει φτάσει η στιγμή που είναι απόλυτη ανάγκη κάθε Κομουνιστικό Κόμμα να συνδυάσει, με συστηματικό τρόπο, τη νόμιμη με την παράνομη δράση, τη φανερή με την κρυφή οργάνωση.

Γιατί, ακόμα και στις πιο πολιτισμένες και ελεύθερες χώρες με το σταθερότερο αστικοδημοκρατικό καθεστώς, οι κυβερνήσεις, παρά τις ψεύτικες και υποκριτικές δηλώσεις τους, επανέρχονται συστηματικά στη μέθοδο της διατήρησης μυστικών λιστών κομουνιστών, στις ατέλειωτες παραβιάσεις του συντάγματός τους προκειμένου να υποστηρίξουν περισσότερο ή λιγότερο κρυφά τους Λευκοφρουρούς και τη δολοφονία κομουνιστών, στις μυστικές προετοιμασίες για τη σύλληψη κομουνιστών, στην αποστολή προβοκατόρων πρακτόρων ανάμεσα τους κ.λπ. Μονάχα ο πιο αντιδραστικός μικροαστός, που μπορεί να συγκαλύψει τις ιδέες του με κάθε είδους εντυπωσιακές, «δημοκρατικές», ή ειρηνικές φράσεις, μπορεί να αρνηθεί αυτό το γεγονός και το αναγκαίο συμπέρασμα που βγαίνει απ' αυτό: την ανάγκη δηλαδή να σχηματιστούν αμέσως, από όλα τα νόμιμα Κομουνιστικά Κόμματα, παράνομες οργανώσεις που θα εργάζονται παράνομα, με συστηματικό τρόπο, οργανώσεις που θα είναι πανέτοιμες για την στιγμή που θα αρχίσουν οι διώξεις της αστικής τάξης. Έχει ιδιαίτερη σημασία να συνεχιστεί η παράνομη δουλειά μέσα στο στρατό, το ναυτικό και την αστυνομία, καθώς, μετά την ιμπεριαλιστική σφαγή, όλες οι κυβερνήσεις, παγκόσμια, αρχίζουν να φοβούνται τους εθνικούς στρατούς που είναι ανοιχτοί σε όλους τους αγρότες και όλους τους εργάτες. Δημιουργούν, έτσι, κρυφά, κάθε λογής επίλεκτες στρατιωτικές οργανώσεις που στρατολογούνται από την αστική τάξη και εξοπλίζονται ιδιαίτερα με προηγμένο τεχνικό εξοπλισμό.

Από την άλλη πλευρά, είναι επίσης αναγκαίο, σε όλες ανεξαιρέτως τις περιπτώσεις, να μην περιοριζόμαστε σε μια παράνομη δράση, αλλά να συνεχίζουμε και τη νόμιμη δουλειά, ξεπερνώντας κάθε δυσκολία, ιδρύοντας νόμιμες εφημερίδες και νόμιμες οργανώσεις με διάφορες ονομασίες και, αν είναι ανάγκη, αλλάζοντας συχνά αυτές τις ονομασίες. Αυτό γίνεται αυτή την περίοδο από τα παράνομα Κομουνιστικά Κόμματα στη Φινλανδία, στην Ουγγαρία, και εν μέρη στη Γερμανία, την Πολωνία, τη Λιθουανία κ.λπ. Έτσι πρέπει να δράσουν οι Βιομηχανικοί Εργάτες του Κόσμου (I.W.W.) στην Αμερική, καθώς και όλα τα αλλά νόμιμα, σήμερα, Κομουνιστικά Κόμματα σε περίπτωση που η δικαιοσύνη αρχίσει να τους καταδιώκει επειδή δέχτηκαν τις αποφάσεις των Συνεδρίων της Κομουνιστικής Διεθνούς, κ.λπ.

Εκείνο που κάνει απόλυτα αναγκαίο το συνδυασμό της νόμιμης με την παράνομη δράση δεν είναι το σύνολο των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της σημερινής περιόδου —παραμονή της δικτατορίας του προλεταριάτου— αλλά η ανάγκη να δείξουμε στην αστική τάξη ότι δεν υπάρχει ούτε μπορεί να υπάρξει τομέας δράσης που δεν έχουν κατακτήσει ή δεν θα κατακτήσουν οι κομουνιστές — και ακόμη παραπέρα, γιατί σ' όλα τα μέρη του κόσμου υπάρχουν ακόμα στρώματα του προλεταριάτου και, σε μεγαλύτερο ακόμα ποσοστό, μη προλετάριοι εργάτες και εκμεταλλευόμενες μάζες που εξακολουθούν να εμπιστεύονται την αστική δημοκρατία και που είναι πολύ σημαντικό για μας να τους κάνουμε να αλλάξουν γνώμη.

13. Η κατάσταση στην οποία βρίσκεται ο εργατικός τύπος στις πιο προηγμένες καπιταλιστικές χώρες δείχνει ξεκάθαρα αφενός πόσο μεγάλη απάτη είναι η ελευθερία και η ισότητα μέσα στην αστική δημοκρατία και αφετέρου πόσο αναγκαίος είναι ο συστηματικός συνδυασμός της νόμιμης και της παράνομης δουλειάς. Τόσο στη νικημένη Γερμανία όσο και στη νικήτρια Αμερική, όλες οι δυνάμεις του κυβερνητικού μηχανισμού της αστικής τάξης και όλα τα τεχνάσματα των οικονομικών μεγιστάνων της, μπήκαν σε κίνηση για να στερήσουν τους εργάτες από τις εφημερίδες τους:

δικαστικές διώξεις και συλλήψεις των συνταχτών (ή δολοφονία τους από πληρωμένους δολοφόνους), απαγόρευση της ταχυδρομικής αποστολής τους, άρνηση προμήθειας χαρτιού κ.λπ. Επιπλέον, η πληροφόρηση, που είναι απαραίτητη σε μια καθημερινή εφημερίδα, βρίσκεται στα χέρια των αστικών τηλεγραφικών πρακτορείων και οι αγγελίες, χωρίς τις οποίες μια μεγάλη εφημερίδα δεν μπορεί να καλύψει τα έξοδά της, βρίσκονται στην «ελεύθερη διάθεση» των καπιταλιστών. Με δυο λόγια, μέσω της εξαπάτησης, μέσω της πίεσης του κεφαλαίου και της αστικής κυβέρνησης, η αστική τάξη στερεί από το επαναστατικό προλεταριάτο τον τύπο του.

Για ν' αγωνιστούν ενάντια σ' αυτή την κατάσταση πραγμάτων, τα Κομουνιστικά Κόμματα πρέπει να δημιουργούν ένα νέο είδος περιοδικού τύπου που θα προορίζεται για πλατιά κυκλοφορία μέσα στους εργαζόμενους:

1) Νόμιμα έντυπα όπου οι κομουνιστές, χωρίς ν' αποκαλύπτουν τις πολιτικές τους πεποιθήσεις και χωρίς να αναφέρουν τη σχέση τους με το Κόμμα, προσπαθούν να επωφελούνται και από την παραμικρή δυνατότητα που δίνει ο νόμος, όπως έκαναν οι Μπολσεβίκοι στο τσαρικό καθεστώς μετά το 1905.

2) Παράνομες εφημερίδες που αν και βγαίνουν σε πολύ μικρό σχήμα και εκδίδονται ακανόνιστα, αναπαράγονται από τους εργάτες στα περισσότερα τυπογραφεία, (κρυφά, ή αν το κίνημα έχει δυναμώσει, μέσω της επαναστατικής κατάληψης των τυπογραφείων) και δίνουν στο προλεταριάτο αμιγείς επαναστατικές πληροφορίες και επαναστατικά συνθήματα.

Χωρίς έναν επαναστατικό αγώνα που θα εμπλέκει τις μάζες στην ελευθερία του κομουνιστικού τύπου, είναι αδύνατο να προετοιμαστεί η δικτατορία του προλεταριάτου.

3. Μεταβολή στην τακτική και εν μέρει στη σύνθεση των κομμάτων που ανήκουν ή θέλουν να προσχωρήσουν στην Κομουνιστική Διεθνή.

14. Ο βαθμός στον οποίο είναι έτοιμο το προλεταριάτο να πραγματοποιήσει τη δικτατορία του στις πιο σημαντικές από οικονομική και πολιτική άποψη, χώρες του κόσμου, αποδεικνύεται με τον πιο αντικειμενικό και καθαρό τρόπο από το γεγονός ότι τα πιο σημαντικά κόμματα της 2ης Διεθνούς, το Σοσιαλιστικό Κόμμα Γαλλίας, το Ανεξάρτητο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα της Γερμανίας, το Ανεξάρτητο Εργατικό Κόμμα της Βρετανίας, το Σοσιαλιστικό Κόμμα Αμερικής, αποχώρησαν από την προδοτική αυτή διεθνή και αποφάσισαν να προσχωρήσουν, υπό όρους, στην 3η Διεθνή. Αποδείχτηκε, έτσι, ότι όχι μόνο η πρωτοπορία αλλά και η πλειοψηφία του προλεταριάτου πείστηκε από την πορεία των γεγονότων και άρχισε να έρχεται με το μέρος μας. Το ουσιαστικό σήμερα είναι να ξέρουμε πως να ολοκληρώσουμε αυτή την μετάβαση και να παγιώσουμε, σε μια διαρκή οργανωτική δομή, αυτό που πετύχαμε, για να μπορέσουμε να προχωρήσουμε ως το τέλος χωρίς κανένα δισταγμό.

15. Όλη η δράση των κομμάτων που αναφέραμε πιο πάνω (στα οποία πρέπει να προσθέσουμε και το Σοσιαλιστικό Κόμμα Ελβετίας, αν είναι σωστές οι αναφορές για την απόφαση προσχώρησής του στην 3η Διεθνή) αποδεικνύει —και το επιβεβαιώνουν όλες οι γνωστές περιοδικές εφημερίδες αυτών των κομμάτων— ότι δεν είναι ακόμα κομουνιστικά και συχνά βρίσκονται σε πλήρη αντίθεση με τις βασικές αρχές

της 3ης Διεθνούς και συγκεκριμένα, την αποδοχή της δικτατορίας του προλεταριάτου και του συστήματος των Σοβιέτ αντί της αστικής δημοκρατίας.

Γι' αυτούς τους λόγους, το 2ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς θα πρέπει να δηλώσει ότι δεν θεωρεί δυνατό να αναγνωριστούν αμέσως αυτά τα κόμματα, ότι επιδοκιμάζει την απάντηση που έδωσε η Εκτελεστική Επιτροπή της Κομουνιστικής Διεθνούς στους γερμανούς Ανεξαρτήτους, ότι επιβεβαιώνει την ετοιμότητά της να συνεχίσει τις διαπραγματεύσεις με κάθε κόμμα που αποχωρεί από τη 2η Διεθνή και επιθυμεί να προσχωρήσει στην 3η Διεθνή, ότι διατηρεί το δικαίωμά της να παρέχει συμβουλευτική ψήφο στους εκπροσώπους τέτοιων κομμάτων σε όλα τα συνέδρια και όλες τις συνδιασκέψεις της και ότι προτείνει τους ακόλουθους όρους για την πλήρη ένωση των κομμάτων αυτών (ή άλλων παρόμοιων) με την Κομουνιστική Διεθνή:

α) Να δημοσιευτούν όλες οι αποφάσεις όλων των συνεδρίων της Κομουνιστικής Διεθνούς και της Εκτελεστικής Επιτροπής σε όλες τις περιοδικές εκδόσεις του Κόμματος.

β) Οι αποφάσεις αυτές να εξεταστούν σε ειδικές συγκεντρώσεις όλων των τομέων και όλων των τοπικών οργανώσεων του Κόμματος.

γ) Αφού γίνει η εξέταση αυτή, να συγκληθεί ειδικό συνέδριο του Κόμματος για να καταρτιστεί ένας ισολογισμός. Αυτό το συνέδριο πρέπει να συγκληθεί μέσα σε διάστημα όχι μεγαλύτερο των τεσσάρων μηνών από το 2ο Συνέδριο.

δ) Να αποκλειστούν από το Κόμμα όλα τα στοιχεία που εξακολουθούν να ενεργούν με το πνεύμα της 2ης Διεθνούς.

ε) Όλα τα περιοδικά έντυπα του Κόμματος να περιέλθουν στα χέρια αποκλειστικά κομουνιστών συντακτών.

ζ) Τα κόμματα που επιθυμούν τώρα να προσχωρήσουν στην 3η Διεθνή αλλά δεν έχουν αλλάξει ακόμα ριζικά τις παλιές τακτικές τους πρέπει, καταρχήν, να φροντίσουν ώστε τα δύο τρίτα των μελών της Κεντρικής τους Επιτροπής και των ανώτατων κεντρικών οργάνων τους να αποτελούνται από συντρόφους που ήδη πριν από το 2ο Συνέδριο, είχαν ξεκάθαρα και δημόσια εκφραστεί υπέρ της προσχώρησης του Κόμματος στην 3η Διεθνή. Εξαιρέσεις μπορούν να γίνουν με την έγκριση της Εκτελεστικής Επιτροπής της Κομουνιστικής Διεθνούς. Η Εκτελεστική Επιτροπή διατηρεί επίσης το δικαίωμα να κάνει εξαιρέσεις και όσον αφορά τους αντιπροσώπους της «Κεντριστικής» τάσης, για την οποία έγινε λόγος στην παράγραφο 7.

η) Τα μέλη του Κόμματος που απορρίπτουν τους όρους και τις θέσεις που υιοθέτησε η Κομουνιστική Διεθνής πρέπει να αποκλειστούν από το Κόμμα. Το ίδιο ισχύει και για τους αντιπροσώπους των εκτάκτων συνεδρίων.

Το 2ο Συνέδριο της 3ης Διεθνούς αναθέτει στην Εκτελεστική Επιτροπή της να δεχτεί τα προαναφερθέντα αλλά και παρόμοια κόμματα στην Τρίτη Διεθνή, μετά την προκαταρτική επαλήθευση της εκπλήρωσης όλων αυτών των όρων όπως και του κομουνιστικού χαρακτήρα της δράσης του κόμματος.

16. Όσον αφορά το ζήτημα της γραμμής που πρέπει να ακολουθήσουν οι κομουνιστές (που αποτελούν σήμερα τη μειοψηφία) οι οποίοι κατέχουν υπεύθυνες θέσεις στα προαναφερθέντα κόμματα και τα όμοιά τους, το 2ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς αποφάσισε ότι εξαιτίας της σημερινής ραγδαίας ανάπτυξης του επαναστατικού πνεύματος των μαζών, η αποχώρηση των κομουνιστών απ' αυτά τα κόμματα δεν είναι επιθυμητή, εφόσον μπορούν να συνεχίσουν τη δουλειά τους μέσα σε

αυτά μένοντας πιστοί στην δικτατορία του προλεταριάτου και κριτικάροντας όλους τους οπορτουνιστές και τους κεντριστές που εξακολουθούν να βρίσκονται μέσα σε αυτά.

Όταν η αριστερή πτέρυγα ενός κεντριστικού κόμματος αποκτήσει αρκετή δύναμη, μπορεί, αν κρίνει πως αυτό θα ωφελήσει την ανάπτυξη του κομουνισμού, να εγκαταλείψει το κόμμα μαζικά ώστε να δημιουργήσει Κομουνιστικό Κόμμα.

Ταυτόχρονα, το 2ο Συνέδριο της 3ης Διεθνούς πρέπει να δηλώσει ρητά ότι είναι υπέρ του Κομουνιστικού Κόμματος Βρετανίας καθώς και των ομάδων και οργανώσεων που συμφωνούν με τον κομουνισμό στη Βρετανία και που συμμετέχουν ακόμη στο Εργατικό Κόμμα παρ' όλο που αυτό το κόμμα είναι μέλος της 2ης Διεθνούς. Αυτό γίνεται γιατί, εφόσον το Εργατικό Κόμμα παρέχει στις οργανώσεις που το αποτελούν την ελευθερία που έχουν σήμερα να ασκούν κριτική και να κάνουν προπαγάνδα καθώς και να δρουν οργανωτικά υπέρ της δικτατορίας του προλεταριάτου και της σοβιετικής εξουσίας και εφόσον το κόμμα αυτό θα διατηρεί το σημερινό του χαρακτήρα σαν ένωση όλων των συνδικαλιστικών οργανώσεων της εργατικής τάξης, οι κομουνιστές πρέπει να κάνουν κάθε προσπάθεια —και να φτάσουν ακόμα και να συναινέσουν σε ορισμένες υποχωρήσεις— για να μπορούν να εξασκούν επιρροή στα ευρύτερα στρώματα των εργατών και των μαζών, να καταγγέλλουν τους οπορτουνιστές ηγέτες τους από ένα υψηλότερο βήμα, ορατό στις μάζες, να επιταχύνουν την μεταβίβαση της πολιτικής εξουσίας από τα χέρια των άμεσων εκπροσώπων της αστικής τάξης στα χέρια των «εργατικών εκπροσώπων της καπιταλιστικής τάξης», έτσι ώστε οι μάζες να μπορέσουν να θεραπευτούν πιο γρήγορα από κάθε αυταπάτη πάνω σ' αυτό το ζήτημα.

17. Όσον αφορά το Σοσιαλιστικό Κόμμα Ιταλίας, το 2ο Συνέδριο αναγνωρίζει ότι η αναθεώρηση του προγράμματος που ψηφίστηκε τον περασμένο χρόνο από το κόμμα αυτό στο Συνέδριο της Μπολόνιας, αποτελεί έναν πολύ σημαντικό σταθμό στη μετάβασή του προς τον κομουνισμό και ότι οι προτάσεις που υπέβαλλε το τμήμα του Τουρίνου στο Εθνικό Συμβούλιο του κόμματος και δημοσιεύτηκαν στο περιοδικό "Ordine Nuovo" της 8ης Μάη 1920, ανταποκρίνονται, όλες, στις βασικές αρχές του κομουνισμού.

Το Συνέδριο ζητά από το Σοσιαλιστικό Κόμμα Ιταλίας, στο ερχόμενο συνέδριό του που θα συγκληθεί σύμφωνα με το καταστατικό του κόμματος και με τους γενικούς όρους για την είσοδο στην 3η Διεθνή, να εξετάσει τις προτάσεις που έγιναν καθώς και όλες τις αποφάσεις του 2ου Συνεδρίου της Κομουνιστικής Διεθνούς, ιδιαίτερα όσον αφορά την κοινοβουλευτική ομάδα, τα συνδικάτα και τα μη κομουνιστικά στοιχεία του κόμματος.

18. Το 2ο Συνέδριο της 3ης Διεθνούς θεωρεί λανθασμένες τις απόψεις για τις σχέσεις του κόμματος με την εργατική τάξη και με τις μάζες καθώς και για τη μη συμμετοχή των κομουνιστικών κομμάτων στα αστικά κοινοβούλια και στα αντιδραστικά συνδικάτα (απόψεις που απορρίφθηκαν κατηγορηματικά στις ειδικές αποφάσεις αυτού του συνεδρίου της 3ης Διεθνούς) και τις οποίες υποστηρίζει πλήρως το Κομουνιστικό Εργατικό Κόμμα Γερμανίας (KAPD) και ως ένα βαθμό το Κομουνιστικό Κόμμα Ελβετίας, ο «Κομουνισμός» που είναι το όργανο της γραμματείας της Κομουνιστικής Διεθνούς για την Ανατολική Ευρώπη, στη Βιέννη, αρκετοί ολλανδοί σύντροφοι, ορισμένες κομουνιστικές οργανώσεις της Αγγλίας, όπως για παράδειγμα η Σο-

σιαλιστική Ομοσπονδία των Εργατών, καθώς και οι Βιομηχανικοί Εργάτες του Κόσμου (I.W.W.) της Αμερικής, οι Επιτροπές Συνδικαλιστικών Στελεχών στα εργοστάσια της Αγγλίας, κ.λπ.

Όμως το 2ο Συνέδριο θεωρεί ότι είναι δυνατό και επιθυμητό να αναγνωριστούν άμεσα όσες απ' αυτές τις οργανώσεις δεν έχουν ακόμα αναγνωριστεί επίσημα, γιατί σε όλες αυτές τις περιπτώσεις —και προπαντός όσον αφορά τους Βιομηχανικούς Εργάτες του Κόσμου (I.W.W.) της Αμερικής και της Αυστραλίας καθώς και τις αγγλικές Επιτροπές Συνδικαλιστικών Στελεχών— έχουμε να κάνουμε με ένα γνήσια προλεταριακό μαζικό κίνημα που στην πράξη συμφωνεί με στις βασικές αρχές της Κομουνιστικής Διεθνούς. Σε αυτές τις οργανώσεις, οι όποιες λαθεμένες απόψεις στο ζήτημα της συμμετοχής στα αστικά κοινοβούλια πρέπει να αποδοθούν όχι τόσο στην παρουσία μελών της αστικής τάξης που υποστηρίζουν τις δικές τους μικροαστικές απόψεις (όπως είναι συχνά οι απόψεις των αναρχικών), αλλά μάλλον στην πολιτική απειρία των προλετάριων που ωστόσο είναι ξεκάθαρα επαναστάτες και έχουν επαφή με τις μάζες.

Γι' αυτούς τους λόγους, το 2ο Συνέδριο ζητά απ' όλες τις κομουνιστικές οργανώσεις και ομάδες των αγγλοσαξονικών χωρών — ακόμα και αν η συνένωση των Βιομηχανικών Εργατών του Κόσμου και των εργοστασιακών Επιτροπών Συνδικαλιστικών Στελεχών με την 3η Διεθνή δεν συμβεί άμεσα— να ακολουθήσουν μια πολιτική ιδιαίτερα φιλικών σχέσεων με αυτές τις οργανώσεις και τις μάζες που συμφωνούν μαζί τους, να τους εξηγήσουν με φιλικό τρόπο, προβάλλοντας τα διδάγματα όλων των επαναστάσεων και ιδίως των τριών ρώσικων επαναστάσεων στον 20ο αιώνα, το λαθεμένο χαρακτήρα των παραπάνω απόψεών τους, και να μην παραιτηθούν από τις συνεχείς προσπάθειες να ενωθούν με τις οργανώσεις αυτές και να σχηματίσουν ένα μοναδικό Κομουνιστικό Κόμμα.

19. Σε σχέση με αυτό το ζήτημα, το Συνέδριο εφιστά την προσοχή όλων των συντρόφων, προπαντός των συντρόφων των λατινικών και αγγλοσαξονικών χωρών στο γεγονός ότι, από τον καιρό του πολέμου και μετά, εξελίσσεται μια βαθιά διαίρεση στις ιδέες των αναρχικών όλου του κόσμου, όσον αφορά τη στάση τους απέναντι στη δικτατορία του προλεταριάτου και την εξουσία των Σοβιέτ. Και ακριβώς ανάμεσα στα προλεταριακά στοιχεία που πολλές φορές οδηγήθηκαν στον αναρχισμό από το απόλυτα δικαιολογημένο μίσος τους κατά του οπορτουνισμού και του ρεφορμισμού των κομμάτων της 2ης Διεθνούς, παρατηρούμε μια πλήρως ορθή κατανόηση αυτών των αρχών και κυρίως μέσα στα στοιχεία που έχουν μεγαλύτερη γνώση των εμπειριών της Ρωσίας, της Φιλανδίας, της Ουγγαρίας, της Λιθουανίας, της Πολωνίας και της Γερμανίας. Για τους λόγους αυτούς το Συνέδριο θεωρεί ότι είναι καθήκον όλων των συντρόφων να υποστηρίξουν με κάθε μέσο τη μετάβαση όλων των μαζών που αποτελούνται από προλεταριακά στοιχεία από τον αναρχισμό στην 3η Διεθνή. Το συνέδριο τονίζει ότι η επιτυχία της δουλειάς των αληθινά κομουνιστικών κομμάτων πρέπει να εκτιμηθεί, εκτός των άλλων, και από το βαθμό που θα κατορθώσουν να προσελκύσουν από τον αναρχισμό στο κόμμα τους όλα τα προλεταριακά στοιχεία των μαζών.

ΟΙ ΟΡΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΣΟΔΟ ΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗ ΔΙΕΘΝΗ

30 Ιουλίου 1920
(παρουσιάσθηκε από τον Τρότσκι)

Το Πρώτο Συνέδριο που ίδρυσε την Κομουνιστική Διεθνή δεν είχε ορίσει ακριβείς όρους για την είσοδο των κομμάτων στην 3η Διεθνή. Μέχρι την εποχή που έγινε το Πρώτο Συνέδριο, στις περισσότερες χώρες δεν υπήρχαν παρά μόνο τάσεις και ομάδες κομουνιστικές. Το Δεύτερο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς συνέρχεται κάτω από εντελώς διαφορετικές συνθήκες. Σήμερα στις περισσότερες χώρες υπάρχουν όχι μονάχα κομουνιστικές τάσεις και ομάδες, αλλά και κομουνιστικά κόμματα και οργανώσεις.

Τώρα πια, συχνά, κόμματα και ομάδες που στην πραγματικότητα δεν έχουν γίνει κομουνιστικά και μέχρι τελευταία ανήκαν στην 2η Διεθνή απευθύνονται στην Κομουνιστική Διεθνή ελπίζοντας να προσχωρήσουν σ' αυτήν. Η 2η Διεθνής επιτέλους διαλύεται. Τα ενδιάμεσα κόμματα και οι ομάδες του κέντρου, που συνειδητοποιούν την απελπιστική κατάσταση της 2ης Διεθνούς, προσπαθούν τώρα να στηριχτούν πάνω στην Κομουνιστική Διεθνή που κάθε μέρα δυναμώνει περισσότερο. Στην πορεία, ωστόσο, ελπίζουν να διατηρήσουν κάποια αυτονομία που θα τους επιτρέπει να συνεχίσουν την παλιά τους οπορτουνιστική ή «κεντριστική» πολιτική. Η Κομουνιστική Διεθνής γίνεται σχεδόν της μόδας.

Η επιθυμία ορισμένων ηγετικών «κεντριστικών» ομάδων να προσχωρήσουν στην 3η Διεθνή αποτελεί μια έμμεση επιβεβαίωση τού ότι η Κομουνιστική Διεθνής έχει κατακτήσει τη συμπάθεια της συντριπτικής πλειοψηφίας των ταξικά συνειδητοποιημένων εργατών όλου του κόσμου και εξελίσσεται σε μια δύναμη που κάθε μέρα μεγαλώνει.

Η Κομουνιστική Διεθνής διατρέχει τον κίνδυνο να πλημμυρίσει από στοιχεία που τα χαρακτηρίζει η αναποφασιστικότητα και τα ημίμετρα, από δυνάμεις που δεν έχουν ακόμα απορρίψει την ιδεολογία της 2ης Διεθνούς.

Ακόμα παραπέρα, σε μερικά μεγάλα κόμματα (μεταξύ άλλων το ιταλικό, το σουηδικό, το νορβηγικό, το γιουγκοσλαβικό), που η πλειοψηφία τους έχει υιοθετήσει την κομουνιστική άποψη, εξακολουθεί να υπάρχει, μέχρι και σήμερα, μια σημαντική ρεφορμιστική και σοσιαλπασιφιστική πτέρυγα που δεν κάνει άλλο από το να περιμένει την ευκαιρία για να ξανασηκώσει κεφάλι και να αρχίσει να σαμποτάρει ενεργά την προλεταριακή επανάσταση ώστε να βοηθήσει έτσι την αστική τάξη και τη 2η Διεθνή.

Κανένας κομουνιστής δεν πρέπει να ξεχνάει τα διδάγματα της ουγγρικής Σοβιετικής Δημοκρατίας. Η συγχώνευση των ούγγρων κομουνιστών με τους λεγόμενους «αριστερούς» σοσιαλδημοκράτες στοίχισε ακριβά στο ουγγρικό προλεταριάτο.

Κατά συνέπεια, το Δεύτερο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς θεωρεί απαραίτητο να ορίσει με απόλυτη ακρίβεια τους όρους για την είσοδο νέων κομμάτων και να υποδείξει στα κόμματα που έχουν ήδη γίνει δεκτά στην Κομουνιστική Διεθνή ποια είναι τα καθήκοντά τους.

Το Δεύτερο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς καθορίζει τους ακόλουθους όρους για την ένταξη στην Κομουνιστική Διεθνή:

1. Κάθε είδους προπαγάνδα και κινητοποίηση πρέπει να έχει χαρακτήρα πραγματικά κομουνιστικό και να συμμορφώνεται με το πρόγραμμα και τις αποφάσεις της Κομουνιστικής Διεθνούς. Όλα τα όργανα του κομματικού τύπου πρέπει να διευθύνονται από αξιόπιστους κομουνιστές που έχουν αποδείξει την αφοσίωσή τους στην υπόθεση του προλεταριάτου. Η δικτατορία του προλεταριάτου δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται σαν μια συνηθισμένη έκφραση που έχουμε αποστηθίσει. Η προπαγάνδα γι' αυτήν πρέπει να γίνεται με τρόπο που να καθιστά κατανοητή την αναγκαιότητά της σε κάθε απλό εργάτη, σε κάθε εργάτρια, στρατιώτη και αγρότη, μέσα από τα γεγονότα της καθημερινής τους ζωής που ο τύπος μας πρέπει να τα σημειώνει συστηματικά.

Ο περιοδικός και κάθε άλλος τύπος καθώς και ο εκδοτικός οίκος του κόμματος πρέπει να είναι εντελώς υποταγμένοι στην ηγεσία του Κόμματος, ανεξάρτητα από το εάν, στην κάθε δεδομένη στιγμή, το Κόμμα στο σύνολό του είναι νόμιμο ή παράνομο. Δεν πρέπει να τους επιτραπεί να κάνουν κατάχρηση της ανεξαρτησίας τους και να ακολουθούν τακτικές που δεν συμφωνούν απολύτως με τις τακτικές του Κόμματος.

Στις εφημερίδες, στις δημόσιες συγκεντρώσεις, στα συνδικάτα, στους συνεταιρισμούς, παντού όπου οι οπαδοί της 3ης Διεθνούς μπορούν να γίνουν δεκτοί, πρέπει να χτυπάνε συστηματικά και αλύπητα όχι μόνο την αστική τάξη αλλά και τους βοηθούς της, δηλαδή τους ρεφορμιστές όλων των αποχρώσεων.

2. Κάθε οργάνωση που θέλει να προσχωρήσει στην Κομουνιστική Διεθνή πρέπει να απομακρύνει, συνεχώς και μεθοδικά, τους ρεφορμιστές και τους κεντριστές από κάθε υπεύθυνη θέση που κατέχουν οι κομουνιστές μέσα στο εργατικό κίνημα (οργανώσεις του Κόμματος, επιτροπές συντακτών, συνδικάτα, κοινοβουλευτικές ομάδες, συνεταιρισμοί, δημοτικές αρχές) και να τους αντικαθιστά με δοκιμασμένους κομουνιστές, χωρίς να ανησυχεί αδικαιολόγητα για το ότι, προπαντός στην αρχή, απλοί εργάτες θα αντικαθιστούν «οπορτουνιστές» με πείρα.

3. Σε όλες σχεδόν τις χώρες της Ευρώπης και της Αμερικής, η πάλη των τάξεων μπαίνει στην περίοδο του εμφυλίου πολέμου. Κάτω από τέτοιες συνθήκες, οι κομουνιστές δεν μπορούν να έχουν εμπιστοσύνη στην αστική νομιμότητα. Έχουν υποχρέωση να δημιουργήσουν ένα παράλληλο οργανωτικό μηχανισμό που στην κρίσιμη στιγμή θα είναι ικανός να βοηθήσει το Κόμμα να εκπληρώσει το καθήκον του προς την επανάσταση. Σε κάθε χώρα, όπου «κατάσταση πολιορκίας» ή έκτακτοι νόμοι στερούν από τους κομουνιστές τη δυνατότητα να συνεχίσουν το σύνολο της δράσης τους νόμιμα, είναι απολύτως απαραίτητο η νόμιμη δράση να συνδυαστεί με την παράνομη.

4. Το καθήκον της προπαγάνδισης των κομουνιστικών ιδεών περιλαμβάνει την ιδιαίτερη υποχρέωση της έντονης και συστηματικής προπαγάνδας μέσα στο στρατό. Εκεί που αυτή η αγκιτάτσια διακόπτεται από έκτακτους νόμους, πρέπει να γίνεται κρυφά. Η άρνηση πραγματοποίησης αυτής της δουλειάς θα ισοδυναμούσε με προ-

δοσία των επαναστατικών καθηκόντων και θα ήταν ασυμβίβαστη με την συμμετοχή στην Κομουνιστική Διεθνή.

5. Είναι αναγκαία η μεθοδική και συστηματική αγκιτάτσια στην ύπαιθρο. Η εργατική τάξη δεν θα μπορέσει να νικήσει αν δεν υποστηρίζεται από το αγροτικό προλεταριάτο, ή τουλάχιστον από ένα μέρος των φτωχότερων αγροτών, και αν με την πολιτική της δεν διασφαλίσει την ουδετερότητα τουλάχιστον ενός μέρους του υπόλοιπου αγροτικού πληθυσμού. Η κομουνιστική δουλειά στην ύπαιθρο αποχτάει σήμερα κεφαλαιώδη σημασία. Πρέπει να πραγματοποιείται κυρίως με τη βοήθεια των επαναστατών κομουνιστών εργατών των αστικών κέντρων και της περιφέρειας που έχουν σχέση με την ύπαιθρο. Το να αρνηθούμε να κάνουμε αυτή τη δουλειά ή το να την αναθέσουμε σε αναξιόπιστους μισορεφορμιστές ισοδυναμεί με το να απαρνηθούμε την προλεταριακή επανάσταση.

6. Κάθε κόμμα που θέλει να ανήκει στην Κομουνιστική Διεθνή, έχει υποχρέωση να αποκαλύπτει τόσο τον φανερό σοσιαλπατριωτισμό, όσο και την ανειλικρίνεια και υποκρισία του σοσιαλπασιφισμού, πρέπει να δείχνει συστηματικά στους εργάτες ότι, χωρίς την επαναστατική ανατροπή του καπιταλισμού, κανένα διεθνές διαιτητικό δικαστήριο, καμιά συμφωνία για τον περιορισμό των εξοπλισμών, καμιά «δημοκρατική» αναδιοργάνωση της Κοινωνίας των Εθνών δεν θα μπορέσει να αποτρέψει νέους ιμπεριαλιστικούς πολέμους.

7. Τα κόμματα που θέλουν να ανήκουν στην Κομουνιστική Διεθνή έχουν υποχρέωση να αναγνωρίσουν ότι είναι αναγκαία η πλήρης ρήξη με τον ρεφορμισμό και τις κεντριστικές πολιτικές και να επεκτείνουν αυτή τη ρήξη στον ευρύτερα δυνατόν κύκλο των μελών τους. Μόνο έτσι μπορεί να υπάρξει συνεπής κομουνιστική πολιτική.

Η Κομουνιστική Διεθνής απαιτεί ανεπιφύλακτα και κατηγορηματικά την πραγματοποίηση αυτής της ρήξης, όσο το δυνατόν γρηγορότερα. Η Κομουνιστική Διεθνής δεν μπορεί να ανεχτεί διαβόητοι ρεφορμιστές σαν τον Τουράτι, τον Μοντιλιάνι, τον Κάουτσκι, τον Χίλφερτινγκ, τον Χίλκετ, τον Λόγκε, τον Μακντόναλντ, και άλλους, να έχουν το δικαίωμα να θεωρούνται μέλη της Κομουνιστικής Διεθνούς. Μια τέτοια κατάσταση δεν θα οδηγούσε παρά στο να γίνει η Κομουνιστική Διεθνής κάτι παρόμοιο με το ναυάγιο της 2ης Διεθνούς.

8. Στο ζήτημα των αποικιών και των καταπιεζόμενων εθνοτήτων, τα κομουνιστικά κόμματα των χωρών που η αστική τους τάξη κατέχει αποικίες ή έχει υπόδουλα άλλα έθνη, πρέπει να έχουν ιδιαίτερα καθαρή και ξάστερη τακτική. Κάθε κόμμα που θέλει να ανήκει στην Κομουνιστική Διεθνή έχει καθήκον να ξεσκεπάζει τα τεχνάσματα των «δικών του» ιμπεριαλιστών στις αποικίες, να υποστηρίζει, όχι μόνο στα λόγια αλλά και με έργα, κάθε απελευθερωτικό κίνημα στις αποικίες, να απαιτεί την εκδίωξη των ιμπεριαλιστών συμπατριωτών του από τις αποικίες, να καλλιεργεί στις καρδιές των εργατών της χώρας του σχέσεις αληθινά αδερφικές με τον εργαζόμενο πληθυσμό των αποικιών και των υπόδουλων εθνοτήτων και να μην παύει να κάνει, μέσα στα στρατεύματα της χώρας του, συστηματική προπαγάνδα εναντίον κάθε καταπίεσης των αποικιακών λαών.

9. Κάθε κόμμα που θέλει να ανήκει στην Κομουνιστική Διεθνή πρέπει να έχει επίμονη και συστηματική δραστηριότητα μέσα στα συνδικάτα, τα εργατικά και εργοστασιακά συμβούλια, τους συνεταιρισμούς καταναλωτών, και τις άλλες μαζικές εργατικές οργανώσεις. Είναι απαραίτητο να ιδρυθούν κομουνιστικοί πυρήνες μέσα

σε αυτές τις οργανώσεις που στόχος τους θα είναι να κερδίσουν τα συνδικάτα κ.α. στην υπόθεση του κομουνισμού, με επίμονη και σταθερή δουλειά. Στα πλαίσια της καθημερινής τους δουλειάς, αυτοί οι πυρήνες έχουν καθήκον να αποκαλύπτουν παντού την προδοσία των σοσιαλπατριωτών και τις αμφιταλαντεύσεις των κεντριστών. Οι κομουνιστικοί πυρήνες πρέπει να υποτάσσονται πλήρως και στο σύνολό τους στο Κόμμα.

10. Κάθε κόμμα που ανήκει στην Κομουνιστική Διεθνή έχει υποχρέωση να αντιμάχεται με επιμονή τη «Διεθνή» των απεργοσπαστικών συνδικάτων που ιδρύθηκε στο Άμστερνταμ. Πρέπει να αναπτύσσει μέσα στους συνδικαλιστές, όσο πιο έντονα γίνεται, την ιδέα ότι είναι αναγκαίο να διακόψουν κάθε σχέση με την προδοτική Διεθνή του Άμστερνταμ. Και από την άλλη, πρέπει να υποστηρίζει, με κάθε μέσο που διαθέτει, την υπό διαμόρφωση Διεθνή Ένωση των Κόκκινων Συνδικάτων που έχουν προσχωρήσει στην Κομουνιστική Διεθνή.

11. Τα κόμματα που θέλουν να ανήκουν στην Κομουνιστική Διεθνή είναι υποχρεωμένα να αναθεωρήσουν τη σύνθεση των κοινοβουλευτικών ομάδων τους, να απομακρύνουν απ' αυτές τα αμφίβολα στοιχεία και να τις υποτάξουν, όχι μόνο στα λόγια αλλά και με πράξεις, στην ηγεσία του Κόμματος, αξιώνοντας από κάθε κομουνιστή βουλευτή να υποτάξει όλη του τη δραστηριότητα στα συμφέροντα της πραγματικά επαναστατικής προπαγάνδας και αγκιτάτσιας.

12. Τα κόμματα που ανήκουν στην Κομουνιστική Διεθνή πρέπει να είναι δομημένα πάνω στη βάση των αρχών του δημοκρατικού συγκεντρωτισμού. Στη σημερινή εποχή του άγριου εμφυλίου πολέμου, το Κομουνιστικό Κόμμα δεν θα μπορέσει να εκπληρώσει το ρόλο του αν δεν είναι οργανωμένο με όσο πιο συγκεντρωτικό τρόπο γίνεται, αν δεν βασιλεύει στο εσωτερικό του μια σιδερένια πειθαρχία ανάλογη με την στρατιωτική, αν τα κεντρικά όργανά του που στηρίζονται στην εμπιστοσύνη των μελών του, δεν έχουν πλήρη δικαιώματα, πλατιά δικαιοδοσία και ευρύτατες εξουσίες.

13. Τα Κομουνιστικά Κόμματα των χωρών όπου οι κομουνιστές αγωνίζονται νόμιμα πρέπει κατά διαστήματα να κάνουν εκκαθάριση των οργανώσεών τους ώστε να απαλλάσσουν συστηματικά το κόμμα από τα μικροαστικά στοιχεία που υπάρχουν στο εσωτερικό του.

14. Κάθε κόμμα που θέλει να ανήκει στην Κομουνιστική Διεθνή έχει υποχρέωση να υποστηρίζει ανεπιφύλακτα τον αγώνα κάθε Σοβιετικής Δημοκρατίας ενάντια στις δυνάμεις της αντεπανάστασης. Η προπαγάνδα των κομουνιστικών κομμάτων πρέπει να στοχεύει ξεκάθαρα στο να αποτρέψει τη μεταφορά πολεμοφοδίων που προορίζονται για τους εχθρούς των Σοβιετικών Δημοκρατιών. Πρέπει επίσης να κάνουν προπαγάνδα, νόμιμη ή παράνομη, με κάθε μέσο που διαθέτουν, μέσα στα στρατεύματα που στέλνονται να χτυπήσουν τις Εργατικές Δημοκρατίες.

15. Τα κόμματα που διατηρούν μέχρι σήμερα τα παλιά σοσιαλδημοκρατικά προγράμματά τους, έχουν υποχρέωση να τα αναθεωρήσουν χωρίς αργοπορία και να επεξεργαστούν ένα νέο κομουνιστικό πρόγραμμα που να ανταποκρίνεται στις ιδιαίτερες συνθήκες της χώρας τους και να συμφωνεί με τις αποφάσεις της Κομουνιστικής Διεθνούς.

Κατά κανόνα τα προγράμματα των κομμάτων που ανήκουν στην Κομουνιστική Διεθνή πρέπει να επικυρωθούν από ένα τακτικό συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς ή από την Εκτελεστική Επιτροπή της. Αν η Εκτελεστική Επιτροπή απορρίψει το πρόγραμμα ενός κόμματος, το κόμμα αυτό έχει το δικαίωμα να καταφύγει στο

Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς.

16. Όλες οι αποφάσεις των Συνεδρίων της Κομουνιστικής Διεθνούς καθώς και της Εκτελεστικής Επιτροπής της, είναι υποχρεωτικές για όλα τα Κόμματα που ανήκουν στην Κομουνιστική Διεθνή. Η Κομουνιστική Διεθνής, δρώντας σε συνθήκες άγριου εμφυλίου πολέμου, πρέπει να οικοδομηθεί με πολύ πιο συγκεντρωτικό τρόπο απ' ότι στην περίπτωση της 2ης Διεθνούς. Στην πορεία, η Κομουνιστική Διεθνής και η Εκτελεστική της Επιτροπή πρέπει, βέβαια, να παίρνουν υπόψή τους, στο σύνολο των δραστηριοτήτων τους, τις διαφορετικές συνθήκες κάτω από τις οποίες είναι υποχρεωμένα να αγωνίζονται και να δρουν τα κόμματα στις διάφορες χώρες και να μην παίρνουν αποφάσεις καθολικά υποχρεωτικές παρά μόνο στα ζητήματα που οι αποφάσεις αυτές είναι δυνατές.

17. Σύμφωνα με τα παραπάνω, όλα τα κόμματα που θέλουν να ανήκουν στην Κομουνιστική Διεθνή πρέπει να αλλάξουν όνομα. Κάθε κόμμα που θέλει να ανήκει στην Κομουνιστική Διεθνή πρέπει να φέρει το όνομα: *Κομουνιστικό* Κόμμα της τάδε χώρας (τμήμα της Κομουνιστικής Διεθνούς). Το ζήτημα της ονομασίας δεν είναι τυπικό, αλλά εξαιρετικά πολιτικό ζήτημα μεγάλης σημασίας. Η Κομουνιστική Διεθνής έχει κηρύξει τον πόλεμο σε ολόκληρο τον αστικό κόσμο και σε όλα τα προδοτικά σοσιαλδημοκρατικά κόμματα. Είναι ανάγκη στα μάτια του κάθε απλού ανθρώπου του μόχθου να είναι εντελώς ξεκαθαρισμένη η διαφορά μεταξύ των Κομουνιστικών Κομμάτων και των παλιών επίσημων σοσιαλδημοκρατικών ή σοσιαλιστικών κομμάτων που πρόδωσαν τη σημαία της εργατικής τάξης.

18. Όλα τα κεντρικά όργανα του τύπου των κομμάτων όλων των χωρών έχουν καθήκον να δημοσιεύουν όλα τα σημαντικά επίσημα έγγραφα της Εκτελεστικής Επιτροπής της Κομουνιστικής Διεθνούς.

19. Όλα τα κόμματα που ανήκουν στην Κομουνιστική Διεθνή ή έχουν υποβάλει αίτηση ένταξης σε αυτήν είναι υποχρεωμένα να συγκαλέσουν ένα έκτακτο συνέδριο —όσο το δυνατόν γρηγορότερα, και οπωσδήποτε όχι σε διάστημα μεγαλύτερο των τεσσάρων μηνών από το Δεύτερο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς— για να ελέγξει όλους αυτούς τους όρους. Σε σχέση με αυτό, τα κεντρικά όργανα των κομμάτων πρέπει να φροντίσουν οι αποφάσεις του Δευτέρου Συνεδρίου της Κομουνιστικής Διεθνούς να γίνουν γνωστές σε όλες τις τοπικές οργανώσεις τους.

20. Τα Κόμματα που θα ήθελαν να προσχωρήσουν τώρα στην 3η Διεθνή, αλλά δεν έχουν ακόμα αλλάξει ριζικά τις παλιές τους τακτικές πρέπει, πριν γίνουν δεκτά, να φροντίσουν ώστε τουλάχιστον τα δύο τρίτα των μελών της Κεντρικής Επιτροπής και όλων των σημαντικών κεντρικών οργάνων τους να αποτελούνται από συντρόφους που, πριν ακόμα από το Δεύτερο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς, εκφράζονταν ξεκάθαρα δημόσια υπέρ της προσχώρησης του κόμματος στην Κομουνιστική Διεθνή. Εξαιρέσεις μπορούν να επιτραπούν με την έγκριση της Εκτελεστικής Επιτροπής της Κομουνιστικής Διεθνούς. Η Εκτελεστική Επιτροπή έχει το δικαίωμα να κάνει εξαιρέσεις και για τους αντιπροσώπους της κεντριστικής τάσης που αναφέρονται στην παράγραφο 7.

21. Τα μέλη του κόμματος που απορρίπτουν κατά βάση τους όρους και τις θέσεις που καθόρισε η Κομουνιστική Διεθνής, πρέπει να αποπεμφθούν από το Κόμμα.

Το ίδιο πρέπει ισχύει ιδιαίτερα για τους εκπροσώπους του εκτάκτου συνεδρίου του Κόμματος.

(*Ψηφίστηκε επί της αρχής και στάλθηκε στην επιτροπή. Πέρασε τελικά στις 6 Αυγούστου.*)

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

24 Ιουλίου 1920
(το προσχέδιο έγινε από το Ζινόβιεφ)

Το παγκόσμιο προλεταριάτο βρίσκεται αντιμέτωπο με καθοριστικούς αγώνες. Η εποχή που ζούμε είναι εποχή ανοιχτών εμφυλίων πολέμων. Η κρίσιμη ώρα πλησιάζει. Σε λίγο, σε όλες σχεδόν τις χώρες όπου υπάρχει ένα εργατικό κίνημα οποιουδήποτε μεγέθους, το άμεσο μέλλον επιφυλάσσει πλήθος άγριες ένοπλες συγκρούσεις για την εργατική τάξη.

Σήμερα, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, η εργατική τάξη έχει ανάγκη από μια ισχυρή οργάνωση. Η εργατική τάξη πρέπει να δουλέψει ακούραστα, χωρίς να χάσει ούτε στιγμή πολύτιμου χρόνου, για να προετοιμαστεί για τη δοκιμασία ισχύος που πλησιάζει.

Αν κατά την διάρκεια της Κομμούνας του Παρισιού (1871), η εργατική τάξη διέθετε έστω και ένα μικρό αλλά ενωμένο κομουνιστικό κόμμα, η πρώτη ηρωική εξέγερση του γαλλικού προλεταριάτου θα ήταν πολύ ισχυρότερη και θα είχαν αποφευχθεί χιλιάδες λάθη και αδυναμίες.

Η μάχη με την οποία είναι σήμερα αντιμέτωπο το προλεταριάτο, σε εντελώς διαφορετικές ιστορικές περιστάσεις, θα έχει πολύ μεγαλύτερο αντίκτυπο στην ιστορική μοίρα της εργατικής τάξης, απ' ότι τα γεγονότα του 1871. Το Δεύτερο Παγκόσμιο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς καλεί, λοιπόν, τους επαναστάτες εργάτες όλου του κόσμου να στρέψουν την προσοχή τους στις ακόλουθες θέσεις:

1. Το Κομουνιστικό Κόμμα είναι τμήμα της εργατικής τάξης, και μάλιστα το πιο προχωρημένο, το πιο συνειδητό πολιτικά και, επομένως, το πιο επαναστατικό τμήμα της. Αποτελείται από τους πιο συνειδητούς, τους πιο αφοσιωμένους και τους πιο οξυδερκείς εργάτες. Το Κομουνιστικό Κόμμα δεν έχει άλλα συμφέροντα από εκείνα της εργατικής τάξης. Δεν διαφέρει από την μάζα των εργατών παρά μόνο στο ότι εποπτεύει ολόκληρη την ιστορική διαδρομή της εργατικής τάξης στο σύνολό της και προσπαθεί, σε κάθε φάση της πάλης, να υπερασπίζεται όχι τα συμφέροντα μερικών ομάδων ή μερικών επαγγελμάτων, αλλά τα συμφέροντα ολόκληρης της εργατικής τάξης. Το Κομουνιστικό Κόμμα αποτελεί τον οργανωτικό και πολιτικό μοχλό που βοηθά το πιο προχωρημένο τμήμα της εργατικής τάξης να κατευθύνει τις προλεταριακές και μισοπρολεταριακές μάζες στον σωστό δρόμο.

2. Έως ότου το προλεταριάτο κατακτήσει την κυβερνητική εξουσία και εξασφαλίσει μια για πάντα την κυριαρχία του απέναντι σε κάθε απόπειρα αστικής παλινόρθωσης, το κομουνιστικό κόμμα δεν θα περιλαμβάνει στις οργανωμένες τάξεις του παρά μόνο μια εργατική μειοψηφία. Την περίοδο της κατάληψης της εξουσίας και

στην διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, το κομουνιστικό κόμμα μπορεί, σε ευνοϊκές συνθήκες, να ασκεί μια αναμφισβήτητη ιδεολογική και πολιτική επιρροή πάνω σε όλα τα προλεταριακά και μισοπρολεταριακά στρώματα του πληθυσμού, αλλά δεν μπορεί να τα συγκεντρώσει και να τα οργανώσει μέσα στις γραμμές του. Μόνο όταν η δικτατορία του προλεταριάτου αφαιρέσει από την αστική τάξη όπλα τόσο ισχυρά όσο είναι ο τύπος, το σχολειό, το κοινοβούλιο, η εκκλησία και ο διοικητικός μηχανισμός και μόνο όταν η ήττα του αστικού καθεστώτος γίνει φανερή σε όλους, μόνο τότε, όλοι, ή σχεδόν όλοι, οι εργάτες θα αρχίσουν να μπαίνουν στις γραμμές του κομουνιστικού κόμματος.

3. Πρέπει, με πολύ μεγάλη προσοχή, να διακρίνουμε την έννοια του κόμματος από την έννοια της τάξης. Τα μέλη των «χριστιανικών» και των φιλελεύθερων συνδικάτων της Γερμανίας, της Αγγλίας και άλλων χωρών, ανήκουν αναμφίβολα στην εργατική τάξη. Οι αρκετά πολυπληθείς εργατικές ομάδες που εξακολουθούν να υποστηρίζουν τους Σάιντεμαν, Κόμπερς και Σία, ανήκουν επίσης στην εργατική τάξη. Μέσα σε συγκεκριμένες ιστορικές συνθήκες, είναι πιθανόν πολύ σημαντικά τμήματα της εργατικής τάξης να έχουν αντιδραστικές θέσεις. Οι Κομουνιστές δεν πρέπει να προσαρμόζονται σε αυτά τα καθυστερημένα στρώματα της εργατικής τάξης — αντίθετα πρέπει να ανυψώσουν την εργατική τάξη στο επίπεδο της κομουνιστικής της πρωτοπορίας. Η σύγχυση μεταξύ των δύο εννοιών, του κόμματος και της τάξης, μπορεί να μας οδηγήσει σε πολύ σοβαρά λάθη και παρεξηγήσεις. Είναι, για παράδειγμα, φανερό ότι, παρά τα αισθήματα και τις προκαταλήψεις ενός ορισμένου μέρους των εργατικών μαζών, στην διάρκεια του ιμπεριαλιστικού πολέμου ήταν ξεκάθαρο καθήκον του εργατικού κόμματος να υπερασπιστεί τα ιστορικά συμφέροντα του προλεταριάτου, με κάθε κόστος, κηρύσσοντας πόλεμο ενάντια στον πόλεμο.

Στο ξέσπασμα του ιμπεριαλιστικού πολέμου, το 1914, τα διάφορα κόμματα των σοσιαλιστών-προδοτών όλων των χωρών, υποστηρίζοντας καθένα την αστική «του» τάξη, δικαιολογούσαν την στάση τους επικαλούμενα τη θέληση της εργατικής τάξης. Ξεχνούσαν ότι ακόμα κι αν τα πράγματα ήταν έτσι, το καθήκον του προλεταριακού κόμματος σε μια κατάσταση σαν αυτή, είναι να αντιταχθεί στις διαθέσεις της πλειοψηφίας των εργατών και να υπερασπίσει, με όποιο κόστος, τα ιστορικά συμφέροντα του προλεταριάτου. Έτσι, στην αρχή του 20ου αιώνα, οι ρώσοι μενσεβίκοι της εποχής (οι «Οικονομιστές» όπως λέγονταν τότε) απέρριπταν την ανοιχτή πολιτική πάλη εναντίον του τσαρισμού με το σκεπτικό ότι η εργατική τάξη στο σύνολό της δεν ήταν ακόμα σε θέση να καταλάβει την σημασία του πολιτικού αγώνα.

Με τον ίδιο τρόπο, η δεξιά πτέρυγα των γερμανών Ανεξάρτητων δικαιολογεί τα ημίμετρά της, παραπέμποντας στις επιθυμίες των μαζών και δεν καταλαβαίνει ότι το κόμμα υπάρχει για να καθοδηγεί τις μάζες, να τους δείχνει τον δρόμο προς τα εμπρός.

4. Η Κομουνιστική Διεθνής έχει την απόλυτη πεποίθηση ότι η κατάρρευση των παλιών «σοσιαλδημοκρατικών» κομμάτων της 2ης Διεθνούς δεν μπορεί να θεωρηθεί σαν κατάρρευση, γενικά, των προλεταριακών κομμάτων. Η εποχή της άμεσης πάλης για τη δικτατορία του προλεταριάτου γεννά ένα καινούργιο προλεταριακό κόμμα, το Κομουνιστικό Κόμμα.

5. Η Κομουνιστική Διεθνής αποκρούει με τον κατηγορηματικότερο τρόπο την αντίληψη ότι το προλεταριάτο μπορεί να πραγματοποιήσει την επανάστασή του, χωρίς

ένα ανεξάρτητο πολιτικό κόμμα. Η ταξική πάλη είναι πάντα πολιτική. Σκοπός αυτής της πάλης, που εξελίσσεται αναπόφευκτα σε εμφύλιο πόλεμο, είναι η κατάκτηση της πολιτικής εξουσίας. Η πολιτική εξουσία, όμως, δεν μπορεί να κατακτηθεί, να οργανωθεί και να κατευθυνθεί παρά μόνο από κάποιο πολιτικό κόμμα. Μόνο αν το προλεταριάτο καθοδηγείται από ένα οργανωμένο και έμπειρο κόμμα (που έχει καθορισμένους στόχους και ένα επεξεργασμένο πρόγραμμα άμεσης δράσης τόσο για τα εγχώρια όσο και για τα εξωτερικά ζητήματα) είναι δυνατόν η κατάκτηση της πολιτικής εξουσίας να αποτελέσει αφετηρία μιας μακράς περιόδου κομουνιστικής οικοδόμησης και όχι απλώς ένα τυχαίο επεισόδιο.

Η πάλη των τάξεων απαιτεί την ενοποίηση και συγκεντροποίηση των διαφόρων εκφράσεων του προλεταριακού κινήματος (συνδικάτων, συνεταιρισμών, εργοστασιακών επιτροπών, πολιτιστικής δουλειάς και δουλειάς διαπαιδαγώγησης, εκλογών κ.λπ.) κάτω από μια κοινή ηγεσία. Μόνο ένα πολιτικό κόμμα μπορεί να προσφέρει το απαραίτητο ενοποιητικό και καθοδηγητικό κέντρο. Η άρνηση να δημιουργήσουμε και να ενισχύσουμε αυτό το κόμμα, υποτάσσοντας οτιδήποτε άλλο σε αυτό, ισοδυναμεί με την απόρριψη της βασικής αρχής της ενοποιημένης ηγεσίας των διαφόρων μαχητικών τμημάτων του προλεταριάτου που δρουν στα διάφορα πεδία της πάλης. Τέλος, η προλεταριακή ταξική πάλη απαιτεί έντονη προπαγανδιστική δουλειά που να κάνει ξεκάθαρο το κοινό νήμα που συνδέει τους διάφορους σταθμούς της πάλης και, σε κάθε δεδομένη στιγμή, να κατευθύνει την προσοχή του προλεταριάτου σε συγκεκριμένα κομβικά ζητήματα που έχουν σημασία για την τάξη συνολικά. Ένα τέτοιο καθήκον δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί χωρίς έναν κεντρικό πολιτικό μηχανισμό δηλαδή χωρίς ένα πολιτικό κόμμα. Κατά συνέπεια, η προπαγάνδα των επαναστατών αναρχοσυνδικαλιστών και των οπαδών των Βιομηχανικών Εργατών του Κόσμου (I.W.W.) εναντίον της αναγκαιότητας ενός ανεξάρτητου εργατικού κόμματος, δεν βοήθησε και δεν βοηθάει, αν θέλουμε να μιλήσουμε αντικειμενικά, παρά μόνο την αστική τάξη και τους αντεπαναστάτες «σοσιαλδημοκράτες». Στην προπαγάνδα τους εναντίον του Κομουνιστικού Κόμματος (που οι αναρχοσυνδικαλιστές και οι I.W.W. θέλουν να το αντικαταστήσουν με τα συνδικάτα ή με ένα είδος άμορφων «γενικών» εργατικών ενώσεων) πλησιάζουν τις θέσεις των διακηρυγμένων αντιπάλων τους: Μετά την ήττα της επανάστασης του 1905, οι ρώσοι μενσεβίκοι προπαγάνδιζαν για κάμποσα χρόνια την ιδέα ενός «εργατικού συνεδρίου» που θα προορίζονταν να αντικαταστήσει το επαναστατικό κόμμα της εργατικής τάξης ενώ οι κάθε είδους απεργοσπάστες «Εργατικοί» στην Αγγλία και στην Αμερική, που η πολιτική πρακτική τους είναι αστική, υποστηρίζουν τη δημιουργία άμορφων εργατικών ενώσεων ή ασαφών, καθαρά κοινοβουλευτικών συμπράξεων στη θέση του πραγματικού πολιτικού κόμματος. Οι επαναστάτες αναρχοσυνδικαλιστές και οι I.W.W. θέλουν να παλέψουν ενάντια στη δικτατορία της αστικής τάξης, αλλά δεν ξέρουν πως. Δεν βλέπουν ότι η εργατική τάξη χωρίς το δικό της ανεξάρτητο πολιτικό κόμμα, είναι σώμα χωρίς κεφάλι.

Ο επαναστατικός αναρχοσυνδικαλισμός και η πολιτική των I.W.W. αποτελούν ένα βήμα προόδου σε σχέση με την παλιά απηρχαιωμένη και αντεπαναστατική ιδεολογία της 2ης Διεθνούς. Σε σχέση όμως με τον επαναστατικό μαρξισμό, δηλαδή τον Κομουνισμό, ο αναρχοσυνδικαλισμός και η πολιτική των I.W.W. αποτελούν ένα βήμα προς τα πίσω. Η διακήρυξη των «Αριστερών» Κομουνιστών στη Γερμανία (που

έγινε στα πλαίσια της προγραμματικής διακήρυξης στο ιδρυτικό τους συνέδριο, τον Απρίλη, [δες *Κομουνιστικό Εργατικό Κόμμα Γερμανίας*]) ότι ιδρύουν κόμμα «αλλά όχι κόμμα με την συνηθισμένη έννοια της λέξης» ("Keine Parte im uberlieferten Sinne"), αποτελεί ιδεολογική συνθηκολόγηση με τις αντιδραστικές αντιλήψεις του αναρχοσυνδικαλισμού και του βιομηχανισμού [industrialism].

Η εργατική τάξη δεν θα πετύχει ποτέ μια ολοκληρωτική νίκη απέναντι στην αστική τάξη αν χρησιμοποιεί μόνο την γενική απεργία ή την τακτική της λευκής απεργίας. Το προλεταριάτο θα χρειαστεί να καταφύγει στην ένοπλη εξέγερση. Όποιος το αντιλαμβάνεται αυτό, αντιλαμβάνεται επίσης ότι αναπόφευκτα ακολουθεί και η αναγκαιότητα ενός οργανωμένου πολιτικού κόμματος αφού δεν επαρκούν οι άμορφες εργατικές ενώσεις.

Οι επαναστάτες αναρχοσυνδικαλιστές πολλές φορές μιλάνε για την εξαιρετική σημασία που έχει μια αποφασισμένη επαναστατική μειοψηφία. Στην πραγματικότητα, όμως, η αποφασισμένη αυτή μειοψηφία της εργατικής τάξης, η κομουνιστική μειοψηφία που θέλει την αλλαγή, που έχει πρόγραμμα, που θέτει στον εαυτό της το καθήκον να οργανώσει τις μάζες δεν είναι τίποτε άλλο από το κομουνιστικό κόμμα.

6. Το σπουδαιότερο καθήκον ενός γνήσιου κομουνιστικού κόμματος είναι να διατηρεί τη στενότερη δυνατή επαφή με τα ευρύτερα τμήματα του προλεταριάτου.

Για το σκοπό αυτό, οι κομουνιστές πρέπει, συν τοις άλλοις, να δουλεύουν σε οργανώσεις που δεν συνδέονται με το Κόμμα, αλλά περιλαμβάνουν μεγάλο αριθμό εργατών, όπως είναι οι οργανώσεις των ανάπηρων πρώην στρατευμένων που υπάρχουν σε αρκετές χώρες, οι επιτροπές «Κάτω τα Χέρια από τη Ρωσία» στην Αγγλία, οι προλεταριακές ενώσεις ενοικιαστών κ.λπ. Ιδιαίτερα σημαντικό είναι το ρώσικο παράδειγμα των λεγόμενων μη κομματικών συνδιασκέψεων εργατών και αγροτών. Τέτοιου είδους συνδιασκέψεις συγκαλούνται σχεδόν σε κάθε πόλη, σε κάθε εργατική συνοικία και σε κάθε χωριό. Στις εκλογές τους συμμετέχουν οι πλατύτερες ομάδες των πιο καθυστερημένων τμημάτων των εργατικών μαζών. Συζητιούνται τα καυτά καθημερινά ζητήματα: σίτιση, στέγαση, εκπαίδευση, η στρατιωτική κατάσταση, τα τρέχοντα πολιτικά ζητήματα κ.λπ. Οι κομουνιστές καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια να ασκούν επιρροή σε αυτές τις μη κομματικές συνδιασκέψεις και πετυχαίνουν αξιοσημείωτα αποτελέσματα.

Οι κομουνιστές θεωρούν τη συστηματική οργανωτική και μορφωτική δουλειά μέσα σ' αυτές τις πλατιές οργανώσεις σαν μια από τις πιο σημαντικές πλευρές της δράσης τους. Αλλά ακριβώς για να είναι γόνιμη αυτή η δουλειά και για να αποτρέψουν τους εχθρούς του επαναστατικού προλεταριάτου από το να κερδίσουν τον έλεγχο αυτών των πλατιών οργανώσεων των εργαζομένων, οι πολιτικά συνειδητοποιημένοι κομουνιστές εργάτες πρέπει να δημιουργήσουν και το δικό τους ανεξάρτητο και πειθαρχημένο κομουνιστικό κόμμα που δρα με οργανωμένο τρόπο και είναι ικανό, όπως και αν εξελιχθούν τα πράγματα και όποια μορφή κι αν πάρει το κίνημα, να υπερασπίζεται τα γενικά συμφέροντα του κομουνισμού.

7. Οι κομουνιστές δεν αποφεύγουν τις μαζικές μη κομουνιστικές εργατικές οργανώσεις, ακόμα κι όταν, όπως συμβαίνει μερικές φορές, έχουν καθαρά αντιδραστικό χαρακτήρα (εργατικές ενώσεις που δεν κάνουν απεργία, χριστιανικές ενώσεις κ.λπ.). Μέσα σ' αυτές τις οργανώσεις, το κομουνιστικό κόμμα δουλεύει σταθερά και ακούραστα για να δείξει στους εργάτες ότι η αστική τάξη και οι πράκτορές της είναι αυτοί

που καλλιεργούν σκόπιμα την αρχή της πολιτικής ουδετερότητας για να αποτραβήξουν το προλεταριάτο από τον οργανωμένο αγώνα για το σοσιαλισμό.

8. Η παλιά «κλασική» διαίρεση του εργατικού κινήματος σε τρεις μορφές (κόμματα, συνδικάτα και συνεταιρισμοί) δεν ισχύει πια. Η προλεταριακή επανάσταση στη Ρωσία δημιούργησε την ουσιαστική μορφή της προλεταριακής δικτατορίας, δηλαδή τα Σοβιέτ. Στο κοντινό μέλλον θα καθιερωθούν οι παρακάτω διαιρέσεις: α) το κόμμα, β) τα σοβιέτ, γ) οι ενώσεις παραγωγής. Το κόμμα του προλεταριάτου, δηλαδή το Κομουνιστικό Κόμμα, πρέπει σταθερά και συστηματικά να ηγείται των Σοβιέτ και των επαναστατικών συνδικάτων. Το κομουνιστικό κόμμα, η οργανωμένη πρωτοπορία της εργατικής τάξης, προωθεί εξίσου τα αιτήματα των οικονομικών, πολιτικών, πολιτιστικών και εκπαιδευτικών αγώνων ολόκληρης της εργατικής τάξης. Πρέπει να είναι η ψυχή των ενώσεων παραγωγής, των σοβιέτ των εργατικών αντιπροσώπων, καθώς και όλων των άλλων μορφών προλεταριακής οργάνωσης.

Η εμφάνιση των Σοβιέτ σαν της κυριότερης, ιστορικά καθορισμένης μορφής της προλεταριακής δικτατορίας, δεν μειώνει καθόλου τον ηγετικό ρόλο του κομουνιστικού κόμματος στην προλεταριακή επανάσταση. Όταν οι γερμανοί κομουνιστές της «Αριστεράς» (βλέπε την επίκλησή τους της 14ης Απρίλη προς το γερμανικό προλεταριάτο, με την υπογραφή «Κομουνιστικό Εργατικό Κόμμα της Γερμανίας - KAPD») λένε ότι το κόμμα προσαρμόζεται κι αυτό ολοένα και περισσότερο στην ιδέα των Σοβιέτ και προλεταριοποιείται ["dass auch die Partie sich *immer mehr* dem *Rategedanken anpaasst* und proletarishchen Charakter annimmt" (*Kommunistische Arbeiterzeitung*, no. 54)] δεν εκφράζουν παρά την επικρατούσε ιδέα ότι το κομουνιστικό κόμμα πρέπει να *διαλυθεί* μέσα στα Σοβιέτ και ότι τα Σοβιέτ μπορούν να το αντικαταστήσουν. Η ιδέα αυτή είναι εντελώς εσφαλμένη και αντιδραστική.

Στην ιστορία της ρωσικής επανάστασης, υπήρξε μια ολόκληρη περίοδος που τα Σοβιέτ δρούσαν κατά του προλεταριακού κόμματος και υποστήριζαν την πολιτική των πρακτόρων της αστικής τάξης. Το ίδιο παρατηρήθηκε και στη Γερμανία. Και μπορεί να συμβεί και σε άλλες χώρες.

Για να μπορέσουν τα Σοβιέτ να εκπληρώσουν την ιστορική τους αποστολή, είναι αναγκαία η ύπαρξη ενός ισχυρού κομουνιστικού κόμματος. Απαιτείται ένα κόμμα που να μην «προσαρμόζεται» στα Σοβιέτ αλλά να είναι ικανό να επηρεάζει *αποφασιστικά* τις πολιτικές τους —κυρίως με το να τα αποτρέπει από το να «προσαρμόζονται» στην αστική τάξη και την σοσιαλδημοκρατία των Λευκοφρουρών— και διαμέσου των κομουνιστικών φραξιών, να *κερδίζει* την υποστήριξή τους.

Όλοι αυτοί που προτείνουν να «προσαρμοστεί» το κομουνιστικό κόμμα στα Σοβιέτ και θεωρούν ότι αυτή η προσαρμογή δυναμώνει τον «προλεταριακό χαρακτήρα» του κόμματος, προσφέρουν αμφίβολες υπηρεσίες τόσο στο κόμμα όσο και στα Σοβιέτ και αποτυγχάνουν να συλλάβουν τη σημασία και των δύο. Όσο πιο ισχυρά είναι τα κομουνιστικά κόμματα που οικοδομούμε σε κάθε χώρα, τόσο γρηγορότερα θα θριαμβεύσει η «ιδέα των Σοβιέτ». Υπάρχουν πολλοί «ανεξάρτητοι» ή ακόμα και δεξιοί σοσιαλιστές που είναι έτοιμοι «στη θεωρία» να δεχτούν την «ιδέα των Σοβιέτ». Δεν θα είμαστε σε θέση να αποτρέψουμε αυτά τα στοιχεία από το να διαστρεβλώσουν το νόημα του «συστήματος των Σοβιέτ» παρά μόνο εάν έχουμε ένα ισχυρό κομουνιστικό κόμμα, ικανό να κερδίσει την υποστήριξη των Σοβιέτ και να καθορίσει την πολιτική τους.

9. Το κομουνιστικό κόμμα δεν είναι αναγκαίο στην εργατική τάξη μονάχα πριν και κατά τη διάρκεια της κατάκτησης της εξουσίας αλλά και μετά την κατάκτηση της εξουσίας από την εργατική τάξη. Η ιστορία του Κομουνιστικού Κόμματος Ρωσίας που τρία χρόνια τώρα κρατάει την εξουσία, δείχνει ότι ο ρόλος του κομουνιστικού κόμματος, όχι μόνο δεν ελαττώνεται στην περίοδο μετά την κατάκτηση της εξουσίας αλλά αντίθετα αυξάνεται σημαντικά.

10. Το διάστημα αμέσως μετά την κατάκτηση της εξουσίας από την εργατική τάξη, το κόμμα του προλεταριάτου δεν επηρεάζει παρά μόνο ένα τμήμα της εργατικής τάξης. Πρόκειται, όμως, για αυτό ακριβώς το τμήμα που οργάνωσε τη νίκη. Επί είκοσι χρόνια στη Ρωσία και για κάμποσα χρόνια στη Γερμανία, τα κομουνιστικά κόμματα, στην πορεία των αγώνων τους ενάντια στην αστική τάξη αλλά και ενάντια στους «σοσιαλιστές» (που στην πραγματικότητα μεταδίδουν αστικές ιδέες στο προλεταριάτο) προσελκύουν στις γραμμές τους, τους πιο αφοσιωμένους, τους πιο οξυδερκείς και τους πιο συνειδητοποιημένους πολιτικά αγωνιστές της εργατικής τάξης. Μόνο η ύπαρξη μιας ενωμένης οργάνωσης που περιλαμβάνει τα καλύτερα στοιχεία της εργατικής τάξης, επιτρέπει να υπερνικούνται όλες οι δυσκολίες που αντιμετωπίζει η δικτατορία των εργατών την περίοδο μετά τη νίκη της. Η οργάνωση του νέου προλεταριακού Κόκκινου Στρατού, η πραγματική καταστροφή του αστικού κρατικού μηχανισμού, η πάλη ενάντια στις συντεχνιακές τάσεις μεμονωμένων εργατικών κύκλων και ενάντια στον τοπικό και επαρχιακό «πατριωτισμό», η υιοθέτηση μιας νέας εργατικής πειθαρχίας — σε όλους αυτούς τους τομείς, την τελευταία λέξη έχει το κομουνιστικό κόμμα, που τα μέλη του αποτελούν το ζωντανό παράδειγμα που ακολουθεί η πλειοψηφία της εργατικής τάξης.

11. Η ανάγκη ενός πολιτικού κόμματος του προλεταριάτου παύει μόνο με την πλήρη κατάργηση των κοινωνικών τάξεων. Στην πορεία του κομουνισμού προς την οριστική νίκη του, η σχετική βαρύτητα των τριών βασικών σύγχρονων προλεταριακών οργανώσεων (κόμμα, Σοβιέτ και συνδικάτα) μπορεί να αλλάξει και μπορεί σταδιακά αυτές οι τρεις μορφές να σχηματίσουν ένα ενιαίο είδος εργατικής οργάνωσης. Αλλά το κομουνιστικό κόμμα δεν θα διαλυθεί εντελώς μέσα στην εργατική τάξη παρά μόνο όταν ο κομουνισμός θα πάψει να αποτελεί το αντικείμενο της πάλης και όταν ολόκληρη η εργατική τάξη γίνει κομουνιστική.

12. Το Δεύτερο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς πρέπει να στηρίξει το κομουνιστικό κόμμα στην ιστορική του αποστολή, αλλά και να υποδείξει στο διεθνές προλεταριάτο, τουλάχιστον με γενικούς όρους, το είδος του κομουνιστικού κόμματος που χρειάζεται.

13. Η Κομουνιστική Διεθνής θεωρεί ότι, προπαντός στην εποχή της δικτατορίας του προλεταριάτου, το κομουνιστικό κόμμα πρέπει να οικοδομηθεί σύμφωνα με την αρχή του άκαμπτου προλεταριακού συγκεντρωτισμού. Για να μπορέσει να καθοδηγήσει αποτελεσματικά την εργατική τάξη στη μακροχρόνια και δύσκολη περίοδο του εμφυλίου πολέμου που πλησιάζει, το κομουνιστικό κόμμα πρέπει να επιβάλλει μια σιδερένια στρατιωτική πειθαρχία στις τάξεις του. Η πείρα του Κομουνιστικού Κόμματος Ρωσίας, που επί τρία ολόκληρα χρόνια καθοδήγησε με επιτυχία την εργατική τάξη στον εμφύλιο πόλεμο, μας έδειξε πως οι εργάτες είναι αδύνατο να νικήσουν αν δεν επικρατήσει η αυστηρότερη πειθαρχία, αν δεν τηρηθεί πλήρης συγκεντρωτισμός και αν όλες οι οργανώσεις του κόμματος δεν έχουν απόλυτη συντροφική εμπι-

στοσύνη στο καθοδηγητικό κέντρο του κόμματος.

14. Το κομουνιστικό κόμμα πρέπει να είναι οργανωμένο σύμφωνα με την αρχή του δημοκρατικού συγκεντρωτισμού. Οι κύριες αρχές του δημοκρατικού συγκεντρωτισμού είναι ότι τα ανώτερα όργανα εκλέγονται από τα κατώτερα, όλες οι αποφάσεις των ανώτερων οργάνων είναι απολύτως δεσμευτικές για τα κατώτερα όργανα και υπάρχει ένα ισχυρό κέντρο του κόμματος, που η εξουσία του μεταξύ δύο συνεδρίων, είναι αναμφισβήτητη για όλα τα ηγετικά στελέχη του κόμματος.

15. Ένας μεγάλος αριθμός ευρωπαϊκών και αμερικάνικων κομμάτων είναι υποχρεωμένος να λειτουργεί παράνομα λόγω της «κατάστασης πολιορκίας» που έχουν κηρύξει οι αστοί. Είναι σημαντικό να έχουμε υπόψη μας ότι κάτω απ' αυτές τις συνθήκες, η αρχή του να εκλέγονται τα ανώτερα κομματικά όργανα δεν μπορεί πάντα να τηρηθεί και πρέπει τα καθοδηγητικά όργανα του κόμματος να έχουν το δικαίωμα να εκλέγουν, τα ίδια, τα μέλη τους, όπως γινόταν κάποτε στη Ρωσία. Κάτω από ένα πραγματικό «καθεστώς πολιορκίας», το κομουνιστικό κόμμα δεν μπορεί να καταφεύγει σε δημοψήφισμα μεταξύ των μελών του κάθε φορά που θα παρουσιάζεται κάποιο σοβαρό ζήτημα, όπως θεωρούν απαραίτητο μερικοί αμερικάνοι κομουνιστές. Το κομουνιστικό κόμμα πρέπει να επιτρέψει στην κεντρική καθοδήγησή του να παίρνει αποφάσεις εκ μέρους όλων των μελών του Κόμματος όταν χρειάζεται.

16. Οι προτάσεις για πλατιά αυτονομία κάθε ξεχωριστής τοπικής οργάνωσης του κόμματος στη σημερινή εποχή αποδυναμώνουν, στην πραγματικότητα, τις τάξεις του κομουνιστικού κόμματος, υπονομεύοντας την ικανότητά του να δρα και ευνοώντας τις αναρχικές και μικροαστικές τάσεις που υποστηρίζουν μια χαλαρή δομή.

17. Στις χώρες που η εξουσία βρίσκεται ακόμα στα χέρια της αστικής τάξης ή της αντεπαναστατικής σοσιαλδημοκρατίας, τα κομουνιστικά κόμματα πρέπει να μάθουν να συνδυάζουν επιδέξια τη νόμιμη με την παράνομη δράση. Η νόμιμη δουλειά πρέπει πάντα να βρίσκεται κάτω από τον έλεγχο του παράνομου κόμματος. Οι κομουνιστικές κοινοβουλευτικές ομάδες, που δρουν στους διάφορους κεντρικούς και τοπικούς κυβερνητικούς θεσμούς πρέπει να είναι πλήρως και ολοκληρωτικά υποταγμένες στο κομουνιστικό κόμμα — ανεξάρτητα από το αν αυτό είναι στη δεδομένη στιγμή νόμιμη ή παράνομη οργάνωση. Οι εκπρόσωποι που αρνούνται να υποταχθούν στο κόμμα, για οποιοδήποτε ζήτημα, πρέπει να διαγράφονται από τις τάξεις των κομουνιστών.

Ο νόμιμος τύπος (εφημερίδες και εκδοτικοί οίκοι), πρέπει να υποτάσσεται πλήρως και ανεπιφύλακτα στο κόμμα σαν σύνολο και στην Κεντρική Επιτροπή του. Σε αυτό το ζήτημα δεν είναι δεκτή καμιά παραχώρηση.

18. Βάση κάθε οργανωτικής δουλειάς του κόμματος και των μελών του πρέπει να είναι η δημιουργία κομουνιστικών πυρήνων παντού όπου υπάρχει ένας αριθμός προλετάριων ή μισοπρολετάριων. Σε κάθε Σοβιέτ εργατικών αντιπροσώπων, σε κάθε σωματείο, σε κάθε επιχείρηση, εργαστήρι, επιτροπή στέγασης, κυβερνητικό οργανισμό — οπουδήποτε υπάρχουν έστω και τρεις άνθρωποι που συμμερίζονται τις ιδέες του κομουνισμού, πρέπει να οργανώνεται αμέσως ένας κομουνιστικός πυρήνας. Είναι μόνο η ικανότητα των κομουνιστών να οργανώνονται αυτό που δίνει στην πρωτοπορία της εργατικής τάξης την ευκαιρία να κερδίσει ολόκληρη την εργατική τάξη. Όλοι οι κομουνιστικοί πυρήνες που δρουν μέσα στις οργανώσεις που δεν πρόσκεινται στο κόμμα πρέπει να δέχονται ανεπιφύλακτα τον έλεγχο της κομματικής οργάνωσης σαν σύνολο, ανεξάρτητα από το εάν το κόμμα είναι νόμιμο ή παράνομο

τη δεδομένη στιγμή. Οι κομουνιστικοί πυρήνες κάθε είδους πρέπει να είναι υποταγμένοι ο ένας στον άλλο, στα πλαίσια μιας όσο το δυνατόν πιο αυστηρής και σαφούς ιεραρχίας.

19. Σχεδόν πάντα το κομουνιστικό κόμμα γεννιέται σαν κόμμα *της πόλης*, σαν κόμμα των βιομηχανικών εργατών που ζουν κυρίως στις πόλεις. Για να εξασφαλιστεί η νίκη της εργατικής τάξης πιο εύκολα και πιο γρήγορα, είναι απαραίτητο το κομουνιστικό κόμμα να μην είναι αποκλειστικά κόμμα των πόλεων, αλλά να απλωθεί και στα χωριά. Το κομουνιστικό κόμμα πρέπει να διεξάγει την προπαγάνδα του καθώς και την οργανωτική του δουλειά, μέσα στους εργάτες γης και τους μικρούς και μεσαίους αγρότες. Το κομουνιστικό κόμμα πρέπει να φροντίζει με ιδιαίτερη προσοχή για την οργάνωση κομουνιστικών πυρήνων στα χωριά.

Η διεθνής οργάνωση του προλεταριάτου δεν μπορεί να είναι ισχυρή παρά μόνο εάν το κομουνιστικό κόμμα αναλάβει το ρόλο που περιγράψαμε πιο πάνω σε όλες τις χώρες όπου υπάρχουν και αγωνίζονται κομουνιστές. Η Κομουνιστική Διεθνής προσκαλεί στα συνέδριά της όλα τα συνδικάτα που δέχονται τις αρχές της 3ης Διεθνούς και είναι έτοιμα να διακόψουν κάθε σχέση με την αντεργατική Διεθνή. Η Κομουνιστική Διεθνής θα οργανώσει ένα διεθνές τμήμα Κόκκινων Συνδικάτων που αποδέχονται τις ιδέες του κομουνισμού.

Η Κομουνιστική Διεθνής είναι έτοιμη να συνεργαστεί με κάθε εργατική οργάνωση που δεν πρόσκειται στο κόμμα αλλά θέλει να διεξάγει ένα σοβαρό επαναστατικό αγώνα ενάντια στην αστική τάξη. Όμως, ταυτόχρονα, η Κομουνιστική Διεθνής θα δηλώνει πάντα κατηγορηματικά τα ακόλουθα:

α) Το κομουνιστικό κόμμα αποτελεί το κυριότερο όπλο για την απελευθέρωση της εργατικής τάξης. Όλες οι χώρες χρειάζονται, όχι πια ομίλους και ρεύματα αλλά ένα κομουνιστικό κόμμα.

β) Σε κάθε χώρα δεν πρέπει να υπάρχει παρά μόνο ένα κομουνιστικό κόμμα.

γ) Το κομουνιστικό κόμμα πρέπει να οικοδομείται σύμφωνα με την αρχή του αυστηρότερου συγκεντρωτισμού και, στην εποχή του εμφύλιου πολέμου, πρέπει να εγκαθιδρύσει στρατιωτική πειθαρχία στις τάξεις του.

δ) Παντού όπου υπάρχουν έστω και μια ντουζίνα προλετάριοι ή μισοπρολετάριοι, το κομουνιστικό κόμμα πρέπει να έχει ένα οργανωμένο πυρήνα.

ε) Σε κάθε εργατική οργάνωση που δεν πρόσκειται στο κόμμα πρέπει να υπάρχει κομουνιστικός πυρήνας αυστηρά υποταγμένος στο σύνολο του κόμματος.

ζ) Το κομουνιστικό κόμμα, χωρίς να παύει να υπερασπίζεται, ακλόνητα και με απόλυτη αφοσίωση, το πρόγραμμα και την επαναστατική τακτική του κομουνισμού, πρέπει να διατηρεί αδιάκοπα, όσο γίνεται στενότερη επαφή, με τις πλατιές εργατικές οργανώσεις και πρέπει να είναι εξίσου επιφυλακτικό απέναντι τόσο στο σεκταρισμό όσο και στην έλλειψη αρχών.

ΤΟ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ, ΟΙ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΚΑΙ Η 3η ΔΙΕΘΝΗΣ

3 Αυγούστου 1920

-I-

1. Τα συνδικάτα δημιουργήθηκαν από την εργατική τάξη, την περίοδο της ειρηνικής εξέλιξης του καπιταλισμού, σαν οργανώσεις μέσα από τις οποίες οι εργαζόμενοι πάλευαν να αυξήσουν την αξία της εργασίας τους στην αγορά εργασίας και να βελτιώσουν τις συνθήκες δουλειάς τους. Οι επαναστάτες μαρξιστές προσπάθησαν να χρησιμοποιήσουν την ιδεολογική επιρροή τους προκειμένου να ενώσουν τα συνδικάτα με το πολιτικό τμήμα του προλεταριάτου —τη Σοσιαλδημοκρατία— στον κοινό αγώνα για τον σοσιαλισμό. Στη διάρκεια του πολέμου, αποδείχτηκε ότι τα περισσότερα συνδικάτα αποτελούσαν μέρος του στρατιωτικού μηχανισμού της αστικής τάξης, καθώς τη βοήθησαν να εκμεταλλευτεί την εργατική τάξη και έχυσαν το αίμα του προλεταριάτου στο βωμό των συμφερόντων του καπιταλιστικού κέρδους. Με τον ίδιο τρόπο και για τους ίδιους λόγους, η διεθνής Σοσιαλδημοκρατία έδειξε, με ελάχιστες εξαιρέσεις, πως είναι μια οργάνωση που υπηρετεί τα συμφέροντα της αστικής τάξης και χαλιναγωγεί το προλεταριάτο και όχι ένα όργανο του επαναστατικού αγώνα του προλεταριάτου. Τα συνδικάτα στελεχωνόταν κυρίως από οργανωμένους εργάτες που ήταν ειδικευμένοι και καλύτερα αμειβόμενοι και των οποίων η πολιτική αντίληψη ήταν περιορισμένη λόγω της συντεχνιακής τους στενοκεφαλιάς και του γραφειοκρατικού μηχανισμού που τους απομόνωνε από τις μάζες. Αυτά τα συνδικάτα καθώς ήταν διεφθαρμένα από τους οπορτουνιστές αρχηγούς τους, πρόδωσαν όχι μόνο την υπόθεση της κοινωνικής επανάστασης αλλά ακόμα και την υπόθεση του αγώνα για την βελτίωση των όρων της ζωής των εργατών που εκπροσωπούσαν. Εγκατέλειψαν τον αγώνα κατά των εργοδοτών χάριν ενός προγράμματος διατήρησης της ειρήνης και της συμφωνίας με τους καπιταλιστές, με οποιοδήποτε κόστος. Τέτοια πολιτική ακολούθησαν εκτός από τις φιλελεύθερες ενώσεις της Αγγλίας και της Αμερικής και εκτός από τα λεγόμενα ελεύθερα «σοσιαλιστικά» συνδικάτα της Γερμανίας και της Αυστρίας, ακόμα και οι συνδικαλιστικές ενώσεις της Γαλλίας.

2. Οι οικονομικές συνέπειες του πολέμου, η πλήρης διάλυση της παγκόσμιας οικονομίας, η τρελή ακρίβεια, η εκτεταμένη χρησιμοποίηση της δουλειάς των γυναικών και των νέων, η επιδείνωση των συνθηκών στέγασης, όλα αυτά σπρώχνουν τις πλατιές μάζες του προλεταριάτου στην πάλη κατά του καπιταλισμού. Η πάλη αυτή παίρνει, όλο και περισσότερο, την έκταση και το χαρακτήρα μιας επαναστατικής πάλης που αντικειμενικός στόχος της είναι η καταστροφή του καπιταλιστικού συστήματος. Η αύξηση των μισθών, που κερδήθηκε με τον οικονομικό αγώνα του ενός

ή του άλλου κομματιού της εργατικής τάξης, εξαλείφεται την επόμενη στιγμή από την άνοδο των τιμών. Πρόκειται για κάτι αναπόφευκτο. Η αστική τάξη των νικητριών χωρών καταστρέφει με την εκμεταλλευτική της πολιτική, την Κεντρική και την Ανατολική Ευρώπη. Η αστική τάξη είναι ανίκανη να οργανώσει την παγκόσμια οικονομία. Δεν μπορεί παρά να τη διαλύει αδιάκοπα. Οι πλατιές εργατικές μάζες που προηγουμένως έμεναν έξω από τα συνδικάτα, συρρέουν τώρα μέσα στις γραμμές τους καθώς βλέπουν ότι με αυτόν τον τρόπο θα νικήσουν στον οικονομικό τους αγώνα. Σε όλες αυτές τις καπιταλιστικές χώρες παρατηρείται μια γιγάντια αύξηση των μελών των συνδικάτων. Τα συνδικάτα οργανώνουν, τώρα πια, τις πλατιές μάζες και όχι μονάχα το πιο προχωρημένο τμήμα του προλεταριάτου. Οι μάζες μπαίνουν στα συνδικάτα ελπίζοντας ότι θα τα χρησιμοποιήσουν σαν όπλο στην πάλη τους. Οι ταξικές αντιφάσεις που ολοένα οξύνονται, αναγκάζουν τα συνδικάτα να οργανώσουν τις απεργίες που σήμερα σαν ένα μεγάλο κύμα κατακλύζουν όλον τον καπιταλιστικό κόσμο και διακόπτουν διαρκώς τη διαδικασία της καπιταλιστικής παραγωγής και ανταλλαγής. Καθώς οι τιμές αυξάνονται και μαζί μεγαλώνει η δική τους εξάντληση, οι εργατικές μάζες ανεβάζουν τις απαιτήσεις τους, ανατρέποντας έτσι τη βάση των καπιταλιστικών υπολογισμών — στοιχειώδη προϋπόθεση κάθε οργανωμένης οικονομίας. Τα συνδικάτα που στην διάρκεια του πολέμου επηρέαζαν τις εργατικές μάζες σύμφωνα με τα συμφέροντα της αστικής τάξης έχουν γίνει τώρα όργανα για την καταστροφή του καπιταλισμού.

3. Η παλιά συνδικαλιστική γραφειοκρατία και οι παλιές μορφές οργάνωσης των συνδικάτων εμποδίζουν αυτή τη μεταβολή με κάθε τρόπο. Η παλιά συνδικαλιστική γραφειοκρατία είναι έτοιμη να φτάσει στα άκρα για να κρατήσει τα συνδικάτα σαν οργανώσεις της εργατικής αριστοκρατίας: υπερασπίζεται τα καταστατικά που απαγορεύουν στους χαμηλόμισθους εργάτες την ένταξη στις συνδικαλιστικές οργανώσεις. Η παλιά συνδικαλιστική γραφειοκρατία εξακολουθεί να προσπαθεί να κλείσει τις απεργίες που κάθε μέρα και περισσότερο μετατρέπονται σε επαναστατικές συγκρούσεις ανάμεσα στην αστική τάξη και το προλεταριάτο. Επιζητά να βάλει στη θέση τους πολιτικές συμφωνίες και μια πολιτική μακροπρόθεσμων συμφωνιών, παρόλο που αυτά τα μέτρα έχουν χάσει πια κάθε νόημα μπροστά στις απίστευτες αυξήσεις των τιμών. Γίνεται προσπάθεια να υποχρεώσει τους εργάτες να δεχτούν την πολιτική των βιομηχανικών συμβουλίων και, με την βοήθεια του καπιταλιστικού κράτους, να βρει νομικά μέσα ώστε να εμποδίσει την απεργιακή δράση. Στις πιο κρίσιμες στιγμές του αγώνα, η γραφειοκρατία σπέρνει τη διχόνοια μέσα στις αγωνιζόμενες μάζες, εμποδίζοντας την ένωση των διαφόρων τμημάτων των εργατών σε έναν κοινό ταξικό κίνημα. Το έργο της γίνεται ευκολότερο λόγω του παραδοσιακού ομοιοεπαγγελματικού τρόπου οργάνωσης των συνδικάτων, που χωρίζει τους εργάτες ενός βιομηχανικού κλάδου σε απομονωμένες ομάδες, παρ' όλο που η διαδικασία της καπιταλιστικής εκμετάλλευσης τους ενώνει. Ο παραδοσιακός τρόπος οργάνωσης έχει επιβιώσει χάρη στην ιδεολογική υπεροχή της παλιάς εργατικής αριστοκρατίας. Όμως, τώρα, η γενική κατάρρευση του καπιταλισμού καταστρέφει σταθερά ακόμα και τη θέση των διάφορων προνομιούχων τμημάτων του προλεταριάτου, ενώ και η εργατική αριστοκρατία χάνει τη συνοχή της. Συνοψίζοντας, η συνδικαλιστική γραφειοκρατία διασπά τον μεγάλο χείμαρρο του εργατικού κινήματος σε αδύναμα ποταμάκια, υποκαθιστώντας τους γενικούς επαναστατικούς σκοπούς του κινήματος με

μερικά, ρεφορμιστικά αιτήματα και εμποδίζοντας, γενικά, την μετατροπή της προλεταριακής πάλης σε επαναστατική πάλη για την καταστροφή του καπιταλισμού.

4. Πλήθη εργαζομένων συρρέουν στα συνδικάτα και ο οικονομικός αγώνας που εξαπολύουν τα συνδικάτα ενάντια στις επιθυμίες της γραφειοκρατίας, παίρνει επαναστατικό χαρακτήρα. Οι κομουνιστές όλου του κόσμου οφείλουν να μπουν στα συνδικάτα ώστε να τα βοηθήσουν να εξελιχθούν σε όργανα που παλεύουν συνειδητά για την ανατροπή του καπιταλισμού και τη δημιουργία του κομουνισμού. Όπου δεν υπάρχουν συνδικάτα, αυτοί πρέπει να πάρουν την πρωτοβουλία να τα δημιουργήσουν. Κάθε εκούσια αποχή από το συνδικαλιστικό κίνημα και κάθε τεχνητή απόπειρα δημιουργίας ξεχωριστών συνδικάτων αποτελεί τεράστιο κίνδυνο για το κομουνιστικό κίνημα, εκτός κι αν κάτι τέτοιο καθίσταται απαραίτητο λόγω εξαιρετικά βίαιων ενεργειών εκ μέρους της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας (όπως η διάλυση των επαναστατικών τοπικών παραρτημάτων των συνδικάτων από τις οπορτουνιστικές διοικήσεις) ή λόγω της υιοθέτησης από αυτήν μιας στενής πολιτικής αποκλεισμού, που εμποδίζει τις πλατιές μάζες των λιγότερο ειδικευμένων εργατών να μπουν μέσα στις οργανώσεις. Τέτοιου είδους πράξεις απειλούν να απομονώσουν τους πιο προχωρημένους πολιτικά και πιο συνειδητοποιημένους ταξικά εργάτες από τις μάζες που συμμερίζονται τις κομουνιστικές ιδέες. Απειλούν να αφήσουν τις μάζες στους οπορτουνιστές αρχηγούς τους, παίζοντας μ' αυτόν τον τρόπο το παιχνίδι της αστικής τάξης. Η αναποφασιστικότητα της εργατικής τάξης, η σύγχυσή της όσον αφορά στη θεωρία, η ευκολία με την οποία επηρεάζεται από τα επιχειρήματα των οπορτουνιστών αρχηγών δεν μπορούν να υπερνικηθούν παρά μόνο στην πορεία της πάλης που αναπτύσσεται. Τα πλατύτερα στρώματα του προλεταριάτου πρέπει να κατανοήσουν μέσα από την εμπειρία τους —μέσα από τις δικές τους νίκες και τις δικές τους ήττες— ότι είναι αντικειμενικά αδύνατο να αποκτήσουν ανθρώπινες συνθήκες ζωής κάτω από το καπιταλιστικό σύστημα. Οι προχωρημένοι κομουνιστές της εργατικής τάξης πρέπει να μάθουν όχι μόνο να εισάγουν τις κομουνιστικές ιδέες στους εργάτες που συμμετέχουν σε οικονομικούς αγώνες, αλλά και να καθιερώνονται σαν οι πιο ικανοί αρχηγοί του οικονομικού αγώνα στα συνδικάτα. Μόνο έτσι θα μπορέσουν τα συνδικάτα να απαλλαγούν από τους οπορτουνιστές ηγέτες τους. Μόνο έτσι οι κομουνιστές μπορούν να μπουν επικεφαλείς του συνδικαλιστικού κινήματος και να το κάνουν ένα όργανο του επαναστατικού αγώνα για τον κομουνισμό. Μόνο έτσι μπορούν να αποτρέψουν τον κατακερματισμό των συνδικάτων και να εγκαθιδρύσουν, στη θέση τους, βιομηχανικά σωματεία. Μόνο έτσι μπορούν να εξαλείψουν την γραφειοκρατία που είναι αποκομμένη από τις μάζες, και να την αντικαταστήσουν μ' έναν μηχανισμό εργοστασιακών αντιπροσώπων και να αφήσουν στο κέντρο μόνο τις εντελώς απαραίτητες λειτουργίες.

5. Οι κομουνιστές θεωρούν ότι οι στόχοι και η ζωή των συνδικαλιστικών οργανώσεων έχουν μεγαλύτερη σημασία από την εξωτερική μορφή που παίρνουν κι έτσι δεν πρέπει να διστάζουν να προκαλούν τη διάσπαση των συνδικαλιστικών οργανώσεων, εάν η άρνηση να το κάνουν θα ισοδυναμούσε με άρνηση να εμπλακούν στην επαναστατική δράση, μέσα στα συνδικάτα, στην προσπάθειά τους να τα μετατρέψουν σε όπλα του επαναστατικού αγώνα και με άρνηση να οργανώσουν τα τμήματα του προλεταριάτου που υφίστανται τη μεγαλύτερη εκμετάλλευση. Αλλά και όταν ακόμα μια τέτοια διάσπαση αποδεικνύεται αναγκαία, πρέπει να συντελείται μόνο όταν οι

κομουνιστές κατορθώσουν —μέσα από την ενεργή συμμετοχή τους στον οικονομικό αγώνα και από τον συνεπή αγώνα ενάντια στους οπορτουνιστές ηγέτες και τις τακτικές τους— να πείσουν τις πλατιές εργατικές μάζες ότι η διάσπαση επιχειρείται όχι για χάρη κάποιων μακρινών επαναστατικών σκοπών που οι μάζες δεν καταλαβαίνουν ακόμα, αλλά για χάρη των πιο άμεσων και συγκεκριμένων συμφερόντων της εργατικής τάξης και της ανάπτυξης του οικονομικού της αγώνα. Σε περίπτωση που η διάσπαση είναι αναγκαία, οι κομουνιστές πρέπει συνεχώς και προσεκτικά να εξετάζουν τις τακτικές τους για να διασφαλίσουν ότι η διάσπαση δεν θα οδηγήσει στην απομόνωση των κομουνιστών από τις εργατικές μάζες.

6. Όπου το συνδικαλιστικό κίνημα έχει ήδη χωριστεί σε μια οπορτουνιστική και σε μια επαναστατική πτέρυγα και όπου, όπως στην Αμερική, τα συνδικάτα που έχουν επαναστατικό αν και όχι κομουνιστικό προσανατολισμό υπάρχουν δίπλα δίπλα με τα οπορτουνιστικά, εκεί οι κομουνιστές πρέπει να υποστηρίξουν τα επαναστατικά συνδικάτα και να τα βοηθήσουν να ξεπεράσουν τις συνδικαλιστικές προλήψεις τους και να δεχτούν ένα κομουνιστικό πρόγραμμα — τη μόνη αξιόπιστη πηγή καθοδήγησης στην πολυπλοκότητα του οικονομικού αγώνα. Όπου δημιουργούνται οργανώσεις, είτε μέσα είτε έξω από τα πλαίσια των συνδικάτων (όπως οι επιτροπές εργοστασιακών συνδικαλιστών ή οι εργοστασιακές επιτροπές), που αγωνίζονται ενάντια στις αντεπαναστατικές τάσεις της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας και υποστηρίζουν την αυθόρμητη, άμεση δράση του προλεταριάτου, εκεί οι κομουνιστές πρέπει, αναμφισβήτητα, να παρέχουν τη μέγιστη υποστήριξη. Η υποστήριξη προς τα επαναστατικά συνδικάτα, ωστόσο, δεν πρέπει να οδηγεί τους κομουνιστές στο να εγκαταλείπουν τα οπορτουνιστικά συνδικάτα που βρίσκονται σε κατάσταση έντονων ζυμώσεων και στο δρόμο της ταξικής πάλης. Αντίθετα, ενθαρρύνοντας την εξέλιξη των μαζικών συνδικάτων που βρίσκονται στο δρόμο του επαναστατικού αγώνα, οι κομουνιστές μπορούν να ενώσουν τους συνδικαλισμένους εργαζόμενους, τόσο ιδεολογικά όσο και οργανωτικά, στον κοινό αγώνα για την καταστροφή του καπιταλισμού.

7. Στην εποχή της παρακμής του καπιταλισμού, ο οικονομικός αγώνας του προλεταριάτου μεταβάλλεται σε πολιτικό αγώνα πολύ γρηγορότερα απ' ότι στην εποχή της ειρηνικής καπιταλιστικής ανάπτυξης. Κάθε οικονομική σύγκρουση μεγάλης κλίμακας μπορεί να εξελιχθεί σε ανοιχτό επαναστατικό αγώνα, καθώς θέτει άμεσα τους εργάτες αντιμέτωπους με το ζήτημα της επανάστασης. Γι' αυτό, σε όλες τις φάσεις του οικονομικού αγώνα, οι κομουνιστές πρέπει να ξεκαθαρίζουν στους εργάτες ότι ο αγώνας αυτός μπορεί να είναι νικηφόρος μόνο αν η εργατική τάξη νικήσει την καπιταλιστική τάξη σε ανοιχτό αγώνα και αρχίσει, αφού εγκαθιδρύσει τη δικτατορία της, την οικοδόμηση του Σοσιαλισμού. Κατά συνέπεια, οι κομουνιστές πρέπει να πασχίζουν να δημιουργήσουν τη μεγαλύτερη δυνατή ενότητα μεταξύ των συνδικάτων και του κομουνιστικού κόμματος και να υποτάξουν τα συνδικάτα στο κόμμα που αποτελεί την πρωτοπορία της εργατικής επανάστασης. Γι' αυτό τον σκοπό, οι κομουνιστές οφείλουν να δημιουργούν κομουνιστικές φράξιες σε κάθε συνδικάτο και σε κάθε εργοστασιακή επιτροπή και να τις χρησιμοποιούν για να αποκτήσουν την ιδεολογική και οργανωτική ηγεσία του συνδικαλιστικού κινήματος.

-II-

1. Ο οικονομικός αγώνας του προλεταριάτου για την αύξηση των μισθών και για την γενική βελτίωση του επιπέδου ζωής των εργατικών μαζών, γίνεται όλο και λιγότερο αποτελεσματικός. Η οικονομική κρίση, που καταλαμβάνει τη μια χώρα μετά την άλλη και γίνεται όλο και πιο έντονη, κάνει φανερό, ακόμα και στους καθυστερημένους εργάτες, πώς δεν φτάνει μονάχα να αγωνίζονται για την αύξηση του μισθού και την ελάττωση των ωρών δουλειάς, ότι η τάξη των καπιταλιστών δεν είναι ικανή να αποκαταστήσει την εθνική οικονομία και να εγγυηθεί στους εργάτες έστω και εκείνο το επίπεδο ζωής που απολάμβαναν πριν από τον παγκόσμιο πόλεμο. Απ' αυτήν την αυξανόμενη συνειδητοποίηση των εργατικών μαζών πηγάζει ο πόθος τους να δημιουργήσουν μια οργάνωση που θα μπορούσε να ξεκινήσει τον αγώνα για τη σωτηρία της οικονομίας. Απ' εδώ και οι εργοστασιακές επιτροπές που έχουν στόχο την άσκηση ελέγχου πάνω στην παραγωγή. Όλο και μεγαλύτερος αριθμός εργατών σε διάφορες χώρες υποστηρίζει αυτή την αυξανόμενη απαίτηση για εργοστασιακές επιτροπές. Η υιοθέτηση αυτού του αιτήματος μπορεί να εξηγηθεί από ποικίλους παράγοντες (την πάλη εναντίον της αντεπαναστατικής γραφειοκρατίας, τις απογοητεύσεις από τις συνδικαλιστικές ήττες, τον πόθο για την δημιουργία οργανώσεων που να αγκαλιάζουν όλους τους εργάτες) αλλά στο τέλος οδηγεί πάντα στην πάλη για τον έλεγχο της βιομηχανίας — το ιδιαίτερο ιστορικό καθήκον των εργοστασιακών επιτροπών. Γι' αυτό, είναι λανθασμένη η προσπάθεια οργάνωσης εργοστασιακών επιτροπών μόνο με εργάτες που ήδη αποδέχονται την αναγκαιότητα της δικτατορίας του προλεταριάτου. Αντίθετα, το κομουνιστικό κόμμα πρέπει να οργανώνει όλους τους εργάτες γύρω από τα ζητήματα που εγείρει η οικονομική κρίση και να τους ελκύει στην πάλη για τη δικτατορία του προλεταριάτου πλαταίνοντας και βαθαίνοντας τον αγώνα για τον εργατικό έλεγχο στην παραγωγή, αγώνα που όλοι τον καταλαβαίνουν.

2. Το κομουνιστικό κόμμα θα μπορέσει να εκπληρώσει αυτό το καθήκον αν στην πορεία του αγώνα για τις εργοστασιακές επιτροπές, αυξήσει την συνειδητοποίηση των μαζών ότι είναι αδύνατη οποιαδήποτε συστηματική αποκατάσταση της οικονομίας στη βάση του καπιταλισμού και της υποδούλωσης των εργαζόμενων μαζών στο αστικό κράτος. Η οργάνωση της οικονομίας με βάση τα συμφέροντα των εργατικών μαζών είναι δυνατή μόνον όταν το κράτος βρίσκεται στα χέρια της εργατικής τάξης και όταν το δυνατό χέρι της εργατικής δικτατορίας βάζει μπρος την κατάργηση του καπιταλισμού και την οικοδόμηση του σοσιαλισμού.

3. Ο άμεσος στόχος της πάλης των εργοστασιακών επιτροπών εναντίον του καπιταλισμού είναι να επιβάλλει τον εργατικό έλεγχο στην παραγωγή. Οι εργάτες κάθε εργοστασίου και κάθε βιομηχανικού κλάδου, ανεξάρτητα από το επάγγελμά τους, υποφέρουν από το σαμποτάρισμα της παραγωγής που διαπράττουν οι καπιταλιστές, οι οποίοι, συχνά, θεωρούν επικερδές να σταματήσουν την παραγωγή είτε για να εξαναγκάσουν τους λιμοκτονούντες εργάτες να συμμορφωθούν με τις σκληρότερες συνθήκες δουλειάς, ή για να γλιτώσουν από την υποχρέωση να κάνουν νέες επενδύσεις κεφαλαίων σε περιόδους γενικού πληθωρισμού. Η αμυντική πάλη ενάντια σ' αυτό το σαμποτάζ της παραγωγής από τους καπιταλιστές, ενώνει τους εργάτες, ανεξάρτητα από τις πολιτικές τους πεποιθήσεις, και γι' αυτό οι εργοστασιακές επιτροπές, εκλεγμένες από όλους τους εργάτες της εν λόγω επιχείρησης, είναι οι πιο πλατιές μαζικές οργανώσεις του προλεταριάτου. Η παράλυση της καπιταλιστι-

κής οικονομίας, παρόλα αυτά, δεν είναι μόνο αποτέλεσμα της συνειδητής θέλησης των καπιταλιστών αλλά σε ακόμα μεγαλύτερο βαθμό, είναι προϊόν της αμείλικτης παρακμής του καπιταλισμού. Γι' αυτό, στον αγώνα ενάντια στις συνέπειες αυτής της παρακμής, οι εργοστασιακές επιτροπές πρέπει να προχωρήσουν πέρα από την ιδέα του ελέγχου στο επίπεδο της κάθε μιας επιχείρησης χωριστά — οι εργοστασιακές επιτροπές των μεμονωμένων εργοστασίων σύντομα θα βρεθούν αντιμέτωπες με την ανάγκη να επιβάλλουν τον εργατικό έλεγχο σε ολόκληρους κλάδους ή και στο σύνολό της βιομηχανίας. Και, επειδή η αστική τάξη και οι καπιταλιστικές κυβερνήσεις θα απαντήσουν με τα πιο δραστικά μέτρα ενάντια σε κάθε προσπάθεια των εργατών να ελέγξουν τις προμήθειες των πρώτων υλών στα εργοστάσια και τις οικονομικές δραστηριότητες των εργοστασιαρχών, η πάλη για τον εργατικό έλεγχο οδηγεί στην πάλη για την εξουσία του προλεταριάτου.

4. Η προπαγάνδα για τις εργοστασιακές επιτροπές πρέπει να γίνεται με τρόπο που, στη συνείδηση των πιο πλατιών στρωμάτων των λαϊκών μαζών, ακόμα και εκείνων που δεν αποτελούν ακριβώς τμήμα του βιομηχανικού προλεταριάτου, να σχηματίζεται η πεποίθηση ότι υπεύθυνη για την κρίση είναι η αστική τάξη και ότι το προλεταριάτο, προωθώντας το αίτημα του εργατικού ελέγχου στην βιομηχανία, αγωνίζεται για την οργάνωση της παραγωγής και για την απάλειψη της κερδοσκοπίας, του χάους στη βιομηχανία και του πληθωρισμού. Καθήκον των κομουνιστικών κομμάτων είναι: να αγωνίζονται για τον έλεγχο στην παραγωγή οργανώνοντας τον κόσμο γύρω από τα πιο άμεσα ζητήματα όπως η έλλειψη καύσιμων και η κρίση στις μεταφορές, να συνδέουν τα απομονωμένα τμήματα του προλεταριάτου και να παίρνουν με το μέρος τους τις μεγάλες ομάδες της μικροαστικής τάξης που υφίστανται με πρωτοφανή τρόπο την οικονομική κρίση και που προλεταριοποιούνται με γρήγορο ρυθμό.

5. Οι εργοστασιακές επιτροπές δεν μπορούν να αντικαταστήσουν τα συνδικάτα. Μόνο στην πορεία της πάλης μπορούν να διευρυνθούν και έξω από το μεμονωμένο εργοστάσιο ή εργαστήριο ώστε να ενώσουν τους εργάτες στη βάση ολόκληρου του βιομηχανικού τομέα και να δημιουργήσουν ένα μηχανισμό ικανό να ηγηθεί ολόκληρου του αγώνα. Από τώρα κιόλας τα συνδικάτα είναι όργανα συγκεντρωτικά και μαχητικά. Δεν περιλαμβάνουν, ωστόσο, τόσο πλατιές μάζες εργαζομένων όσο οι εργοστασιακές επιτροπές που είναι πλατιές οργανώσεις προσιτές σ' όλο το εργατικό δυναμικό μιας επιχείρησης. Αυτές οι διαφορετικές λειτουργίες που επιτελούν οι εργοστασιακές επιτροπές και τα συνδικάτα είναι προϊόν της ιστορικής εξέλιξης της κοινωνικής επανάστασης. Τα συνδικάτα οργανώνουν σε εθνικό επίπεδο τις εργατικές μάζες για την πάλη γύρω από αιτήματα για αύξηση μισθών και ελάττωση των ωρών δουλειάς. Οι εργοστασιακές επιτροπές οργανώνουν τον αγώνα για το ξεπέρασμα της οικονομικής κρίσης και την επιβολή του εργατικού ελέγχου στην παραγωγή. Σε αυτόν παίρνουν μέρος όλοι οι εργάτες της επιχείρησης, αλλά η πάλη τους δεν παίρνει εθνικό χαρακτήρα, παρά μόνο σταδιακά. Οι κομουνιστές οφείλουν να στηρίζουν την τάση μετατροπής των εργοστασιακών επιτροπών σε πυρήνες εργοστασιακών συνδικάτων, μόνο στο βαθμό που τα συνδικάτα υπερνικούν τις αντεπαναστατικές τάσεις της γραφειοκρατίας τους και γίνονται συνειδητά όργανα της επανάστασης.

6. Οι κομουνιστές πρέπει να ενθαρρύνουν τόσο τα συνδικάτα όσο και τις εργοστασιακές επιτροπές να εξαπολύουν έναν αποφασιστικό αγώνα και να τους προ-

σφέρουν τη γνώση και την κατανόηση των καλύτερων μεθόδων πάλης δηλαδή των κομουνιστικών μεθόδων. Πρακτικά, αυτό συνεπάγεται ότι οι κομουνιστές οφείλουν να υπάγουν τις εργοστασιακές επιτροπές και τα συνδικάτα στο κομουνιστικό κόμμα, σαν βάση για τη δημιουργία ενός μαζικού προλεταριακού κινήματος και ενός ισχυρού, συγκεντρωτικού κόμματος του προλεταριάτου, που επηρεάζει όλες τις οργανώσεις της προλεταριακής πάλης και τις οδηγεί στο δρόμο της νίκης της εργατικής τάξης και, διαμέσου της δικτατορίας του προλεταριάτου, στον κομουνισμό.

7. Οι κομουνιστές, κάνοντας τα συνδικάτα και τις εργοστασιακές επιτροπές ισχυρά όπλα της επανάστασης, προετοιμάζουν αυτές τις οργανώσεις των μαζών για το μεγάλο καθήκον με το οποίο θα έρθουν αντιμέτωπες μετά την εγκαθίδρυση της δικτατορίας του προλεταριάτου — το καθήκον να αποτελέσουν το κύριο στήριγμα της νέας οργάνωσης της οικονομικής ζωής σε σοσιαλιστική βάση. Τα συνδικάτα οργανωμένα σαν ενώσεις παραγωγής, με τη βοήθεια των εργοστασιακών επιτροπών και των εργοστασιακών πυρήνων, θα πληροφορούν τις εργαζόμενες μάζες για τις τρέχουσες παραγωγικές ανάγκες, θα προτείνουν τους πιο έμπειρους εργάτες για τις ηγετικές θέσεις στη διοίκηση της παραγωγής, θα ελέγχουν τη δουλειά των ειδικευμένων τεχνικών και, μαζί με τους αντιπροσώπους της εργατικής εξουσίας, θα καταρτίζουν και θα εκτελούν το σχέδιο της σοσιαλιστικής οικονομικής οικοδόμησης.

-III-

Ακόμα και σε καιρό ειρήνης τα συνδικάτα προσπάθησαν να εγκαθιδρύσουν μία διεθνή ένωση, σαν απάντηση στην πρακτική των καπιταλιστών, στη διάρκεια των απεργιών, να φέρνουν εργατικό δυναμικό από άλλες χώρες σαν απεργοσπάστες. Ωστόσο, πριν από τον πόλεμο, η Διεθνής των συνδικάτων είχε μόνο δευτερεύουσα σημασία. Θεωρούσε ότι ο ρόλος της ήταν να φροντίζει για την οικονομική βοήθεια και να διεξάγει κοινωνικές στατιστικές και όχι να οργανώνει κοινούς αγώνες. Τα συνδικάτα καθοδηγούνταν από οπορτουνιστές που προσπαθούσαν να αποφύγουν οποιαδήποτε επαναστατική αντιπαράθεση σε διεθνή κλίμακα. Στη διάρκεια του πολέμου, οι οπορτουνιστές αρχηγοί των συνδικάτων υπηρέτησαν, ο καθένας στον τόπο του, τις αστικές τάξεις τους, και τώρα επιχειρούν να ανασυγκροτήσουν την Διεθνή των συνδικάτων για να τη χρησιμοποιήσουν σαν όπλο της αστικής τάξης στην άμεση πάλη της ενάντια στο προλεταριάτο. Με την καθοδήγηση του Λεγκέν, του Ζουό και του Κόμπερς, ιδρύουν ένα «Οργανισμό Εργασίας» που συνδέεται με την Κοινωνία των Εθνών, αυτό το όργανο του διεθνούς συστήματος καπιταλιστικής ληστείας. Επιχειρούν να στραγγαλίσουν, σε όλες τις χώρες, το απεργιακό κίνημα με νόμους που υποχρεώνουν τους εργαζόμενους να υποτάσσονται στη διαιτησία των αντιπροσώπων του καπιταλιστικού κράτους. Παντού συζητάνε με τους καπιταλιστές συμφωνίες που θα παραχωρήσουν δικαιώματα στους ειδικευμένους εργάτες σε βάρος της αυξανόμενης ενότητας της εργατικής τάξης.

Έτσι, η Διεθνής του Άμστερνταμ αποτελεί υποκατάστατο της 2ης Διεθνούς των Βρυξελλών που χρεοκόπησε. Σε όλες τις χώρες, οι κομουνιστές εργάτες που ανήκουν σε συνδικάτα πρέπει να πασχίσουν να δημιουργήσουν ένα διεθνές μαχητικό μέτωπο συνδικάτων. Τώρα το ζήτημα δεν είναι η οικονομική βοήθεια στη διάρκεια των απεργιών αλλά τα συνδικάτα και οι οργανώσεις των πλατύτερων μαζών να επεμ-

βαίνουν και να βοηθούν κάθε εργατική τάξη που απειλείται και να εμποδίζουν την αστική τάξη της χώρας τους να παρέχει βοήθεια στην αστική τάξη της χώρας που βρίσκεται σε σύγκρουση με την εργατική της τάξη. Ο οικονομικός αγώνας του προλεταριάτου, σε όλες τις χώρες, γίνεται όλο και περισσότερο επαναστατικός. Συνεπώς, τα συνδικάτα οφείλουν να χρησιμοποιούν συνειδητά όλη τους την δύναμη για να στηρίζουν κάθε επαναστατικό αγώνα στη χώρα τους και στις άλλες χώρες. Για τον σκοπό αυτό πρέπει να δουλεύουν για τη μεγαλύτερη δυνατή συγκεντροποίηση της πάλης, σε εθνικό αλλά και σε διεθνές επίπεδο — προσχωρώντας στην Κομουνιστική Διεθνή και δημιουργώντας έναν ενιαίο στρατό του οποίου τα διάφορα τμήματα θα στηρίζουν το ένα το άλλο στην κοινή τους πάλη.

(Στάλθηκε στην επιτροπή — πέρασε στις 5 Αυγούστου.)

ΠΟΤΕ ΚΑΙ ΜΕ ΠΟΙΟΥΣ ΟΡΟΥΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΙΔΡΥΘΟΥΝ ΣΟΒΙΕΤ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ;

5 Αυγούστου 1920

1. Τα Σοβιέτ των εργατικών αντιπροσώπων παρουσιάστηκαν, για πρώτη φορά, το 1905 στη Ρωσία, στην πλημμυρίδα του επαναστατικού κινήματος των ρώσων εργατών. Εκείνη τη χρονιά, το Σοβιέτ των εργατικών αντιπροσώπων της Πετρούπολης έκανε τα πρώτα του ενστικτώδη βήματα προς την κατάκτηση της εξουσίας. Την εποχή εκείνη, η δύναμη του Σοβιέτ της Πετρούπολης βρισκόταν ακριβώς στην δυνατότητά του να πάρει την εξουσία. Μόλις η τσαρική αντεπανάσταση σταθεροποιήθηκε και το εργατικό κίνημα εξασθένησε, το Σοβιέτ, μετά από ένα μικρό διάστημα στασιμότητας, έπαψε εντελώς να υπάρχει.

2. Όταν στα 1916 επανεμφανίστηκε μια πλατιά επαναστατική δραστηριότητα, γεννήθηκε η ιδέα της δημιουργίας Σοβιέτ των εργατικών αντιπροσώπων. Το Μπολσεβίκικο Κόμμα προειδοποίησε τους εργάτες για τον κίνδυνο που παρουσίαζε η άμεση οργάνωση των Σοβιέτ, τονίζοντας ότι τα Σοβιέτ των εργατικών αντιπροσώπων δεν θα έπρεπε να δημιουργηθούν παρά μόνο όταν η επανάσταση θα βρισκόταν ήδη σε εξέλιξη και θα τίθονταν ευθέως το ζήτημα της εξουσίας.

3. Στη Ρωσία, στην αρχή της επανάστασης του Φλεβάρη του 1917, τα Σοβιέτ των αντιπροσώπων των εργατών μετασχηματίστηκαν αμέσως σε Σοβιέτ των αντιπροσώπων των εργατών και των *στρατιωτών*, έλκοντας στη σφαίρα της επιρροής τους τα πλατύτερα τμήματα των λαϊκών μαζών. Τα Σοβιέτ κατάφεραν να αποκτήσουν τεράστιο κύρος, καθώς αποτελούσαν τη δύναμη και την εξουσία στη χώρα. Όταν όμως η φιλελεύθερη αστική τάξη συνήλθε από την έκπληξη του πρώτου χτυπήματος της επανάστασης και όταν οι σοσιαλιστές-προδότες, οι Σοσιαλεπαναστάτες και οι Μενσεβίκοι, προστρέξανε να βοηθήσουν τη ρώσικη αστική τάξη να πάρει τα ηνία της εξουσίας, άρχισε να μειώνεται η σημασία των Σοβιέτ. Μόνο μετά τα γεγονότα του Ιούλη και την αποτυχία της αντεπαναστατικής εκστρατείας του Κορνίλοφ —όταν οι πλατιές λαϊκές μάζες προσχώρησαν στο κίνημα και η αντεπαναστατική κυβέρνηση συνασπισμού των αστών μπήκε σε μια περίοδο κρίσης— μόνο τότε, τα Σοβιέτ των αντιπροσώπων των εργατών άρχισαν και πάλι να ανθίζουν και πριν περάσει πολύς καιρός, έγιναν καθοριστικός παράγοντας στη χώρα.

4. Οι επαναστάσεις στη Γερμανία και την Αυστρία ακολούθησαν παρόμοια πορεία. Όταν οι πλατιές λαϊκές μάζες ξεσηκώθηκαν και το κύμα της επανάστασης ανέβηκε εξαιρετικά ψηλά, κλονίζοντας τα προπύργια της μοναρχίας των Χοεντσόλερν και των Αψβούργων, σχηματίστηκαν αυθόρμητα Σοβιέτ αντιπροσώπων των εργατών και στρατιωτών. Στην αρχή, ήταν μια υπολογίσιμη δύναμη και εξελίσσονταν

στην ντε φάκτο εξουσία της χώρας. Αλλά, χάρη σε μια ολόκληρη σειρά ιστορικών παραγόντων, η εξουσία άρχισε να μεταφέρεται προς την αστική τάξη και τους αντεπαναστάτες σοσιαλδημοκράτες και σύντομα τα Σοβιέτ άρχισαν να παρακμάζουν και να φθίνουν ώσπου χάθηκαν εντελώς. Στη διάρκεια του άκαρπου αντεπαναστατικού πραξικοπήματος του Καπ στη Γερμανία, τα Σοβιέτ αναβίωσαν για λίγες μέρες αλλά μόλις τελείωσε ο αγώνας με νίκη της αστικής τάξης και των προδοτών σοσιαλιστών, χάθηκαν και πάλι.

5. Αυτά τα παραδείγματα δείχνουν ότι η δημιουργία των Σοβιέτ απαιτεί ορισμένες προϋποθέσεις. Δεν είναι δυνατό να οργανωθούν Σοβιέτ αντιπροσώπων των εργατών και να μετατραπούν σε Σοβιέτ των εργατικών και στρατιωτικών αντιπροσώπων, παρά μόνο στις παρακάτω συνθήκες:

α) Τα πλατύτερα στρώματα των εργατών και εργατριών, των στρατιωτών και γενικότερα των εργαζόμενων να συμμετέχουν σε μια μαζική επαναστατική εξέγερση.

β) Η οικονομική και πολιτική κρίση να φτάνει σε τέτοιο σημείο που να αρχίζει να γλιστρά η εξουσία από τα χέρια της κυβέρνησης.

γ) Σημαντικά στρώματα των εργατών και κυρίως τα μέλη του κομουνιστικού κόμματος να έχουν πάρει την ακλόνητη απόφαση να αρχίσουν έναν συστηματικό, συντονισμένο και αποφασιστικό αγώνα για την κατάκτηση της εξουσίας.

6. Αν αυτές οι συνθήκες δεν υφίστανται, οι κομουνιστές πρέπει να *προπαγανδίζουν* συστηματικά και επίμονα την ιδέα των Σοβιέτ. Πρέπει αυτή την ιδέα *να την κάνουν γνωστή στις μάζες,* δείχνοντας στα ευρύτερα στρώματα του πληθυσμού ότι τα Σοβιέτ αποτελούν τη μόνη αποτελεσματική μορφή κράτους για τη μετάβαση προς τον ολοκληρωμένο κομουνισμό. Αν όμως δεν υπάρχουν οι συνθήκες που προαναφέραμε δεν είναι δυνατόν να προχωρήσουμε στην άμεση οργάνωση Σοβιέτ.

7. Οι προσπάθειες των σοσιαλπροδοτών στη Γερμανία να κόψουν τα φτερά των Σοβιέτ, διαστρέφοντας το χαρακτήρα τους και στη συνέχεια ενσωματώνοντάς τα στο γενικό αστικοδημοκρατικό συνταγματικό σύστημα, αποτελούν προδοσία της εργατικής υπόθεσης και εξαπάτηση των εργατών. Τα πραγματικά Σοβιέτ δεν μπορούν να υπάρξουν παρά μόνο σαν μια μορφή κρατικών οργανώσεων που αντικαθιστούν την αστική δημοκρατία, *καταστρέφοντάς την* και *αντικαθιστώντας* την με την εργατική δικτατορία.

8. Η προπαγάνδα που κάνουν οι δεξιοί αρχηγοί των Ανεξάρτητων (ο Χίλφερτινγκ, ο Κάουτσκι κ.α.), για να αποδείξουν ότι μπορεί να συμβιβαστεί το σύστημα των Σοβιέτ με την αστική Συντακτική Συνέλευση μαρτυρά ότι ή δεν καταλαβαίνουν καθόλου τους νόμους ανάπτυξης της προλεταριακής επανάστασης ή ότι θέλουν σκόπιμα να εξαπατήσουν την εργατική τάξη. Τα Σοβιέτ σημαίνουν δικτατορία του *προλεταριάτου*. Η Συντακτική Συνέλευση είναι δικτατορία της *αστικής τάξης*. Η συμφιλίωση και ενοποίηση της δικτατορίας των εργατών με τη δικτατορία των αστών είναι αδύνατη.

9. Η προπαγάνδα μερικών απομονωμένων αριστερών Ανεξάρτητων στη Γερμανία, που προσφέρει στους εργάτες ένα μηχανιστικό και θεωρητικό σχέδιο «Σοβιετικού Συστήματος» που δεν έχει καμία σχέση με τη συγκεκριμένη πραγματικότητα του εμφυλίου πολέμου, είναι δογματισμός και αποτελεί έναν αντιπερισπασμό των εργατών από το καθήκον της αληθινής μάχης για την εξουσία.

10. Οι απόπειρες μερικών απομονωμένων κομουνιστικών ομάδων στη Γαλλία, την

Ιταλία, την Αμερική και τη Βρετανία να δημιουργήσουν Σοβιέτ παρά το γεγονός ότι οι πλατιές εργατικές μάζες δεν συμμετέχουν και παρά το ότι δεν υπάρχει περίπτωση να αναπτυχθεί ένας άμεσος αγώνας για την εξουσία, βλάπτουν την πραγματική προετοιμασία της σοβιετικής επανάστασης. Τα τεχνητά αυτά Σοβιέτ του θερμοκηπίου εκφυλίζονται, στην καλύτερη περίπτωση, σε μικρές κοινωνίες που κηρύττουν τα ιδεώδη της σοβιετικής εξουσίας και στην χειρότερη, σε ασθενικά «Σοβιέτ» που δεν είναι ικανά παρά μόνο να εκθέτουν αυτά τα ιδεώδη στα μάτια της πλειοψηφίας του κόσμου.

11. Μια ιδιαίτερη κατάσταση έχει δημιουργηθεί στην Αυστρία όπου η εργατική τάξη έχει σχηματίσει Σοβιέτ τα οποία έχουν κατορθώσει να διατηρήσουν την ενότητα των *πλατιών εργατικών μαζών*. Η κατάσταση αυτή θυμίζει την κατάσταση της Ρωσίας, από το Φλεβάρη μέχρι τον Οκτώβρη του 1917. Τα αυστριακά Σοβιέτ αποτελούν σπουδαίο πολιτικό παράγοντα και το έμβρυο μιας νέας εξουσίας.

Εννοείται ότι *σε μια τέτοια κατάσταση*, οι κομουνιστές πρέπει να συμμετέχουν στα Σοβιέτ και να τα βοηθούν να αποκτούν πρόσβαση σε κάθε πλευρά της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής ζωής της χώρας. Πρέπει να δημιουργούν, μέσα στα Σοβιέτ, κομουνιστικές φράξιες και να ενθαρρύνουν με κάθε τρόπο την ανάπτυξή τους.

12. Χωρίς την επανάσταση, Σοβιέτ δεν μπορούν να υπάρξουν. Χωρίς την προλεταριακή επανάσταση τα Σοβιέτ αναπόφευκτα εκφυλίζονται σε μια καρικατούρα των πραγματικών Σοβιέτ. Τα γνήσια μαζικά Σοβιέτ αποτελούν την ιστορικά καθορισμένη μορφή της προλεταριακής δικτατορίας. Όλοι οι σοβαροί και ειλικρινείς οπαδοί της σοβιετικής εξουσίας πρέπει να προσεγγίσουν με φρόνηση την ιδέα των Σοβιέτ. Πρέπει να διεξάγουν διαρκή προπαγάνδα μέσα στις μάζες αλλά να μην προχωρούν στην άμεση ίδρυση Σοβιέτ, παρά μόνο κάτω από τις συνθήκες που αναφέραμε πιο πάνω.

ΤΑ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΑ ΚΑΙ Ο ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΣΜΟΣ

2 Αυγούστου 1920
(η ιστορική εισαγωγή συντάχθηκε από τον Τρότσκι, ενώ το προσχέδιο των θέσεων και η εισήγηση έγιναν από τον Μπουχάριν)

1. Η νέα εποχή και ο νέος κοινοβουλευτισμός.

Από την αρχή, από την εποχή της 1ης Διεθνούς, η στάση των σοσιαλιστικών κομμάτων προς τον κοινοβουλευτισμό ήταν ότι τα αστικά κοινοβούλια πρέπει να χρησιμοποιούνται για προπαγάνδα. Τη συμμετοχή στο κοινοβουλευτικό έργο τη θεωρούσαν σαν ένα μέσο ανάπτυξης της ταξικής συνείδησης δηλαδή αφύπνισης του μίσους του προλεταριάτου ενάντια στις άρχουσες τάξεις. Αυτή η στάση έχει αλλάξει κάτω από την επίδραση όχι της θεωρίας αλλά της εξέλιξης των πολιτικών δεδομένων. Χάρη στην ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων και την επέκταση του πεδίου της καπιταλιστικής εκμετάλλευσης, ο καπιταλισμός και τα κοινοβουλευτικά κράτη απέκτησαν μια σταθερότητα που διαρκεί.

Έτσι σαν συνέπεια αυτού του γεγονότος η κοινοβουλευτική τακτική των σοσιαλιστικών κομμάτων ενσωματώθηκε στο νομοθετικό έργο των αστικών κοινοβουλίων και ο αγώνας για μεταρρυθμίσεις μέσα στα πλαίσια του καπιταλισμού απέκτησε γι' αυτά τα κόμματα μια διαρκώς αυξανόμενη σημασία. Το λεγόμενο «μάξιμουμ» πρόγραμμα έγινε ένα πρόγραμμα συζήτησης του εντελώς απόμακρου «τελικού σκοπού». Κάτω απ' αυτές τις συνθήκες, άνθησαν ο καριερισμός και η διαφθορά, ενώ τα ζωτικά συμφέροντα της εργατικής τάξης προδόθηκαν κρυφά ή και μερικές φορές φανερά.

Η στάση της 3ης Διεθνούς απέναντι στον κοινοβουλευτισμό δεν καθορίζεται από νέες θεωρητικές αντιλήψεις αλλά από την μεταβολή του ρόλου του ίδιου του κοινοβουλίου. Στην προηγούμενη ιστορική περίοδο, το κοινοβούλιο υπήρξε όργανο του αναπτυσσόμενου καπιταλιστικού συστήματος και σαν τέτοιο έπαιξε από μια ορισμένη άποψη έναν προοδευτικό ρόλο. Αλλά στις σύγχρονες συνθήκες του αχαλίνωτου ιμπεριαλισμού, το κοινοβούλιο έχει γίνει όπλο ψευτιάς, εξαπάτησης και βίας, τόπος εκνευριστικής φλυαρίας. Μπροστά στην ερήμωση, τις καταχρήσεις, τις ληστείες και τις καταστροφές που προκάλεσε ο ιμπεριαλισμός, οι κοινοβουλευτικές μεταρρυθμίσεις, που συνολικά στερούνται συνέπειας, διάρκειας και λογικής, χάνουν κάθε πρακτική σημασία για τις εργατικές μάζες.

Όπως ολόκληρη η αστική κοινωνία, έτσι και ο κοινοβουλευτισμός χάνει την σταθερότητά του. Το πέρασμα από μια περίοδο σταθερότητας σε μια περίοδο κρίσης καθιστά αναγκαία την υιοθέτηση νέων τακτικών του προλεταριάτου, όσον αφορά τον κοινοβουλευτισμό. Ακόμα και στην προηγούμενη περίοδο το ρωσικό εργατικό κόμμα (οι Μπολσεβίκοι) είχε, για παράδειγμα, αναπτύξει έναν ουσιαστικά επαναστατικό

κοινοβουλευτισμό γιατί η πολιτική και κοινωνική ισορροπία της Ρωσίας είχε καταστραφεί από την επανάσταση του 1905 και η χώρα είχε μπει σε μια περίοδο αναταραχών και έντασης.

Εκείνοι οι σοσιαλιστές που αν και συμφωνούν με τον κομουνισμό, επιμένουν ότι οι χώρες τους δεν είναι ακόμα ώριμες για την επανάσταση και αρνούνται να έρθουν σε ρήξη με τους οπορτουνιστές κοινοβουλευτικούς, ξεκινάνε από μια συνειδητή ή μισοσυνειδητή εκτίμηση ότι η περίοδος που έρχεται θα είναι μια περίοδος σχετικής σταθερότητας της ιμπεριαλιστικής κοινωνίας και γι' αυτόν το λόγο, πιστεύουν ότι ένας συνασπισμός με τον Τουράτι και με τον Λονγκέ θα μπορούσε να έχει κάποια πρακτικά αποτελέσματα στον αγώνα για μεταρρυθμίσεις.

Η πάλη για τον κομουνισμό, ωστόσο, πρέπει να βασίζεται στη θεωρητική ανάλυση του χαρακτήρα της παρούσας εποχής (το ζενίθ του καπιταλισμού, την τάση του ιμπεριαλισμού να αρνείται τον εαυτό του και να αυτοκαταστρέφεται, την αδιάκοπη εξάπλωση των εμφυλίων πολέμων κ.λπ.). Οι μορφές των πολιτικών σχέσεων και των πολιτικών θεσμών μπορεί να διαφέρουν από χώρα σε χώρα αλλά η βασική φύση τους παραμένει παντού η ίδια. Για μας, στόχος είναι να προετοιμάσουμε, άμεσα, τους πολιτικούς και τεχνικούς όρους της εξέγερσης του προλεταριάτου που θα καταστρέψει την αστική εξουσία και θα εγκαθιδρύσει τη νέα εξουσία του προλεταριάτου.

Σήμερα το κοινοβούλιο δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τους κομουνιστές σαν πεδίο πάλης για μεταρρυθμίσεις και βελτίωση των όρων ζωής της εργατικής τάξης, όπως έγινε ορισμένες φορές την προηγούμενη περίοδο. Το επίκεντρο της πολιτικής ζωής έχει μετατοπιστεί, πλήρως και οριστικά, πέρα από τα κοινοβουλευτικά όρια. Ακόμα κι έτσι, η αστική τάξη είναι ακόμα υποχρεωμένη, από τις σχέσεις της με την εργατική τάξη αλλά και από τις περίπλοκες σχέσεις στο εσωτερικό της, να προωθεί μέτρα, μερικές φορές και με τον έναν ή τον άλλον τρόπο, διαμέσου του κοινοβουλίου. Στο κοινοβούλιο, οι διάφορες κλίκες παζαρεύουν για την εξουσία, επιδεικνύοντας τις δυνάμεις τους, προδίδοντας τις αδυναμίες τους, κάνοντας συμβιβασμούς, κ.λπ.

Κατά συνέπεια, το ιστορικό καθήκον της εργατικής τάξης είναι να αρπάξει τον κοινοβουλευτικό μηχανισμό από τα χέρια των αρχουσών τάξεων, να τον τσακίσει, να τον καταστρέψει και στη θέση του να δημιουργήσει νέα όργανα της προλεταριακής εξουσίας. Είναι, ταυτόχρονα, προς το συμφέρον του επαναστατικού γενικού επιτελείου της εργατικής τάξης να έχει τις δικές του αναγνωριστικές ομάδες μέσα στα αστικά κοινοβουλευτικά σώματα για να διευκολύνουν την καταστροφή αυτών των σωμάτων. Η ουσιαστική διαφορά ανάμεσα στην τακτική ενός επαναστάτη κομουνιστή που μπαίνει στο κοινοβούλιο, και ενός κοινοβουλευτικού σοσιαλιστή φαίνεται ξεκάθαρα εδώ. Οι σοσιαλιστές βουλευτές δρουν βασιζόμενοι στην προϋπόθεση της σχετικής σταθερότητας και της απεριόριστης διάρκειας του σημερινού καθεστώτος. Θεωρούν καθήκον τους να πετύχουν μεταρρυθμίσεις, με κάθε θυσία, και ενδιαφέρονται ώστε οι μάζες να εκτιμήσουν σωστά κάθε κέρδος σαν καρπό του σοσιαλιστικού κοινοβουλευτισμού (Τουράτι, Λονγκέ και Σία).

Αναδύεται μια νέα τακτική στη θέση του παλιού και συμβιβασμένου κοινοβουλευτισμού. Αυτή η τακτική είναι ένα από τα όπλα με τα οποία ο κοινοβουλευτισμός θα καταστραφεί στο σύνολό του. Ωστόσο, οι αποκρουστικές παραδόσεις των παλιών κοινοβουλευτικών τακτικών έχουν οδηγήσει μερικά επαναστατικά στοιχεία να

αντιταχθούν συνολικά στον κοινοβουλευτισμό (ο επαναστατικός συνδικαλισμός των Βιομηχανικών Εργατών του Κόσμου, το Κομουνιστικό Εργατικό Κόμμα Γερμανίας). Λαμβάνοντας υπόψη του όλες αυτές τις συνθήκες, το Δεύτερο Συνέδριο της 3ης Κομουνιστικής Διεθνούς προωθεί τις ακόλουθες θέσεις:

2. Ο Κομουνισμός, η Πάλη για τη Δικτατορία του Προλεταριάτου και η Χρησιμοποίηση του Αστικού Κοινοβουλίου.

-I-

1. Ο κοινοβουλευτισμός, σαν κρατικό σύστημα, έγινε η «δημοκρατική» μορφή της κυριαρχίας της αστικής τάξης η οποία σε ένα ορισμένο στάδιο της ανάπτυξης της χρειάστηκε μια μορφή λαϊκής εκπροσώπησης. Παρ' όλο που αυτή η τελευταία δεν ήταν στην πραγματικότητα τίποτα άλλο από ένα όπλο καταστολής και καταπίεσης στα χέρια του κεφαλαίου, παρουσιάστηκε προς τα έξω σαν οργάνωση της κοινωνικής θέλησης που ορθώνονταν πάνω από τις τάξεις.

2. Ο κοινοβουλευτισμός είναι μια συγκεκριμένη μορφή του κράτους. Γι' αυτό δεν μπορεί ποτέ να γίνει μια μορφή της κομουνιστικής κοινωνίας που δεν γνωρίζει ούτε τάξεις, ούτε την πάλη των τάξεων, ούτε κανένα είδος κρατικής εξουσίας.

3. Ο κοινοβουλευτισμός δεν μπορεί να λειτουργήσει σαν μια μορφή *προλεταριακής* κρατικής διοίκησης στη μεταβατική περίοδο από τη δικτατορία της αστικής τάξης στη δικτατορία του προλεταριάτου. Σε περιόδους οξείας ταξικής πάλης που τελικά μεταβάλλεται σε εμφύλιο πόλεμο, το προλεταριάτο πρέπει αναγκαστικά να δημιουργήσει τη δική του κρατική οργάνωση, σαν μια *μαχητική* οργάνωση η οποία αποκλείει αντιπρόσωπους των παλιών αρχουσών τάξεων. Στην διάρκεια αυτής της φάσης, κάθε πρόφαση για την ύπαρξη δήθεν «λαϊκής θέλησης» που αντανακλά τις επιθυμίες του συνόλου του πληθυσμού, είναι βλαβερή για το προλεταριάτο. Η κοινοβουλευτική διάκριση των εξουσιών δεν είναι απαραίτητη, έρχεται μάλιστα σε αντίθεση με τα συμφέροντα του προλεταριάτου. Η κρατική μορφή της δικτατορίας του προλεταριάτου είναι η Σοβιετική Δημοκρατία.

4. Τα αστικά κοινοβούλια αποτελούν έναν από τους ισχυρότερους μηχανισμούς της αστικής κρατικής μηχανής και, όπως το αστικό κράτος γενικά, δεν μπορούν να πάνε με την πλευρά του προλεταριάτου. Το καθήκον του προλεταριάτου είναι να συντρίψει την αστική κρατική μηχανή, καταστρέφοντας την ίδια και τους κοινοβουλευτικούς θεσμούς της, δημοκρατικούς ή συνταγματικούς μοναρχικούς.

5. Την ίδια αντιμετώπιση πρέπει να έχουν και οι τοπικοί κυβερνητικοί θεσμοί της αστικής τάξης, που δεν είναι θεωρητικά σωστό να τους διαφοροποιούμε από τα κρατικά όργανα. Οι τοπικοί κυβερνητικοί θεσμοί είναι και αυτοί κομμάτια του αστικού κρατικού μηχανισμού και πρέπει να καταστραφούν από το επαναστατικό προλεταριάτο και να αντικατασταθούν από τα τοπικά Σοβιέτ των αντιπροσώπων των εργατών.

6. Ο κομουνισμός λοιπόν απορρίπτει τον κοινοβουλευτισμό σαν την κρατική μορφή που θα πάρει η μελλοντική κοινωνία, ή σαν τη μορφή της ταξικής δικτατορίας του προλεταριάτου. Δεν δέχεται ότι είναι δυνατόν να κερδηθούν τα κοινοβούλια, σε μακροπρόθεσμη βάση, στην υπόθεση του προλεταριάτου. Θεωρεί καθήκον του την *καταστροφή* του κοινοβουλευτισμού. *Από αυτό συνεπάγεται ότι οι αστικοί κρατικοί*

θεσμοί δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν, παρά μόνο με αντικειμενικό στόχο την καταστροφή τους. Με αυτή, *και μόνο μ' αυτή την έννοια*, μπορεί να τεθεί το ζήτημα της χρησιμοποίησής τους.

-ΙΙ-

7. Κάθε ταξικός αγώνας είναι πολιτικός αγώνας γιατί σε τελευταία ανάλυση είναι αγώνας για την εξουσία. Κάθε απεργία που απλώνεται σε ολόκληρη τη χώρα, αρχίζει να απειλεί το αστικό κράτος και άρα αποκτάει πολιτικό χαρακτήρα. Η προσπάθεια για την ανατροπή της αστικής τάξης και το *τσάκισμα* του κράτους της αποτελεί εμπλοκή στον πολιτικό αγώνα. Η δημιουργία ενός *προλεταριακού ταξικού* διοικητικού μηχανισμού —όποια μορφή κι αν πάρει αυτός ο μηχανισμός— και η καταστολή της αστικής αντίστασης συνεπάγεται την κατάκτηση της πολιτικής εξουσίας.

8. Αυτό σημαίνει ότι το ζήτημα του πολιτικού αγώνα δεν μπορεί με κανένα τρόπο να περιοριστεί στο ζήτημα της στάσης μας απέναντι στον κοινοβουλευτισμό. Εφόσον οι προλεταριακοί ταξικοί αγώνες εξελίσσονται από μικρές και μερικές αναμετρήσεις σε απόπειρα ανατροπής ολόκληρου του καπιταλιστικού συστήματος, έχουμε να κάνουμε με ένα γενικό ζήτημα.

9. Η σημαντικότερη μορφή πάλης του προλεταριάτου ενάντια στην αστική τάξη και την κρατική εξουσία της είναι, πρώτα και κύρια, η μαζική δράση που οργανώνεται και διευθύνεται από τις επαναστατικές, μαζικές οργανώσεις του προλεταριάτου (συνδικάτα, κόμματα, Σοβιέτ) κάτω από τη γενική ηγεσία του ενωμένου, πειθαρχημένου και συγκεντρωποιημένου κομουνιστικού κόμματος. Ο εμφύλιος πόλεμος είναι πόλεμος, και για να τον εξαπολύσει το προλεταριάτο χρειάζεται το δικό του πεπειραμένο σώμα πολιτικών στελεχών και το δικό του ισχυρό, πολιτικό, γενικό επιτελείο, ικανό να διευθύνει όλες τις επιχειρήσεις σε αυτούς τους τομείς της πάλης.

10. Η μαζική πάλη είναι ένα ολόκληρο δίκτυο ενεργειών που εντείνονται σταδιακά και κορυφώνονται, λογικά, με την εξέγερση κατά του καπιταλιστικού κράτους. Καθώς η μαζική πάλη εξελίσσεται σε εμφύλιο πόλεμο, το κόμμα που βρίσκεται στην ηγεσία του προλεταριάτου πρέπει, κατά γενικό κανόνα, να διασφαλίζει όλες τις νόμιμες θέσεις, χρησιμοποιώντας τις σαν βοηθητικά κέντρα της επαναστατικής του δράσης και υποτάσσοντάς τις στο σχέδιό του για τη συνολική καμπάνια της μαζικής πάλης.

11. Το βήμα του αστικού κοινοβουλίου αποτελεί ένα τέτοιο βοηθητικό κέντρο. Το γεγονός ότι το κοινοβούλιο είναι ένας αστικός κρατικός θεσμός κάθε άλλο παρά αποτελεί επιχείρημα εναντίον της συμμετοχής στην κοινοβουλευτική πάλη. Το κομουνιστικό κόμμα μπαίνει στη Βουλή, όχι για να λειτουργήσει μέσα σε αυτήν σαν πλήρες τμήμα του κοινοβουλευτικού συστήματος, αλλά για να αναλάβει δράση μέσα στο κοινοβούλιο και να συντελέσει στη συντριβή της αστικής κρατικής μηχανής και του ίδιου του κοινοβουλίου (παραδείγματα αποτελούν η δράση του Λίμπνεχτ στη Γερμανία, η δράση των μπολσεβίκων στην τσαρική Δούμα, στο Δημοκρατική Συνέλευση, στο Προκοινοβούλιο του Κερένσκι, στην Συντακτική Συνέλευση και στις δημοτικές δούμες και τέλος η δράση των βούλγαρων κομουνιστών).

12. Η κοινοβουλευτική δράση —που συνίσταται κυρίως στη διασπορά των επαναστατικών ιδεών, στην αποκάλυψη των ταξικών εχθρών από το βήμα της βουλής και στην προώθηση της ιδεολογικής συνοχής των μαζών (οι οποίες, κυρίως στις καθυστερημένες περιοχές, εξακολουθούν να σέβονται το κοινοβούλιο και να τρέφουν δη-

μοκρατικές αυταπάτες)— πρέπει να υποτάσσεται πλήρως στους σκοπούς και τα καθήκοντα της μαζικής πάλης που γίνεται έξω από το κοινοβούλιο.

Η συμμετοχή στις προεκλογικές εκστρατείες και η χρησιμοποίηση της Βουλής σαν βήμα για τις επαναστατικές ιδέες έχουν ιδιαίτερη σημασία για να κερδηθούν πολιτικά εκείνα τα στρώματα της εργατικής τάξης, όπως είναι οι εργατικές μάζες της υπαίθρου, που έχουν μείνει μέχρι τώρα αμέτοχες από την πολιτική ζωή και το επαναστατικό κίνημα.

13. Αν, πράγμα δύσκολο, οι κομουνιστές πάρουν την πλειοψηφία στους τοπικούς κυβερνητικούς θεσμούς, έχουν καθήκον να πάρουν τα ακόλουθα μέτρα:

α) Να διαμορφώσουν μια επαναστατική αντιπολίτευση για να πολεμήσουν την αστική κεντρική εξουσία.

β) Να βοηθήσουν τα φτωχότερα τμήματα του πληθυσμού με κάθε δυνατό τρόπο (οικονομικά μέτρα, δημιουργία ή προσπάθεια δημιουργίας ένοπλης εργατικής πολιτοφυλακής, κ.λπ.).

γ) Να αποκαλύπτουν, σε κάθε ευκαιρία, τα εμπόδια που βάζει η αστική κρατική εξουσία για να σταματήσει τις ουσιαστικές κοινωνικές αλλαγές.

δ) Να ξεκινήσουν μια αποφασιστική προπαγάνδα για τη διάδοση των επαναστατικών ιδεών, ακόμα κι αν αυτό οδηγεί σε σύγκρουση με την κρατική εξουσία.

ε) Να αντικαταστήσουν, κάτω από ορισμένες συνθήκες, τα τοπικά κυβερνητικά όργανα με τοπικά Σοβιέτ των εργατικών αντιπροσώπων.

Ολόκληρη η δράση των κομουνιστών στους τοπικούς κυβερνητικούς θεσμούς πρέπει να αντιμετωπίζεται σαν μέρος της πάλης για τη διάλυση του καπιταλιστικού συστήματος.

14. Η προεκλογική εκστρατεία, αυτή καθ' εαυτή, πρέπει να διεξάγεται όχι σαν μια εκστρατεία για την απόκτηση όσο το δυνατό περισσότερων βουλευτικών θέσεων, αλλά σαν ένα τρόπος κινητοποίησης των μαζών γύρω από τα συνθήματα της προλεταριακής επανάστασης. Η προεκλογική μάχη δεν πρέπει να δίνεται μόνο από την ηγεσία του κόμματος αλλά από το σύνολο των μελών του. Είναι σημαντικό να χρησιμοποιείται στην προεκλογική εκστρατεία κάθε είδος μαζικές ενέργειες (απεργίες, διαδηλώσεις, κινήματα μέσα στις ένοπλες δυνάμεις, κ.λπ.) που προκύπτει εκείνο το διάστημα και να υπάρχει στενή επαφή με όλες. Οι μαζικές προλεταριακές οργανώσεις πρέπει κι αυτές να δραστηριοποιούνται γύρω από τις εκλογές.

15. Αν η κοινοβουλευτική δράση συνταχθεί με αυτές τις θέσεις και τους όρους που καθορίζονται στην ειδική οδηγία, βρίσκεται σε πλήρη αντίθεση με τους βρώμικους κοινοβουλευτικούς ελιγμούς που εφαρμόζουν τα διάφορα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα, τα οποία μπαίνουν στη Βουλή για να στηρίξουν αυτόν τον «δημοκρατικό» θεσμό ή, στην καλύτερη περίπτωση, για να τον «κατακτήσουν». Το κομουνιστικό κόμμα πρέπει να υποστηρίζει αποκλειστικά την *επαναστατική* χρησιμοποίηση του κοινοβουλίου, σύμφωνα με το πνεύμα του Καρλ Λίμπνεχτ, του Χόκλαντ και των Μπολσεβίκων.

-III-

16. Ο αντικοινοβουλευτισμός, λοιπόν, σαν θέση αρχής, σαν απόλυτη και κατηγορηματική άρνηση της συμμετοχής στις εκλογές και την επαναστατική κοινοβουλευτική δράση, είναι μια παιδαριώδης και απλοϊκή αντίληψη που δεν μπορεί να αντέξει στην κριτική. Μερικές φορές, αυτή η στάση εκφράζει μια υγιή αποστροφή προς τους

ελιγμούς των κοινοβουλευτικών, πρόκειται όμως, παρόλα αυτά, για αδυναμία κατανόησης των δυνατοτήτων που δίνει ο επαναστατικός κοινοβουλευτισμός. Η θέση αυτή συνδέεται συχνά με μια εντελώς εσφαλμένη αντίληψη για το ρόλο του κόμματος — το κομουνιστικό κόμμα δεν αντιμετωπίζεται σαν η μαχητική συγκεντρωτική εργατική πρωτοπορία αλλά σαν ένα αποκεντρωμένο σύστημα που αποτελείται από χαλαρά συνδεόμενες ομάδες.

17. Παράλληλα, η αποδοχή της κοινοβουλευτικής δράσης δεν συνεπάγεται την πλήρη αποδοχή της ανάγκης συμμετοχής ανεξάρτητα από τις συνθήκες, σε όλες τις εκλογές και όλες τις συνόδους της Βουλής. Η συμμετοχή σε μια συγκεκριμένη εκλογική διαδικασία ή σύνοδο της Βουλής εξαρτάται από μια ολόκληρη σειρά συγκεκριμένων προϋποθέσεων. Ένας δεδομένος συνδυασμός συνθηκών μπορεί να κάνει αναγκαία την αποχώρηση από την Βουλή. Οι μπολσεβίκοι αποχώρησαν από το Προκοινοβούλιο του Κερένσκι για να το αποδυναμώσουν, να το υπονομεύσουν και να του αντιτάξουν αιφνιδιαστικά το Σοβιέτ της Πετρούπολης, που ετοιμαζόταν να μπει επικεφαλής της Οκτωβριανής Επανάστασης. Αποχώρησαν από τη Συντακτική Συνέλευση, τη μέρα της διάλυσής της, μεταφέροντας το επίκεντρο των πολιτικών γεγονότων στο Τρίτο Συνέδριο των Σοβιέτ. Σε άλλες περιπτώσεις, μπορεί να είναι ανάγκη να μποϊκοταριστούν οι εκλογές και να υπάρξει άμεση δράση για να απομακρυνθεί όλος ο αστικός κρατικός μηχανισμός και η αστική άρχουσα κλίκα. Εναλλακτικά, μπορεί να χρειαστεί η συμμετοχή στις εκλογές και να ακολουθήσει το μποϊκοτάρισμα του κοινοβουλίου, κ.λπ.

18. Έτσι, παρά το ότι το κομουνιστικό κόμμα αναγνωρίζει, κατά γενικό κανόνα, την ανάγκη της συμμετοχής στις εκλογές τόσο για το εθνικό κοινοβούλιο όσο και για τα όργανα της τοπικής κυβέρνησης, καθώς και την ανάγκη δράσης μέσα σ' αυτούς τους θεσμούς, πρέπει να αντιμετωπίζει κάθε περίπτωση ξεχωριστά και να αξιολογεί τις ιδιαίτερες συνθήκες κάθε δεδομένης στιγμής. Το μποϊκοτάρισμα των εκλογών ή του κοινοβουλίου, καθώς και η αποχώρηση από τη Βουλή, είναι αποδεκτά προπάντων όταν οι συνθήκες είναι ώριμες για ένα άμεσο πέρασμα στον ένοπλο αγώνα για την κατάκτηση της εξουσίας.

19. Πρέπει να έχουμε πάντα υπόψη μας τη σχετικά μικρή σημασία του ζητήματος αυτού. Εφόσον το επίκεντρο της πάλης για την κρατική εξουσία βρίσκεται *έξω από το κοινοβούλιο,* είναι φανερό ότι το ζήτημα της προλεταριακής δικτατορίας και του *μαζικού* αγώνα για την πραγματοποίησή της είναι ασύγκριτα πιο σημαντικό από το ζήτημα του τρόπου χρησιμοποίησης του κοινοβουλευτικού συστήματος.

20. Γι' αυτό η Κομουνιστική Διεθνής τονίζει με τον κατηγορηματικότερο τρόπο ότι θεωρεί σοβαρό λάθος κάθε διάσπαση ή απόπειρα διάσπασης του κομουνιστικού κόμματος αποκλειστικά γι' αυτό το ζήτημα. Το Συνέδριο απαιτεί από όλους εκείνους που αποδέχονται την ένοπλη πάλη για την προλεταριακή δικτατορία (κάτω από την ηγεσία ενός συγκεντρωτικού κόμματος του επαναστατικού προλεταριάτου) και που έχουν επιρροή σε όλες τις μαζικές οργανώσεις της εργατικής τάξης, να πασχίσουν για την ενότητα των κομουνιστικών στοιχείων παρά τις πιθανές διαφορές που μπορεί να υπάρξουν στο ζήτημα της χρησιμοποίησης του αστικού κοινοβουλίου.

3. Για τον επαναστατικό κοινοβουλευτισμό.

Για να διασφαλιστεί ότι η επαναστατική κοινοβουλευτική τακτική χρησιμοποιείται

σωστά, θα πρέπει να τηρηθούν τα παρακάτω σημεία:

1. Η Κεντρική Επιτροπή και το κομουνιστικό κόμμα στο σύνολό του πρέπει, κατά το προπαρασκευαστικό στάδιο, δηλαδή πριν τις κοινοβουλευτικές εκλογές, να επιθεωρούν συστηματικά τις πολιτικές και οργανωτικές ικανότητες των μελών της κοινοβουλευτικής ομάδας. Η Κεντρική Επιτροπή του κομουνιστικού κόμματος πρέπει να είναι υπεύθυνη για τη δράση της κοινοβουλευτικής ομάδας. Πρέπει να έχει το αναμφισβήτητο δικαίωμα να μην εγκρίνει οποιοδήποτε υποψήφιο προτείνεται από μια οργάνωση, όταν αμφιβάλει ότι αυτός, αν εκλεγεί, θα συμπεριφερθεί με πραγματικά κομουνιστικό τρόπο.

Τα κομουνιστικά κόμματα πρέπει να ξεκόψουν από την παλιά σοσιαλδημοκρατική συνήθεια να προτείνουν μόνο «έμπειρους», όπως αποκαλούνται, κοινοβουλευτικούς και κυρίως δικηγόρους κ.λπ. Κατά κανόνα, πρέπει να προτείνουν υποψήφιους μέσα από τους εργάτες. Δεν πρέπει να τους ανησυχεί το γεγονός ότι αυτό, μερικές φορές, συνεπάγεται την επιλογή απλών μελών που στερούνται ιδιαίτερης κοινοβουλευτικής εμπειρίας. Το κομουνιστικό κόμμα πρέπει να είναι αμείλικτο όσον αφορά τους καριερίστες που προσχωρούν στο κόμμα με στόχο να μπουν στη Βουλή. Οι Κεντρικές Επιτροπές των κομουνιστικών κομμάτων πρέπει να εγκρίνουν τις υποψηφιότητες εκείνων που έχουν αποδείξει την αφοσίωσή τους στην εργατική τάξη, με την πολυετή πολιτική δράση τους.

2. Μετά το τέλος των εκλογών, η οργάνωση της κοινοβουλευτικής ομάδας πρέπει να είναι ολοκληρωτικά στα χέρια της Κεντρικής Επιτροπής του κομουνιστικού κόμματος, ανεξάρτητα από το εάν το κόμμα συνολικά, εκείνη την περίοδο, είναι νόμιμο ή παράνομο. Η Κεντρική Επιτροπή πρέπει να επικυρώσει την εκλογή του προέδρου και του διευθυντικού οργάνου της κοινοβουλευτικής ομάδας. Η Κεντρική Επιτροπή του κόμματος πρέπει να έχει, μέσα στην κοινοβουλευτική ομάδα, ένα μόνιμο αντιπρόσωπο, με δικαίωμα βέτο. Σε όλα τα σημαντικά πολιτικά ζητήματα, η κοινοβουλευτική ομάδα πρέπει να ζητάει προηγούμενα οδηγίες από την Κεντρική Επιτροπή.

Όταν οι κομουνιστές ετοιμάζονται να ξεκινήσουν μια σημαντική εκστρατεία στο κοινοβούλιο, η Κεντρική Επιτροπή έχει το δικαίωμα και την υποχρέωση να ορίζει ή να απορρίπτει τους ομιλητές από την ομάδα, να ζητά από τους ομιλητές τις γενικές γραμμές της ομιλίας τους ή την ίδια την ομιλία, ώστε να την διαβάζει και να την εγκρίνει κ.λπ. Κάθε υποψήφιος του κομουνιστικού συνδυασμού πρέπει να παραχωρεί μια επίσημη γραπτή δέσμευση ότι θα παραιτηθεί από την έδρα του μόλις το ζητήσει η Κεντρική Επιτροπή, ώστε να μπορεί το κόμμα, όποτε χρειαστεί, να τον αντικαταστήσει ή να οργανώσει μια ομαδική αποχώρηση από το κοινοβούλιο.

3. Στις χώρες όπου τα ρεφορμιστικά ή μισορεφορμιστικά στοιχεία και οι απλοί καριερίστες έχουν καταφέρει να διεισδύσουν στην κομουνιστική κοινοβουλευτική ομάδα (έχει ήδη γίνει σε ορισμένες χώρες), οι Κεντρικές Επιτροπές των κομουνιστικών κομμάτων πρέπει να αναλάβουν να επιχειρήσουν μια εξονυχιστική εκκαθάριση των μελών της ομάδας, βασιζόμενες στην αρχή ότι μια μικρή αλλά αληθινά κομουνιστική κοινοβουλευτική ομάδα, εξυπηρετεί τα συμφέροντα της εργατικής τάξης καλύτερα από μια ομάδα μεγάλη αλλά χωρίς σταθερές κομουνιστικές αρχές.

4. Κάθε κομουνιστής βουλευτής πρέπει να συνδυάζει τη νόμιμη με την παράνομη δράση, αν αυτή είναι η απόφαση της Κεντρικής Επιτροπής. Στις χώρες που οι κομουνιστές βουλευτές απολαμβάνουν μια κάποια βουλευτική ασυλία από τους αστι-

κούς νόμους, πρέπει να χρησιμοποιούν την ασυλία αυτή για να βοηθούν την παράνομη οργανωτική και προπαγανδιστική δουλειά του κόμματος.

5. Οι κομουνιστές βουλευτές πρέπει να υποτάσσουν όλη την κοινοβουλευτική τους δράση στην εξωκοινοβουλευτική δραστηριότητα του κόμματος. Το κόμμα και η Κεντρική του Επιτροπή πρέπει να φροντίζουν να γίνονται τακτικά νομοθετικές προτάσεις, όχι με το σκεπτικό ότι θα γίνουν δεκτές από την αστική πλειοψηφία αλλά με στόχο την προπαγάνδα, την αγκιτάτσια και την οργάνωση.

6. Σε περίπτωση διαδηλώσεων και άλλων επαναστατικών εκδηλώσεων που ξεκινούν από την εργατική τάξη, οι κομουνιστές βουλευτές πρέπει να παίζουν έναν ηγετικό και διακριτό ρόλο, επικεφαλείς των εργατικών μαζών.

7. Την ίδια στιγμή που παραμένουν κάτω από τον έλεγχο του κόμματος, οι κομουνιστές βουλευτές πρέπει, με κάθε μέσο που έχουν στη διάθεσή τους, να διατηρούν την επαφή τους με τους επαναστάτες εργάτες, τους χωρικούς και τους άλλους εργαζόμενους, μέσω του τύπου, καθώς και με άλλους τρόπους. Δεν πρέπει σε καμιά περίπτωση να συμπεριφέρονται σαν τους σοσιαλδημοκράτες βουλευτές, που πασχίζουν να δημιουργήσουν ρουσφετολογικές σχέσεις με τους εκλογείς τους. *Πρέπει, ανά πάσα στιγμή, να είναι έτοιμοι να αναλάβουν προπαγανδιστική δράση για την κομουνιστική οργάνωση.*

8. Κάθε κομουνιστής βουλευτής πρέπει να έχει στο νου του ότι δεν είναι νομοθέτης που επιδιώκει να φτάσει σε μια συμφωνία με άλλους νομοθέτες, αλλά προπαγανδιστής του κόμματος που έχει σταλθεί στο αντίπαλο στρατόπεδο για να εκτελέσει τις αποφάσεις του κόμματος. Ο κομουνιστής βουλευτής είναι υπεύθυνος, όχι απέναντι στην ανώνυμη μάζα των ψηφοφόρων του, αλλά απέναντι στο κομουνιστικό κόμμα νόμιμο ή παράνομο.

9. Οι κομουνιστές βουλευτές μέσα στη Βουλή πρέπει να μιλάνε σε γλώσσα που να την καταλαβαίνει κάθε απλός εργάτης και αγρότης, κάθε πλύστρα και κάθε βοσκός — το κόμμα πρέπει να μπορεί να εκδώσει τους λόγους τους σε φυλλάδια που να μπορούν να διανεμηθούν στις πιο απόμακρες αγροτικές γωνιές της χώρας.

10. Οι απλοί κομουνιστές εργάτες δεν πρέπει να φοβούνται να ανέβουν στο βήμα των αστικών κοινοβουλίων. Ακόμα κι όταν οι εργάτες βρίσκονται στην αρχή της κοινοβουλευτικής τους δράσης, δεν πρέπει να πτοούνται από τους λεγόμενους έμπειρους κοινοβουλευτικούς. Στην ανάγκη οι εργάτες βουλευτές μπορούν να διαβάζουν τους λόγους τους. Οι λόγοι αυτοί μπορούν, στη συνέχεια, να δημοσιευτούν σε εφημερίδες και φυλλάδια.

11. Οι κομουνιστές βουλευτές πρέπει να χρησιμοποιούν το κοινοβουλευτικό βήμα για να ξεσκεπάζουν όχι μόνο την αστική τάξη και τους αποδεδειγμένους οπαδούς της, αλλά και τους σοσιαλπατριώτες, τους ρεφορμιστές, τους αναποφάσιστους πολιτικούς του κέντρου και τους υπόλοιπους αντιπάλους του κομουνισμού. Με τον ίδιο τρόπο, πρέπει να χρησιμοποιούν το κοινοβουλευτικό βήμα για να διαδίδουν τις ιδέες της 3ης Διεθνούς.

12. Ακόμα κι εκεί που το κομουνιστικό κόμμα έχει μόνο ένα ή δύο άτομα στη Βουλή, η συμπεριφορά των βουλευτών του πρέπει να αποτελεί πρόκληση για τον καπιταλισμό. Οι βουλευτές πρέπει να θυμούνται ότι αξίζουν τον τίτλο του κομουνιστή μονάχα αν δείχνουν αστείρευτο μίσος προς το αστικό σύστημα και τους σοσιαλπατριώτες λακέδες του.

ΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΤΟ ΑΠΟΙΚΙΑΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

5 Ιουνίου 1920
(το προσχέδιο συντάχθηκε από τον Λένιν που το εισηγήθηκε στις 28 Ιουλίου 1920)

(Υποβάλλοντας το ακόλουθο «προσχέδιο θέσεων για το εθνικό και το αποικιακό ζήτημα» για συζήτηση στο Δεύτερο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς, ζητώ απ' όλους τους συντρόφους, και κυρίως από εκείνους που έχουν συγκεκριμένες πληροφορίες για οποιοδήποτε απ' αυτά τα πολύ περίπλοκα ζητήματα, να με πληροφορήσουν για τις απόψεις τους, τις τροποποιήσεις τους, τις προσθήκες και τις συγκεκριμένες παρατηρήσεις τους, με όσο το δυνατόν πιο συνοπτική μορφή (όχι πάνω από δύο με τρεις σελίδες), ιδιαίτερα για τα ακόλουθα εθνικά ή αποικιακά ζητήματα: της Αυστρίας, το πολωνοεβραϊκό και ουκρανικό, της Αλσατίας-Λορένης και του Βελγίου, της Ιρλανδίας, τις δανογερμανικές, ιταλογαλλικές και ιταλοσλαβικές σχέσεις, των Βαλκανίων, των ανατολικών λαών, της πάλης ενάντια στον πανισλαμισμό, των σχέσεων στον Καύκασο, των δημοκρατιών των Μπασκίρων και των Τατάρων, της Κιργιζίας, του Τουρκεστάν, των μαύρων της Αμερικής, των αποικιών, των σχέσεων Κίνας-Κορέας-Ιαπωνίας) — 28 Ιουλίου 1920.

1. Η αστική δημοκρατία έχει από την ίδια της τη φύση, μια αφηρημένη και τυπική αντίληψη για το ζήτημα της ισότητας γενικά και για την ισότητα των εθνοτήτων ειδικότερα. Κάτω από το προσωπείο της ισότητας των ατόμων γενικά, η αστική δημοκρατία κηρύττει την τυπική ή νομική ισότητα ανάμεσα στον ιδιοκτήτη και τον προλετάριο, τον εκμεταλλευτή και τον εκμεταλλευόμενο, εξαπατώντας έτσι χυδαία τις καταπιεζόμενες τάξεις. Με τον ισχυρισμό ότι όλοι οι άνθρωποι είναι ίσοι, η αστική τάξη μεταμορφώνει την ιδέα της ισότητας, που αυτή καθ' αυτή αποτελεί αντανάκλαση των σχέσεων στην εμπορευματική παραγωγή, σε όπλο που χρησιμοποιεί στην πάλη της ενάντια στην κατάργηση των τάξεων. Η αληθινή σημασία του αιτήματος για ισότητα συνίσταται στο να γίνει αίτημα για την κατάργηση των τάξεων.

2. Σύμφωνα με το ουσιαστικό καθήκον του να μάχεται την αστική δημοκρατία και να ξεσκεπάζει τη δολιότητα και την υποκρισία της, το Κομουνιστικό Κόμμα, σαν διακηρυγμένος υπέρμαχος του προλεταριακού αγώνα για την αποτίναξη του ζυγού της αστικής τάξης, πρέπει να βασίζει την πολιτική του και ως προς το εθνικό ζήτημα, όχι σε αφηρημένες και τυπικές αρχές αλλά καταρχήν σε μια ακριβή εκτίμηση της δεδομένης ιστορικής κατάστασης και κυρίως των οικονομικών συνθηκών. Κατά δεύτερο, πρέπει να τη βασίζει σ' έναν ακριβή διαχωρισμό των συμφερόντων των κατα-

πιεζόμενων τάξεων, των εργαζόμενων και των εκμεταλλευόμενων από τη γενική έννοια των εθνικών συμφερόντων σα σύνολο, που υποδηλώνει τα συμφέροντα της άρχουσας τάξης. Πρέπει, κατά τρίτο, να βασίζει αυτή την πολιτική σ' έναν εξίσου σαφή διαχωρισμό ανάμεσα στα καταπιεζόμενα, εξαρτημένα και υποτελή έθνη από τη μία, και τα καταπιεστικά, εκμεταλλευτικά και κυρίαρχα έθνη από την άλλη, ώστε να αντικρούσει τα αστικοδημοκρατικά ψέματα που μειώνουν τη σημασία αυτής της αποικιοκρατικής και οικονομικής υποδούλωσης της τεράστιας πλειοψηφίας του παγκόσμιου πληθυσμού από μια ασήμαντη μειοψηφία των πλουσιότερων και πιο ανεπτυγμένων καπιταλιστικών χωρών, στοιχείο που χαρακτηρίζει την εποχή του χρηματιστικού κεφαλαίου και του ιμπεριαλισμού.

3. Ο ιμπεριαλιστικός πόλεμος του 1914-18 φανέρωσε ξεκάθαρα, σε όλες τις εθνότητες και τις καταπιεζόμενες τάξεις του κόσμου, την απάτη της αστικοδημοκρατικής φρασεολογίας, δείχνοντας έμπρακτα ότι η Συνθήκη των Βερσαλλιών των περίφημων «Δυτικών δημοκρατιών» αποτελεί μια ακόμα πιο βάρβαρη και αποκρουστική πράξη βίας ενάντια στα αδύναμα έθνη απ' ότι υπήρξε η Συνθήκη του Μπρεστ-Λιτόφσκ των γερμανών αριστοκρατών και του Κάιζερ. Η Κοινωνία των Εθνών δεν είναι τίποτα άλλο από μια συνθήκη διασφάλισης, με την οποία οι νικητές εγγυούνται ο ένας στον άλλο την λεία τους. Η αστική τάξη έχει την γνώμη ότι οι τάσεις για την αποκατάσταση της εθνικής ενότητας, για τη «συγκέντρωση των επαρχιών που αποσπάστηκαν», είναι προσπάθεια των νικημένων να συγκεντρώσουν δυνάμεις για καινούργιους πολέμους. Η αποκατάσταση των εθνών που έχουν υποστεί έναν τεχνητό διαμελισμό ανταποκρίνεται και στο συμφέρον του προλεταριάτου. Αλλά την αληθινή του ελευθερία και εθνική ενότητα το προλεταριάτο θα την αποκτήσει μόνο με τον επαναστατικό αγώνα και με την ήττα της αστικής τάξης. Η Κοινωνία των Εθνών και ολόκληρη η μεταπολεμική πολιτική της Αντάντ αποκαλύπτουν αυτή την αλήθεια με ακόμα μεγαλύτερη σαφήνεια και ευκρίνεια. Εντείνουν, παντού, τον επαναστατικό αγώνα τόσο του προλεταριάτου στις προηγμένες χώρες όσο και των μαζών που μοχθούν στις αποικίες και τις εξαρτημένες χώρες. Επιταχύνουν την κατάρρευση των μικροαστικών εθνικών αυταπατών ότι τα έθνη μπορούν να συμβιώσουν ειρηνικά και ισότιμα κάτω από τον καπιταλισμό.

4. Απ' αυτόν τον ουσιαστικό συλλογισμό προκύπτει ότι ολόκληρη η πολιτική της Κομουνιστικής Διεθνούς στο αποικιακό και στο εθνικό ζήτημα πρέπει να στηρίζεται κυρίως σε μια στενότερη ενότητα των προλετάριων και των εργατικών μαζών όλων των εθνοτήτων και όλων των χωρών, για τον κοινό επαναστατικό αγώνα ανατροπής των γαιοκτημόνων και της αστικής τάξης. Μόνο αυτή η πολιτική μπορεί να εγγυηθεί τη νίκη κατά του καπιταλισμού, χωρίς την οποία δεν μπορούν να καταργηθούν ούτε η εθνική καταπίεση ούτε η ανισότητα.

5. Η σημερινή παγκόσμια πολιτική κατάσταση φέρνει στην ημερήσια διάταξη τη δικτατορία του προλεταριάτου. Οι παγκόσμιες πολιτικές εξελίξεις συγκεντρώνονται αναγκαστικά σε ένα και μόνο σημείο: τον αγώνα της διεθνούς αστικής τάξης εναντίον της ρωσικής δημοκρατίας των Σοβιέτ, γύρω από την οποία αναπόφευκτα συγκεντρώνονται αφενός τα σοβιετικά κινήματα των προοδευτικών εργατών όλων των χωρών και αφετέρου όλα τα εθνικοαπελευθερωτικά κινήματα των αποικιών και των υποδουλωμένων εθνοτήτων που η πικρή πείρα τα έχει διδάξει ότι δεν έχουν άλλη σωτηρία πέρα από τη νίκη του σοβιετικού συστήματος απέναντι στον παγκόσμιο

ιμπεριαλισμό.

6. Δεν μπορούμε λοιπόν τώρα πια να περιοριζόμαστε στο να αναγνωρίζουμε ή να διακηρύσσουμε μονάχα την ανάγκη για ύπαρξη στενότερης ενότητας μεταξύ των εργαζομένων των διαφόρων εθνών. Πρέπει να επιδιώξουμε μια πολιτική που θα πετύχει την στενότερη συμμαχία όλων των εθνικών και αποικιακών απελευθερωτικών κινημάτων με τη Ρωσία των Σοβιέτ. Η μορφή αυτής της συμμαχίας πρέπει να καθορίζεται ανάλογα με τον βαθμό ανάπτυξης του κομουνιστικού κινήματος μέσα στο προλεταριάτο κάθε χώρας, ή του αστικοδημοκρατικού απελευθερωτικού κινήματος των εργατών και των αγροτών στις καθυστερημένες χώρες και εθνότητες.

7. Η ομοσπονδία αποτελεί μια μεταβατική μορφή προς την πλήρη ένωση των εργαζομένων όλων των εθνών. Ότι η ομοσπονδία είναι κατάλληλη αποδείχτηκε κιόλας στην πράξη, τόσο από τις σχέσεις ανάμεσα στη Ρωσική Σοσιαλιστική Ομοσπονδιακή Δημοκρατία των Σοβιέτ (R.S.F.S.R.) και τις άλλες σοβιετικές δημοκρατίες (την Ουγγρική, τη Φιλανδική και τη Λετονική στο παρελθόν, και του Αζερμπαϊτζάν και της Ουκρανίας τώρα), όσο και από τις σχέσεις στο εσωτερικό της Ρωσικής Σοσιαλιστικής Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας, ως προς τις εθνότητες που προηγούμενα δεν είχαν ούτε κράτος ούτε αυτονομία (π.χ. οι αυτόνομες δημοκρατίες των Μπασκίρων και των Τατάρων ιδρύθηκαν στη Σοβιετική Ρωσία στα 1919 και 1920 αντίστοιχα).

8. Απ' αυτή την άποψη, είναι καθήκον της Κομουνιστικής Διεθνούς να αναπτύξει περισσότερο, καθώς και να μελετήσει και να ελέγξει με βάση την εμπειρία τις νέες αυτές δημοκρατίες, που εμφανίζονται βασιζόμενες στο σοβιετικό σύστημα και το σοβιετικό κίνημα. Θεωρώντας την ομοσπονδία σαν μια μορφή μεταβατική προς την πλήρη ενότητα, είναι ανάγκη να πασχίσουμε για μια ολοένα και στενότερη ομοσπονδιακή ενότητα, έχοντας υπόψη, καταρχήν, ότι οι σοβιετικές δημοκρατίες, χωρίς στενότερη συμμαχία με τις άλλες σοβιετικές δημοκρατίες, είναι αδύνατο να συνεχίσουν να υπάρχουν, περικυκλωμένες καθώς είναι από τις ιμπεριαλιστικές δυνάμεις όλου του κόσμου που είναι ανυπολόγιστα δυνατότερες από στρατιωτική άποψη. Κατά δεύτερο, ότι είναι αναγκαία μια στενή οικονομική συμμαχία των σοβιετικών δημοκρατιών, διαφορετικά δεν θα μπορέσουν να αποκατασταθούν οι παραγωγικές δυνάμεις που καταστράφηκαν από τον ιμπεριαλισμό, ούτε να εξασφαλιστεί η ευημερία των εργαζομένων. Κατά τρίτο, ότι υπάρχει μια τάση προς τη δημιουργία μιας μόνο οικονομίας που θα ρυθμίζεται από το προλεταριάτο όλων των χωρών σύμφωνα με ένα κοινό σχέδιο. Αυτή η τάση έχει ήδη αποκαλυφθεί, αρκετά καθαρά, κάτω από τον καπιταλισμό και είναι βέβαιο ότι θα αναπτυχθεί, ακόμα περισσότερο, και θα ολοκληρωθεί στο σοσιαλισμό.

9. Η εθνική πολιτική της Κομουνιστικής Διεθνούς, όσον αφορά τις σχέσεις στα πλαίσια ενός κράτους, δεν μπορεί να περιοριστεί στην απλή, τυπική, καθαρά διακηρυκτική και στην ουσία μη δεσμευτική αναγνώριση της ισότητας των εθνών, στην οποία αρκούνται οι αστοί δημοκράτες — τόσο αυτοί που με ειλικρίνεια παραδέχονται ότι είναι αστοί δημοκράτες, όσο και εκείνοι που υιοθετούν τον τίτλο του σοσιαλιστή (όπως οι σοσιαλιστές της 2ης Διεθνούς).

Σε όλη τους την προπαγάνδα και την αγκιτάτσια —τόσο μέσα στο κοινοβούλιο, όσο και έξω από αυτό— τα κομουνιστικά κόμματα πρέπει να ξεσκεπάζουν αδιάκοπα τις επανειλημμένες παραβιάσεις της ισότητας των εθνοτήτων και των εγγυημένων δικαιωμάτων των εθνικών μειονοτήτων, που μπορεί να δει κανείς σ' όλα τα καπιταλι-

στικά κράτη παρά τα «δημοκρατικά» τους συντάγματα. Είναι επίσης απαραίτητο να εξηγούμε συνεχώς, καταρχήν, ότι μόνο το σύστημα των Σοβιέτ μπορεί να διασφαλίσει την πραγματική ισότητα των εθνοτήτων, ενώνοντας πρώτα τους προλετάριους και έπειτα το σύνολο του εργαζόμενου πληθυσμού στην πάλη ενάντια στην αστική τάξη, και δεύτερον ότι όλα τα κομουνιστικά κόμματα θα πρέπει να παρέχουν άμεση βοήθεια στα επαναστατικά κινήματα των εξαρτημένων και μη προνομιούχων εθνοτήτων (λ.χ. στο κίνημα στην Ιρλανδία, στο κίνημα των μαύρων της Αμερικής κ.λπ.) καθώς και των αποικιών.

Χωρίς αυτόν τον τελευταίο όρο που είναι εξαιρετικά σημαντικός, ο αγώνας ενάντια στη καταπίεση των εξαρτημένων εθνοτήτων και των αποικιών, καθώς και η αναγνώριση του δικαιώματος να αποσχίζονται, δεν είναι παρά μια ψευδεπίγραφη δήλωση, όπως αποδεικνύουν τα κόμματα της 2ης Διεθνούς.

10. Η αναγνώριση του διεθνισμού στα λόγια και η αντικατάστασή του στα έργα από τον μικροαστικό εθνικισμό και πασιφισμό, σε όλη την προπαγάνδα, την αγκιτάτσια και την πράξη, είναι πολύ συνηθισμένη όχι μόνο στα κόμματα της 2ης Διεθνούς αλλά και σε κείνα που αποχώρησαν απ' αυτήν και, συχνά, ακόμα και σε κόμματα που αυτοαποκαλούνται κομουνιστικά. Η επιτακτικότητα της πάλης ενάντια σε αυτό το κακό, ενάντια στις πιο βαθιά ριζωμένες μικροαστικές εθνικιστικές προκαταλήψεις παίρνει ακόμα μεγαλύτερες διαστάσεις όσο πιο πιεστικό γίνεται το καθήκον της μεταβολής της δικτατορίας του προλεταριάτου από εθνική δικτατορία (δηλαδή δικτατορία που υπάρχει σε μία μόνο χώρα και είναι ανίκανη να καθορίσει την παγκόσμια πολιτική) σε διεθνή (δηλαδή σε δικτατορία του προλεταριάτου που περιλαμβάνει τουλάχιστον κάμποσες προηγμένες χώρες και είναι ικανή να ασκήσει καθοριστική επίδραση στην παγκόσμια πολιτική συνολικά). Ο μικροαστικός εθνικισμός κηρύττει σαν διεθνισμό, την απλή αναγνώριση της ισότητας των εθνοτήτων και τίποτα περισσότερο. Εκτός από το γεγονός ότι η αναγνώριση αυτή δεν είναι παρά λεκτική, ο μικροαστικός εθνικισμός διατηρεί άθικτη την εθνική ιδιοτέλεια, ενώ ο προλεταριακός διεθνισμός απαιτεί, καταρχήν, τα συμφέροντα του προλεταριακού αγώνα μιας χώρας να υποτάσσονται στα συμφέροντα αυτού του αγώνα σε παγκόσμια κλίμακα και δεύτερον, τα έθνη που πετυχαίνουν τη νίκη απέναντι στην αστική τάξη τους να είναι ικανά και πρόθυμα να κάνουν τις μεγαλύτερες εθνικές θυσίες για την ανατροπή του διεθνούς καπιταλισμού.

Επομένως στις χώρες που είναι ήδη πλήρως καπιταλιστικές και έχουν εργατικά κόμματα που ενεργούν αληθινά σαν πρωτοπορία του προλεταριάτου, η πάλη ενάντια στις οπορτουνιστικές και μικροαστικές πασιφιστικές διαστρεβλώσεις της έννοιας και της πολιτικής του διεθνισμού αποτελεί πρωταρχικό και κύριο καθήκον.

11. Όσον αφορά τα πιο καθυστερημένα κράτη και έθνη, όπου επικρατούν φεουδαρχικές και πατριαρχικές (ή πατριαρχικές-αγροτικές) σχέσεις, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να έχουμε υπόψη μας τα εξής:

α) Ότι όλα τα κομουνιστικά κόμματα πρέπει να βοηθούν τα αστικοδημοκρατικά απελευθερωτικά κινήματα στις χώρες αυτές και ότι το καθήκον να παρέχουν την πιο ενεργή υποστήριξη ανήκει πρώτα πρώτα στους εργάτες της χώρας από την οποία εξαρτάται αποικιακά και οικονομικά το εξαρτημένο έθνος.

β) Ότι είναι αναγκαία η πάλη ενάντια στον κλήρο και τα υπόλοιπα αντιδραστικά και μεσαιωνικά στοιχεία που έχουν επιρροή στις καθυστερημένες χώρες.

γ) Ότι είναι επίσης ανάγκη να χτυπηθεί ο πανισλαμισμός και οι παρόμοιες τάσεις που προσπαθούν να συνδυάσουν το απελευθερωτικό κίνημα ενάντια στον ευρωπαϊκό και τον αμερικάνικο ιμπεριαλισμό με μια προσπάθεια ενδυνάμωσης των θέσεων των Χαν (ηγεμόνες στην Κεντρική Ασία), των γαιοκτημόνων, των μουλάδων, κ.λπ.

δ) Ότι είναι ανάγκη, στις καθυστερημένες χώρες, να παρέχεται ξεχωριστή στήριξη στο κίνημα των αγροτών ενάντια στους γαιοκτήμονες, ενάντια στην ιδιοκτησία των τσιφλικάδων, ενάντια σε όλες τις εκδηλώσεις ή τα υπολείμματα της φεουδαρχίας και να προσπαθούμε να δώσουμε στο αγροτικό κίνημα τον πιο επαναστατικό χαρακτήρα, βάζοντας τις βάσεις για τη στενότερη δυνατή συμμαχία ανάμεσα στο δυτικοευρωπαϊκό κομουνιστικό προλεταριάτο και το επαναστατικό κίνημα των αγροτών στην Ανατολή, στις αποικίες και γενικά τις καθυστερημένες χώρες. Είναι ιδιαίτερα αναγκαίο να καταβάλλουμε κάθε δυνατή προσπάθεια για να εφαρμοστούν οι βασικές αρχές του συστήματος των Σοβιέτ στις χώρες όπου επικρατούν προκαπιταλιστικές σχέσεις, οργανώνοντας «εργατικά Σοβιέτ», κ.λπ.

ε) Ότι είναι ανάγκη να αναπτυχθεί ένας αποφασιστικός αγώνας ενάντια στις απόπειρες που γίνονται να ντυθούν με κομουνιστικό μανδύα οι αστικοδημοκρατικές απελευθερωτικές τάσεις των καθυστερημένων χωρών. Η Κομουνιστική Διεθνής δεν θα πρέπει να υποστηρίζει τα αστικοδημοκρατικά εθνικά κινήματα στις αποικίες και στις καθυστερημένες χώρες, παρά μόνο υπό την προϋπόθεση ότι σε αυτές τις χώρες τα στοιχεία των μελλοντικών προλεταριακών κομμάτων (που δεν θα είναι κομουνιστικά μόνο στο όνομα) θα συγκεντρώνονται και θα εκπαιδεύονται ώστε να κατανοήσουν τα ιδιαίτερα καθήκοντά τους, δηλαδή τα καθήκοντα της πάλης ενάντια στα αστικοδημοκρατικά κινήματα, μέσα στα ίδια τους τα έθνη. Η Κομουνιστική Διεθνής πρέπει να συνάψει μια προσωρινή συμμαχία με την αστική δημοκρατία των αποικιών και των καθυστερημένων χωρών αλλά ποτέ δεν πρέπει να συγχωνεύεται με αυτήν και πρέπει, κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες, να υπερασπίζει τον αυτόνομο χαρακτήρα του προλεταριακού κινήματος, έστω κι αν αυτό βρίσκεται σε εμβρυακή κατάσταση.

ζ) Ότι είναι ανάγκη να εξηγούμε και να αποκαλύπτουμε συνέχεια στις πλατιές εργαζόμενες μάζες όλων των χωρών, και ιδιαίτερα στις μάζες των καθυστερημένων χωρών, την απάτη που οργανώνουν συστηματικά οι ιμπεριαλιστικές δυνάμεις οι οποίες, κάτω από τη μάσκα των δήθεν πολιτικά ανεξάρτητων κρατών, δημιουργούν κράτη τα οποία είναι πλήρως εξαρτημένα απ' αυτές τόσο οικονομικά και δημοσιονομικά όσο και στρατιωτικά. Σαν λαμπρό παράδειγμα εξαπάτησης της εργατικής τάξης των εξαρτημένων χωρών, μπορούμε να αναφέρουμε την υπόθεση των Σιωνιστών στην Παλαιστίνη όπου με το πρόσχημα της ίδρυσης εβραϊκού κράτους (στον τόπο αυτό που οι εβραίοι είναι μια ασήμαντη μειοψηφία) ο σιωνισμός έχει παραδώσει τον ντόπιο πληθυσμό των αράβων εργατών στην αγγλική εκμετάλλευση. Στη σημερινές διεθνείς συνθήκες, δεν υπάρχει άλλη σωτηρία για τα εξαρτημένα και αδύναμα έθνη από μια ένωση των Σοβιετικών Δημοκρατιών.

12. Η προαιώνια καταπίεση των μικρών εθνοτήτων και των αποικιών από τις ιμπεριαλιστικές δυνάμεις δεν γέμισε μόνο τις εργαζόμενες μάζες των καταπιεζόμενων χωρών με μίσος προς τα έθνη-καταπιεστές αλλά γέννησε και τη δυσπιστία προς αυτές τις χώρες γενικά ακόμα και προς το προλεταριάτο τους. Η ποταπή προδοσία του σοσιαλισμού από την πλειοψηφία των επίσημων ηγετών αυτού του προλεταριάτου, στα 1914-19, τότε που η «υπεράσπιση της πατρίδας» χρησιμοποιήθηκε σαν

σοσιαλ-σοβινιστικός μανδύας για να κρύψει την υπεράσπιση του «δικαιώματος» της αστικής «τους» τάξης να καταδυναστεύει αποικίες και να καταληστεύει τις οικονομικά εξαρτημένες χώρες, δεν μπορούσε παρά να αυξήσει τη δικαιολογημένη αυτή δυσπιστία. Από την άλλη πλευρά, όσο πιο καθυστερημένη είναι μια χώρα, τόσο ισχυρότερη είναι η επιρροή της αγροτικής παραγωγής μικρής κλίμακας, της πατριαρχίας και της απομόνωσης, που αναπόφευκτα ενισχύουν ιδιαίτερα και κάνουν πολύ ανθεκτικές τις βαθύτερες μικροαστικές προκαταλήψεις, δηλαδή τον εθνικό εγωισμό και την εθνική στενοκεφαλιά. Αυτές οι προκαταλήψεις είναι αναπόφευκτο να εκλείψουν με πολύ αργό τρόπο κι αυτό γιατί δεν μπορούν να εξαφανιστούν, παρά μόνο αφού εξαφανιστούν ο ιμπεριαλισμός και ο καπιταλισμός στις αναπτυγμένες χώρες και αφού μεταβληθεί ριζικά ολόκληρη η υποδομή της οικονομικής ζωής των καθυστερημένων χωρών. Γι' αυτό, είναι καθήκον του ταξικά συνειδητοποιημένου κομουνιστικού προλεταριάτου όλων των χωρών να αντιμετωπίσει με ιδιαίτερη φρόνηση και προσοχή τα υπολείμματα εθνικού αισθήματος στις χώρες και τα έθνη που καταδυναστεύονται αρκετά χρόνια. Και είναι εξίσου απαραίτητο να κάνει ορισμένες υποχωρήσεις με στόχο να ξεπεραστούν γρηγορότερα αυτή η δυσπιστία και αυτές οι προκαταλήψεις. Η ολοκληρωτική νίκη εναντίον του καπιταλισμού δεν μπορεί να επιτευχθεί αν το προλεταριάτο, και στη συνέχεια οι μάζες των εργαζομένων όλων των χωρών και των εθνών της γης, δεν πασχίσουν αυθόρμητα για συμμαχία και ενότητα.

Συμπληρωματικές θέσεις για το εθνικό και το αποικιακό ζήτημα

1. Ένα από τα πιο σπουδαία ζητήματα του δεύτερου Συνεδρίου της 3ης Διεθνούς είναι ο ακριβής καθορισμός των σχέσεων ανάμεσα στην Κομουνιστική Διεθνή και το επαναστατικό κίνημα των χωρών που βρίσκονται κάτω από την κυριαρχία του καπιταλιστικού ιμπεριαλισμού, όπως είναι η Κίνα και οι Ινδίες. Η παγκόσμια επανάσταση μπαίνει τώρα σε μια περίοδο στην οποία είναι αναγκαία η ακριβής γνώση των σχέσεων αυτών. Ο μεγάλος ευρωπαϊκός πόλεμος έδειξε ότι οι λαϊκές μάζες των εξαρτημένων, μη ευρωπαϊκών χωρών συνδέονται στενότατα με το προλεταριακό κίνημα της Ευρώπης. Αυτό είναι η αναπόφευκτη συνέπεια του παγκόσμιου συγκεντρωποιημένου καπιταλισμού.

2. Οι αποικίες αποτελούν μια από τις κυριότερες πηγές από τις οποίες ο ευρωπαϊκός καπιταλισμός αντλεί τις δυνάμεις του. Χωρίς την κατοχή των μεγάλων αγορών και των πολλών εδαφών εκμετάλλευσης στις αποικίες, οι καπιταλιστικές δυνάμεις της Ευρώπης δεν θα μπορούσαν να κρατηθούν πολύ καιρό. Η Βρετανία, φρούριο του ιμπεριαλισμού, υποφέρει εδώ και εκατό χρόνια από υπερπαραγωγή. Μόνο με την κατάκτηση των αποικιακών εδαφών που είναι συμπληρωματικές αγορές για την πώληση των προϊόντων που πλεονάζουν και ταυτόχρονα πηγές πρώτων υλών για την αυξανόμενη βιομηχανία της, κατόρθωσε να διατηρήσει, παρόλο το βάρος του, το καπιταλιστικό της καθεστώς. Μόνο με την υποδούλωση των τόσων εκατοντάδων εκατομμυρίων κατοίκων της Ασίας και της Αφρικής, ο αγγλικός ιμπεριαλισμός μπόρεσε να κρατήσει, μέχρι σήμερα, το βρετανικό προλεταριάτο κάτω από την αστική κυριαρχία.

3. Τα καθαρά κέρδη που προέρχονται από την εκμετάλλευση των αποικιών είναι

ένα από τα σπουδαιότερα στηρίγματα του μητροπολιτικού καπιταλισμού. Μόνο όταν κλείσει αυτή η πηγή κέρδους, μόνο τότε θα μπορέσει η εργατική τάξη να νικήσει τον καπιταλισμό. Τα καπιταλιστικά κράτη προσπαθούν —με αρκετή, μάλιστα, επιτυχία— να αποφύγουν την επερχόμενη χρεοκοπία τους, εκμεταλλευόμενα, κατά τρόπο εξαιρετικά εντατικό, την ανθρώπινη εργασία και τις πρώτες ύλες των αποικιών.

Εκμεταλλευόμενος τον αποικιακό πληθυσμό, ο ευρωπαϊκός ιμπεριαλισμός είναι σε θέση να κάνει ολοένα μεγαλύτερες παραχωρήσεις στην εργατική αριστοκρατία της Ευρώπης. Επιδιώκει να μειώσει το κατώτατο όριο που είναι αναγκαίο για τη ζωή των εργατών των εξαρτημένων χωρών, ενώ αντίθετα δεν διστάζει να θυσιάσει μέρος των κερδών του —της υπεραξίας— από τα εμπορεύματα που παράγονται στις ευρωπαϊκές χώρες, αφού διαθέτει και τα κέρδη των αποικιών.

4. Ο ευρωπαϊκός ιμπεριαλισμός θα γκρεμιστεί όταν η προλεταριακή επανάσταση αφαιρέσει την αποικιακή δύναμη της Ευρώπης. Η προλεταριακή επανάσταση και η επανάσταση των αποικιών θα συντρέξουν για να είναι νικηφόρο το αποτέλεσμα της πάλης. Γι' αυτό η Κομουνιστική Διεθνής πρέπει να επεκτείνει τον κύκλο της δράσης της. Πρέπει να συνάψει σχέσεις με τις επαναστατικές δυνάμεις που δουλεύουν σήμερα για την καταστροφή του ιμπεριαλισμού, στις οικονομικά και πολιτικά υποδουλωμένες χώρες.

5. Η Κομουνιστική Διεθνής συγκεντρώνει τη θέληση του παγκόσμιου επαναστατικού προλεταριάτου. Καθήκον της είναι να οργανώσει την εργατική τάξη σε όλον τον κόσμο για την ανατροπή του καπιταλιστικού συστήματος και την εγκαθίδρυση του κομουνισμού. Η Κομουνιστική Διεθνής είναι ένα όργανο μαχητικό, που πρέπει να ενώνει όλες τις επαναστατικές δυνάμεις του κόσμου.

Η 2η Διεθνής, ποτισμένη με αστικές αντιλήψεις και διευθυνόμενη από μια ομάδα μικροπολιτικών, δεν έδωσε καμιά σημασία στο αποικιακό ζήτημα. Γι' αυτήν δεν υπήρχε κόσμος πιο πέρα από τα σύνορα της Ευρώπης. Δεν αισθάνθηκε την ανάγκη να συνδεθεί με το επαναστατικό κίνημα των άλλων ηπείρων. Αντί να βοηθούν, υλικά και ηθικά, τα επαναστατικά κινήματα των αποικιών, τα μέλη της 2ης Διεθνούς έγιναν, κι αυτοί οι ίδιοι, ιμπεριαλιστές.

6. Ο ξένος ιμπεριαλισμός που βαραίνει πάνω στους λαούς της Ανατολής, τους εμπόδισε να αναπτυχθούν οικονομικά και να φτάσουν στο βαθμό της εξέλιξης που έχουν φτάσει οι λαοί της Ευρώπης και της Αμερικής. Εξαιτίας της ιμπεριαλιστικής πολιτικής που εμπόδισε τη βιομηχανική ανάπτυξη των αποικιών, δεν μπόρεσε να δημιουργηθεί σε αυτές μια καθαρά προλεταριακή τάξη, αν και τώρα τελευταία, τα ντόπια επαγγέλματα καταστράφηκαν από τον συναγωνισμό των προϊόντων των συγκεντροποιημένων βιομηχανιών των ιμπεριαλιστικών χωρών και, γι' αυτό, η τεράστια πλειοψηφία του πληθυσμού αναγκάστηκε να στραφεί στην παραγωγή πρώτων υλών, αγροτικών ή ορυκτών, για το εξωτερικό.

Το αποτέλεσμα ήταν να συγκεντρωθεί γρήγορα η αγροτική ιδιοκτησία στα χέρια των μεγάλων γαιοκτημόνων, των καπιταλιστών και του κράτους. Έτσι δημιουργήθηκε μια μεγάλη μάζα από ακτήμονες χωρικούς. Και η τεράστια πλειοψηφία του πληθυσμού μένει βουτηγμένη στην αμάθεια. Συνέπεια αυτής της πολιτικής είναι ότι σε όσες απ' αυτές τις χώρες εκδηλώνεται το επαναστατικό πνεύμα, εκδηλώνεται μονάχα από τη μεσαία μορφωμένη τάξη. Αλλά η τάξη αυτή είναι αριθμητικά αδύναμη για μια επανάσταση.

Η ξένη κυριαρχία εμποδίζει την ελεύθερη ανάπτυξη των οικονομικών δυνάμεων. Γι' αυτό, το πρώτο βήμα της επανάστασης στις αποικίες πρέπει να είναι η καταστροφή της κυριαρχίας αυτής. Επομένως, βοήθεια στην πάλη για την καταστροφή της ξένης κυριαρχίας δεν είναι βοήθεια στο εθνικιστικό κίνημα της ντόπιας αστικής τάξης αλλά είναι το άνοιγμα του δρόμου για το καταπιεζόμενο προλεταριάτο.

7. Στις εξαρτημένες χώρες υπάρχουν δυο κινήματα που κάθε μέρα χωρίζονται περισσότερο. Το ένα είναι το αστικοδημοκρατικό εθνικιστικό κίνημα, που έχει για πρόγραμμα του την πολιτική ανεξαρτησία και τη διατήρηση του αστικού καθεστώτος. Το άλλο είναι το κίνημα των αμόρφωτων και φτωχών χωρικών και εργατών για την απελευθέρωσή τους από κάθε είδους εκμετάλλευση. Το πρώτο προσπαθεί να διευθύνει το δεύτερο και πολλές φορές το κατορθώνει σε μεγάλο βαθμό. Αλλά η Κομουνιστική Διεθνής και τα κόμματα που ανήκουν σ' αυτήν, πρέπει να πολεμήσουν αυτήν την τάση και να φροντίσουν να αναπτύξουν ταξική συνείδηση στις εργατικές μάζες των αποικιών. Για τον σκοπό αυτό, το σπουδαιότερο και πιο αναγκαίο έργο είναι η ίδρυση κομουνιστικών κομμάτων που να οργανώνουν τους εργάτες και τους χωρικούς και να τους οδηγούν στην επανάσταση και στην εγκαθίδρυση της Σοβιετικής Δημοκρατίας.

8. Οι δυνάμεις του απελευθερωτικού κινήματος στις αποικίες δεν περιορίζονται στο μικρό κύκλο του αστικού δημοκρατικού εθνικισμού. Στις περισσότερες αποικίες υπάρχουν κιόλας οργανωμένες επαναστατικές οργανώσεις που βρίσκονται σε στενή σχέση με τις εργατικές μάζες. Οι σχέσεις της Κομουνιστικής Διεθνούς με το επαναστατικό κίνημα πρέπει να εξυπηρετούν αυτές τις οργανώσεις, γιατί είναι η πρωτοπορία της εργατικής τάξης. Σήμερα δεν έχουν μεγάλη δύναμη, αντιπροσωπεύουν όμως την θέληση των μαζών και οι μάζες θα τις ακολουθήσουν στον επαναστατικό δρόμο. Τα κομουνιστικά κόμματα των διαφόρων ιμπεριαλιστικών χωρών πρέπει να συνεννοηθούν με τις προλεταριακές αυτές οργανώσεις των αποικιών και να τους δώσουν υλική και ηθική βοήθεια.

9. Στο πρώτο της στάδιο η επανάσταση στις αποικίες δεν μπορεί να είναι κομουνιστική. Αν όμως, αμέσως από την αρχή, η κομουνιστική πρωτοπορία αναλάβει την ηγεσία, οι μάζες θα οδηγηθούν στο σωστό δρόμο για να αποχτήσουν λίγο λίγο επαναστατική πείρα για την εκπλήρωση του ιστορικού τους έργου.

Θα ήταν βέβαια μεγάλο λάθος να εφαρμόσουμε, άμεσα, καθαρά κομουνιστικές αρχές για το αγροτικό ζήτημα στις ανατολικές χώρες. Στο πρώτο της στάδιο, η επανάσταση στις αποικίες πρέπει να έχει πρόγραμμα με μικροαστικές μεταρρυθμίσεις, όπως είναι η διανομή της γης. Αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι η ηγεσία της επανάστασης πρέπει να αφεθεί στα χέρια της αστικής δημοκρατίας. Αντίθετα, το προλεταριακό κόμμα πρέπει ν' αναπτύξει δυνατή και συστηματική προπαγάνδα υπέρ των Σοβιέτ εργατών και χωρικών. Τα Σοβιέτ αυτά πρέπει να συνεργαστούν στενά με τις σοβιετικές δημοκρατίες των προηγμένων καπιταλιστικών χωρών για την τελική νίκη εναντίον του παγκόσμιου καπιταλισμού.

Έτσι οι μάζες των καθυστερημένων χωρών, οδηγούμενες από το συνειδητό προλεταριάτο των αναπτυγμένων καπιταλιστικών χωρών, θα φτάσουν στον κομουνισμό χωρίς να περάσουν από τα διάφορα στάδια της καπιταλιστικής εξέλιξης.

ΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

4 Αυγούστου 1920
(συντάχθηκε από τον Λένιν)

(Στο άρθρο του, ο σύντροφος Μαρτσλέφσκι πρόσφερε μια θαυμάσια ερμηνεία των λόγων για τους οποίους η 2η Διεθνής, που τώρα πια έχει γίνει η αντεργατική Διεθνής, απέτυχε όχι μόνο να καθορίσει τις τακτικές του επαναστατικού προλεταριάτου πάνω στο αγροτικό ζήτημα αλλά ακόμα και να θέσει σωστά αυτό το ζήτημα. Ο σύντροφος Μαρτσλέφσκι προχώρησε και ανέπτυξε τις θεωρητικές βασικές αρχές του κομουνιστικού αγροτικού προγράμματος της 3ης Διεθνούς.

Αυτές οι βασικές αρχές μπορούν (και νομίζω πρέπει) να χρησιμεύσουν σαν βάση για τη γενική απόφαση του Συνεδρίου της Κομουνιστικής Διεθνούς, που θα συνέλθει στις 15 Ιουλίου 1920, πάνω στο αγροτικό ζήτημα.)

1. Μόνο το βιομηχανικό προλεταριάτο και το προλεταριάτο των πόλεων, καθοδηγούμενο από το κομουνιστικό κόμμα, μπορεί να ελευθερώσει τις εργαζόμενες αγροτικές μάζες από το ζυγό της ιδιοκτησίας του κεφαλαίου και των γαιοκτημόνων, από την καταστροφή και από τους ιμπεριαλιστικούς πολέμους που αναπόφευκτα θα ξεσπάσουν και πάλι αν παραμείνει το καπιταλιστικό καθεστώς. Δεν υπάρχει σωτηρία για τις εργαζόμενες αγροτικές μάζες, παρά μόνο αν συμμαχήσουν με το κομουνιστικό προλεταριάτο και το στηρίξουν, με αφοσίωση, στον επαναστατικό αγώνα του να αποτινάξει το ζυγό των γαιοκτημόνων (των μεγάλων ιδιοκτητών γης) και της αστικής τάξης.

Από την άλλη πλευρά, οι βιομηχανικοί εργάτες δεν μπορούν να εκπληρώσουν την ιστορική αποστολή τους δηλαδή την απελευθέρωση της ανθρωπότητας από το ζυγό του κεφαλαίου και από τους πολέμους, αν κλειστούν στα στενά συντεχνιακά ή επαγγελματικά τους συμφέροντα και περιοριστούν αυτάρεσκα στην επίτευξη της βελτίωσης της δικής τους κατάστασης η οποία μπορεί από μικροαστική άποψη, μερικές φορές να είναι ανεκτή. Αυτό ακριβώς συμβαίνει στην «εργατική αριστοκρατία» πολλών προηγμένων χωρών, που αποτελεί τον πυρήνα των λεγόμενων σοσιαλιστικών κομμάτων της 2ης Διεθνούς. Στην πραγματικότητα, αυτά τα κόμματα αποτελούν τους θανάσιμους εχθρούς και προδότες του σοσιαλισμού και είναι μικροαστικά σοβινιστικά κόμματα και πράκτορες της αστικής τάξης μέσα στο εργατικό κίνημα. Το προλεταριάτο αποτελεί μια πραγματικά επαναστατική τάξη και δρα με πραγματικά σοσιαλιστικό τρόπο, μόνο όταν παρουσιάζεται και δρα σαν πρωτοπορία

όλων των εργαζόμενων και εκμεταλλευόμενων ανθρώπων, σαν ηγέτης τους στην πάλη για την ανατροπή των εκμεταλλευτών. Κάτι τέτοιο, ωστόσο, δεν μπορεί να επιτευχθεί αν η ταξική πάλη δεν πραγματοποιηθεί στις αγροτικές περιοχές, αν οι αγροτικές εργατικές μάζες δεν ενωθούν με το κομουνιστικό κόμμα του αστικού προλεταριάτου και αν δεν εκπαιδευτούν απ' αυτό.

2. Οι εργαζόμενοι και εκμεταλλευόμενοι πληθυσμοί της υπαίθρου, τους οποίους το προλεταριάτο των πόλεων πρέπει να οδηγήσει στην πάλη ή, τουλάχιστον, να τους πάρει με το μέρος του, αποτελούνται, σε όλες τις καπιταλιστικές χώρες, από τις ακόλουθες κατηγορίες:

α) Από το αγροτικό προλεταριάτο, δηλαδή μισθωτούς εργαζόμενους (που προσλαμβάνονται με το χρόνο, με την εποχή, ή με τη μέρα) που κερδίζουν το ψωμί τους δουλεύοντας με μισθό στις καπιταλιστικές αγροτικές επιχειρήσεις. Η οργάνωση αυτής της κατηγορίας (πολιτική, στρατιωτική, συνδικαλιστική, συνεταιριστική, πολιτιστική, μορφωτική, κ.λπ.) χωριστά και ανεξάρτητα από τις άλλες ομάδες του αγροτικού πληθυσμού, η διεξαγωγή έντονης προπαγάνδας και αγκιτάτσιας σ' αυτήν την κατηγορία του πληθυσμού και το κέρδισμα της υποστήριξής της προς τη σοβιετική εξουσία και τη δικτατορία του προλεταριάτου, όλα αυτά συνιστούν τα *βασικά* καθήκοντα των κομουνιστικών κομμάτων σε όλες τις χώρες.

β) Από τους μισοπρολετάριους ή αγρότες που καλλιεργούν μικροσκοπικά κομμάτια γης, εκείνους δηλαδή που βγάζουν το ψωμί τους εργαζόμενοι, εν μέρει σαν μισθωτοί εργάτες σε αγροτικές και βιομηχανικές καπιταλιστικές επιχειρήσεις και εν μέρει δουλεύοντας στο δικό τους ιδιόκτητο ή νοικιασμένο κομμάτι γης, το οποίο δεν παρέχει στις οικογένειές τους παρά μόνο μέρος των μέσων επιβίωσής τους. Η κατηγορία αυτή του αγροτικού εργαζόμενου πληθυσμού είναι πολυάριθμη, σε όλες τις καπιταλιστικές χώρες. Οι αντιπρόσωποι της αστικής τάξης και των προδοτών «σοσιαλιστών» της 2ης Διεθνούς, μειώνουν τη σημασία της ύπαρξης και της ιδιαίτερης θέσης αυτών των εργαζομένων, εν μέρει εξαπατώντας συνειδητά τους εργάτες και εν μέρει υποτασσόμενοι τυφλά στα στερεότυπα των μικροαστικών απόψεων και τοποθετώντας συλλήβδην την ομάδα αυτή μέσα στη μεγάλη μάζα της «αγροτιάς». Η αστική αυτή μέθοδος εξαπάτησης των εργατών παρατηρείται κυρίως στη Γερμανία και τη Γαλλία αλλά και στην Αμερική και σε άλλες χώρες. Με μια σωστή οργάνωση της δουλειάς του κομουνιστικού κόμματος, αυτή η ομάδα θα γίνει σίγουρος υποστηρικτής του γιατί η μοίρα αυτών των μισοπρολετάριων είναι πολύ σκληρή και έχουν να κερδίσουν πολλά και άμεσα από τη σοβιετική κυβέρνηση και τη δικτατορία του προλεταριάτου.

γ) Από τους μικροκαλλιεργητές, δηλαδή τους καλλιεργητές μικρής κλίμακας, που είτε σαν ιδιοκτήτες είτε σαν επικαρπωτές, διατηρούν μικρά κομμάτια γης που τους δίνουν τη δυνατότητα να ικανοποιούν τις ανάγκες της οικογένειας και του κτήματός τους, χωρίς να μισθώνουν εξωτερικούς εργάτες. Αυτό το στρώμα των αγροτών έχει αναμφίβολα να κερδίσει πολλά από τη νίκη του προλεταριάτου που θα του εξασφαλίζει πλήρως και άμεσα:

i) Απαλλαγή από την υποχρέωση να πληρώνει στους μεγαλογαιοκτήμονες ενοίκιο ή μερίδιο από τη σοδειά (όπως για παράδειγμα οι *mitayers* [κολίγοι] στη Γαλλία αλλά και στην Ιταλία και σε άλλες χώρες).

ii) Απαλλαγή από τις υποθήκες.

iii) Απαλλαγή από τις πολυάριθμες μορφές καταπίεσης που προέρχονται από την εξάρτηση από τους μεγάλους γαιοκτήμονες (οι δασικές εκτάσεις και η χρήση τους, κ.λπ.).

iv) Άμεση βοήθεια στα αγροκτήματά τους από το προλεταριακό κράτος: Χρήση γεωργικών εργαλείων και τμημάτων των κτισμάτων που βρίσκονται στα μεγάλα καπιταλιστικά αγροκτήματα που απαλλοτριώθηκαν από το προλεταριάτο. Άμεσο μετασχηματισμό από το προλεταριακό κράτος, των γεωργικών συνεταιρισμών και αγροτικών ενώσεων από οργανώσεις που στο καπιταλιστικό καθεστώς υπηρετούσαν πάνω απ' όλα τους πλούσιους και μεσαίους αγρότες, σε οργανώσεις που θα εξυπηρετούν κυρίως τους φτωχούς, δηλαδή τους προλετάριους, τους μισοπρολετάριους, τους μικρούς αγρότες, και πολλά άλλα πράγματα.

Το κομουνιστικό κόμμα πρέπει παράλληλα να καταλάβει πλήρως ότι, στη μεταβατική περίοδο από τον καπιταλισμό στον κομουνισμό, δηλαδή στη διάρκεια της δικτατορίας του προλεταριάτου, το στρώμα αυτό ή οπωσδήποτε ένα τμήμα του, θα αμφιταλαντευτεί μοιραία προς την πλήρη ελευθερία του εμπορίου και την ελεύθερη απόλαυση των δικαιωμάτων της ατομικής ιδιοκτησίας. Αυτό συμβαίνει γιατί αυτό το στρώμα που αν και μόνο σε μικρή κλίμακα, αποτελείται από πωλητές καταναλωτικών ειδών, έχει διαφθαρεί από τις συνήθειες του κέρδους και της ιδιοκτησίας. Ωστόσο, αν ακολουθηθεί μια σταθερή προλεταριακή πολιτική, και αν το νικηφόρο προλεταριάτο αντιμετωπίσει με αποφασιστικότητα τους μεγάλους γαιοκτήμονες και τους μεγαλοαγρότες, οι αμφιταλαντεύσεις αυτού του στρώματος δεν θα είναι σημαντικές και δεν θα μπορέσουν να αλλάξουν το γεγονός ότι στο σύνολό του, θα πάρει το μέρος της προλεταριακής επανάστασης.

3. Και οι τρεις αυτές κατηγορίες αποτελούν την πλειοψηφία του αγροτικού πληθυσμού, σε όλες τις καπιταλιστικές χώρες. Αυτός είναι ο λόγος που η επιτυχία της προλεταριακής επανάστασης είναι εξασφαλισμένη όχι μόνο στις πόλεις αλλά και στα χωριά. Παρ' όλα αυτά, είναι διαδεδομένη η ακριβώς αντίθετη άποψη εξαιτίας: α) Της εξαπάτησης που ασκείται συστηματικά από την αστική επιστήμη και στατιστική, οι οποίες προσπαθούν με κάθε μέσο να μειώσουν την σημασία του χάσματος που χωρίζει τόσο τις προαναφερθείσες κατηγορίες από τους εκμεταλλευτές (δηλαδή από τους γαιοκτήμονες και τους καπιταλιστές) όσο και τους μισοπρολετάριους και τους μικρούς αγρότες από τους μεγαλοαγρότες. β) Της ανικανότητας και της απροθυμίας των πρωταγωνιστών της αντεργατικής 2ης Διεθνούς και της «εργατικής αριστοκρατίας» των προηγμένων χωρών (που την έχουν διαφθείρει τα ιμπεριαλιστικά προνόμια) να διεξάγουν μια πραγματικά προλεταριακή και επαναστατική προπαγανδιστική και οργανωτική δουλειά, μέσα στους φτωχούς αγρότες. Όλη η προσοχή των οπορτουνιστών συγκεντρωνόταν πάντα, και εξακολουθεί να συγκεντρώνεται, στο να εφευρίσκουν θεωρητικούς και πρακτικούς συμβιβασμούς με την αστική τάξη στην οποία περιλαμβάνονται και οι μεγάλοι και μεσαίοι αγρότες (με τους οποίους ασχολούμαστε πιο κάτω), και όχι στην επαναστατική ανατροπή της αστικής κυβέρνησης και τάξης από το προλεταριάτο. γ) Της μη κατανόησης ακόμα, λόγω μιας επίμονης άρνησης (τόσο επίμονη που ισοδυναμεί με προκατάληψη στενά δεμένη με όλες τις αστικοδημοκρατικές και κοινοβουλευτικές προκαταλήψεις), μιας βασικής αλήθειας —που την έχει αποδείξει, πλήρως η μαρξιστική θεωρία και την έχει απόλυτα επιβεβαιώσει η εμπειρία της ρωσικής προλεταριακής επανάστασης— ότι, δηλαδή, αν και

οι τρεις προαναφερθείσες κατηγορίες του αγροτικού πληθυσμού (που σε όλες τις χώρες, ακόμα και στις πιο ανεπτυγμένες, τις έχουν καταδυναστεύσει, διασπάσει, συντρίψει και καταδικάσει σε μια κατάσταση μισοβαρβαρότητας) έχουν οικονομικό, κοινωνικό και πολιτιστικό συμφέρον να νικήσει ο σοσιαλισμός, δεν μπορούν να υποστηρίξουν αποφασιστικά το επαναστατικό προλεταριάτο, παρά μόνον *αφού* αυτό αντιμετωπίσει αποφασιστικά τους μεγάλους γαιοκτήμονες και τους καπιταλιστές και μόνον *αφού* αυτοί οι καταδυναστευμένοι άνθρωποι δουν *στην πράξη* ότι έχουν έναν οργανωμένο ηγέτη και νικητή, αρκετά σταθερό και δυνατό, για να τους βοηθήσει και να τους οδηγήσει δείχνοντάς τους τον σωστό δρόμο.

4. Με τον όρο «μεσαίοι αγρότες», από οικονομική άποψη, εννοούμε τους μικρούς καλλιεργητές που: α) είτε σαν ιδιοκτήτες είτε σαν επικαρπωτές διατηρούν κομμάτια γης που είναι μικρά αλλά, στα πλαίσια του καπιταλισμού, επαρκή κατά κανόνα όχι μόνο να παρέχουν ένα ισχνό βιοτικό επίπεδο για την οικογένειά τους και το ελάχιστο που απαιτείται για να διατηρούν το αγρόκτημά τους αλλά να παράγουν και ένα πλεόνασμα που μπορεί, τουλάχιστον στις καλές χρονιές, να μετατρέπεται σε κεφάλαιο, β) αρκετά συχνά (για παράδειγμα ένα στα δύο ή τρία αγροκτήματα) καταφεύγουν στην απασχόληση μεροκαματιάρηδων. Συγκεκριμένο παράδειγμα «μεσαίων αγροτών» μιας προηγμένης καπιταλιστικής χώρας αποτελούν οι ομάδες αγροκτημάτων των πέντε με δέκα εκταρίων στη Γερμανία όπου σύμφωνα με την απογραφή του 1907, ο αριθμός των αγροκτημάτων που απασχολούσαν μισθωτούς φτάνει το ένα τρίτο του συνολικού αριθμού των αγροκτημάτων αυτής της κατηγορίας. [Για την ακρίβεια ο συνολικός αριθμός των αγροκτημάτων από πέντε μέχρι δέκα εκτάρια, ήταν 5.736.082. Απ' αυτά, τα 652.798 αγροκτήματα απασχολούσαν 487.704 μισθωτούς διαφόρων ειδών, ενώ τα μέλη των οικογενειών των κτηματιών που δούλευαν σ' αυτά τα αγροκτήματα έφταναν τα 2.003.633. Στην Αυστρία, σύμφωνα με την απογραφή του 1902, το σύνολο των αγροκτημάτων ήταν 2.856.349 ενώ τα αγροκτήματα από πέντε μέχρι δέκα εκτάρια, ήταν 383.381, από τα οποία τα 126.136 απασχολούσαν 146.144 μισθωτούς και 1.265.969 εργαζόμενα μέλη των οικογενειών των κτηματιών]. Στη Γαλλία όπου οι ειδικές καλλιέργειες είναι περισσότερο ανεπτυγμένες —όπως λ.χ. η αμπελοκαλλιέργεια, που απαιτεί πολύ περισσότερη εργασία— αυτή η κατηγορία απασχολεί πιθανότατα σημαντικότερο αριθμό εξωτερικών μεροκαματιάρηδων.

Για το άμεσο τουλάχιστον μέλλον και για όλη την πρώτη περίοδο της δικτατορίας του, το επαναστατικό προλεταριάτο δεν μπορεί να αναλάβει το καθήκον να κερδίσει με το μέρος του αυτό το στρώμα και πρέπει να περιοριστεί στο καθήκον να το αδρανοποιήσει, δηλαδή να το καταστήσει ουδέτερο στον αγώνα που διεξάγεται ανάμεσα στο προλεταριάτο και την αστική τάξη. Αυτό το στρώμα αμφιταλαντεύεται ανάμεσα σ' αυτές τις δύο δυνάμεις. Στην αρχή της νέας εποχής, και στις ανεπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες, θα ρέπει ως επί το πλείστον προς την αστική τάξη. Αυτό συμβαίνει γιατί η παγκόσμια νοοτροπία και τα αισθήματα των ιδιοκτητών κυριαρχούν σε αυτό το στρώμα που το άμεσο συμφέρον του είναι η κερδοσκοπία, το «ελεύθερο» εμπόριο και η ιδιοκτησία και που βρίσκεται σε ευθεία αντιπαράθεση με τους μεροκαματιάρηδες. Το νικηφόρο προλεταριάτο θα βελτιώσει αμέσως τη θέση αυτού του στρώματος, καταργώντας το σύστημα της μίσθωσης και τις υποθήκες. Άλλωστε, στις περισσότερες καπιταλιστικές χώρες, η προλεταριακή εξουσία δεν θα πρέπει να

καταργήσει, αμέσως, ολοκληρωτικά, την ατομική ιδιοκτησία. Εγγυάται, σε κάθε περίπτωση, στους μικρούς και μεσαίους αγρότες όχι μόνο τη διατήρηση των κτημάτων τους αλλά και τη διεύρυνσή τους, ώστε να καλυφθεί όλη η περιοχή που συνήθως μίσθωναν (κατάργηση της μίσθωσης).

Όλα αυτά τα μέτρα, συνδυασμένα με έναν αγώνα χωρίς έλεος ενάντια στην αστική τάξη, εγγυώνται πλήρως την επιτυχία της πολιτικής τής αδρανοποίησης. Το προλεταριακό κράτος πρέπει να πραγματοποιήσει τη μετάβαση στην κολεκτιβιστική γεωργία, με πολύ μεγάλες προφυλάξεις και μόνο σταδιακά, χρησιμοποιώντας τη δύναμη του παραδείγματος και χωρίς το παραμικρό καταναγκαστικό μέτρο σε βάρος των μεσαίων αγροτών.

5. Οι μεγαλοαγρότες (Grossbauern) είναι καπιταλιστές *επιχειρηματίες* στη γεωργία, που κατά κανόνα απασχολούν αρκετούς μισθωτούς και που με την αγροτιά δεν τους συνδέει τίποτε άλλο παρά το χαμηλό πολιτιστικό τους επίπεδο, ο τρόπος ζωής και η χειρωνακτική εργασία, που και οι ίδιοι κάνουν στα αγροκτήματά τους. Συνιστούν το μεγαλύτερο από τα στρώματα της αστικής τάξης που αποτελούν σαφή και μόνιμο εχθρό του επαναστατικού προλεταριάτου. Έτσι, σε όλη την πολιτική τους δουλειά στην ύπαιθρο, τα κομουνιστικά κόμματα πρέπει να επικεντρώσουν την προσοχή τους κυρίως στον αγώνα ενάντια σ' αυτό το στρώμα, για να απελευθερώσουν την πλειοψηφία του αγροτικού πληθυσμού, που μοχθεί και γίνεται αντικείμενο εκμετάλλευσης, από την ιδεολογική και πολιτική επιρροή αυτών των εκμεταλλευτών, κ.λπ.

Αμέσως μετά τη νίκη του προλεταριάτου στις πόλεις, είναι εντελώς αναπόφευκτη η εκδήλωση διαδηλώσεων και σαμποτάζ, καθώς και άμεσων ένοπλων αντεπαναστατικών ενεργειών, εκ μέρους αυτού του στρώματος. Έτσι το επαναστατικό προλεταριάτο πρέπει να αρχίσει αμέσως την ιδεολογική και οργανωτική προετοιμασία των δυνάμεων που χρειάζονται για να αφοπλίσει πλήρως αυτό το στρώμα και, ταυτόχρονα με την ανατροπή των καπιταλιστών στη βιομηχανία, να του δώσει ένα αποφασιστικό, ανελέητο και συντριπτικό χτύπημα, με τα πρώτα σημάδια αντίστασης. Γι' αυτόν τον σκοπό, πρέπει να είναι οπλισμένο το αγροτικό προλεταριάτο και οργανωμένα τα Σοβιέτ των χωριών, στα οποία δεν πρέπει να έχουν θέση οι εκμεταλλευτές και στα οποία πρέπει να εξασφαλιστεί η κυριαρχία των προλετάριων και των μισοπρολετάριων.

Η απαλλοτρίωση, ωστόσο, ακόμα και των μεγάλων αγροτικών ιδιοκτησιών, δεν μπορεί να αποτελέσει σε καμιά περίπτωση άμεσο καθήκον του νικηφόρου προλεταριάτου γιατί δεν θα έχουν πραγματοποιηθεί ακόμα οι υλικοί και κυρίως οι τεχνικοί όροι, καθώς και οι κοινωνικές προϋποθέσεις που απαιτούνται για την κοινωνικοποίηση αυτών των αγροκτημάτων. Σε μεμονωμένες, και πιθανόν εξαιρετικές περιπτώσεις, θα κατάσχονται τα τμήματα της γης τους που πριν ενοικιάζονταν ή που τώρα είναι απολύτως απαραίτητα στους μικροκαλλιεργητές της τριγύρω περιοχής. Στους μικρούς αγρότες θα πρέπει επίσης να εξασφαλιστεί, υπό ορισμένους όρους, και η δωρεάν χρησιμοποίηση ενός μέρους από τον γεωργικό εξοπλισμό των γαιοκτημόνων, κ.λπ. Κατά κανόνα, όμως, το προλεταριακό κράτος πρέπει να επιτρέψει στους μεγαλοαγρότες να διατηρήσουν τα κτήματά τους και να μην τα κατάσχει, παρά μόνο στην περίπτωση που αυτοί αντιστέκονται στην εξουσία των εργαζομένων και των εκμεταλλευομένων. Η εμπειρία της ρώσικης προλεταριακής επανάστασης, στη διάρ-

κεια της οποίας η πάλη εναντίον των μεγαλοαγροτών περιπλέχθηκε και τράβηξε σε μάκρος, λόγω μιας σειράς ειδικών συνθηκών, μας έδειξε παρόλα αυτά ότι όταν αυτό το στρώμα παίρνει ένα καλό μάθημά ακόμα και για την παραμικρή απόπειρά του να αντισταθεί, είναι ικανό να εκπληρώσει πιστά τα καθήκοντα που του θέτει το προλεταριακό κράτος και μάλιστα αρχίζει, αν και με πολύ αργό ρυθμό, να αποκτά σεβασμό προς την κυβέρνηση που προστατεύει κάθε άνθρωπο που εργάζεται ενώ είναι ανελέητη προς τους τεμπέληδες πλουσίους.

Στη Ρωσία οι ειδικές συνθήκες που περιέπλεξαν και καθυστέρησαν τον αγώνα του προλεταριάτου ενάντια στους μεγαλοαγρότες, μετά την νίκη του απέναντι στην αστική τάξη, ήταν βασικά οι ακόλουθες: α) μετά τα γεγονότα της 25ης Οκτώβρη (7ης Νοέμβρη) 1917, η ρώσικη επανάσταση είχε ξεπεράσει το στάδιο του «γενικά δημοκρατικού» —δηλαδή κατά βάθος αστικοδημοκρατικού— αγώνα του συνόλου της αγροτιάς εναντίον των γαιοκτημόνων, β) η πολιτιστική και αριθμητική αδυναμία του αστικού προλεταριάτου και, τέλος, γ) οι απέραντες αποστάσεις και τα εξαιρετικά φτωχά μέσα επικοινωνίας. Εφόσον στις προηγμένες χώρες δεν υπάρχουν αυτές οι επιβραδυντικές συνθήκες, το επαναστατικό προλεταριάτο της Ευρώπης και της Αμερικής πρέπει να προετοιμάσει πολύ πιο ενεργητικά και να καταφέρει πολύ πιο γρήγορα, αποφασιστικά και επιτυχημένα την ολοκληρωτική νίκη απέναντι στην αντίσταση της μεγαλοαγροτιάς, αφαιρώντας της και την παραμικρή δυνατότητα αντίστασης. Αυτό είναι απαραίτητο γιατί μέχρι να επιτευχθεί μια τέτοια ολοκληρωτική και απόλυτη νίκη, οι μάζες των εργατών γης, των μισοπρολετάριων αγροτών και των μικρών αγροτών δεν μπορούν να πειστούν να δεχτούν το προλεταριακό κράτος σαν ένα απόλυτα σταθερό κράτος.

6. Το επαναστατικό προλεταριάτο πρέπει να δημεύσει αμέσως και χωρίς επιφύλαξη, όλα τα κτήματα των μεγάλων γαιοκτημόνων οι οποίοι στις καπιταλιστικές χώρες —είτε άμεσα, είτε μέσω των επικαρπωτών των κτημάτων τους— εκμεταλλεύονται συστηματικά τους εργάτες και τους μικρούς (και όχι σπάνια, μέρος από τους μεσαίους) αγρότες που έχουν γειτονικά κτήματα, οι ίδιοι δεν συμμετέχουν καθόλου στις χειρωνακτικές εργασίες και τις περισσότερες φορές κατάγονται από τους φεουδάρχες αφέντες (τους ευγενείς στη Ρωσία, στη Γερμανία και στην Ουγγαρία, τους αποκατεστημένους άρχοντες στη Γαλλία, τους λόρδους στη Βρετανία και τους πρώην ιδιοκτήτες δούλων στην Αμερική) ή είναι οικονομικοί μεγιστάνες ή ένα μίγμα και των δύο αυτών κατηγοριών εκμεταλλευτών και παρασίτων.

Σε καμιά περίπτωση δεν επιτρέπεται τα κομουνιστικά κόμματα να συνηγορήσουν στην ιδέα και την πρακτική της παροχής αποζημιώσεων στους μεγάλους γαιοκτήμονες για την γη που έχει δημευτεί γιατί κάτω κάτι τέτοιο, στις σημερινές συνθήκες στην Ευρώπη και στην Αμερική, θα ισοδυναμούσε με προδοσία του σοσιαλισμού και επιβολή νέας φορολογίας στις μάζες των εργαζομένων και των εκμεταλλευόμενων, για τους οποίους ο πόλεμος σήμαινε τεράστιες κακουχίες, την ίδια στιγμή που αύξησε τον αριθμό των εκατομμυριούχων και μεγάλωσε τις περιουσίες τους.

Όσον αφορά τον τρόπο καλλιέργειας της γης που δημεύει το νικηφόρο προλεταριάτο από τους μεγάλους γαιοκτήμονες, η διανομή της στην αγροτιά για χρήση από την ίδια κυριάρχησε στη Ρωσία εξαιτίας της οικονομικής της καθυστέρησης. Μόνο σε σχετικά σπάνιες και εξαιρετικές περιπτώσεις, οργανώθηκαν κρατικά αγροκτήματα εκεί που πριν υπήρχαν ιδιοκτησίες, αγροκτήματα που διηύθυνε το προλεταριακό

κράτος, με δικές του δαπάνες, μετατρέποντας τους πρώην μεροκαματιάρηδες σε εργάτες του κράτους και μέλη των Σοβιέτ, που διοικούν το κράτος. Στις προηγμένες καπιταλιστικές χώρες, η Κομουνιστική Διεθνής θεωρεί ότι θα ήταν σωστό *οι περισσότερες* από τις μεγάλες αγροτικές επιχειρήσεις να διατηρηθούν άθικτες και η διαχείρισή τους να γίνει κατά τα πρότυπα των ρωσικών «κρατικών αγροκτημάτων».

Θα ήταν, ωστόσο, ασυγχώρητο λάθος να εφαρμόσουμε με υπερβολή ή μηχανικά αυτό τον κανόνα και να μην επιτρέπουμε, σε καμιά περίπτωση, τη δωρεάν παραχώρηση μέρους της γης που ανήκε στους απαλλοτριωμένους απαλλοτριωτές, στους γειτονικούς τους μικρούς και, μερικές φορές, μεσαίους αγρότες.

Καταρχήν, η αντίρρηση που συνήθως προβάλλεται σε αυτό, δηλαδή στο ότι η καλλιέργεια μεγάλης κλίμακας είναι τεχνικά ανώτερη, ισοδυναμεί, συχνά, με την αντικατάσταση μιας αδιαμφισβήτητης θεωρητικής αλήθειας από το χειρότερο είδος οπορτουνισμού και προδοσίας της επανάστασης. Για να φτάσει το προλεταριάτο στην επιτυχία αυτής της επανάστασης δεν πρέπει να φοβηθεί μια προσωρινή μείωση της παραγωγής περισσότερο απ' ότι φοβήθηκαν οι αστοί αντίπαλοι της δουλείας, στη Νότιο Αμερική, την προσωρινή μείωση της παραγωγής βαμβακιού, σαν συνέπεια του Εμφυλίου Πολέμου του 1863-65. Το πιο σημαντικό πράγμα για την αστική τάξη είναι η παραγωγή για χάρη της παραγωγής. Το πιο σημαντικό πράγμα για τον εργαζόμενο και εκμεταλλευόμενο πληθυσμό είναι η ανατροπή των εκμεταλλευτών και η δημιουργία των συνθηκών που θα επιτρέψουν στους εργαζόμενους να εργάζονται για τον εαυτό τους και όχι για τους καπιταλιστές. Κύριο και βασικό καθήκον του προλεταριάτου είναι διασφαλίσει την προλεταριακή νίκη και τη σταθερότητά της. Δεν μπορεί, όμως, να υπάρξει σταθερή προλεταριακή κυβέρνηση, αν δεν αδρανοποιηθεί η μεσαία αγροτιά και δεν εξασφαλιστεί η υποστήριξη ενός ιδιαίτερα σημαντικού τμήματος της μικρής αγροτιάς, αν όχι του συνόλου της.

Δεύτερον, όχι μόνο η αύξηση, αλλά ακόμα και η διατήρηση της παραγωγής μεγάλης κλίμακας στη γεωργία προϋποθέτει την ύπαρξη, πίσω της, ενός πλήρως ανεπτυγμένου και επαναστατικά συνειδητού αγροτικού προλεταριάτου, με σημαντική εμπειρία στη συνδικαλιστική και πολιτική οργάνωση. Εκεί που αυτή η προϋπόθεση δεν υπάρχει, ακόμα, ή εκεί που αυτό το έργο δεν μπορεί να ανατεθεί αποτελεσματικά στους ταξικά συνειδητοποιημένους και ικανούς βιομηχανικούς εργάτες, οι βιαστικές απόπειρες να στηθούν μεγάλα αγροκτήματα που θα διαχειρίζονται από το κράτος, δεν μπορούν παρά να δυσφημήσουν την προλεταριακή κυβέρνηση. Κάτω από τέτοιες συνθήκες, όταν δημιουργούνται κρατικά αγροκτήματα, πρέπει να δίνεται η μέγιστη προσοχή και να γίνονται οι πιο επιμελείς προετοιμασίες.

Τρίτον, σε όλες τις καπιταλιστικές χώρες, ακόμα και τις πιο ανεπτυγμένες, εξακολουθούν να υπάρχουν απομεινάρια μεσαιωνικής, μισοφεουδαρχικής εκμετάλλευσης από τους μεγάλους γαιοκτήμονες προς τους μικρούς αγρότες που έχουν γειτονικά κτήματα, όπως στην περίπτωση των instleute [επικαρπωτές αγρότες] στη Γερμανία, των mitayers στη Γαλλία και των κολίγων στις Ηνωμένες Πολιτείες (όχι μόνο Μαύρων που στις Νότιες Πολιτείες υφίστανται τέτοιου είδους εκμετάλλευση αλλά μερικές φορές και λευκών). Σε περιπτώσεις σαν αυτές, επιβάλλεται το προλεταριακό κράτος να παρέχει στους μικρούς αγρότες τη δωρεάν χρήση της γης που προηγουμένως μίσθωναν σαν επικαρπωτές, από τη στιγμή που δεν υπάρχει κάποια άλλη οικονομική ή τεχνική βάση και ούτε μπορεί να δημιουργηθεί μονομιάς.

Τα γεωργικά εργαλεία και τα αποθηκευμένα εμπορεύματα των μεγάλων αγροκτημάτων πρέπει οπωσδήποτε να δημευτούν και να μετατραπούν σε κρατική περιουσία, με τον απαράβατο όρο ότι αφού ικανοποιηθούν οι ανάγκες των μεγάλων κρατικών αγροκτημάτων, τότε θα μπορούν και οι μικροί αγρότες που γειτονεύουν με τα μεγάλα αγροκτήματα να χρησιμοποιήσουν αυτά τα εργαλεία δωρεάν, σύμφωνα με τους όρους που έχει θέσει το προλεταριακό κράτος.

Στο διάστημα αμέσως μετά την προλεταριακή επανάσταση, είναι απολύτως αναγκαία, όχι μόνο η άμεση δήμευση των μεγάλων αγροτικών ιδιοκτησιών, αλλά και η έξωση ή η φυλάκιση όλων των ιδιοκτητών τους, ως ηγετών της αντεπανάστασης και αδίσταχτων τυράννων όλου του αγροτικού πληθυσμού. Ωστόσο, με την εδραίωση της προλεταριακής εξουσίας στην ύπαιθρο, όπως και στις πόλεις, πρέπει να γίνουν συστηματικές προσπάθειες να χρησιμοποιηθούν (κάτω από τον ειδικό έλεγχο εξαιρετικά αξιόπιστων κομουνιστών εργατών) οι δυνάμεις των μεγαλοαγροτών που κατέχουν πολύτιμη εμπειρία, τεχνικές γνώσεις και οργανωτικές ικανότητες για να δημιουργηθεί μια σοσιαλιστική γεωργία μεγάλης κλίμακας.

7. Ο σοσιαλισμός δεν θα νικήσει οριστικά τον καπιταλισμό και δεν θα εδραιωθεί για πάντα παρά μόνο όταν η προλεταριακή κρατική εξουσία, αφού καταστείλει κάθε αντίσταση των εκμεταλλευτών και εξασφαλίσει πλήρη υπακοή και σταθερότητα, αναδιοργανώσει όλη τη βιομηχανία σύμφωνα με τα πρότυπα της κολεκτιβιστικής παραγωγής μεγάλης κλίμακας και σε μια νέα τεχνική βάση (θεμελιωμένη πάνω στον εξηλεκτρισμό ολόκληρης της οικονομίας). Μόνο η αναδιοργάνωση αυτή μπορεί να κάνει τις πόλεις ικανές να δώσουν στον καθυστερημένο και διάσπαρτο αγροτικό πληθυσμό τέτοια τεχνική και κοινωνική βοήθεια, καθώς θα δημιουργήσει την υλική βάση που χρειάζεται για να αυξηθεί γενικά η παραγωγικότητα της γεωργικής εργασίας και της δουλειάς στα αγροκτήματα και έτσι θα ενθαρρύνει τους μικρούς καλλιεργητές, με τη δύναμη του παραδείγματος και για το δικό τους συμφέρον, να υιοθετήσουν την κολεκτιβιστική μηχανοποιημένη γεωργία μεγάλης κλίμακας. Αν και, τυπικά, αυτή η αναμφισβήτητη θεωρητική αλήθεια αναγνωρίζεται απ' όλους τους σοσιαλιστές, στην πραγματικότητα, διαστρεβλώνεται από τους οπορτουνιστές που κυριαρχούν στην αντεργατική 2η Διεθνή, από τους ηγέτες των γερμανών και βρετανών «Ανεξάρτητων» και από τους γάλλους Λονγκετιστές, κ.α. Η διαστρέβλωση συνίσταται στο ότι η προσοχή στρέφεται στο σχετικά μακρινό, όμορφο και ευνοϊκό μέλλον και έτσι η προσοχή εκτρέπεται από τα άμεσα καθήκοντα της δύσκολης πρακτικής της μετάβασης και της προσέγγισης προς αυτό το μέλλον. Στην πράξη, συνίσταται στο ότι κηρύσσει έναν συμβιβασμό με την αστική τάξη και μια «ταξική συνθηκολόγηση» δηλαδή μια πλήρη προδοσία του προλεταριάτου που αυτή τη στιγμή διεξάγει μια πάλη μέσα σε συνθήκες μιας άνευ προηγούμενου καταστροφής και φτώχειας που δημιούργησε παντού ο πόλεμος και μιας άνευ προηγουμένου αλαζονείας και πλουτισμού μιας χούφτας εκατομμυριούχων που προήλθαν από τον πόλεμο.

Για να υπάρξει μια πραγματική πιθανότητα ενός νικηφόρου αγώνα για τον σοσιαλισμό στην ύπαιθρο, απαιτείται: καταρχήν όλα τα κομουνιστικά κόμματα να ενσταλάξουν στη συνείδηση του βιομηχανικού προλεταριάτου την ανάγκη να κάνει θυσίες για να ανατρέψει την αστική τάξη και να εδραιώσει την προλεταριακή εξουσία — εφόσον η δικτατορία του προλεταριάτου προϋποθέτει τόσο τη δυνατότητα του προλεταριάτου να οργανώνει και να καθοδηγεί όλους τους εργαζόμενους και εκμε-

ταλλευόμενους ανθρώπους, όσο και την ικανότητα της πρωτοπορίας να κάνει τις μεγαλύτερες θυσίες και να επιδεικνύει το μεγαλύτερο ηρωισμό γι' αυτόν τον σκοπό. Δεύτερον σαν αποτέλεσμα της νίκης των εργατών πρέπει οι σκληρά εργαζόμενες και περισσότερο εκμεταλλευόμενες μάζες της υπαίθρου να πετύχουν μια άμεση και σημαντική βελτίωση των συνθηκών ζωής τους σε βάρος των εκμεταλλευτών — γιατί χωρίς αυτό δεν μπορεί το βιομηχανικό προλεταριάτο να υπολογίζει στην υποστήριξη των αγροτικών περιοχών και, επομένως, δεν θα μπορέσει να εξασφαλίσει τον επισιτισμό των πόλεων.

8. Η μάζα των εργαζομένων αγροτών (που το καπιταλιστικό καθεστώς τους είχε υποβιβάσει σε μια κατάσταση γενικευμένης αθλιότητας, διχόνοιας και, συχνά, σχεδόν μεσαιωνικής εξάρτησης) παρουσιάζει τεράστιες δυσκολίες προκειμένου να οργανωθεί και να εκπαιδευτεί για τον επαναστατικό αγώνα και γι' αυτό τα κομουνιστικά κόμματα πρέπει να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στην πάλη, μέσω απεργιακών κινητοποιήσεων, στις αγροτικές περιοχές, να υποστηρίξουν περισσότερο τις μαζικές απεργίες των αγροτών προλετάριων και μισοπρολετάριων και να βοηθήσουν να αναπτυχθεί το απεργιακό κίνημα, με κάθε τρόπο. Η εμπειρία των ρώσικων επαναστάσεων του 1905 και 1917, που τώρα πια έχει επιβεβαιωθεί και συμπληρωθεί από την εμπειρία της Γερμανίας και άλλων προηγμένων χωρών, δείχνει ότι μόνο η διογκούμενη μαζική απεργιακή πάλη (στην οποία μπορούν και πρέπει, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να προσελκυστούν οι μικροί αγρότες) μπορεί να τραβήξει την ύπαιθρο από το λήθαργό της, να αφυπνίσει την ταξική συνείδηση των εκμεταλλευόμενων μαζών της υπαίθρου, να τους κάνει να καταλάβουν την ανάγκη της ταξικής οργάνωσης και να τους αποκαλύψει, με ζωντανό και πρακτικό τρόπο, τη σημασία της συμμαχίας τους με τους εργάτες των πόλεων. Από την άποψη αυτή, η δημιουργία εργατικών αγροτικών συνδικάτων έχουν πολύ μεγάλη σημασία. Οι κομουνιστές ιδιαίτερα πρέπει να υποστηρίζουν τις οργανώσεις που σχηματίζονται από τον αγροτικό πληθυσμό που είναι στενά συνδεδεμένος με το επαναστατικό εργατικό κίνημα. Μέσα στους προλετάριους χωρικούς πρέπει να γίνεται έντονη προπαγάνδα

Αυτό το Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς στιγματίζει ως προδότες και αποστάτες εκείνους τους σοσιαλιστές —που δυστυχώς βρίσκονται όχι μόνο μέσα στην αντεργατική 2η Διεθνή, αλλά και μέσα στα τρία πολύ σημαντικά ευρωπαϊκά κόμματα που έχουν αποχωρήσει από τη Διεθνή αυτή— που όχι μόνο είναι ικανοί να παρακολουθούν με αδιαφορία το απεργιακό αγροτικό κίνημα αλλά και αντιστέκονται σε αυτό (όπως ο Καρλ Κάουτσκι), με τη δικαιολογία ότι απειλεί να μειώσει την παραγωγή καταναλωτικών προϊόντων. Ούτε τα προγράμματα, ούτε οι πιο επίσημες δηλώσεις έχουν καμιά αξία, αν δεν αποδειχτεί πρακτικά ότι οι κομουνιστές και οι ηγέτες των εργατών ξέρουν να βάζουν πιο ψηλά απ' όλα, την ανάπτυξη και τη νίκη της προλεταριακής επανάστασης, ότι ξέρουν να κάνουν γι' αυτήν τις πιο σκληρές θυσίες γιατί, αλλιώς, δεν υπάρχει διέξοδος, δεν υπάρχει σωτηρία από την πείνα, την καταστροφή και τους νέους ιμπεριαλιστικούς πολέμους.

Πρέπει να τονιστεί, ιδιαίτερα, ότι οι ηγέτες του παλιού σοσιαλιστικού κινήματος και εκπρόσωποι της «εργατικής αριστοκρατίας» — που τώρα κάνουν συχνά φραστικές υποχωρήσεις στον κομουνισμό ή και τον υποστηρίζουν στα λόγια, προκειμένου να διατηρήσουν τη γοητεία που ασκούν στις εργαζόμενες μάζες που επαναστατικοποιούνται ταχύτατα— πρέπει να ελέγχονται για την πίστη τους στην υπόθεση του

προλεταριάτου και για το πόσο κατάλληλοι είναι να αναλαμβάνουν υπεύθυνες θέσεις σε εκείνους τους τομείς εργασίας όπου η ανάπτυξη της επαναστατικής συνείδησης και η επαναστατική πάλη είναι πιο εμφανείς, η αντίσταση των γαιοκτημόνων και της αστικής τάξης (των μεγαλοαγροτών, των κουλάκων) πιο έντονη και η διαφορά ανάμεσα στο σοσιαλιστή που συμβιβάζεται και τον κομουνιστή επαναστάτη πιο χτυπητή.

9. Τα κομουνιστικά κόμματα πρέπει να καταβάλλουν κάθε προσπάθεια για να αρχίσουν, όσο το δυνατόν γρηγορότερα, την οργάνωση Σοβιέτ αντιπροσώπων στην ύπαιθρο και πρώτα πρώτα Σοβιέτ εργατών και μισοπρολετάριων. Μόνο αν συνδεθούν με το μαζικό απεργιακό κίνημα και με την πιο καταπιεζόμενη τάξη, τα Σοβιέτ θα μπορέσουν να εκπληρώσουν την αποστολή τους και να παγιωθούν αρκετά για να επηρεάσουν (και έπειτα να ενσωματώσουν) τους μικρούς αγρότες. Αν όμως το απεργιακό κίνημα δεν έχει αναπτυχθεί ακόμα και το αγροτικό προλεταριάτο είναι ακόμα ανίκανο για ισχυρές οργανώσεις εξαιτίας της εξαιρετικά ανεπαρκούς υποστήριξης που παρέχουν τόσο οι βιομηχανικοί εργάτες όσο και τα συνδικάτα τους, τότε η δημιουργία Σοβιέτ αντιπροσώπων στις αγροτικές περιοχές θα απαιτήσει μακρόχρονη προετοιμασία μέσω της οργάνωσης κομουνιστικών πυρήνων έντονης προπαγάνδας —στα πλαίσια της οποίας τα κομουνιστικά αιτήματα θα πρέπει να διατυπώνονται με τον απλούστερο τρόπο και να εξηγούνται με τα πιο εξόφθαλμα παραδείγματα εκμετάλλευσης και καταπίεσης— και μέσω συστηματικών επισκέψεων των βιομηχανικών εργατών στις αγροτικές περιοχές, κ.λπ.

ΤΟ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ ΤΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ

4 Αυγούστου 1920
(το προσχέδιο έγινε από τον Λένιν)

Η 1η Διεθνής Ένωση των Εργατών, η 1η Διεθνής, ιδρύθηκε στο Λονδίνο το 1864. Το καταστατικό της δήλωνε ότι:

«Η απελευθέρωση της εργατικής τάξης πρέπει να είναι έργο της ίδιας. Ότι η πάλη για την απελευθέρωση της εργατικής τάξης δεν σημαίνει πάλη για την δημιουργία νέων ταξικών προνομίων και μονοπωλίων, αλλά πάλη για την επιβολή ίσων δικαιωμάτων και καθηκόντων και για την κατάργηση κάθε ταξικής κυριαρχίας.

» Η οικονομική υποτέλεια των εργατών σε αυτούς που έχουν το μονοπώλιο των μέσων παραγωγής και των πηγών ζωής, βρίσκεται στη βάση κάθε μορφής δουλείας, κάθε κοινωνικής δυστυχίας και κάθε πνευματικού ξεπεσμού και πολιτικής εξάρτησης. Κατά συνέπεια η οικονομική απελευθέρωση της εργατικής τάξης είναι ο μεγάλος σκοπός στον οποίο πρέπει να υποτάσσεται κάθε πολιτικό κίνημα ως μέσο για την επίτευξη αυτού του σκοπού.

» Όλες οι απόπειρες για την επιτυχία του μεγάλου αυτού σκοπού αποτύχανε μέχρι τώρα γιατί έλειπε αφενός η αλληλεγγύη μεταξύ των εργατών του πολύμορφου καταμερισμού εργασίας σε κάθε χώρα και αφετέρου μια αδερφική σχέση ανάμεσα στις εργατικές τάξεις των διαφόρων χωρών.

» Η απελευθέρωση των εργαζομένων δεν είναι ούτε τοπικό ούτε εθνικό πρόβλημα, αλλά κοινωνικό πρόβλημα που αγκαλιάζει όλες τις χώρες που διαθέτουν σύγχρονη κοινωνία και εξαρτάται, ως προς τη λύση του, από τη θεωρητική και πρακτική συνεργασία των πιο προοδευμένων χωρών.

» Η σημερινή ανανέωση των εργατικών τάξεων των πιο εκβιομηχανισμένων χωρών της Ευρώπης, αν και γεννάει καινούργιες ελπίδες, ταυτόχρονα στέλνει σοβαρές προειδοποιήσεις που πρέπει να μας αποτρέψουν από το να ξαναπέσουμε στα παλιά λάθη, και απαιτεί τον άμεσο συντονισμό των κινημάτων που εξακολουθούν να είναι ασύνδετα».

Η 2η Διεθνής που ιδρύθηκε στο Παρίσι στα 1889, ανέλαβε να συνεχίσει το έργο της 1ης Διεθνούς, αλλά κατέρρευσε πλήρως το 1914, με την έναρξη του παγκόσμιου μακελειού. Η 2η Διεθνής καταστράφηκε υπονομευμένη από τον οπορτουνισμό και τσακισμένη από την προδοσία των ηγετών της και την αποστασία τους στο στρατόπεδο της αστικής τάξης.

Η 3η Κομουνιστική Διεθνής που ιδρύθηκε τον Μάρτιο του 1919, στην πρωτεύουσα της Ρωσικής Ομοσπονδιακής Σοβιετικής Δημοκρατίας, στη Μόσχα, διακηρύσσει επίσημα σε όλο τον κόσμο ότι αναλαμβάνει την υποχρέωση να συνεχίσει και να

ολοκληρώσει το μεγάλο έργο που άρχισε η 1η Διεθνής Ένωση των Εργατών. «Μην ξεχνάς τον ιμπεριαλιστικό πόλεμο»: αυτή είναι η πρώτη επίκληση της Κομουνιστικής Διεθνούς σε κάθε εργαζόμενο, όπου κι αν ζει και όποια γλώσσα κι αν μιλάει. Μην ξεχνάς ότι η ύπαρξη του καπιταλιστικού συστήματος έδωσε τη δυνατότητα σε μια χούφτα καπιταλιστές να εξαναγκάζει, επί τέσσερα ολόκληρα χρόνια, τους εργάτες διαφορετικών χωρών να αλληλοσφάζονται. Μην ξεχνάς ότι ο πόλεμος της αστικής τάξης καταδίκασε την Ευρώπη κι ολόκληρο τον κόσμο στη χειρότερη πείνα και φτώχεια. Μην ξεχνάς ότι αν δεν ανατραπεί ο καπιταλισμός, η επανάληψη τέτοιων καταστροφικών πολέμων δεν είναι μόνο πιθανή αλλά και αναπόφευκτη.

Στόχος της Κομουνιστικής Διεθνούς είναι να αγωνιστεί με κάθε δυνατό μέσο, χρησιμοποιώντας και τον ένοπλο αγώνα, για την ανατροπή της διεθνούς αστικής τάξης και τη δημιουργία της διεθνούς δημοκρατίας των Σοβιέτ, ως ενός μεταβατικού σταδίου προς την ολοκληρωτική κατάργηση του κράτους. Η Κομουνιστική Διεθνής θεωρεί ότι μόνο η δικτατορία του προλεταριάτου μπορεί να απελευθερώσει την ανθρωπότητα από τις φρικαλεότητες του καπιταλισμού. Η Κομουνιστική Διεθνής θεωρεί την εξουσία των Σοβιέτ σαν την ιστορικά καθορισμένη *μορφή* αυτής της δικτατορίας του προλεταριάτου.

Ο ιμπεριαλιστικός πόλεμος συνέδεσε εξαιρετικά στενά την τύχη των εργατών της κάθε ξεχωριστής χώρας με την τύχη του προλεταριάτου όλων των άλλων χωρών. Ο ιμπεριαλιστικός πόλεμος επιβεβαίωσε, για ακόμα μια φορά, αυτό που έλεγε το καταστατικό της 1ης Διεθνούς: η απελευθέρωση των εργατών δεν είναι ούτε τοπικό ούτε εθνικό έργο αλλά *διεθνές* ζήτημα.

Η Κομουνιστική Διεθνής κόβει μια για πάντα κάθε σχέση με την παράδοση της 2ης Διεθνούς, για την οποία δεν υπήρχαν παρά μόνο οι λαοί της λευκής φυλής. Η Κομουνιστική Διεθνής έχει σκοπό να απελευθερώσει τους εργαζόμενους *όλου* του κόσμου. Μέσα στις τάξεις της, η Κομουνιστική Διεθνής ενώνει αδερφικά λευκούς, κίτρινους και μαύρους εργαζόμενους.

Η Κομουνιστική Διεθνής υποστηρίζει απόλυτα και με ανιδιοτέλεια τις κατακτήσεις της μεγάλης προλεταριακής επανάστασης στη Ρωσία, της πρώτης νικηφόρας σοσιαλιστικής επανάστασης στην παγκόσμια ιστορία και καλεί τους προλετάριους όλου του κόσμου να ακολουθήσουν το ρωσικό παράδειγμα. Η Κομουνιστική Διεθνής αναλαμβάνει να υποστηρίξει κάθε δημοκρατία των Σοβιέτ, όπου κι αν σχηματιστεί.

Η Κομουνιστική Διεθνής ξέρει ότι για να επισπεύσει τη νίκη, η Διεθνής Ένωση των Εργατών (που αγωνίζεται για την ανατροπή του καπιταλισμού και την εγκαθίδρυση του κομουνισμού) πρέπει να έχει μια εξαιρετικά συγκεντρωτική οργάνωση. Στην πραγματικότητα, και στη δράση, η Κομουνιστική Διεθνής πρέπει να αποτελεί ένα μοναδικό παγκόσμιο Κομουνιστικό Κόμμα και τα κόμματα κάθε χώρας πρέπει να δρουν σαν τμήματά του. Ο οργανωτικός μηχανισμός της Κομουνιστικής Διεθνούς πρέπει να εξασφαλίζει στους εργαζόμενους κάθε χώρας τη δυνατότητα να έχουν, οποιαδήποτε στιγμή, τη μέγιστη βοήθεια που μπορούν να τους δώσουν οι οργανωμένοι προλετάριοι των άλλων χωρών.

Για το σκοπό αυτό η Κομουνιστική Διεθνής επικυρώνει το ακόλουθο καταστατικό:

Άρθρο 1. Η Νέα Διεθνής Ένωση των Εργατών ιδρύεται για να οργανώσει τη κοινή δράση των προλετάριων των διαφόρων χωρών, που επιδιώκουν ένα και μοναδικό

σκοπό: την ανατροπή του καπιταλισμού και την εγκαθίδρυση της δικτατορίας του προλεταριάτου και της διεθνούς σοβιετικής δημοκρατίας που θα καταργήσει ολοκληρωτικά τις τάξεις και θα εγκαθιδρύσει τον σοσιαλισμό, το πρώτο στάδιο της κομουνιστικής κοινωνίας.

Άρθρο 2. Η Νέα Διεθνής Ένωση των Εργατών παίρνει τον τίτλο «Κομουνιστική Διεθνής».

Άρθρο 3. Κάθε κόμμα που ανήκει στην Κομουνιστική Διεθνή φέρει το όνομα: «Κομουνιστικό Κόμμα της τάδε χώρας (τμήμα της Κομουνιστικής Διεθνούς)».

Άρθρο 4. Το ανώτατο σώμα της Κομουνιστικής Διεθνούς είναι το Παγκόσμιο Συνέδριο, στο οποίο παρίστανται όλα τα κόμματα και οι οργανώσεις που ανήκουν σε αυτήν. Το Παγκόσμιο Συνέδριο συνέρχεται, κατά κανόνα, μια φορά το χρόνο. Μόνο το Παγκόσμιο Συνέδριο έχει το δικαίωμα να αλλάξει το πρόγραμμα της Κομουνιστικής Διεθνούς. Το Παγκόσμιο Συνέδριο συζητά και αποφασίζει για τα πιο σημαντικά ζητήματα του προγράμματος και της τακτικής που συνδέονται με τη δραστηριότητα της Κομουνιστικής Διεθνούς. Ο αριθμός των ψήφων που δικαιούται κάθε κόμμα ή οργάνωση καθορίζεται με ειδική απόφαση του Συνεδρίου. (Επίσης, είναι ανάγκη να γίνει προσπάθεια να καθοριστούν, όσο γίνεται γρηγορότερα, οι κανόνες της αντιπροσώπευσης, στη βάση του πραγματικού αριθμού των μελών κάθε οργάνωσης και αφού ληφθεί υπόψη η πραγματική επιρροή του κόμματος).

Άρθρο 5. Το Διεθνές Συνέδριο εκλέγει μια Εκτελεστική Επιτροπή της Κομουνιστικής Διεθνούς, που αποτελεί το ηγετικό σώμα της Κομουνιστικής Διεθνούς, κατά το διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ δυο Συνεδρίων, και λογοδοτεί μόνο στο Παγκόσμιο Συνέδριο.

Άρθρο 6. Η έδρα της Εκτελεστικής Επιτροπής της Κομουνιστικής Διεθνούς ορίζεται κάθε φορά από το Παγκόσμιο Συνέδριο.

Άρθρο 7. Έκτακτο Παγκόσμιο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς μπορεί να συγκληθεί μόνο με απόφαση της Εκτελεστικής Επιτροπής, ή κατά απαίτηση των μισών από όλα τα Κόμματα που ανήκαν σ' αυτήν την εποχή του τελευταίου Παγκόσμιου Συνεδρίου.

Άρθρο 8. Το έργο της Εκτελεστικής Επιτροπής της Κομουνιστικής Διεθνούς εκτελείται, κυρίως, από το Κομουνιστικό Κόμμα της χώρας όπου το Παγκόσμιο Συνέδριο όρισε την έδρα της Εκτελεστικής Επιτροπής. Αυτό το Κόμμα έχει πέντε αντιπροσώπους με πλήρη δικαιώματα ψήφου στην Εκτελεστική Επιτροπή. Επίσης, κάθε ένα από τα δέκα έως δεκατρία σημαντικότερα κομουνιστικά κόμματα —ο κατάλογος αυτών των κομμάτων επικυρώνεται από το τακτικό Παγκόσμιο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς— έχει στην Εκτελεστική Επιτροπή έναν αντιπρόσωπο με πλήρες δικαίωμα ψήφου. Τα άλλα κόμματα και οργανώσεις που ανήκουν στην Κομουνιστική Διεθνή έχουν δικαίωμα να στέλνουν στην Εκτελεστική Επιτροπή έναν αντιπρόσωπο το καθένα, με συμβουλευτική ψήφο.

Άρθρο 9. Η Εκτελεστική Επιτροπή διευθύνει όλη την εργασία της Κομουνιστικής Διεθνούς, στο διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ δυο Συνεδρίων, εκδίδει τουλάχιστον σε τέσσερις γλώσσες το κεντρικό όργανο της Διεθνούς (το περιοδικό «Κομουνιστική Διεθνής»), όταν χρειάζεται δημοσιεύει εκκλήσεις εν ονόματι της Κομουνιστικής Διεθνούς και εκδίδει οδηγίες που είναι δεσμευτικές για όλα τα κόμματα και τις οργανώσεις που ανήκουν στη Διεθνή. Η Εκτελεστική Επιτροπή της Κομουνιστικής Διεθνούς

έχει το δικαίωμα τόσο να απαιτήσει από τα κόμματα της Διεθνούς να αποπέμψουν ομάδες ή πρόσωπα που παραβιάζουν τη διεθνή πειθαρχία, όσο και να αποπέμψει από την Κομουνιστική Διεθνή εκείνα τα κόμματα που παραλείπουν να εκτελέσουν τις αποφάσεις του Παγκόσμιου Συνεδρίου. Τα κόμματα αυτά έχουν το δικαίωμα να κάνουν έφεση στο παγκόσμιο Συνέδριο. Αν παρουσιαστεί ανάγκη, η Εκτελεστική Επιτροπή μπορεί να εγκαταστήσει στις διάφορες χώρες, τα τεχνικά και άλλα βοηθητικά τμήματά της, που είναι απόλυτα εξαρτημένα απ' αυτήν. Οι εκπρόσωποι της Εκτελεστικής Επιτροπής οφείλουν να εκτελούν το πολιτικό τους έργο σε στενή επαφή με την Κεντρική Επιτροπή του Κομουνιστικού Κόμματος της εν λόγω χώρας.

Άρθρο 10. Η Εκτελεστική Επιτροπή της Κομουνιστικής Διεθνούς έχει το δικαίωμα να δέχεται στην Επιτροπή, με συμβουλευτική ψήφο, αντιπροσώπους των οργανώσεων και των κομμάτων που αν και δεν είναι μέλη της Κομουνιστικής Διεθνούς, *συμφωνούν* μαζί της και βρίσκονται κοντά της.

Άρθρο 11. Τα κόμματα και οι οργανώσεις της Κομουνιστικής Διεθνούς, καθώς και όσα έχουν γίνει δεκτά ως συμπαθούντα, πρέπει να δημοσιεύουν όλες τις επίσημες αποφάσεις της Κομουνιστικής Διεθνούς και της Εκτελεστικής Επιτροπής της.

Άρθρο 12. Η γενική κατάσταση στην Ευρώπη και στην Αμερική επιβάλλει στους κομουνιστές, σε όλο τον κόσμο, να ιδρύσουν κοντά στις νόμιμες οργανώσεις τους, και παράνομες οργανώσεις. Η Εκτελεστική Επιτροπή της Κομουνιστικής Διεθνούς πρέπει να φροντίσει αυτό να γίνει παντού.

Άρθρο 13. Κατά γενικό κανόνα, όλα τα πλέον σημαντικά πολιτικά έγγραφα μεταξύ των διαφόρων κομμάτων της Κομουνιστικής Διεθνούς πρέπει να μεταβιβάζονται διαμέσου της Εκτελεστικής Επιτροπής της Κομουνιστικής Διεθνούς. Αν είναι επείγουσα ανάγκη, η επικοινωνία μπορεί να είναι άμεση, με τον όρο η Ε.Ε. να ειδοποιείται ταυτόχρονα.

Άρθρο 14. Τα συνδικάτα που δέχονται τις κομουνιστικές ιδέες και είναι ενωμένα, σε διεθνή κλίμακα, κάτω από τον έλεγχο της Ε.Ε., αποτελούν, αυτή την περίοδο, το συνδικαλιστικό τμήμα της Κομουνιστικής Διεθνούς. Αυτά τα συνδικάτα στέλνουν τους αντιπροσώπους τους στο Παγκόσμιο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς διαμέσου των κομουνιστικών κομμάτων της εν λόγω χώρας. Το συνδικαλιστικό τμήμα της Κομουνιστικής Διεθνούς ορίζει ένα αντιπρόσωπο στην Ε.Ε. με πλήρη δικαιώματα ψήφου. Η Ε.Ε. έχει δικαίωμα να στέλνει στο συνδικαλιστικό τμήμα της Κομουνιστικής Διεθνούς ένα αντιπρόσωπό της, με πλήρες δικαίωμα ψήφου.

Άρθρο 15. Η Κομουνιστικής Διεθνής της Νεολαίας είναι πλήρες μέλος της Κομουνιστικής Διεθνούς και υποτάσσεται στην Εκτελεστική Επιτροπή. Η Ε.Ε. της Κομουνιστικής Διεθνούς της Νεολαίας διαθέτει έναν αντιπρόσωπο, με πλήρες δικαίωμα ψήφου στην Ε.Ε. της Κομουνιστικής Διεθνούς. Η Ε.Ε. της Κομουνιστικής Διεθνούς έχει το δικαίωμα να στέλνει ένα αντιπρόσωπό της, με πλήρες δικαίωμα ψήφου, στο εκτελεστικό σώμα της Κομουνιστικής Διεθνούς της Νεολαίας.

Άρθρο 16. Η Ε.Ε. της Κομουνιστικής Διεθνούς εγκρίνει το διορισμό της Διεθνούς Γραμματείας του γυναικείου κομουνιστικού κινήματος και οργανώνει τμήμα γυναικών της Κομουνιστικής Διεθνούς.

Άρθρο 17. Κάθε μέλος της Κομουνιστικής Διεθνούς όταν πηγαίνει από την χώρα του σε μιαν άλλη χώρα, δέχεται την αδερφική υποστήριξη των μελών της 3ης Διεθνούς στη χώρα αυτή.

ΜΑΝΙΦΕΣΤΟ
ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

8 Αυγούστου 1920
(γράφτηκε από τον Τρότσκι)

I. Οι Διεθνείς Σχέσεις μετά τις Βερσαλλίες

Η αστική τάξη σ' όλο τον κόσμο με λύπη αναπολεί το πρόσφατο παρελθόν της. Όλα τα στηρίγματά της στις εσωτερικές και διεθνείς σχέσεις έχουν είτε ανατραπεί είτε κλονιστεί. Το «αύριο» διαγράφεται σαν μαύρη απειλή πάνω από τον κόσμο των εκμεταλλευτών. Ο ιμπεριαλιστικός πόλεμος έχει διαλύσει εντελώς το παλιό σύστημα συμμαχιών και αμοιβαίων εγγυήσεων που ήταν η βάση της παλιάς παγκόσμιας ισορροπίας δυνάμεων και της ένοπλης ειρήνης. Η Συνθήκη των Βερσαλλιών δεν δημιούργησε καμία νέα ισορροπία δυνάμεων στη θέση της παλιάς.

Πρώτα η *Ρωσία*, και έπειτα η *Αυστροουγγαρία* και η *Γερμανία* απαλείφθηκαν σαν παράγοντες από την παγκόσμια αρένα. Οι ισχυρότερες χώρες που είχαν καταλάβει την πρώτη θέση στο σύστημα των παγκόσμιων λεηλασιών έγιναν οι ίδιες αντικείμενα λεηλασίας και διαμελισμού. Μπροστά στους μεθυσμένους από τη νίκη ιμπεριαλιστές της Αντάντ άνοιξαν νέοι και αχανείς ορίζοντες αποικιακής εκμετάλλευσης που ξεκινούν άμεσα από τις περιοχές πέρα από τον Ρήνο, αγκαλιάζουν όλη την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη και εκτείνονται μέχρι τον Ειρηνικό Ωκεανό. Συγκρίνονται με οποιοδήποτε τρόπο, το Κονγκό ή η Συρία, η Αίγυπτος ή το Μεξικό με τις στέπες, τα δάση και τα βουνά της Ρωσίας και την ειδικευμένη εργατική δύναμη της Γερμανίας; Στο νέο αποικιοκρατικό πρόγραμμα των κατακτητών καθορίζονται ξεκάθαρα οι στόχοι: η εργατική δημοκρατία της Ρωσίας πρέπει να ανατραπεί, οι ρωσικές πρώτες ύλες πρέπει να λεηλατηθούν και οι γερμανοί εργάτες να εξαναγκαστούν να τις επεξεργαστούν με τη βοήθεια του γερμανικού άνθρακα την ίδια στιγμή που ο ένοπλος γερμανός επιχειρηματίας θα επιτηρεί — έτσι θα εξασφαλιστεί η ροή επεξεργασμένων προϊόντων και, μαζί μ' αυτά, τα κέρδη στους νικητές. Το πρόγραμμα της «οργάνωσης όλης της Ευρώπης», που προωθήθηκε από το γερμανικό ιμπεριαλισμό τη στιγμή των πιο λαμπρών στρατιωτικών επιτυχιών του, το κληρονόμησε η νικηφόρα Αντάντ. Όταν οι κυρίαρχοι της Αντάντ τοποθετήσουν τους νικημένους ληστές της γερμανικής Αυτοκρατορίας στο εδώλιο των κατηγορουμένων τότε οι τελευταίοι θα κριθούν πραγματικά από ένα «δικαστήριο ομότιμων» — τους ομότιμούς τους στο έγκλημα.

Αλλά και στο στρατόπεδο των νικητών βρίσκονται αρκετοί νικημένοι!

Δηλητηριασμένη από τα σοβινιστικά αέρια μιας νίκης που κέρδισε για λογαρια-

σμό άλλων, η αστική τάξη της Γαλλίας θεωρεί τον εαυτό της τον κυρίαρχο της Ευρώπης. Στην πραγματικότητα, ποτέ πριν η Γαλλία και τα ίδια τα θεμέλια της ύπαρξής της δεν υπήρξαν τόσο δουλικά εξαρτημένα από τα πιο δυνατά κράτη —της Βρετανίας και της Βόρειας Αμερικής— όπως είναι σήμερα. Στο Βέλγιο είναι η Γαλλία που επιβάλλει το συγκεκριμένο οικονομικό και στρατιωτικό πρόγραμμα μετατρέποντας έτσι τον πιο αδύναμο σύμμαχό της σε μια σκλαβωμένη επαρχία. Αλλά σε σχέση με τη Βρετανία είναι η ίδια η Γαλλία που παίζει το ρόλο του Βελγίου, μόνο σε κάπως μεγαλύτερη κλίμακα.

Από καιρό σε καιρό οι βρετανοί ιμπεριαλιστές επιτρέπουν στους γάλλους τοκογλύφους να ασκήσουν, μέσα σε συγκεκριμένα όρια, τη δεσποτική ηγεμονία τους στην ήπειρο. Με αυτόν τον τρόπο, εκτρέπουν επιδέξια από πάνω τους και φορτώνουν πάνω στη Γαλλία την οξυμένη αγανάκτηση των μεροκαματιάρηδων της Ευρώπης και της ίδιας της Βρετανίας. Η δύναμη της κατεστραμμένης και αφαιμαγμένης Γαλλίας είναι απατηλή, ταιριάζει σχεδόν σε παρωδία. Αργά ή γρήγορα αυτό θα το κατανοήσουν ακόμη και οι γάλλοι σοσιαλπατριώτες.

Το ειδικό βάρος της Ιταλίας στις παγκόσμιες υποθέσεις έχει φτάσει ακόμα πιο χαμηλά. Χωρίς άνθρακα, χωρίς σιτηρά, χωρίς πρώτες ύλες, με εντελώς διαταραγμένη την εσωτερική της ισορροπία από τον πόλεμο, η αστική τάξη της Ιταλίας είναι ανίκανη (αν και όχι από έλλειψη αρρωστημένης θέλησης) να ασκήσει πλήρως στην πράξη το δικαίωμά της να λεηλατεί και να βιαιοπραγεί ακόμα και σ' εκείνες τις γωνίτσες που τις παραχώρησε η Βρετανία.

Η Ιαπωνία μέσα στο φεουδαρχικό της καβούκι σπαράσσεται από τις αντιφάσεις του καπιταλισμού, στέκεται στο μεταίχμιο μιας βαθύτατης επαναστατικής κρίσης που, ακόμα και τώρα, παρά την ευνοϊκή διεθνή κατάσταση, παραλύει το πέταγμά της στους ιμπεριαλιστικούς ουρανούς.

Και έτσι, παραμένουν μόνο δύο γνήσιες παγκόσμιες δυνάμεις: η Μεγάλη Βρετανία και οι Ηνωμένες Πολιτείες.

Ο βρετανικός ιμπεριαλισμός απαλλάχθηκε από τον αντίπαλό του στην Ασία, τον Τσαρισμό, και από τον τρομερό γερμανικό ανταγωνισμό. Η βρετανική ναυτική ισχύς έφτασε στο ζενίθ της. Η Μεγάλη Βρετανία περικυκλώνει τις ηπείρους με μια αλυσίδα υποτελών λαών. Αφού άρπαξε με τη βία τη Φιλανδία, την Εσθονία και τη Λετονία, αφαιρεί τώρα από τη Σουηδία και τη Νορβηγία τα τελευταία ίχνη ανεξαρτησίας που τους είχαν απομείνει και μετατρέπει τη Βαλτική Θάλασσα σε βρετανικό κόλπο. Δεν αντιμετωπίζει καμιά αντίσταση στη Βόρεια Θάλασσα. Μέσω της Αποικίας του Κέιπ Τάουν, της Αιγύπτου, της Ινδίας, της Περσίας και του Αφγανιστάν έχει μετατρέψει τον Ινδικό Ωκεανό σε βρετανική θάλασσα. Κυριαρχώντας στους ωκεανούς, η Βρετανία ελέγχει τις ηπείρους. Ο ρόλος της, σαν παγκόσμιας δύναμης, οριοθετείται μόνο από τη Δημοκρατία του Αμερικάνικου Δολαρίου και από...τη Ρωσική Σοβιετική Δημοκρατία.

Ο Παγκόσμιος Πόλεμος έβγαλε εντελώς τις Ηνωμένες Πολιτείες από τον ηπειρωτικό συντηρητισμό τους («απομονωτισμό»). Το πρόγραμμα του ανερχόμενου εθνικού καπιταλισμού —«η Αμερική για τους Αμερικανούς» (Δόγμα Μονρόε)— εκτοπίστηκε από το πρόγραμμα του ιμπεριαλισμού: «Όλος ο κόσμος για τους Αμερικανούς». Αφού εκμεταλλεύτηκε τον πόλεμο εμπορικά, βιομηχανικά και μέσω της χρηματιστηριακής κερδοσκοπίας, αφού μετέτρεψε το αίμα των Ευρωπαίων σε ουδέτερα κέρδη,

η Αμερική ενεπλάκη στον πόλεμο, έπαιξε τον καθοριστικό ρόλο στην πρόκληση της πανωλεθρίας των Γερμανών και ανακατεύτηκε σε όλα τα ζητήματα της ευρωπαϊκής και παγκόσμιας πολιτικής.

Κάτω από την σημαία της «Κοινωνίας των Εθνών», οι Ηνωμένες Πολιτείες έκαναν μια προσπάθεια να επεκτείνουν στην άλλη πλευρά του ωκεανού, την εμπειρία που είχαν από την ομοσπονδιακή ενοποίηση μεγάλων, πολυεθνικών μαζών — μια προσπάθεια να προσδέσουν στο χρυσό άρμα τους, τους λαούς της Ευρώπης και άλλα κομμάτια του κόσμου και να τους θέσουν κάτω από τη διακυβέρνηση της Ουάσινγκτον. Στην ουσία, η Κοινωνία των Εθνών αποσκοπούσε στο να γίνει η παγκόσμια μονοπωλιακή εταιρεία «Γιάνκηδες και Σία».

Ο πρόεδρος των ΗΠΑ, ο μεγάλος προφήτης των κοινοτοπιών, κατέβηκε από το Όρος Σινά για να κατακτήσει την Ευρώπη, με τα «14 Σημεία» στο χέρι. Οι χρηματιστές, οι υπουργοί και οι επιχειρηματίες δεν είχαν την παραμικρή αυταπάτη για το νόημα αυτής της νέας αποκάλυψης. Όμως, σε αντιστάθμισμα, οι ευρωπαίοι «Σοσιαλιστές», καταναλώνοντας μεγάλες δόσεις καουτσκικής θεωρίας, έφτασαν σε μια κατάσταση θρησκευτικής έκστασης και συνόδευσαν την ιερή κιβωτό του Ουίλσον, χορεύοντας σαν το βασιλιά Δαβίδ.

Όταν έφτασε η ώρα να περάσουν στα πρακτικά ζητήματα, έγινε φανερό στον αμερικάνο προφήτη ότι παρά την εξαιρετική συναλλαγματική τιμή του δολαρίου, η πρωτιά σε όλες τις θαλάσσιες γραμμές που συνδέουν και χωρίζουν τα έθνη, εξακολουθούσε, όπως και πριν, να ανήκει στη Μεγάλη Βρετανία επειδή εκείνη κατείχε ισχυρότερο ναυτικό, μεγαλύτερο τηλεγραφικό δίκτυο που διέσχιζε τους ωκεανούς και πολύ πιο μακροχρόνια πείρα στην παγκόσμια λεηλασία. Επιπλέον, ο Ουίλσον στα ταξίδια του αντιμετώπισε απροσδόκητα τη Σοβιετική Δημοκρατία και τον κομουνισμό. Ο προσβεβλημένος αμερικανός Μεσσίας αποκήρυξε την Κοινωνία των Εθνών, που η Βρετανία είχε μετατρέψει σε ένα από τα διπλωματικά προξενικά της γραφεία, και γύρισε την πλάτη στην Ευρώπη.

Θα ήταν ωστόσο αφελές να θεωρήσουμε ότι ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός, νικημένος από την Αγγλία στην πρώτη του επίθεση, θα αποτραβηχτεί στο καβούκι του Δόγματος Μονρόε. Όχι, συνεχίζοντας να υποτάσσουν όλο και πιο βίαια το Δυτικό Ημισφαίριο, μετατρέποντας τις χώρες της Κεντρικής και Νότιας Αμερικής σε αποικίες τους, οι Ηνωμένες Πολιτείες, μέσω των δύο κυρίαρχων κομμάτων τους —των Δημοκρατικών και των Ρεπουμπλικάνων— ετοιμάζονται να δημιουργήσουν, σαν αντίβαρο στη βρετανική Κοινωνία των Εθνών, μια δική τους ένωση δηλαδή μια ένωση στην οποία η Βόρεια Αμερική θα αποτελεί το κέντρο του παγκόσμιου συστήματος. Για να ξεκινήσουν σωστά, οι ΗΠΑ σκοπεύουν στα επόμενα τρία με πέντε χρόνια, να κάνουν το ναυτικό τους ισχυρότερο απ' αυτό της Βρετανίας. Έτσι, η ιμπεριαλιστική Βρετανία βρίσκεται αντιμέτωπη με το ερώτημα «Να ζει κανείς ή να μη ζει;». Ο σκληρός ανταγωνισμός αυτών των δύο γιγάντων, στον τομέα της ναυπηγικής, συνοδεύεται από μια εξίσου σκληρή πάλη για το πετρέλαιο.

Η Γαλλία —που λογάριαζε να παίξει το ρόλο του διαιτητή ανάμεσα στη Βρετανία και τις ΗΠΑ αλλά αντί για αυτό βρέθηκε να έχει συρθεί στη βρετανική σφαίρα επιρροής σαν δορυφόρος δεύτερης κατηγορίας— βλέπει στην Κοινωνία των Εθνών έναν αβάσταχτο ζυγό και ψάχνει τρόπο να φύγει, διεγείροντας τους ανταγωνισμούς ανάμεσα στη Βρετανία και τις ΗΠΑ.

Αυτές αποτελούν τις πιο ισχυρές δυνάμεις που δουλεύουν για μια νέα παγκόσμια σύγκρουση και την προετοιμάζουν.

Το πρόγραμμα της απελευθέρωσης των μικρών εθνών, που προωθήθηκε στη διάρκεια του πολέμου, οδήγησε στην ολοκληρωτική συντριβή και υποδούλωση των βαλκανικών λαών, νικητών και ηττημένων εξίσου, και στη βαλκανοποίηση ενός μεγάλου μέρους της Ευρώπης. Τα ιμπεριαλιστικά τους συμφέροντα ώθησαν τους κατακτητές να χαράξουν απομονωμένα, μικρά εθνικά κράτη στις περιοχές των ηττημένων μεγάλων δυνάμεων. Εδώ δεν υπάρχει ούτε ίχνος της λεγόμενης εθνικής αρχής: ο ιμπεριαλισμός συνίσταται στο ξεπέρασμα των εθνικών πλαισίων, ακόμα και αυτών των μεγάλων κρατών. Τα νέα, μικροσκοπικά αστικά κράτη δεν είναι παρά υποπροϊόντα του ιμπεριαλισμού. Προκειμένου να αποκτήσει προσωρινά σημεία στήριξης, ο ιμπεριαλισμός δημιουργεί μια αλυσίδα από μικρά κράτη, κάποια φανερά καταδυναστευόμενα και άλλα υπό επίσημη προστασία, που όμως, στην πραγματικότητα, παραμένουν υποτελή —Αυστρία, Ουγγαρία, Πολωνία, Γιουγκοσλαβία, Βοημία, Φιλανδία, Εσθονία, Λετονία, Αρμενία, Γεωργία και ούτω καθ' εξής. Κυριαρχώντας πάνω τους με τη βοήθεια των τραπεζών, των σιδηροδρόμων και των μονοπωλίων άνθρακα, ο ιμπεριαλισμός τα καταδικάζει σε αβάσταχτες οικονομικές και εθνικές κακουχίες, σε ατέλειωτες προστριβές και αιματηρές συγκρούσεις.

Πόσο σκληρή ειρωνεία της ιστορίας αποτελεί το γεγονός ότι η αποκατάσταση της Πολωνίας —που αποτελούσε τμήμα του προγράμματος της επαναστατικής δημοκρατίας και που οι αγώνες γι' αυτήν οδήγησαν στις πρώτες εκδηλώσεις του προλεταριακού διεθνισμού— επιτεύχθηκε από τον ιμπεριαλισμό, με αντικειμενικό στόχο να αντικρούσει την επανάσταση. Και ότι η «δημοκρατική» Πολωνία που οι πρωτοπόροι πολεμιστές της πέθαναν σε όλα τα οδοφράγματα της Ευρώπης, παίζει σήμερα το ρόλο ενός επικίνδυνου και αιματηρού εργαλείου στα ύπουλα χέρια των αγγλογάλλων γκάνγκστερ ενάντια στην πρώτη εργατική δημοκρατία στον κόσμο.

Δίπλα στην Πολωνία στέκεται και η «δημοκρατική» Τσεχοσλοβακία που ξεπουλιέται στους καπιταλιστές και εφοδιάζει τα αποσπάσματα των Λευκοφρουρών ενάντια στη Σοβιετική Ρωσία και τη Σοβιετική Ουγγαρία.

Η ηρωική απόπειρα του ουγγρικού προλεταριάτου να ξεφύγει από το κρατικό και οικονομικό χάος της Κεντρικής Ευρώπης και να προχωρήσει στη δημιουργία μιας Σοβιετικής Ομοσπονδίας —μοναδικό δρόμο για τη σωτηρία— στραγγαλίστηκε από τις συντονισμένες δυνάμεις της καπιταλιστικής αντίδρασης, σε μια περίοδο που το προλεταριάτο των ισχυρότερων ευρωπαϊκών κρατών, εξαπατημένο από τα κόμματά του, αποδείχτηκε ανίκανο να εκπληρώσει το καθήκον του, τόσο προς τη σοσιαλιστική Ουγγαρία όσο και προς τον εαυτό του.

Στη Βουδαπέστη η κυβέρνηση των Σοβιέτ ανατράπηκε με τη συνεργασία των σοσιαλπροδοτών που με τη σειρά τους, αφού διατηρήθηκαν στην εξουσία για τρεις μέρες, παραμερίστηκαν από τα αχαλίνωτα αντεπαναστατικά αποβράσματα που τα αιματηρά εγκλήματά τους ξεπέρασαν και εκείνα των Κολτσάκ, Ντενίκιν, Βράνγκελ και των άλλων πρακτόρων της Αντάντ. Όμως, αν και συντρίφτηκε προσωρινά, η Σοβιετική Ουγγαρία φωτίζει σα φάρος όλους τους ανθρώπους του μόχθου στην Κεντρική Ευρώπη.

Ο τουρκικός λαός αρνείται να υποταχθεί στους ατιμωτικούς ειρηνευτικούς όρους που ετοίμασαν γι' αυτόν οι τύραννοι του Λονδίνου. Για να ενισχύσει αυτούς τους

όρους, η Βρετανία εξόπλισε και υποκίνησε την Ελλάδα ενάντια στην Τουρκία. Έτσι η βαλκανική χερσόνησος και η Μικρά Ασία, οι Τούρκοι και οι Έλληνες εξίσου, είναι καταδικασμένοι στην πλήρη συντριβή και την αμοιβαία καταστροφή.

Στην πάλη ανάμεσα στην Αντάντ και την Τουρκία, η *Αρμενία* έπαιξε τον ίδιο προγραμματισμένο ρόλο που έπαιξε και το Βέλγιο ενάντια στη Γερμανία καθώς και η Σερβία στην πάλη ενάντια στην Αυστροουγγαρία. Μετά τη δημιουργία της Αρμενίας —που δεν είχε σύνορα ούτε καμιά δυνατότητα επιβίωσης— ο Ουίλσον απέρριψε την εντολή κηδεμονίας της Αρμενίας, που του πρόσφερε η Κοινωνία των Εθνών: το έδαφος της Αρμενίας δεν είναι πλούσιο ούτε σε πετρέλαιο ούτε σε λευκόχρυσο. Η «απελευθερωμένη» Αρμενία είναι σήμερα πιο ανυπεράσπιστη από ποτέ.

Στην κυριολεξία, κάθε ένα από τα νεοδημιουργημένα «εθνικά» κράτη έχει έναν δικό του *αλυτρωτισμό* δηλαδή τη δική του εσωτερική πληγή.

Ταυτόχρονα, ο εθνικός αγώνας στα πλαίσια των κτήσεων των νικητριών χωρών, έφτασε στο αποκορύφωμα της έντασής του. Η βρετανική αστική τάξη που επιδιώκει να γίνει προστάτης των λαών σε κάθε γωνιά του κόσμου, είναι ανίκανη να λύσει το ιρλανδικό ζήτημα που είναι κάτω από τη μύτη της.

Ακόμα σοβαρότερο είναι το εθνικό ζήτημα στις αποικίες. Η Αίγυπτος, η Ινδία, η Περσία συνταράσσονται από εξεγέρσεις. Στις αποικίες οι άνθρωποι του μόχθου υιοθετούν από τα προηγμένα προλεταριάτα της Ευρώπης και της Αμερικής, το αίτημα: Σοβιετική Ομοσπονδία.

Η επίσημη, κυβερνητική, εθνική, πολιτισμένη, αστική Ευρώπη —όπως βγήκε από τον πόλεμο και τη Συνθήκη των Βερσαλλιών— μοιάζει με τρελοκομείο. Τεχνητά χωρισμένα κράτη που οι οικονομίες τους ασφυκτιούν μέχρι θανάτου εντός των συνόρων τους, γρυλίζουν απειλητικά το ένα στο άλλο και εξαπολύουν πολέμους για λιμάνια, επαρχίες και ασήμαντες πόλεις. Επιδιώκουν την προστασία των μεγαλύτερων κρατών που και οι δικοί τους ανταγωνισμοί αυξάνονται εξίσου μέρα με τη μέρα. Η Ιταλία στέκεται εχθρικά απέναντι στη Γαλλία και τείνει να υποστηρίξει τη Γερμανία ενάντια στη Γαλλία, μόλις αυτή μπορέσει να ξανασηκώσει κεφάλι. Τη Γαλλία την τρώει η ζήλια για τη Βρετανία και, προκειμένου να μαζέψει τα μερίσματά της, είναι έτοιμη να ξαναβάλει φωτιά στην Ευρώπη απ' όλες της τις πλευρές. Η Βρετανία, με τη βοήθεια της Γαλλίας, κρατάει την Ευρώπη σε μια κατάσταση χαοτικής ανικανότητας, που λύνει τα δικά της χέρια στο να προχωράει σε παγκόσμιες επιχειρήσεις ενάντια στις ΗΠΑ. Οι Ηνωμένες Πολιτείες αφήνουν την Ιαπωνία να βαλτώσει στην Ανατολική Σιβηρία ώστε στο μεταξύ να εξασφαλίσουν, ως το 1925, τη ναυτική τους υπεροχή απέναντι στη Μεγάλη Βρετανία — με την προϋπόθεση βέβαια ότι η Βρετανία δεν θα αποφασίσει μια αναμέτρηση δυνάμεων μέχρι τότε.

Σε αρμονία μ' αυτήν την εικόνα των διεθνών σχέσεων, ο στρατάρχης Φος, στρατιωτική αυθεντία της γαλλικής αστικής τάξης, δημοσίευσε την προειδοποίηση ότι ο επόμενος πόλεμος θα ξεκινήσει από εκεί που τελείωσε ο προηγούμενος, δηλαδή με αεροπλάνα, τανκς, αυτόματα όπλα και πολυβόλα αντί για όπλα χειρός, με χειροβομβίδες αντί για ξιφολόγχες.

Εργάτες και αγρότες της Ευρώπης, της Αμερικής, της Ασίας, της Αφρικής και της Αυστραλίας! Υποστήκατε δέκα εκατομμύρια νεκρούς, είκοσι εκατομμύρια τραυματίες και ανάπηρους. Σήμερα, τουλάχιστον, ξέρετε τι κερδίσατε μ' αυτό το τίμημα!

ΙΙ. Η Οικονομική Κατάσταση

Στο μεταξύ η φτωχοποίηση της ανθρωπότητας προχωράει γρήγορα.

Μέσω των μηχανισμών του, ο πόλεμος έχει καταστρέψει εκείνους τους παγκόσμιους οικονομικούς δεσμούς που η ανάπτυξή τους αποτέλεσε, κάποτε, μια από τις σημαντικότερες κατακτήσεις του καπιταλισμού. Από το 1914, η Βρετανία, η Γαλλία και η Ιταλία έχουν αποκοπεί από την Κεντρική Ευρώπη και την Εγγύς Ανατολή και από το 1917, από τη Ρωσία.

Μερικά χρόνια πολέμου κατέστρεψαν ό,τι χρειάστηκε μια ολόκληρη σειρά γενεών για να δημιουργηθεί. Το ανθρώπινο εργατικό δυναμικό, που κατασπαταλήθηκε ακόμα και γι' αυτόν το σκοπό, μειώθηκε στο ελάχιστο. Στη διάρκεια όλων αυτών των χρόνων παρ' όλο που ήταν αναγκαίο να μετασχηματιστούν οι διαθέσιμες πρώτες ύλες σε αγαθά, το εργατικό δυναμικό απασχολήθηκε πρωτίστως στην παραγωγή εργαλείων και μέσων καταστροφής.

Σ' εκείνους τους βασικούς κλάδους της οικονομίας, στους οποίους η ανθρωπότητα έρχεται σε άμεση σύγκρουση με την τσιγκουνιά και την αδράνεια της φύσης, εξάγοντας καύσιμα και πρώτες ύλες από τα σπλάχνα της γης, η παραγωγή ελαττώνεται σταθερά. Η νίκη της Αντάντ και η Ειρήνη των Βερσαλλιών δεν σταμάτησε τη διαδικασία της οικονομικής καταστροφής και παρακμής, παρά μόνο άλλαξε την πορεία και τις μορφές της. Ο αποκλεισμός της σοβιετικής Ρωσίας και η τεχνητή υποκίνηση του εμφύλιου πολέμου στις γόνιμες περιοχές των συνόρων της, προκάλεσε και συνεχίζει να προκαλεί ανυπολόγιστη ζημιά στην ευημερία όλης της ανθρωπότητας. Με ένα μίνιμουμ τεχνολογικής βοήθειας, η Ρωσία, χάρη στη σοβιετική μορφή της οικονομίας της, θα μπορούσε να προμηθεύσει την Ευρώπη —και η Κομουνιστική Διεθνής το επιβεβαιώνει μπροστά σε όλον τον κόσμο— με διπλάσιες και τριπλάσιες ποσότητες τροφίμων και πρώτων υλών απ' αυτές που παρείχε η τσαρική Ρωσία. Αντί γι' αυτό, ο αγγλογαλλικός ιμπεριαλισμός εξανάγκασε τη Δημοκρατία των Δουλευτάδων να αφιερώσει όλες τις δυνάμεις της στην αυτοάμυνα. Για να στερήσει από τους ρώσους εργαζόμενους τα καύσιμα, η Βρετανία κράτησε κάτω από την κυριαρχία της το Μπακού, απ' όπου μπορούσε να εξάγει, για δική της χρήση, μόνο ένα ασήμαντο τμήμα της συνολικής παραγωγής πετρελαίου. Η πλούσια σε άνθρακα λεκάνη του Ντόνετς καταστρέφεται κατά περιόδους από τις συμμορίες των Λευκοφρουρών της Αντάντ. Οι γάλλοι μηχανικοί και σκαπανείς του μηχανικού δεν μόχθησαν και λίγο για την καταστροφή των ρωσικών γεφυρών και σιδηροδρόμων. Η Ιαπωνία, αυτήν ακριβώς την περίοδο, λεηλατεί και καταστρέφει την Ανατολική Σιβηρία.

Η γερμανική τεχνολογία και η υψηλή παραγωγικότητα της εργασίας στη Γερμανία, που υπήρξαν οι πιο σημαντικοί παράγοντες για την αναγέννηση της παγκόσμιας οικονομίας, μετά την Ειρήνη των Βερσαλλιών παρέλυσαν πιο πολύ απ' ότι στη διάρκεια του πολέμου. Η Αντάντ αντιμετωπίζει μια άλυτη αντίφαση. Για να αξιώσει κανείς πληρωμές, πρέπει να παρέχει τη δυνατότητα της εργασίας. Για να γίνει δυνατή η εργασία, πρέπει κανείς να κάνει δυνατή την επιβίωση. Και το να δίνει κανείς στην συντριμμένη, διαμελισμένη, εξαντλημένη Γερμανία τη δυνατότητα να επιβιώσει σημαίνει να της δώσει τη δυνατότητα να αντισταθεί. Ο φόβος για την εκδίκηση της Γερμανίας υπαγορεύει την πολιτική του Φος: μια πολιτική διαρκούς σφιξίματος της στρατιωτικής μέγκενης ώστε να αποτραπεί η αναγέννηση της Γερμανίας.

Παντού υπάρχει έλλειψη, παντού υπάρχει ανάγκη. Δεν είναι μόνο το εμπορικό ισοζύγιο της Γερμανίας ελλειμματικό αλλά αναμφισβήτητα και της Γαλλίας και της Βρετανίας. Το εθνικό χρέος της Γαλλίας αυξήθηκε στα 300 εκατομμύρια φράνκα, από τα οποία, σύμφωνα με τον αντιδραστικό γάλλο γερουσιαστή Γκοντέν ντε Βιλέν, τα δύο τρίτα προήλθαν από καταχρήσεις, κλεψιές και το γενικό χάος.

Το έργο της αποκατάστασης των περιοχών που καταστράφηκαν από τον πόλεμο, που έχει ήδη ολοκληρωθεί στη Γαλλία, δεν είναι παρά μια σταγόνα σ' αυτόν τον ωκεανό της καταστροφής. Η έλλειψη καυσίμων, η έλλειψη πρώτων υλών και η ανεπάρκεια του εργατικού δυναμικού δημιουργεί αξεπέραστα εμπόδια.

Η Γαλλία χρειάζεται χρυσό, χρειάζεται άνθρακα. Ο γάλλος αστός απαιτεί το μερίδιό του επιδεικνύοντας τους αμέτρητους τάφους στα πολεμικά νεκροταφεία. Η Γερμανία πρέπει να πληρώσει! Άλλωστε, ο στρατάρχης Φος διαθέτει ακόμα αρκετά συντάγματα ώστε να καταλάβει γερμανικές πόλεις. Η Ρωσία πρέπει να πληρώσει! Για να εμφυσήσει αυτήν την ιδέα στο ρώσικο λαό, η γαλλική κυβέρνηση ξοδεύει δισεκατομμύρια για την καταστροφή της Ρωσίας, χρήματα που αρχικά μαζεύτηκαν για την αναγέννηση της Γαλλίας.

Η διεθνής οικονομική συμφωνία που στόχευε στην ελάφρυνση της Γαλλίας από τα φορολογικά βάρη, με την σχεδόν πλήρη κατάργηση των πολεμικών χρεών, δεν έχει επιτευχθεί: οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν δείχνουν κανένα απολύτως σημάδι επιθυμίας να κάνουν στην Ευρώπη ένα δώρο δέκα εκατομμυρίων δολαρίων.

Η έκδοση χαρτονομισμάτων παίρνει ακόμη μεγαλύτερες διαστάσεις. Ενώ στη σοβιετική Ρωσία η αύξηση της ποσότητας του χαρτονομίσματος και η υποτίμησή του, δίπλα δίπλα με την ταυτόχρονη ανάπτυξη της κρατικοποιημένης οικονομίας, τη σχεδιασμένη διανομή των αναγκαίων ειδών και τη διαρκώς επεκτεινόμενη πληρωμή σε είδος, φανερώνουν ένα μόνο από τα αποτελέσματα του μαρασμού της εμπορευματοχρηματικής οικονομίας, στις καπιταλιστικές χώρες, αντίθετα, η αυξανόμενη ποσότητα των χαρτονομισμάτων υποδηλώνει το βάθεμα του οικονομικού χάους και ένα αναπόφευκτο κραχ.

Οι συνδιασκέψεις της Αντάντ ταξιδεύουν από το ένα μέρος στο άλλο. Ψάχνουν την έμπνευση σε όλα τα θέρετρα διακοπών της Ευρώπης. Όλα τα χέρια είναι απλωμένα και απαιτούν αποζημιώσεις ανάλογες του αριθμού των ανδρών που σκοτώθηκαν στον πόλεμο. Αυτό το περιοδεύων Χρηματιστήριο του Θανάτου, που κάθε δύο εβδομάδες αποφασίζει, εκ νέου, εάν η Γαλλία πρέπει να λάβει 50 ή 55% από τις γερμανικές αποζημιώσεις, τις οποίες η Γερμανία δεν υπάρχει πιθανότητα να μπορέσει να πληρώσει, αποτελεί το κορυφαίο επίτευγμα της συχνά αποκαλούμενης «οργάνωσης της Ευρώπης».

Στη διάρκεια του πολέμου ο καπιταλισμός εκφυλίστηκε. Η συστηματική εξαγωγή υπεραξίας από τη διαδικασία παραγωγής —το θεμέλιο της οικονομίας του κέρδους— φαίνεται παρά πολύ πληκτική απασχόληση για τους αξιότιμους κυρίους αστούς που έχουν συνηθίσει να διπλασιάζουν και να δεκαπλασιάζουν το κεφάλαιό τους, μέσα σε μερικές μέρες, μέσω της κερδοσκοπίας και πάνω στη βάση της διεθνούς ληστείας.

Ο αστός έχει αποβάλλει ορισμένες προκαταλήψεις που τον εμπόδιζαν, παλιότερα, και έχει αποκτήσει ορισμένες συνήθειες που δεν είχε πριν. Ο πόλεμος τον εξοικείωσε με το να υποβάλλει μια ολόκληρη σειρά από χώρες σε λιμοκτονία λόγω

εμπάργκο, να βομβαρδίζει από τον αέρα και να βάζει φωτιά σε πόλεις και χωριά, να διασπείρει σκόπιμα το βάκιλο της χολέρας, να κουβαλά δυναμίτη σε διπλωματικούς σάκους, να πλαστογραφεί το νόμισμα του αντιπάλου. Έχει εξοικειωθεί με τη δωροδοκία, την κατασκοπία και το λαθρεμπόριο, σε βαθμό που δεν έχει προηγούμενο. Μετά τη σύναψη της ειρήνης, οι πρακτικές του πολέμου υιοθετήθηκαν σαν πρακτικές του εμπορίου. Σήμερα οι κύριες εμπορικές επιχειρήσεις συγχωνεύονται με τις λειτουργίες του κράτους που βγαίνει μπροστά σαν μια παγκόσμια ληστρική συμμορία, εξοπλισμένη με όλα τα σύνεργα της βίας.

Όσο πιο περιορισμένη είναι η παγκόσμια παραγωγική βάση, τόσο πιο άγριες και σπάταλες είναι οι μέθοδοι ιδιοποίησης [της υπεραξίας].

Ληστέψτε! Αυτή είναι η τελευταία λέξη της καπιταλιστικής πολιτικής που έχει έρθει να υποκαταστήσει τις πολιτικές του ελεύθερου εμπορίου και του προστατευτισμού. Η επιδρομή των ρουμάνων γκάνγκστερ στην Ουγγαρία, από όπου άρπαξαν ατμομηχανές και δακτυλίδια, αποτελεί ένα ταιριαστό σύμβολο της οικονομικής φιλοσοφίας των Λόιντ Τζορτζ και Μιλεράν.

Στην εγχώρια οικονομική πολιτικής της, η αστική τάξη κινείται μπρος πίσω, ανάμεσα σε μια πολιτική με περισσότερες εθνικοποιήσεις, κανονισμούς και ελέγχους και σε διαμαρτυρίες ενάντια στην κρατική παρέμβαση που αυξήθηκε τόσο πολύ στη διάρκεια του πολέμου. Το γαλλικό κοινοβούλιο είναι απασχολημένο προσπαθώντας να τετραγωνίσει τον κύκλο, δηλαδή, να δημιουργήσει μια «ενωμένη διοίκηση» για το σιδηροδρομικό δίκτυο της δημοκρατίας χωρίς να βλάψει τα ιδιωτικά καπιταλιστικά συμφέροντα των σιδηροδρομικών εταιριών. Την ίδια στιγμή, ο αστικός τύπος της Γαλλίας διεξάγει μια αχρεία καμπάνια ενάντια στον «κρατισμό» που έχει την τάση να παρεμποδίζει την ιδιωτική πρωτοβουλία. Οι αμερικάνικοι σιδηρόδρομοι, που αποδιοργανώθηκαν από το κράτος, στη διάρκεια του πολέμου, έχουν πέσει σε ακόμα χειρότερη κατάσταση, μετά την απομάκρυνση του κρατικού ελέγχου. Εντωμεταξύ, το Ρεπουμπλικάνικο Κόμμα έχει υιοθετήσει στην προγραμματική του πλατφόρμα μια βασική αρχή που υπόσχεται να κρατήσει την οικονομική ζωή ελεύθερη από την αυταρχική κυβερνητική παρέμβαση. Αυτό το γέρικο μαντρόσκυλο του καπιταλισμού, ο Σάμιουελ Κόμπερς, επικεφαλής της Αμερικανικής Ομοσπονδία Εργαζομένων (AFL), διεξάγει μια καμπάνια ενάντια στην εθνικοποίηση των σιδηροδρόμων — μια εθνικοποίηση που υποστηρίζουν σαν πανάκεια οι ανόητοι και οι τσαρλατάνοι του ρεφορμισμού στην Αμερική, στη Γαλλία και σε άλλες χώρες. Αντικειμενικά, οι σποραδικές, βίαιες παρεμβάσεις του κράτους στην οικονομία δεν εξυπηρετούν παρά μόνο στο να συναγωνίζονται την ολέθρια δραστηριότητα των κερδοσκόπων, αυξάνοντας το χάος της καπιταλιστικής οικονομίας, την εποχή της παρακμής της. Η μεταφορά των κύριων κλάδων της βιομηχανίας και των μεταφορών, από τα χέρια των ιδιωτικών τραστ στα χέρια του «έθνους» δηλαδή του αστικού κράτους, που σημαίνει στα χέρια του πιο ισχυρού και αρπακτικού τραστ, δεν σημαίνει την εξάλειψη του κακού αλλά μόνο την ενίσχυσή του.

Η πτώση των τιμών και η αύξηση της τιμής του συναλλάγματος είναι απλώς επιφανειακά και προσωρινά φαινόμενα που συμβαίνουν μέσα σ' ένα περιβάλλον ανεξέλεγκτης καταστροφής. Η διακύμανση των τιμών δεν αλλάζει τα βασικά γεγονότα: συγκεκριμένα, την έλλειψη πρώτων υλών και την πτώση της παραγωγικότητας της εργασίας.

Αφού υπέστησαν τις τρομερές κακουχίες του πολέμου, οι εργαζόμενες μάζες είναι ανήμπορες να δουλέψουν με την ίδια ένταση, κάτω από τις ίδιες συνθήκες. Η καταστροφή, μέσα σε λίγες ώρες, αξιών που πήρε χρόνια να δημιουργηθούν, ο πρόστυχος χορός των δισεκατομμυρίων, στον οποίο συμμετέχει η οικονομική κλίκα που συνεχώς ανεβαίνει όλο και ψηλότερα πατώντας πάνω σε σωρούς πτωμάτων και ερειπίων — αυτά τα αντικειμενικά μαθήματα της ιστορίας κάθε άλλο παρά βοηθούν να διατηρηθεί μέσα στην εργατική τάξη, η αυτόματη πειθαρχία που είναι σύμφυτη με τη μισθωτή εργασία. Οι αστοί οικονομολόγοι και πολιτικοί αρθρογράφοι μιλούν για ένα «κύμα τεμπελιάς», το οποίο, σύμφωνα μ' αυτούς, σαρώνει την Ευρώπη και υπονομεύει το οικονομικό της μέλλον. Οι διευθυντές επιδιώκουν να βελτιώσουν τα πράγματα δίνοντας προνόμια στα ανώτερα στρώματα της εργατικής τάξης. Μάταια! Για να αναζωογονηθεί και να αναπτυχθεί περαιτέρω η παραγωγικότητα της εργασίας, είναι απαραίτητο να δοθεί στην εργατική τάξη η βεβαίωση ότι κάθε χτύπημα του σφυριού της θα υπηρετεί τη βελτίωση της δικής της ευημερίας και θα ανεβάζει το επίπεδο της εκπαίδευσής της, χωρίς να την υποβάλει, ξανά, στον κίνδυνο της αλληλοεξόντωσης. Αυτήν τη βεβαίωση μπορεί να τη λάβει μόνο από την κοινωνική επανάσταση.

Η αύξηση του κόστους ζωής είναι ο πιο ισχυρός παράγοντας του επαναστατικού αναβρασμού, σε όλες τις χώρες. Η αστική τάξη της Γαλλίας, της Ιταλίας, της Γερμανίας και άλλων χωρών πασχίζει με βοηθήματα να βελτιώσει την ανέχεια που προκαλούν οι υψηλές τιμές και να ελέγξει την ανάπτυξη του απεργιακού κινήματος. Για να αποζημιώσει τις αγροτικές τάξεις για το τμήμα της εργατικής τους δύναμης που σπατάλησαν, το κράτος, ήδη βαθιά χρεωμένο, συμμετέχει στην αθέμιτη κερδοσκοπία και κλέβει τον εαυτό του για να καθυστερήσει την ώρα της εξόφλησης. Ακόμα και εάν ορισμένες κατηγορίες εργαζομένων απολαμβάνουν τώρα υψηλότερο επίπεδο ζωής απ' ότι πριν από τον πόλεμο, αυτό δεν αντιστοιχεί με κανέναν τρόπο στην πραγματική οικονομική κατάσταση των καπιταλιστικών χωρών. Αυτά τα εφήμερα αποτελέσματα επιτυγχάνονται μέσω του δόλιου δανεισμού από το μέλλον που όταν τελικά έρθει, θα φέρει μαζί του καταστροφική φτώχεια και συμφορές.

Τι συμβαίνει όμως με τις Ηνωμένες Πολιτείες; «Η Αμερική είναι η ελπίδα της ανθρωπότητας!» Με το στόμα του Μιλεράν, η γαλλική αστική τάξη επαναλαμβάνει αυτήν τη φράση του Τιργκό, με την ελπίδα να χαριστούν τα χρέη της, αν και η ίδια δεν χαρίζει τα χρέη κανενός. Οι Ηνωμένες Πολιτείες, όμως, είναι ανίκανες να βγάλουν την Ευρώπη από το οικονομικό της αδιέξοδο. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων έξι χρόνων, τα αποθέματα πρώτων υλών της Αμερικής έχουν εξαντληθεί. Η προσαρμογή του αμερικάνικου καπιταλισμού στις πιεστικές αναγκαιότητες του Παγκόσμιου Πολέμου είχε ως αποτέλεσμα τη συρρίκνωση της βιομηχανικής του βάσης. Η μετανάστευση από την Ευρώπη σταμάτησε. Ένα κύμα επιστροφής των μεταναστών έχει στερήσει την αμερικάνικη βιομηχανία από πολλές εκατοντάδες χιλιάδες Γερμανούς, Ιταλούς, Πολωνούς, Σέρβους, Τσέχους, που κινήθηκαν προς την Ευρώπη είτε εξαιτίας της πολεμικής κινητοποίησης είτε εξαιτίας της χίμαιρας για την εκ νέου απόκτηση πατρικής γης. Η έλλειψη πρώτων υλών και εργατικού δυναμικού επικρέμεται πάνω από την υπερατλαντική δημοκρατία και δημιουργεί τον κίνδυνο μιας βαθύτατης οικονομικής κρίσης. Και, σαν αποτέλεσμα, το αμερικάνικο προλεταριάτο μπαίνει σε μια νέα επαναστατική φάση του αγώνα. Η Αμερική εξευρωπαΐζεται γοργά.

Ούτε οι ουδέτερες χώρες ξέφυγαν από τις συνέπειες του πολέμου και του αποκλεισμού. Όπως το υγρό στα συγκοινωνούντα δοχεία, η οικονομία διασυνδεόμενων καπιταλιστικών κρατών, μεγάλων και μικρών, εμπόλεμων και ουδέτερων, νικητών και νικημένων, τείνει προς ένα και το αυτό επίπεδο — εκείνο της φτώχιας, του λιμού και της εξόντωσης.

Η Ελβετία επιβιώνει, μέρα με τη μέρα, και κάθε αναπάντεχο γεγονός απειλεί να διαταράξει την ισορροπία της. Στη Σκανδιναβία, η άφθονη εισροή χρυσού δεν λύνει το πρόβλημα της σίτισης. Αναγκάζεται να προμηθεύεται άνθρακα από τη Βρετανία με το σταγονόμετρο, ικετεύοντας ταπεινωτικά. Παρά την πείνα στην Ευρώπη, η βιομηχανία της αλιείας περνάει μια άνευ προηγουμένου κρίση στη Νορβηγία. Η Ισπανία, απ' όπου η Γαλλία άντλησε ανθρώπους, άλογα και τρόφιμα, είναι ανίκανη να ανακάμψει από τη σοβαρή έλλειψη τροφίμων που τη μαστίζει και που φέρνει μαζί της θυελλώδεις απεργίες και διαδηλώσεις των πεινασμένων μαζών.

Η αστική τάξη στηρίζεται σταθερά στην ύπαιθρο. Οι αστοί οικονομολόγοι ισχυρίζονται ότι η ευημερία της αγροτιάς έχει βελτιωθεί εντυπωσιακά. Είναι μια αυταπάτη. Είναι αλήθεια ότι κατά τη διάρκεια του πολέμου βελτίωσαν λίγο πολύ την θέση τους, σε όλες τις χώρες, εκείνοι οι αγρότες που φέρνουν τα προϊόντα τους στην αγορά. Πούλησαν τα προϊόντα τους σε υψηλές τιμές και χρησιμοποίησαν το φτηνό χρήμα για να εξοφλήσουν τα χρέη που συνάφθηκαν παλιότερα όταν το χρήμα ήταν ακριβό. Γι' αυτούς, αυτό είναι ένα προφανές πλεονέκτημα. Αλλά μετά τον πόλεμο, η οικονομία τους έχει αποδιοργανωθεί και εξαντληθεί. Χρειάζονται βιομηχανικά αγαθά αλλά οι τιμές αυτών των αγαθών έχουν ανέβει αναλογικά με την μειούμενη αξία του χρήματος. Οι απαιτήσεις του κρατικού προϋπολογισμού έχουν γίνει τόσο τεράστιες που απειλούν να καταβροχθίσουν τους αγρότες, με όλη τη γη και τα προϊόντα τους. Έτσι, μετά από μια περίοδο προσωρινής βελτίωσης, η κατάσταση της μικρής αγροτιάς γίνεται όλο και πιο ανυπόφορη. Η δυσαρέσκειά τους για τις συνέπειες του πολέμου θα συνεχίσει να αυξάνεται. Η αγροτιά, κάτω από την στολή του τακτικού στρατού, επιφυλάσσει πολλές δυσάρεστες εκπλήξεις για την αστική τάξη στο μέλλον.

Η οικονομική αποκατάσταση της Ευρώπης, για την οποία μιλούν τόσο πολύ οι πολιτικοί της, είναι ένα ψέμα. Η Ευρώπη καταστρέφεται και μαζί με αυτήν κι όλος ο κόσμος.

Δεν υπάρχει σωτηρία πάνω σε καπιταλιστικά θεμέλια. Η πολιτική του ιμπεριαλισμού δεν οδηγεί στην κατάργηση αλλά στην επιδείνωση των ελλείψεων οι οποίες οφείλονται στη ληστρική σπατάλη των υπαρχόντων αποθεμάτων.

Το ζήτημα των καυσίμων και των πρώτων υλών είναι ένα διεθνές ζήτημα που δεν μπορεί να λυθεί παρά μόνο πάνω στη βάση μιας σχεδιασμένης, συλλογικής, σοσιαλιστικής παραγωγής.

Είναι απαραίτητο να καταργηθούν τα κρατικά χρέη. Είναι απαραίτητο να απελευθερωθεί η εργασία και τα προϊόντα της από τον τερατώδη φόρο που αποσπά βίαια η παγκόσμια πλουτοκρατία. Είναι απαραίτητο να ανατρέψουμε αυτήν την πλουτοκρατία. Είναι απαραίτητο να απομακρύνουμε τα εμπόδια που τείνουν να ατομικοποιούν την παγκόσμια οικονομία. Το Ανώτατο Οικονομικό Συμβούλιο των ιμπεριαλιστών της Αντάντ πρέπει να αντικατασταθεί από το Ανώτατο Οικονομικό Σοβιέτ του παγκόσμιου προλεταριάτου, για να επιτύχει τη συγκεντροποιημένη εκμετάλλευση

όλων των οικονομικών πόρων της ανθρωπότητας.

Είναι απαραίτητο να καταστρέψουμε τον ιμπεριαλισμό για να δώσουμε στην ανθρωπότητα μια ευκαιρία να ζήσει.

III. Το Αστικό Καθεστώς μετά τον Πόλεμο

Ολόκληρη η δραστηριότητα των κυρίαρχων τάξεων των διαφόρων χωρών συγκεντρώνεται πάνω σε δύο ζητήματα: να κρατηθούν στην εξουσία στην διεθνή πάλη και να εμποδίσουν το προλεταριάτο να γίνει κυρίαρχος της χώρας. Σύμφωνα με αυτό, οι προηγούμενες πολιτικές ομαδοποιήσεις της αστικής τάξης έχασαν τη δύναμη τους. Όχι μόνο στη Ρωσία, όπου η σημαία του κόμματος των Καντέτων έγινε στην κρίσιμη φάση του αγώνα σημαία όλων των ιδιοκτητών ενάντια στην επανάσταση των εργατών και των αγροτών, αλλά ακόμα και σε χώρες με μια παλαιότερη και πιο βαθιά ριζωμένη πολιτική κουλτούρα, τα προηγούμενα προγράμματα που διαχώριζαν τα διάφορα στρώματα της αστικής τάξης εξαφανίστηκαν σχεδόν χωρίς ίχνη πριν από το ανοιχτό ξέσπασμα της προλεταριακής επανάστασης.

Ο Λόιντ Τζορτζ βγαίνει μπροστά ως εκπρόσωπος της συνένωσης των Τόριδων, των Ενωτικών και των Φιλελεύθερων, στα πλαίσια του κοινού αγώνα ενάντια στην επικείμενη κυριαρχία των εργατών. Αυτός ο γκριζομάλλης δημαγωγός ξεχωρίζει την Αγία Εκκλησία σαν τον κεντρικό ηλεκτροπαραγωγό σταθμό που το ρεύμα του τροφοδοτεί εξίσου όλα τα κόμματα των τάξεων των ιδιοκτητών.

Στη Γαλλία, η εποχή ενάντια στην παπαδοκρατία, που μόλις πριν λίγο καιρό προκάλεσε τόσο θόρυβο, μοιάζει με πένθιμο φάντασμα. Οι Ριζοσπάστες, οι Βασιλικοί και οι Καθολικοί απαρτίζουν τώρα το μπλοκ του «εθνικού νόμου και της τάξης» ενάντια στο προλεταριάτο που σηκώνει το κεφάλι του. Έτοιμη να απλώσει το χέρι της σε κάθε αντιδραστική δύναμη, η γαλλική κυβέρνηση, υποστηρίζει τον μαυροεκατονταρχίτη γκάνγκστερ Βράνγκελ και αποκαθιστά τις διπλωματικές της σχέσεις με το Βατικανό.

Ο Τζιολίτι, αναγνωρισμένος πρωταθλητής της ουδετερότητας και γερμανόφιλος, έχει πάρει τα ηνία της ιταλικής κυβέρνησης, ως κοινός ηγέτης των παρεμβατιστών, των ουδέτερων, του κλήρου και των Μαντσινιστών. Είναι έτοιμος να υποχωρήσει και να αλλάξει στάση σε δευτερεύοντα ζητήματα της εσωτερικής και εξωτερικής πολιτικής, ώστε να αποκρούσει, όσο πιο ανελέητα γίνεται, την επίθεση των επαναστατημένων προλετάριων, στην πόλη και στην ύπαιθρο. Η κυβέρνηση του Τζιολίτι σωστά θεωρεί τον εαυτό της το τελευταίο σοβαρό στήριγμα της ιταλικής αστικής τάξης.

Η πολιτική όλων των γερμανικών κυβερνήσεων και των κυβερνητικών κομμάτων, από την πτώση του Χοεντσόλερν και μετά, ήταν να βρουν με τις κυρίαρχες τάξεις της Αντάντ τα κοινά τους σημεία εναντίον του Μπολσεβικισμού δηλαδή εναντίον της προλεταριακής επανάστασης.

Ενώ ο αγγλογάλλος Σάιλοκ σφίγγει όλο και πιο άγρια το βρόγχο γύρω από το λαιμό του γερμανικού λαού, η γερμανική αστική τάξη, ανεξάρτητα από τους κομματικούς της δεσμούς, ικετεύει τον εχθρό της να χαλαρώσει το βρόγχο τόσο όσο να της δώσει τη δυνατότητα να στραγγαλίσει με τα ίδια της τα χέρια την πρωτοπορία του γερμανικού προλεταριάτου. Αυτή είναι η ουσία των περιοδικών συνδιασκέψεων και συμφωνιών για τον αφοπλισμό και την παράδοση του πολεμικού υλικού.

Στην Αμερική, η διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στους Ρεπουμπλικάνους και τους Δημοκρατικούς έχει εξαλειφθεί εντελώς. Αυτές οι δύο πανίσχυρες πολιτικές οργανώσεις των εκμεταλλευτών, προσαρμοσμένες στον μέχρι τώρα στενό κύκλο των αμερικάνικων διεθνών σχέσεων, αποκάλυψαν την ολοκληρωτική κενότητά τους, τη στιγμή που η αμερικάνικη αστική τάξη μπήκε στην αρένα της παγκόσμιας λεηλασίας.

Ποτέ πριν οι δολοπλοκίες μεμονωμένων ηγετών και κλικών —στην αντιπολίτευση και στα Υπουργεία, εξίσου— δεν έχουν σημαδευτεί από τόσο ανοιχτό κυνισμό, όσο τώρα. Αλλά την ίδια στιγμή, όλοι οι ηγέτες, οι κλίκες και τα κόμματα της παγκόσμιας αστικής τάξης χτίζουν ένα ενωμένο μέτωπο ενάντια στο επαναστατικό προλεταριάτο.

Ενώ οι χοντροκέφαλοι σοσιαλδημοκράτες επιμένουν να αντιπαραβάλλουν τον «ειρηνικό» δρόμο της δημοκρατίας στο βίαιο δρόμο της δικτατορίας, τα τελευταία ίχνη δημοκρατίας έχουν τσαλαπατηθεί και καταστραφεί σε όλα τα κράτη του κόσμου.

Μετά τον πόλεμο —κατά τον οποίο τα ομοσπονδιακά εκλογικά σώματα έπαιξαν το ρόλο των ανίσχυρων αλλά θορυβωδών, πατριωτικών ανδρείκελων, το καθένα για τη δική του άρχουσα ιμπεριαλιστική κλίκα— τα κοινοβούλια έπεσαν σε μια κατάσταση πλήρους ξεπεσμού. Όλα τα σημαντικά ζητήματα αποφασίζονται πια έξω από τα κοινοβούλια. Απ' αυτήν την άποψη, τίποτα δεν άλλαξε παρ' όλη την βιτρίνα των διευρυμένων κοινοβουλευτικών προνομίων, που τόσο επίσημα διακήρυξαν οι ιμπεριαλιστές απατεώνες της Ιταλίας και άλλων χωρών. Οι πραγματικοί αφέντες της κατάστασης και κυρίαρχοι της μοίρας των κρατών είναι ο λόρδος Ρόθτσιλντ και ο λόρδος Βέιρ, ο Μόργκαν και ο Ροκφέλερ, ο Σνάιντερ και ο Λούτσερ, ο Χούγκο Στάινς και ο Φέλιξ Ντόιτς, ο Ριζέλο και ο Αντζέλι — αυτοί οι βασιλιάδες του χρυσού, του άνθρακα, του πετρελαίου και του μετάλλου που δουλεύουν στα παρασκήνια και που στέλνουν στα κοινοβούλια τους δευτεροκλασάτους υπαρχηγούς τους για να εκτελέσουν τις οδηγίες τους.

Το γαλλικό κοινοβούλιο —που έχει τη χειρότερη φήμη απ' όλα τ' άλλα εξαιτίας της γεμάτης ψέματα, κυνισμό και εκχυδαϊσμό ρητορείας του, και του οποίου η κύρια διασκέδαση βρίσκεται στη διαδικασία της τριπλής ανάγνωσης των πιο ασήμαντων νομικών πράξεων— αυτό το κοινοβούλιο, ξαφνικά, μαθαίνει ότι τα τέσσερα δισεκατομμύρια που διέθεσε για την αποκατάσταση των κατεστραμμένων περιοχών της Γαλλίας, ξοδεύτηκαν από τον Κλεμανσό για εντελώς διαφορετικούς σκοπούς και ιδιαίτερα για την παραπέρα καταστροφή ρώσικων περιοχών.

Η συντριπτική πλειοψηφία των μελών του υποτιθέμενου πανίσχυρου βρετανικού κοινοβουλίου είναι ελάχιστα πιο ενημερωμένη για τις πραγματικές προθέσεις του Λόιντ Τζόρτζ και του λόρδου Κέρζον, όσον αφορά τη σοβιετική Ρωσία, ή ακόμα και τη Γαλλία, απ' ότι είναι οι μαραζωμένες γριές στα χωριά της Βεγγάλης.

Στις Ηνωμένες Πολιτείες το Κογκρέσο, ιδιαίτερα από τον πόλεμο και μετά και πολύ περισσότερο από ποτέ, αποτελεί για τον Πρόεδρο (ο οποίος είναι δημιούργημα του εκλογικού μηχανισμού που με την σειρά του είναι ο πολιτικός μηχανισμός των τραστ) μια πειθήνια ή μια δυσαρεστημένη χορωδία.

Ο καθυστερημένος κοινοβουλευτισμός της Γερμανίας, ένα έκτρωμα της αστικής επανάστασης που και η ίδια είναι ένα έκτρωμα της ιστορίας, υποφέρει στην νηπιακή του ηλικία από κάθε αρρώστια που ταιριάζει στα γερασμένα κοπρόσκυλα. «Το πιο δημοκρατικό κοινοβούλιο (Ράιχσταγκ) του κόσμου» της δημοκρατίας του Έμπερτ

είναι ανίσχυρο, όχι μόνο μπροστά στη στρατάρχικη ράβδο του Φος, αλλά ακόμα και στις μεθοδεύσεις του χρηματιστηρίου των δικών του Σταϊνιστών, για να μην αναφέρουμε και τις στρατιωτικές συνωμοσίες της κλίκας των αξιωματικών. Η γερμανική κοινοβουλευτική δημοκρατία δεν είναι τίποτα άλλο παρά το κενό μεταξύ δύο δικτατοριών.

Η ίδια η σύνθεση της αστικής τάξης υπέστη κατά τη διάρκεια του πολέμου βαθιές μετατροπές. Με φόντο τη γενική φτωχοποίηση σε όλο τον κόσμο, η συγκέντρωση του κεφαλαίου έκανε ένα ξαφνικό και τεράστιο άλμα μπροστά. Εταιρίες που μέχρι τώρα βρίσκονταν στη σκιά, βγήκαν στο προσκήνιο. Η αξιοπιστία, η σταθερότητα, η τάση για «λογικούς» συμβιβασμούς, η τήρηση κάποιων τύπων, τόσο στην εκμετάλλευση όσο και στη χρήση των καρπών της — όλα αυτά παρασύρθηκαν από τον χείμαρρο της ιμπεριαλιστικής πλημμύρας.

Στο προσκήνιο ήρθαν οι νεόπλουτοι: εργολάβοι του πολέμου, φτηνοί κερδοσκόποι, τυχάρπαστοι, διεθνείς τυχοδιώκτες, λαθρέμποροι, φυγάδες της δικαιοσύνης φορτωμένοι με διαμάντια, κάθε είδους βίαια καθάρματα, άπληστα για πολυτέλεια και ικανά για κάθε θηριωδία εναντίον της προλεταριακής επανάστασης, από την οποία δεν μπορούν να περιμένουν τίποτα περισσότερο από τη θηλιά της κρεμάλας.

Το υπάρχων σύστημα στέκεται μπροστά στις μάζες τελείως απογυμνωμένο, όπως και η εξουσία της πλουτοκρατίας. Στην Αμερική, στη Γαλλία, στη Βρετανία, η παράδοση στη μεταπολεμική πολυτέλεια έχει πάρει μανιώδη χαρακτήρα. Το Παρίσι, «πνιγμένο» στα διεθνή πατριωτικά παράσιτα, μοιάζει, όπως παραδέχτηκε η εφημερίδα *Le Temps*, με τη Βαβυλώνα την παραμονή της καταστροφής της.

Οι πολιτικοί, τα δικαστήρια, ο τύπος, οι τέχνες και η εκκλησία συντάσσονται με αυτήν την αστική τάξη. Όλες οι αναστολές εγκαταλείφθηκαν. Ο Ουίλσον, ο Κλεμανσό, ο Μιλεράν, ο Λόιντ Τζορτζ και ο Τσόρτσιλ δεν διστάζουν μπροστά στην πιο ξεδιάντροπη απάτη και το μεγαλύτερο ψέμα και, όταν πιάνονται επ' αυτοφώρω, προχωρούν, ατάραχα, σε νέα εγκληματικά κατορθώματα. Οι κλασικοί κανόνες της πολιτικής διπλοπροσωπίας, όπως αναπτύχθηκαν από το γέρο Μακιαβέλι, μοιάζουν με αθώα αποφθέγματα ενός αφελή επαρχιώτη, σε σύγκριση με τις αρχές που καθοδηγούν σήμερα τους αστούς πολιτικούς. Τα δικαστήρια που πρώτα κάλυπταν τον αστικό χαρακτήρα τους κάτω από δημοκρατικά στολίδια, τώρα έχουν γίνει ανοικτά τα όργανα της ταξικής κτηνωδίας και των αντεπαναστατικών προκλήσεων. Οι δικαστές της Τρίτης Δημοκρατίας αθώωσαν το δολοφόνο του Ζορές χωρίς να τρεμοπαίξει ούτε το βλέφαρό τους. Τα δικαστήρια της Γερμανίας, η οποία αυτοανακηρύχθηκε σοσιαλιστική δημοκρατία, ενθαρρύνουν τους δολοφόνους του Καρλ Λίμπνεχτ, της Ρόζας Λούξεμπουργκ και πολλών άλλων μαρτύρων του προλεταριάτου. Τα νομικά δικαστήρια των αστικών δημοκρατιών έγιναν τα όργανα της επίσημης νομιμοποίησης όλων των εγκλημάτων του Λευκού Τρόμου.

Ο αστικός τύπος έχει χαράξει ξεκάθαρα στο μέτωπό του, σαν σήμα κατατεθέν, το σημάδι της δωροδοκίας. Οι κυριότερες εφημερίδες της παγκόσμιας αστικής τάξης είναι τερατώδη εργοστάσια ψεμάτων, συκοφαντιών και πνευματικού δηλητηρίου.

Οι διαθέσεις της αστικής τάξης ανεβοκατεβαίνουν τόσο νευρικά όσο και οι τιμές της αγοράς της. Τους πρώτους μήνες μετά τη λήξη του πολέμου, η διεθνής αστική τάξη, ειδικά της Γαλλίας, έτρεμε άρρωστη από το φόβο του επερχόμενου κομουνισμού. Υπολόγιζε τον επικείμενο κίνδυνο με βάση το μέγεθος των αιματηρών εγκλη-

μάτων που είχε διαπράξει. Αλλά μπόρεσε να αντέξει την πρώτη σφοδρή επίθεση. Τα σοσιαλιστικά κόμματα και τα συνδικάτα της 2ης Διεθνούς, δεμένα στην αστική τάξη με τις αλυσίδες της κοινής ενοχής, της πρόσφεραν την τελευταία τους υπηρεσία, απορροφώντας το πρώτο οργισμένο χτύπημα των ανθρώπων του μόχθου. Με τίμημα την ολοκληρωτική κατάρρευση της 2ης Διεθνούς, η αστική τάξη πήρε μια αναβολή. Οι αντεπαναστατικές εκλογές για το κοινοβούλιο που διοργάνωσε ο Κλεμανσό, μερικοί μήνες με ασταθές ισοζύγιο και η αποτυχία της απεργίας του Μάη, αρκούσαν για να διαποτίσουν τη γαλλική αστική τάξη με αυτοπεποίθηση για την ασφάλεια του καθεστώτος της. Η ταξική αλαζονεία της ανέβηκε στα ίδια ύψη που χθες έφταναν οι φόβοι της.

Οι απειλές έγιναν τα μοναδικά μέσα πειθούς της αστικής τάξης. Η αστική τάξη δεν πιστεύει στα λόγια, απαιτεί πράξεις: συλλήψεις, διάλυση των διαδηλώσεων, δημεύσεις, εκτελεστικά αποσπάσματα. Προσπαθώντας να εντυπωσιάσουν την αστική τάξη, οι αστοί υπουργοί και βουλευτές ποζάρουν σαν άνθρωποι από ατσάλι. Ο Λόιντ Τζορτζ συμβουλεύει ψυχρά τους γερμανούς υπουργούς να τουφεκίσουν τους δικούς τους Κομμουνάριους, ακολουθώντας το παράδειγμα της Γαλλίας του 1871. Ο οιοσδήποτε κρατικός λειτουργός τρίτης κατηγορίας μπορεί να υπολογίζει σε θυελλώδη χειροκροτήματα στην Βουλή των Αντιπροσώπων, αρκεί να κλείνει την ανόητη αναφορά του με μερικές απειλές προς τους εργαζόμενους.

Ενώ ο επίσημος κρατικός μηχανισμός μετατρέπεται όλο και περισσότερο σ' έναν αιμοσταγή κατασταλτικό οργανισμό για τους εργαζόμενους, παράλληλα, υπό την αιγίδα του και στη διάθεσή του, σχηματίζονται διάφορες ιδιωτικές αντεπαναστατικές οργανώσεις για τη διάλυση των απεργιών με τη βία, για προβοκατόρικες πράξεις, για την διοργάνωση στημένων δικών, για την καταστροφή επαναστατικών οργανώσεων, για την εισβολή σε κομουνιστικά ιδρύματα και την κατάληψή τους, για την οργάνωση διώξεων και εμπρησμών, για τη δολοφονία επαναστατών ηγετών και για άλλες παρόμοιες ενέργειες, αφιερωμένες στην υπεράσπιση της ιδιωτικής ιδιοκτησίας και της δημοκρατίας.

Οι νεώτεροι γιοι των τσιφλικάδων και των μεγαλοαστών, οι μικροαστοί που έχουν χάσει τον προσανατολισμό τους και όλα τα άλλα ξεπεσμένα κοινωνικά στοιχεία (ανάμεσα στα οποία και οι ευγενείς και οι αστοί που έφυγαν από τη σοβιετική Ρωσία) κατέχουν την πιο περίοπτη θέση και σχηματίζουν μια ανεξάντλητη δεξαμενή για τα αντάρτικα αποσπάσματα της αντεπανάστασης. Επικεφαλής στέκονται τα σώματα των αξιωματικών που έχουν περάσει από το σχολείο της ιμπεριαλιστικής σφαγής.

Περίπου 20.000 επαγγελματίες αξιωματικοί του στρατού του Χοεντσόλερν έχουν σχηματίσει (ειδικά μετά το πραξικόπημα των Καπ-Λούτβιχ) έναν ισχυρό αντεπαναστατικό πυρήνα, τον οποίο η γερμανική δημοκρατία είναι ανίσχυρη να διαλύσει και ο οποίος μπορεί να συντριβεί μόνο από τη βαριοπούλα της προλεταριακής δικτατορίας. Αυτή η συγκεντρωποιημένη οργάνωση τρομοκρατών του παλιού καθεστώτος υποστηρίζεται από τα αντάρτικα αποσπάσματα των Λευκοφρουρών που οργανώνονται στα κτήματα των Γιούνκερς.

Στις Ηνωμένες Πολιτείες, οργανώσεις όπως η «Ένωση Εθνικής Ασφάλειας», η «Ένωση των Πιστών Αμερικανών» και άλλοι «Ιππότες της Ελευθερίας» αποτελούν τα τάγματα εφόδου του καπιταλισμού, στις ακραίες πτέρυγες των οποίων λειτουρ-

γούν οι συνηθισμένες δολοφονικές συμμορίες, με τη μορφή των πρακτορείων ιδιωτικών ντετέκτιβ.

Στη Γαλλία, η Πολιτική Λίγκα (Ligue Civique) αντιπροσωπεύει μια κοινωνικά επίλεκτη οργάνωση απεργοσπαστών ενώ η ρεφορμιστική Ομοσπονδία των Εργατών έχει τεθεί εκτός νόμου.

Η Μαφία της Λευκής Ουγγαρίας, αυτή η παράνομη οργάνωση των αξιωματικών, που υπάρχει παράλληλα με την κυβέρνηση των αντεπαναστατών δημίων που υποστηρίζονται από τη Βρετανία, έδωσε στο παγκόσμιο προλεταριάτο ένα δείγμα του πολιτισμού και του ανθρωπισμού που υποστηρίζουν ο Ουίλσον και ο Λόιντ Τζορτζ ενάντια στη σοβιετική εξουσία και την επαναστατική βία.

Οι «δημοκρατικές» κυβερνήσεις της Φινλανδίας και της Γεωργίας, της Λετονίας και της Εσθονίας, αγωνίζονται, με όλη τους τη δύναμη, να μιμηθούν αυτό το ουγγαρέζικο μοντέλο τελειότητας.

Στη Βαρκελώνη, υπάρχει μια μυστική συμμορία δολοφόνων, που δρα κάτω από αστυνομικές διαταγές. Και έτσι, συνεχίζεται, και έτσι, συμβαίνει παντού.

Ακόμα και σε μια χώρα νικημένη και κατεστραμμένη όπως η Βουλγαρία, οι αξιωματικοί που έχουν μείνει χωρίς δουλειά ενώνονται σε μυστικές ενώσεις, περιμένοντας την πρώτη ευκαιρία για να επιδείξουν τον πατριωτισμό τους πάνω στις πλάτες και τα κόκαλα των βουλγάρων εργαζομένων.

Το πρόγραμμα για την εξομάλυνση των αντιφάσεων, το πρόγραμμα της ταξικής συνεργασίας, των κοινοβουλευτικών μεταρρυθμίσεων, του προοδευτικού σοσιαλιστικού μετασχηματισμού και της εθνικής ενότητας, μοιάζουν με μακάβριο αστείο μπροστά στο αστικό καθεστώς έτσι όπως ξεπρόβαλλε από τον Παγκόσμιο Πόλεμο.

Η αστική τάξη έχει εγκαταλείψει εντελώς την ιδέα να συμβιβαστεί με το προλεταριάτο χρησιμοποιώντας μεταρρυθμίσεις. Διαφθείρει μια ασήμαντη εργατική αριστοκρατία, πετώντας της μερικά κόκαλα, και κρατάει τις τεράστιες μάζες υποταγμένες με την ένοπλη βία.

Δεν υπάρχει σήμερα ούτε ένα σημαντικό ζήτημα που να αποφασίζεται με δημοψήφισμα. Από τη δημοκρατία δεν απομένει τίποτα εκτός από αναμνήσεις στα κεφάλια των ρεφορμιστών. Ολόκληρη η κρατική οργάνωση επιστρέφει, όλο και περισσότερο, στην αρχέγονη μορφή της δηλαδή σε αποσπάσματα ενόπλων ανδρών. Αντί να καταμετρά στα δημοψηφίσματα, η αστική τάξη είναι απασχολημένη να μετράει τις ξιφολόγχες, τα πολυβόλα και τα κανόνια που θα είναι στη διάθεσή της όταν θα τεθεί απερίφραστα και θα κριθεί το ζήτημα των μορφών της εξουσίας και της ιδιοκτησίας.

Δεν υπάρχει χώρος ούτε για συνεργασία ούτε για μεσολαβήσεις. Για να σωθούμε πρέπει να ανατρέψουμε την αστική τάξη. Αυτό δεν μπορεί να επιτευχθεί παρά με την άνοδο του προλεταριάτου.

IV. Η Σοβιετική Ρωσία

Στο μέσο των ανεξέλεγκτων στοιχείων, στη δίνη του σωβινισμού, της πλεονεξίας και της καταστροφής, μόνο οι αρχές του κομουνισμού αποκάλυψαν μια μεγάλη δύναμη για ζωή και δημιουργικότητα. Παρά το γεγονός ότι στην πορεία της ιστορικής εξέλιξης, η Σοβιετική εξουσία εγκαθιδρύθηκε για πρώτη φορά στην πιο καθυστερη-

μένη και κατεστραμμένη χώρα της Ευρώπης, περικυκλωμένη από ένα πλήθος πολύ ισχυρών εχθρών — παρόλα αυτά, η σοβιετική εξουσία όχι μόνο αυτοπροστατεύτηκε στη διάρκεια του αγώνα ενάντια σε τέτοιες πρωτοφανείς ανισότητες, αλλά κατέδειξε, στην πράξη, τις τεράστιες δυνατότητες που ενυπάρχουν στον κομουνισμό. Η ανάπτυξη και σταθεροποίηση της σοβιετικής εξουσίας στη Ρωσία είναι το πιο βαρυσήμαντο ιστορικό γεγονός από την ίδρυση της Κομουνιστικής Διεθνούς και μετά.

Στα μάτια της ταξικής κοινωνίας, η δημιουργία ενός στρατού θεωρείται συνήθως σαν η ανώτερη δοκιμασία της οικονομικής και κρατικής οικοδόμησης. Η δύναμη, ή η αδυναμία, ενός στρατού εκλαμβάνεται σαν δείκτης της δύναμης, ή της αδυναμίας, της οικονομίας και του κράτους.

Η σοβιετική εξουσία δημιούργησε μια ισχυρή ένοπλη δύναμη, ενώ δεχόταν επίθεση. Ο Κόκκινος Στρατός έχει καταδείξει την αδιαμφισβήτητη υπεροχή του, όχι μόνο στον αγώνα ενάντια στην παλιά αστική-μοναρχική Ρωσία (που ο ιμπεριαλισμός πασχίζει να επανεγκαθιδρύσει, με τη βοήθεια των Λευκών Στρατών του Κολτσάκ, του Ντενίκιν, του Γιουντένιτς, του Βράνγκελ, και άλλων) αλλά και στον αγώνα ενάντια στους εθνικούς στρατούς εκείνων των «δημοκρατιών» που «φυτεύει» για δικό του όφελος ο παγκόσμιος ιμπεριαλισμός (Φινλανδία, Εσθονία, Λετονία, Πολωνία).

Στη σφαίρα της οικονομίας, η Σοβιετική Δημοκρατία επιτέλεσε ένα σπουδαίο θαύμα, λόγω του γεγονότος, και μόνο, ότι κατάφερε να διατηρηθεί κατά τη διάρκεια των τριών πρώτων σκληρών και τρομερά δύσκολων χρόνων. Παραμένει άθικτη και συνεχίζει να αναπτύσσεται, γιατί απέσπασε τα εργαλεία της εκμετάλλευσης από τα χέρια της αστικής τάξης και τα μετέτρεψε σε μέσα σχεδιασμένης οικονομίας.

Ενώ αντιμετώπιζε έναν ορυμαγδό μαχών κατά μήκος των ατελείωτων πολεμικών μετώπων της, η σοβιετική Ρωσία δεν άφησε να ξεγλιστρήσει καμία ευκαιρία για οικονομική και πολιτιστική οικοδόμηση. Στο διάστημα ανάμεσα στη συντριπτική ήττα του Ντενίκιν και τη δολοφονική επίθεση της Πολωνίας, η σοβιετική εξουσία επιχείρησε μια εκτεταμένη οργάνωση στρατολόγησης εργατών, εισήγαγε μια πιο ακριβολόγα καταγραφή και χρήση των δυνάμεων και των μέσων παραγωγής, τράβηξε τμήματα του στρατού στην ολοκλήρωση βιομηχανικών έργων και, πάνω από όλα, άρχισε την αποκατάσταση του δικτύου μεταφορών.

Μόνο το μονοπώλιο του σοσιαλιστικού κράτους πάνω στα αναγκαία για την επιβίωση μέσα, ταυτόχρονα με τον ανηλεή αγώνα ενάντια στην κερδοσκοπία, έσωσε τις ρωσικές πόλεις από την πείνα και έκανε δυνατή την προμήθεια του Κόκκινου Στρατού με τρόφιμα. Μόνο η ενοποίηση από το κράτος των διασκορπισμένων εργοστασίων, των βιομηχανικών εγκαταστάσεων, των ιδιόκτητων σιδηροδρόμων και πλοίων εξασφάλισε τη δυνατότητα παραγωγής και μεταφοράς.

Η συγκεντροποίηση της βιομηχανίας και των μεταφορών στα χέρια της κρατικής καθοδήγησης οδηγεί, μέσω της τυποποίησης, στο σοσιαλιστικό μετασχηματισμό της ίδιας της τεχνολογίας. Μόνο πάνω στις αρχές του σοσιαλισμού, είναι δυνατό να καθοριστεί ο ελάχιστος αριθμός του είδους των ατμομηχανών σιδηροδρόμου, των φορτηγών και των ατμόπλοιων που πρέπει να κατασκευαστούν και να επισκευαστούν, καθώς και να συνεχίζεται, και περιοδικά να τυποποιείται, η μαζική παραγωγή μηχανών και των εξαρτημάτων τους, εξασφαλίζοντας έτσι αμέτρητα πλεονεκτήματα, από την κρίσιμη πλευρά της ανόδου της παραγωγικότητας της εργασίας. Η οικονομική πρόοδος, η επιστημονική οργάνωση της βιομηχανίας, η εισαγωγή του

τεϊλορικού μοντέλου —απαλλαγμένου από τα καπιταλιστικά-εκμεταλλευτικά χαρακτηριστικά του— δεν αντιμετωπίζουν πλέον κανένα εμπόδιο στη σοβιετική Ρωσία, εκτός από εκείνα που παρεμβάλλονται από το εξωτερικό, μέσω της ιμπεριαλιστικής βίας.

Την εποχή που τα εθνικά συμφέροντα, συγκρουόμενα με τις ιμπεριαλιστικές καταπατήσεις, αποτελούν μια συνεχή πηγή ατελείωτων συγκρούσεων, εξεγέρσεων και πολέμων σε όλο τον κόσμο, η σοσιαλιστική Ρωσία έδειξε πόσο ανώδυνα μπορεί το εργατικό κράτος να συμβιβάσει τις εθνικές αξιώσεις με τις αξιώσεις της οικονομικής ζωής, απαλλάσσοντας τις πρώτες από το σωβινισμό και απελευθερώνοντας τις δεύτερες από τον ιμπεριαλισμό. Ο σοσιαλισμός αγωνίζεται να φέρει την ένωση όλων των περιοχών, όλων των επαρχιών και όλων των εθνικοτήτων, μέσω ενός ενοποιητικού οικονομικού σχεδιασμού. Ο οικονομικός συγκεντρωτισμός, απελευθερωμένος από την εκμετάλλευση τόσο της μιας τάξης από την άλλη όσο και τους ενός έθνους από το άλλο και, συνεπώς, εξίσου ευεργετικός για όλους, μπορεί να θεσπιστεί χωρίς να παραβιάζει με κανένα τρόπο, την πραγματική ελευθερία της εθνικής ανάπτυξης.

Το παράδειγμα της σοβιετικής Ρωσίας δίνει τη δυνατότητα στους λαούς της Κεντρικής Ευρώπης, των Νοτιοανατολικών Βαλκανίων, των βρετανικών κτήσεων, σε όλα τα καταπιεσμένα έθνη και φυλές, στους Αιγυπτίους και τους Τούρκους, τους Ινδιάνους και τους Πέρσες, τους Ιρλανδούς και τους Βούλγαρους να πειστούν ότι η αδελφική συνεργασία όλων των εθνικών ομάδων της ανθρωπότητας είναι πραγματοποιήσιμη, μόνο μέσω μιας Ομοσπονδίας Σοβιετικών Δημοκρατιών.

Η επανάσταση μετέτρεψε τη Ρωσία στο πρώτο προλεταριακό κράτος. Στα τρία χρόνια της ύπαρξής του, τα σύνορά του υπέστησαν συνεχείς αλλαγές. Συρρικνώθηκαν κάτω από την εξωτερική στρατιωτική πίεση του παγκόσμιου ιμπεριαλισμού. Επεκτάθηκαν κάθε φορά που αυτή η πίεση χαλάρωσε. Ο αγώνας για τη σοβιετική Ρωσία συγχωνεύτηκε με τον αγώνα ενάντια στον παγκόσμιο καπιταλισμό. Το ζήτημα της σοβιετικής Ρωσίας έχει γίνει το κριτήριο με το οποίο κρίνονται όλες οι οργανώσεις της εργατικής τάξης. Η γερμανική Σοσιαλδημοκρατία διέπραξε τη δεύτερη μεγαλύτερη προδοσία της μετά την προδοσία της 4ης Αυγούστου 1914 —και την μεγαλύτερη αν κρίνουμε τον βαθμό της ατιμίας— όταν, για να αποκτήσει τον έλεγχο της κυβέρνησης, επεδίωξε την προστασία του δυτικού ιμπεριαλισμού και όχι τη συμμαχία με την επανάσταση στην Ανατολή. Μια σοβιετική Γερμανία ενωμένη με τη σοβιετική Ρωσία θα αντιπροσώπευε μια δύναμη που θα ξεπερνούσε, ήδη από την αρχή, όλα τα καπιταλιστικά κράτη μαζί!

Η Κομουνιστική Διεθνής ανακήρυξε την υπόθεση της σοβιετικής Ρωσίας δική της υπόθεση. Το παγκόσμιο προλεταριάτο δεν θα βάλει το σπαθί του στη θήκη, μέχρι η σοβιετική Ρωσία να αποτελέσει ένα κρίκο της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας των Σοβιετικών Δημοκρατιών.

V. Η Προλεταριακή Επανάσταση και η Κομουνιστική Διεθνής

Ο εμφύλιος πόλεμος βρίσκεται στην ημερήσια διάταξη σε όλον τον κόσμο. Το λάβαρό του είναι η Σοβιετική Εξουσία.

Ο καπιταλισμός προλεταριοποίησε τεράστιες μάζες της ανθρωπότητας. Ο ιμπεριαλισμός ταρακούνησε αυτές τις μάζες και τις έβαλε στον επαναστατικό δρόμο. Η

ίδια η έννοια του όρου «μάζες» έχει υποστεί αλλαγή τα τελευταία χρόνια. Εκείνα τα στοιχεία που την εποχή του κοινοβουλευτισμού και του τρεϊντγιουνιονισμού, θεωρούνταν μάζες έχουν τώρα μετατραπεί σε εργατική αριστοκρατία. Εκατομμύρια και δεκάδες εκατομμύρια αυτών που πρώτα ζούσαν απόβλητοι από την πολιτική ζωή έχουν σήμερα μεταμορφωθεί σε επαναστατικές μάζες. Ο πόλεμος τους αφύπνισε όλους. Ξύπνησε το πολιτικό ενδιαφέρον των πιο καθυστερημένων στρωμάτων: τους δημιούργησε ψευδαισθήσεις και ελπίδες, και τους εξαπάτησε. Η συντεχνιακή διαίρεση της εργασίας με το πνεύμα κάστας που δημιουργεί, η σχετική σταθερότητα των συνθηκών διαβίωσης των ανώτερων προλεταριακών στρωμάτων, η ανόητη και απαθής απελπισία μέσα στα πολυπληθή κατώτερα στρώματα, με λίγα λόγια, τα κοινωνικά θεμέλια των παλιών μορφών του εργατικού κινήματος έχουν αποσυρθεί στο παρελθόν, χωρίς επιστροφή. Νέα εκατομμύρια μπήκαν στον αγώνα.

Οι γυναίκες που έχασαν τους άντρες και τους πατεράδες τους και αναγκάστηκαν να πάρουν τις θέσεις τους στις τάξεις της εργασίας μπαίνουν μαζικά στο κίνημα. Η εργαζόμενη νεολαία, που έχει μεγαλώσει μέσα στα αστραπόβροντα του Παγκόσμιου Πολέμου, χαιρετίζει την επανάσταση σαν έμφυτο στοιχείο της.

Στις διάφορες χώρες, ο αγώνας περνάει από διαφορετικά στάδια. Πρόκειται όμως για τον τελικό αγώνα. Δεν είναι σπάνιο τα κύματα του κινήματος να καταλήγουν σε ξεπερασμένες οργανωτικές μορφές, στις οποίες προσδίδουν προσωρινή ζωντάνια. Εδώ και εκεί, στην επιφάνεια της πλημμυρίδας, επιπλέουν παλιές ταμπέλες και μισοξεχασμένα συνθήματα. Τα ανθρώπινα μυαλά είναι ακόμα γεμάτα από πολύ σύγχυση, πολλές σκιές, προκαταλήψεις και αυταπάτες. Αλλά, στο σύνολό του, το κίνημα έχει έναν πρωτοφανή επαναστατικό χαρακτήρα. Τους αγκαλιάζει όλους και είναι ακαταμάχητο. Απλώνεται, δυναμώνει και αυτοκαθαρίζεται. Και εξαλείφει όλα τα παλιά σκουπίδια. Δεν θα σταματήσει προτού να επιφέρει την κυριαρχία του παγκόσμιου προλεταριάτου.

Η βασική μορφή αυτού του κινήματος είναι η απεργία. Η απλούστερη και ισχυρότερη αιτία του βρίσκεται στην αύξηση των τιμών των απολύτως αναγκαίων αγαθών. Όχι σπάνια, οι απεργίες προκύπτουν από μεμονωμένες τοπικές συγκρούσεις. Εκδηλώνουν την ανυπομονησία των μαζών απέναντι στο σοσιαλιστικό κοινοβουλευτικό συνονθύλευμα.

Έχουν τις ρίζες τους στο αίσθημα αλληλεγγύης με τους καταπιεσμένους όλων των χωρών, συμπεριλαμβανομένων των καταπιεσμένων των χωρών τους. Συνδυάζουν οικονομικά και πολιτικά συνθήματα. Όχι σπάνια, στο εσωτερικό τους συνδυάζονται υπολείμματα του ρεφορμισμού, με αιτήματα από το πρόγραμμα της σοσιαλιστικής επανάστασης. Εξασθενούν, σταματούν, μόνο για να ξαναναστηθούν, ταρακουνώντας τα θεμέλια της παραγωγής, κρατώντας τον κρατικό μηχανισμό κάτω από συνεχή πίεση και οδηγώντας την αστική τάξη σε όλο και μεγαλύτερη φρενίτιδα, καθώς χρησιμοποιούν κάθε πρόφαση για να στείλουν τους χαιρετισμούς τους στη σοβιετική Ρωσία. Τα προαισθήματα των εκμεταλλευτών δεν είναι αβάσιμα, γιατί αυτές οι χαοτικές απεργίες είναι στην πραγματικότητα το σοσιαλεπαναστατικό προσκλητήριο και η κινητοποίηση του διεθνούς προλεταριάτου.

Η βαθιά αλληλεξάρτηση της μίας χώρας από την άλλη, που τόσο καταστροφικά αποκαλύφθηκε κατά τη διάρκεια του πολέμου, προσδίδει ιδιαίτερη σημασία στους κλάδους εργασίας που χρησιμεύουν στην σύνδεση των διαφόρων χωρών και τοποθε-

τεί τους εργαζόμενους στους σιδηροδρόμους και στις μεταφορές γενικά στην πιο περίοπτη θέση. Οι προλετάριοι στις μεταφορές είχαν την ευκαιρία να επιδείξουν μέρος της δύναμής τους στο μποϋκοτάζ της Λευκής Ουγγαρίας και της Λευκής Πολωνίας. Η απεργία και το μποϋκοτάζ, μέθοδοι στις οποίες κατέφυγε η εργατική τάξη στο ξεκίνημα των συνδικαλιστικών της αγώνων (δηλαδή ακόμα και πριν αρχίσει να χρησιμοποιεί τον κοινοβουλευτισμό) σήμερα προσλαμβάνουν πρωτοφανείς διαστάσεις, αποκτώντας μια νέα και απειλητική σημασία, παρόμοια με έναν καταιγισμό πυρών πριν την τελική επίθεση.

Η όλο και μεγαλύτερη αδυναμία του ατόμου μπροστά στην τυφλή αλληλεπίδραση των ιστορικών γεγονότων οδήγησε στα συνδικάτα, όχι μόνο τα νέα στρώματα των εργαζόμενων ανδρών και γυναικών, αλλά και τους υπαλλήλους, τους κρατικούς λειτουργούς και τους μικροαστούς διανοούμενους. Πριν από τη στιγμή που η προλεταριακή επανάσταση θα οδηγήσει, από ανάγκη, στη δημιουργία των Σοβιέτ (τα οποία αμέσως θα καταλάβουν κυρίαρχη θέση σε όλες τις παλιές μορφές οργάνωσης της εργασίας) οι μεροκαματιάρηδες τρέχουν μαζικά στα παραδοσιακά συνδικάτα, υπομένοντας, για την ώρα, τις παλιές τους μορφές, τα επίσημα προγράμματά τους, την κυρίαρχη αριστοκρατία τους, αλλά και εισάγοντας σε αυτές τις οργανώσεις μια διαρκώς αυξανόμενη και χωρίς προηγούμενο επαναστατική πίεση από τις μάζες των πολλών εκατομμυρίων εργαζομένων.

Οι κατώτεροι των κατώτερων —οι προλετάριοι των αγροτικών περιοχών, οι εργάτες γης— σηκώνουν το κεφάλι. Στην Ιταλία, τη Γερμανία και σε άλλες χώρες, παρατηρούμε μια θαυμαστή ανάπτυξη του επαναστατικού κινήματος μέσα στους εργάτες γης και την αδελφική προσέγγισή τους με τους προλετάριους των αστικών κέντρων.

Τα φτωχότερα στρώματα της αγροτιάς αλλάζουν τη στάση τους προς το σοσιαλισμό. Ενώ οι δολοπλοκίες με τις οποίες οι κοινοβουλευτικοί ρεφορμιστές επιδιώκουν να εδραιωθούν (πατώντας πάνω στις προκαταλήψεις του μουζίκου για την ιδιοκτησία) δεν είχαν κανένα αποτέλεσμα, το γνήσιο επαναστατικό κίνημα των προλετάριων και ο αμείλικτος αγώνας τους ενάντια στους καταπιεστές έχουν γεννήσει αχτίδες ελπίδας μέσα στις καρδιές των πιο καθυστερημένων και των πιο αδαών και κατεστραμμένων αγροτών-ιδιοκτητών.

Ο ωκεανός της ανθρώπινης φτώχειας και άγνοιας είναι απύθμενος. Κάθε κοινωνικό στρώμα που ανεβαίνει στην επιφάνεια αφήνει, από κάτω του, ένα άλλο στρώμα έτοιμο να ανεβεί. Όμως η πρωτοπορία δεν χρειάζεται να περιμένει τους δυσκίνητους ουραγούς να βγουν στην επιφάνεια για να μπει στον αγώνα. Η δουλειά της αφύπνισης, της εξύψωσης και της διαπαιδαγώγησης των πιο καθυστερημένων τμημάτων θα επιτευχθεί από την εργατική τάξη, μόνο αφού πάρει την εξουσία.

Οι εργαζόμενοι στις αποικίες και στις μισοαποικίες αφυπνίστηκαν. Στις απέραντες περιοχές της Ινδίας, της Αιγύπτου, της Περσίας, που πάνω τους απλώνεται το γιγάντιο χταπόδι του αγγλικού ιμπεριαλισμού — σε αυτόν τον αχαρτογράφητο ανθρώπινο ωκεανό, τεράστιες εσωτερικές δυνάμεις είναι σε διαρκή διεργασία, στέλνοντας τεράστια κύματα που προκαλούν ρίγη στις μετοχές και στις καρδιές του Σίτι.

Στα κινήματα των λαών των αποικιών, το κοινωνικό στοιχείο αναμιγνύεται σε ποικίλες μορφές με το εθνικό στοιχείο αλλά και τα δύο στρέφονται ενάντια στον ιμπεριαλισμό. Οι αποικίες και οι καθυστερημένες χώρες γενικά, διατρέχουν την απόσταση από τα πρώτα ασταθή νηπιακά βήματα ως στις ώριμες μορφές του αγώνα, με ταχύ

βήμα, κάτω από την πίεση του σύγχρονου ιμπεριαλισμού και κάτω από την ηγεσία του επαναστατικού προλεταριάτου.

Η γόνιμη προσέγγιση των Μωαμεθανών και των μη Μωαμεθανών, που κρατούνται δέσμιοι κάτω από τη βρετανική και την ξένη κυριαρχία, το ξεκαθάρισμα του κινήματος εσωτερικά με την απομάκρυνση της επιρροής του ιερατείου και της σοβινιστικής αντίδρασης, ο ταυτόχρονος αγώνας ενάντια στους ξένους καταπιεστές και τους ντόπιους συνεργούς τους —τους φεουδάρχες, τους ιερείς και τους τοκογλύφους— όλα αυτά μεταμορφώνουν τον διογκούμενο στρατό της αποικιακής εξέγερσης σε μια μεγάλη ιστορική δύναμη, σε μια ισχυρή εφεδρεία για το παγκόσμιο προλεταριάτο.

Οι παρίες ξεσηκώνονται. Το αφυπνισμένο πνεύμα τους προσελκύεται ακόρεστα από τη σοβιετική Ρωσία, από τις μάχες των οδοφραγμάτων στους δρόμους των γερμανικών πόλεων, από την ανάπτυξη των απεργιακών αγώνων στη Μεγάλη Βρετανία, από την Κομουνιστική Διεθνή.

Ο σοσιαλιστής που βοηθάει άμεσα ή έμμεσα στη διαιώνιση της προνομιούχου θέσης ενός έθνους σε βάρος ενός άλλου, που συμβιβάζεται με την αποικιακή δουλεία, που τραβάει μια διαχωριστική γραμμή μεταξύ των φυλών πάνω στο ζήτημα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που βοηθάει την αστική τάξη των μητροπόλεων να διατηρήσει την κυριαρχία της πάνω στις αποικίες αντί να βοηθάει την ένοπλη εξέγερση των αποικιών, ο βρετανός σοσιαλιστής που παραλείπει να υποστηρίξει με όλα τα δυνατά μέσα τις εξεγέρσεις της Ιρλανδίας, της Αιγύπτου και της Ινδίας ενάντια στην πλουτοκρατία του Λονδίνου — ένας τέτοιος σοσιαλιστής αξίζει να στιγματιστεί με δημόσιο εξευτελισμό αν όχι με μια σφαίρα αλλά σε καμία περίπτωση δεν αξίζει την εξουσιοδότηση ή την πίστη του προλεταριάτου.

Ωστόσο, η διεθνής επαναστατική δράση του προλεταριάτου ματαιώνεται, όχι τόσο από τα μισοκατεστραμμένα συρματοπλέγματα που παραμένουν στημένα ανάμεσα στις χώρες, από τον πόλεμο και μετά, όσο από τον εγωισμό, τον συντηρητισμό, τη βλακεία και την προδοσία των παλιών κομματικών και συνδικαλιστικών οργανώσεων που αναρριχήθηκαν στην πλάτη του κατά την προηγούμενη περίοδο.

Οι ηγέτες των παλιών συνδικάτων χρησιμοποιούν κάθε μέσο για να εξουδετερώσουν τον επαναστατικό αγώνα των εργαζόμενων μαζών και να τον παραλύσουν ή, εάν δεν μπορούν να κάνουν διαφορετικά, μπαίνουν επικεφαλείς των απεργιών, ώστε να είναι πιο σίγουροι ότι θα τις αχρηστεύσουν με υπόγειες μηχανορραφίες.

Η ιστορική προδοσία που διαπράχθηκε από τη διεθνή Σοσιαλδημοκρατία δεν έχει όμοιά της στα χρονικά της πάλης ενάντια στην καταπίεση. Οι πιο τρομερές συνέπειές της εκδηλώθηκαν στη Γερμανία. Η ήττα του γερμανικού ιμπεριαλισμού ήταν ταυτόχρονα και ήττα του καπιταλιστικού οικονομικού συστήματος. Εκτός από το προλεταριάτο, δεν υπήρχε καμία άλλη τάξη που να μπορεί να διεκδικήσει την κρατική εξουσία. Η επιτυχία της σοσιαλιστικής ανατροπής ήταν αρκούντως εξασφαλισμένη από την τεχνολογική ανάπτυξη και από την αριθμητική δύναμη και το υψηλό πολιτιστικό επίπεδο της εργατικής τάξης. Αλλά η γερμανική Σοσιαλδημοκρατία έκλεισε το δρόμο μέσω του οποίου θα μπορούσε να επιτευχθεί αυτό το καθήκον. Με περίπλοκους ελιγμούς, στους οποίους η πανουργία συναγωνίζονταν τη βλακεία, μπόρεσε να εκτρέψει την ενεργητικότητα του προλεταριάτου από το φυσικό και αναγκαίο καθήκον του: την κατάκτηση της εξουσίας.

Για σειρά δεκαετιών, η Σοσιαλδημοκρατία εργάζονταν για να κερδίσει την εμπι-

στοσύνη των προλεταριακών μαζών, μόνο και μόνο για να θέσει, όταν ήρθε η κρίσιμη στιγμή και όταν διακυβεύονταν η ύπαρξη της αστικής κοινωνίας, το κύρος της στην υπηρεσία των εκμεταλλευτών.

Η προδοσία του φιλελευθερισμού και η κατάρρευση της αστικής δημοκρατίας είναι ασήμαντα επεισόδια σε σύγκριση με την τερατώδη προδοσία των εργαζόμενων τάξεων από τα σοσιαλιστικά κόμματα. Ακόμη και ο ρόλος που έπαιξε η Εκκλησία, ο κεντρικός μηχανισμός παραγωγής συντηρητισμού, όπως την χαρακτήρισε ο Λόιντ Τζορτζ, συρρικνώνεται δίπλα στον αντισοσιαλιστικό ρόλο της 2ης Διεθνούς.

Η Σοσιαλδημοκρατία κατά τη διάρκεια του πολέμου, δικαιολόγησε την προδοσία της επανάστασης με το σύνθημα «Εθνική Άμυνα». Η αντεπαναστατική πολιτική της που επακολούθησε τη σύναψη της ειρήνης, περιβλήθηκε με το σύνθημα για «Δημοκρατία». «Εθνική Άμυνα» και «Δημοκρατία», να οι επίσημες συνταγές παράδοσης του προλεταριάτου στη θέληση της αστικής τάξης.

Αυτό όμως δεν αρκεί για να μετρηθεί το βάθος της κατάπτωσης. Στην εφαρμογή της πολιτικής της υπεράσπισης του καπιταλιστικού συστήματος, η Σοσιαλδημοκρατία υποχρεώνεται, ακολουθώντας κατά πόδας την αστική τάξη, να τσαλαπατήσει ανοιχτά τόσο την «εθνική άμυνα» όσο και τη «δημοκρατία». Ο Σάιντεμαν και ο Έμπερτ γλύφουν τα χέρια του γαλλικού ιμπεριαλισμού, του οποίου τη βοήθεια επιδιώκουν ενάντια στη σοβιετική επανάσταση. Ο Νόσκε έχει γίνει η προσωποποίηση του Λευκού Τρόμου της αστικής αντεπανάστασης.

Ο Άλμπερτ Τόμας γίνεται ο πληρωμένος υπάλληλος της Κοινωνίας των Εθνών, αυτού του βρωμερού πρακτορείου του ιμπεριαλισμού. Ο Βαντερβέλντε, η γεμάτη ευφράδεια ενσάρκωση της επιπολαιότητας της 2ης Διεθνούς της οποίας ηγούνταν, γίνεται ο Υπουργός του Βασιλέως, δηλαδή συνεργός του Ντελακρουά που είναι μέλος του Εκκλησιαστικού Κόμματος, υπερασπιστής των βέλγων καθολικών ιερέων και συνήγορος των καπιταλιστικών βαρβαροτήτων ενάντια στους μαύρους στην βελγική αποικία του Κονγκό.

Ο Χέντερσον που μιμείται τους σπουδαίους άντρες της αστικής τάξης και που εμφανίζεται στη σκηνή τη μια στιγμή σαν Υπουργός παρά τη Μεγαλειότητά του και την άλλη σαν μέλος της εργατικής αντιπολίτευσης απέναντι στην Βασιλική Υψηλότητά Του, ή ο Τομ Σόου που απαιτεί από τη σοβιετική κυβέρνηση έγγραφες και τεκμηριωμένες αποδείξεις για το ότι υπάρχουν απατεώνες, κλέφτες και ψευδομάρτυρες στην κυβέρνηση του Λονδίνου — τι είναι όλοι αυτοί οι κύριοι, αν όχι ορκισμένοι εχθροί της εργατικής τάξης;

Ο Ρένερ και ο Σέιτζ, ο Νέμεκ και ο Τουσάρ, ο Τροέλστρα και ο Μπράντιγκ, ο Νταζίνσκι και ο Τσχέιζε — ο καθένας τους μεταφράζει την επονείδιστη κατάρρευση της 2ης Διεθνούς στη δικολαβίστικη γλώσσα της δικής του ασήμαντης κυβέρνησης.

Τελικά, ο Καρλ Κάουτσκι, πρώην μαρξιστής και πρώην θεωρητικός της 2ης Διεθνούς, έγινε ο κλαψιάρης ιδιαίτερος σύμβουλος του απεργοσπαστικού τύπου όλου του κόσμου.

Κάτω από την πίεση των μαζών, τα πιο ελαστικά τμήματα του παλιού Σοσιαλισμού άλλαξαν το παρουσιαστικό και το χρωματισμό τους, χωρίς όμως να αλλάξουν στην ουσία. Αποχωρούν, ή ετοιμάζονται να αποχωρήσουν, από τη 2η Διεθνή και εντωμεταξύ αποτραβιούνται σταθερά, όπως συνήθως, από κάθε γνήσια μαζική και επαναστατική δράση, ακόμα και από κάθε σοβαρή προετοιμασία για δράση.

Για να χαρακτηρίσουμε, και την ίδια στιγμή να στιγματίσουμε, τους πρωταγωνιστές αυτής της μασκαράτας αρκεί να επισημάνουμε ότι το Σοσιαλιστικό Κόμμα Πολωνίας, του οποίου ηγείται ο Νταζίνσκι και το οποίο πατρονάρει ο Πιλσούτσκι, αυτό το κόμμα του μικροαστικού κυνισμού και του φανατικού σωβινισμού, ανακοίνωσε την αποχώρησή του από τη 2η Διεθνή.

Η κυρίαρχη κοινοβουλευτική ελίτ του Σοσιαλιστικού Κόμματος Γαλλίας, που τώρα καταψηφίζει τον προϋπολογισμό και τη Συνθήκη των Βερσαλλιών, παραμένει στην ουσία της ένας από τους στυλοβάτες της αστικής δημοκρατίας. Αυτές οι αντιπολιτευτικές κινήσεις προχωρούν μόνο τόσο όσο είναι αναγκαίο για να ξανακερδίζουν, από καιρό σε καιρό, την μισοεμπιστοσύνη των πιο συντηρητικών στρωμάτων του προλεταριάτου.

Όσον αφορά τα θεμελιώδη ζητήματα της ταξικής πάλης, ο γαλλικός κοινοβουλευτικός σοσιαλισμός συνεχίζει μέχρι τώρα να συντρίβει τη θέληση του προλεταριάτου, ενσταλάζοντας στους εργάτες την αντίληψη ότι η παρούσα στιγμή δεν είναι ευνοϊκή για την κατάκτηση της εξουσίας, γιατί η Γαλλία είναι πολύ κατεστραμμένη, όπως δεν ήταν ευνοϊκή και χτες, εξαιτίας του πολέμου, ενώ τις παραμονές του πολέμου, αυτό που εμπόδιζε ήταν η βιομηχανική ανάπτυξη και, ακόμα νωρίτερα, ήταν η βιομηχανική κρίση. Παράλληλα με τον κοινοβουλευτικό σοσιαλισμό —και χωρίς καθόλου να τον υπερβαίνει— υπάρχει ο φλύαρος και ανειλικρινής συνδικαλισμός της φίρμας Ζουό και Σία.

Η δημιουργία στη Γαλλία ενός δυνατού, στέρεα ενωμένου και πειθαρχημένου Κομουνιστικού Κόμματος είναι ζήτημα ζωής και θανάτου για το γαλλικό προλεταριάτο.

Μέσα στις απεργίες και τις εξεγέρσεις, εκπαιδεύεται και σκληραγωγείται μια νέα γενιά εργαζομένων στη Γερμανία. Κερδίζουν τις εμπειρίες τους με αντίτιμο θύματα που ο αριθμός τους ανεβαίνει όσο περισσότερο το Ανεξάρτητο Σοσιαλιστικό Κόμμα συνεχίζει να παραμένει κάτω από την επιρροή των συντηρητικών σοσιαλδημοκρατών και των οπαδών της ρουτίνας, οι οποίοι εξακολουθούν να λαχταρούν τη Σοσιαλδημοκρατία των ημερών του Μπέμπελ, δεν καταλαβαίνουν το χαρακτήρα της σημερινής επαναστατικής εποχής, ζαρώνουν από το φόβο του εμφύλιου πολέμου και της επανάστασης, παίζουν στην ουρά των γεγονότων και ζουν με την προσμονή ενός θαύματος το οποίο θα τους απαλλάξει από την ανικανότητά τους. Στην έξαψη της μάχης, το κόμμα της Ρόζας Λούξεμπουργκ και του Καρλ Λίμπνεχτ διδάσκει τους γερμανούς εργάτες πώς να βρίσκουν το σωστό δρόμο.

Η εφαρμογή της μηχανιστικής επανάληψης είναι τόσο ριζωμένη στα κορυφαία στελέχη του εργατικού κινήματος στη Βρετανία, που δεν νιώθουν καν την ανάγκη να επανεξοπλίσουν τους εαυτούς τους: οι ηγέτες του βρετανικού Εργατικού Κόμματος είναι πεισματικά αποφασισμένοι να παραμείνουν μέσα στα πλαίσια της 2ης Διεθνούς.

Σε μια εποχή που η εξέλιξη των γεγονότων, στη διάρκεια των πρόσφατων χρόνων, υπονόμευσε τη σταθερότητα της οικονομικής ζωής στη συντηρητική Αγγλία και έκανε τις εργαζόμενες μάζες πιο δεκτικές σ' ένα επαναστατικό πρόγραμμα — σε μια τέτοια εποχή, ο επίσημος μηχανισμός του αστικού έθνους (ο Βασιλικός Οίκος των Ουίνσδορ, η Βουλή των Λόρδων, το Κοινοβούλιο, η Εκκλησία, τα συνδικάτα, το Εργατικό Κόμμα, ο Γεώργιος ο 5ος, ο Αρχιεπίσκοπος του Καντέρμπουρι και ο Χέ-

ντερσον) παραμένει άθικτος σαν ένα πανίσχυρο αυτόματο φρένο πάνω στην ανάπτυξη. Μόνο το Κομουνιστικό Κόμμα — ένα κόμμα απελευθερωμένο από τη ρουτίνα και το σεχταρισμό, και στενά δεμένο με τις μαζικές οργανώσεις θα μπορέσει να αντιπαραθέσει τον απλό λαό του προλεταριάτου σε αυτήν την επίσημη αριστοκρατία.

Στην Ιταλία, όπου η ίδια η αστική τάξη παραδέχεται ανοιχτά ότι το κλειδί για τη μελλοντική μοίρα της χώρας βρίσκεται στα χέρια του Σοσιαλιστικού Κόμματος, η πολιτική που ακολούθησε η δεξιά πτέρυγα με επικεφαλής τον Τουράτι, ήταν να εκτρέψει την προλεταριακή επανάσταση που αναπτύσσεται ρωμαλέα, στο κανάλι του κοινοβουλευτικού ρεφορμισμού. Στην παρούσα στιγμή, αυτό το εσωτερικό σαμποτάζ αντιπροσωπεύει τη μεγαλύτερη απειλή.

Προλετάριοι της Ιταλίας, θυμηθείτε τη μοίρα της Ουγγαρίας που μπήκε στα χρονικά της ιστορίας σαν μια τρομερή προειδοποίηση για τους προλετάριους: στον αγώνα για την εξουσία, όπως και μετά την κατάκτηση της εξουσίας, οι προλετάριοι πρέπει να σταθούν σταθερά στα πόδια τους, βάζοντας στην άκρη όλα τα αναποφάσιστα και διστακτικά στοιχεία και αντιμετωπίζοντας αμείλικτα όλες τις απόπειρες προδοσίας.

Οι αναταραχές που προκλήθηκαν από τον πόλεμο, ο οποίος έφερε στην αρχή του μια πρωτόγνωρη οικονομική κρίση, εγκαινίασαν ένα νέο κεφάλαιο στο εργατικό κίνημα των Ηνωμένων Πολιτειών, όπως επίσης και στις άλλες χώρες του δυτικού ημισφαιρίου. Η χρεοκοπία της μεγαλοστομίας και των ψεμάτων του Ουίλσον αποτελεί ταυτόχρονα και χρεοκοπία του αμερικάνικου σοσιαλισμού (που ήταν ένα μείγμα πασιφιστικών αυταπατών και ικανοτήτων φορτικού πωλητή, και που χρησίμευσε σαν πειθήνιο αριστερό συμπλήρωμα στον συνδικαλισμό των Κόμπερς και Σία). Η ενσωμάτωση των επαναστατικών προλεταριακών κομμάτων και οργανώσεων της αμερικάνικης ηπείρου (από την Αλάσκα ως το Ακρωτήρι Χορν) σε ένα στέρεα ενωμένο Αμερικάνικο Τμήμα της Κομουνιστικής Διεθνούς, που θα ορθώσει το ανάστημά του ενάντια στον πανίσχυρο εχθρό, τον ιμπεριαλισμό των ΗΠΑ — αυτό είναι το καθήκον που πρέπει να εκπληρωθεί, και θα εκπληρωθεί, στον αγώνα ενάντια σ' όλες τις δυνάμεις που θα κινητοποιήσει το δολάριο για τη δική του υπεράσπιση.

Δεν λείπουν οι προφάσεις από τους κυβερνητικούς και μισοκυβερνητικούς σοσιαλιστές των διαφόρων χωρών και μια απ' αυτές είναι και η κατηγορία ότι οι κομουνιστές, με τις αδιάλλακτες τακτικές τους, ενεργοποιούν την αντεπανάσταση και τη βοηθούν να κινητοποιήσει τις δυνάμεις της. Αυτή η πολιτική κατηγορία δεν είναι τίποτα άλλο παρά μια καθυστερημένη παρωδία των πανάρχαιων καταγγελιών των φιλελεύθερων. Αυτοί πάντα διατείνονται ότι η ανεξάρτητη πάλη του προλεταριάτου οδηγεί του πλούσιους στο στρατόπεδο της αντίδρασης. Αυτό είναι αδιαμφισβήτητο. Εάν η εργατική τάξη απέφευγε να υπερβεί τα θεμέλια της καπιταλιστικής κυριαρχίας, η αστική τάξη δεν θα χρειαζόταν κατασταλτικά μέτρα. Η ίδια η έννοια της αντεπανάστασης δεν θα εμφανίζονταν εάν οι επαναστάσεις ήταν άγνωστες στην ιστορία. Το ότι οι εξεγέρσεις του προλεταριάτου συνεπάγονται αναπόφευκτα την οργάνωση της αστικής τάξης για την αυτοάμυνα και την αντεπίθεσή της, απλώς σημαίνει ότι η επανάσταση είναι η πάλη ανάμεσα σε δύο ασυμβίβαστες τάξεις, που δεν μπορεί να τελειώσει παρά μόνο με την τελική νίκη της μιας από αυτές.

Ο Κομουνισμός απορρίπτει με περιφρόνηση την πολιτική που έγκειται στο να κρατά τις μάζες αδρανείς, εκφοβίζοντάς τις με το ρόπαλο της αντεπανάστασης.

Στην αποσύνθεση και το χάος του καπιταλιστικού κόσμου, που η θανάσιμη αγωνία του απειλεί να καταστρέψει όλον τον ανθρώπινο πολιτισμό, η Κομουνιστική Διεθνής αντιπαραθέτει την ενωμένη πάλη του παγκόσμιου προλεταριάτου για την κατάργηση της ατομικής ιδιοκτησίας στα μέσα παραγωγής και για την ανοικοδόμηση της εθνικής και παγκόσμιας οικονομίας στη βάση ενός μοναδικού οικονομικού σχεδιασμού που θα τον θεμελιώσει και θα τον πραγματοποιήσει μια κοινωνία παραγωγών, μια κοινωνία αλληλεγγύης.

Με τη συγκέντρωση εκατομμυρίων ανθρώπων του μόχθου, σε όλα τα μέρη του κόσμου, γύρω από το λάβαρο της δικτατορίας του προλεταριάτου και της διακυβέρνησης σοβιετικού τύπου, η Κομουνιστική Διεθνής ξεκαθαρίζει, χτίζει και οργανώνει τις δικές της γραμμές, μέσα στην έξαψη της πάλης.

Η Κομουνιστική Διεθνής είναι το κόμμα της επαναστατικής διαπαιδαγώγησης του παγκόσμιου προλεταριάτου. Απορρίπτει όλες εκείνες τις οργανώσεις και τις ομάδες που, ανοιχτά ή καλυμμένα, αποβλακώνουν, αποθαρρύνουν και αποδυναμώνουν το προλεταριάτο, παροτρύνοντάς το να γονατίσει μπροστά στους φετιχισμούς που αποτελούν το προσωπείο της δικτατορίας της αστικής τάξης: τη νομιμότητα, τη δημοκρατία, την εθνική άμυνα, κ.λπ.

Ούτε μπορεί η Κομουνιστική Διεθνής να αποδεχτεί στις γραμμές της, αυτές τις οργανώσεις που αφού καταχωρήσουν τη δικτατορία του προλεταριάτου στα προγράμματα τους, συνεχίζουν να ασκούν μια πολιτική που ολοφάνερα βασίζεται στην ειρηνική λύση της ιστορικής κρίσης. Η απλή αναγνώριση του σοβιετικού συστήματος δεν τακτοποιεί τίποτα. Η σοβιετική μορφή οργάνωσης δεν κατέχει μαγικές δυνάμεις. Η επαναστατική εξουσία βρίσκεται μέσα στο ίδιο το προλεταριάτο. Είναι αναγκαίο το προλεταριάτο να εξεγερθεί για την κατάκτηση της εξουσίας — τότε, και μόνο τότε, η σοβιετική οργάνωση αποκαλύπτει τις ιδιότητές της, σαν ένα αναντικατάστατο εργαλείο στα χέρια του προλεταριάτου.

Η Κομουνιστική Διεθνής απαιτεί την εκδίωξη από τις γραμμές του εργατικού κινήματος όλων εκείνων των ηγετών που άμεσα ή έμμεσα εμπλέκονται στην πολιτική συνεργασίας με την αστική τάξη. Χρειαζόμαστε ηγέτες που δεν θα έχουν καμία άλλη στάση απέναντι στην αστική κοινωνία πέρα από το θανάσιμο μίσος, ηγέτες που θα οργανώνουν το προλεταριάτο για μια ασυμβίβαστη πάλη και που θα είναι έτοιμοι να οδηγήσουν έναν εξεγερμένο στρατό μέσα στη μάχη, που δεν θα σταματήσουν στα μέσα της διαδρομής, ότι κι αν συμβεί, και που δεν θα φοβηθούν να προσφύγουν σε ανελέητα μέτρα εναντίον όλων εκείνων που ίσως προσπαθήσουν να τους σταματήσουν με τη βία.

Η Κομουνιστική Διεθνής είναι το παγκόσμιο κόμμα της προλεταριακής εξέγερσης και της προλεταριακής δικτατορίας. Δεν έχει σκοπούς και καθήκοντα διαφορετικά απ' αυτά της εργατικής τάξης. Οι διεκδικήσεις μικρών ομάδων, που η καθεμία θέλει να σώσει την εργατική τάξη με το δικό της τρόπο, είναι ξένες και εχθρικές προς το πνεύμα της Κομουνιστικής Διεθνούς. Η Κομουνιστική Διεθνής δεν κατέχει καμία πανάκεια ή μαγική φόρμουλα αλλά βασίζεται στη διεθνή εμπειρία του παρελθόντος και του παρόντος της εργατικής τάξης. Αφαιρεί απ' αυτή την εμπειρία όλα τα λάθη και τις παρεκκλίσεις. Γενικεύει τις κατακτήσεις που έγιναν και αναγνωρίζει και υιοθετεί μόνο εκείνες τις επαναστατικές «συνταγές» που είναι «συνταγές» μαζικής δράσης.

Η συνδικαλιστική οργάνωση, η οικονομική και πολιτική απεργία, το μποϋκοτάζ, οι κοινοβουλευτικές και δημοτικές εκλογές, η νόμιμη και παράνομη αγκιτάτσια, οι οργανώσεις μέσα στον στρατό, ο συνεταιρισμός, το οδόφραγμα — καμία από τις μορφές οργάνωσης ή πάλης που δημιουργήθηκαν από το εργατικό κίνημα, όπως αυτό εξελίσσεται, δεν απορρίπτονται από την Κομουνιστική Διεθνή αλλά και καμία δεν επιλέγεται για να καθαγιαστεί σαν πανάκεια.

Το σοβιετικό σύστημα δεν είναι μια αφηρημένη αρχή που αντιπαρατίθεται από τους κομουνιστές στην αρχή του κοινοβουλευτισμού. Το σοβιετικό σύστημα είναι ένας ταξικός μηχανισμός που προορίζεται να καταργήσει τον κοινοβουλευτισμό και να πάρει τη θέση του κατά τη διάρκεια της πάλης και σαν αποτέλεσμα της πάλης. Διεξάγοντας μια ανελέητη πάλη ενάντια στο ρεφορμισμό, μέσα στα συνδικάτα, και ενάντια στον κοινοβουλευτικό κρετινισμό και καριερισμό, η Κομουνιστική Διεθνής περιφρονεί όλες τις σεχταριστικές προσκλήσεις για να εγκαταλείψει τις γραμμές συνδικαλιστικών οργανώσεων με τα πολλά εκατομμύρια μέλη ή για να γυρίσει την πλάτη στους θεσμούς του κοινοβουλευτισμού και της διακυβέρνησης του δήμου. Οι Κομουνιστές δεν ξεχωρίζουν τους εαυτούς τους από τις μάζες που εξαπατώνται και προδίδονται από τους ρεφορμιστές και τους πατριώτες, αλλά προσπαθούν να ασυμβίβαστα να αντιπαρατεθούν με τους τελευταίους (μέσα στις μαζικές οργανώσεις και τους θεσμούς που εγκαθίδρυσε η αστική κοινωνία) ώστε να τους ανατρέψουν πιο σίγουρα και πιο γρήγορα.

Κάτω από την αιγίδα της 2ης Διεθνούς, οι μέθοδοι της ταξικής οργάνωσης και της ταξικής πάλης (που είχαν σχεδόν αποκλειστικά νόμιμο χαρακτήρα) αποδείχθηκε ότι σε τελευταία ανάλυση υφίστανται τον έλεγχο και την καθοδήγηση της αστικής τάξης (που χρησιμοποιεί τους ρεφορμιστές πράκτορές της σαν χαλινάρι πάνω στην επαναστατική τάξη). Όμως η Κομουνιστική Διεθνής αρπάζει το χαλινάρι από τα χέρια της αστικής τάξης, κατακτάει όλες τις μεθόδους και τις οργανώσεις του εργατικού κινήματος, τις ενοποιεί όλες κάτω από την επαναστατική ηγεσία της και, μέσα απ' αυτές, θέτει μπροστά στο προλεταριάτο έναν μόνο στόχο: την κατάκτηση της εξουσίας ώστε να καταργηθεί το αστικό κράτος και να εγκαθιδρυθεί η κομουνιστική κοινωνία.

Σε όλη αυτήν τη δουλειά, είτε σαν ηγέτης μιας επαναστατικής απεργίας ή σαν οργανωτής μυστικών ομάδων ή σαν γραμματέας ενός συνδικάτου ή σαν αγκιτάτορας στις μαζικές συναντήσεις, είτε σαν αντιπρόσωπος, εργάτης συνεταιρισμού ή μαχητής στα οδοφράγματα, ο κομουνιστής πάντα παραμένει πιστός στις αρχές του σαν πειθαρχημένο μέλος του κομουνιστικού κόμματος, σαν μαχητής γεμάτος ζήλο και σαν θανάσιμος εχθρός της καπιταλιστικής κοινωνίας, των οικονομικών θεμελίων της, της κρατικής μορφής της, των δημοκρατικών ψεμάτων της, της θρησκείας και της ηθικής της. Είναι ένας γεμάτος αυτοθυσία στρατιώτης της προλεταριακής επανάστασης και ένας ακούραστος αγγελιοφόρος της νέας κοινωνίας.

Εργαζόμενοι άντρες και γυναίκες! Σε αυτήν τη γη υπάρχει μόνο ένα λάβαρο για το οποίο αξίζει να παλέψετε και να πεθάνετε. Είναι το λάβαρο της Κομουνιστικής Διεθνούς!

Το Δεύτερο Παγκόσμιο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς

(υπογραφές):
Ρωσία: Ν. Λένιν, Ζινόβιεφ, Μπουχάριν, Λ. Τρότσκι.
Γερμανία: Π. Λεβί, Ε. Μάγιερ, Τζ. Βάλτσερ, Ρ. Βολφστέιν.
Αυστρία: Κ. Στάινχαρτ, Κ. Τόμαν, Στρέμερ.
Γαλλία: Α. Ροσμέρ, Ζ. Σαντούλ, Α. Ζιλμπώ.
Βρετανία: Τ. Κελχ, Γ. Γκάλαχερ, Σ. Πανκχούρστ, Μακ Λέιν.
Αμερική (ΗΠΑ): Φλιν, Α. Φράινα, Γουίλιαμς, Τζ. Ριντ.
Ιταλία: Κ.Μ. Σεράτι, Ν. Μπομπάτσι, Κραζιαντέι, Α. Μπορντίγκα.
Νορβηγία: Τζ. Φράις, Στσέφλο, Α. Μάντσεν.
Σουηδία: Κ. Ντάλστρομ, Σάμιουελσον, Γουίνμπεργκ.
Δανία: Ο. Γιόργκενσεν, Μ. Νίλσεν.
Ολλανδία: Γουίνκουπ, Γιάνσον, Βαν Λίβεν.
Βέλγιο:Βαν Οβερστράατεν.
Ισπανία: Πεστάνα.
Ελβετία: Χέρτζοκ, Χούμπερτ-Ντροζ.
Ουγγαρία: Ρακόζι, Α. Ρουντνιάνσκι, Βάργκα.
Γαλικία: Λεβίτζκι.
Πολωνία: Τζ. Μαρκλέβσκι.
Λετονία: Στούτσκα, Κράστιν.
Λιθουανία: Μιτσκέβιτς-Καπσούκας.
Τσεχοσλοβακία: Βάνεκ, Κούλα, Ζαποτότσκι.
Εσθονία: Ρ. Γουόκμαν, Χ. Πόγκελμαν.
Φινλανδία: Γ. Ράκχια, Λετομιγιάκι, Κ. Μάνερ.
Βουλγαρία: Καμπατσίεφ, Μαξίμοφ, Σάμπλιν.
Γιουγκοσλαβία: Μίλκιτς.
Γεωργία: Μ. Τσακχάγια.
Αρμενία: Ναζαριτζιάν.
Τουρκία:Νικχάντ.
Περσία: Σουλτάνος Σάαντ.
Ινδία: Ατσάρια,* Σεφίκ, Μ. Ν. Ρόι.
Κίνα: Λάου—Σουτσάου.
Κορέα: Πα Τζινσούν, Κιν-Τουλίν.
Μεξικό: Ρ. Άλεν,* Φ. Σίμαν.
Γερμανικές Ανατολικές Ινδίες: Μέρινγκ.

[* Και τα δύο είναι πιθανόν ψευδώνυμα που χρησιμοποιούσε ο ινδός Ρόι που ειδικά στο δεύτερο Συνέδριο ήταν αντιπρόσωπος από το Μεξικό. Το πραγματικό του όνομα ήταν Μπαταχαρία.]

ΕΚΚΛΗΣΗ ΤΟΥ 2ου ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΟΚΚΙΝΟ ΣΤΡΑΤΟ

19 Ιουλίου, 1920

Στρατιώτες του Κόκκινου Στρατού!

Οι επαναστάτες εργάτες ολόκληρου του κόσμου έστειλαν τους εκπροσώπους τους στη σοβιετική Ρωσία για να συμφωνήσουν στο πώς θα αγωνιστούμε ενωμένοι και όσον το δυνατόν καλύτερα και πιο αποτελεσματικά ενάντια στο παγκόσμιο κεφάλαιο. Στο Δεύτερο Παγκόσμιο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς, που ξεκίνησε στην Πετρούπολη, στις 19 Ιουλίου 1920, συμμετείχαν περίπου 500 απεσταλμένοι των επαναστατών εργατών και αγροτών της Ρωσίας, Βρετανίας, Γερμανίας, Γαλλίας, Ιταλίας, Ισπανίας, Σουηδίας, Νορβηγίας, Βελγίου, Ολλανδίας, Πολωνίας, Φινλανδίας, Αμερικής, Αζερμπαϊτζάν, Περσίας, Τουρκίας, Ινδίας, Κίνας, Κορέας, Αυστραλίας και άλλων χωρών της Ευρώπης και της Ασίας. Μετά από δύο ημέρες συζητήσεων στην Πετρούπολη, όλα τα μέλη του συνεδρίου μεταφέρθηκαν στη Μόσχα, και εκεί, στην πρωτεύουσα της σοβιετικής Ρωσίας, συνεχίζεται η συνεδρίαση του επιτελείου του παγκόσμιου προλεταριάτου και καταστρώνεται το σχέδιο για την τελευταία και αποφασιστική μάχη με τους ιμπεριαλιστές.

Το παγκόσμιο συνέδριο τιμά τη μνήμη των αγωνιστών της επανάστασης τονίζοντας ιδιαίτερα τον απαράμιλλο ηρωισμό του Κόκκινου Στρατού μας. Σύντροφοι στρατιώτες του Κόκκινου Στρατού, εν ονόματι των εργατών, των καταπιεσμένων και των φτωχών όλου του κόσμου, των επαναστατών εργατών και αγροτών όλων των χωρών, το συνέδριο κάνει την ακόλουθη έκκληση:

Προς τον Κόκκινο Στρατό

Αδέρφια, το Δεύτερο Παγκόσμιο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς στέλνει τους πιο θερμούς αδερφικούς χαιρετισμούς του στον Κόκκινο Στρατό και στο Κόκκινο Ναυτικό, σ' όλες τις στρατιωτικές μονάδες, μικρές και μεγάλες, και ξεχωριστά στον καθέναν από εσάς τους στρατιώτες του Κόκκινου Στρατού και τους ναύτες του Κόκκινου Ναυτικού, ιδίως στους συντρόφους που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή. Οι εργάτες όλου του κόσμου παρακολουθούν με ενθουσιασμό και με κομμένη την ανάσα τον αγώνα σας ενάντια στους καπιταλιστές και τους γαιοκτήμονες, στους τσαρικούς στρατηγούς και ιμπεριαλιστές.

Οι εργάτες όλου του κόσμου είναι μαζί σας, υφιστάμενοι τις ήττες σας και πανηγυρίζοντας τις νίκες σας. Οι εργάτες ανά τον κόσμο θαυμάζουν τον σπουδαίο αγώνα που δώσατε για να συντρίψετε τον Κολτσάκ, τον Ντένικιν, τον Γιουντένιτς και τον

Μίλερ και να διαλύσετε τις συνομωσίες των γάλλων και άγγλων καπιταλιστών. Το Δεύτερο Παγκόσμιο Συνέδριο της 3ης Διεθνούς απευθύνει εγκάρδιους χαιρετισμούς στον Κόκκινο Στρατό, ο οποίος αγωνίζεται τώρα στο δυτικό και νοτιοδυτικό μέτωπο ενάντια στους αντεπαναστάτες πολωνούς τσιφλικάδες, που στάλθηκαν από τη μπουρζουαζία της Αντάντ για να πνίξουν την εργατοαγροτική ρωσική σοβιετική δημοκρατία.

Αδέρφια, στρατιώτες του Κόκκινου Στρατού, ο πόλεμος που κάνετε ενάντια στους πολωνούς λόρδους είναι ο πιο δίκαιος πόλεμος που γνώρισε ποτέ η ιστορία. Δεν πολεμάτε μόνο για τα συμφέροντα της σοβιετικής Ρωσίας αλλά και για τα συμφέροντα όλων των εργατών. Δεν υπάρχει άλλος τρόπος για να σπάσουν οι εργαζόμενες μάζες τα δεσμά των πλουσίων και για να δοθεί τέλος στη μισθωτή σκλαβιά, εκτός από το να πάρουν τα όπλα και να πολεμήσουν. Ήσασταν οι πρώτοι που δημιουργήσατε έναν καλά οργανωμένο και ισχυρό Κόκκινο Στρατό. Ήσασταν οι πρώτοι που δείξατε στους καταπιεσμένους και εκμεταλλευμένους όλου του κόσμου τον δρόμο προς τα μπρος. Και γι' αυτό, οι προλετάριοι όλων των χωρών σάς είναι ευγνώμονες. Η Κομουνιστική Διεθνής γνωρίζει καλά πως οι νίκες σας ενάντια στους εχθρούς των εργατών και των αγροτών, σας έχουν κοστίσει αμέτρητες θυσίες και στερήσεις.

Η Διεθνής γνωρίζει πως έχετε αφιερώσει την ζωή σας στον αγώνα. Ξέρουμε πως πολλοί απ' τους καλύτερους στρατιώτες του Κόκκινου Στρατού έχουν θυσιαστεί για το σκοπό μας. Η ιστορία ποτέ δεν θα ξεχάσει τον ηρωισμό σας. Σύντροφοι, να θυμάστε αυτό: ο Κόκκινος Στρατός είναι σήμερα μία από τις βασικές δυνάμεις της παγκόσμιας ιστορίας. Να θυμάστε επίσης πως δεν είστε μόνοι. Οι εργάτες ολόκληρης της υφηλίου είναι στο πλευρό σας. Δεν θα αργήσει να δημιουργηθεί ένας Διεθνής Κόκκινος Στρατός.

Ζήτω ο μεγάλος και θριαμβευτής Κόκκινος Στρατός!

Ζήτω ο στρατός της Κομουνιστικής Διεθνούς!

ΛΕΥΚΗ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ ΣΤΗΝ ΟΥΓΓΑΡΙΑ

19 Ιουλίου, 1920

Τη στιγμή που η σοβιετική Ρωσία αποκρούει με επιτυχία την επίθεση της εγκληματικής κλίκας των πολωνών ευγενών, την στιγμή που σ' όλο τον κόσμο απλώνεται ένα κύμα εργατικής διαμαρτυρίας ενάντια στις καπιταλιστικές κυβερνήσεις, οι επαναστάτες προλετάριοι συνεδριάζουν σε ένα διεθνές κομουνιστικό συνέδριο για να οικοδομήσουν μια μεγάλη ένωση που θα ενώσει πολλά εκατομμύρια εργατών. Αλλά την ίδια στιγμή υπάρχει μια χώρα που είναι καλυμμένη με τα πτώματα των πρωτοπόρων επαναστατών εργατών. Αυτή η χώρα είναι η Ουγγαρία. Το διεθνές κεφάλαιο — αυτό το άθλιο και αηδιαστικό κτήνος— έχει δολοφονήσει τη νεαρή σοβιετική δημοκρατία της Ουγγαρίας. Όλες οι δυνάμεις του παλιού κόσμου συνεργάστηκαν για να οργανώσουν μια εκστρατεία ενάντιά της: επαγγελματίες δολοφόνοι με επωμίδες στρατηγού, χριστιανοί κήρυκες, τραπεζίτες από το Λονδίνο, ένας αριστοκρατικός συρφετός από τη Ρουμανία, γάλλοι τοκογλύφοι, σοσιαλπροδότες όλων των χωρών, χαμαιλέοντες, συμφεροντολόγοι και «πολιτισμένοι» εκπρόσωποι της κουλτούρας. Στριμωγμένη απ' όλες τις πλευρές, η σοβιετική δημοκρατία της Ουγγαρίας τσακίστηκε. Η άγρια αντεπανάσταση, καθοδηγούμενη από τη συμμορία των ελεεινών αξιωματικών υπό τις διαταγές του ναυάρχου Χόρθι, έμμισθου οργάνου των Βρετανών, ξεκίνησε τον αποκρουστικό της χορό πάνω από τα πτώματα των εργατών. Κανείς δεν μπορεί να συναγωνιστεί σε απανθρωπιά, ποταπότητα και κτηνώδη κυνισμό το πανίσχυρο χριστιανικό καθεστώς του στρατηγού. Χιλιάδες έχουν κρεμαστεί ή τουφεκιστεί, δεκάδες χιλιάδες έχουν εξαφανιστεί δίχως ίχνος, έχουν εγκλειστεί στη φυλακή, δολοφονηθεί στα στενοσόκακα, πεταχτεί σε βόθρους, δηλητηριαστεί, ληστευτεί, βιαστεί, σακατευτεί από βασανιστήρια — αυτό είναι το καθεστώς που η δημοκρατική Κοινωνία των Εθνών έχει ξαναστήσει με τη βοήθεια της 2ης Διεθνούς. «Ουαί τοις ηττημένοις», κραυγάζει ο άγριος γαιοκτήμονας και βιάζει την εργάτρια. «Ουαί τοις ηττημένοις», φωνάζει ο *λευκός δεσμοφύλακας*, κλειδώνοντας πίσω από τα σίδερα τους εργάτες που κατόρθωσαν να επιβιώσουν.

Προλετάριοι! Εργάτριες!

Όταν ακούτε τα κόκαλα του νεκρού ουγγρικού προλεταριάτου να τσακίζονται, πρέπει να υψώσετε τη φωνή σας και να σταματήσετε το εγκληματικό χέρι των μπουρζουάδων χασάπηδων που γδέρνουν ζωντανούς τους κρατούμενους, τους αναγκάζουν να τρώνε ανθρώπινα περιττώματα, βιάζουν τις γυναίκες και ξεσκίζουν τα στομάχια των κομουνιστών.

Ακόμη και αυτοί οι λακέδες του κεφαλαίου, οι ήρωες της σοσιαλπατριωτικής Συνδικαλιστικής Διεθνούς του Άμστερνταμ, τρόμαξαν από την ίδια τους την ποταπή συμπεριφορά και κήρυξαν μποϊκοτάζ στη Ουγγαρία των Λευκών. Η επιτροπή τους έχει διερευνήσει τα γεγονότα και έχει καταλήξει ότι η βρετανική κυβέρνηση και η συμμορία του Χόρθι διέπραξαν χιλιάδες από τις πιο αισχρές πράξεις. Αλλά δεν είναι τυχαία προδότες — θα προδώσουν ακόμη και το δικό τους μποϊκοτάζ.

Στο παγκόσμιο συνέδριό της, η Κομουνιστική Διεθνής απευθύνει έκκληση σε ολόκληρο το προλεταριάτο εν ονόματι των εκατομμυρίων εργατών που βρίσκονται στο ξεκίνημα του διεθνούς αγώνα ενάντια στο κεφάλαιο:

Όλοι ξεσηκωθείτε και πολεμήστε τους δήμιους της Ουγγαρίας!

Χρησιμοποιείστε κάθε δυνατό μέσο πάλης!

Σταματήστε τα τρένα που μεταφέρουν όπλα! Ανατινάξτε τις μεταφορές στρατευμάτων που κατευθύνονται στην Ουγγαρία του Χόρθι!

Εξοντώστε τους αξιωματικούς που σχεδιάζουν να δολοφονήσουν εργάτες!

Οργανώστε ισχυρές απεργίες ανά τακτά χρονικά διαστήματα για να παρεμποδίσετε την παραγωγή όπλων και πυρομαχικών! Βεβαιωθείτε πως είστε οι μόνοι που έχουν όπλα! Ρίξτε μεγάλο βάρος στην προπαγάνδα και σ' όλες εκείνες τις ενέργειες που υπονομεύουν το ηθικό του ιμπεριαλιστικού στρατού! Περικυκλώστε τη χώρα των δολοφόνων με ένα τείχος μίσους!

Εργάτες! Η αδιαφορία σας σάς μετατρέπει σε βοηθούς των δημίων!

Συνταχθείτε με τους μαχητές! Υπεραμυνθείτε της προλεταριακής σας τιμής! Σώστε το βασανισμένο ουγγρικό προλεταριάτο!

Ούγγροι εργάτες, μην απελπίζεστε! Το προλεταριάτο όλου του κόσμου είναι μαζί σας! Η Κομουνιστική Διεθνής σας στέλνει μήνυμα αγάπης και αδελφικότητας!

Η Σοβιετική Ουγγαρία είναι νεκρή! Ζήτω η Σοβιετική Ουγγαρία!

Ο ΣΟΒΙΕΤΟ-ΠΟΛΩΝΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

19 Ιουλίου, 1920

Προλετάριοι άντρες και γυναίκες όλων των χωρών!

Το Δεύτερο Παγκόσμιο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς πραγματοποιείται τη στιγμή που η Πολωνία των Λευκών, το προπύργιο της παγκόσμιας καπιταλιστικής αντίδρασης, υποχωρεί στα ισχυρά χτυπήματα του Κόκκινου Στρατού των ρώσων εργατών και αγροτών. Έγινε αυτό που με τόσο πάθος επιθυμούσαν οι επαναστάτες εργάτες και εργάτριες σε όλον τον κόσμο.

Οι ρώσοι εργάτες και αγρότες όρμησαν εναντίον των ξιπασμένων Λευκών Πολωνών με την ίδια δύναμη που τους επέτρεψε να συντρίψουν τη ρώσικη αντεπανάσταση και τους στρατιώτες των Γιουντένιτς, Κολτσάκ και Ντενίκιν. Οι πολωνοί καπιταλιστές και γαιοκτήμονες απέρριψαν την ειλικρινή πρόταση ειρήνης της σοβιετικής Ρωσίας, ελπίζοντας στην βοήθεια από το παγκόσμιο κεφάλαιο και επειδή ήταν πέρα για πέρα πεπεισμένοι πως η σοβιετική Ρωσία είχε εξαντληθεί λόγω του πολέμου ενάντια στην αντεπανάσταση. Εξαπέλυσαν τους στρατιώτες τους ενάντια στη σοβιετική Ρωσία και τώρα βρίσκονται στο χείλος μιας συντριπτικής στρατιωτικής ήττας.

Οι στρατιώτες τους υποχώρησαν από την Ουκρανία και τη Λευκορωσία πανικόβλητοι, σφοδρά κυνηγημένοι από τα στρατεύματα της Σοβιετικής Ρωσίας. Τώρα οι συμμορίτες του παγκόσμιου κεφαλαίου, οι πολωνοί γαιοκτήμονες και καπιταλιστές θρηνούν επειδή η Πολωνία βρίσκεται σε μεγάλο κίνδυνο.

Κάνουν εκκλήσεις στις καπιταλιστικές κυβερνήσεις για άμεση βοήθεια, ισχυριζόμενοι πως, σε αντίθετη περίπτωση, ο ευρωπαϊκός πολιτισμός θα καταστραφεί από τους βάρβαρους της ρώσικης επανάστασης. Η βρετανική κυβέρνηση εξόπλισε τους Πολωνούς στην εγκληματική τους εκστρατεία εναντίον της σοβιετικής Ρωσίας και, μαζί με τους συμμάχους της, αρνήθηκε να εγκαταλείψει την Πολωνία όταν η σοβιετική Ρωσία πρότεινε την έναρξη διαπραγματεύσεων στο Λονδίνο, στις 5 Απρίλη. Τώρα όμως, η ίδια καπιταλιστική Βρετανία απειλεί με θράσος πως αν η σοβιετική Ρωσία δεν συνάψει ανακωχή με τους Πολωνούς —που είναι αυτοί που εισέβαλαν στα εδάφη της— οι Σύμμαχοι θα προχωρήσουν σε μια νέα επίθεση εναντίον της. Τα αφεντικά του παγκόσμιου κεφαλαίου, που μεταχειρίζονται τους λαούς σαν πιόνια στο παιχνίδι τους, παριστάνουν τώρα τους υπερασπιστές της ανεξαρτησίας της Πολωνίας. Το 1917 η γαλλική κυβέρνηση ήταν έτοιμη να εγκαταλείψει την Πολωνία στην τσαρική κυβέρνηση της Ρωσίας, αν η τελευταία αναγνώριζε τις αξιώσεις του γαλλικού ιμπεριαλισμού στην αριστερή όχθη του Ρήνου. Κατά τη διάρκεια του πολέμου, η βρετα-

νική κυβέρνηση προέβη μέσω των πρακτόρων της σε αλλεπάλληλες εμπιστευτικές δηλώσεις προς τη γερμανική κυβέρνηση, τονίζοντας πως η Πολωνία θα προσφέρονταν στις δυνάμεις του Άξονα εφόσον ο γερμανικός ιμπεριαλισμός εγκατέλειπε το Βέλγιο αφού η εκεί παρουσία του συνιστούσε απειλή για τη Βρετανία. Τώρα αυτοί οι έμποροι με ανθρώπινη μορφή κλαψουρίζουν πως η σοβιετική Ρωσία απειλεί την ανεξαρτησία της Πολωνίας και προσπαθούν να χρησιμοποιήσουν αυτό το σύνθημα για να προετοιμάσουν την παγκόσμια κοινή γνώμη για μια νέα καμπάνια ενάντια στους ρώσους εργάτες και αγρότες.

Εργαζόμενοι και εργαζόμενες όλων των χωρών!

Δεν χρειάζεται να σας εξηγήσουμε πως η σοβιετική Ρωσία δεν έχει απολύτως καμία πρόθεση να κατακτήσει τον πολωνικό λαό. Στο Μπρέστ-Λιτόφσκ, ήταν η σοβιετική Ρωσία που επέμεινε στην ανεξαρτησία της Πολωνίας, παρά την αντίθεση των δολοφόνων του πολωνικού λαού καθώς και του Χόφμαν και του Μπέσελερ. Η σοβιετική Ρωσία ήταν έτοιμη να συνάψει ειρήνη ακόμη και με τους πολωνούς καπιταλιστές, και για την διασφάλιση αυτής της ειρήνης, όχι μόνο αναγνώριζε την ανεξαρτησία της Πολωνίας αλλά παραχωρούσε στην Πολωνία και μεγάλα τμήματα συνοριακών εδαφών. Η σοβιετική Ρωσία έχει στις γραμμές της χιλιάδες από τους πιο γενναίους πολωνούς μαχητές. Η σοβιετική Ρωσία έχει στενούς δεσμούς με τις πολωνικές εργατικές μάζες που τους έχει σφυρηλατήσει με δεκαετίες κοινού αγώνα. Η σοβιετική Ρωσία έχει την άποψη πως η αυτοδιάθεση είναι το απόλυτα απαραβίαστο δικαίωμα του πολωνικού λαού και πως ακόμη κι αν τη χώρα του δεν την υπερασπιζόταν ούτε ένας στρατιώτης, η Πολωνία και πάλι θα ανήκε στον πολωνικό λαό και μόνον αυτός θα είχε το δικαίωμα να αποφασίσει ελεύθερα για τη μοίρα του.

Αλλά όσο η Πολωνία εξουσιάζεται από την κλίκα των καπιταλιστών τυχοδιωκτών και των γαιοκτημόνων, οι οποίοι έσυραν τη χώρα σε μια εγκληματική πολεμική περιπέτεια, όσο η Αντάντ εφοδιάζει την Πολωνία με όπλα, η σοβιετική Ρωσία θα δίνει έναν αμυντικό πόλεμο. Αν η σοβιετική Ρωσία έκανε σήμερα ανακωχή με τους Λευκούς Πολωνούς, και τους επέτρεπε να ανασυγκροτήσουν τα διαλυμένα στρατεύματά τους και να εξοπλιστούν εκ νέου με τη βοήθεια της Αντάντ, τότε αύριο θα έπρεπε να επιστρατεύσει εκατοντάδες χιλιάδες από τους καλύτερους νέους της αποσπώντας τους από τους χώρους εργασίας, για να τους στείλει στο μέτωπο ώστε να δώσουν άλλον ένα αμυντικό πόλεμο.

Εργάτες και εργάτριες! Ο καπιταλιστικός συρφετός σκούζει για το ζήτημα της απειλής της ανεξαρτησίας της Πολωνίας, προετοιμάζοντας μια νέα εκστρατεία ενάντια στη Ρωσία. Μπορείτε λοιπόν να είστε βέβαιοι για ένα πράγμα: Οι εκμεταλλευτές σας τρέμουν από φόβο μήπως και πέσει ένα από τα στηρίγματα της εξουσίας τους αλλά και του παγκόσμιου συστήματός τους της αντίδρασης, της εκμετάλλευσης και της καταπίεσης — φοβούνται πως αν η Πολωνία βρεθεί στα χέρια του Κόκκινου Στρατού και οι πολωνοί εργάτες κατακτήσουν την εξουσία, θα είναι ευκολότερο για τους γερμανούς, αυστριακούς, ιταλούς και γάλλους εργάτες να αποτινάξουν τους εκμεταλλευτές τους ενώ οι εργάτες της Βρετανίας και της Αμερικής θα τους μιμηθούν. *Εργάτες και εργάτριες!* Αν ο καπιταλιστικός συρφετός ουρλιάζει και μαίνεται ενάντια στον κίνδυνο που απειλεί την πολωνική ανεξαρτησία, το κάνει αυτό από φόβο μήπως η σκλαβιά και η υποταγή δώσουν την θέση τους στην απελευθέρωση από τις αλυσίδες της καπιταλιστικής δουλείας. Το καθήκον των προλετάριων όλων

των χωρών είναι να κάνουν ότι είναι δυνατόν για να εμποδίσουν τις κυβερνήσεις της Βρετανίας, της Γαλλίας, της Αμερικής και της Ιταλίας από το να παρέχουν κάθε είδους βοήθεια στους Λευκούς Πολωνούς. Προλετάριοι των χωρών της Αντάντ! Οι κυβερνήσεις σας θα προσπαθήσουν να σας εξαπατήσουν όπως έχουν κάνει και στο παρελθόν: θα συνεχίσουν να σας διαβεβαιώνουν πως δεν παρέχουν καμία υποστήριξη στην Πολωνία. Το καθήκον σας είναι να παρακολουθείτε στενά όλα τα λιμάνια και τα σύνορα, έτσι ώστε κανένα πλοίο ή τρένο με πολεμοφόδια ή τρόφιμα να μην αναχωρήσει για την Πολωνία. Επαγρυπνείτε! Μην αφήσετε να σας εξαπατήσουν με ψευδείς δηλώσεις σχετικά με τον προορισμό των εφοδίων — μπορεί να φτάσουν στην Πολωνία με έμμεσο τρόπο. Αν οι κυβερνήσεις και οι καπιταλιστές δεν ανταποκριθούν στις διαμαρτυρίες σας, οργανώστε απεργίες, προχωρήστε σε αποφασιστικές ενέργειες και σε καμία περίπτωση μην βοηθήσετε τους πολωνούς γαιοκτήμονες και καπιταλιστές να δολοφονήσουν τους ρώσους αδελφούς σας.

Προλετάριοι της Γερμανίας! Όταν η Πολωνία των Λευκών πέσει, οι καπιταλιστές των χωρών της Αντάντ θα είναι έτοιμοι να συνάψουν ειρήνη με τους γερμανούς στρατηγούς και καπιταλιστές και θα τους βοηθήσουν να εξοπλίσουν τα πολυάριθμα μισθοφορικά στρατεύματά τους, τα οποία θα χρησιμοποιηθούν για την συντριβή του γερμανικού προλεταριάτου. Η Γερμανία θα γίνει μια βάση για την πάλη ενάντια στη σοβιετική Ρωσία. Οι καπιταλιστές των χωρών της Αντάντ δεν θα διστάσουν να μετατρέψουν τη Γερμανία σε σωρό ερειπίων στην προσπάθειά τους να την μετατρέψουν σε προκεχωρημένο φυλάκιο του αγώνα τους ενάντια στη σοβιετική Ρωσία και τη σοβιετική Πολωνία. Γερμανοί εργάτες και εργάτριες! Τώρα είναι η ώρα να εκπληρώσετε τις υποσχέσεις που έδωσαν χίλιες φορές οι υπέροχες διαδηλώσεις σας — πρέπει να σταθείτε στο πλευρό των ρώσων αδελφών σας και να πολεμήσετε μαζί τους για την απελευθέρωσή σας. Μην αφήσετε να γίνει μέσα στη Γερμανία καμία προσπάθεια να δοθεί βοήθεια στην Πολωνία των Λευκών. Αποτρέψτε την περαιτέρω στρατολόγηση μισθοφόρων. Να παρακολουθείτε στενά όλα τα τρένα που πηγαίνουν ανατολικά —πάνω απ' όλα να επιτηρείτε το Ντάντσικ [σημερινό Γκντάνσκ]— και κάντε ότι απαιτεί η κατάσταση. Ούτε ένα βαγόνι ή πλοίο δεν πρέπει να φτάσει από τη Γερμανία στην Πολωνία.

Προλετάριοι όλων των άλλων χωρών!

Να θυμάστε:

Η Πολωνία των Λευκών είναι τώρα ο εχθρός. Η καταστροφή της είναι το τωρινό καθήκον.

Προλετάριοι όλων των χωρών!

Να θυμάστε:

Τώρα, περισσότερο από ποτέ, πρέπει να μην ξεγελαστείτε από τους απατηλούς λόγους των προδοτικών ή αμφιταλαντεύόμενων εργατικών ηγετών, από τις ψεύτικες υποσχέσεις των κυβερνήσεων. Τώρα είναι η ώρα για δράση, τώρα είναι η ώρα να συγκεντρώσετε τις δυνάμεις σας για να επιβάλετε αποκλεισμό στην Πολωνία — κινητοποιηθείτε για να αποδείξετε την αλληλεγγύη του διεθνούς προλεταριάτου με τη σοβιετική Ρωσία.

Εργάτες και εργάτριες! Η αλληλεγγύη σας με τη σοβιετική Ρωσία είναι και αλληλεγγύη με τους πολωνούς προλετάριους. Κάτω από την ηγεσία των κομουνιστών, το πολωνικό προλεταριάτο έχει διεξάγει έναν ακούραστο αγώνα εναντίον του πολέμου

με τη σοβιετική Ρωσία. Οι πολωνικές φυλακές είναι γεμάτες με τους πολωνούς αδελφούς μας, τους κομουνιστές της Πολωνίας. Η ήττα των πολωνών Λευκών χαροποιεί τους πολωνούς εργάτες. Ένα κύμα απεργιών σαρώνει την Πολωνία. Οι πολωνοί εργάτες προσπαθούν να εκμεταλλευτούν την ευκαιρία που τους δίνεται από την ήττα των εκμεταλλευτών τους για να δώσουν στον αδυνατισμένο ταξικό εχθρό τη χαριστική βολή και για να ενωθούν με τους ρώσους εργάτες στον κοινό αγώνα για την απελευθέρωση.

Ο αποκλεισμός της Πολωνίας βοηθάει άμεσα τον απελευθερωτικό αγώνα των πολωνών εργατών — είναι ο δρόμος προς την απελευθέρωση της Πολωνίας από τα δεσμά που τη δένουν στο άρμα των νικηφόρων καπιταλιστών του Λονδίνου και του Παρισιού, ο δρόμος για τη δημιουργία μιας ανεξάρτητης δημοκρατίας των πολωνών εργατών και αγροτών.

Το Δεύτερο Παγκόσμιο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς σας καλεί να βγείτε στους δρόμους και να δείξετε στις κυβερνήσεις σας πως ούτε βοήθεια θα επιτρέψετε να σταλεί στην Πολωνία των Λευκών, ούτε και θα επιτρέψετε μια επέμβαση ενάντια στη σοβιετική Ρωσία. Σταματήστε τη δουλειά, σταματήστε τις μεταφορές αν δείτε ότι η διεθνής καπιταλιστική κλίκα ετοιμάζει μια νέα εκστρατεία ενάντια στη σοβιετική Ρωσία παρά τις διαμαρτυρίες σας. Μην αφήσετε ούτε ένα πλοίο ή τρένο να φτάσει στην Πολωνία. Αποδείξτε πως η προλεταριακή αλληλεγγύη υπάρχει όχι μόνο στα λόγια αλλά και στην πράξη.

Ζήτω η σοβιετική Ρωσία! Ζήτω ο Κόκκινος Στρατός των ρώσων εργατών και αγροτών! Κάτω η Πολωνία των Λευκών! Κάτω οι επεμβάσεις! Ζήτω η Σοβιετική Πολωνία!

ΠΡΟΣ ΟΛΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΓΑΛΛΙΑΣ ΠΡΟΣ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΤΑΞΙΚΑ ΣΥΝΕΙΔΗΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΥΣ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΟΥΣ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ

29 Ιουλίου 1920
(Το γράμμα αυτό παραδόθηκε από το προεδρείο του συνεδρίου στους αντιπροσώπους του Σοσιαλιστικού Κόμματος Γαλλίας, Κασέν και Φροσάρ.)

Από το προεδρείο του Δεύτερου Συνεδρίου της Κομουνιστικής Διεθνούς.

Το τελευταίο συνέδριο του Γαλλικού Σοσιαλιστικού Κόμματος ψήφισε με πολύ μεγάλη πλειοψηφία υπέρ της αποχώρησής του από τη 2η Διεθνή που όλοι οι ταξικά συνειδητοποιημένοι εργάτες του κόσμου αναγνωρίζουν πλέον ότι έχει προδώσει την εργατική τάξη. Παρόλα αυτά, το ίδιο συνέδριο, με μια πλειοψηφία δύο τρίτων περίπου, απέρριψε την ιδέα της άμεσης προσχώρησης στην Κομουνιστική Διεθνή και απλώς υιοθέτησε μια αμφιλεγόμενη απόφαση σχετικά με την καθιέρωση περιορισμένων σχέσεων με την 3η Διεθνή, και ανέλαβε την δημιουργία ενός φορέα όλων εκείνων των κομμάτων που βρίσκονται σε μια ενδιάμεση θέση απέχοντας εξίσου από τη 2η και την 3η Διεθνή.

Δύο απεσταλμένοι, ο Μαρσέλ Κασέν και ο Φροσάρ, εκπροσωπώντας την πλειοψηφία του συνεδρίου, επισκέφτηκαν τη Ρωσία για να συζητήσουν την απόφαση που είχε περάσει. Η διευρυμένη Εκτελεστική Επιτροπή της Κομουνιστικής Διεθνούς, με τη συμμετοχή αντιπροσώπων από την Ιταλία, τη Βρετανία, την Αμερική, την Αυστρία, την Ουγγαρία, τη Γερμανία, τη Βουλγαρία καθώς και άλλων χωρών, αφιέρωσε δύο ολόκληρες συνεδριάσεις στην εξέταση των ζητημάτων που συνδέονταν με την επίσκεψη του Κασέν και του Φροσάρ. Η Εκτελεστική Επιτροπή διοργάνωσε επίσης αρκετές μικρότερες συναντήσεις με τους δύο εκπροσώπους του Σοσιαλιστικού Κόμματος Γαλλίας. Παραλάβαμε τις τρεις γραπτές σελίδες που μας δώσανε και τις εκδώσαμε στον επίσημο τύπο της Κομουνιστικής Διεθνούς, σε όλες τις γλώσσες (*Communist International*, ν. 12, 20 Ιουλίου 1920). Προσκαλέσαμε τον Κασέν και το Φροσάρ να συμμετάσχουν με συμβουλευτική ψήφο στις συνεδριάσεις του Δεύτερου Παγκόσμιου Συνεδρίου της Κομουνιστικής Διεθνούς. Η Επιτροπή του συνεδρίου άκουσε αυτά που είχαν να πουν ο Κασέν και ο Φροσάρ. Φυσικά, η Εκτελεστική Επιτροπή της Κομουνιστικής Διεθνούς θεωρεί καθήκον της να δίνει πολύ μεγάλη προσοχή σε κάθε αντιπροσωπεία που εκπροσωπεί ένα κόμμα ή μια ομάδα που επιθυμεί να αποχωρήσει από τη 2η Διεθνή και έχει την πρόθεση να ενταχθεί στις

γραμμές της Κομουνιστικής Διεθνούς.

Ευχαριστούμε το Σοσιαλιστικό Κόμμα Γαλλίας για την αποστολή των εκπροσώπων του, αφού αυτό μας επέτρεψε να έχουμε μια ανοιχτή και ειλικρινή συζήτηση ακριβώς όπως αρμόζει μεταξύ επαναστατών. Αυτό το γράμμα εκθέτει την άποψή μας για την κατάσταση στη χώρα σας. Είμαστε βέβαιοι πως θα εκδοθεί αμέσως στη Γαλλία και θα συζητηθεί από όλους τους συνειδητοποιημένους γάλλους εργάτες.

Για να αξιολογήσουμε τη θέση του εργατικού κόμματος στη Γαλλία πρέπει να λάβουμε υπόψη μας δύο βασικά ζητήματα: 1) το διεθνή ρόλο που διαδραματίζει σήμερα η γαλλική μπουρζουαζία και 2) την εσωτερική κατάσταση μέσα στο ίδιο το γαλλικό Σοσιαλιστικό Κόμμα.

Δίχως αμφιβολία, η γαλλική μπουρζουαζία διαδραματίζει σήμερα έναν ιδιαίτερα αντιδραστικό ρόλο σε ολόκληρο τον κόσμο, για διάφορους λόγους. Έχει εξελιχθεί σε στυλοβάτη της παγκόσμιας αντίδρασης. Ο γαλλικός ιμπεριαλισμός έχει αναλάβει δημόσια το ρόλο του διεθνούς χωροφύλακα. Η γαλλική μπουρζουαζία έχει κάνει περισσότερα απ' οποιονδήποτε άλλο για να συντρίψει την προλεταριακή σοβιετική δημοκρατία στην Ουγγαρία. Η γαλλική μπουρζουαζία ήταν και εξακολουθεί να είναι ο βασικός διοργανωτής της εκστρατείας για τη λεηλασία της Σοβιετικής Ρωσίας. Στα Βαλκάνια, η γαλλική μπουρζουαζία ήταν ένας σκληρός και αδίστακτος δήμιος. Και τελευταίο αλλά εξίσου σημαντικό, έχει αναλάβει το μεγαλύτερο μερίδιο ευθύνης για τον στραγγαλισμό της προλεταριακής επανάστασης στη Γερμανία και έπαιξε τον κύριο ρόλο στον καθορισμό του γενικού πλαισίου της εκμεταλλευτικής ειρήνης των Βερσαλλιών. Έστειλε στρατιώτες να καταλάβουν τις γερμανικές πόλεις και στην πράξη συμμάχησε με τη γερμανική μπουρζουαζία ενάντια στη γερμανική εργατική τάξη. Η γαλλική μπουρζουαζία μπορεί να διαπράξει οποιοδήποτε έγκλημα, όσο τερατώδες κι αν είναι. Η αναπτυσσόμενη παγκόσμια επανάσταση δεν έχει χειρότερο εχθρό από τη γαλλική καπιταλιστική κυβέρνηση.

Αυτό θέτει ένα ιδιαίτερης σημασίας διεθνές καθήκον στους γάλλους εργάτες και το κόμμα τους. Η ιστορία έχει επιλέξει εσάς τους γάλλους εργάτες για να αναλάβετε το δύσκολο αλλά ιδιαίτερα υπεύθυνο και ζωτικής σημασίας έργο: την αντίσταση σ' αυτήν την παρανοϊκή και εντελώς αντιδραστική μερίδα της διεθνούς μπουρζουαζίας.

Παρόλα αυτά, η Εκτελεστική Επιτροπή της Κομουνιστικής Διεθνούς αναγκάζεται δυστυχώς να συμπεράνει —και εδώ ερχόμαστε στο δεύτερο ζήτημα που αναφέραμε— πως η εσωτερική κατάσταση του γαλλικού Σοσιαλιστικού Κόμματος δεν σας βοηθά να εκπληρώσετε αυτήν τη σπουδαία αποστολή που σας έχει αναθέσει η ιστορία.

Οι πρωτοπόροι εργάτες στη Γαλλία θα συμφωνήσουν οπωσδήποτε μαζί μας όταν λέμε πως κατά τα τέσσερα χρόνια του ιμπεριαλιστικού πολέμου, με εξαίρεση τη Γερμανία, πουθενά δεν προδόθηκε περισσότερο ο σοσιαλισμός όσο στη χώρα σας, από την πρώην πλειοψηφία του κόμματός σας. Οι ηγέτες αυτής της πλειοψηφίας —ο Ρενοντέλ, ο Τομά, ο Σεμπάτ και άλλοι— συμπεριφέρθηκαν μετά τις 4 Αυγούστου 1914, ακριβώς όπως οι απεργοσπάστες Σάιντεμαν και Νόσκε στη Γερμανία. Οι ηγέτες του κόμματός σας όχι μόνο ψήφισαν τις στρατιωτικές δαπάνες αλλά έθεσαν ολόκληρο τον τύπο και το μηχανισμό του κόμματος στη διάθεση της ιμπεριαλιστικής μπουρζουαζίας. Αυτοί οι ηγέτες δηλητηρίασαν το μυαλό του απλού στρατιώτη και εργάτη. Βοήθησαν την ιμπεριαλιστική μπουρζουαζία να σαρώσει τη χώρα μ' ένα

πρωτόγνωρο κύμα αποκρουστικού σοβινισμού. Βοήθησαν τη μπουρζουαζία να καθιερώσει ένα φεουδαρχικό σύστημα στα εργοστάσια — ακόμη και η πιο στοιχειώδης προστατευτική νομοθεσία καταργήθηκε. Ανέλαβαν πλήρως την ευθύνη για την ιμπεριαλιστική σφαγή. Πήραν μέρος στην κυβέρνηση της μπουρζουαζίας. Έκαναν τη βρώμικη δουλειά για τους αρχηγούς της Αντάντ. Όταν το 1917 ξεκίνησε στη Ρωσία η επανάσταση του Φλεβάρη, ο Αλμπέρ Τομά επισκέφθηκε τη χώρα για να πείσει τους ρώσους εργάτες και στρατιώτες για την ανάγκη να συνεχιστεί η ιμπεριαλιστική σφαγή — ήρθε ως αντιπρόσωπος του κόμματός του, αλλά στην πραγματικότητα δούλευε για τους γάλλους ιμπεριαλιστές. Οι γάλλοι σοσιαλπατριώτες βοήθησαν τους γάλλους καπιταλιστές να οργανώσουν την ένοπλη αντίσταση των ρώσων Λευκών που είχαν κηρύξει τον πόλεμο στην εργατική τάξη και την αγροτιά της Ρωσίας.

Η πρώην μειοψηφία του κόμματός σας δεν οργάνωσε ποτέ μια σταθερή ή ξεκάθαρη αντίσταση στα εγκλήματα της πλειοψηφίας, αν και αυτό ήταν το ιστορικό της καθήκον. Όταν έγινε πλειοψηφία, ακολούθησε, και ακόμη ακολουθεί, μια διφορούμενη πολιτική που είναι συνέχεια της αξιοθρήνητης οπορτουνιστικής πολιτικής της — ακόμη κι αυτήν τη γραμμή δεν την ακολουθεί με την απαιτούμενη επιμονή και ενεργητικότητα.

Ο Αλμπέρ Τομά, ο Ρενοντέλ, ο Ζουό και άλλοι εξακολουθούν να παίζουν έναν αντιδραστικό ρόλο παραμένοντας υπηρέτες της μπουρζουαζίας. Το κόμμα σας όχι μόνο συμπεριλαμβάνει γνωστούς σοσιαλπατριώτες, αλλά και πολλούς εξέχοντες εκπροσώπους του «κέντρου» (Λονγκέ και άλλοι), που ακόμη και σήμερα διαβεβαιώνουν τους εργάτες πως η ιμπεριαλιστική σφαγή του 1914-18 ήταν ένας πόλεμος εθνικής άμυνας για τη Γαλλία. Η κεντριστική πλειοψηφία του κόμματός σας ακόμη δεν έχει ξεκαθαρίσει στους γάλλους εργάτες ότι ο τελευταίος πόλεμος ήταν ένας πόλεμος ληστείας, λεηλασίας και εκτελέσεων, στον οποίο οι γαλλική και γερμανική αστική τάξη έπαιξαν ηγετικό ρόλο. Οι λόγοι που εκφωνούσαν ο Λονγκέ, ο Φορέ, ο Πρεζεμάν και οι άλλοι ηγέτες σας, σχετικά με την «υπεράσπιση της πατρίδας», ήδη από το Συνέδριο του Στρασβούργου, ήταν διαποτισμένοι με κάτι παραπλήσιο του σοσιαλπατριωτισμού.

Σύντροφοι, πρέπει να είμαστε ειλικρινείς μαζί σας. Η εσωτερική κατάσταση στο γαλλικό Σοσιαλιστικό Κόμμα είναι χειρότερη απ' αυτή του γερμανικού Ανεξάρτητου Κόμματος. Το κόμμα σας αναπτύσσεται με πιο βραδείς ρυθμούς ακόμη κι απ' το γερμανικό κόμμα. Δεν έχετε ακόμη διακόψει τις σχέσεις σας με τους σοσιαλπατριώτες που έχουν προδώσει ανοιχτά την εργατική τάξη. Σας μένει ακόμη να κάνετε αυτό που οι γερμανοί Ανεξάρτητοι έκαναν το 1916. Στο κόμμα σας εξακολουθούν να βρίσκονται προδότες όπως ο Αλμπέρ Τομά, που δεν έχει κανέναν ενδοιασμό στο να καταλάβει ένα υπεύθυνο πόστο στην εκμεταλλευτική Κοινωνία των Εθνών. Πιστοί υπηρέτες της γαλλικής μπουρζουαζίας, όπως ο Πιέρ Ρενοντέλ, εξακολουθούν να είναι μέλη. Ανέχεστε προδότες όπως ο Ζουό και οι ακόλουθοί του, που ακόμη και τώρα ασχολούνται με την ανασυγκρότηση της φιλοεργοδοτικής Συνδικαλιστικής Διεθνούς του Άμστερνταμ. Δέχεστε στις γραμμές σας ανθρώπους που οργανώνουν τον γελοίο Διεθνή Οργανισμό Εργασίας, κάτω από τις διαταγές των καπιταλιστών της Αντάντ. Οι βουλευτές που ήταν τόσο ξεδιάντροποι ώστε να απέχουν από το γαλλικό κοινοβούλιο όταν συζητιόταν το ζήτημα της ιμπεριαλιστικής συνθήκης των Βερσαλλιών παραμένουν κανονικά μέλη του κόμματός σας.

Σύντροφοι, πρέπει να συμφωνήσετε πως η παρουσία αυτών των μελών στο κόμμα σας δεν σας βοηθά με κανέναν τρόπο να εκπληρώσετε την ιστορική αποστολή σας.

Σύντροφοι, δεν προκαλεί καθόλου έκπληξη το γεγονός πως, ενώ η τωρινή επίσημη πλειοψηφία του γαλλικού Σοσιαλιστικού Κόμματος θεωρεί τον εαυτό της διεθνιστική και επαναστατική, στην πράξη ακολουθεί μια πολιτική που είναι διστακτική, διφορούμενη και αναποφάσιστη.

Ας δούμε με τη σειρά τις πιο σημαντικές πλευρές της καθημερινής σας δουλειάς: 1) κοινοβουλευτική δουλειά, 2) τύπος, 3) προπαγάνδα μέσα στην αγροτιά και στο στρατό, 4) σχέσεις με τα συνδικάτα, 5) στάση απέναντι στις τελευταίες βίαιες ενέργειες της γαλλικής κυβέρνησης, 6) σχέση με την κομουνιστική αριστερή πτέρυγα του ίδιου του κόμματός σας, 7) σχέση με τη 3η Διεθνή.

1. Η *κοινοβουλευτική δουλειά* της σοσιαλιστικής σας ομάδας στο Κοινοβούλιο, δεν είναι ακόμη ούτε επαναστατική ούτε προλεταριακή ή σοσιαλιστική. Οι σοσιαλιστές βουλευτές σας δρουν όπως θέλουν. Στην πράξη, η κοινοβουλευτική ομάδα σαν σύνολο δεν ακολουθεί τη γραμμή του κόμματος. Εφαρμόζει όποιες από τις αποφάσεις της πλειοψηφίας του κόμματος της αρέσουν. Δεν έχει γίνει η φωνή των προλεταριακών μαζών της Γαλλίας, δεν εκφράζει τη λυσσαλέα αγανάκτησή της στις σκοτεινές μηχανορραφίες της γαλλικής μπουρζουαζίας. Δεν δίνει αναφορά στις εργατικές μάζες. Δεν δημοσιοποιεί τα εγκλήματα της γαλλικής κυβέρνησης. Δεν κάνει καμία επαναστατική προπαγάνδα ανάμεσα στα εκατομμύρια των βετεράνων του πολέμου. Δεν προσπαθεί να εξηγήσει στις γαλλικές εργατικές μάζες την πραγματική φύση του πρόσφατου ιμπεριαλιστικού πολέμου. Δεν καλεί τους εργάτες να εξοπλιστούν. Κοντολογίς, όχι μόνο αποτυγχάνει να προετοιμάσει την προλεταριακή επανάσταση αλλά κάνει κι ότι περνά από το χέρι της για να τη σαμποτάρει. Το κόμμα σας εξακολουθεί να έχει πολλούς βουλευτές που δεν είναι πολιτικοί αγωνιστές για την επαναστατική εργατική τάξη αλλά πολιτικοί με τη χειρότερη έννοια της λέξης. Η συμπεριφορά πολλών απ' αυτούς κάνει τις εργατικές μάζες της Γαλλίας να απομακρύνονται αηδιασμένες από την κοινοβουλευτική δουλειά, και αυτό ρίχνει νερό στο μύλο των αναρχικών. Ο οπορτουνισμός της κοινοβουλευτικής σας ομάδας το μόνο που καταφέρνει είναι να ενισχύσει τα λάθη και τις προκαταλήψεις του αναρχοσυνδικαλισμού. Η συμπεριφορά των βουλευτών σας αυξάνει την περιφρόνηση των προλεταριακών μαζών τόσο για τις κοινοβουλευτικές ίντριγκες όσο και γι' αυτούς που αυτοαποκαλούνται σοσιαλιστές αλλά στην πράξη είναι φίλοι των χειρότερων εχθρών της εργατικής τάξης.

2. Οι *καθημερινές εφημερίδες* σας —και εδώ αναφερόμαστε κυρίως στην *L'Humanitι* και στην *Le Populaire*— δεν αποτελούν επαναστατικές προλεταριακές εκδόσεις. Αυτές οι εφημερίδες δεν κάνουν συστηματική, καθημερινή προπαγάνδα και αγκιτάτσια για την προλεταριακή επανάσταση. Στην καλύτερη περίπτωση, αυτές οι εφημερίδες μιλούν για τη δικτατορία του προλεταριάτου με ένα ξερό και πεζό τρόπο, και η καθημερινή σας γραπτή προπαγάνδα δεν εξηγεί και δεν δίνει ζωή σε τέτοιες έννοιες. Συχνά είναι δύσκολο να ξεχωρίσει κανείς τις εφημερίδες σας απ' αυτές της γαλλικής μπουρζουαζίας. Αμφότερες επικεντρώνουν σε ασήμαντα κοινοβουλευτικά ζητήματα και σε άνευ σημασίας «γεγονότα» αστικών «κύκλων». Οι εφημερίδες σας δεν κατορθώνουν, δεν προσπαθούν καν, να εκφράσουν την καυτή επαναστατική οργή των

προλεταριακών μαζών. Δεν περιγράφουν τις στερήσεις που υφίσταται η εργατική τάξη εξαιτίας του πολέμου. Αρκούνται σε σχολαστικές και καθαρά τυπικές διαμαρτυρίες. Η σύνταξη της αγροτικής εφημερίδας σας έχει δοθεί στον Γκομπέ-Μορέλ, έναν γνωστό σοσιαλπατριώτη.

Είναι απαραίτητο να καταργήσετε το σύστημα της αναλογικής εκπροσώπησης. Οποιαδήποτε πρακτική που προσφέρει τις σελίδες του κομματικού τύπου στα δηλητηριώδη άρθρα των Ρενοντέλ και Σία είναι απολύτως ανεπίτρεπτη.

3. Η ίδια κριτική πρέπει να γίνει και για την προπαγάνδα σας *στις αγροτικές περιοχές και μέσα στους στρατιώτες*. Αυτή η προπαγάνδα είτε δεν έχει αρχίσει καν είτε γίνεται με έναν τελείως ρεφορμιστικό τρόπο. Πού και πότε έχει εξηγήσει το κόμμα σας στους γάλλους στρατιώτες τι θα έπρεπε να κάνουν ως επαναστάτες προλετάριοι; Από όσο ξέρουμε, η απάντηση είναι *πουθενά και ποτέ.* Αν ο συσχετισμός δυνάμεων στη Γαλλία είναι τέτοιος που καθιστά παράνομη τη σοσιαλιστική προπαγάνδα, όλοι οι ειλικρινείς προλετάριοι πρέπει να συνδυάσουν τη νόμιμη με την παράνομη δουλειά, εκπληρώνοντας έτσι την υποχρέωσή τους απέναντι στην εργατική τάξη της χώρας τους και απέναντι στους προλετάριους όλων των χωρών.

4. Η *στάση σας απέναντι στα συνδικάτα* είναι τελείως διφορούμενη. Όχι μόνο αποτυγχάνετε να διεξάγετε έναν συστηματικό ιδεολογικό αγώνα ενάντια στη σοσιαλπατριωτική ηγεσία της CGT, αλλά την προστατεύετε. Όταν ο Ζουό και ο Αλμπέρ Τομά πήγαν στο διεθνές εργατικό συνέδριο που διοργάνωσαν οι ιμπεριαλιστές, όταν η ηγεσία της CGT σαμποτάρισε την απεργία στις 21 Ιουλίου 1919, δεν εναντιωθήκατε με σθένος σ' αυτές τις ενέργειες, δεν ξεμπροστιάσατε αυτήν την ηγεσία στους εργάτες όλης της Γαλλίας, δεν τους καταδείξατε σαν τους κυριότερους προδότες του εργατικού σκοπού. Όχι, συνεχίσατε να «συνεργάζεστε» μαζί τους. Στην καλύτερη περίπτωση, τους προειδοποιείτε ευγενικά — δεν τους πολεμάτε. Δεν προσπαθήσατε να κερδίσετε τα γαλλικά συνδικάτα από την καταστροφική επιρροή των πρακτόρων του καπιταλισμού.

Τον καιρό των μεγάλων απεργιών του Μαΐου, όταν η κυβέρνηση σάς έκλεισε στη φυλακή και οι εργοδότες σάς απέλυσαν, το μόνο παράπονο που έκανε ο σύντροφός σας, ο Πολ-Μπονκούρ, στο κοινοβούλιο ήταν πως η κυβέρνηση είχε περιέργως ξεχάσει τον πατριωτισμό που είχε επιδείξει ο Ζουό στις 2 Αυγούστου του 1915 και τις σπουδαίες υπηρεσίες που προσέφερε κατά τη διάρκεια του πολέμου κι έπειτα.

5. Τον τελευταίο καιρό η γαλλική μπουρζουαζία έχει διαπράξει *βίαιες ενέργειες άνευ προηγουμένου* — ιδίως ενάντια στην αριστερή πτέρυγα του γαλλικού εργατικού κινήματος. Πέταξε στη φυλακή τον Λοριό, τον Μονάτ, τον Σουβαρίν και αρκετούς άλλους συντρόφους. Τι έχετε κάνει για να αντισταθείτε στην εκστρατεία των γάλλων καπιταλιστών; Γιατί δεν έχετε σημάνει συναγερμό; Γιατί δεν έχετε οργανώσει μια πανεθνική καμπάνια; Γιατί, επί της ουσίας, περιοριστήκατε σε μια φιλανθρωπική προπαγάνδα;

6. Ο τρόπος που αντιμετωπίζετε την *κομουνιστική αριστερή πτέρυγα* του ίδιου σας του κόμματος είναι απαράδεκτος. Δεν επιδιώκετε μια πιο στενή επαφή με τους γάλλους κομουνιστές. Αντιθέτως, οργανώνετε έναν αγώνα εναντίον τους. Την ίδια στιγμή που συζητάτε για το αν θα μπείτε στην Κομουνιστική Διεθνή, δεν κάνετε απολύτως τίποτα ή σχεδόν τίποτα για να συνάψετε στενές και συντροφικές σχέσεις με τους κομουνιστές της ίδιας σας της χώρας.

7. Και, τέλος, η στάση σας απέναντι *στη Διεθνή*. Παραμείνατε στις γραμμές της φιλοεργοδοτικής 2ης Διεθνούς μέχρι οι γερμανοί Ανεξάρτητοι να την εγκαταλείψουν και οι γάλλοι εργάτες να αναγκάσουν τους σημερινούς ηγέτες του γαλλικού σοσιαλιστικού «κέντρου» να αποχωρήσουν. Στείλατε τους αντιπροσώπους σας στην περιβόητη Συνδιάσκεψη της Βέρνης. Είναι αλήθεια ότι αρκετοί απ' αυτούς υπερασπίστηκαν τη ρώσικη επανάσταση στη συνδιάσκεψη, αλλά έγιναν επίσης και προσπάθειες να διασωθεί η ετοιμοθάνατη 2η Διεθνής. Προσπαθήσατε να δημιουργήσετε ένα καινούριο ενδιάμεσο ρεύμα, τους περίφημους «ανασυγκροτές» [2½ Διεθνή]. Δεν δημοσιοποιείτε την πρόθεσή σας να προσχωρήσετε στην Κομουνιστική Διεθνή. Όταν διακηρύξατε ότι είχατε αποχωρήσει από τη 2η Διεθνή, εκφράσατε την αλληλεγγύη σας προς τους βέλγους «σοσιαλιστές», δηλαδή προς τον σοσιαλπροδότη Βαντερβέλντε, τον ηγέτη της 2ης Διεθνούς. Έχετε πει ότι επιθυμείτε να προσχωρήσετε στην 3η Διεθνή — αλλά κατά τη διάρκεια του πραξικοπήματος του Καπ, ο επίσημος αντιπρόσωπός σας, ο Μιστράλ, υπέγραψε μια κοινή διακήρυξη με το Γραφείο της 2ης Διεθνούς, καλώντας το γερμανικό προλεταριάτο να υπερασπιστεί τη Δημοκρατία μαζί με τον Νόσκε και τον Σάιντεμαν. Είτε αγνοήσατε την ύπαρξη της 3ης Διεθνούς είτε κάνατε μια λίγο πολύ ανοιχτή προπαγάνδα εναντίον της.

Στο κείμενο που μας παρέδωσε στη Μόσχα ο αντιπρόσωπός σας Φροσάρ, εξακολουθείτε να δικαιολογείτε την μη προσχώρησή σας στην Κομουνιστική Διεθνή υποστηρίζοντας πως τα μεγαλύτερα κόμματα στη Δυτική Ευρώπη δεν έχουν προσχωρήσει σ' αυτήν. Αλλά, αν λέγοντας «μεγάλα κόμματα στη Δυτική Ευρώπη» εννοείτε εκείνα που είναι ακόμη μολυσμένα με το σοσιαλπατριωτισμό, πρέπει να θυμηθείτε ότι δεν έχουμε καμία ανάγκη αυτά τα κόμματα και ποτέ δεν θα τα δεχτούμε στις γραμμές μας. Όλα τα πραγματικά επαναστατικά κόμματα της Ευρώπης και της Αμερικής έχουν ήδη προσχωρήσει στη Διεθνή.

Η Κομουνιστική Διεθνής έχει εξελιχθεί σε μια τόσο ισχυρή δύναμη, ώστε έχει γίνει *μόδα* για κάποιους σοσιαλιστές. Ορισμένοι υποστηρικτές του «Κέντρου» αρχίζουν να αυτοαποκαλούνται κομουνιστές και φαντάζονται πως μπορούν να μπουν στην 3η Διεθνή ενώ στην πράξη θα συνεχίζουν τις παλιές μισο-ρεφορμιστικές πολιτικές τους. Η Κομουνιστική Διεθνής δεν μπορεί να το επιτρέψει αυτό. Δεν θα αφήσουμε τις οργανώσεις μας να αλλοιωθούν. Η Κομουνιστική Διεθνής πρέπει να παραμείνει μια μαχητική διεθνής οργάνωση των κομουνιστών εργατών.

Ας έρθουμε τώρα στα άμεσα ζητήματα που μας τέθηκαν στο πρώτο έγγραφο που υποβλήθηκε από τον εκπρόσωπό σας, τον Φροσάρ. Αυτό το κείμενο, εκτός των άλλων, έβαζε το ζήτημα της σχέσης μας με *τα γαλλικά συνδικάτα*. Αυτό το ζήτημα είναι εξαιρετικής σημασίας και είναι απαραίτητο να το συζητήσουμε.

Όπως γνωρίζετε από τις θέσεις μας και από τα άλλα επίσημα ντοκουμέντα της Κομουνιστικής Διεθνούς, είμαστε ριζικά αντίθετοι με τις προτάσεις των λιγοστών «αριστερών» κομουνιστών να αποχωρήσουμε από τα αντιδραστικά συνδικάτα, να νίψουμε τας χείρας μας γι' αυτά και να τα αντιπαρατεθούμε με την οργάνωση νέων, άμορφων και «γενικά εργατικών» συνδικάτων. Είμαστε αντίθετοι στην αποχώρηση όχι μόνο από τα ανεξάρτητα φιλοεργοδοτικά σοσιαλδημοκρατικά συνδικάτα των Λεγκέν και Σία, αλλά και από τα γαλλικά συνδικάτα, στα οποία ηγούνται οι Ζουό και Σία. *Είμαστε αντίθετοι* στην αποχώρηση των επαναστατών και των κομουνιστών από τα μαζικά συνδικάτα, ακόμη και όταν αυτά τα συνδικάτα έχουν την ατυχία να

καθοδηγούνται από ανθρώπους σαν τους Λεγκέν και Ζουό. Οι επαναστάτες και οι κομουνιστές πρέπει να βρίσκονται μαζί με τις εργατικές μάζες. Οι ρώσοι κομουνιστές ήταν για πολύ καιρό μειοψηφία στα συνδικάτα. Αποδείχθηκαν ικανοί να παλεύουν για τις ιδέες τους μέσα στις πιο καθυστερημένες και στις ανοιχτά αντιδραστικές οργανώσεις των εργατών.

Απαιτούμε από τους οπαδούς μας στη Γαλλία να μην *αποχωρήσουν* σε καμία περίπτωση από τα συνδικάτα. Αντιθέτως, αν επιθυμούν να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους προς την Κομουνιστική Διεθνή, πρέπει να εντείνουν τη δουλειά τους μέσα στα συνδικάτα.

Τα συνδικάτα είναι σήμερα το τελευταίο καταφύγιο των σοσιαλπατριωτών. Η 2η Διεθνής, ως πολιτική οργάνωση, έχει καταρρεύσει σαν χάρτινος πύργος, αλλά η νέα Συνδικαλιστική Διεθνής του Άμστερνταμ των φιλοεργοδοτικών συνδικάτων μπορεί ακόμα να προσφέρει στους σοσιαλπροδότες αρκετό χώρο για ελιγμούς. Στην παρούσα φάση, η φιλοεργοδοτική Διεθνής του Άμστερνταμ αποτελεί μια επικίνδυνη απειλή για την παγκόσμια επανάσταση, ακόμη περισσότερο και από την Κοινωνία των Εθνών. Η μπουρζουαζία προσπαθεί μέσω του Λεγκέν, του Κομπέ και του Ζουό να κάνει την Διεθνή Ομοσπονδία των Συνδικάτων ένα εργαλείο για την πραγματοποίηση των επεκτατικών της στόχων, με τον ίδιο τρόπο που χρησιμοποίησε τα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα κατά τη διάρκεια του ιμπεριαλιστικού πολέμου.

Αυτό σημαίνει ότι εμείς οι κομουνιστές πρέπει να κάνουμε δέκα φορές περισσότερη δουλειά μέσα στο συνδικαλιστικό κίνημα. Πρέπει με κάθε κόστος να αρπάξουμε αυτά τα συνδικάτα από τα χέρια των καπιταλιστών και των σοσιαλπροδοτών. Γι' αυτό λοιπόν, πρέπει να βρισκόμαστε *μέσα* σ' αυτά τα συνδικάτα — πρέπει να κατευθύνουμε τα καλύτερα στελέχη μας προς τη δουλειά μέσα στα συνδικάτα.

Οι υποστηρικτές μας θα μείνουν μέσα στα συνδικάτα και θα δρουν μ' έναν συντονισμένο τρόπο και όχι απομονωμένα. *Πρέπει να οργανώσουμε μία κομουνιστική ομάδα, έναν κομουνιστικό πυρήνα σε κάθε τμήμα των συνδικάτων.* Είναι καθήκον μας να χρησιμοποιούμε τους καθημερινούς αγώνες για να εκθέτουμε τα τεχνάσματα του κάθε Ζουό. Πρέπει να αφυπνίσουμε τα απλά μέλη των συνδικάτων. Πρέπει να διώξουμε τους σοσιαλπροδότες. Πρέπει να αγωνιστούμε συστηματικά και με πείσμα για να κερδίσουμε τα συνδικάτα από την επιρροή τους, καθώς και από την επιρροή των απεργοσπαστών συνδικαλιστών, τύπου Ζουό. Οι ρώσοι μπολσεβίκοι κατόρθωσαν να κερδίσουν τα συνδικάτα μόνο μετά από πολλά χρόνια δουλειάς. Ακόμη και λίγο πριν την Οκτωβριανή Επανάσταση, οι ρώσοι κομουνιστές εξακολουθούσαν να αποτελούν μια μειοψηφία στα συνδικάτα. Αφού πήραν την εξουσία στα χέρια τους και έδωσαν στους συνειδητούς εργάτες τα μέσα για να κάνουν προπαγάνδα, τους χρειάστηκε λίγος καιρός για να κερδίσουν τη συντριπτική πλειοψηφία του συνδικαλιστικού κινήματος. Οι κομουνιστές και οι επαναστάτες όλου του κόσμου πρέπει να ακολουθήσουν αυτόν τον δρόμο.

Στο κείμενο που μας παρουσίασε στη Μόσχα, ο Φροσάρ δήλωσε: «Η Γενική Συνομοσπονδία Εργασίας δεν θα κάνει την επανάσταση για εμάς (το κόμμα) — δεν θα κάνουμε την επανάσταση χωρίς αυτούς (τα συνδικάτα)». Αυτή η διατύπωση είναι το λιγότερο θολή. Δεν μπορείς να κάνεις επανάσταση με αυτούς που δεν θέλουν την επανάσταση. Δεν θα κάνετε την προλεταριακή επανάσταση με τύπους σαν το Ζουό που έχουν αφιερώσει όλες τους τις ενέργειες και τη σκέψη τους στο μπλοκάρισμα

της προλεταριακής επανάστασης. Θα κάνετε την επανάσταση *μόνο ενάντια στο Ζουό και σε αντίθεση με τις επιθυμίες του*, και ενάντια στον Αλμπέρ Τομά και τον Πιέρ Ρενοντέλ. Αν καθαρίσετε το κόμμα σας από τον οπορτουνισμό, αν οι βουλευτές σας αρχίσουν να διεξάγουν κομουνιστική προπαγάνδα, αν διώξετε τους απεργοσπάστες από τις γραμμές του κόμματός σας, αν γίνετε, κοντολογίς, ένα κομουνιστικό κόμμα, τότε οι απλοί εργάτες και τα απλά μέλη των συνδικάτων θα σας ακολουθήσουν στον αγώνα ενάντια στον Ζουό. Όσο νωρίτερα ξεπεράσετε τις συνδικαλιστικές σας προκαταλήψεις, τόσο πιο γρήγορα θα είστε σε θέση να ξεφορτωθείτε τον οπορτουνισμό σας.

Τα κόκκινα συνδικάτα έχουν αρχίσει να οργανώνονται σε διεθνές επίπεδο. Με πρωτοβουλία της Εκτελεστικής Επιτροπής της Κομουνιστικής Διεθνούς, τα αριστερά συνδικάτα της Ιταλίας, της Ρωσίας και της Βρετανίας έχουν δημιουργήσει μια τριμερή ένωση που καλεί για ένα διεθνές συνέδριο κόκκινων συνδικάτων, τον Αύγουστο ή το Σεπτέμβριο. Αυτό το συνέδριο θα μπορέσει να εμφανιστεί ως μια εναλλακτική λύση απέναντι στα φιλοεργοδοτικά συνδικάτα της Συνδικαλιστικής Διεθνούς του Άμστερνταμ. Πρέπει στη Γαλλία να στηρίξετε αυτήν την πρωτοβουλία και να πείσετε τα συνδικάτα σας να ενταχθούν στη διεθνή των Κόκκινων Συνδικάτων, σπάζοντας μια για πάντα τους δεσμούς τους με τη φιλοεργοδοτική Διεθνή του Άμστερνταμ. Οι αυθεντικοί επαναστάτες στη Γαλλία έχουν το καθήκον να εργαστούν για την Κόκκινη Διεθνή των Εργατικών Συνδικάτων.

Στο κείμενό του, ο Φροσάρ μας ρώτησε αν εξακολουθούμε να επιμένουμε στον αποκλεισμό ορισμένων ανθρώπων από το κόμμα σας. Η ερώτησή του δείχνει έλλειψη κατανόησης του συνολικού προβλήματος.

Προφανώς και αυτό το ζήτημα έχει τεράστια σημασία, αλλά δεν είναι μόνον αυτός ο παράγοντας που καθορίζει τη στάση μας απέναντί σας. Για να είμαστε ειλικρινείς, είστε λιγότερο πολιτικά ανεπτυγμένοι ακόμη και από τους γερμανούς Ανεξάρτητους. Αυτοί, επιτέλους, έχουν θέσει το ζήτημα της διαγραφής του Κάουτσκι και των καουτσκικών, ενώ ο Αλμπέρ Τομά και ο Ρενοντέλ, δηλαδή ο Νόσκε και ο Σάιντεμαν της Γαλλίας, εξακολουθούν να είναι μέλη του κόμματός σας. Δηλώνουμε ξεκάθαρα πως, παρά τον αγώνα του Λονγκέ υπέρ της ρώσικης επανάστασης και παρά τη φραστική αποδοχή εκ μέρους του της δικτατορίας του προλεταριάτου, η ιδεολογική του θέση και η συνεισφορά του στον τύπο και στο κοινοβούλιο είναι απολύτως όμοιες με την προπαγάνδα που κάνει ο Κάουτσκι στη Γερμανία. Ναι, χωρίς αμφιβολία, θα πρέπει να αποχωριστείτε από τους ηγέτες της δεξιάς σας πτέρυγας, που είναι ρεφορμιστές ως το κόκαλο.

Παρόλα αυτά, το βασικό ζήτημα που θέτουμε σε σας δεν είναι αυτό των διαγραφών, αλλά η αναγκαιότητα να σπάσετε με την ξεκάθαρα ρεφορμιστική σας παράδοση. Η Κομουνιστική Διεθνής δεν απαιτεί από σας να «κάνετε» άμεσα μια σοβιετική επανάσταση. Όποιος σας παρουσίασε μ' αυτόν τον τρόπο τα αιτήματα της Κομουνιστικής Διεθνούς έχει διαστρεβλώσει την άποψή μας. Απαιτούμε μόνο ένα πράγμα: στην καθημερινή σας δουλειά, στον τύπο σας, στα συνδικάτα σας, στο κοινοβούλιο και στις συγκεντρώσεις να διεξάγετε ειλικρινή και σταθερή προπαγάνδα υπέρ της δικτατορίας του προλεταριάτου και του κομουνισμού, να ανοίγετε το δρόμο για την προλεταριακή επανάσταση, να πολεμάτε με ειλικρίνεια ενάντια στις αστικές-ρεφορμιστικές ιδέες.

Αυτά είναι τα βασικά ζητήματα που θέλαμε να θίξουμε, σύντροφοι.

Πριν την αποχώρησή τους, οι εκπρόσωποί σας, Κασέν και Φροσάρ, έκαναν μια επίσημη δήλωση ότι συμφωνούν με τους όρους που έχει θέσει το 2ο Παγκόσμιο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς. Δήλωσαν ότι με την επιστροφή τους στη Γαλλία, θα ζητήσουν από το Σοσιαλιστικό Κόμμα Γαλλίας να σταματήσει ολότελα την παλιά ρεφορμιστική του τακτική και να υιοθετήσει κομουνιστική πολιτική.

Θα είμαστε πολύ ικανοποιημένοι αν το γαλλικό εργατικό κίνημα προσχωρήσει τελικά στο κομουνιστικό κίνημα. Θα παρακολουθούμε στενά τα πράγματα μέσα στο γαλλικό Σοσιαλιστικό Κόμμα. Το Συνέδριο εξουσιοδοτεί την Εκτελεστική Επιτροπή να δεχτεί το κόμμα στις γραμμές της Κομουνιστικής Διεθνούς, αν οι όροι που τέθηκαν από το Συνέδριο γίνουν αποδεκτοί και τηρηθούν.

Συμπερασματικά, θα απαριθμήσουμε ορισμένα σημεία που νομίζουμε πως είναι τα σημαντικότερα και πάνω στα οποία περιμένουμε από εσάς μια συγκεκριμένη και σαφή απάντηση.

Λαμβάνοντας υπόψη την κατάσταση στη Γαλλία, κάνουμε τις εξής δέκα παρατηρήσεις:

1. Το Σοσιαλιστικό Κόμμα Γαλλίας πρέπει να αλλάξει ριζικά το χαρακτήρα της καθημερινής του προπαγάνδας και αγκιτάτσιας στον τύπο του, σύμφωνα με αυτά που περιγράψαμε παραπάνω.

2. Για τις χώρες των οποίων η μπουρζουαζία επεκτείνει την κυριαρχία της σε αποικιακούς λαούς, είναι απαραίτητη μια συγκεκριμένη και ξεκάθαρη γραμμή πάνω στο αποικιακό ζήτημα. Το γαλλικό κόμμα πρέπει να εκθέσει αλύπητα τις δραστηριότητες των γάλλων ιμπεριαλιστών στις αποικίες και να υποστηρίξει όλα τα απελευθερωτικά κινήματα στην πράξη και όχι απλώς στα λόγια. Πρέπει να διαδώσει το σύνθημα «Έξω ο ιμπεριαλισμός από τις αποικίες», να διαπαιδαγωγήσει τους εργάτες της Γαλλίας ώστε να υιοθετήσουν μια ειλικρινά αδελφική σχέση με τον εργαζόμενο πληθυσμό των αποικιών και να διεξάγει συστηματική προπαγάνδα στους γάλλους στρατιώτες ενάντια στην καταπίεση των αποικιών.

3. Το γαλλικό κόμμα πρέπει να αποκαλύψει την απατηλή και υποκριτική πολιτική του σοσιαλπασιφισμού και να αποδείξει ξεκάθαρα στους εργάτες πως, χωρίς την επαναστατική ανατροπή του καπιταλισμού, καμιά διεθνής Διαιτησία και καμιά φλυαρία για τη μείωση των πολεμικών εξοπλισμών δεν μπορεί να γλιτώσει την ανθρωπότητα από νέους ιμπεριαλιστικούς πολέμους.

4. Το γαλλικό Σοσιαλιστικό Κόμμα πρέπει να ξεκινήσει να οργανώνει τα επαναστατικά, κομουνιστικά στοιχεία μέσα στη Γενική Συνομοσπονδία Εργασίας σε αντιπαράθεση με τους σοσιαλπροδότες που βρίσκονται στην ηγεσία αυτής της Συνομοσπονδίας.

5. Το Σοσιαλιστικό Κόμμα Γαλλίας πρέπει να θέσει την κοινοβουλευτική του ομάδα κάτω από τον έλεγχό του, στην πράξη, και όχι μόνο στη θεωρία. Μόνο εκείνοι οι βουλευτές που είναι αποφασισμένοι να εφαρμόζουν ευσυνείδητα τις αποφάσεις του κόμματος και να κάνουν όλη την καθημερινή τους κοινοβουλευτική δουλειά με το πνεύμα που περιγράψαμε πιο πάνω, μπορούν να αναγνωριστούν ως μέλη της κοινοβουλευτικής ομάδας.

6. Η σημερινή πλειοψηφία του Σοσιαλιστικού Κόμματος Γαλλίας πρέπει να αλλάξει ριζικά τη στάση της απέναντι στην κομουνιστική αριστερή πτέρυγα του γαλλικού

εργατικού κινήματος. Το κόμμα πρέπει να ανοίξει τις εφημερίδες του στους κομουνιστές. Η σημερινή πλειοψηφία πρέπει να επιδιώξει στενότερες σχέσεις με τους γάλλους κομουνιστές.

7. Το γαλλικό κόμμα πρέπει να σπάσει ριζικά με το ρεφορμισμό και να καθαρίσει συστηματικά τις γραμμές του από εκείνα τα στοιχεία που θα αρνηθούν να ακολουθήσουν το νέο επαναστατικό μονοπάτι.

8. Το γαλλικό κόμμα πρέπει επίσης να αλλάξει το όνομά του και να διακηρύξει πως είναι το Κομουνιστικό Κόμμα της Γαλλίας.

9. Οι γάλλοι σύντροφοι πρέπει να αναγνωρίσουν ότι, σε εποχές που η μπουρζουαζία πολιορκεί τους εργάτες και τους ηγέτες τους, πρέπει η νόμιμη και η παράνομη δουλειά να συνδυάζονται.

10. Το γαλλικό κόμμα, όπως και όλα τα κόμματα που επιθυμούν να συμμετάσχουν στην 3η Διεθνή, πρέπει να δέχονται όλες τις αποφάσεις της Κομουνιστικής Διεθνούς ως απόλυτα δεσμευτικές. Η Κομουνιστική Διεθνής αναγνωρίζει πλήρως τις διαφορετικές συνθήκες στις οποίες οι εργάτες διαφορετικών χωρών πρέπει να αγωνιστούν. Τα συνέδρια της Κομουνιστικής Διεθνούς λαμβάνουν υπόψη τους αυτές τις ιδιαίτερες συνθήκες και θα λαμβάνουν δεσμευτικές αποφάσεις σε γενικά θέματα μόνο όταν πρέπει.

Ζητάμε να μας ενημερώσετε για την άποψη των γάλλων εργατών πάνω σε αυτά τα σημεία.

Σύντροφοι, σας έχουμε παρουσιάσει την ειλικρινή μας άποψη πάνω σε μια σειρά από σημαντικά ζητήματα. Γνωρίζουμε πως, για την ώρα, μόνο λίγοι από τους ηγέτες σας συμφωνούν με αυτά που έχουμε πει. Αλλά μπορούμε να σας διαβεβαιώσουμε πως η μεγάλη πλειοψηφία των συνειδητών σοσιαλιστών εργατών και των αυθεντικών επαναστατών συνδικαλιστών στη Γαλλία είναι μαζί μας. Όπως και να εξελιχθούν οι σχέσεις μας την ερχόμενη περίοδο, είμαστε απόλυτα πεπεισμένοι ότι το γαλλικό προλεταριάτο θα οικοδομήσει για τον εαυτό του ένα ισχυρό Κομουνιστικό Κόμμα και ότι θα είναι ένα από τα πιο σημαντικά μέλη της διεθνούς οικογένειας του μαχόμενου προλεταριάτου. Στην εποχή μας, που σηματοδοτεί το τέλος του αστικού συστήματος, η επαναστατική εργατική τάξη της Γαλλίας, με την ετοιμότητά της για αυτοθυσία και τον υπέροχο μαχητικό της χαρακτήρα, θα δημιουργήσει σίγουρα ένα ισχυρό Κομουνιστικό Κόμμα.

Σύντροφοι, σ' ένα χρόνο το παγκόσμιο προλεταριάτο θα γιορτάσει την πεντηκοστή επέτειο της Παρισινής Κομμούνας — αυτής της μεγαλειώδους εργατικής εξέγερσης, της οποίας η προλεταριακή επανάσταση στη Ρωσία είναι μια συνέχεια. Ελπίζουμε ειλικρινά ότι, μέχρι την πεντηκοστή επέτειο της μεγαλειώδους Παρισινής Κομμούνας, το γαλλικό προλεταριάτο θα έχει δημιουργήσει ένα οργανωμένο και ισχυρό προλεταριακό κόμμα που θα συνεχίζει τις καλύτερες παραδόσεις των παρισινών Κομμουνάρων και θα είναι έτοιμο να προχωρήσει και να καταλάβει το προπύργιο του καπιταλισμού.

Ζήτω η εργατική τάξη της Γαλλίας.

Ζήτω το ενωμένο και ισχυρό Κομουνιστικό Κόμμα Γαλλίας.

Με συντροφικούς χαιρετισμούς,
Το Προεδρείο του 2ου Συνεδρίου της Κομουνιστικής Διεθνούς.
Μόσχα, 29 Ιουλίου 1920

ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΡΙΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΣ ΤΑ ΣΥΝΔΙΚΑΤΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ

8 Αυγούστου 1920

Εργάτες, συνδικαλιστές όλων των χωρών!

Ακόμα και οι πιο καθυστερημένοι εργάτες και οι πιο καθυστερημένες εργατικές οργανώσεις πρέπει να αναγνωρίσουν τώρα ότι ο αστικός κόσμος καταρρέει. Οι παλιές κοινωνικές σχέσεις συντρίφτηκαν. Η σταθερότητα του αστικού συστήματος αποδείχθηκε απατηλή. Η αστική τάξη δεν είναι ικανή να αποκαταστήσει την οικονομία που κατέστρεψε ο πόλεμος. Μέσα από τον βίαιο εμφύλιο πόλεμο γεννιέται ο νέος, ελεύθερος κόσμος της εργασίας και της πραγματικής αδελφοσύνης.

Όλη η ανθρωπότητα έχει χωριστεί σε δύο ομάδες. Από τη μια πλευρά η *αστική τάξη*, με υψηλή οργάνωση, με όλα τα τεχνολογικά μέσα του σύγχρονου κράτους στη διάθεσή της, και με πλήρη γνώση των συμφερόντων της, και από την άλλη το *προλεταριάτο*, με λιγότερη ταξική συνείδηση και με λιγότερο επαρκή οργάνωση απ' ότι ο ταξικός του εχθρός και, κυρίως, ανεπαρκώς ενωμένο σε διεθνές επίπεδο.

Η ιδιαίτερα ανεπτυγμένη ταξική συνείδηση της αστικής τάξης έχει αποκαλυφθεί πολύ καθαρά τα τελευταία χρόνια. Παρά την άγρια διαμάχη ανάμεσα στους εθνικούς ιμπεριαλισμούς, παρά τον οξυνόμενο οικονομικό ανταγωνισμό, ακόμα και παρά τον πόλεμο, από τις πρώτες μέρες της Οκτωβριανής επανάστασης στη Ρωσία, οι κυρίαρχες τάξεις όλων των χωρών δημιούργησαν ένα και μοναδικό, διεθνές, αντεργατικό, αντεπαναστατικό μέτωπο. Η κατατρόπωση της αστικής τάξης σε μία χώρα γίνεται αντιληπτή από τις κυρίαρχες τάξεις των άλλων χωρών —και πολύ σωστά— σαν δική τους ήττα. Η σοβιετική Ρωσία και η σοβιετική Ουγγαρία είχαν άμεσα την εμπειρία αυτής της ταξικής αλληλεγγύης των εκμεταλλευτών όλου του κόσμου. Δεν υπήρξε ούτε μια γωνιά σ' όλο τον πλανήτη, από την Ιαπωνία ως τον Καναδά, από τη Βραζιλία ως τη Νορβηγία (οι Μεγάλες Δυνάμεις δεν αποτέλεσαν εξαίρεση), όπου η αστική τάξη και ο τύπος που εξαρτιόταν απ' αυτήν, να μην εξαπέλυσαν κεραυνούς ύβρεων για τη «βαρβαρότητα» της ρώσικης επανάστασης, τις «τερατώδεις διεκδικήσεις» των προλετάριων και την «εγκληματική καταπάτηση» των «ιερών» θεμελίων της ατομικής ιδιοκτησίας. Οι χώρες που χτες ήταν σε πόλεμο, βρίσκουν ταχύτατα μια κοινή γλώσσα τώρα που ανέκυψε το ζήτημα της προλεταριακής επανάστασης. Η τελευταία συνδιάσκεψη στο Σπα αυτό απέδειξε. Τόσο ο βρετανός υπουργός Λόιντ Τζορτζ, όσο και ο Σίμονς, ο αντιπρόσωπος της γερμανικής αστικής δημοκρατίας, προσέγγισαν το ζήτημα του αφοπλισμού από τη σκοπιά της «μπολσεβίκικης απειλής». Η διεθνής αστική τάξη σχηματίζει ένα ενωμένο μπλοκ κάθε φορά που το «ιερό

κέρδος» της κινδυνεύει. Η βρετανική και η γαλλική αστική τάξη θα είναι πολύ ευχαριστημένες να βοηθήσουν τη γερμανική αστική τάξη να συντρίψει το εργατικό επαναστατικό κίνημα στη Γερμανία, όπως η γερμανική αστική τάξη και οι στρατιωτικοί χασάπηδές της είναι έτοιμοι να πνίξουν στο αίμα τα σοσιαλιστικά κινήματα στη Γαλλία και στη Βρετανία.

Το υψηλό επίπεδο ταξικής συνείδησης, η ξεκάθαρη επίγνωση του κοινού της συμφέροντος και η εξαιρετική της οργάνωση αποτελούν την κύρια δύναμη της αστικής τάξης στην πάλη ενάντια στην εργατική τάξη. Από μόνο του αυτό, όμως, δεν είναι αρκετό για να εξηγήσει γιατί η αστική τάξη υπήρξε νικήτρια σε όλα τα μέτωπα, εκτός απ' αυτό της Ρωσίας. Η διεθνής αστική τάξη αντλεί τη δύναμή της, όχι μόνο από την οργάνωση και το μηχανισμό της που λειτουργούν ομαλά αλλά πρωτίστως από το γεγονός ότι οι εργαζόμενοι δεν γνωρίζουν τα ταξικά τους συμφέροντα και την αναγκαιότητα του πολιτικού αγώνα και ότι *στην πάλη της ενάντια στην επανάσταση, η αστική τάξη μπορεί να βασίζεται σε αρκετές εργατικές οργανώσεις*. Αυτό είναι τερατώδες αλλά είναι αναμφισβήτητο, ιστορικό γεγονός. Δεν χρειάζεται παρά να μελετήσει κανείς τα γεγονότα στις κυριότερες χώρες της Ευρώπης και της Αμερικής για να πειστεί ότι η εξουσία της αστικής τάξης και οι επιτυχίες της βασίζονται στα συνδικάτα αυτών των χωρών.

Κατά τη διάρκεια των μακρών χρόνων του πολέμου, τα συνδικάτα, σχεδόν παντού, ήταν αυτά που προσέφεραν την κύρια βάση και υποστήριξη της μιλιταριστικής πολιτικής των κυβερνήσεών τους. Ποιος προήγαγε και υποστήριξε την ιδέα της ταξικής ειρήνης; Τα «ουδέτερα» συνδικάτα. Ποιος δίδαξε τους εργάτες, κατά τη διάρκεια του πολέμου, ότι θα πρέπει να απέχουν από κάθε επαναστατική δραστηριότητα, ακόμα και από οικονομικές απεργίες; Τα «ανεξάρτητα» σοσιαλδημοκρατικά συνδικάτα. Ποιος τάχθηκε υπέρ της επέκτασης της εργάσιμης μέρας, της αύξησης της εκμετάλλευσης των εργαζόμενων γυναικών και των παιδιών και της κατάργησης των δικαιωμάτων που είχαν προηγουμένως κερδηθεί με αγώνες; Ποιος συνδαύλισε τα εθνικιστικά και σοβινιστικά συναισθήματα που έτρεφαν οι πλατιές μάζες του πληθυσμού; Ποιος διεξήγε έναν σκληρό και ανελέητο αγώνα ενάντια σε εκείνους που παρέμειναν πιστοί στην ιδέα της διεθνούς αλληλεγγύης και έκαναν προπαγάνδα ενάντια στον ιμπεριαλιστικό πόλεμο; Τα «σοσιαλιστικά» και «συνδικαλιστικά» σωματεία. Εάν ο πόλεμος τράβηξε σε μάκρος, εάν δεκάδες εκατομμύρια ανθρώπων χάθηκαν στα πεδία των μαχών της Ευρώπης, εάν η ανθρωπότητα υπέφερε από ακραία ένδεια και κακουχίες, εάν η αστική τάξη κατάφερε στα χρόνια του πολέμου να υποτάξει εκατοντάδες εκατομμύρια ανθρώπους και να αποκομίσει πρωτοφανή κέρδη από την εξόντωση των λαών, τότε, μεγάλο μερίδιο της ευθύνης πρέπει να επωμιστούν οι ηγέτες των συνδικάτων που εγκατέλειψαν τις βασικές αρχές της διεθνούς ταξικής αλληλεγγύης και έδωσαν την έγκριση των εργατικών οργανώσεων στον πόλεμο των εκμεταλλευτών.

Οι ίδιοι συνδικαλιστές-ηγέτες που υποσχέθηκαν στους εργαζόμενους ότι θα γίνονταν θαύματα όταν οι κυβερνήσεις τους θα νικούσαν, που διακήρυτταν ότι η ενότητα και η ταξική συνεργασία ήταν προσωρινές τακτικές, απαραίτητες εξαιτίας του εθνικού κινδύνου, και ότι η ταξική πάλη θα συνεχίζονταν όταν θα τελείωνε ο πόλεμος, αυτοί οι ίδιοι ηγέτες, τώρα που έγινε ειρήνη, όχι μόνο παραλείπουν να οργανώσουν τους εργαζόμενους στον αγώνα αλλά επέκτειναν την τακτική του συμβιβασμού από

το εθνικό στο διεθνές επίπεδο.

Μόλις τελείωσε ο πόλεμος, οι ηγέτες των εθνικών συνδικαλιστικών κινημάτων —Λεγκέν, Γιουντένιτς, Ζουό, Έπιτνο, Κόμπερς και άλλοι— άρχισαν να δημιουργούν έναν σύνδεσμο που θα μπορούσε να οργανώσει σε διεθνή κλίμακα την ανακωχή ανάμεσα στους προλετάριους και τους αστούς, και που είχε ήδη εφαρμοστεί ξεχωριστά σε κάποιες χώρες. Αυτοί οι επί χρόνια προδότες της εργατικής τάξης στήνουν γι' αυτόν τον σκοπό, δύο ιδρύματα: το ένα ονομάζεται «Διεθνής Οργανισμός Εργασίας» (I.L.O.), το άλλο «Διεθνής Ομοσπονδία των Συνδικάτων» (I.F.T.U.). Ο «Διεθνής Οργανισμός Εργασίας» της Κοινωνίας των Εθνών, που αποτελείται από έξι αντιπροσώπους συνδικάτων, έξι αντιπροσώπους εργοδοτικών οργανώσεων και δώδεκα αντιπροσώπους «ουδέτερων» κυβερνήσεων, έχει σχεδιαστεί για να δρα σαν βαλβίδα ασφαλείας για τα διάφορα εθνικά επαναστατικά κινήματα. Η αστική τάξη πιστεύει ότι με τη βοήθεια αυτού του Οργανισμού Εργασίας (που ο ηγέτης του, ο Αλμπέρ Τομά, είναι ένας ειδικός στην προδοσία της εργατικής τάξης) μπορεί να πείσει τις πλατιές εργατικές μάζες να εγκαταλείψουν τις κοινωνικές διεκδικήσεις τους, με αντάλλαγμα μερικές επουσιώδεις μεταρρυθμίσεις. Εδώ, με την παρουσία των «ουδέτερων» αντιπροσώπων των αστικών κυβερνήσεων, οι αντιπρόσωποι της εργασίας και του κεφαλαίου πρέπει *να βρουν μια κοινή γλώσσα και να φτάσουν σε μια συμφωνία. Δεν χρειάζεται να πούμε ότι αυτές οι διαπραγματεύσεις και οι συμφωνίες παίρνουν σαν δεδομένο το απαραβίαστο της ατομικής ιδιοκτησίας και το αναπόφευκτο της καπιταλιστικής κυριαρχίας.* Οι αντιπρόσωποι των οργανωμένων εργοδοτών είναι περισσότερο πρόθυμοι *να συζητήσουν* για κοινωνικές μεταρρυθμίσεις, όταν ξέρουν ότι με κανέναν τρόπο δεν δεσμεύονται απ' αυτές τις συζητήσεις. Επιμένουν μόνο στο ότι πρέπει όλοι οι αποκαλούμενοι εργατικοί «αντιπρόσωποι» να διαδίδουν την αντίληψη ότι το κοινωνικό ζήτημα μπορεί να λυθεί ειρηνικά και να σπέρνουν ψευδαισθήσεις ότι η ληστρική «Κοινωνία των Εθνών» και τα βοηθητικά σώματά της, μπορούν να βοηθήσουν την εργατική τάξη να ξεπεράσει τις δυσκολίες που δημιούργησε ο μακρόχρονος ιμπεριαλιστικός πόλεμος. Κι αυτό είναι το μόνο που χρειάζεται η διεθνής αστική τάξη.

Όταν στηνόταν ο Διεθνής Οργανισμός Εργασίας της Κοινωνίας των Εθνών, στη Βέρνη, έμπαιναν και τα θεμέλια της Διεθνούς Ομοσπονδίας των Συνδικάτων, στο Άμστερνταμ. Η Ομοσπονδία έχει επικεφαλείς του ίδιους γλείφτες που είναι υποχείρια της ιμπεριαλιστικής Κοινωνίας των Εθνών. Ποιο είναι το πρόγραμμα της Ομοσπονδίας; Πως βλέπει αυτή η ομοσπονδία τα τρέχοντα γεγονότα; Πως περιμένει να λύσει τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η εργατική τάξη; Ποια είναι η στάση της στον κλιμακούμενο εμφύλιο πόλεμο; Τι πιστεύει για την κοινωνική επανάσταση; Τι έχει κάνει για να βοηθήσει τους προλεταριακούς αγώνες σε όλο τον κόσμο; Η ίδια η Διεθνής Ομοσπονδία των Συνδικάτων θα δυσκολευόταν να απαντήσει σ' αυτά τα ερωτήματα. Αλλά είναι ξεκάθαρο τόσο από το είδος της οργάνωσης όπου έχει προσχωρήσει όσο και από το είδος των δραστηριοτήτων που αναλαμβάνει, ότι είναι σε απόλυτη συμφωνία με τον Διεθνή Οργανισμό Εργασίας της Κοινωνίας των Εθνών δηλαδή με τις απόψεις της Κοινωνίας των Εθνών, τον πιο αστικό θεσμό από όλους. Καταρχήν, οι επίσημοι ηγέτες της Ομοσπονδίας είναι και μέλη του Διεθνή Οργανισμού Εργασίας και, κατά δεύτερον, η έκκληση της διεθνούς συνδιάσκεψης του Άμστερνταμ, τον Μάη, τελείωσε με το σύνθημα: «Εμπρός για την εφαρμογή των απο-

φάσεων της Συνδιάσκεψης της Ουάσινγκτον».

Έτσι η κυριαρχία των σοσιαλπατριωτικών στοιχείων και των αποστατών πάνω στα συνδικάτα των πιο σημαντικών εθνών, έχει οδηγήσει στο σχηματισμό δύο *απεργοσπαστικών* οργανώσεων που, στην πραγματικότητα, αποτελούν το καλύτερο στήριγμα της αστικής τάξης στην πάλη της ενάντια στο επαναστατημένο προλεταριάτο. Δεν θα μπορούσε να είναι αλλιώς. Η 2η Διεθνής αποτελείται από ανθρώπους που όλοι τους έχουν προδώσει τις εργατικές τους τάξεις και δεν μπορούν να αποτελέσουν τίποτα περισσότερο από μια διεθνή ένωση προδοτών. Η προδοσία των εργατικών συμφερόντων έχει εδραιωθεί σε διεθνές επίπεδο. *Η αστική τάξη αντιπροσωπεύεται με οργανωμένο τρόπο* μέσα στις γραμμές της εργατικής τάξης. Η ένωση του Άμστερνταμ [δηλαδή η Διεθνής Ομοσπονδία των Συνδικάτων ή αλλιώς, η Συνδικαλιστική Διεθνής του Άμστερνταμ] είναι πράκτορας της αστικής τάξης στο στρατόπεδο των εργαζομένων. Η εργατική τάξη πρέπει να συνειδητοποιήσει ότι τώρα η ταξική πάλη δεν συνεπάγεται μόνο την πάλη ενάντια στην κυρίαρχη τάξη αλλά πρώτα και κύρια μια έντονη και ασυμβίβαστη πάλη ενάντια σε αυτούς τους «υπολοχαγούς του κεφαλαίου» που βρίσκονται μέσα στις δικές της γραμμές.

Η πάλη ενάντια στην κληρονομιά του ιμπεριαλιστικού πολέμου και στην οργανωμένη εκπροσώπηση της αστικής τάξης μέσα στις εργατικές οργανώσεις, ενισχύεται και από τη σημερινή συρροή μεγάλου αριθμού εργαζομένων στα συνδικάτα. Ενώ προηγούμενα τα συνδικάτα είχαν εκατοντάδες ή χιλιάδες μέλη, τώρα έχουν δεκάδες και εκατοντάδες χιλιάδες. Οι εργαζόμενοι γίνονται μέλη των συνδικάτων με την ελπίδα να βρουν μια απάντηση σε όλα τα αγωνιώδη ζητήματα που εμφανίστηκαν με τον ιμπεριαλιστικό πόλεμο. Οι παλιοί δεσμοί καταστράφηκαν, οι παλιές σχέσεις διακόπηκαν. Ακόμα και οι πιο καθυστερημένοι εργάτες που ήταν δεμένοι με την αστική κουλτούρα και τις μικροαστικές και αστικές αξίες για μια ολόκληρη περίοδο, έχουν τώρα αποσπαστεί από το συνηθισμένο περιβάλλον τους και γίνονται μέλη των συνδικάτων σε αναζήτηση μιας καλύτερης ζωής, σε αναζήτηση μιας ισχυρής υποστήριξης που να μπορεί να υπερασπιστεί την ήδη κλονισμένη οικονομική τους θέση. Οι εργάτες μπαίνουν στα σωματεία ελπίζοντας να λύσουν συλλογικά τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο καθένας τους. Ο κάθε εργάτης, ξεχωριστά, έχει ακόμα πιο αδύναμη διαπραγματευτική θέση απ' ότι την παραμονή του πολέμου.

Οι εργαζόμενες μάζες μπαίνουν στα συνδικάτα, σε μεγάλους αριθμούς. Τα συνδικάτα σε όλο τον κόσμο, έχουν τώρα περισσότερα από τριάντα εκατομμύρια μέλη. Η μοίρα της ανθρωπότητας εξαρτάται από τον τρόπο που αυτός ο κολοσσιαίος στρατός θα αποφασίσει να δράσει. Εάν αυτός ο στρατός ήταν διαποτισμένος με το πνεύμα του επαναστατικού ταξικού αγώνα, θα μπορούσε να αλλάξει τον κόσμο. Αλλά, αν κι αυτός ο κολοσσιαίος στρατός έχει δεκάδες εκατομμύρια προλετάριους που αναμφισβήτητα θα καλωσόριζαν την επανάσταση, είναι ακόμα κάτω από την ιδεολογική επιρροή και την οργανωτική ηγεσία των παλιών ηγετών που έχουν περάσει στην πλευρά της αστικής τάξης. Ποιος παρέχει υποστήριξη στην δημαγωγική αστική πολιτική του Λόιντ Τζορτζ; Ποιος υποστηρίζει το βρετανικό αποικιακό σύστημα; Οι παλιοί βρετανοί συνδικαλιστές. Ποιος προμήθευσε τις δυνάμεις για να αντιμετωπιστεί η κοινωνική επανάσταση στη Γερμανία; Ποιος έσωσε την αφύσικη ένωση της αστικής τάξης με το προλεταριάτο στη Γερμανία, κατά τη διάρκεια των μεγαλύτερων κρίσεων όπως το αντιδραστικό πραξικόπημα του Καπ; Ποιος υποστήριξε στη Γερ-

μανία τις ιδέες της κοινωνικής ειρήνης και της σταδιακής λύσης του κοινωνικού ζητήματος; Τα λεγόμενα ανεξάρτητα συνδικάτα με ηγέτη τον Λεγκέν. Αυτή τη στιγμή ποιος ευθύνεται για την καθυστέρηση της ανάπτυξης της επαναστατικής πάλης στη Γαλλία; Ποιος υπονομεύει το επαναστατικό κίνημα; Η πασίγνωστη Γενική Συνομοσπονδία της Εργασίας — μια οργάνωση που για πολλά χρόνια κήρυττε την κοινωνική επανάσταση. Αλλά όταν η κοινωνική επανάσταση έγινε δυνατότητα, οι ηγέτες αυτής της συνομοσπονδίας πέρασαν ολοκληρωτικά στο στρατόπεδο της αστικής τάξης. Το ίδιο πράγμα συνέβη στην Αμερική, στην Αυστρία, στο Βέλγιο, στην Ουγγαρία και σε άλλες χώρες. Προβάλλει το ακόλουθο σκανδαλώδες σχήμα: οι επαναστατημένες εργατικές μάζες μπαίνουν στα συνδικάτα σε μεγάλους αριθμούς, αλλά τα συνδικάτα συνεχίζουν την παλιά τους πολιτική της «ταξικής συνεργασίας και της κοινωνικής ειρήνης», παραμένοντας ένα όπλο στα χέρια της αστικής τάξης.

Ποιος είναι ο λόγος για την πολιτική καθυστέρηση των συνδικάτων; Γιατί τα συνδικάτα στις περισσότερες χώρες συνεχίζουν να είναι εμπόδιο στην κοινωνική επανάσταση; Η απάντηση είναι ότι, παρά την τεράστια συρροή νέων μελών, παρά το γεγονός ότι έχουν υπερδιπλασιαστεί σε μέγεθος, ο παλιός συνδικαλιστικός μηχανισμός και η αστικοποιημένη συνδικαλιστική ηγεσία έχουν επιβιώσει άθικτοι. Οι εργάτες γίνονται μέλη των συνδικάτων γιατί θέλουν να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά και μ' έναν συλλογικό τρόπο, το ζήτημα της απελευθέρωσης της εργασίας από την καπιταλιστική καταπίεση, αλλά βρίσκουν τα συνδικάτα κάτω από την ηγεσία γραφειοκρατών που συμβιβάστηκαν στον πόλεμο και πρόδωσαν τους εργάτες. Σε μια περίοδο που ο ταξικός ανταγωνισμός μεγαλώνει και η ταξική μαχητικότητα αυξάνει, η αύξηση της φτώχιας και η καπιταλιστική βαρβαρότητα παρακινούν τις εργαζόμενες μάζες σε εξέγερση ενώ τα συνδικάτα που οφείλουν να εκφράσουν και να οργανώσουν την επαναστατική ενέργεια των μαζών, συμπεριφέρονται σαν μια συντηρητική δύναμη που συγκρατεί τους εργάτες. *Οι εργαζόμενες μάζες είναι υπέρ της επανάστασης. Οι παλιές συνδικαλιστικές οργανώσεις είναι εναντίον της.*

Πως θα πρέπει να απαντήσει ο επαναστατημένος εργάτης στην προδοσία του συνδικαλιστικού κινήματος; Πως πρέπει οι επαναστάτες να παλέψουν τις συνειδητές προσπάθειες των ηγετών να σαμποτάρουν το κίνημα; Αφήνοντας τα συνδικάτα, εγκαταλείποντας τις μαζικές οργανώσεις και στήνοντας τα δικά τους μικροσκοπικά συνδικάτα; Παίρνοντας από τα συνδικάτα τα πιο επαναστατικά και δραστήρια στοιχεία και εγκαταλείποντας τα υπόλοιπα εκατομμύρια των εργαζομένων που είναι γεμάτα μίσος για την αστική τάξη, στην ιδεολογική ηγεσία των παλιών ηγετών; Αυτό είναι μια τακτική αυτοκτονίας. Είναι χαρακίρι. Το Δεύτερο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς γνωρίζει πολύ καλά πόσο λίγο αξίζουν οι απεργοσπάστες ηγέτες και πόσο μεγάλη είναι η προδοσία τους. Εντούτοις *αντιτίθεται*, κάθετα και κατηγορηματικά, στην απομάκρυνση από τις μαζικές εργατικές οργανώσεις. Οι κομουνιστές πρέπει να βρίσκονται εκεί που βρίσκονται οι εργαζόμενες μάζες. Κάθε εργαζόμενος πρέπει να ξέρει και να θυμάται ότι στη Δυτική Ευρώπη και στην Αμερική η κοινωνική επανάσταση δεν είναι δυνατή χωρίς τη συμμετοχή του ισχυρού και πολυπληθή στρατού των συνδικάτων και ότι, κατά συνέπεια, τα συνδικάτα που λειτουργούν σαν φρένο στο επαναστατικό κίνημα πρέπει να κερδηθούν. Η εργατική τάξη και οι οργανώσεις της πρέπει να ξεφορτωθούν εκείνους που στην κορύφωση της σύγκρουσης ανάμεσα στην εργασία και το κεφάλαιο, λειτουργούν σαν απεργοσπάστες απέναντι

στην τάξη τους. *Όχι παθητική απομάκρυνση από τα συνδικάτα αλλά ενεργή πάλη μέσα σε αυτά και εκδίωξη των προδοτών, απεργοσπαστών ηγετών από αυτά* — αυτό είναι το σύνθημα που πρέπει να υποστηριχθεί με επαναστατικό ζήλο και να παλευτεί όσο πιο σκληρά γίνεται. Η πάλη ενάντια στην προδοτική πολιτική των υψηλών κλιμακίων του συνδικαλιστικού κινήματος πρέπει να διεξαχθεί μέσα από *τις εργοστασιακές επιτροπές*. Το άμεσο καθήκον είναι να κερδηθούν οι εργοστασιακές επιτροπές, φέρνοντάς τις κάτω από την επιρροή των κομουνιστικών και επαναστατικών κομμάτων και κάνοντάς τις εργαλεία για το μετασχηματισμό των «συντεχνιακών» συνδικάτων [δηλαδή των συνδικάτων που είναι θεσμοί του καπιταλισμού και δεν τον αμφισβητούν] σε οργανώσεις παραγωγών που μπορούν να γκρεμίσουν το οικονομικό σύστημα του καπιταλισμού. Αυτό το καθήκον μπορεί και πρέπει να επιτελεστεί παντού από το κομουνιστικό κόμμα. Το κόμμα πρέπει να στρατολογήσει όλους αυτούς που αναγνωρίζουν τη μεγάλη σημασία των γεγονότων που ζουν.

Τα νέα στρώματα των εργαζομένων που συμμετέχουν στα επίσημα συνδικάτα δεν θα συμφιλιωθούν με τις προδοτικές παραδόσεις των ηγετών των συνδικάτων και αυτό κάνει ευκολότερη τη δουλειά του κομουνιστικού κόμματος. Τα γεγονότα του προηγούμενου χρόνου έδειξαν ξεκάθαρα τη μεγάλη στροφή στις σχέσεις μέσα στα συνδικάτα. Στη Βρετανία, στη Γερμανία ακόμα και στην Αμερική, μπορούν να παρατηρηθούν δύο εξαιρετικά σημαντικές αλλαγές: το ένα συνδικάτο μετά το άλλο απαλλάσσεται από την επιρροή των παλιών ηγετών που ξεπουλήθηκαν στην αστική τάξη και σιγά σιγά, αλλά σταθερά, κινείται προς τα αριστερά ενώ τεράστιες απεργίες λαμβάνουν χώρα ξεπερνώντας την συνδικαλιστική γραφειοκρατία και αντιβαίνοντας στις αποφάσεις της. Αυτά τα γεγονότα αποτελούν την καλύτερη απόδειξη ότι η συνδικαλιστική γραφειοκρατία, ακόμα και η πιο αντιδραστική, μπορεί να νικηθεί — *είναι ζήτημα του να μπορείς να κερδίσεις τις εργατικές μάζες.*

Το πρόβλημα μπορεί να λυθεί μόνο εάν οι προδότες εκδιωχθούν από το συνδικαλιστικό κίνημα και μόνο εάν τα συνδικάτα εξελιχθούν σε ένα πανίσχυρο όπλο της σοσιαλιστικής επανάστασης σε διεθνές επίπεδο. Η σοσιαλιστική επανάσταση είναι διεθνής. Η σύγκρουση ανάμεσα στην εργασία και το κεφάλαιο, ξεκινώντας σε κάθε χώρα χωριστά, θα κορυφωθεί και θα λυθεί μόνο όταν οι διεθνείς μας οργανώσεις θα έχουν συσσωρεύσει αρκετή επαναστατική ενέργεια και θα έχουν φτάσει σε ένα ικανοποιητικό επίπεδο κομουνιστικής συνείδησης, ώστε να ανατρέψουν το διεθνές καπιταλιστικό σύστημα. Τα συνδικαλιστικά μέλη πρέπει όχι μόνο να κερδίσουν το συνδικαλιστικό κίνημα των χωρών τους, αλλά και *να δημιουργήσουν ένα διεθνές κέντρο του συνδικαλιστικού κινήματος* που θα σχηματίσει ένα κοινό, αδιαίρετο μπλοκ με την Κομουνιστική Διεθνή. Αυτό θα γίνει δυνατό όταν τα συνδικάτα αποχωρίσουν από το Διεθνή Οργανισμό Εργασίας γιατί αυτός ο Οργανισμός ιδρύθηκε από τους προδότες των διαφόρων συνδικαλιστικών κινημάτων και από την Διεθνή Ομοσπονδία των Συνδικάτων (που είναι ιδεολογικά και υλικά συνδεδεμένη με τον καπιταλισμό) σαν τμήμα της ιμπεριαλιστικής Κοινωνίας των Εθνών. Η Κομουνιστική Διεθνής καλεί όλους τους εργάτες που υποστηρίζουν την σοσιαλιστική επανάσταση και τη δικτατορία του προλεταριάτου, να αγωνιστούν με επιμονή ώστε να πείσουν τα συνδικάτα τους να προσχωρήσουν στο Διεθνές Συμβούλιο των Συνδικάτων που ιδρύθηκε στη Μόσχα, στις 15 Ιουλίου, από τα συνδικάτα της Ρωσίας, της Βρετανίας, της Ιταλίας, της Ισπανίας, της Γιουγκοσλαβίας, της Βουλγαρίας, της Γαλλίας και της Γεωργίας,

και να αποσυρθούν από τη φωλιά των κλεφτών, γνωστή ως Διεθνής Οργανισμός Εργασίας, και από τον εταίρο της, την αντεργατική Διεθνή Ομοσπονδία των Συνδικάτων.

Το πρόγραμμα του Διεθνούς Συμβουλίου των Συνδικάτων είναι το πρόγραμμα της Κομουνιστικής Διεθνούς δηλαδή η επαναστατική ανατροπή της αστικής τάξης, η εγκαθίδρυση της δικτατορίας του προλεταριάτου, ο σχηματισμός μιας διεθνούς δημοκρατίας των Σοβιέτ και η εγκαθίδρυση μιας στενής, αδιαίρετης ένωσης ανάμεσα στα κομουνιστικά κόμματα και τα συνδικάτα. Είναι ξεκάθαρο ότι το συνδικαλιστικό κέντρο του Άμστερνταμ [δηλαδή η Διεθνής Ομοσπονδία των Συνδικάτων] αποτελεί το καταφύγιο για όλους όσους τέθηκαν εκτός πολιτικής μάχης λόγω της χρεοκοπίας της 2ης Διεθνούς, και επιπλέον αντιπροσωπεύει το τελευταίο φρούριο του διεθνούς καπιταλισμού. Αυτή η αντεργατική Διεθνής πρέπει να καταστραφεί. Όλα τα επαναστατικά συνδικάτα που έχουν ταξική συνείδηση πρέπει να ενταχθούν στο Διεθνές Συμβούλιο των Συνδικάτων και να γίνουν αναπόσπαστο κομμάτι της 3ης Διεθνούς.

Απλά μέλη των συνδικάτων, κομουνιστές, επαναστάτες!

Το Δεύτερο Παγκόσμιο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς σας καλεί να παλέψετε δραστήρια για να κερδίσετε τα συνδικάτα. Κερδίστε τις εργοστασιακές επιτροπές, μετατρέψτε τα μικρομάγαζα και τα «συντεχνιακά» συνδικάτα σε παραγωγικές ενώσεις. Πάρτε στα χέρια σας αυτές τις ισχυρές οργανώσεις, μην αφήνετε να σας εκφοβίζουν ακόμα και οι πιο αποφασιστικές προσπάθειες αυτών που επιδιώκουν να ενσωματώσουν τις εργατικές οργανώσεις στο αστικό πολιτικό οικοδόμημα. Υπάρχει συχνά ο κίνδυνος των διασπάσεων και των εκδιώξεων. Αλλά αυτές δεν μπορούν φοβίσουν παρά μόνο όσους έχουν αδύναμη θέληση και είναι ανενεργοί. Η Κομουνιστική Διεθνής δεν θέλει τη διάσπαση του συνδικαλιστικού κινήματος, δεν επιδιώκει μια διάσπαση, αλλά και δεν τη φοβάται. Αυτή πρέπει να είναι η στάση κάθε επαναστάτη, κάθε τίμιου και σκεφτόμενου σοσιαλιστή. Το συνδικάτο, όπως κάθε εργατική οργάνωση, δεν είναι αυτοσκοπός, αλλά μέσο για ένα σκοπό. Ούτε η διχόνοια, ούτε η ενότητα είναι κάτι απόλυτο. Δεν είναι απαραίτητο να διασπαστεί το συνδικαλιστικό κίνημα αλλά είναι απαραίτητο να εκδιωχθούν οι προδοτικές ομάδες των ηγετών που επιτρέπουν στον ιμπεριαλισμό να χρησιμοποιεί τις συνδικαλιστικές οργανώσεις. Αυτό είναι το καθήκον που έχουν μπροστά τους όλοι οι κομουνιστές, όλοι οι τίμιοι και αφοσιωμένοι προλετάριοι, όλοι εκείνοι που θέλουν την επανάσταση.

Διώξτε τους προδότες και την απεργοσπαστική ηγεσία από τα συνδικάτα!

Ζήτω τα επαναστατικά-προλεταριακά συνδικάτα που παλεύουν για τη δικτατορία του προλεταριάτου!

Ζήτω η αδιάσπαστη ένωση των κομουνιστικών κομμάτων και των συνδικάτων σε όλο τον κόσμο!

Ζήτω η Κομουνιστική Διεθνής!

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΤΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ

19 Ιουλίου 1920

Αδέρφια! Το Δεύτερο Παγκόσμιο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς, που ξεκινά τις εργασίες του στην κόκκινη Πετρούπολη, στέλνει σε όλους εσάς, τους στρατιώτες του Κόκκινου Στρατού, τους ναύτες, τους εργαζόμενους και τις εργαζόμενες της Πετρούπολης, τους πιο θερμούς χαιρετισμούς του. Εμείς, οι αντιπρόσωποι των εργατικών οργανώσεων απ' όλο τον κόσμο, θεωρήσαμε καθήκον μας να ξεκινήσουμε το συνέδριό μας στην πόλη σας, αποτίοντας έτσι φόρο τιμής, σεβασμού και θαυμασμού στο προλεταριάτο της Πετρούπολης που ήταν το πρώτο που ξεσηκώθηκε ενάντια στη μπουρζουαζία και που επιδεικνύοντας ηρωική φυσική και ηθική δύναμη, ανέτρεψε την εξουσία του κεφαλαίου σε ένα από τα πιο σημαντικά προπύργια του αστικού κόσμου.

Οι προλετάριοι όλων των χωρών γνωρίζουν πόσο έχετε υποφέρει τα τελευταία τρία χρόνια, πόσο πεινάσατε, πόσοι από τους καλύτερους γιους σας χάθηκαν στο μέτωπο υπερασπιζόμενοι το σπουδαίο σκοπό του κομουνισμού. Οι εργάτες όλου του κόσμου σας θαυμάζουν γιατί ποτέ δεν διστάσατε να υπερασπιστείτε, ακόμη και όταν η Πετρούπολη και ολόκληρη η σοβιετική δημοκρατία διέτρεχαν το μεγαλύτερο κίνδυνο, την αιματοβαμμένη κόκκινη σημαία, επιδεικνύοντας απίστευτο κουράγιο, θάρρος και αντοχή.

Η Κομουνιστική Διεθνής έχει να σας πει ότι η Κομμούνα της Πετρούπολης συνεχίζει την παράδοση της Παρισινής Κομμούνας, αποφεύγοντας τις αδυναμίες και τα λάθη της και οδηγώντας τους προλετάριους μαχητές στη νίκη. Η Κομουνιστική Διεθνής είναι πεπεισμένη πως οι εργάτες της Κόκκινης Πετρούπολης θα συνεχίσουν να ανήκουν στην αγωνιστική πρωτοπορία της παγκόσμιας εργατικής τάξης.

Ζήτω το εκλεκτό προλεταριάτο της Πετρούπολης!

Ζήτω η Κομουνιστική Διεθνής!

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟ ΧΑΙΡΕΤΙΣΤΗΡΙΟ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗΣ ΣΟΣΙΑΛΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ (ARBEITSGEMEINSCHAFT) ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΙΑΣ

3 Αυγούστου 1920

Αγαπητοί σύντροφοι,

το Συνέδριο της 3ης Διεθνούς έλαβε με ευχαρίστηση το χαιρετιστήριο τηλεγράφημά σας. Τα κόμματα όλων των χωρών που προσχώρησαν στην 3η Διεθνή έχουν αποφασίσει σ' αυτό το Συνέδριο να καθιερώσουν την αυστηρή πειθαρχία και να αρχίσουν την αλληλέγγυα δράση ώστε να εδραιωθούν Σοβιέτ σε όλες τις χώρες. Στη Γερμανική Αυστρία το Κομουνιστικό Κόμμα ηγείται αυτού του αγώνα. Εάν πράγματι ποθείτε την τελική νίκη της παγκόσμιας επανάστασης, τότε έχετε μια σοβαρή και πολύ σημαντική υποχρέωση: είναι καθήκον σας να διεξάγετε έναν καθολικό αγώνα ενάντια στην πτέρυγα της γερμανο-αυστριακής Σοσιαλδημοκρατίας της οποίας ηγούνται οι ρεφορμιστές ηγέτες, οι σοσιαλπροδότες Ρένερ, Μπάουερ, Φριτζ Άντλερ, Χιούμπερ, Τόμασικ, Ντομές, για να αναφέρουμε μόνο τους πιο περιβόητους. Ένα άνευ όρων σχίσμα με τη ρεφορμιστική σοσιαλδημοκρατία και η ενοποίηση με το Κομουνιστικό Κόμμα της Γερμανικής Αυστρίας, ένας αγώνας στο Σοβιέτ των εργατικών αντιπροσώπων για την υιοθέτηση των κομουνιστικών αιτημάτων στην πρακτική και όχι μόνο στα λόγια, και η ασυμβίβαστη επαναστατική δράση — αυτά τα βήματα θα οδηγήσουν στο κοντινό μέλλον στην νίκη της παγκόσμιας επανάστασης.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ ΤΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΚΟΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ

6 Αυγούστου 1920

Προτάθηκε η Ρωσία. Η απόφαση να κρατηθεί η Εκτελεστική Επιτροπή στη Ρωσία έγινε ομόφωνα δεκτή.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΙΣ «ΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟ ΚΙΝΗΜΑ» ΚΑΙ ΤΙΣ «ΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ»

6 Αυγούστου 1920

Στη δέκατη έκτη συνεδρίαση του Δεύτερου Συνεδρίου και αμέσως μετά την «Απόφαση για την τοποθεσία της Εκτελεστικής Επιτροπής της Κομουνιστικής Διεθνούς», ο Ζινόβιεφ δήλωσε:

«Δεν μένουν τώρα παρά μόνο τα ζητήματα του γυναικείου κινήματος και των οργανώσεων της νεολαίας. Προτείνουμε αυτά τα ζητήματα να αποφασιστούν από τη νέα Εκτελεστική Επιτροπή, μαζί με τους αντιπροσώπους των γυναικών και της νεολαίας, όχι γιατί δεν δίνουμε αρκετή σημασία σ' αυτά τα ζητήματα —αντιθέτως είναι πολύ σημαντικά— αλλά γιατί δεν μπορούν να διευθετηθούν μέσα σε μισή ώρα».

ΨΗΦΙΣΜΑ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΤΡΟΦΟ ΠΕΣΤΑΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΣΠΕΡΑΝΤΟ

6 Αυγούστου 1920

«Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η μετάφραση σε διάφορες γλώσσες των ομιλιών που γίνονται σε διεθνή συνέδρια όπως αυτό εδώ, περιπλέκει τη δουλειά του Συνεδρίου, προτείνω στο μέλλον η τοποθέτηση του κάθε ομιλητή να γίνεται σε όσο το δυνατόν απλούστερη γλώσσα και να μεταφράζεται μόνο στην «Εσπεράντο». Αυτή η γλώσσα είναι εύκολη στην εκμάθηση και πολύ εύχρηστη. Εάν χρησιμοποιούνταν στις μεταφράσεις, θα εξοικονομούνταν πολύ χρόνος και κόπος».

Ζηνόβιεφ: «Με την άδεια του Συντρόφου Πεστάνα, προτείνω αυτό το ζήτημα να μπει στη νέα Εκτελεστική Επιτροπή για μελέτη».

(Δεκτό)

3ο Συνέδριο

Μόσχα, 22 Ιούνη έως 12 Ιούλη 1921

ΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ

4 Ιουλίου 1921
(το προσχέδιο έγινε από τον Τρότσκι)

Ι. Η ουσία του ζητήματος

1. Εκείνο που χαρακτηρίζει το επαναστατικό κίνημα, από το τέλος του ιμπεριαλιστικού πολέμου κι έπειτα, είναι η χωρίς προηγούμενο στην ιστορία έκτασή του. Το Μάρτη του 1917, γκρεμίζεται ο τσαρισμός. Το Μάη του 1917 ξεσπά στην Αγγλία ένας θυελλώδης απεργιακός αγώνας. Το Νοέμβρη του 1917, το ρωσικό προλεταριάτο παίρνει την εξουσία. Το Νοέμβρη του 1918, γκρεμίζονται οι δύο μοναρχίες, η γερμανική και η αυστροουγγρική. Το απεργιακό κίνημα σαρώνει μια σειρά ευρωπαϊκές χώρες, και στη διάρκεια του επόμενου χρόνου κερδίζει διαρκώς έδαφος και ένταση. Το Μάρτη του 1919, εγκαθιδρύεται η σοβιετική δημοκρατία στην Ουγγαρία. Προς τα τέλη του ίδιου χρόνου, οι Ηνωμένες Πολιτείες συγκλονίζονται από τις φοβερές απεργίες των μεταλλεργατών, των ανθρακωρύχων και των σιδηροδρομικών. Στη Γερμανία, ύστερα από τις μάχες του Γενάρη και του Μάρτη του 1919, το κίνημα φτάνει στο απόγειό του την επομένη του πραξικοπήματος του Κάπ, το Μάρτη του 1920. Στη Γαλλία, το Μάη του 1920, η εσωτερική ζωή κορυφώνεται σε ένταση. Στη Ιταλία, το κίνημα του βιομηχανικού και του αγροτικού προλεταριάτου αναπτύσσεται αδιάκοπα και οδηγεί, το Σεπτέμβρη του 1920, στην κατάληψη εργοστασίων, βιομηχανικών εγκαταστάσεων και αγροκτημάτων από τους εργάτες. Στην Τσεχοσλοβακία, το Δεκέμβρη του 1920, πραγματοποιούνται από το προλεταριάτο μαζικές απεργίες. Το Μάρτη του 1921, πραγματοποιείται η εξέγερση των εργατών στην κεντρική Γερμανία και η απεργία των ανθρακωρύχων στην Αγγλία.

Το κίνημα φτάνει στη μεγαλύτερη έκταση και έντασή του, στις πρώην εμπόλεμες χώρες και ιδιαίτερα στις ηττημένες, αλλά επεκτείνεται και στις ουδέτερες. Στη Ασία και την Αφρική το κίνημα προκαλεί ή ενισχύει την επαναστατική αγανάκτηση πολυάριθμων αποικιακών μαζών.

Ωστόσο, αυτό το ισχυρό κύμα δεν κατορθώνει να ανατρέψει τον παγκόσμιο καπιταλισμό, ούτε καν τον ευρωπαϊκό καπιταλισμό.

2. Στο χρόνο που μεσολάβησε ανάμεσα στο 2ο και το 3ο Συνέδριο της Κομουνι-

στικής Διεθνούς, μια σειρά εξεγέρσεις και αγώνες της εργατικής τάξης καταλήγουν σε μερική ήττα (προέλαση του Κόκκινου Στρατού στη Βαρσοβία τον Αύγουστο του 1920, κίνημα του ιταλικού προλεταριάτου τον Σεπτέμβρη του 1920, εξέγερση των γερμανών εργατών τον Μάρτη του 1921).

Η πρώτη μεταπολεμική περίοδος του επαναστατικού κινήματος διακρίνεται από το στοιχείο της επιθετικής φύσης του, την σημαντική ασάφεια των μεθόδων και των σκοπών του και τον εξαιρετικό πανικό που έχει κυριέψει τις κυρίαρχες τάξεις. Η περίοδος αυτή μπορεί να θεωρηθεί ότι σε μεγάλο βαθμό έχει πια περάσει. Το αίσθημα της ταξικής δύναμης της αστικής τάξης και η προς τα έξω σταθερότητα των κρατικών οργάνων της έχουν αναμφισβήτητα ενισχυθεί. Ο φόβος του κομουνισμού έχει εξασθενήσει, αν δεν έχει ολότελα εξαφανιστεί. Οι ηγέτες της αστικής τάξης φτάνουν στο σημείο να εκθειάζουν τη δύναμη του κρατικού τους μηχανισμού και περνούν, παντού, σε επίθεση εναντίον των εργατικών μαζών, τόσο στον οικονομικό όσο και στον πολιτικό τομέα.

3. Μπροστά σ' αυτή την κατάσταση, η Κομουνιστική Διεθνής θέτει στον εαυτό της, καθώς και στην εργατική τάξη τα ακόλουθα ερωτήματα: Ως ποιο σημείο αντιστοιχούν αυτές οι νέες πολιτικές σχέσεις μεταξύ αστικής τάξης και προλεταριάτου, στον βαθύτερο συσχετισμό δυνάμεων που υπάρχει ανάμεσα σε αυτά τα δύο αντιμαχόμενα στρατόπεδα; Είναι αλήθεια ότι η αστική τάξη ετοιμάζεται να αποκαταστήσει την κοινωνική ισορροπία που διαταράχθηκε από τον πόλεμο; Υπάρχουν λόγοι να υποθέσουμε ότι, ύστερα από μια εποχή πολιτικών παροξυσμών και ταξικών αγώνων, έρχεται μια καινούργια παρατεταμένη εποχή αποκατάστασης και ανάπτυξης του καπιταλισμού; Μήπως προβάλλει, γι' αυτό το λόγο, η ανάγκη να αναθεωρηθεί το πρόγραμμα ή η τακτική της Κομουνιστικής Διεθνούς;

II. Ο πόλεμος, η κερδοσκοπική ευημερία και η κρίση των ευρωπαϊκών χωρών

4. Οι δύο δεκαετίες πριν τον πόλεμο ήταν μια εποχή ιδιαίτερα έντονης καπιταλιστικής ανάπτυξης. Οι περίοδοι της οικονομικής άνθησης χαρακτηρίζονταν από την ένταση και τη διάρκειά τους ενώ, αντίθετα, οι περίοδοι της ύφεσης ή κρίσης από τη βραχύτητά τους. Γενικά, η πορεία της οικονομίας ήταν έντονα ανοδική και τα καπιταλιστικά κράτη πλούτιζαν.

Οι κύριοι της τύχης του κόσμου, αφού έθεσαν σε δοκιμασία την παγκόσμια αγορά με τα τραστ, τα καρτέλ και τα κονσόρτσιουμ τους, έλαβαν υπόψη τους ότι αυτή η φρενήρης ανάπτυξη της παραγωγής δεν μπορούσε παρά να σκοντάψει στα όρια της χωρητικότητας της παγκόσμιας αγοράς — της παγκόσμιας αγοράς που ο ίδιος ο καπιταλισμός είχε δημιουργήσει. Προσπάθησαν να βγουν απ' αυτό το αδιέξοδο με «χειρουργικό» τρόπο. Η αιματηρή κρίση του Παγκόσμιου Πολέμου στόχευε στο ξεπέρασμα τής απροσδιόριστα μακρόχρονης περιόδου της οικονομικής ύφεσης, με το ίδιο εξάλλου αποτέλεσμα δηλαδή την γενική καταστροφή των παραγωγικών δυνάμεων.

Ο πόλεμος, ωστόσο, συνδύασε την εξαιρετικά καταστροφική δύναμη των μεθόδων του με την απροσδόκητα μακρόχρονη διάρκεια εφαρμογής αυτών των μεθόδων. Το αποτέλεσμα ήταν ότι ο πόλεμος δεν προκάλεσε μόνο την οικονομική κατα-

στροφή των «πλεοναζόντων» παραγωγικών δυνάμεων αλλά εξασθένισε, διέλυσε και υπέσκαψε και τον βασικό παραγωγικό μηχανισμό της Ευρώπης. Ταυτόχρονα, συνέβαλε στη μεγάλη καπιταλιστική ανάπτυξη των Ηνωμένων Πολιτειών και στην πυρετώδη άνοδο της Ιαπωνίας. Το κέντρο βάρους της παγκόσμιας οικονομίας πέρασε από την Ευρώπη στην Αμερική.

5. Η περίοδος που ακολούθησε αυτό το τετράχρονο μακελειό —περίοδος αποστράτευσης και μετάβασης από τον πόλεμο στην ειρήνη που συνοδεύτηκε αναπόφευκτα από μια οικονομική κρίση (συνέπεια της εξάντλησης και του χάους του πολέμου)— θεωρήθηκε από την αστική τάξη —και πολύ σωστά— σαν η πιο επικίνδυνη περίοδός της. Πράγματι, στα δύο αμέσως μετά τον πόλεμο χρόνια, οι χώρες που αυτός είχε ρημάξει, έγιναν ο στίβος ισχυρών προλεταριακών κινημάτων.

Παρόλα αυτά, ένας από τους σημαντικότερους λόγους που επέτρεψαν στην αστική τάξη να διατηρήσει την κυρίαρχη θέση της ήταν το γεγονός ότι στους πρώτους μήνες μετά τον πόλεμο, υπήρξε μια οικονομική άνοδος αντί για την αναπόφευκτη, όπως φαίνονταν, οικονομική κρίση. Αυτή η άνοδος κράτησε περίπου ενάμισι χρόνο. Η βιομηχανία απορρόφησε σχεδόν το σύνολο των αποστρατευμένων εργατών. Παρόλο που γενικά τα μεροκάματα δεν μπορούσαν να ανταποκριθούν στο κόστος ζωής, συνέχισαν ωστόσο να ανεβαίνουν αρκετά ώστε να δημιουργούν την αυταπάτη ότι υπήρχαν οικονομικές κατακτήσεις.

Αυτή ακριβώς η *εμπορική-βιομηχανική* άνοδος των ετών 1919-20, που ανακούφισε την πιο οξεία φάση της μεταπολεμικής διάλυσης, ήταν που προκάλεσε μια απίστευτη αναζωογόνηση της αυτοπεποίθησης της αστικής τάξης και *έθεσε το ζήτημα της έλευσης μιας νέας εποχής οργανικής ανάπτυξης του καπιταλισμού.*

Ωστόσο, η άνοδος των ετών 1919-20 σε τελευταία ανάλυση δεν αποτέλεσε την έναρξη μιας μεταπολεμικής αναζωογόνησης της καπιταλιστικής οικονομίας αλλά στάθηκε απλώς μια επιμήκυνση της τεχνητής κατάστασης της βιομηχανίας και του εμπορίου που είχε δημιουργήσει ο πόλεμος.

6. Ο ιμπεριαλιστικός πόλεμος ξέσπασε την εποχή που η βιομηχανική και εμπορική κρίση —η οποία είχε ακόμα και τότε τις ρίζες της στην Αμερική (1913)— άρχισε να περνάει απειλητικά και στην Ευρώπη. Η κανονική εξέλιξη του βιομηχανικού κύκλου διακόπηκε από τον πόλεμο που έγινε ο πιο ισχυρός οικονομικός παράγοντας. Ο πόλεμος δημιούργησε για τους βασικούς κλάδους της βιομηχανίας, απεριόριστες κυριολεκτικά αγορές, πλήρως διασφαλισμένες απέναντι στον ανταγωνισμό. Αυτός ο αξιόπιστος και αχόρταγος αγοραστής ζητούσε διαρκώς προϊόντα. Η παραγωγή μέσων παραγωγής αντικαταστάθηκε από την παραγωγή μέσων καταστροφής. Τα είδη πρώτης ανάγκης καταβροχθίζονταν σε τιμές ολοένα και μεγαλύτερες από εκατομμύρια άτομα που απασχολούνταν όχι στην παραγωγή αλλά στην καταστροφή. Αυτή η διαδικασία συνεπαγόταν καταστροφή. Χάρη, όμως, στις τερατώδεις αντιφάσεις της καπιταλιστικής οικονομίας, αυτή η καταστροφή πήρε τη μορφή πλουτισμού. Τα κρατικά δάνεια έρεαν το ένα ύστερα από το άλλο, η μια έκδοση χαρτονομίσματος ακολουθούσε την άλλη και οι προϋπολογισμοί, που πριν ανέρχονταν σε εκατομμύρια, τώρα ανέρχονταν σε δισεκατομμύρια. Οι μηχανές και ο μηχανικός εξοπλισμός φθείρονταν χωρίς να επισκευάζονται. Η γη κακοκαλλιεργούνταν. Οι κατασκευές μεγάλης σημασίας, στις πόλεις και στα συστήματα επικοινωνίας, είχαν σταματήσει. Στο μεταξύ, ο αριθμός των κρατικών ομολόγων, των πιστωτικών λογαριασμών, των εντό-

κων γραμματίων και των χαρτονομισμάτων μεγάλωνε αδιάκοπα. Το πλασματικό κεφάλαιο αύξανε στο μέτρο που το παραγωγικό καταστρεφόταν. Για πολεμικούς σκοπούς, το πιστωτικό σύστημα μετατράπηκε από μέσο κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, σε μέσο επιστράτευσης όλου του εθνικού πλούτου, ακόμη κι εκείνου που επρόκειτο να δημιουργήσουν οι μελλοντικές γενιές.

Ακριβώς εξαιτίας του φόβου μήπως ξεσπάσει μία κρίση που θα αποδεικνυόταν καταστροφική, το καπιταλιστικό κράτος συνέχισε να ακολουθεί μεταπολεμικά την ίδια πολιτική, όπως και στη διάρκεια του πολέμου: νέες εκδόσεις χαρτονομισμάτων, νέα δάνεια, ρύθμιση της τιμής πώλησης των ειδών πρώτης ανάγκης, εγγύηση των κερδών, επιδόματα για τα σιτηρά, διάφορα επιδόματα σαν αυξήσεις στους μισθούς και τα μεροκάματα — και μαζί μ' όλα αυτά, στρατιωτική λογοκρισία και στρατιωτική δικτατορία.

7. Ταυτόχρονα, η κατάπαυση των εχθροπραξιών και η αποκατάσταση, αν και περιορισμένη, των διεθνών σχέσεων έφεραν στο προσκήνιο τη ζήτηση κάθε λογής εμπορευμάτων από κάθε πλευρά του πλανήτη. Ο πόλεμος άφησε τεράστια αποθέματα απούλητων προϊόντων. Τεράστια χρηματικά ποσά είχαν μείνει συγκεντρωμένα στα χέρια των εμπόρων και των κερδοσκόπων, που τα επένδυσαν εκεί όπου κάθε φορά το κέρδος ήταν μεγαλύτερο. Το αποτέλεσμα ήταν μια πυρετώδης εμπορική έξαρση που συνοδεύτηκε από μια πρωτοφανή άνοδο των τιμών και από αφάνταστα μερίσματα, ενώ στην Ευρώπη η βιομηχανία δεν προσέγγισε το προπολεμικό της επίπεδο σε κανέναν από τους της βασικούς κλάδους.

8. Με αντίτιμο την παραπέρα οργανική εξάρθρωση του οικονομικού συστήματος (αύξηση του πλασματικού κεφαλαίου, υποτίμηση του νομίσματος, κερδοσκοπία αντί για οικονομική αποκατάσταση), η αστική κυβέρνηση ενεργώντας σε πλήρη συμφωνία με τα κονσόρτσιουμ των τραπεζών και με τα τραστ της βιομηχανίας, κατόρθωσε να αναβάλει το ξέσπασμα της οικονομικής κρίσης, ως τη στιγμή που θα αμβλύνονταν η πολιτική κρίση που οφείλονταν στην αποστράτευση και σ' ένα πρώτο ξεκαθάρισμα λογαριασμών. Η αστική τάξη έχοντας εξασφαλίσει μ' αυτόν τον τρόπο μια σημαντική ανάπαυλα, πίστεψε πως ο κίνδυνος της οικονομικής κρίσης είχε αποτραπεί για απεριόριστο χρόνο. Κυριάρχησε μια ακραία αισιοδοξία. Φάνηκε πως οι ανάγκες της ανοικοδόμησης είχαν ανοίξει τον δρόμο σε μια μακρόχρονη εποχή ευημερίας στη βιομηχανία, το εμπόριο και ιδιαίτερα στην κερδοσκοπία. Το 1920 ήταν η χρονιά που συντρίφτηκαν οι ελπίδες.

Με μορφή χρηματιστική στην αρχή, ύστερα εμπορική και τελικά βιομηχανική, η κρίση ξέσπασε το Μάρτη του 1920 στην Ιαπωνία και τον Απρίλη του ίδιου χρόνου στις Ηνωμένες Πολιτείες (μια μικρή πτώση των τιμών είχε ήδη εμφανιστεί από το Γενάρη). Τον Απρίλη πέρασε και στην Αγγλία, τη Γαλλία και την Ιταλία, έφτασε στις ουδέτερες χώρες της Ευρώπης και με αμβλυμμένη μορφή στη Γερμανία, και το δεύτερο εξάμηνο του 1920, εξαπλώθηκε σε όλο τον καπιταλιστικό κόσμο.

9. Έτσι *η κρίση του 1920* —κι αυτό είναι το κλειδί για την κατανόηση της παγκόσμιας κατάστασης— δεν αποτελεί απλώς ένα περιοδικό στάδιο του «κανονικού» βιομηχανικού κύκλου, *αλλά είναι μια βαθύτερη αντίδραση που οφείλεται στην πλασματική ευημερία κατά την διάρκεια του πολέμου και των δύο επακόλουθων μεταπολεμικών χρόνων — ευημερία που στηρίχτηκε στην καταστροφή και την εξάντληση.*

Η κανονική εναλλαγή της οικονομικής ανάπτυξης και της κρίσης εκδηλώνονταν

στην ανοδική καμπύλη της βιομηχανικής ανάπτυξης. Αντίθετα, κατά τα τελευταία εφτά χρόνια, οι παραγωγικές δυνάμεις της Ευρώπης δεν αυξήθηκαν αλλά μειώθηκαν απότομα.

Η εξάρθρωση των ίδιων των βάσεων της οικονομίας πρέπει επίσης να εκδηλωθεί και σε όλο το εποικοδόμημα. Η οικονομία της Ευρώπης, για να καταφέρει να φτάσει σ' έναν κάποιο εσωτερικό συντονισμό πρέπει μέσα στα επόμενα λίγα χρόνια να συρρικνωθεί και να συσταλθεί. Η καμπύλη ανάπτυξης των παραγωγικών δυνάμεων θα πέσει από το πλασματικό σημερινό ύψος. Οι περίοδοι ευημερίας, από εκεί και μετά, δεν μπορεί παρά να έχουν μικρότερη διάρκεια και σε μεγάλο βαθμό κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Οι κρίσεις θα είναι μακρόχρονες και οδυνηρές. Η σημερινή κρίση στην Ευρώπη είναι κρίση υποπαραγωγής. Είναι η αντίδραση της εξαθλίωσης απέναντι στην προσπάθεια να συνεχιστεί η παραγωγή, το εμπόριο και η ζωή στο ίδιο επίπεδο με την προηγούμενη καπιταλιστική περίοδο.

10. Στη Ευρώπη, η Αγγλία είναι η πιο ισχυρή οικονομικά χώρα κι αυτή που έχει πληγεί λιγότερο από τον πόλεμο. Ωστόσο δεν θα μπορούσε κανείς, ακόμα κι αν λάβει υπόψη αυτή τη χώρα, να πει ότι η καπιταλιστική ισορροπία αποκαταστάθηκε μεταπολεμικά. Βέβαια, χάρη στην παγκόσμια οργάνωσή της καθώς και τη θέση του νικητή, η Μεγάλη Βρετανία είχε μεταπολεμικά ορισμένες *εμπορικές και οικονομικές* επιτυχίες: βελτίωσε το εμπορικό της ισοζύγιο, ύψωσε τη συναλλαγματική αξία της στερλίνας και κατέγραψε ένα πλασματικό πλεόνασμα στον προϋπολογισμό της. Όμως, στον *βιομηχανικό τομέα* δεν προχώρησε μπροστά αλλά από την εποχή του πολέμου και μετά οπισθοδρόμησε. Τόσο η παραγωγικότητα της εργασίας, όσο και το εθνικό της εισόδημα βρίσκονται σε ασύγκριτα χαμηλότερο επίπεδο απ' ότι πριν τον πόλεμο. Η κατάσταση του σημαντικότερου βιομηχανικού της κλάδου, της βιομηχανίας άνθρακα, χειροτερεύει ολοένα και περισσότερο, επιδεινώνοντας την κατάσταση όλων των άλλων κλάδων της οικονομίας. Οι αδιάκοποι παροξυσμοί που προκαλούνται από τις απεργίες δεν είναι η αιτία, αλλά η συνέπεια της ύφεσης της αγγλικής οικονομίας.

11. Η *Γαλλία*, το *Βέλγιο*, η *Ιταλία* έχουν καταστραφεί ανεπανόρθωτα από τον πόλεμο. Η προσπάθεια να αποκατασταθεί η οικονομία της Γαλλίας σε βάρος της Γερμανίας, αποτελεί άγρια ληστεία σε συνδυασμό με διπλωματικό εκβιασμό, που πραγματοποιείται μέσα από τη μελλοντική καταστροφή της Γερμανίας (σε κάρβουνο, μηχανήματα, ζώα, χρυσό) χωρίς ωστόσο να επιτυγχάνεται η σωτηρία της Γαλλίας. Αυτή η απόπειρα αποτελεί σοβαρό πλήγμα για όλη την οικονομία της ηπειρωτικής Ευρώπης, στο σύνολό της. Η Γαλλία κερδίζει πολύ λιγότερα απ' όσα χάνει η Γερμανία. Η Γαλλία βαδίζει προς την οικονομική καταστροφή, παρόλο που οι αγρότες της, με υπεράνθρωπες προσπάθειες, αποκατέστησαν ένα μεγάλο μέρος από τις αγροτικές εκμεταλλεύσεις και παρόλο που ολόκληροι κλάδοι της βιομηχανίας (η βιομηχανία των χημικών προϊόντων, η πολεμική βιομηχανία) αναπτύχθηκαν σημαντικά κατά τη διάρκεια του πολέμου. Τα χρέη και οι δαπάνες του κράτους (λόγω του μιλιταρισμού) έχουν φτάσει σε απίστευτα ύψη. Στο τέλος της τελευταίας περιόδου οικονομικής ανάπτυξης, η αξία του γαλλικού φράγκου έπεσε κατά 60%. Η αναζωογόνηση της γαλλικής οικονομίας παρεμποδίζεται από τις μεγάλες απώλειες σε ανθρώπινο δυναμικό (που προκάλεσε ο πόλεμος) απώλειες που είναι ιδιαίτερα σοβαρές λόγω του χαμηλού ποσοστού γεννήσεων στη Γαλλία. Τα ίδια περίπου μπορούν

να ειπωθούν και για την οικονομία του Βελγίου και της Ιταλίας.

12. Ο απατηλός χαρακτήρας της ευημερίας εκδηλώνεται με τον πιο έντονο τρόπο στη *Γερμανία*. Ενώ οι τιμές ανέβηκαν επτά φορές μέσα σε ενάμισι χρόνο, η παραγωγή της χώρας εξακολούθησε να πέφτει κάθετα. Η φαινομενικά θριαμβευτική συμμετοχή της Γερμανίας στη μεταπολεμική παγκόσμια αγορά πληρώθηκε διπλά: σπατάλη του βασικού κεφαλαίου του έθνους (με την καταστροφή του παραγωγικού μηχανισμού, των μεταφορών και του πιστωτικού συστήματος) και προοδευτική πτώση του επιπέδου ζωής της εργατικής τάξης. Τα κέρδη των γερμανών εξαγωγέων μεταφράζονται σε καθαρή ζημία, από κοινωνική και οικονομική άποψη. Με τη μορφή των εξαγωγών, πραγματοποιείται ουσιαστικά το ξεπούλημα της Γερμανίας σε χαμηλή τιμή. Οι κυρίαρχοι καπιταλιστές εξασφαλίζουν ένα ολοένα και μεγαλύτερο μερίδιο από τον εθνικό πλούτο που ελαττώνεται συνεχώς. Οι γερμανοί εργάτες μετατρέπονται σε χαμάληδες της Ευρώπης.

13. *Οι μικρές ουδέτερες χώρες* όπως στηρίζουν την πλασματική πολιτική ανεξαρτησία τους στον ανταγωνισμό των μεγάλων δυνάμεων έτσι κουτσοβολεύονται και οικονομικά εκμεταλλευόμενες τα κενά που δημιουργούνται στην παγκόσμια αγορά (που προπολεμικά η φύση της καθοριζόταν από την Βρετανία, τη Γερμανία, τις Ηνωμένες Πολιτείες και τη Γαλλία. Κατά τη διάρκεια του πολέμου, η αστική τάξη των μικρών ουδέτερων κρατών της Ευρώπης πραγματοποίησε τεράστια κέρδη. Αλλά η καταστροφή των εμπόλεμων κρατών της Ευρώπης οδήγησε στην οικονομική αποδιοργάνωση και των μικρών ουδέτερων χωρών. Τα χρέη τους αυξήθηκαν, η συναλλαγματική αξία των νομισμάτων τους έπεσε. Με την κρίση δέχονται το ένα πλήγμα μετά το άλλο.

III. Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, Ιαπωνία, Σοβιετική Ρωσία και Αποικιακές Χώρες

14. Η εξέλιξη των *Ηνωμένων Πολιτειών* κατά τη διάρκεια του πολέμου αποτελεί, κατά μια ορισμένη έννοια, το εκ διαμέτρου αντίθετο της εξέλιξης της Ευρώπης. Η συμμετοχή των Ηνωμένων Πολιτειών στον πόλεμο ήταν κυρίως η συμμετοχή ενός προμηθευτή. Οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν έζησαν άμεσα τα καταστροφικά αποτελέσματα του πολέμου. Η έμμεση καταστροφική επίδραση στις μεταφορές τους, στην γεωργία τους, κ.α., ήταν πολύ μικρότερη απ' ότι στη Βρετανία, για να μην αναφέρουμε τη Γαλλία ή τη Γερμανία. Από την άλλη μεριά, οι Ηνωμένες Πολιτείες εκμεταλλεύτηκαν πλήρως την ολοκληρωτική εξάλειψη, ή τουλάχιστον την εξασθένιση του ευρωπαϊκού ανταγωνισμού, και ανέπτυξαν έναν μεγάλο αριθμό από τους σημαντικότερους κλάδους της βιομηχανίας τους (πετρέλαιο, ναυπηγική, αυτοκίνητα, άνθρακας), σε ανέλπιστο βαθμό. Σήμερα, οι περισσότερες χώρες της Ευρώπης εξαρτώνται όχι μόνο για το πετρέλαιο και τα δημητριακά τους αλλά και για το κάρβουνό τους από την Αμερική.

Ενώ πριν τον πόλεμο οι εξαγωγές της Αμερικής αποτελούνταν κυρίως από αγροτικά προϊόντα και πρώτες ύλες (που ξεπερνούσαν τα δύο τρίτα του συνόλου των εξαγωγών τους), σήμερα εξάγουν κυρίως βιομηχανικά προϊόντα (60% των εξαγωγών τους). Ενώ, πριν τον πόλεμο, η Αμερική ήταν οφειλέτρια, σήμερα είναι η πιστώτρια όλου του κόσμου. Το μισό, περίπου, του παγκόσμιου αποθέματος χρυσού είναι

συγκεντρωμένο στις ΗΠΑ και εξακολουθεί να συρρέει σε αυτές. Ο ηγετικός ρόλος στην παγκόσμια αγορά χρήματος, πέρασε από τη λίρα Αγγλίας στο δολάριο.

15. Ωστόσο, και ο αμερικάνικος καπιταλισμός έχασε την ισορροπία του. Η εξαιρετική επέκταση της αμερικάνικης βιομηχανίας καθορίστηκε από ένα σπάνιο συνδυασμό παγκόσμιων συνθηκών, και συγκεκριμένα, την εξάλειψη του ευρωπαϊκού ανταγωνισμού και, προπάντων, τη ζήτηση από μέρους της ευρωπαϊκής πολεμικής αγοράς. Αν η κατεστραμμένη Ευρώπη σαν ανταγωνίστρια της Αμερικής δεν μπορέσει, ακόμα και μετά τον πόλεμο, να ξανακερδίσει την προπολεμική της θέση στην παγκόσμια αγορά, τότε, από τη άλλη πλευρά, και η αγορά της Ευρώπης θα έχει μικρότερη σημασία για την Αμερική απ' ότι στο παρελθόν. Στο μεταξύ, η οικονομία των Ηνωμένων Πολιτειών έγινε σε βαθμό ασύγκριτα μεγαλύτερο απ' ότι προπολεμικά, εξαγωγική οικονομία. Ο παραγωγικός μηχανισμός της, που υπεραναπτύχθηκε κατά τη διάρκεια του πολέμου, δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει το σύνολο της παραγωγικής του ικανότητας, λόγω της έλλειψης αγορών. Ορισμένοι κλάδοι της βιομηχανίας μετατρέπονται σε εποχιακούς και δεν λειτουργούν παρά μόνο για ένα μέρος του έτους. Η κρίση στις Ηνωμένες Πολιτείες συνιστά την αρχή μιας βαθιάς και διαρκούς οικονομικής αποδιοργάνωσης που οφείλεται στον ευρωπαϊκό πόλεμο. Αυτό είναι το αποτέλεσμα της ουσιαστικής διαταραχής του παγκόσμιου καταμερισμού της εργασίας.

16. Και η *Ιαπωνία* επωφελήθηκε από τον πόλεμο για να βελτιώσει τη θέση της στην παγκόσμια αγορά. Η ανάπτυξή της, πολύ πιο περιορισμένη από την ανάπτυξη των Ηνωμένων Πολιτειών, έχει τον χαρακτήρα «θερμοκηπίου» για μια σειρά κλάδους της βιομηχανίας. Ενώ οι παραγωγικές της δυνάμεις αποδείχτηκαν ικανές να κατακτήσουν μιαν αγορά εγκαταλελειμμένη από τους ανταγωνιστές, δεν ήταν, ωστόσο, σε θέση να κρατήσουν αυτή την αγορά στον ανταγωνισμό με τις πιο ισχυρές καπιταλιστικές χώρες. Το αποτέλεσμα ήταν η οξεία κρίση που ξεκίνησε ακριβώς από εδώ.

17. Οι *υπερωκεάνιες χώρες* που εξάγουν πρώτες ύλες, και ανάμεσα σε αυτές οι καθαρά *αποικιακές χώρες* (Νότια Αμερική, Καναδάς, Αυστραλία, Κίνα, Ινδία, Αίγυπτος, κ.λπ.), χρησιμοποίησαν, με τη σειρά τους, τη ρήξη στους διεθνείς δεσμούς για να αναπτύξουν τη ντόπια βιομηχανία τους. Η παγκόσμια κρίση έχει σήμερα επεκταθεί και σ' αυτές τις χώρες. Η ανάπτυξη της εθνικής τους βιομηχανίας γίνεται, με τη σειρά της, πηγή καινούργιων εμπορικών δυσκολιών για τη Βρετανία και για το σύνολο της Ευρώπης.

18. Κατά συνέπεια, στον τομέα της παραγωγής, του εμπορίου και της πίστωσης —και μάλιστα, όχι μονάχα στην Ευρώπη, αλλά σε παγκόσμια κλίμακα— δεν υπάρχει κανένας λόγος για να μιλάμε για οποιαδήποτε αποκατάσταση μιας σταθερής ισορροπίας μετά τον πόλεμο.

Η οικονομική πτώση της Ευρώπης συνεχίζεται αλλά η καταστροφή των βάσεων της ευρωπαϊκής οικονομίας πρόκειται να εκδηλωθεί στα χρόνια που έρχονται.

Η παγκόσμια αγορά είναι αποδιοργανωμένη. Η Ευρώπη έχει ανάγκη τα αμερικάνικα προϊόντα, όμως δεν έχει τίποτα να δώσει σε αντάλλαγμα. Η Ευρώπη υποφέρει από αναιμία, η Αμερική από υπεραφθονία. Ο *κανόνας χρυσού* κατέρρευσε. Η υποτίμηση των νομισμάτων των ευρωπαϊκών χωρών (που φτάνει σε μερικές περιπτώσεις και το 99%) αποτελεί σχεδόν ανυπέρβλητο εμπόδιο για την παγκόσμια ανταλλαγή εμπορευμάτων. Οι αδιάκοπες και απότομες διακυμάνσεις του συναλλάγματος

μετατρέπουν την καπιταλιστική οικονομία σε ένα όργιο κερδοσκοπίας. Η παγκόσμια αγορά εξακολουθεί να μην έχει γενικό ισοδύναμο.

Η αποκατάσταση του κανόνα χρυσού στην Ευρώπη δεν μπορεί να γίνει δυνατή παρά μόνο με την αύξηση των εξαγωγών και τη μείωση των εισαγωγών. Αυτό ακριβώς, όμως, είναι που η καταστραμμένη Ευρώπη δεν είναι σε θέση να κάνει. Η Αμερική, από την πλευρά της, αυτοπροστατεύεται απέναντι στην τεχνητή μείωση των τιμών των ευρωπαϊκών εξαγωγικών εμπορευμάτων (δηλαδή την πρακτική του ντάμπινγκ), υψώνοντας τελωνειακούς δασμούς.

Η Ευρώπη παραμένει φρενοκομείο. Τα περισσότερα κράτη ψηφίζουν απαγορευτικά μέτρα για τις εισαγωγές και τις εξαγωγές συγκεκριμένων προϊόντων και πολλαπλασιάζουν τους προστατευτικούς δασμούς τους. Η Βρετανία καθιέρωσε απαγορευτικούς δασμούς. Οι γερμανικές εξαγωγές, καθώς και όλη η οικονομική ζωή της Γερμανίας είναι στο έλεος μιας συμμορίας κερδοσκόπων της Αντάντ και ιδιαίτερα των παρισινών κερδοσκόπων. Τα πρώην εδάφη της Αυστροουγγαρίας έχουν τεμαχιστεί σε καμιά δεκαριά τελωνιακές περιοχές. Το κουβάρι της Συνθήκης των Βερσαλλιών μπερδεύεται κάθε μέρα περισσότερο.

Ο αποκλεισμός της σοβιετικής Ρωσίας από την παγκόσμια αγορά τόσο σαν καταναλωτή βιομηχανικών προϊόντων όσο και σαν προμηθευτή πρώτων υλών, συνετέλεσε σε μεγάλο βαθμό στη διαταραχή της οικονομικής ισορροπίας.

19. Η επάνοδος της Ρωσίας στην παγκόσμια αγορά, στο άμεσο μέλλον, δεν μπορεί να προκαλέσει σημαντικές μεταβολές. Ο καπιταλιστικός οργανισμός της Ρωσίας ήταν ανέκαθεν, όσον αφορά τα μέσα παραγωγής, πλήρως εξαρτημένος από την παγκόσμια βιομηχανία και η εξάρτηση αυτή, κυρίως σε σχέση με τις χώρες της Αντάντ, μεγάλωσε κατά τη διάρκεια του πολέμου ακόμη περισσότερο, όταν η ρωσική βιομηχανία επιστρατεύτηκε ολοκληρωτικά στον πολεμικό σκοπό. Ο αποκλεισμός έκοψε μονομιάς όλους αυτούς τους ζωτικούς δεσμούς. Βέβαια, στη διάρκεια των τριών χρόνων του αδιάκοπου εμφυλίου, δεν τίθονταν ζήτημα αυτή η εξαντλημένη και ρημαγμένη χώρα να οργανώσει νέους βιομηχανικούς κλάδους, όμως χωρίς αυτούς, οι παλιοί κλάδοι αντιμετώπιζαν μια βέβαιη καταστροφή, λόγω της φυσιολογικής φθοράς του βασικού εξοπλισμού και του αποθέματός τους. Σα να μην έφτανε αυτό, εκατοντάδες χιλιάδες από τα καλύτερα προλεταριακά στοιχεία και ανάμεσά τους μεγάλος αριθμός από τους πιο ειδικευμένους εργάτες, χρειάστηκε να απορροφηθούν από τον Κόκκινο Στρατό. Σε αυτές τις ιστορικές συνθήκες, κανένα άλλο καθεστώς δεν θα μπορούσε —περικυκλωμένο από τον άκαμπτο κλοιό του αποκλεισμού, υποχρεωμένο σε αδιάκοπους πολέμους και με τη φοβερή κληρονομιά της καταστροφής στην πλάτη του— να διατηρήσει την οικονομική ζωή της χώρας και να δημιουργήσει μια συγκεντροποιημένη διοίκηση. Αλλά δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι ο αγώνας ενάντια στον παγκόσμιο ιμπεριαλισμό συνεχίστηκε με αντίτιμο την παραπέρα εξάντληση των παραγωγικών δυνάμεων σε πολλούς βασικούς κλάδους της οικονομίας. Μόνο σήμερα, ύστερα από τη χαλάρωση του αποκλεισμού και την εδραίωση ορθότερων μεταβατικών μορφών των σχέσεων ανάμεσα στην πόλη και την ύπαιθρο, απέκτησε η σοβιετική εξουσία τη δυνατότητα να ασκήσει μια σταδιακή, σταθερή, συγκεντρωτική διοίκηση που αποβλέπει στην οικονομική αναγέννηση της χώρας.

IV. Ένταση των κοινωνικών ανταγωνισμών

20. Ο πόλεμος που προκάλεσε μια καταστροφή των παραγωγικών δυνάμεων, που δεν έχει προηγούμενο στην ιστορία, δεν σταμάτησε τη διαδικασία της κοινωνικής διαφοροποίησης. Αντίθετα, η προλεταριοποίηση πλατιών ενδιάμεσων στρωμάτων, στα οποία συμπεριλαμβάνεται και η νέα μεσαία τάξη (υπάλληλοι, δημόσιοι υπάλληλοι, κ.λπ.) και η συγκέντρωση της ιδιοκτησίας στα χέρια μικρών κλικών (τραστ, κονσόρτσιουμ, κ.λπ.) σημείωσαν, κατά τα τελευταία εφτά χρόνια, τεράστιες προόδους στις χώρες που υπέφεραν περισσότερο από τον πόλεμο. Το ζήτημα Στάινς έγινε το ουσιαστικό ζήτημα της γερμανικής οικονομικής ζωής.

Η άνοδος στις τιμές όλων των εμπορευμάτων —που συνέπεσε με την καταστροφική υποτίμηση των νομισμάτων όλων των εμπόλεμων ευρωπαϊκών χωρών— πιστοποιούσε, αυτή καθαυτή, μια αναδιανομή του εθνικού εισοδήματος σε βάρος της εργατικής τάξης, των δημόσιων και ιδιωτικών υπαλλήλων, των μικροεισοδηματιών και γενικά όλων εκείνων των κοινωνικών κατηγοριών που είχαν ένα εισόδημα λίγο πολύ καθορισμένο.

Έτσι, ενώ από την άποψη των υλικών της πόρων, η Ευρώπη πήγε δεκαετίες πίσω, η ένταση των κοινωνικών ανταγωνισμών, όχι μόνο δεν οπισθοχώρησε και δεν σταμάτησε, αλλά οξύνθηκε σε εξαιρετικό βαθμό. Αυτό το βασικό γεγονός φτάνει για να αφαιρέσει κάθε ελπίδα για μια παρατεταμένη και ειρηνική ανάπτυξη, κάτω από τις δομές της δημοκρατίας: *η αυξανόμενη συγκέντρωση πλούτου («Σταϊνσοποίηση») από τη μια μεριά, και από την άλλη, η προλεταριοποίηση και η εξαθλίωση (που προέρχονται από την οικονομική ύφεση) προκαθορίζουν τον έντονο, σπασμωδικό και βίαιο χαρακτήρα της πάλης των τάξεων.*

Απ' αυτήν την άποψη, ο σημερινός χαρακτήρας της κρίσης δεν κάνει τίποτα άλλο, παρά να συνεχίζει το έργο του πολέμου και τη μεταπολεμική έξαρση της κερδοσκοπίας.

21. Η άνοδος των τιμών των αγροτικών προϊόντων (παρόλο που δημιούργησε την αυταπάτη για την ύπαρξη ενός γενικού πλουτισμού της υπαίθρου) οδήγησε, στην πραγματικότητα, στην αύξηση της ευημερίας των πλούσιων αγροτών. Οι αγρότες μπόρεσαν να ξεπληρώσουν τα χρέη τους με το σημερινό υποτιμημένο χαρτονόμισμα — χρέη που είχαν συνάψει όταν η αξία του νομίσματος ήταν κανονική. Όμως η αγροτική οικονομία δεν συνίσταται μόνο σε αποπληρωμή ενυπόθηκων δανείων.

Παρά την τεράστια αύξηση της τιμής της γης, παρά την αναίσχυντη κατάχρηση στο μονοπώλιο των ειδών πρώτης ανάγκης, παρά τον πλουτισμό των γαιοκτημόνων και των ευπόρων αγροτών, η ύφεση στην αγροτική οικονομία της Ευρώπης είναι αναμφισβήτητη. Παρατηρούμε σε πολλά μέρη, την επιστροφή σε πιο εκτατικές [αντί για εντατικές] μορφές γεωργίας, τη μετατροπή της καλλιεργήσιμης γης σε βοσκοτόπια, τη σφαγή των ζώων, την αγρανάπαυση. Η ύφεση αυτή προκλήθηκε, επίσης, από την έλλειψη εργατικού δυναμικού, την εξάντληση των κοπαδιών, την έλλειψη βιομηχανικών λιπασμάτων, την ακρίβεια των βιομηχανικών προϊόντων και, στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, από τον σκόπιμο περιορισμό της αγροτικής παραγωγής σαν αντίδραση στις προσπάθειες του κράτους να ελέγξει την αγροτική παραγωγή. Οι μεγαλοαγρότες, και ως ένα σημείο και οι μεσαίοι αγρότες, δημιουργούν ισχυρές πολιτικές και οικονομικές οργανώσεις για να αυτοπροστατευτούν από τα βάρη

της ανοικοδόμησης της κάθε εμπόλεμης χώρας. Και, επιπλέον, προσπαθούν να εκμεταλλευτούν τη δύσκολη θέση στην οποία βρίσκεται η αστική τάξη, για να εξασφαλίσουν από το κράτος διατιμήσεις και φορολογικά μέτρα επωφελή μόνο για τους αγρότες, σαν αντάλλαγμα για τη στήριξη που της προσφέρουν ενάντια στο προλεταριάτο. Όλο αυτό, όμως, παρεμποδίζει την καπιταλιστική αναζωογόνηση. Έτσι δημιουργείται ανάμεσα στην αστική τάξη των πόλεων και σε εκείνη της υπαίθρου μια διαίρεση που εξασθενεί τη δύναμη του αστικού κράτους.

Ταυτόχρονα, μεγάλα τμήματα της φτωχής αγροτιάς προλεταριοποιούνται, το χωριό μετατρέπεται σε έφορο έδαφος δυσαρέσκειας και η ταξική συνείδηση του αγροτικού προλεταριάτου δυναμώνει.

Από την άλλη μεριά, η γενική πτώχευση της Ευρώπης που την καθιστά ανίκανη να αγοράσει την αναγκαία ποσότητα των αμερικάνικων δημητριακών, οδηγεί σε μια μεγάλη κρίση της αγροτικής οικονομίας, στην άλλη πλευρά του ωκεανού. Παρατηρούμε την καταστροφή των αγροτών και των μικροκαλλιεργητών, όχι μόνο στην Ευρώπη, αλλά και στις Ηνωμένες Πολιτείες, τον Καναδά, την Αργεντινή, την Αυστραλία, την Νότια Αφρική.

22. Η κατάσταση των *δημοσίων και ιδιωτικών υπαλλήλων*, εξαιτίας της πτώσης της αγοραστικής δύναμης του χρήματος, επιδεινώθηκε, κατά κανόνα, πολύ πιο απότομα από την κατάσταση του προλεταριάτου. Λόγω της βίαιης απομάκρυνσής τους από τις μέχρι πρότινος σταθερές συνθήκες ζωής τους, οι μεσαίοι και κατώτεροι δημόσιοι υπάλληλοι γίνονται παράγοντες πολιτικής αναστάτωσης, η οποία υπονομεύει τη σταθερότητα του κρατικού μηχανισμού που υπηρετούν. Η «νέα μεσαία κάστα» η οποία κατά τους ρεφορμιστές αντιπροσώπευε το προπύργιο του συντηρητισμού, τείνει να γίνει στη μεταβατική περίοδο ένας μάλλον επαναστατικός παράγοντας.

23. Η καπιταλιστική Ευρώπη έχασε εντελώς την κυρίαρχη οικονομική της θέση στον κόσμο. Ωστόσο, η σχετική ταξική ισορροπία της στηριζόταν ολοκληρωτικά σ' αυτήν την παγκόσμια κυριαρχία. Όλες οι προσπάθειες των ευρωπαϊκών χωρών (της Βρετανίας και ως ένα βαθμό της Γαλλίας) να αποκαταστήσουν την προηγούμενη κατάσταση; το μόνο που κατορθώνουν είναι να επιδεινώνουν την αστάθεια και το χάος.

24. Ενώ στην Ευρώπη η συγκεντροποίηση της ιδιοκτησίας πραγματοποιείται πάνω στην καταστροφή, στις Ηνωμένες Πολιτείες, η αύξηση της συγκεντροποίησης και η αύξηση των ταξικών αντιθέσεων έφτασαν στο αποκορύφωμά τους εξαιτίας του πυρετώδους καπιταλιστικού πλουτισμού. Οι απότομες διακυμάνσεις της συγκυρίας, αποτέλεσμα της γενικής αστάθειας της παγκόσμιας αγοράς, δίνουν στην πάλη των τάξεων στο αμερικάνικο έδαφος, έναν εξαιρετικά τεταμένο και επαναστατικό χαρακτήρα. Η περίοδος της ανόδου που είναι ανεπανάληπτη στην ιστορία αυτού του καπιταλισμού, πρέπει να ακολουθηθεί από μια εξαιρετική άνοδο της επαναστατικής πάλης.

25. Η μετανάστευση εργατών και αγροτών προς την άλλη πλευρά του ωκεανού, χρησίμευσε σαν ασφαλιστική δικλείδα για το καπιταλιστικό καθεστώς της Ευρώπης και αυξανόταν σταθερά στις περιόδους της παρατεταμένης ύφεσης ή μετά την αποτυχία των επαναστατικών κινημάτων. Τώρα, όμως, η Αμερική και η Αυστραλία φέρνουν, περισσότερο από ποτέ, εμπόδια στη μετανάστευση. Αυτή η ασφαλιστική δι-

κλείδα δεν λειτουργεί πια.

26. Η ακμαία ανάπτυξη του καπιταλισμού στην Ανατολή, ιδιαίτερα στις Ινδίες και την Κίνα, δημιούργησε εκεί νέες κοινωνικές βάσεις για την επαναστατική πάλη. Η μπουρζουαζία αυτών των χωρών και ο καπιταλιστικός της πυρήνας, σύσφιξε στενότερα τους δεσμούς της με το ξένο κεφάλαιο και έγινε έτσι ένα βασικό όργανο της ξένης κυριαρχίας. Ο αγώνας της εναντίον του ξένου ιμπεριαλισμού —αγώνας ενός ασθενέστερου ανταγωνιστή— είναι από την ίδια του τη φύση, απρόθυμος και μισοπλασματικός. Η ανάπτυξη του ντόπιου προλεταριάτου παραλύει τις εθνικοεπαναστατικές τάσεις της αποικιακής αστικής τάξης. Ταυτόχρονα, όμως, οι πολυάριθμες μάζες των αγροτών αποχτούν, στο πρόσωπο της συνειδητής κομουνιστικής πρωτοπορίας, μια πραγματική επαναστατική ηγεσία.

Η συνύπαρξη της εθνικής και στρατιωτικής καταπίεσης του ξένου ιμπεριαλισμού, της καπιταλιστικής εκμετάλλευσης από τη ντόπια και ξένη αστική τάξη και των κατάλοιπων της φεουδαρχικής σκλαβιάς δημιουργούν ευνοϊκές συνθήκες στις οποίες το νέο προλεταριάτο των αποικιών δεν μπορεί παρά να αναπτυχθεί γοργά και να τεθεί επικεφαλής του πλατιού επαναστατικού κινήματος των αγροτικών μαζών.

Το επαναστατικό λαϊκό κίνημα στις Ινδίες καθώς και σε άλλες αποικίες, αποτελεί σήμερα αναπόσπαστο τμήμα της παγκόσμιας επανάστασης των εργαζομένων όπως και η εξέγερση του προλεταριάτου στις καπιταλιστικές χώρες του παλιού και του νέου κόσμου.

V. Οι διεθνείς σχέσεις

27. Η γενική κατάσταση της παγκόσμιας οικονομίας και πάνω από όλα η ύφεση στην Ευρώπη, προκαθορίζουν μια περίοδο με εξαιρετικά σοβαρές οικονομικές δυσκολίες, αναταραχές, κρίσεις μερικές και γενικές, κ.λπ. Οι διεθνείς σχέσεις όπως διαμορφώθηκαν σαν αποτέλεσμα του πολέμου και της Συνθήκης των Βερσαλλιών, κάνουν την κατάσταση ακόμη πιο απελπιστική.

Ενώ ο ιμπεριαλισμός οδηγήθηκε από την ανάγκη των παραγωγικών δυνάμεων να καταργηθούν τα σύνορα των εθνικών κρατών και να μετατραπεί η Ευρώπη και ο υπόλοιπος κόσμος σε μία και μοναδική οικονομική επικράτεια, το αποτέλεσμα του σκυλοκαβγά ανάμεσα στις εχθρικές ιμπεριαλιστικές δυνάμεις ήταν να μαζευτούν στην Ανατολική και Κεντρική Ευρώπη ένας σωρός νέα σύνορα, νέοι τελωνιακοί φραγμοί και νέοι στρατοί. Από κρατικο-οικονομική άποψη η Ευρώπη ξαναγύρισε στο Μεσαίωνα.

Σ' ένα χώρο εξαντλημένο και ρημαγμένο, διατηρούν σήμερα ένα στρατό μιάμιση φορά μεγαλύτερο από τον στρατό του 1914 — βρισκόμαστε, δηλαδή, στο απόγειο της «ένοπλης ειρήνης».

28. Η πολιτική της Γαλλίας που σήμερα κυριαρχεί στην Ευρώπη, μπορεί να διαιρεθεί σε δυο μέρη: την τυφλή λύσσα του τοκογλύφου που είναι έτοιμος να πνίξει τον αφερέγγυο οφειλέτη του και την απληστία της ληστρικής βαριάς βιομηχανίας που επιδιώκει να δημιουργήσει —με τη βοήθεια των ανθρακοφόρων λεκανοπεδίων του Σάαρ, του Ρούρ και της Άνω Σιλεσίας— τις κατάλληλες συνθήκες για ένα βιομηχανικό ιμπεριαλισμό ικανό να αντικαταστήσει το χρεοκοπημένο χρηματοοικονομικό ιμπεριαλισμό.

Όμως αυτές οι προσπάθειες έρχονται σε σύγκρουση με τα συμφέροντα της Βρετανίας. Η επιδίωξη της τελευταίας είναι να κρατήσει το γερμανικό κάρβουνο μακριά από τα γαλλικά μεταλλεύματα που, όμως, η συνένωσή τους αποτελεί την πλέον απαραίτητη προϋπόθεση για την αναγέννηση της Ευρώπης.

29. Η βρετανική αυτοκρατορία βρίσκεται σήμερα στον κολοφώνα της δύναμής της. Διατήρησε όλες τις παλιές της κτήσεις και απέκτησε κι άλλες. Αλλά ακριβώς η τωρινή στιγμή αποκαλύπτει ότι η κυρίαρχη θέση της Βρετανίας στον κόσμο, βρίσκεται σε αντίθεση με την πραγματική οικονομική της κατάπτωση. Η Γερμανία με τον ασύγκριτα πιο προοδευμένο καπιταλισμό της (από την άποψη τόσο της τεχνολογίας όσο και της οργάνωσης της παραγωγής) συντρίφτηκε από τη δύναμη των όπλων. Στο πρόσωπο, όμως, των Ηνωμένων Πολιτειών (που κυριαρχούν οικονομικά τόσο στην Βόρεια όσο και στην Νότια Αμερική) ορθώνεται τώρα ένας θριαμβευτής αντίπαλος, ακόμα πιο απειλητικός από τη Γερμανία. Χάρη σε μια ανώτερη οργάνωση και μια ανώτερη τεχνολογία, η παραγωγικότητα της εργασίας στη βιομηχανία των Ηνωμένων Πολιτειών είναι ασύγκριτα ανώτερη απ' ότι στην Αγγλία. Στην επικράτεια των Ηνωμένων Πολιτειών παράγεται το 65-70% του παγκόσμιου πετρελαίου, από το οποίο εξαρτάται η αυτοκινητοβιομηχανία, η παραγωγή τρακτέρ, το ναυτικό και η αεροπορία. Το προαιώνιο μονοπώλιο της Βρετανίας στην αγορά του κάρβουνου έχει πια οριστικά υπονομευτεί. Η Αμερική πήρε την πρώτη θέση. Η εξαγωγές της στην Ευρώπη αυξάνονται απειλητικά. Στην εμπορική ναυτιλία, οι Ηνωμένες Πολιτείες σχεδόν συναγωνίζονται τη Βρετανία. Οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν είναι πια πρόθυμες να ανέχονται το παγκόσμιο μονοπώλιο της Μεγάλης Βρετανίας στην υπερατλαντική τηλεγραφία. Στον βιομηχανικό τομέα, η Μεγάλη Βρετανία περνάει στην άμυνα και με το πρόσχημα ότι αντιμάχεται τον «επιβλαβή» γερμανικό ανταγωνισμό, οπλίζεται με προστατευτικά μέτρα εναντίον των Ηνωμένων Πολιτειών. Τέλος, ενώ ο πολεμικός στόλος της Αγγλίας, που περιλαμβάνει πολλές παλιές μονάδες, έπαψε να αναπτύσσεται, η κυβέρνηση Χάρντινγκ καταπιάστηκε ξανά με το πρόγραμμα της κυβέρνησης Ουίλσον, το σχετικό με τις ναυτικές κατασκευές, που έχει στόχο μέσα στα δύο η τρία επόμενα χρόνια να διασφαλίσει την υπεροχή της αμερικάνικης σημαίας στις θάλασσες.

Η κατάσταση είναι τέτοια που είτε η Βρετανία θα παραμεριστεί αυτόματα —και παρά τη νίκη της πάνω στη Γερμανία, θα καταντήσει δύναμη δεύτερης κατηγορίας— ή θα αναγκαστεί στο κοντινό μέλλον, σ' έναν αγώνα ζωής και θανάτου με τις Η.Π.Α. να διακινδυνεύσει όλες τις δυνάμεις που απέκτησε τα προηγούμενα χρόνια,.

Αυτός ακριβώς είναι ο λόγος που η Βρετανία διατηρεί τη συμμαχία της με την Ιαπωνία και προσπαθεί, με παραχωρήσεις προς τη Γαλλία, να εξασφαλίσει τη βοήθεια ή τουλάχιστον την ουδετερότητά της. Η ανάπτυξη του διεθνούς ρόλου της Γαλλίας (μέσα στα όρια της ηπειρωτικής Ευρώπης), στη διάρκεια του περασμένου χρόνου, προκλήθηκε όχι από την ενίσχυση της Γαλλίας αλλά από τη διεθνή εξασθένηση της Αγγλίας.

Η συνθηκολόγηση της Γερμανίας στο ζήτημα των πολεμικών φόρων [δες Συνθήκη των Βερσαλλιών], τον Μάη του 1921, συμβολίζει μια πρόσκαιρη νίκη της Αγγλίας και εξασφαλίζει τη μελλοντική οικονομική αποσύνθεση της Κεντρικής Ευρώπης χωρίς καθόλου να αποκλείει μεσοπρόθεσμα την κατάληψη των λεκανοπεδίων του Ρουρ και της Άνω Σιλεσίας από τη Γαλλία. [Η Γαλλία, πράγματι, κατέλαβε το Ρουρ, τον

Ιανουάριο του 1923]

30. Ο ανταγωνισμός της Ιαπωνίας και των Ηνωμένων Πολιτειών, που προσωρινά καλύπτονταν από την κοινή συμμετοχή τους στον πόλεμο εναντίον της Γερμανίας, αναπτύσσεται σήμερα ανοιχτά. Εξαιτίας του πολέμου, η Ιαπωνία πλησίασε τις αμερικάνικες ακτές καθώς απέκτησε στον Ειρηνικό Ωκεανό, νησιά μεγάλης στρατηγικής σημασίας.

Η κρίση που επακολούθησε τη γρήγορη ανάπτυξη της ιαπωνικής βιομηχανίας, έθεσε και πάλι το ζήτημα της μετανάστευσης: η Ιαπωνία, χώρα πυκνοκατοικημένη και φτωχή σε φυσικούς πόρους, είναι αναγκασμένη να εξάγει είτε εμπορεύματα είτε ανθρώπους. Και στη μια και στην άλλη περίπτωση, προσκρούει στις Ηνωμένες Πολιτείες: στην Καλιφόρνια, στην Κίνα και στο νησάκι Γιαπ.

Η Ιαπωνία ξοδεύει περισσότερο από το μισό του προϋπολογισμού της για τον στρατό και τον στόλο. Στον αγώνα της Αγγλίας με την Αμερική, στην Ιαπωνία επιφυλάσσεται στη θάλασσα ο ρόλος που έπαιξε η Γαλλία στην ξηρά στον πόλεμο με τη Γερμανία. Ενώ η Ιαπωνία επωφελείται σήμερα από τον ανταγωνισμό μεταξύ της Μεγάλης Βρετανίας και της Αμερικής, ο τελικός αγώνας αυτών των δύο γιγάντων για την κυριαρχία του κόσμου, θα αποβεί τελικά σε βάρος της.

31. Ο τελευταίος μεγάλος πόλεμος ήταν —ως προς την προέλευση, τα μεσοπρόθεσμα αίτια και τους κυρίως εμπλεκόμενους— ευρωπαϊκός. Ο άξονας πάλης ήταν ο ανταγωνισμός μεταξύ Βρετανίας και Γερμανίας. Η επέμβαση των Ηνωμένων Πολιτειών διεύρυνε τα πλαίσια του αγώνα αλλά δεν τον απομάκρυνε από τη βασική του πορεία. Η ευρωπαϊκή σύγκρουση οδηγήθηκε στη λύση της με πόρους από ολόκληρο τον κόσμο. Ο πόλεμος —που με το δικό του τρόπο έλυσε τη διαφορά μεταξύ Βρετανίας και Γερμανίας και σ' αυτό το βαθμό έλυσε και τη σύγκρουση μεταξύ ΗΠΑ και Γερμανίας— όχι μόνο δεν έλυσε το ζήτημα των σχέσεων μεταξύ Ηνωμένων Πολιτειών και Βρετανίας αλλά, αντίθετα, το έθεσε για πρώτη φορά σ' όλο του το μέγεθος, σαν το βασικό ζήτημα της παγκόσμιας πολιτικής, ακριβώς όπως έθεσε και το ζήτημα των σχέσεων μεταξύ Ηνωμένων Πολιτειών και Ιαπωνίας, σαν ένα δευτερεύον ζήτημα. Ο τελευταίος πόλεμος στάθηκε, έτσι, ο ευρωπαϊκός πρόλογος στον πραγματικά παγκόσμιο πόλεμο που θα αποφασίσει για την *απόλυτη ιμπεριαλιστική κυριαρχία*.

32. Ωστόσο, αυτός είναι μόνο ένας από τους άξονες της παγκόσμιας πολιτικής. Υπάρχει και ένας ακόμα: η Ρωσική Σοβιετική Ομοσπονδία και η 3η Διεθνής γεννήθηκαν ως αποτέλεσμα του τελευταίου πολέμου. Οι ενωμένες δυνάμεις της παγκόσμιας επανάστασης στρέφονται, ολοκληρωτικά, εναντίον όλων των ιμπεριαλιστικών συνασπισμών.

Η διατήρηση της συμμαχίας μεταξύ Αγγλίας και Γαλλίας ή, αντίθετα, η διάλυσή της, έχει την ίδια μηδαμινή αξία, από την άποψη των συμφερόντων του προλεταριάτου και από την άποψη της διασφάλισης της ειρήνης, με την ανανέωση της αγγλοϊαπωνικής συμμαχίας ή με την μη είσοδο των Ηνωμένων Πολιτειών στην Κοινωνία των Εθνών. Το προλεταριάτο σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να δει καμιά εγγύηση για την ειρήνη στην πρόσκαιρη, συμφεροντολογική και στερημένη από κάθε αξιοπιστία σύμπραξη των καπιταλιστικών δυνάμεων, που η πολιτική τους περιστρέφεται, σε όλο και μεγαλύτερη έκταση, γύρω από τον αγγλοαμερικανικό ανταγωνισμό που τον ενθαρρύνουν προετοιμάζοντας έτσι μια νέα αιματηρή έκρηξη.

Η σύναψη, από μέρους ορισμένων καπιταλιστικών χωρών, συμφωνιών ειρήνης και εμπορικών συμφώνων με τη Σοβιετική Ρωσία δεν σημαίνει καθόλου, κάθε άλλο μάλιστα, ότι η παγκόσμια αστική τάξη απαρνήθηκε το σχέδιο της συντριβής της Δημοκρατίας των Σοβιέτ. Έχουμε, απλώς, μια μεταβολή —ίσως πρόσκαιρη— στη μορφή και τις μεθόδους πάλης. Ο γιαπωνέζικος αιφνιδιασμός [δες *ιαπωνική εισβολή*] στην Άπω Ανατολή, ίσως εγκαινιάζει μια νέα φάση ένοπλης επέμβασης.

Είναι ολοφάνερο ότι όσο πιο παρατεταμένο θα είναι το παγκόσμιο επαναστατικό προλεταριακό κίνημα, τόσο περισσότερο οι αντιθέσεις της διεθνούς οικονομικής και πολιτικής κατάστασης θα σπρώχνουν αναπόφευκτα την αστική τάξη να δοκιμάσει ξανά μια καινούργια αιματηρή λύση σε παγκόσμια κλίμακα. Αυτό σημαίνει ότι μετά από ένα καινούργιο πόλεμο, η «αποκατάσταση της καπιταλιστικής ισορροπίας» θα στηριχθεί σε τέτοιες συνθήκες οικονομικής εξάντλησης και πολιτιστικής οπισθοδρόμησης, που σε σύγκριση μ' αυτές, η σημερινή κατάσταση της Ευρώπης θα μπορούσε να θεωρηθεί σαν το αποκορύφωμα της ευημερίας.

33. Παρόλο που η πείρα από τον τελευταίο πόλεμο επικύρωσε με τρομακτικό τρόπο ότι «ο πόλεμος είναι κακός υπολογισμός» —αλήθεια στην οποία εξαντλείται όλος ο πασιφισμός, τόσο ο αστικός όσο και ο σοσιαλιστικός— η προετοιμασία για έναν καινούργιο πόλεμο, προετοιμασία οικονομική, πολιτική, ιδεολογική και τεχνική, συνεχίζεται ολοταχώς σε όλο τον καπιταλιστικό κόσμο. Ο ουμανιστικός και αντεπαναστατικός πασιφισμός έχει γίνει η βοηθητική δύναμη του μιλιταρισμού.

Οι σοσιαλδημοκράτες όλων των αποχρώσεων και οι συνδικαλιστές του Άμστερνταμ που καλλιεργούν στο διεθνές προλεταριάτο την πεποίθηση ότι είναι ανάγκη οι εργάτες να προσαρμοστούν στους οικονομικούς κανόνες και στο διεθνές δίκαιο των κρατών, όπως αυτά καθορίστηκαν από την έκβαση του πολέμου, παρέχουν μ' αυτόν τον τρόπο, στην ιμπεριαλιστική αστική τάξη, πολύτιμες υπηρεσίες στην προετοιμασία της νέας σφαγής που απειλεί να καταστρέψει οριστικά τον ανθρώπινο πολιτισμό.

VI. Η εργατική τάξη μεταπολεμικά

34. Ουσιαστικά το ζήτημα της αποκατάστασης του καπιταλισμού στις βάσεις που σκιαγραφήθηκαν παραπάνω, ισοδυναμεί με τα εξής: είναι η εργατική τάξη διατεθειμένη να προβεί, σε συνθήκες νέες και ασύγκριτα πιο δύσκολες —σκληρότερες και πιο απάνθρωπες απ' αυτές που επικρατούσαν προπολεμικά— στις θυσίες που είναι απαραίτητες για τη σταθεροποίηση των συνθηκών που θα επανεδραιώσουν το καθεστώς της υποδούλωσής της;

Για να αποκατασταθεί η ευρωπαϊκή οικονομία είναι απαραίτητο να αποκατασταθεί ο παραγωγικός μηχανισμός που καταστράφηκε κατά την περίοδο του πολέμου και να δημιουργηθεί νέο κεφάλαιο. Αυτό θα ήταν δυνατό μόνο αν το προλεταριάτο είναι πρόθυμο να εργαστεί σκληρότερα και να υποστεί δραστικές περικοπές μισθών. Αυτό ακριβώς ζητάνε επίμονα οι καπιταλιστές από το προλεταριάτο κι αυτό ακριβώς το πιέζουν να κάνει οι προδότες της κίτρινης Διεθνούς. Δηλαδή, πρώτα να βοηθήσει στην αποκατάσταση του καπιταλισμού, και μόνο μετά απ' αυτό, να αγωνιστεί για τη βελτίωση της δικής του κατάστασης. Όμως το προλεταριάτο της Ευρώπης δεν είναι διατεθειμένο να κάνει αυτές τις θυσίες. Απαιτεί ανώτερο επίπεδο ζωής, πράγμα που έρχεται σε άμεση αντίθεση με τις αντικειμενικές δυνατότητες του καπι-

ταλιστικού συστήματος. Σε αυτό οφείλονται οι ατέλειωτες απεργίες και εξεγέρσεις καθώς και η αδυναμία να αποκατασταθεί η ευρωπαϊκή οικονομία. Για να σταθεροποιήσουν το νόμισμά τους μια σειρά ευρωπαϊκά κράτη (Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Αυστρία, Ουγγαρία, Πολωνία, Βαλκάνια, κ.α.) θα χρειαστεί πρώτα απ' όλα να απαλλαγούν από το βάρος των υποχρεώσεων που ξεπερνάνε το μέτρο των δυνάμεών τους, δηλαδή να κηρύξουν χρεοκοπία. Έτσι, όμως, θα δώσουν ισχυρή ώθηση στην πάλη όλων των τάξεων για μια νέα αναδιανομή του εθνικού εισοδήματος. Για να σταθεροποιηθεί το νόμισμα θα πρέπει να ελαττωθούν οι κρατικές δαπάνες ακόμη περισσότερο σε βάρος των μαζών (να καταργηθεί αφενός το κατώτατο ημερομίσθιο και αφετέρου η διατίμηση στα είδη πρώτης ανάγκης), να παρεμποδιστούν οι εισαγωγές από το εξωτερικό φθηνότερων καταναλωτικών ειδών και να αυξηθεί ο όγκος των εξαγωγών με ελάττωση του κόστους παραγωγής δηλαδή και πάλι με αύξηση κυρίως της εκμετάλλευσης των εργατών. Κάθε σοβαρό μέτρο που αποβλέπει στην αποκατάσταση της καπιταλιστικής ισορροπίας, κλονίζει από τη φύση του την ήδη διαταραγμένη ισορροπία των τάξεων και δίνει καινούργια ορμή στην επαναστατική πάλη. Το ζήτημα του εάν ο καπιταλισμός είναι σε θέση να αναγεννηθεί μετατρέπεται, επομένως, σε ζήτημα πάλης των ζωντανών δυνάμεων: των αντιμαχόμενων τάξεων και των κομμάτων τους. Αν η μία από τις δύο βασικές τάξεις της κοινωνίας δηλαδή το προλεταριάτο, αρνούνταν την επαναστατική πάλη, η άλλη δηλαδή η αστική τάξη, αναμφίβολα θα ξανάβρισκε, σε τελευταία ανάλυση, μια καινούργια καπιταλιστική ισορροπία —ισορροπία υλικής και πνευματικής αποσύνθεσης— μέσω νέων κρίσεων, νέων πολέμων, σταδιακής φτωχοποίησης ολόκληρων χωρών και αργού θανάτου δεκάδων εκατομμυρίων εργαζομένων.

Η σημερινή όμως κατάσταση του διεθνούς προλεταριάτου δεν δικαιολογεί στο ελάχιστο μια τέτοια πρόβλεψη.

35. Τα κοινωνικά στοιχεία της σταθερότητας, του συντηρητισμού, της παράδοσης, έχουν χάσει σε μεγάλο βαθμό το κύρος τους στη συνείδηση των εργαζόμενων μαζών. Ενώ η σοσιαλδημοκρατία και τα εργατικά συνδικάτα διατηρούν ακόμα, στις περισσότερες περιπτώσεις, κάποια επιρροή πάνω σ' ένα σημαντικό τμήμα του προλεταριάτου, χάρη στον οργανωτικό μηχανισμό που έχουν κληρονομήσει από το παρελθόν, η επιρροή αυτή, με τη σειρά της, είναι εντελώς ασταθής. Ο πόλεμος άλλαξε στο μέγιστο όχι μόνο τις διαθέσεις αλλά και την ίδια τη σύνθεση του προλεταριάτου, και οι μεταβολές αυτές είναι εντελώς ασυμβίβαστες με την οργάνωση κατά κλίμακες που υπήρχε την προπολεμική περίοδο.

Στις περισσότερες χώρες, τις τυπικά διευθυντικές θέσεις στην ηγεσία του προλεταριάτου, εξακολουθεί να τις κατέχει η εργατική γραφειοκρατία, της οποίας ο αριθμός έχει διογκωθεί σημαντικά, η εσωτερική της συνοχή έχει ενισχυθεί, οι μέθοδοι και οι τρόποι κυριαρχίας της αναπαράγονται διαρκώς από την ίδια ενώ παραμένει προσδεμένη, με χιλιάδες δεσμούς, με τους θεσμούς και τα όργανα του καπιταλιστικού κράτους.

Ύστερα έρχεται το κομμάτι των εργατών που έχουν ευνοϊκές θέσεις στην παραγωγή, που κατέχουν ή υπολογίζουν να καταλάβουν διοικητικές θέσεις και αποτελούν το πιο σίγουρο στήριγμα της εργατικής γραφειοκρατίας.

Κατόπιν, υπάρχει η παλιά γενιά των σοσιαλδημοκρατών και των συνδικαλιστών (κατά κύριο λόγο ειδικευμένοι εργάτες) που έχουν δεθεί με τις οργανώσεις τους

μέσα από αγώνες δεκαετιών και οι οποίοι δεν μπορούν να αποφασίσουν να τις εγκαταλείψουν, παρ' όλα τα ξεπουλήματα και τις προδοσίες. Σε πολλές βιομηχανίες, ωστόσο, οι ειδικευμένοι εργάτες αναμιγνύονται με τους ανειδίκευτους, και κυρίως οι γυναίκες.

Υπάρχουν εκατομμύρια εργάτες που μαθήτευσαν στον πόλεμο, που έχουν εξοικειωθεί με τη χρήση των όπλων και είναι έτοιμοι, στο μεγαλύτερο μέρος τους, να τα στρέψουν εναντίον του ταξικού εχθρού — υπό τον όρο, όμως, να έχουν επιτευχθεί οι προϋποθέσεις που είναι απαραίτητες για την επιτυχία, δηλαδή μια σοβαρή προετοιμασία και μια σταθερή ηγεσία.

Τα εκατομμύρια των νέων εργατών και εργατριών, που ανέπτυξαν τη βιομηχανία, κατά τη διάρκεια του πολέμου, έφεραν, μαζί τους, στο προλεταριάτο, όχι μόνο τις μικροαστικές προλήψεις τους, αλλά και τους ανυπόμονους πόθους τους για καλύτερες συνθήκες ζωής.

Τα εκατομμύρια των νέων εργατών και εργατριών που διαπαιδαγωγήθηκαν στα χρόνια της πολεμικής και της επαναστατικής καταιγίδας, είναι πιο δεκτικοί στις κομουνιστικές ιδέες και φλέγονται από την επιθυμία να δράσουν.

Τέλος, υπάρχει ένας γιγάντιος στρατός ανέργων που οι περισσότεροι είναι ντεκλασέ [ξεπεσμένοι από την κοινωνική τάξη τους] ή μισο-ντεκλασέ στοιχεία, και οι οποίοι, στις διακυμάνσεις τους, καθρεφτίζουν με τον πιο ξεκάθαρο τρόπο την αποσύνθεση της καπιταλιστικής οικονομίας και αποτελούν μια συνεχή απειλή για τον «νόμο και την τάξη» του αστικού καθεστώτος.

Όλα αυτά τα στρώματα του προλεταριάτου, τα τόσο διαφορετικά ως προς την προέλευση και το χαρακτήρα τους, δεν τραβήχτηκαν στο μεταπολεμικό κίνημα ούτε ταυτόχρονα ούτε με ομοιογενή τρόπο. Απ' εδώ προκύπτουν οι διακυμάνσεις, τα μπρος πίσω, οι επιθέσεις και οι υποχωρήσεις της επαναστατικής πάλης. Αλλά η συντριπτική πλειοψηφία των προλεταριακών μαζών συσφίγγει γοργά τις γραμμές της μέσα από τη συντριβή των παλιών αυταπατών της, την τρομαχτική αβεβαιότητα της καθημερινής ζωής και μπροστά στην παντοδυναμία των τραστ και τις ληστρικές μεθόδους του στρατιωτικοποιημένου κράτους. Αυτή η μάζα, με τις εκατομμύρια διαφορετικές κατευθύνσεις, αναζητάει μια σταθερή και φωτισμένη ηγεσία, ένα καθαρό πρόγραμμα δράσης, και δημιουργεί μ' αυτόν τον τρόπο τις προϋποθέσεις για τον αποφασιστικό ρόλο που προορίζεται να παίξει το συμπαγές και συγκεντροποιημένο κομουνιστικό κόμμα.

36. Η κατάσταση της εργατικής τάξης χειροτέρεψε αισθητά κατά τη διάρκεια του πολέμου. Ορισμένες ομάδες εργατών γνώρισαν την ευημερία. Οι οικογένειες εκείνες που αρκετά μέλη τους μπόρεσαν να εργαστούν στα εργοστάσια κατά την διάρκεια του πολέμου, κατόρθωσαν να διατηρήσουν ή και να ανεβάσουν το επίπεδο της ζωής τους. Γενικά, όμως, τα μεροκάματα δεν αυξήθηκαν ανάλογα με το υψηλό κόστος της ζωής.

Από τον πόλεμο και μετά το προλεταριάτο στην Κεντρική Ευρώπη καταδικάστηκε σε στερήσεις ολοένα και μεγαλύτερες. Στις ηπειρωτικές χώρες της Αντάντ, η πτώση του επιπέδου ζωής υπήρξε λιγότερο απότομη, μέχρι πρόσφατα. Στη Βρετανία, το προλεταριάτο κατάφερε με τον ενεργητικό του αγώνα, να σταματήσει, κατά το τελευταίο διάστημα του πολέμου, την πτώση του βιοτικού του επιπέδου.

Στις Ηνωμένες Πολιτείες, μερικά στρώματα της εργατικής τάξης βελτίωσαν την

κατάστασή τους. Άλλα διατήρησαν την παλιά τους κατάσταση ενώ κάποια άλλα γνώρισαν μια πτώση του επιπέδου ζωής τους.

Η κρίση έπληξε το προλεταριάτο όλου του κόσμου με τρομακτική δύναμη. Οι μειώσεις των μισθών ξεπέρασαν την πτώση των τιμών. Ο αριθμός των ανέργων και των μισοαπασχολούμενων έφτασε σε επίπεδα πρωτοφανή για την ιστορία του καπιταλισμού.

Οι απότομες μεταβολές στις ατομικές συνθήκες ζωής επιδρούν αρνητικά στην παραγωγικότητα της εργασίας και εκμηδενίζουν την πιθανότητα να αποκατασταθεί η ταξική ισορροπία στον βασικό τομέα, δηλαδή στον τομέα της παραγωγής. Η αστάθεια στις συνθήκες ζωής που αντανακλά τη γενική αστάθεια των εθνικών και διεθνών οικονομικών συνθηκών, αποτελεί σήμερα έναν από τους πιο σημαντικούς παράγοντες της επαναστατικής ανόδου.

VI. Προοπτικές και καθήκοντα

37. Ο πόλεμος δεν οδήγησε άμεσα στην προλεταριακή επανάσταση. Η αστική τάξη το σημειώνει αυτό σαν μια σημαντική δική της νίκη και σαν μια κάποια επιβεβαίωσή της.

Μόνο η μικροαστική χοντροκεφαλιά μπορεί να δει χρεοκοπία του προγράμματος της Κομουνιστικής Διεθνούς στο ότι το ευρωπαϊκό προλεταριάτο δεν ανέτρεψε την αστική τάξη στη διάρκεια του πολέμου ή αμέσως ύστερα απ' αυτόν. Το γεγονός ότι η Κομουνιστική Διεθνής βασίζει την πολιτική της στην προλεταριακή επανάσταση κάθε άλλο παρά συνεπάγεται είτε το δογματικό καθορισμό μιας ορισμένης ημερομηνίας για την πραγματοποίηση της επανάστασης είτε την παροχή εγγυήσεων ότι θα την προκαλέσει, μηχανικά, μια καθορισμένη ώρα. Η επανάσταση ήταν και παραμένει ένας αγώνας ζωντανών δυνάμεων που διεξάγεται σε δεδομένες ιστορικές βάσεις. Η ανατροπή από τον πόλεμο της καπιταλιστικής ισορροπίας σε παγκόσμια κλίμακα, δημιουργεί ευνοϊκές συνθήκες για τη βασική δύναμη της επανάστασης που είναι το προλεταριάτο. Όλες οι προσπάθειες της Κομουνιστικής Διεθνούς απέβλεπαν και εξακολουθούν να αποβλέπουν στο να εκμεταλλευτεί πλήρως αυτή την κατάσταση.

Οι διαφορές ανάμεσα στην Κομουνιστική Διεθνή και τους σοσιαλδημοκράτες και των δύο ομάδων [δηλαδή της 2ης και 2½ Διεθνούς] δεν προκύπτουν από την υποτιθέμενη δική μας προσπάθεια να καθορίσουμε, ντε και καλά, μια ορισμένη ημερομηνία για την επανάσταση, τη στιγμή που οι σοσιαλδημοκράτες αντιτίθενται στην ουτοπία και στην «πραξικοπηματική» δράση. Οι διαφορές μας πηγάζουν από το ότι οι σοσιαλδημοκράτες εμποδίζουν την πραγματική ανάπτυξη της επανάστασης, καθώς παρέχουν (είτε συμμετέχοντας στην κυβέρνηση είτε ευρισκόμενοι στην αντιπολίτευση) κάθε δυνατή βοήθεια για την αποκατάσταση της ισορροπίας του αστικού κράτους, ενώ οι κομουνιστές εκμεταλλεύονται κάθε μέσο, κάθε μέθοδο, κάθε δυνατότητα για να ανατρέψουν και να καταργήσουν το αστικό κράτος, μέσω της εγκαθίδρυσης της δικτατορίας του προλεταριάτου.

Μέσα στα δυόμισι χρόνια που πέρασαν από την εποχή του πολέμου, το προλεταριάτο, στις διάφορες χώρες, έδειξε τέτοια ενεργητικότητα, τέτοια ετοιμότητα για αγώνα, τέτοιο πνεύμα αυτοθυσίας, που θα αρκούσαν και με το παραπάνω για την

πραγματοποίηση μιας νικηφόρας επανάστασης, αν επικεφαλής της εργατικής τάξης βρισκόταν ένα Διεθνές Κομουνιστικό Κόμμα, ισχυρό, συγκεντροποιημένο και έτοιμο για δράση. Όμως στη διάρκεια του πολέμου και αμέσως μετά απ' αυτόν, οι ιστορικές συνθήκες έφεραν επικεφαλή του ευρωπαϊκού προλεταριάτου την οργάνωση της 2ης Διεθνούς που έχει γίνει, και εξακολουθεί να είναι, ανεκτίμητο πολιτικό όργανο στα χέρια της αστικής τάξης.

38. Στη Γερμανία, στα τέλη του 1918 και τις αρχές του 1919, η εξουσία βρισκόταν στην κυριολεξία στα χέρια της εργατικής τάξης. Οι Σοσιαλδημοκράτες —τόσο η πλειοψηφική τάση και οι Ανεξάρτητοι όσο και τα συνδικάτα— χρησιμοποίησαν όλο το μηχανισμό τους και όλη την παραδοσιακή τους επιρροή για να ξαναδώσουν αυτή την εξουσία στα χέρια της αστικής τάξης.

Στην Ιταλία, το ορμητικό επαναστατικό κίνημα του προλεταριάτου στροβιλιζόταν σε ολόκληρη τη χώρα επί ενάμιση χρόνο συνεχώς, και μόνο χάρη στην μικροαστική ανικανότητα του Σοσιαλιστικού Κόμματος, στην προδοτική πολιτική της κοινοβουλευτικής του ομάδας και στο δειλό οπορτουνισμό των συνδικαλιστικών οργανώσεων, μπόρεσε η μπουρζουαζία επιδιορθώσει το μηχανισμό της, να κινητοποιήσει τη Λευκή Φρουρά της και να περάσει στην επίθεση εναντίον του προλεταριάτου που είχε προσωρινά αποθαρρυνθεί από τη χρεοκοπία των παλιών διευθυντικών του οργάνων.

Το ισχυρό απεργιακό κίνημα στη Βρετανία συντρίφτηκε ξανά και ξανά, στη διάρκεια της τελευταίας χρονιάς, από την αμείλικτη χρήση στρατιωτικής δύναμης που εκφόβισε τους ηγέτες των συνδικάτων. Αν αυτοί οι ηγέτες είχαν μείνει πιστοί στην υπόθεση της εργατικής τάξης, ο μηχανισμός των συνδικάτων, παρόλα τα ελαττώματά του, θα μπορούσε να έχει χρησιμοποιηθεί στις επαναστατικές μάχες. Η πρόσφατη κρίση της «Τριπλής Συμμαχίας» πρόσφερε τη δυνατότητα μιας επαναστατικής σύγκρουσης με την αστική τάξη, που όμως ματαιώθηκε λόγω του συντηρητισμού, της δειλίας και της προδοσίας των συνδικαλιστών ηγετών. Αν ο μηχανισμός των βρετανικών συνδικάτων ανέπτυσσε, σήμερα, για το συμφέρον του σοσιαλισμού, μόλις τη μισή από την ενεργητικότητα που ξοδεύει για να υποστηρίξει τα συμφέροντα του καπιταλισμού, το αγγλικό προλεταριάτο θα κατακτούσε την εξουσία με ελάχιστες θυσίες και θα μπορούσε να επιδοθεί στο έργο της συστηματικής αναδιοργάνωσης του οικονομικού συστήματος της χώρας.

Αυτά που είπαμε ισχύουν, σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό, για όλες τις καπιταλιστικές χώρες.

39. Είναι εντελώς αναμφισβήτητο ότι η επαναστατική πάλη του προλεταριάτου για την κατάληψη της εξουσίας παρουσιάζει σήμερα, σε παγκόσμια κλίμακα, μια στασιμότητα και μια επιβράδυνση. Ωστόσο, από την ίδια τη φύση των πραγμάτων, θα ήταν αδύνατο να περιμένουμε ότι η μεταπολεμική επαναστατική επίθεση, εφόσον δεν κατέληξε σε μια άμεση νίκη, θα συνέχιζε να αναπτύσσεται αδιάκοπα, ακολουθώντας μια ευθεία γραμμή. Ο εχθρός δεν κρατάει παθητική στάση, αλλά συνεχίζει να αγωνίζεται κι αυτός. Αν η επίθεση του προλεταριάτου δεν στεφθεί με επιτυχία, η αστική τάξη αρπάζει την πρώτη ευκαιρία για να περάσει στην αντεπίθεση. Όταν το προλεταριάτο χάσει μερικές από τις θέσεις που είχε εύκολα κερδίσει, παρουσιάζεται μια κάποια απογοήτευση στις γραμμές του. Ωστόσο, παραμένει εξίσου αναμφισβήτητο ότι στην εποχή που ζούμε, η καμπύλη της εξέλιξης του καπιταλισμού στο σύνολό του είναι γενικά *καθοδική* (παρά τις πρόσκαιρες ανοδικές κινήσεις) ενώ η

καμπύλη της επανάστασης είναι μόνιμα *ανοδική* (παρ' όλες τις διακυμάνσεις της).

Από τη στιγμή που η αποκατάσταση του καπιταλισμού προϋποθέτει την μεγάλη εντατικοποίηση της εκμετάλλευσης, την απώλεια χιλιάδων ανθρώπινων ζωών, την πτώση του επιπέδου ζωής εκατομμυρίων άλλων κάτω από το όριο διαβίωσης και τη διαρκή ανασφάλεια του προλεταριάτου, είναι επακόλουθο ότι οι εργαζόμενοι θα οδηγούνται, ξανά και ξανά, σε απεργίες και εξεγέρσεις. Κάτω από αυτήν την πίεση και καταπίεση, στην πορεία αυτών των αγώνων, θα αναπτυχθεί και θα ατσαλωθεί η θέληση των μαζών να ανατρέψουν το καπιταλιστικό σύστημα.

40. Στην κρίση που περνάμε, το κύριο καθήκον του κομουνιστικού κόμματος είναι να διευθύνει τους αμυντικούς αγώνες του προλεταριάτου, να διευρύνει τους στόχους τους, να τους δώσει βάθος, να τους ενώσει και ανάλογα με την εξέλιξης των πραγμάτων, *να τους μετατρέψει σε αποφασιστικούς πολιτικούς αγώνες για τον τελικό σκοπό.*

Αλλά αν τα γεγονότα εξελιχτούν με πιο αργό ρυθμό και μια περίοδος ευημερίας διαδεχτεί τη σημερινή εμποροβιομηχανική κρίση, σε ένα μικρότερο ή μεγαλύτερο αριθμό χωρών, αυτό δεν θα σημάνει, σε καμιά περίπτωση, την αρχή μιας εποχής «οργανικής ανόδου». Όσο θα υπάρχει ο καπιταλισμός οι κυκλικές διακυμάνσεις είναι αναπόφευχτες. Θα συνοδεύουν τον καπιταλισμό στην επιθανάτια αγωνία του, όπως τον συνόδευσαν στα νιάτα του και στην ωριμότητά του. Στην όχι τόσο πιθανή περίπτωση που το προλεταριάτο υποχρεωθεί να υποχωρήσει στην επίθεση του καπιταλισμού, στη διάρκεια της σημερινής κρίσης, θα περάσει στην επίθεση αμέσως μόλις παρουσιαστεί κάποια βελτίωση της συγκυρίας. Σ' αυτήν την τελευταία περίπτωση, η οικονομική του επίθεση που αναπόφευκτα θα διεξαχθεί κάτω από το σύνθημα τόσο της εκδίκησης για όλη την εξαπάτηση κατά την περίοδο του πολέμου όσο και για όλη την καταλήστευση και τις καταχρήσεις κατά τη διάρκεια της κρίσης, θα έχει την τάση να μετατραπεί σε ανοιχτό εμφύλιο πόλεμο, όπως συμβαίνει και με το σημερινό αμυντικό αγώνα.

41. Κατά την προσεχή περίοδο, είτε το επαναστατικό κίνημα αναπτυχθεί γρήγορα είτε με πιο αργό ρυθμό, το κομουνιστικό κόμμα οφείλει, και στις δύο περιπτώσεις, να παραμείνει *κόμμα δράσης*. Μπαίνει επικεφαλής των αγωνιζόμενων μαζών, διατυπώνει σταθερά και καθαρά τα μαχητικά του συνθήματα, ξεσκεπάζει και καταρρίπτει όλα τα διφορούμενα συνθήματα της Σοσιαλδημοκρατίας, που βασίζονται πάντα στο συμβιβασμό και τη συμφιλίωση. Το κομουνιστικό κόμμα πρέπει πάντα να προσπαθεί, όποιες εναλλαγές κι αν προκύπτουν στον αγώνα, να παγιώνει οργανωτικά νέες βάσεις υποστήριξης, πρέπει να διαπαιδαγωγεί τις μάζες στους ενεργητικούς ελιγμούς, να τις εξοπλίζει με νέες μεθόδους και πρακτικές, σχεδιασμένες για άμεση και ανοιχτή σύγκρουση με τις δυνάμεις του εχθρού. Το κομουνιστικό κόμμα, επωφελούμενο από κάθε ανάπαυλα για να αφομοιώσει την εμπειρία της προηγούμενης φάσης του αγώνα, επιδιώκει να επεκτείνει και να βαθύνει τις ταξικές συγκρούσεις και να τις συντονίσει, σε κλίμακα εθνική και διεθνή, μέσα από την ενότητα του σκοπού και της πρακτικής δράσης και, μ' αυτόν τον τρόπο, επικεφαλής του προλεταριάτου, να συντρίψει κάθε αντίσταση στο δρόμο προς τη δικτατορία και την κοινωνική επανάσταση.

ΘΕΣΕΙΣ ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΤΑΚΤΙΚΗ

12 Ιουλίου 1921
(το προσχέδιο έγινε με συνεργασία της ρωσικής και της γερμανικής αντιπροσωπίας, ενώ το κείμενο παρουσιάστηκε από τον Ράντεκ)

Ι. Καθορισμός των ζητημάτων

Η νέα διεθνής οργάνωση των εργατών δημιουργήθηκε για να οργανώσει την κοινή δράση των προλετάριων που ζουν σε διαφορετικές χώρες, αλλά μοιράζονται ένα κοινό σκοπό: την ανατροπή του καπιταλισμού, την εγκαθίδρυση της δικτατορίας του προλεταριάτου και τη μετάβαση στο πρώτο στάδιο κομουνιστικής κοινωνίας δηλαδή στην Διεθνή Σοβιετική Δημοκρατία που θα καταργήσει εντελώς οι τάξεις και θα εγκαθιδρύσει τον σοσιαλισμό. Αυτός ο ορισμός που επικυρώθηκε στο καταστατικό της Κομουνιστικής Διεθνούς, προσδιορίζει καθαρά όλα τα ζητήματα τακτικής δηλαδή τι έχουμε να αντιμετωπίσουμε στην πάλη μας για τη δικτατορία του προλεταριάτου: πώς θα κερδίσουμε την πλειοψηφία της εργατικής τάξης με την πλευρά του κομουνισμού και πώς θα οργανώσουμε το πιο δραστήριο τμήμα του προλεταριάτου για την επερχόμενη πάλη για τον κομουνισμό. Το καταστατικό αγγίζει, επιπλέον, τα ζητήματα της στάσης που πρέπει να κρατήσει το προλεταριάτο απέναντι στα προλεταριοποιημένα μικροαστικά στρώματα, τις μεθόδους στις οποίες πρέπει να καταφύγουμε για να προκαλέσουμε ταχύτερα την αποσύνθεση και την καταστροφή των οργάνων της αστικής εξουσίας και τις προετοιμασίες για τη δικτατορία. Η ανάπτυξη της παγκόσμιας επανάστασης απέδειξε, πέρα από κάθε αμφιβολία, ότι στη δεδομένη ιστορική συνθήκη η δικτατορία του προλεταριάτου αποτελεί τη μόνη εναλλακτική λύση στη δικτατορία του κεφαλαίου. Το 3ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς καταπιάνεται ξανά με το ζήτημα των τακτικών που πρέπει να ακολουθηθούν σε μια περίοδο επαναστατικών εξελίξεων, σε μια ολόκληρη σειρά χωρών, καθώς έχουν δημιουργηθεί πολλά μεγάλα Κομουνιστικά Κόμματα, που ωστόσο πουθενά ακόμα δεν έχουν πάρει στα χέρια τους την πραγματική ηγεσία των εργατικών μαζών στον πραγματικό επαναστατικό αγώνα.

ΙΙ. Στις παραμονές νέων αγώνων

Η παγκόσμια επανάσταση (που προκύπτει από την παρακμή του καπιταλισμού, τη συγκέντρωση της επαναστατικής ενέργειας του προλεταριάτου και την οργάνωσή του σε μια επιθετική και νικηφόρα δύναμη) θα απαιτήσει μια μακρόχρονη περίοδο

επαναστατικών αγώνων. Καθώς το επίπεδο της κοινωνικής σύγκρουσης ποικίλει από χώρα σε χώρα, ποικίλουν και η κοινωνική διάρθρωση και τα εμπόδια που πρέπει να υπερπηδηθούν. Ο υψηλός βαθμός οργάνωσης της αστικής τάξης στις καπιταλιστικές χώρες της Δυτικής Ευρώπης και της Βόρειας Αμερικής, είναι ο λόγος που ο Παγκόσμιος Πόλεμος δεν ακολουθήθηκε από τη νίκη της παγκόσμιας επανάστασης. Οι Κομουνιστές είχαν λοιπόν δίκιο να δηλώνουν, ήδη από την εποχή του πολέμου, ότι *η περίοδος του ιμπεριαλισμού θα εξελισσόταν σε μια παρατεταμένη εποχή κοινωνικής επανάστασης*, δηλαδή τόσο σε μια μεγάλη σειρά εμφύλιων πολέμων στο εσωτερικό των διαφόρων καπιταλιστικών κρατών όσο και σε μια σειρά πολέμων μεταξύ αφενός των καπιταλιστικών κρατών και αφετέρου των προλεταριακών κρατών και των εκμεταλλευόμενων αποικιών. Η παγκόσμια επανάσταση δεν είναι διαδικασία που προχωρεί ευθύγραμμα: σε ορισμένες περιόδους χρόνιας αποσύνθεσης του καπιταλισμού, η καθημερινή επαναστατική δουλειά που στοχεύει στην υπονόμευση του συστήματος, οδηγεί σε αύξηση της κοινωνικής έντασης και σε οξείες κρίσεις. Ωστόσο, η παγκόσμια επανάσταση προχωράει ακόμη πιο αργά απ' ότι αναμενόταν επειδή ισχυρές εργατικές οργανώσεις και κόμματα (δηλαδή τα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα και συνδικάτα που δημιουργήθηκαν από το προλεταριάτο για να πολεμήσουν την αστική τάξη) μετατράπηκαν, μέσα στον πόλεμο, σε όργανα αντεπαναστατικής επιρροής που παγίδευσαν το προλεταριάτο και εξακολουθούν να το κρατούν στα δίχτυα τους. Αυτό επέτρεψε στην αστική τάξη να ξεπεράσει ευκολότερα τα προβλήματα της περιόδου της αποστράτευσης και κατά την απροσδόκητη περίοδο της οικονομικής ευημερίας του 1919-20, να καταφέρει να γεννήσει ελπίδες στην εργατική τάξη ότι θα μπορούσε να καλυτερέψει την κατάστασή της μέσα στα πλαίσια του καπιταλιστικού συστήματος. Οι προλεταριακές ήττες του 1919 και η αργή ανάπτυξη του επαναστατικού κινήματος, το 1919-20, μπορούν να αποδοθούν στην επιρροή των σοσιαλδημοκρατικών κομμάτων και συνδικάτων.

Η παγκόσμια οικονομική κρίση, όμως, που ξέσπασε το 1920 και έχει πάρει σήμερα παγκόσμια έκταση, δημιουργώντας και αυξάνοντας παντού την ανεργία, αποδείχνει στο παγκόσμιο προλεταριάτο ότι η αστική τάξη δεν είναι σε θέση να ανοικοδομήσει τον κόσμο από τα ερείπια του πολέμου. Οι πολιτικές συγκρούσεις εντείνονται σε διεθνές επίπεδο. Η αρπαχτική εκστρατεία της Γαλλίας εναντίον της Γερμανίας, [δες *Συνθήκη των Βερσαλλιών* και *Συνδιάσκεψη του Σπα*] τα αντικρουόμενα αγγλοαμερικανικά και αμερικανοϊαπωνικά συμφέροντα και η επακόλουθη αύξηση στους εξοπλισμούς σε παγκόσμια κλίμακα, αποδεικνύουν ότι ο ετοιμοθάνατος καπιταλιστικός κόσμος πλησιάζει στο χείλος ενός παγκοσμίου πολέμου. Ακόμα και η Κοινωνία των Εθνών, αυτό το διεθνές τραστ που στήθηκε από τους νικητές για να οργανώσει την εκμετάλλευση των ηττημένων αντιπάλων τους και των λαών των αποικιών, διασπάστηκε λόγω του αγγλοαμερικάνικου ανταγωνισμού. Η εργατική τάξη αρχίζει να απαλλάσσεται από τις αυταπάτες της και να κατανοεί ότι αν απαρνηθεί το επαναστατικό μέσο της κατάληψης της πολιτικής εξουσίας και προτιμήσει να δράσει βαθμιαία και ειρηνικά, δεν θα μπορέσει ποτέ να επιβάλλει την πολιτική και οικονομική της εξουσία. Τροφοδοτώντας αυτές τις αυταπάτες, η διεθνής σοσιαλδημοκρατία και η γραφειοκρατία των συνδικάτων κατάφεραν μέχρι τώρα να αποτρέψουν τη συμμετοχή των εργατικών μαζών στον επαναστατικό αγώνα.

Στη Γερμανία, ωστόσο, το γελοίο πρόγραμμα της εθνικοποίησης που επιστράτευσε

η κυβέρνηση Σάιντεμαν και Νόσκε, τον Μάρτη του 1919, για να αποτρέψει την εξέγερση του προλεταριάτου, μπήκε στο ράφι. Η ανώφελη συζήτηση για σοσιαλιστικοποίηση παραχώρησε τη θέση της στη Σταϊνεζοποίηση, [δες *Στάινς*] δηλαδή, στην υποταγή της γερμανικής βιομηχανίας σε μια καπιταλιστική δικτατορία και στην κλίκα της. Η επίθεση που εξαπέλυσε η πρωσική κυβέρνηση, με ηγέτη το σοσιαλδημοκράτη Χέλρσινγκ, δεν αποτελεί παρά την απαρχή μιας γενικής επίθεσης της γερμανικής αστικής τάξης που αποβλέπει στη μείωση των μισθών όλων των γερμανών εργατών.

Στην Βρετανία, όλα τα σχέδια εθνικοποίησης έπεσαν στο κενό. Η κυβέρνηση, αντί να πραγματοποιήσει τα σχέδια εθνικοποίησης της Επιτροπής Σάνκι, υποστηρίζει, με τη βοήθεια στρατιωτικής βίας, το λοκ-άουτ απέναντι στους ανθρακωρύχους.

Η γαλλική κυβέρνηση αποφεύγει την οικονομική χρεοκοπία ληστεύοντας τη Γερμανία. Δεν σκέφτεται καθόλου να προβεί σε συστηματική ανοικοδόμηση της εθνικής οικονομίας. Υπήρξε μια απόπειρα ανοικοδόμησης των καταστραμμένων βόρειων περιφερειών της Γαλλίας αλλά μόνο στο βαθμό που εξυπηρετεί τον πλουτισμό των καπιταλιστών.

Στην Ιταλία, η αστική τάξη προχώρησε στην επίθεση κατά του προλεταριάτου, με τη βοήθεια των αντιδραστικών φασιστικών ομάδων.

Παντού η αστική δημοκρατία αναγκάστηκε να ξεμασκαρευτεί, τόσο στα κράτη όπου έχει εδώ και καιρό εδραιωθεί όσο και στα νέα έθνη πού προκύψανε από τα ερείπια του ιμπεριαλισμού. Δείτε τις οργανώσεις των Λευκοφρουρών και τη δικτατορική,δράση της κυβέρνησης εναντίον των ανθρακωρύχων στη Βρετανία, [δες *Τριπλή Συμμαχία*], τους φασίστες και τη Guardia Regia στην Ιταλία, τους Πίκερτονς και τον αποκλεισμό των σοσιαλιστών βουλευτών από τα κοινοβούλια καθώς και τον νόμο του Λιντς στις Ηνωμένες Πολιτείες, τη Λευκή Τρομοκρατία στην Πολωνία, στη Γιουγκοσλαβία, στη Ρουμανία, στη Λετονία και στην Εσθονία, τη νομιμοποίηση της Λευκής Τρομοκρατίας στη Φινλανδία, στην Ουγγαρία και στις Βαλκανικές χώρες, την αντικομουνιστική νομοθεσία στην Ελβετία, τη Γαλλία και αλλού, κ.λπ. Παντού η αστική τάξη επιδιώκει να φορτώσει στις πλάτες της εργατικής τάξης, τις συνέπειες του οικονομικού χάους που διαρκώς βαθαίνει, αυξάνοντας τις ώρες εργασίας και ρίχνοντας τα επίπεδα των μισθών. Παντού η μπουρζουαζία βρίσκει βοηθούς στις προσπάθειές της στο πρόσωπο των ηγετών της σοσιαλδημοκρατίας και της Συνδικαλιστικής Διεθνούς του Άμστερνταμ. Παρόλα αυτά, αν και καταφέρνουν να καθυστερήσουν προσωρινά την ανάπτυξη νέων αγώνων της εργατικής τάξης καθώς και ένα νέο κύμα επαναστατικής δραστηριότητας, δεν μπορούν, όμως, να σταματήσουν την παλίρροια. Αυτή τη στιγμή, το γερμανικό προλεταριάτο ετοιμάζει την αντεπίθεσή του και οι βρετανοί μεταλλωρύχοι, παρόλο που προδόθηκαν από τους ηγέτες του συνδικάτου τους, μάχονται ηρωικά, εδώ και βδομάδες, ενάντια στους καπιταλιστές ιδιοκτήτες των ορυχείων. Τα προχωρημένα τμήματα του ιταλικού προλεταριάτου έμαθαν μέσα από την εμπειρία τους τις πολιτικές αμφιταλαντεύσεις της ομάδας Σεράτι και η θέλησή τους να παλέψουν ενισχύθηκε όπως μαρτυρά η δημιουργία του Κομουνιστικού Κόμματος Ιταλίας.

Βλέπουμε πώς στη Γαλλία, το Σοσιαλιστικό Κόμμα μετά τη διάσπαση και την απομάκρυνσή του από τους σοσιαλπατριώτες και τους κεντριστές, δεν αρκείται πια στην κομουνιστική αγκιτάτσια και προπαγάνδα, αλλά προχωράει σε μαζικές κα-

μπάνιες ενάντια στα εγκλήματα του ιμπεριαλισμού. Στην Τσεχοσλοβακία, είδαμε την πολιτική απεργία του Δεκέμβρη (στην οποία πήραν μέρος εκατομμύρια εργάτες παρά την πλήρη απουσία μιας ενιαίας ηγεσίας) μετά από την οποία ιδρύθηκε το μαζικό Κομουνιστικό Κόμμα Τσεχίας. Τον Φλεβάρη είχαμε την απεργία των σιδηροδρομικών στην Πολωνία, που την διεύθυνε το Κομουνιστικό Κόμμα, καθώς και μια γενική απεργία που κηρύχθηκε σε αλληλεγγύη προς τους σιδηροδρομικούς. Τώρα, παρακολουθούμε την αποσύνθεση του πολωνικού σοσιαλπατριωτικού Σοσιαλιστικού Κόμματος.

Αυτό που πρέπει να περιμένουμε στις σημερινές συνθήκες δεν είναι η κάμψη του επαναστατικού κύματος αλλά, αντίθετα, την επιδείνωση των κοινωνικών αντιθέσεων, την κλιμάκωση των κοινωνικών αγώνων και τη μετάβαση στον ανοιχτό εμφύλιο πόλεμο.

III. Τα σημαντικότερα καθήκοντα του παρόντος

Το πιο σημαντικό καθήκον της Κομουνιστικής Διεθνούς, σήμερα, είναι να κερδίσει αποφασιστική επιρροή πάνω στο μεγαλύτερο μέρος της εργατικής τάξης και να εμπλέξει στην άμεση πάλη τούς πιο ενεργούς εργάτες. Παρόλο που η οικονομική και πολιτική κατάσταση είναι αντικειμενικά επαναστατική —και μια επαναστατική κρίση μπορεί να ξεσπάσει απροσδόκητα σαν αποτέλεσμα μιας μεγάλης απεργίας, μιας αποικιακής εξέγερσης, ενός καινούργιου πολέμου ή μιας μεγάλης κοινοβουλευτικής κρίσης— η πλειοψηφία της εργατικής τάξης είναι ακόμα έξω από την κομουνιστική σφαίρα επιρροής. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για χώρες όπως η Βρετανία και η Αμερική, όπου το χρηματιστικό κεφάλαιο είναι τόσο ισχυρό που έδωσε τη δυνατότητα στον ιμπεριαλισμό να διαφθείρει ολόκληρα τμήματα της εργατικής τάξης και όπου η αποτελεσματική, επαναστατική, μαζική προπαγάνδα τώρα μόλις αρχίζει.

Από την πρώτη ημέρα της ίδρυσής της, η Κομουνιστική Διεθνής δήλωσε καθαρά και απερίφραστα πως καθήκον της δεν είναι να δημιουργήσει μικρές κομουνιστικές σέχτες που επιδιώκουν να επηρεάσουν τις εργατικές μάζες μόνο με τη αγκιτάτσια και την προπαγάνδα αλλά *να πάρει, άμεσα, μέρος στον αγώνα των εργατικών μαζών, να επιβάλλει την κομουνιστική καθοδήγηση του αγώνα και να συγκροτήσει μέσα στην πορεία της πάλης, μεγάλα επαναστατικά μαζικά κομουνιστικά κόμματα.*

Ακόμα και στη διάρκεια του πρώτου χρόνου της ύπαρξής της, η Κομουνιστική Διεθνής απέκρουσε τις σεχταριστικές τάσεις, απαίτησε από τα κόμματα που ήταν προσκείμενα σ' αυτήν, όσο μικρά κι αν ήταν, να δουλεύουν στα συνδικάτα ώστε να νικηθεί η αντιδραστική συνδικαλιστική γραφειοκρατία από τα μέσα και να μετατραπούν τα συνδικάτα σε επαναστατικές, μαζικές, προλεταριακές οργανώσεις που να μπορούν να προωθήσουν την προλεταριακή πάλη. Αυτόν τον πρώτο χρόνο, η Κομουνιστική Διεθνής ξεκαθάρισε ότι τα κομουνιστικά κόμματα δεν έπρεπε να λειτουργούν απλώς σαν προπαγανδιστικοί κύκλοι, αλλά έπρεπε να εκμεταλλεύονται όλες τις ευκαιρίες που παρείχε το αστικό κράτος για να οργανώνουν την εργατική τάξη και να κάνουν προπαγάνδα. Η ελευθερία του τύπου, η ελευθερία του συνέρχεσθαι και συνεταιρίζεσθαι και όλοι οι αστικοί θεσμοί αντιπροσώπευσης έπρεπε να χρησιμοποιηθούν, όπως υποστήριζε η Διεθνής, ακόμα κι αν οι ελευθερίες που πρόσφεραν ήταν πολύ περιορισμένες. Στις αποφάσεις της για το συνδικαλιστικό κίνημα και την

τακτική του κοινοβουλευτισμού που είχε εγκριθεί στο Δεύτερο Συνέδριό της, η Κομουνιστική Διεθνής απέρριψε, πολιτικά, τις σεκταριστικές τάσεις.

Η πείρα από τους αγώνες των κομουνιστικών κομμάτων σε τούτα τα δύο χρόνια, επιβεβαίωσε πλήρως την άποψη της Κομουνιστικής Διεθνούς. Οι τακτικές της Κομουνιστικής Διεθνούς κατάφεραν, σε μια σειρά από χώρες, να διαχωρίσουν τους επαναστάτες εργάτες όχι μόνο από τους ξεκάθαρους ρεφορμιστές, αλλά και από τους κεντριστές. Αυτοί οι τελευταίοι έφτιαξαν την 2½ Διεθνή που συμπράττει δημόσια με τους Σάϊντεμαν, τους Ζουώ και τους Χέντερσον δεχόμενη τις θέσεις της Συνδικαλιστικής Διεθνούς του Άμστερνταμ. Αυτό δεν μπορεί παρά να ξεκαθαρίσει για τις προλεταριακές μάζες την πραγματική κατάσταση και να διευκολύνει τους μελλοντικούς αγώνες.

Στις μάχες του Γενάρη [δες *Ένωση του Σπάρτακου*] και του Μάρτη [όπου πραγματοποιήθηκε γενική απεργία στο Βερολίνο] του 1919 ο γερμανικός κομουνισμός δεν ήταν παρά μια ασήμαντη πολιτική τάση, αλλά χάρη στην τακτική της Κομουνιστικής Διεθνούς (επαναστατική δράση μέσα στα συνδικάτα, ανοιχτά γράμματα, κ.λπ.) μετατράπηκε σ' ένα μεγάλο και επαναστατικό μαζικό κόμμα. Απέκτησε μέσα στα συνδικάτα τέτοια επιρροή ώστε η συνδικαλιστική γραφειοκρατία αναγκάστηκε να αποκλείσει από αυτά πολλούς κομουνιστές, φοβούμενη την επαναστατική επίδραση της κομουνιστικής δράσης, και να υποστεί η ίδια την μομφή για την διάσπαση των συνδικάτων. Στην Τσεχοσλοβακία, οι κομουνιστές κατόρθωσαν να κερδίσουν με το μέρος τους την πλειοψηφία των πολιτικά οργανωμένων εργατών. Στην Πολωνία, το Κομουνιστικό Κόμμα παρά τις φοβερές διώξεις που το εξανάγκασαν να περάσει στην παρανομία, έδρασε τόσο αποτελεσματικά μέσα στα συνδικάτα, που κατόρθωσε όχι μόνο να διατηρήσει την επαφή του με τις μάζες αλλά και να γίνει η ηγεσία των μαζικών αγώνων. Στη Γαλλία, οι κομουνιστές κατέκτησαν την πλειοψηφία του Σοσιαλιστικού Κόμματος. Στη Βρετανία, οι κομουνιστικές ομάδες εδραιώνουν τη θέση τους ακολουθώντας τις τακτικές και τις εντολές της Κομουνιστικής Διεθνούς. Οι σοσιαλπροδότες αντέδρασαν στην αυξανόμενη επιρροή των κομουνιστών προσπαθώντας να κάνουν αδύνατη την είσοδό τους στο Εργατικό Κόμμα. Αντίθετα, οι σεκταριστικές κομουνιστικές ομάδες, όπως το Κομουνιστικό Εργατικό Κόμμα Γερμανίας (KAPD) κ.λπ., δεν σημείωσαν καμιά επιτυχία. Η θεωρία της προώθησης του κομουνισμού μόνο με την προπαγάνδα και τη αγκιτάτσια καθώς και με τη δημιουργία ξεχωριστών κομουνιστικών συνδικάτων, αποδείχτηκε εντελώς λανθασμένη. Ούτε ένα κομουνιστικό κόμμα με κάποια επιρροή, δεν δημιουργήθηκε μ' αυτόν τον τρόπο.

IV. Η κατάσταση στους κόλπους της Κομουνιστικής Διεθνούς

Οι προσπάθειες της Κομουνιστικής Διεθνούς να δημιουργήσει μαζικά κομουνιστικά κόμματα, δεν στέφθηκε παντού με απόλυτη επιτυχία. Πολλά μένουν να γίνουν σε μερικές από τις σημαντικότερες χώρες όπου ο καπιταλισμός στέκει, ακόμα, σταθερά στη θέση του.

Για διάφορους ιστορικούς λόγους, την περίοδο πριν τον πόλεμο δεν υπήρξε ένα μεγάλο επαναστατικό κίνημα στις Η.Π.Α. ενώ ακόμα και τώρα, οι κομουνιστές βρίσκονται στο πρωταρχικό στάδιο της δημιουργίας ενός κομουνιστικού πυρήνα και της

παγίωσης δεσμών με τις εργατικές μάζες. Η σημερινή οικονομική κρίση που δημιούργησε πέντε εκατομμύρια άνεργους, προσφέρει ευνοϊκό πεδίο για μια τέτοια δουλειά. Οι αμερικάνοι καπιταλιστές γνωρίζουν πολύ καλά πόσο μεγάλο κίνδυνο αποτελεί ένα επαναστατημένο εργατικό κίνημα και πόση επιρροή θα μπορούσε να ασκήσει ο κομουνισμός πάνω σε ένα τέτοιο κίνημα. Γι' αυτό προσπαθούν να καταστείλουν και να τσακίσουν το νεαρό κομουνιστικό κίνημα, χρησιμοποιώντας βάρβαρες μεθόδους διώξεων, ώστε να το εξαναγκάσουν να περάσει στην παρανομία. Ελπίζουν ότι έτσι το Κομουνιστικό Κόμμα θα χάσει τους δεσμούς του με τις μάζες, θα εκφυλιστεί σε μια προπαγανδιστική σέχτα και θα αποστεωθεί. Η Κομουνιστική Διεθνής υπενθυμίζει στο Ενοποιημένο Κομουνιστικό Κόμμα της Αμερικής ότι, αν και είναι παράνομο, πρέπει όχι μόνο να στρατολογεί μέλη και να τα διαπαιδαγωγεί, αλλά και να κάνει ότι μπορεί για να βγει από τις παράνομες οργανώσεις του, να φτάσει στις δυσαρεστημένες εργατικές μάζες και να βρει τις κατάλληλες μεθόδους και τα κατάλληλα μέσα για να ενώσει τις πλατιές μάζες σε ανοιχτούς πολιτικούς αγώνες ενάντια στους αμερικάνους καπιταλιστές.

Το βρετανικό κομουνιστικό κίνημα δεν κατόρθωσε, κι αυτό, ως τώρα, να γίνει ένα μαζικό κόμμα παρά τη συγκέντρωση όλων των κομουνιστών σε ένα ενιαίο κόμμα.

Η βρετανική οικονομία εξακολουθεί να είναι ασταθής, το απεργιακό κίνημα δεν έχει προηγούμενο, η δυσαρέσκεια των πλατιών μαζών προς την κυβέρνηση του Λόιντ Τζορτζ αυξάνεται διαρκώς και είναι πιθανή η νίκη του Εργατικού Κόμματος και του Φιλελεύθερου Κόμματος στις προσεχείς κοινοβουλευτικές εκλογές [στις επόμενες εκλογές που έγιναν το 1922 κέρδισαν οι Συντηρητικοί του Μπόναρ Λόου]. Όλα αυτά ανοίγουν νέες προοπτικές για την ανάπτυξη της επανάστασης στη Βρετανία, θέτοντας μπροστά στους κομουνιστές ζητήματα εξαιρετικής σημασίας.

Το πρώτο και κύριο καθήκον του Κομουνιστικού Κόμματος της Βρετανίας είναι να γίνει ένα μαζικό κόμμα. Οι βρετανοί κομουνιστές πρέπει να έχουν σαν αφετηρία τους το μαζικό κίνημα που ήδη υπάρχει και συνεχίζει να αναπτύσσεται. Πρέπει να μελετήσουν όλες τις πλευρές του κινήματος και να κάνουν τις μεμονωμένες ή μερικές διεκδικήσεις των εργατών βάση της επίμονης και μαχητικής αγκιτάτσιας και προπαγάνδας τους.

Η δύναμη του απεργιακού κινήματος είναι αυτή που ελέγχει, στα μάτια εκατοντάδων χιλιάδων και εκατομμυρίων εργατών, την αξιοπιστία, την επιμονή και τις προθέσεις του συνδικαλιστικού μηχανισμού και των ηγετών του. Έτσι, η δράση των κομουνιστών μέσα στα συνδικάτα αποχτάει ιδιαίτερη σημασία. Αν η κριτική του Κόμματος έρχεται απέξω, είναι λιγότερο αποτελεσματική από τις επίμονες, καθημερινές προσπάθειες των κομουνιστικών πυρήνων μέσα στα συνδικάτα, να αποκαλύψουν και να στιγματίσουν τους υποκριτές και τους προδότες του συνδικαλιστικού κινήματος, που στην Βρετανία έχουν γίνει, περισσότερο απ' οπουδήποτε αλλού, πολιτικά πιόνια στα χέρια των καπιταλιστών.

Στις χώρες όπου τα κομουνιστικά κόμματα είναι μαζικά, το καθήκον τους είναι να αναλάβουν περισσότερες πρωτοβουλίες για να πραγματοποιούν μαζικές ενέργειες. Στη Βρετανία, όμως, το καθήκον του Κομουνιστικού Κόμματος είναι πρώτα από όλα να παρέμβει στη δράση των μαζών και να τους δείξει, στην πράξη, ότι οι κομουνιστές εκφράζουν, αποτελεσματικά και θαρραλέα, τα συμφέροντα, τα αιτήματα και τα αισθήματα της εργατικής τάξης.

Τα μαζικά κομουνιστικά κόμματα, στην Κεντρική και τη Δυτική Ευρώπη, δεν αναπτύσσουν απλώς μεθόδους επαναστατικής αγκιτάτσιας και προπαγάνδας, που επιτρέπουν στη μαχητικότητα να εκφραστεί, αλλά περνούν από την προπαγάνδα και τη αγκιτάτσια στη δράση. Αυτή η διαδικασία παρακωλύεται απ' το ότι σε πολλές χώρες οι εργάτες έγιναν επαναστάτες και κινήθηκαν προς τον κομουνισμό κάτω από την καθοδήγηση ηγετών που δεν είχαν εγκαταλείψει τις κεντριστικές τους τάσεις και που γι' αυτό είτε δεν είναι σε θέση να κάνουν αποτελεσματική κομουνιστική αγκιτάτσια και προπαγάνδα ή απλώς φοβούνται να το κάνουν γιατί ξέρουν ότι αυτή η αγκιτάτσια θα οδηγήσει το Κόμμα σε επαναστατικούς αγώνες.

Αυτές οι κεντριστικές τάσεις προκάλεσαν στην Ιταλία, τη διάσπαση του Κόμματος. Το Κόμμα και οι συνδικαλιστές ηγέτες της ομάδας του Σεράτι, αντί να μετατρέψουν το αυθόρμητο, διογκούμενο κίνημα της ταξικής δράσης σε συνειδητή πάλη για την εξουσία, πάλη για την οποία οι συνθήκες ήταν ώριμες στην Ιταλία, άφησαν τις ευκαιρίες που τους δόθηκαν να χαθούν. Ο κομουνισμός δεν ήταν γι' αυτούς μέσο για να διεγείρουν την επαναστατική εξέγερση και να ενώσουν τις εργατικές μάζες. Φοβόντουσαν τον αγώνα και έτσι «νέρωσαν» τις ιδέες τους και έδωσαν στην αγκιτάτσια και την προπαγάνδα τους μια κεντριστική απόκλιση. Η επιρροή των ρεφορμιστών στο Κόμμα (Τουράτι και Τρέβες) και στα συνδικάτα (Ντ' Αραγκόνα) αυξήθηκε. Και καθώς αυτοί οι κεντριστές δεν ξεχώριζαν από τους ρεφορμιστές, ούτε στα λόγια ούτε στις πράξεις, δεν θέλησαν να χωρίσουν απ' αυτούς και προτίμησαν να χωρίσουν από τους κομουνιστές. Αυτή η πολιτική τύπου Σεράτι αύξησε από τη μια μεριά την επιρροή των ρεφορμιστών και από την άλλη, τον κίνδυνο να αναδυθούν αντικοινοβουλευτικές, αριστερίστικες τάσεις μέσα στο Κόμμα.

Η διάσπαση στο Λιβόρνο και η δημιουργία του Κομουνιστικού Κόμματος Ιταλίας (που ένωσε όλους τους κομουνιστές στη βάση των αποφάσεων του 2ου Συνεδρίου της Κομουνιστικής Διεθνούς) θα μπορούσαν να κάνουν τον κομουνισμό μια μαζική δύναμη στην Ιταλία. Το αν θα γίνει αυτό θα εξαρτηθεί από το εάν το Κόμμα μείνει σταθερό στον αγώνα του ενάντια στην οπορτουνιστική πολιτική του Σεράτι και ταυτόχρονα διατηρήσει τη στενή επαφή του με τα απλά μέλη των συνδικάτων στις απεργίες και στην πάλη ενάντια στο αντεπαναστατικό, φασιστικό κίνημα. Εξαρτάται, ακόμα, από το εάν το Κόμμα ενώσει τη μαζική δράση της εργατικής τάξης και μετατρέψει τις αυθόρμητες ενέργειες σε καλά προετοιμασμένες εκστρατείες.

Στη Γαλλία, το σοβινιστικό δηλητήριο της «εθνικής άμυνας» και η μέθη της νίκης αποδείχτηκαν εντονότερα απ' οπουδήποτε αλλού και η αντίδραση εναντίον του πολέμου αναπτύχθηκε με πιο αργό ρυθμό. Παρόλα αυτά, η πλειοψηφία του γαλλικού Σοσιαλιστικού Κόμματος στράφηκε προς τον κομουνισμό πριν καν τεθεί αποφασιστικά, από την εξέλιξη των γεγονότων, η ανάγκη της επαναστατικής δράσης. Οι σοσιαλιστές επηρεάστηκαν από την ρώσικη επανάσταση, τους επαναστατικούς αγώνες στις άλλες καπιταλιστικές χώρες και την εμπειρία της προδοσίας των ηγετών τους. Όσο πιο αποφασιστικά δράσει το Κομουνιστικό Κόμμα Γαλλίας στην κατεύθυνση τού να απαλλάξει τα μέλη του, και ιδίως την ηγεσία του, από την εθνικο-πασιφιστική και κοινοβουλευτική-ρεφορμιστική ιδεολογία που εξακολουθεί να επικρατεί, τόσο πιο ολοκληρωμένα και αποτελεσματικά θα μπορέσει να εκμεταλλευτεί τη θέση του. Το Κόμμα πρέπει να έρθει σε πιο στενή επαφή —απ' αυτήν που είχε στο παρελθόν ή έχει ακόμα και σήμερα— με τις μάζες και ιδίως με τα πιο καταπιε-

σμένα στρώματά τους, τόσο στην πόλη όσο και στην ύπαιθρο, ώστε να αποκτήσει μια ακριβή και πλήρη εικόνα των αναγκών και των δεινών τους. Το Κόμμα πρέπει να έρθει σε ξεκάθαρη ρήξη με όλες τις υποκριτικές τυπικότητες και τις ψεύτικες ευγένειες του γαλλικού κοινοβουλευτισμού, που τις τροφοδοτεί σκόπιμα η αστική τάξη για να υπνωτίζει και να φοβίζει τις εργατικές μάζες. Οι βουλευτές του Κομουνιστικού Κόμματος πρέπει να κάνουν ότι μπορούν, μέσα από τις αυστηρά ελεγχόμενες κοινοβουλευτικές τους παρεμβάσεις, για να δείξουν τη ρηχότητα του εθνικοδημοκρατισμού [των ρεφορμιστών] και του παραδοσιακού ρεβολουζιονισμού [των αναρχοσυνδικαλιστών] και να παρουσιάζουν κάθε ζήτημα σαν ζήτημα ταξικού συμφέροντος και αναπόφευκτης ταξικής πάλης.

Η αγκιτάτσια πρέπει, στην πράξη, να επικεντρώνεται σε μερικά ζητήματα και να διεξάγεται πιο ενεργητικά. Πρέπει να μπορεί να προσαρμόζεται στις μεταβολές της πολιτικής κατάστασης.

Η αγκιτάτσια πρέπει να βγάζει επαναστατικά συμπεράσματα απ' όλα τα μικρά ή μεγάλα γεγονότα, και να φροντίζει να εντυπώνονται στο μυαλό ακόμα και των πιο καθυστερημένων εργατικών μαζών. Μόνο αν τηρεί αυτή την πραγματικά επαναστατική στάση, θα μπορέσει το Κομουνιστικό Κόμμα να γίνει κάτι περισσότερο από την αριστερή πτέρυγα του ριζοσπαστικού μπλοκ του Λονγκέ — ενός μπλοκ που προσφέρει, με ολοένα και περισσότερο ενθουσιασμό και επιτυχία, τις υπηρεσίες του στην αστική κοινωνία για να την προφυλάξει από μια σειρά εκρήξεις που αναπόφευκτα πλησιάζουν. Αυτά τα αποφασιστικά και επαναστατικά γεγονότα θα έρθουν αργά ή γρήγορα, αλλά ένα πειθαρχημένο, αποφασισμένο, επαναστατικό Κομουνιστικό Κόμμα μπορεί, ακόμη και σ' αυτό το πρώιμο στάδιο, να κινητοποιήσει τις εργατικές μάζες γύρω από οικονομικά και πολιτικά αιτήματα και να διευρύνει και να αναπτύξει την οπτική τους.

Οι προσπάθειες που έγιναν από ανυπόμονα και άπειρα στοιχεία, να καταφύγουν σε ακραίες μεθόδους, για παράδειγμα η πρόταση να καλεστεί η κλάση του 1919 να μη συμμορφωθεί με την επιστράτευσή της, περιέχουν στοιχεία εξαιρετικά επικίνδυνου τυχοδιωκτισμού που απαιτεί μια καθολική επανάσταση, ακόμα και όταν αναδεικνύεται ένα μόνο ζήτημα. Αν υιοθετούνταν όλες αυτές οι μέθοδοι, όλη η πραγματικά επαναστατική δουλειά που έγινε για την προετοιμασία της κατάχτησης της εξουσίας, θα πήγαινε για μεγάλο διάστημα πίσω.

Είναι καθήκον του Κομουνιστικού Κόμματος Γαλλίας, καθώς και όλων των άλλων κομμάτων, να απορρίψουν αυτές τις εξαιρετικά επικίνδυνες μεθόδους. Αυτό, όμως, το καθήκον δεν πρέπει σε καμιά περίπτωση να αποτελέσει πρόφαση που θα οδηγήσει στην αδράνεια του κόμματος.

Στενότερη επαφή με τις μάζες σημαίνει, πρώτα από όλα, στενότερη επαφή με τα συνδικάτα. Στόχος του Κόμματος δεν είναι η μηχανική και εξωτερική υποταγή των συνδικάτων, αλλά να διασφαλίσει ότι τα πραγματικά επαναστατικά στοιχεία μέσα στα συνδικάτα, που τα ενώνει και τα καθοδηγεί το Κόμμα, δίνουν στη δραστηριότητα του συνδικάτου μια κατεύθυνση που συμφωνεί με τα γενικά συμφέροντα του προλεταριάτου στην πάλη του για τη δικτατορία. Έχοντας υπόψη του αυτό το γεγονός, το γαλλικό Κομουνιστικό Κόμμα πρέπει να κάνει κριτική, με φιλικό αλλά και αποφασιστικό και καθαρό τρόπο, στις αναρχοσυνδικαλιστικές τάσεις που απορρίπτουν τη δικτατορία του προλεταριάτου και αρνούνται την ανάγκη της ένωσης της πρωτοπορί-

ας του σε μια κοινή, συγκεντρωποιημένη, ηγετική οργάνωση δηλαδή σ' ένα Κομουνιστικό Κόμμα. Το Κόμμα πρέπει να είναι επικριτικό και προς εκείνες τις συνδικαλιστικές τάσεις που χρησιμοποιούν την Χάρτα της Αμιένης —που καταρτίστηκε οκτώ χρόνια πριν από τον πόλεμο— σαν δικαιολογία για να αποφύγουν μια καθαρή και ειλικρινή απάντηση στα ουσιαστικά ζητήματα της μεταπολεμικής εποχής.

Η αποστροφή προς τους πολιτικούς, που εκδηλώνεται στο γαλλικό συνδικαλισμό, είναι πάνω απ' όλα ένα απόλυτα δικαιολογημένο αίσθημα αγανάκτησης προς τους χειρισμούς των παραδοσιακών «σοσιαλιστών» βουλευτών.

Το Κομουνιστικό Κόμμα, σαν γνήσιο επαναστατικό κόμμα, μπορεί να πείσει όλα τα επαναστατικά στοιχεία ότι για να πάρει η εργατική τάξη την εξουσία, είναι αναγκαίες οι πολιτικές ομάδες. Η συγχώνευση των (αναρχο)συνδικαλιστικών ομάδων με τις κομουνιστικές οργανώσεις είναι απαραίτητη αν το γαλλικό προλεταριάτο θέλει να προχωρήσει σ' έναν σοβαρό αγώνα. Η τάση των (αναρχο)συνδικαλιστών να ενεργούν πρόωρα, όπως και οι αρχές τους περί χαλαρής οργάνωσης και οργανωτίστικου διαχωρισμού, πρέπει να ηττηθούν και να απορριφθούν. Η προσπάθεια αυτή θα στεφθεί με επιτυχία μόνο όταν το ίδιο το κόμμα, όπως είπαμε και παραπάνω, αποκτήσει μια επαναστατική προσέγγιση στα καθημερινά ζητήματα της ζωής και της πάλης και αποδειχθεί ικανό να προσελκύσει τη γαλλική εργατική τάξη.

Στην Τσεχοσλοβακία, οι εργαζόμενες μάζες μέσα στα δύο τελευταία χρόνια έχουν σε μεγάλο βαθμό απελευθερωθεί από τις ρεφορμιστικές και εθνικιστικές αυταπάτες. Τον τελευταίο Σεπτέμβρη, η πλειοψηφία των σοσιαλδημοκρατών εργατών ξέκοψε από τους ρεφορμιστές ηγέτες της. Τον Δεκέμβρη, ένα εκατομμύριο εργάτες από τα τρία εκατομμύρια της βιομηχανικής εργατικής δύναμης που έχει η Τσεχοσλοβακία, συμμετείχε σ' έναν μαζικό επαναστατικό αγώνα εναντίον της καπιταλιστικής κυβέρνησης της Τσεχοσλοβακίας. Τον Μάη του ίδιου χρόνου, συγκροτήθηκε το Κομουνιστικό Κόμμα της Τσεχοσλοβακίας, με 350.000 μέλη, δίπλα στο Κομουνιστικό Κόμμα της Γερμανικής Βοημίας που ιδρύθηκε πιο πριν και αριθμεί 60.000 περίπου μέλη. Οι κομουνιστές, κατά συνέπεια, αποτελούν ένα σημαντικό μέρος όχι μόνο του προλεταριάτου αλλά και συνολικά του πληθυσμού της Τσεχοσλοβακίας. Το τσεχοσλοβάκικο Κόμμα πρέπει τώρα να ασχοληθεί με την αποτελεσματική κομουνιστική αγκιτάτσια, ώστε να κερδίσει ακόμα πιο πλατιές εργατικές μάζες και να τις διαπαιδαγωγήσει με καθαρή και ανυποχώρητη κομουνιστική προπαγάνδα. Το Κόμμα πρέπει να ενώσει τους εργάτες όλων των εθνικοτήτων της χώρας και να συγκροτήσει ένα συμπαγές προλεταριακό μέτωπο εναντίον του εθνικισμού. Ο εθνικισμός αποτελεί το κύριο όπλο της τσεχοσλοβάκικης αστικής τάξης και έτσι, αν το προλεταριάτο μπορέσει να σχηματίσει ένα ενιαίο μέτωπο, θα γίνει αήττητο στις προσεχείς μάχες ενάντια στην κυβέρνηση και την καπιταλιστική καταπίεση. Η σαφήνεια και η αποφασιστικότητα με τις οποίες το Κόμμα θα απορρίψει τις κεντριστικές παραδόσεις και τους κεντριστικούς δισταγμούς του καθώς και η προθυμία με την οποία θα διαπαιδαγωγήσει επαναστατικά και θα ενώσει τις πλατύτερες προλεταριακές μάζες και θα τις προετοιμάσει για νικηφόρους αγώνες, θα εξαρτηθεί από τη συγκρότηση ενός ενωμένου μετώπου. Το Συνέδριο αποφασίζει ότι οι κομματικές οργανώσεις της Τσεχοσλοβακίας και της Γερμανικής Βοημίας πρέπει να συγχωνεύσουν τις οργανώσεις τους και να αποτελέσουν ένα μοναδικό Κόμμα σε χρονικό διάστημα που θα καθοριστεί από την Εκτελεστική Επιτροπή.

Το *Ενοποιημένο Κομουνιστικό Κόμμα της Γερμανίας* που προήλθε από τη συγχώνευση της Ένωσης του Σπάρτακου (Spartakusbund) με τις εργατικές μάζες της αριστεράς των Ανεξάρτητων (Ανεξάρτητο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα — USPD), είναι ήδη ένα μεγάλο μαζικό κόμμα, αλλά τα καθήκοντα που έχει μπροστά του είναι τεράστια: να αυξήσει την επιρροή του πάνω στις πλατιές μάζες, να ενισχύσει τις μαζικές προλεταριακές οργανώσεις, να κατακτήσει τα συνδικάτα και να τσακίσει την επιρροή των σοσιαλδημοκρατικών κομμάτων και της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας και, μ' αυτόν τον τρόπο, να ηγηθεί του μαζικού προλεταριακού κινήματος στους μελλοντικούς αγώνες του. Όλη η προπαγανδιστική και οργανωτική δουλειά του Κόμματος πρέπει, κατά συνέπεια, να στοχεύει στο να κερδίσει τη συμπάθεια της πλειοψηφίας της εργατικής τάξης γιατί χωρίς την υποστήριξή της, ο κομουνισμός δεν μπορεί να νικήσει το γερμανικό κεφάλαιο. Ούτε το περιεχόμενο, ούτε ο αντίκτυπος της αγκιτάτσιας έχουν ανταποκριθεί, ως τώρα, σ' αυτόν τον σκοπό. Ούτε ισχύει ότι το Κόμμα κατάφερε να ακολουθήσει με συνέπεια την πολιτική που καθόρισε στο «Ανοιχτό Γράμμα» του — την πολιτική της αντιπαράθεσης των συμφερόντων του προλεταριάτου στη δεξιά πολιτική των σοσιαλδημοκρατικών κομμάτων και της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας. Ο τύπος και η οργάνωση του Κόμματος εξακολουθούν να έχουν περισσότερο το χαρακτήρα μιας ειρηνικής ένωσης, παρά μιας μαχητικής οργάνωσης. Λόγω των κεντριστικών του τάσεων, όταν υποχρεώνεται να παλέψει, το Κόμμα έχει την τάση να ξεκινά αγώνες που δεν τους έχει προετοιμάσει επαρκώς ενώ ταυτόχρονα του λείπει η απαραίτητη επαφή με τις μη κομουνιστικές μάζες. Η γερμανική οικονομία εξακολουθεί να αποσυντίθεται και ο καπιταλισμός απειλεί την ίδια την ύπαρξη των εργατικών μαζών. Το Ενοποιημένο Κομουνιστικό Κόμμα της Γερμανίας (V.K.P.D.) θα χρειαστεί, σύντομα, να περάσει στη δράση. Και αυτή η δράση δεν θα είναι αποτελεσματική παρά μόνο εάν, αντί να αντιμετωπίζει τη αγκιτάτσια και την οργάνωση μόνο σαν τρόπο προετοιμασίας για συγκεκριμένη δράση, διατηρεί συνεχώς την επαναστατική αγωνιστικότητά του, διεξάγει διαρκώς προπαγάνδα που μπορεί να ακουμπήσει τους ανθρώπους και οικοδομεί συνεχώς μια οργάνωση που να βρίσκεται σε στενή επαφή με τις μάζες, να είναι σε θέση να ζυγίζει προσεκτικά τη στρατιωτική κατάσταση και να ετοιμάζεται επιμελώς για τους αγώνες.

Τα κόμματα της Κομουνιστικής Διεθνούς θα μπορέσουν να γίνουν μαζικά επαναστατικά κόμματα, μόνο όταν ξεπεράσουν οριστικά την παραδοσιακή επιρροή του οπορτουνισμού στις τάξεις τους. Αυτό μπορούν να το καταφέρουν αν διατηρήσουν τη στενότερη δυνατή επαφή με τις εργατικές μάζες μέσα στους αγώνες τους, αν αντλούν τα καθήκοντά τους από τις μάχες του προλεταριάτου και αν αποκρούουν τόσο την επαναστατική δημαγωγία όσο και την οπορτουνιστική και απατηλή πολιτική της εξομάλυνσης των ανυπέρβλητων κοινωνικών αντιθέσεων. Τα κομουνιστικά κόμματα γεννήθηκαν από τη διάσπαση των παλιών σοσιαλιστικών κομμάτων. Αυτή η διάσπαση προέκυψε γιατί, στη διάρκεια του πολέμου, τα κόμματα αυτά πρόδωσαν το προλεταριάτο (πράγμα που συνέχισαν να κάνουν και μετά το τέλος του πολέμου) συμμαχώντας με την αστική τάξη ή ακολουθώντας μια δειλή πολιτική αποφυγής κάθε αγώνα. Οι βασικές θέσεις και αρχές των κομουνιστικών κομμάτων αποτελούν τη μόνη βάση για την ενότητα των εργατικών μαζών γιατί συνοψίζουν όλες τις ανάγκες της πάλης του προλεταριάτου. Τα σοσιαλδημοκρατικά και κεντριστικά κόμματα και

ρεύματα ατομικοποιούν και διαιρούν τις εργατικές μάζες ενώ τα κομουνιστικά κόμματα αποτελούν μια δύναμη ενότητας. Έτσι, όταν στη Γερμανία η πλειοψηφία του Κόμματος επέλεξε τον κομουνισμό, οι κεντριστές το εγκατέλειψαν. Φοβούμενοι την επιρροή του κομουνισμού, οι γερμανοί Σοσιαλδημοκράτες, οι Ανεξάρτητοι δημοκράτες καθώς και η σοσιαλδημοκρατική συνδικαλιστική γραφειοκρατία απέρριψαν την πρόταση του Κόμματος να συμπράξουν με τους κομουνιστές για να υπερασπίσουν τα καθημερινά συμφέροντα του προλεταριάτου. Στη Τσεχοσλοβακία, οι σοσιαλδημοκράτες ήταν εκείνοι που διέσπασαν το παλιό Κόμμα όταν είδαν ότι θριάμβευσαν οι κομουνιστές. Στη Γαλλία, το Κομουνιστικό Κόμμα προσπαθεί να ενώσει τους σοσιαλιστές και τους (αναρχο)συνδικαλιστές εργάτες, ενώ η ομάδα του Λονγκέ αποκόπηκε από την πλειοψηφία των γάλλων σοσιαλιστών εργατών. Στη Βρετανία, οι ρεφορμιστές και οι κεντριστές φοβούνται την επιρροή των κομουνιστών. Έτσι, έδιωξαν τους κομουνιστές από το Εργατικό Κόμμα και σαμποτάρουν διαρκώς τις προσπάθειες ενοποίησης των εργατών στον αγώνα εναντίον των καπιταλιστών. Παντού τα κομουνιστικά κόμματα είναι αυτά που υποστηρίζουν την ενότητα του προλεταριάτου στη βάση του αγώνα για την υπεράσπιση των προλεταριακών συμφερόντων. Η συνειδητοποίηση του ρόλου τους θα δώσει νέες δυνάμεις στους κομουνιστές.

V. Αγώνες για συγκεκριμένα ζητήματα και μερικές διεκδικήσεις

Τα κομουνιστικά κόμματα δεν μπορούν να αναπτυχθούν παρά μόνο στον αγώνα. Ακόμη και τα μικρότερα κομουνιστικά κόμματα δεν πρέπει να περιοριστούν στην προπαγάνδα και την αγκιτάτσια. Οι κομουνιστές πρέπει να δρουν σαν πρωτοπορία σε κάθε μαζική οργάνωση. Προτείνοντας ένα μαχητικό πρόγραμμα που παρακινεί το προλεταριάτο να παλέψει για τις βασικές του ανάγκες, μπορούν να δείξουν στις καθυστερημένες και δισταχτικές μάζες τον δρόμο για την επανάσταση και να τους αποδείξουν πως όλα τα κόμματα εκτός από τα κομουνιστικά, στρέφονται ενάντια στην εργατική τάξη. Μόνο καθοδηγώντας τούς συγκεκριμένους αγώνες του προλεταριάτου και αναπτύσσοντάς τους, θα μπορέσουν πραγματικά οι κομουνιστές να κερδίσουν τις πλατιές προλεταριακές μάζες στον αγώνα για τη δικτατορία.

Όλη η αγκιτάτσια, η προπαγάνδα και η πολιτική δουλειά του κομουνιστικού κόμματος πρέπει να ξεκινά από την κατανόηση ότι καμιά μακροπρόθεσμη βελτίωση της θέσης του προλεταριάτου δεν είναι δυνατή στον καπιταλισμό και ότι μόνο η ανατροπή της αστικής τάξης και η καταστροφή των καπιταλιστικών κρατών θα κάνουν εφικτή τη βελτίωση των συνθηκών ζωής της εργατικής τάξης και την ανοικοδόμηση της κατεστραμμένης από τον καπιταλισμό εθνικής οικονομίας. *Αυτό δεν σημαίνει, ωστόσο, ότι το προλεταριάτο πρέπει να απαρνηθεί την πάλη για τα άμεσα πρακτικά αιτήματά του μέχρι την εγκαθίδρυση της δικτατορίας του.*

Παρόλο που ο καπιταλισμός βρίσκεται σε διαρκή ύφεση και δεν είναι πια σε θέση να εξασφαλίσει στους εργάτες ούτε καν μια ζωή καλοταϊσμένων σκλάβων, η σοσιαλδημοκρατία συνεχίζει να προτείνει το παλιό της πρόγραμμα των *ειρηνικών μεταρρυθμίσεων* — μεταρρυθμίσεων που πρέπει να πραγματοποιηθούν στη βάση και στα πλαίσια του χρεοκοπημένου καπιταλιστικού συστήματος. Πρόκειται για μια εσκεμμένη απάτη των εργατικών μαζών. Αν και είναι προφανές ότι ο καπιταλισμός, στην παρούσα φάση της ύφεσής του, δεν είναι ικανός να εξασφαλίσει στους εργάτες

μια αξιοπρεπή ύπαρξη, οι σοσιαλδημοκράτες και οι ρεφορμιστές σ' όλες τις χώρες, αποδεικνύουν καθημερινά την απροθυμία και την ανικανότητά τους να αγωνιστούν ακόμη και για τις πιο μετριοπαθείς διεκδικήσεις του προγράμματός τους. Το αίτημα της *κοινωνικοποίησης ή της εθνικοποίησης* των πιο σημαντικών κλάδων της βιομηχανίας, αίτημα που προωθούν τα κεντριστικά κόμματα, αποτελεί κι αυτό μια απάτη γιατί δεν συνοδεύεται από το αίτημα να νικηθεί η αστική τάξη. Οι κεντριστές επιδιώκουν να εκτρέψουν τους εργάτες από τον πραγματικό, ζωτικό αγώνα τους για τους άμεσους στόχους τους, κάνοντάς τους να ελπίζουν ότι θα περάσουν σταδιακά στα χέρια τους οι διάφορες βιομηχανίες, η μια ύστερα από την άλλη και ότι μετά απ' αυτό, θα είναι δυνατόν να αρχίσει η «συστηματική» οικοδόμηση της οικονομίας. Έτσι οι κεντριστές και οι σοσιαλδημοκράτες υποχωρούν στο *μίνιμουμ πρόγραμμά* τους, που σήμερα έχει πλέον ολοκληρωτικά αποκαλυφθεί ότι πρόκειται για μια αντεπαναστατική απάτη.

Μερικοί κεντριστές πιστεύουν ότι το πρόγραμμα της εθνικοποίησης (π.χ. όλων των ανθρακωρυχείων) είναι σύμφωνο με την αντίληψη του Λασάλ περί συγκέντρωσης όλων των ενεργειών του προλεταριάτου σε μια και μοναδική διεκδίκηση ώστε να χρησιμοποιηθεί σαν μοχλός για επαναστατική δράση, μια δράση που, στην συνέχεια, θα εξελιχθεί σε αγώνα για την εξουσία. Αυτή η θεωρία, ωστόσο, είναι λάθος. Σε όλα τα καπιταλιστικά κράτη, η εργατική τάξη υποφέρει υπερβολικά. Οι αβάστακτες δυσκολίες και τα χτυπήματα που πέφτουν σαν δυνατή βροχή πάνω στους εργάτες, είναι αδύνατο να παλευτούν αν επικεντρώνουμε όλη την προσοχή μας σε ένα και μόνο αίτημα που μάλιστα θα επιλέγεται με έναν δογματικό τρόπο. Αντίθετα, η επαναστατική δράση πρέπει να οργανωθεί γύρω από το σύνολο των αιτημάτων που βγαίνουν από τις μάζες και αυτές οι ξεχωριστές δράσεις θα συγχωνευτούν, σταδιακά, και θα σχηματίσουν το ισχυρό ρεύμα της κοινωνικής επανάστασης.

Τα κομουνιστικά κόμματα δεν προτείνουν κανένα μίνιμουμ πρόγραμμα που θα χρησιμεύσει στην ενίσχυση και τη βελτίωση των κλονιζόμενων θεμελίων του καπιταλισμού. Η καταστροφή αυτού του συστήματος παραμένει ο κύριος σκοπός τους. Αλλά για να τον πραγματοποιήσουν, τα κομουνιστικά κόμματα πρέπει να προτείνουν διεκδικήσεις που να εκφράζουν τις άμεσες ανάγκες της εργατικής τάξης. Οι κομουνιστές πρέπει να οργανώσουν μαζικές καμπάνιες και να παλέψουν γι' αυτές τις διεκδικήσεις ανεξάρτητα από το εάν αυτές συμβιβάζονται με τη διαιώνιση του καπιταλιστικού συστήματος. Τα κομουνιστικά κόμματα δεν πρέπει να ασχολούνται με τη βιωσιμότητα και την ανταγωνιστική ικανότητα της καπιταλιστικής βιομηχανίας αλλά με τη φτώχεια του προλεταριάτου, που δεν μπορεί και δεν πρέπει να γίνει άλλο ανεχτή. Αν οι διεκδικήσεις που προτείνουν οι κομουνιστές ανταποκρίνονται στις άμεσες ανάγκες των πλατιών προλεταριακών μαζών και αν οι μάζες είναι πεπεισμένες ότι χωρίς την ικανοποίηση αυτών των διεκδικήσεων, η ύπαρξή τους είναι αδύνατη, τότε ο αγώνας γύρω απ' αυτά τα ζητήματα θα γίνει η αφετηρία της πάλης για την εξουσία. Στη θέση του *μίνιμουμ προγράμματος* των κεντριστών και των ρεφορμιστών, η Κομουνιστική Διεθνής τοποθετεί τον αγώνα για τις συγκεκριμένες διεκδικήσεις του προλεταριάτου, διεκδικήσεις που στο σύνολό τους αμφισβητούν την αστική εξουσία, οργανώνουν το προλεταριάτο και χαράσσουν τα διάφορα στάδια της πάλης για την προλεταριακή δικτατορία. Ακόμα και πριν οι πλατιές μάζες κατανοήσουν συνειδητά την ανάγκη της δικτατορίας του προλεταριάτου, μπορούν να ανταποκριθούν σε καθεμιά

από τις ξεχωριστές διεκδικήσεις. Και καθώς ο αγώνας για αυτές τις διεκδικήσεις αγκαλιάζει και κινητοποιεί ολοένα και περισσότερες μάζες και καθώς οι ζωτικές ανάγκες των μαζών συγκρούονται με τις ζωτικές ανάγκες της καπιταλιστικής κοινωνίας, η εργατική τάξη θα φτάσει να συνειδητοποιήσει ότι αν αυτή θέλει να ζήσει, ο καπιταλισμός πρέπει να πεθάνει. Αυτή η διαπίστωση θα αποτελέσει το βασικό κίνητρο στον αγώνα τους για τη δικτατορία του προλεταριάτου. Καθήκον των κομουνιστικών κομμάτων είναι να διευρύνουν τους αγώνες που ξεσπάνε με βάση αυτές τις συγκεκριμένες διεκδικήσεις, να τους βαθύνουν και να τους ενώσουν μεταξύ τους. Κάθε δράση των εργατικών μαζών ακόμα και για μια μερική διεκδίκηση, προκαλεί την κινητοποίηση της αστικής τάξης. Μάλιστα σε περίπτωση οποιασδήποτε σοβαρής οικονομικής απεργίας, όλη η αστική τάξη τρέχει αμέσως να προστατεύσει τους επιχειρηματίες που απειλούνται, προκειμένου να αποτρέψει οποιαδήποτε νίκη, έστω και μερική, του προλεταριάτου (παραδείγματα αποτελούν η αλληλοβοήθεια των εργοδοτών στην Τσεχοσλοβακία, οι αστοί απεργοσπάστες στην απεργία των άγγλων σιδηροδρομικών και οι φασίστες στην Ιταλία). Στην πάλη ενάντια στους εργάτες, η αστική τάξη κινητοποιεί, επίσης, όλο τον κυβερνητικό μηχανισμό: στην Πολωνία και τη Γαλλία επιστράτευσε τους εργάτες ενώ στη Βρετανία, στη διάρκεια της απεργίας των ανθρακωρύχων, ψηφίστηκαν νόμοι εκτάκτου ανάγκης. Με αυτό τον τρόπο, οι εργάτες που αγωνίζονται για επί μέρους διεκδικήσεις αναγκάζονται αυτόματα να τα βάλουν με όλη την αστική τάξη και τον κυβερνητικό της μηχανισμό. Όσο οι αγώνες για τα επί μέρους ζητήματα ή οι μεμονωμένοι αγώνες διαφόρων τμημάτων της εργατικής τάξης αναπτύσσονται και παίρνουν τη μορφή ενός γενικού αγώνα της εργατικής τάξης εναντίον του καπιταλισμού, το κομουνιστικό κόμμα έχει καθήκον να διευρύνει τα συνθήματά του, ομαδοποιώντας τα γύρω από το βασικό σύνθημα της ανατροπής του εχθρού. Τα κομουνιστικά κόμματα πρέπει να φροντίζουν οι διεκδικήσεις που προτείνουν να μην ανταποκρίνονται απλώς στις διεκδικήσεις των πλατιών μαζών αλλά επιπλέον να προσελκύουν τις μάζες στον αγώνα και να θέτουν τις βάσεις για την οργάνωσή τους. Τα συγκεκριμένα συνθήματα που εκφράζουν τις οικονομικές ανάγκες των εργατικών μαζών πρέπει να οδηγούν στην πάλη για τον *έλεγχο της βιομηχανίας* — έναν έλεγχο που δεν θα βασίζεται σ' ένα σχέδιο γραφειοκρατικής οργάνωσης της οικονομίας κάτω από το καπιταλιστικό σύστημα αλλά στις εργοστασιακές επιτροπές και τα επαναστατικά συνδικάτα. Μόνο η δημιουργία τέτοιων οργανώσεων και ο συντονισμός τους (στις διάφορες βιομηχανίες και περιοχές) θα κάνει δυνατή την οργάνωση ενός κοινού αγώνα των εργατικών μαζών και θα μπορέσει να αντιμετωπίσει τη διαίρεση του μαζικού κινήματος — μια διαίρεση για την οποία ευθύνονται η σοσιαλδημοκρατία και οι ηγέτες των συνδικάτων. Οι εργοστασιακές επιτροπές θα μπορέσουν να πραγματοποιήσουν τα καθήκοντά τους μόνο αν βγουν μέσα από τον αγώνα για την προάσπιση των οικονομικών συμφερόντων των πλατιών εργατικών μαζών και μόνο αν καταφέρουν να ενώσουν όλα τα επαναστατικά τμήματα του προλεταριάτου — το κομουνιστικό κόμμα, τις επαναστατικές εργατικές οργανώσεις και τα συνδικάτα που βρίσκονται σε διαδικασία ριζοσπαστικοποίησης.

Οι αντιρρήσεις που εγείρονται ενάντια στις μερικές [επιμέρους] διεκδικήσεις, καθώς και οι κατηγορίες ότι οι καμπάνιες πάνω σε τέτοιες διεκδικήσεις είναι ρεφορμιστικές, αντανακλούν την ανικανότητα κατανόησης των ουσιαστικών όρων της επαναστατικής δράσης. Αυτό συνέβη στην περίπτωση ορισμένων κομουνιστικών ομάδων

που αρνήθηκαν να συμμετέχουν στα συνδικάτα και στο κοινοβούλιο. Το πρόβλημα δεν είναι να απευθυνθούμε στο προλεταριάτο για να αγωνιστεί για τον τελικό σκοπό αλλά το πώς θα αναπτύξουμε τον αγώνα για τα άμεσα θέματα, έναν αγώνα που μόνο αυτός μπορεί να οδηγήσει το προλεταριάτο στην πάλη για τον τελικό σκοπό. Το γεγονός ότι ακόμα και οι μικρές οργανώσεις που δημιουργήθηκαν από τους λεγόμενους αριστερούς κομουνιστές, σαν ναοί της καθαρής θεωρίας, αναγκάστηκαν να προβάλλουν μερικές διεκδικήσεις για να τραβήξουν στον αγώνα μεγαλύτερο αριθμό εργατών από εκείνον που είχαν πετύχει μέχρι τότε να συγκεντρώνουν γύρω τους, αποτελεί την καλύτερη απόδειξη ότι οι αντιρρήσεις εναντίον των μερικών διεκδικήσεων στερούνται βάσης και είναι ξένες προς την πραγματικότητα της επαναστατικής ζωής. Η σημερινή εποχή είναι επαναστατική ακριβώς γιατί ακόμα και οι πιο μετριοπαθείς διεκδικήσεις των εργατικών μαζών είναι ασυμβίβαστες με τη συνεχιζόμενη ύπαρξη της καπιταλιστικής κοινωνίας, και γι' αυτόν το λόγο, η πάλη γι' αυτές τις διεκδικήσεις δεν μπορεί παρά να εξελιχθεί σε πάλη για τον κομουνισμό.

Ενώ οι καπιταλιστές χρησιμοποιούν τον συνεχώς αυξανόμενο στρατό των ανέργων για να ασκήσουν πίεση πάνω στους οργανωμένους εργάτες ώστε να μειωθούν οι μισθοί, οι δειλοί σοσιαλδημοκράτες, οι Ανεξάρτητοι και οι επίσημοι ηγέτες των συνδικάτων κρατάνε αποστάσεις από τους ανέργους. Τους θεωρούν αντικείμενο του κράτους και της συνδικαλιστικής φιλανθρωπίας και τους κατατάσσουν πολιτικά στο λούμπεν προλεταριάτο. Οι κομουνιστές πρέπει να καταλάβουν ότι στις σημερινές συνθήκες, ο στρατός των ανέργων αποτελεί επαναστατικό παράγοντα κολοσσιαίας σημασίας. Την ηγεσία αυτού του στρατού πρέπει να την αναλάβουν οι κομουνιστές. Με την πίεση που ασκείται από τους ανέργους πάνω στα συνδικάτα, οι κομουνιστές μπορούν να επιταχύνουν την απελευθέρωση των συνδικάτων από την επιρροή των προδοτών ηγετών τους. Το κομουνιστικό κόμμα, ενώνοντας τους ανέργους με την πρωτοπορία του προλεταριάτου στον αγώνα για τη σοσιαλιστική επανάσταση, μπορεί να συγκρατήσει τα πιο επαναστατικά και πιο ανυπόμονα στοιχεία των ανέργων από μεμονωμένες πράξεις απελπισίας. Αν οι συνθήκες είναι ευνοϊκές, το κόμμα μπορεί να οργανώσει τις μάζες των ανέργων ώστε να υποστηρίξουν τη δράση του ενός ή του άλλου κομματιού του προλεταριάτου και, διαμέσου της διεύρυνσης του αγώνα πέρα από τα όρια της αρχικής σύγκρουσης, να μπορέσει να τον μετατρέψει σε αφετηρία μιας σημαντικής επίθεσης. Με λίγα λόγια, οι άνεργοι μπορούν να μετατραπούν από εφεδρικός στρατός εργασίας, σε ενεργό στρατό της επανάστασης.

Τα κομουνιστικά κόμματα αναλαμβάνοντας ενεργά την υποστήριξη αυτού του στρώματος των εργατών, υποστηρίζοντας το πιο καταπιεσμένο τμήμα του προλεταριάτου, δεν προασπίζουν το ένα εργατικό στρώμα σε βάρος των άλλων αλλά προάγουν τα συμφέροντα της εργατικής τάξης συνολικά. Αυτό είναι που απέτυχαν να κάνουν οι αντεπαναστάτες ηγέτες, προτιμώντας να προάγουν τα πρόσκαιρα συμφέροντα της εργατικής αριστοκρατίας. Όσο μεγαλύτερο είναι το στρώμα των ανέργων και των προσωρινά απασχολούμενων, τόσο σημαντικότερο είναι να γίνουν τα συμφέροντά τους τα συμφέροντα ολόκληρης της εργατικής τάξης και τόσο σπουδαιότερο είναι να μην υποταχθούν τα συμφέροντά τους στα συμφέροντα της εργατικής αριστοκρατίας. Αυτοί που προωθούν τα συμφέροντα της εργατικής αριστοκρατίας είτε με το να αντιστρατεύονται είτε με το να αγνοούν απλώς τα συμφέροντα των ανέργων, καταστρέφουν την ενότητα της εργατικής τάξης και ακολουθούν μια πολιτική με

αντεπαναστατικές επιπτώσεις. Το κομουνιστικό κόμμα, σαν εκπρόσωπος των συμφερόντων ολόκληρης της εργατικής τάξης, δεν μπορεί να αναγνωρίζει αυτά τα κοινά συμφέροντα μόνο φραστικά ή να τα υποστηρίζει μόνο στην προπαγάνδα του. Δεν μπορεί να εκπροσωπήσει αποτελεσματικά αυτά τα συμφέροντα παρά μόνο αψηφώντας την αντίθεση της εργατικής αριστοκρατίας και οδηγώντας, όταν παρουσιαστεί η ευκαιρία, τους πιο καταπιεσμένους και καταδυναστευμένους εργάτες, στον αγώνα.

VI. Η προετοιμασία της επίθεσης

Ο χαρακτήρας της μεταβατικής περιόδου επιβάλλει σε όλα τα κομουνιστικά κόμματα να κάνουν ότι μπορούν προκειμένου να προετοιμαστούν για τον στρατιωτικό αγώνα. Κάθε μεμονωμένη αντιπαράθεση μπορεί να καταλήξει σε αγώνα για την εξουσία. Το κόμμα δεν μπορεί να πετύχει ένα ικανοποιητικό επίπεδο προετοιμασίας παρά μόνο εάν το σύνολο της προπαγάνδας του αποτελεί μια σφοδρή επίθεση στην καπιταλιστική κοινωνία και εάν μέσα από την προπαγάνδα του, καταφέρει να έρθει σε επαφή με τα πιο πλατιά στρώματα του λαού μιλώντας τα με γλώσσα που να τα πείθει ότι καθοδηγούνται από μια πρωτοπορία που αγωνίζεται πραγματικά για την εξουσία. Ο κομουνιστικός τύπος και η κομουνιστική προπαγάνδα έχουν καθήκον όχι μόνο να αποδεικνύουν θεωρητικά την ορθότητα του κομουνισμού αλλά και να κηρύσσουν την προλεταριακή επανάσταση. Η δουλειά των κομουνιστών στα κοινοβούλια δεν είναι να συζητούν με τους αντιπάλους ή να επιχειρούν να τους πείσουν, αλλά να ξεσκεπάζουν ανελέητα τους πράκτορες της αστικής τάξης, να ενθαρρύνουν τις εργατικές μάζες να ξεκινήσουν τον αγώνα και να κερδίζουν τα μικροαστικά και μισοπρολεταριακά στρώματα με το μέρος του προλεταριάτου. Η οργανωτική μας δουλειά στα συνδικάτα και στο κόμμα δεν πρέπει να αποβλέπει στην εδραίωση των δομών και την αριθμητική αύξηση των μελών, με μηχανικό τρόπο, αλλά στην προετοιμασία των προσεχών αγώνων. Μόνο όταν η δραστηριότητα και η οργάνωση του κόμματος διαποτιστεί από μαχητική θέληση, θα μπορέσει να εκμεταλλευτεί τις ευκαιρίες και να προχωρήσει σε μαχητική δράση μεγάλης κλίμακας.

Εκεί που το κομουνιστικό κόμμα αποτελεί μια μαζική δύναμη και έχει επιρροή πάνω στις πλατιές μάζες, πέρα από τα πλαίσια της κομματικής του οργάνωσης, έχει καθήκον να παρακινήσει τις μάζες στον αγώνα. Τα μαζικά κόμματα που ασκούν επιρροή δεν πρέπει να περιορίζονται στο να επικρίνουν απλώς άλλα κόμματα και να αντιτάσσουν τις κομουνιστικές διεκδικήσεις στις δικές τους. Επιπλέον αυτά τα κομουνιστικά κόμματα έχουν την ευθύνη της ανάπτυξης της επαναστατικής ιδεολογίας. Εκεί όπου η κατάσταση των εργατικών μαζών επιδεινώνεται, τα κομουνιστικά κόμματα πρέπει να κάνουν ότι μπορούν για να πείσουν τις εργατικές μάζες να υπερασπίσουν τα συμφέροντά τους. Στη Δυτική Ευρώπη και στην Αμερική, όπου οι εργατικές μάζες είναι οργανωμένες σε συνδικάτα και σε πολιτικά κόμματα και όπου, επομένως, η εμφάνιση αυθόρμητων κινημάτων είναι σπάνια, τα κομουνιστικά κόμματα πρέπει να προσπαθήσουν να ξεκινήσουν ένα κοινό αγώνα για τα άμεσα συμφέροντα του προλεταριάτου, ενισχύοντας την επιρροή τους στα συνδικάτα και αυξάνοντας την πίεσή τους πάνω στα άλλα κόμματα που έχουν προλεταριακή βάση. Αν τα μη κομουνιστικά κόμματα αναγκαστούν να συμμετάσχουν σ' αυτόν τον αγώνα, το καθήκον των κομουνιστών είναι να προειδοποιήσουν τις εργατικές μάζες για την πιθανότητα,

σε οποιαδήποτε φάση του αγώνα, αυτά τα κόμματα να προδώσουν. Οι κομουνιστές πρέπει να κάνουν ότι μπορούν για να εντείνουν τη σύγκρουση και να εδραιώσουν τη δική τους θέση, έτσι ώστε να είναι σε θέση, αν χρειαστεί, να συνεχίσουν τον αγώνα μόνοι τους. Το «Ανοιχτό Γράμμα» του Ενοποιημένου Κομουνιστικού Κόμματος Γερμανίας αποτελεί εξαιρετικό παράδειγμα αυτής της τακτικής. Αν η πίεση του κομουνιστικού κόμματος στα συνδικάτα και στον τύπο δεν είναι αρκετή για να δημιουργηθεί μέσα στον αγώνα ένα ενιαίο μέτωπο του προλεταριάτου, τότε το κομουνιστικό κόμμα πρέπει να προσπαθήσει να οδηγήσει στον αγώνα, μόνο του, μεγάλα τμήματα των εργατικών μαζών. Το κόμμα πρέπει να αφυπνίσει τις μάζες από την παθητικότητά τους, οργανώνοντας μια μαχητική προλεταριακή μειοψηφία.

Το πιο δραστήριο και συνειδητοποιημένο τμήμα του προλεταριάτου δεν μπορεί να υπερασπίσει με επιτυχία τα συμφέροντα ολόκληρης της τάξης παρά μόνο εάν μπορέσει να εμπλέξει στον αγώνα και τις καθυστερημένες μάζες, εάν προτείνει στόχους που πηγάζουν από τις πραγματικότητα και αν αυτοί οι στόχοι γίνουν αποδεκτοί από τις πλατιές μάζες, οι οποίες, αν και δεν είναι ακόμα ικανές να παλέψουν γι' αυτά τα συμφέροντα, θα τα αναγνωρίσουν ως δικά τους.

Ωστόσο, το κομουνιστικό κόμμα οφείλει να κάνει πολύ περισσότερα από το να υπερασπίσει το προλεταριάτο από τους κινδύνους που το απειλούν και τα πλήγματα που προορίζονται γι' αυτό. Στην περίοδο της παγκόσμιας επανάστασης, το κομουνιστικό κόμμα είναι ουσιαστικά ένα κόμμα σε επίθεση, ένα κόμμα σε πόλεμο με την καπιταλιστική κοινωνία. Οφείλει να διευρύνει και να εντείνει κάθε αμυντικό αγώνα μετατρέποντάς τον σε *επίθεση εναντίον της καπιταλιστικής κοινωνίας*. Πρέπει να καταβάλει κάθε προσπάθεια, όποτε οι συνθήκες είναι ευνοϊκές, για να προσελκύσει τις εργατικές μάζες σ' αυτήν την εκστρατεία. Όποιος απορρίπτει, από θέση αρχής, αυτή την πολιτική της ανάληψης της πρωτοβουλίας στην επίθεση, εγκαταλείπει τις βασικές αρχές του κομουνισμού.

Η ανάληψη της πρωτοβουλίας στην επίθεση εξαρτάται, καταρχήν, από την *ένταση του καυγά μέσα στο ίδιο το στρατόπεδο της αστικής τάξης*, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Αν οι δυνάμεις του ταξικού εχθρού διαιρεθούν εξαιτίας αυτού του καυγά, τότε το κόμμα πρέπει να πάρει την πρωτοβουλία και μετά από προσεκτική πολιτική και, όπου αυτό είναι δυνατό, οργανωτική προετοιμασία, να οδηγήσει τις μάζες στη μάχη.

Ο δεύτερος όρος, για να πάρει το κόμμα την πρωτοβουλία και να επιτεθεί, είναι σημαντικά τμήματα της εργατικής τάξης να επιδεικνύουν μια μαχητικότητα που να δημιουργεί βάσιμες ελπίδες ότι η εργατική τάξη, στο σύνολό της, είναι έτοιμη να δημιουργήσει ένα ενιαίο μέτωπο ενάντια στην καπιταλιστική κυβέρνηση. Αν το κίνημα αναπτύσσεται, το κομουνιστικό κόμμα πρέπει να αναπτύξει πιο μαχητικά συνθήματα. Σε περίπτωση ήττας, πρέπει να οργανώσει μια υποχώρηση με πειθαρχία και τάξη. Το εάν το κομουνιστικό κόμμα θα διεξάγει επιθετικό ή αμυντικό αγώνα, εξαρτάται από τις συγκεκριμένες συνθήκες. Αυτό που έχει τη μεγαλύτερη σημασία είναι το κομουνιστικό κόμμα να είναι έτοιμο και πρόθυμο να παλέψει, και η προπαγανδιστική και οργανωτική του δουλειά και πάλη να μπορεί να ξεπεράσει την κεντριστική συμπεριφορά του «περιμένω να δω», που κρατάει πίσω ακόμα και τους προχωρημένους εργάτες. Τα μαζικά κομουνιστικά κόμματα πρέπει να είναι έτοιμα και πρόθυμα να πάρουν την πρωτοβουλία της επίθεσης, οποιαδήποτε στιγμή, όχι μόνο γιατί

αυτό είναι το καθήκον τους ως μαζικών κομμάτων αλλά και γιατί η σημερινή κατάσταση είναι κατάσταση καπιταλιστικής αποσύνθεσης και πτώσης του βιοτικού επιπέδου των μαζών. *Δεν πρέπει να επιτραπεί η παράταση αυτής της περιόδου της παρακμής,* αλλιώς θα καταστραφεί η υλική βάση του κομουνισμού και θα συνθλιβεί η μαχητικότητα των εργατικών μαζών.

VII. Τα διδάγματα από τα Γεγονότα του Μάρτη

Η μάχη του Μάρτη επιβλήθηκε στο Ενοποιημένο Κομουνιστικό Κόμμα Γερμανίας από την επίθεση της κυβέρνησης εναντίον του προλεταριάτου της κεντρικής Γερμανίας.

Ήταν ο πρώτος μεγάλος αγώνας στον οποίο παρενέβη το Ενοποιημένο Κομουνιστικό Κόμμα Γερμανίας και διέπραξε μια σειρά από λάθη. Καταρχήν, δεν κατάφερε να τονίσει καθαρά τον αμυντικό χαρακτήρα του αγώνα. Η αστική τάξη, η γερμανική Σοσιαλδημοκρατία (SPD) και το Ανεξάρτητο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα (USPD) —ανενδοίαστοι εχθροί του προλεταριάτου— μπόρεσαν να χρησιμοποιήσουν το γεγονός ότι το Κόμμα κάλεσε σε επίθεση για να αποδείξουν στο προλεταριάτο ότι επιχειρούσε να κάνει πραξικόπημα. Αρκετοί σύντροφοι από το Κόμμα έκαναν τα πράγματα ακόμα χειρότερα, αναπτύσσοντας τη θεωρία ότι αυτή η επίθεση αποτελούσε, εκείνη την περίοδο, την κύρια μέθοδο αγώνα του Κόμματος. Το Κόμμα —μέσω του προέδρου του, συντρόφου Μπράντλερ— παραδέχτηκε επίσημα αυτό το λάθος.

Παρόλα αυτά, το 3ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς θεωρεί τη μάχη του Μάρτη σαν ένα βήμα προς τα μπρος. Εκατοντάδες χιλιάδες προλετάριοι συμμετείχαν σ' έναν ηρωικό αγώνα ενάντια στην αστική τάξη. Παίρνοντας την ηγεσία της υπεράσπισης των εργατών της κεντρικής Γερμανίας, το Ενοποιημένο Κομουνιστικό Κόμμα Γερμανίας απέδειξε ότι είναι το κόμμα του γερμανικού επαναστατικού προλεταριάτου. Το Συνέδριο έχει τη γνώμη ότι το Κόμμα θα είναι περισσότερο σε θέση να οργανώσει τη μαζική δράση, αν στο μέλλον προσαρμόσει τα μαχητικά του συνθήματα στην πραγματικότητα, αν μελετήσει προσεκτικά την ισορροπία των δυνάμεων και αν συντονίσει τις ενέργειές του.

Το Ενοποιημένο Κομουνιστικό Κόμμα Γερμανίας θα πρέπει να προσέχει ιδιαίτερα τα γεγονότα και τις απόψεις που αναφέρονται στις δυσκολίες της δράσης και να εξετάζει λεπτομερώς τα επιχειρήματα που αντιτίθενται στη δράση. Τότε το Κόμμα θα είναι σε θέση να εκτιμήσει τις πιθανότητες επιτυχίας που έχει.

Από τη στιγμή όμως που το Κόμμα αποφασίσει μια συγκεκριμένη σειρά ενεργειών, όλοι οι σύντροφοι έχουν υποχρέωση να συμμορφωθούν με τις αποφάσεις του Κόμματος και να βοηθήσουν ενεργά στην εφαρμογή τους. Κριτική δεν θα πρέπει να γίνεται παρά μόνο αφού ολοκληρωθεί η εκστρατεία, μόνο στα όργανα του κόμματος και μόνο αφού ληφθεί υπόψη η θέση στην οποία βρίσκεται το κόμμα σε σχέση με τον ταξικό εχθρό.

Επειδή ο σύντροφος Λεβί παραγνώρισε αυτές τις ολοφάνερες απαιτήσεις της πειθαρχίας και τους όρους κάτω από τους οποίους γίνεται η κριτική στο κόμμα, το Συνέδριο εγκρίνει τον αποκλεισμό του από το κόμμα και θεωρεί απαράδεχτη κάθε πολιτική συνεργασία των μελών της Κομουνιστικής Διεθνούς μαζί του.

VIII. Μορφές και μέθοδοι της άμεσης δράσης

Οι μορφές και οι μέθοδοι του αγώνα καθώς και η έκτασή του εξαρτώνται —όπως άλλωστε και το ζήτημα του επιθετικού ή αμυντικού χαρακτήρα της δράσης— από ορισμένες συνθήκες που δεν δημιουργούνται κατά βούληση. Η επαναστατική εμπειρία του παρελθόντος μάς έδειξε διάφορες μορφές ενεργειών μερικού χαρακτήρα:

1) Τη δράση μεμονωμένων στρωμάτων της εργατικής τάξης (π.χ. τη δράση των ανθρακωρύχων, των σιδηροδρομικών κ.λπ., στη Γερμανία και τη Βρετανία, καθώς και τη δράση των εργατών γης κ.λπ.).

2) Τη δράση του συνόλου της εργατικής τάξης, που στρέφεται σε περιορισμένους αντικειμενικούς στόχους (τη δράση στη διάρκεια του πραξικοπήματος του Καπ και τη δράση των Βρετανών ανθρακωρύχων εναντίον της στρατιωτικής επέμβασης της κυβέρνησής τους κατά τον ρωσοπολωνικό πόλεμο [δες *Επιτροπές «Κάτω τα χέρια από την Ρωσία»*]).

Αυτοί οι μερικοί αγώνες μπορούν να αγκαλιάσουν μεμονωμένες περιοχές ή μια σειρά από χώρες ταυτόχρονα.

Κατά τη διάρκεια της επανάστασης θα χρησιμοποιηθούν όλες αυτές οι μέθοδοι. Το κομουνιστικό κόμμα δεν πρέπει να αρνηθεί να βάλει μπρος ενέργειες που περιορίζονται σε μια συγκεκριμένη περιοχή, οι προσπάθειές του όμως πρέπει να τείνουν να μετατρέψουν κάθε σημαντικό, τοπικό, εργατικό αγώνα σε γενικό. Το κόμμα επιδιώκει να εμπλέξει ολόκληρη την εργατική τάξη στην υπεράσπιση των εργατών κάθε κλάδου της βιομηχανίας και με τον ίδιο τρόπο, να πείσει το προλεταριάτο των άλλων βιομηχανικών περιοχών να υποστηρίξει έναν τοπικό εργατικό αγώνα. Η επαναστατική εμπειρία δείχνει ότι όσο πιο μεγάλο είναι το πεδίο του αγώνα τόσο μεγαλύτερες είναι και οι προοπτικές της νίκης. Η αστική τάξη, στην πάλη της εναντίον της παγκόσμιας επανάστασης που ξεδιπλώνεται, στηρίζεται από τη μια μεριά στις οργανώσεις των Λευκοφρουρών και, από την άλλη, στην ατομικοποίηση της εργατικής τάξης και στις δυσκολίες που υπάρχουν στη συγκρότηση ενός ενιαίου προλεταριακού μετώπου. Όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός των ανθρώπων που κατεβαίνουν στον αγώνα και όσο μεγαλύτερη είναι η έκτασή του, τόσο περισσότερο θα υποχρεωθεί να μοιράσει τις δυνάμεις του ο εχθρός. Μερικές φορές οι εργάτες σπεύδουν να στηρίξουν εκείνο το τμήμα του προλεταριάτου που δέχεται επίθεση, αλλά εκείνη την στιγμή έχουν λίγες δυνάμεις στη διάθεσή τους. Όμως ακόμα και σ' αυτή την περίπτωση, οι καπιταλιστές είναι αναγκασμένοι να διαιρέσουν τις στρατιωτικές τους δυνάμεις, αφού δεν μπορούν να ξέρουν σε ποια έκταση θα συμμετάσχουν στον αγώνα αυτοί οι εργάτες που στέκονται αλληλέγγυοι, και σε ποιο βαθμό θα κλιμακώσει τη σύγκρουση η παρέμβασή τους.

Στη διάρκεια του περασμένου χρόνου η επίθεση του κεφαλαίου έγινε όλο και πιο αλαζονική. Βλέπουμε ότι η αστική τάξη δεν είναι πια ικανοποιημένη με τους συνηθισμένους κρατικούς θεσμούς και δημιουργεί, σ' όλες τις χώρες, κάτω από την προστασία του κράτους, διάφορες νόμιμες ή μισονόμιμες οργανώσεις Λευκοφρουρών, οι οποίες και παίζουν σημαντικό ρόλο σε κάθε μεγάλη οικονομική αντιπαράθεση.

Στη Γερμανία δημιουργήθηκε μια οργάνωση γνωστή ως Οργκές (Orgesh) που την ενισχύει η κυβέρνηση και την υποστηρίζουν κόμματα κάθε απόχρωσης, κόμματα από τον Στάινς ως τον Σάιντεμαν.

Στην Ιταλία, οι ενέργειες των φασιστών γκάνγκστερ προκάλεσαν την πλήρη μεταβολή των διαθέσεων της αστικής τάξης και απ' ότι φαίνεται, και του συσχετισμού δυνάμεων.

Στη Βρετανία, όταν η κυβέρνηση του Λόιντ Τζορτζ βρέθηκε αντιμέτωπη με τον κίνδυνο της απεργίας, απευθύνθηκε σε εθελοντές έτοιμους να υπερασπίσουν την ιδιοκτησία και «το δικαίωμα στην εργασία» με την χρησιμοποίηση απεργοσπαστών και την διάλυση των οργανώσεων των απεργών.

Στη Γαλλία, η ημιεπίσημη εφημερίδα *Le Temps* που βρίσκεται καθαρά κάτω από την επιρροή της κλίκας του Μιλεράν, διεξάγει μια εκστρατεία ανάπτυξης των «Πολιτικών Συνδέσμων» που ήδη υπάρχουν, και εισαγωγής των φασιστικών μεθόδων στο γαλλικό έδαφος.

Οι απεργοσπάστες και οι δολοφόνοι συμπλήρωναν πάντοτε το καθεστώς της αμερικάνικης ελευθερίας, τώρα όμως απέκτησαν και οργάνωση, την Αμερικάνικη Λεγεώνα, που στρατολογεί το συρφετό της από τα απομεινάρια του πολέμου.

Η αστική τάξη καυχιέται για τη δύναμη και για τη σταθερότητα της, αλλά οι αστικές κυβερνήσεις ξέρουν πολύ καλά ότι δεν κέρδισαν παρά μια σύντομη ανάπαυλα και ότι στις σημερινές συνθήκες, κάθε μαζική απεργία θα μπορούσε να εξελιχθεί σε εμφύλιο πόλεμο και σε άμεσο αγώνα για την εξουσία.

Οι κομουνιστές δεν οφείλουν μόνο να είναι στην πρώτη γραμμή και να εξηγούν τα βασικά επαναστατικά καθήκοντα σ' αυτούς που συμμετέχουν στον αγώνα, αλλά πρέπει και να δουλεύουν με τα πιο αφοσιωμένα και ενεργά στοιχεία του βιομηχανικού εργατικού δυναμικού, να δημιουργούν προλεταριακές στρατιωτικές οργανώσεις και ομάδες άμυνας των εργατών, να αντιτάσσονται στους φασίστες και να εμποδίζουν τη *χρυσή νεολαία* (*jeunesse doree*) της αστικής τάξης να συκοφαντεί τους απεργούς και να τους επιτίθεται.

Το κομουνιστικό κόμμα και ιδίως οι κομουνιστικοί πυρήνες μέσα στα συνδικάτα πρέπει να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στο εξαιρετικά σημαντικό ζήτημα των αντεπαναστατικών οργανώσεων. Πρέπει να οργανωθεί ένα δίκτυο κατασκοπίας και επικοινωνίας, που να μπορεί να παρακολουθεί διαρκώς τις στρατιωτικές οργανώσεις και τις δυνάμεις των Λευκοφρουρών, το αρχηγείο και τις αποθήκες οπλισμού τους. Πρέπει να ελέγχει τις σχέσεις που υπάρχουν ανάμεσα στο αρχηγείο των Λευκοφρουρών και την αστυνομία, τον τύπο και τα πολιτικά κόμματα, και πρέπει να διαθέτει λεπτομερή σχέδια για όλα τα ενδεχόμενα, που να προετοιμάζουν την άμυνα και την αντεπίθεση.

Το κομουνιστικό κόμμα πρέπει με τα λόγια και τα έργα του, να πείσει τα πιο πλατιά στρώματα του προλεταριάτου ότι κάθε οικονομική ή πολιτική σύγκρουση μπορεί, κάτω από τις κατάλληλες συνθήκες, να εξελιχθεί σε εμφύλιο πόλεμο που θα εγείρει το ζήτημα της κατάληψης της κρατικής εξουσίας.

Το κομουνιστικό κόμμα δεν πρέπει να ξεχνά τη φρίκη της λευκής τρομοκρατίας και πρέπει να προειδοποιεί το προλεταριάτο να μην υποκύπτει, την ώρα της εξέγερσης, στις εκκλήσεις του εχθρού για επιείκεια. Οι καταπιεστές του προλεταριάτου πρέπει να δικαστούν σύμφωνα με τις αρχές της προλεταριακής δικαιοσύνης που θα απονέμεται από τα οργανωμένα λαϊκά δικαστήρια. Όταν, όμως, το προλεταριάτο βρίσκεται ακόμα στη φάση της προετοιμασίας για τον αγώνα και έχει μόλις αρχίσει να κινητοποιείται με τη αγκιτάτσια, με πολιτικές καμπάνιες και με απεργίες, η χρη-

σιμοποίηση των όπλων και των πράξεων σαμποτάζ δεν έχουν νόημα παρά μόνο όταν έχουν σκοπό να παρεμποδίσουν τη μεταφορά στρατευμάτων που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν εναντίον των μαχόμενων προλεταριακών μαζών, ή να αποσπάσουν από τον αντίπαλο θέσεις στρατηγικής σημασίας για την μάχη. Οι πράξεις ατομικής τρομοκρατίας εκφράζουν την επαναστατική αγανάκτηση των μαζών και μπορούν να δικαιολογηθούν σαν έκφραση διαμαρτυρίας ενάντια στο νόμο του Λιντς που εφαρμόζει η αστική τάξη και οι σοσιαλδημοκράτες λακέδες της, δεν μπορούν, ωστόσο, με κανένα τρόπο να ανεβάσουν το επίπεδο της προλεταριακής οργάνωσης και μαχητικότητας γιατί δημιουργούν στις μάζες την αυταπάτη ότι οι μεμονωμένες πράξεις τρομοκρατίας μπορούν να αντικαταστήσουν την επαναστατική πάλη του προλεταριάτου.

IX. Η στάση μας απέναντι στα μεσαία στρώματα

Στη Δυτική Ευρώπη δεν υπάρχει καμιά άλλη τάξη, εκτός από το προλεταριάτο, που να μπορεί να παίξει τον καθοριστικό ρόλο που έπαιξαν στην παγκόσμια επανάσταση οι αγρότες στη Ρωσία, σαν αποτέλεσμα του πολέμου και της έντονης επιθυμίας τους για απόκτηση γης.

Ακόμα κι έτσι, όμως, ένα τμήμα της δυτικοευρωπαϊκής αγροτιάς, καθώς και *ένα σημαντικό μέρος των μικροαστών των πόλεων και πλατιά στρώματα της λεγόμενης μεσαίας τάξης*, των υπαλλήλων κ.λπ., βρίσκονται αντιμέτωποι με την επιδείνωση του επιπέδου ζωής τους (λόγω της πίεσης που δέχονται από την αύξηση των τιμών, του στεγαστικού προβλήματος και της ανασφάλειας), δέχονται ισχυρά πλήγματα που τους αναγκάζουν να εγκαταλείψουν την πολιτική τους αδράνεια, και σπρώχνονται στην πάλη μεταξύ επανάστασης και αντεπανάστασης. Η χρεοκοπία του ιμπεριαλισμού στα νικηφόρα κράτη του παγκοσμίου πολέμου, η χρεοκοπία του πασιφισμού και των μισορεφορμιστικών ρευμάτων μέσα στις ηττημένες χώρες, σπρώχνουν αυτά τα μεσαία στρώματα είτε στο στρατόπεδο της ανοιχτής αντεπανάστασης είτε στο στρατόπεδο της επανάστασης. Το κομουνιστικό κόμμα πρέπει πάντοτε να ασχολείται με αυτά τα στρώματα του πληθυσμού. Μια από τις κύριες προϋποθέσεις για να φτάσουμε στον θρίαμβο της προλεταριακής δικτατορίας είναι να κερδίσουμε τον φτωχό αγρότη στις ιδέες του κομουνισμού. Αυτό θα μας έδινε τη δυνατότητα να μεταφέρουμε την επανάσταση από τα βιομηχανικά κέντρα στην ύπαιθρο και να δημιουργήσουμε στα χωριά οργανώσεις που θα φροντίζουν για τη διανομή της τροφής — ενός από τα σημαντικότερα ζητήματα της επανάστασης. Σημαντικό είναι, επίσης, να κερδηθεί η εύνοια των τεχνικών, των υπαλλήλων γραφείου, των μεσαίων και χαμηλόβαθμων δημοσίων υπαλλήλων και της διανόησης, που μπορούν να συμβάλλουν στη δικτατορία του προλεταριάτου, κατά τη μεταβατική περίοδο από τον καπιταλισμό στον κομουνισμό, βοηθώντας να ξεπεραστούν τα προβλήματα της κρατικής και οικονομικής διοίκησης. Αν αυτά τα στρώματα ταυτιστούν με την επανάσταση, ο εχθρός θα χάσει το ηθικό του και η διαδεδομένη αντίληψη ότι το προλεταριάτο αποτελεί μια απομονωμένη ομάδα θα χάσει το κύρος της. Τα κομουνιστικά κόμματα πρέπει να παρακολουθούν με εξαιρετική προσοχή την αγκιτάτσια μέσα στα μικροαστικά στρώματα και να τα χρησιμοποιούν με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο, ακόμα και όταν εξακολουθούν να μένουν προσηλωμένα σε μικροαστικές αυταπάτες.

Πρέπει να ενσωματώνουν, στο προλεταριακό μέτωπο, τα τμήματα των διανοούμενων και των υπαλλήλων που απαλλάχθηκαν απ' αυτές τις αυταπάτες και να τα χρησιμοποιούν για να κερδίσουν τις μικροαστικές μάζες που είναι μαχητικές αλλά δεν έχουν έρθει ακόμα με την πλευρά της επανάστασης.

Η οικονομική αποσύνθεση και το επακόλουθο ξεχαρβάλωμα των δημόσιων οικονομικών θα εξαναγκάσουν την αστική τάξη να καταδικάσει τη βάση του ίδιου του κρατικού μηχανισμού της (δηλαδή τους κατώτερους και μεσαίους δημόσιους υπάλληλους) σε όλο και μεγαλύτερη φτώχεια. Η οικονομική κατάπτωση αυτών των στρωμάτων απειλεί άμεσα όλο το οικοδόμημα του αστικού κράτους και, παρόλο που οι συγκρούσεις μπορεί να λύνονται προσωρινά, γίνεται όλο και πιο δύσκολο, για το αστικό κράτος, να διατηρήσει την οργανωτική του βάση. Με τον ίδιο τρόπο, γίνεται αδύνατο για το κεφάλαιο να διατηρεί το σύστημα εκμετάλλευσής του και ταυτόχρονα να διασφαλίζει ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης στους μισθωτούς εργάτες του. Τα κομουνιστικά κόμματα, αναλαμβάνοντας να υπερασπίσουν τα συμφέροντα των μεσαίων και κατώτερων δημοσίων υπαλλήλων, ανεξάρτητα από την κατάσταση των δημόσιων οικονομικών, πραγματοποιούν πολύ σημαντική προκαταρκτική δουλειά για τη διάλυση των αστικών κρατικών θεσμών και προετοιμάζουν την οικοδόμηση του προλεταριακού κράτους.

X. Ο διεθνής συντονισμός της δράσης

Πρέπει να προσπαθήσουμε με όλες μας τις δυνάμεις να δώσουμε στον επαναστατικό αγώνα ενωμένη διεθνή ηγεσία. Μόνο τότε θα μπορέσουμε να σπάσουμε το μέτωπο της διεθνούς αντεπανάστασης και να χρησιμοποιήσουμε όλες οι δυνάμεις της Κομουνιστικής Διεθνούς για να επιταχύνουμε τη νίκη της επανάστασης. Η Κομουνιστική Διεθνής απαιτεί απ' όλα τα κομουνιστικά κόμματα να προσφέρουν το ένα στο άλλο, την μεγαλύτερη δυνατή υποστήριξη στον αγώνα. Οι εθνικοί οικονομικοί αγώνες που αναπτύσσονται, απαιτούν την άμεση επέμβαση του προλεταριάτου των άλλων χωρών, όπου αυτό είναι δυνατόν. Οι κομουνιστές πρέπει να χρησιμοποιούν την επιρροή τους ώστε τα συνδικάτα όχι μόνο να αντιτίθενται με όλα τα μέσα που διαθέτουν στην εισαγωγή απεργοσπαστών αλλά και να απαγορεύουν όλες τις εξαγωγές στις χώρες όπου σημαντικά τμήματα του προλεταριάτου έχουν κατέβει στον αγώνα. Στις περιπτώσεις όπου οι καπιταλιστικές κυβερνήσεις μιας χώρας καταφεύγουν σε μέτρα εναντίον μιας άλλης χώρας για να την ληστέψουν ή να την υποδουλώσουν, τα κομουνιστικά κόμματα δεν πρέπει να περιορίζονται απλώς σε διαμαρτυρίες αλλά να κάνουν ότι μπορούν για να παρεμποδίσουν τη ληστρική αυτή εκστρατεία.

Το 3ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς χαιρετίζει τις διαδηλώσεις που οργάνωσαν οι γάλλοι κομουνιστές και που είναι η απαρχή ενός πιο ενεργητικού αγώνα εναντίον του αντεπαναστατικού ρόλου της γαλλικής καπιταλιστικής εκμετάλλευσης. Το 3ο Συνέδριο υπενθυμίζει το καθήκον τους να εργαστούν με όλες τους τις δυνάμεις, για να κάνουν τους γάλλους στρατιώτες της ζώνης κατοχής [η περιοχή του Ρήνου] να συνειδητοποιήσουν ότι παίζουν το ρόλο των αστυνομικών του γαλλικού κεφαλαίου και ότι πρέπει να αρνηθούν να παίζουν αυτόν τον αισχρό ρόλο. Είναι καθήκον του Κομουνιστικού Κόμματος Γαλλίας να κάνει το γαλλικό λαό να καταλάβει ότι με το να επιτρέπει τη συγκρότηση ενός γαλλικού στρατού κατοχής ποτισμένου με το πνεύμα του εθνικισμού, δένει μόνος του τη θηλιά στο λαιμό του γιατί οι κατεχόμενες περιοχές

αποτελούν το χώρο εξάσκησης των στρατευμάτων που στη συνέχεια θα είναι διαθέσιμα για να συντρίψουν το επαναστατικό κίνημα της γαλλικής εργατικής τάξης. Η παρουσία στρατού από μαύρους στο γαλλικό έδαφος και στις κατεχόμενες περιοχές φορτώνει το γαλλικό Κομουνιστικό Κόμμα με ιδιαίτερες ευθύνες. Παρέχει στο γαλλικό κόμμα την ευκαιρία να πλησιάσει αυτούς τους αποικιακούς σκλάβους και να τους εξηγήσει ότι υπηρετούν τους καταπιεστές και εκμεταλλευτές τους, να τους σπρώξει να αγωνιστούν εναντίον του αποικιοκρατικού καθεστώτος και να εδραιώσει δεσμούς με τους λαούς των γαλλικών αποικιών.

Το Ενοποιημένο Κομουνιστικό Κόμμα Γερμανίας οφείλει να ξεκαθαρίσει στο γερμανικό προλεταριάτο ότι δεν μπορεί να υπάρξει αγώνας εναντίον της εκμετάλλευσης από το κεφάλαιο της Αντάντ, χωρίς την ανατροπή της γερμανικής καπιταλιστικής κυβέρνησης. Γιατί παρά τις φωνές αντίθεσης στην Αντάντ, η γερμανική κυβέρνηση δρα σαν επιτηρητής και πράκτοράς της Αντάντ. Το γερμανικό Κομουνιστικό Κόμμα δεν θα μπορέσει να ενθαρρύνει τις προλεταριακές μάζες της Γαλλίας να παλέψουν εναντίον του γαλλικού ιμπεριαλισμού παρά μόνο αν εξαπολύσει ένα άγριο και ανελέητο αγώνα εναντίον της γερμανικής κυβέρνησης, αγώνα που θα δείξει ότι κάθε άλλο παρά επιδιώκει να δώσει στον χρεοκοπημένο γερμανικό ιμπεριαλισμό μια νέα παράταση ζωής και ότι, αντίθετα, επιθυμεί να απαλλαγεί από την κυριαρχία αυτού του ιμπεριαλισμού και να παλέψει μαζί με τις εργατικές μάζες της Γαλλίας και του Βελγίου για την ανοικοδόμηση της Ευρώπης πάνω σε κομουνιστικά πρότυπα. Η Κομουνιστική Διεθνής ξεκαθάρισε στο διεθνές προλεταριάτο ότι θεωρεί τις απαιτήσεις των καπιταλιστών της Αντάντ για πολεμικές αποζημιώσεις, μια ληστρική εκστρατεία εναντίον των εργαζόμενων μαζών των ηττημένων χωρών, και καταγγέλλει τις προσπάθειες των γάλλων Λονγκετιστών και των γερμανών Ανεξάρτητων να βρουν τρόπο να ελαχιστοποιήσουν τα επιζήμια αποτελέσματα αυτής της εκστρατείας πάνω στις εργατικές μάζες, σαν δειλή υποχώρηση απέναντι στο χρηματιστήριο αξιών της Αντάντ. Η Διεθνής δείχνει στο γαλλικό και το γερμανικό προλεταριάτο ότι ο μόνος τρόπος για να ανοικοδομηθούν οι κατεστραμμένες περιοχές και να βελτιωθεί η μοίρα των χηρών και των ορφανών, είναι να συσπειρωθεί το προλεταριάτο και των δύο χωρών στον αγώνα εναντίον των εκμεταλλευτών τους. Το γερμανικό προλεταριάτο δεν μπορεί να βοηθήσει το ρωσικό προλεταριάτο στη δύσκολη ανοδική πορεία του, παρά μόνο αν με τις δικές του νίκες επιταχύνει την ενοποίηση της ρωσικής γεωργίας με τη γερμανική βιομηχανία.

Είναι καθήκον των κομουνιστικών κομμάτων όλων των χωρών που τα στρατεύματά τους συμμετέχουν στην υποδούλωση και το διαμελισμό της Τουρκίας [δες *Συνθήκη των Σεβρών*], να χρησιμοποιήσουν όλα τα διαθέσιμα μέσα για να επαναστατικοποιήσουν αυτά τα στρατεύματα.

Τα κομουνιστικά κόμματα των βαλκανικών χωρών πρέπει να βάλουν τα δυνατά τους να αντιταχθούν στον εθνικισμό, εγκαθιδρύοντας τη Κομουνιστική Βαλκανική Ομοσπονδία, που μπορεί να επιταχύνει τη νίκη τους. Η νίκη των Κομουνιστικών Κομμάτων της Βουλγαρίας και της Σερβίας θα οδηγούσε στην πτώση του αχρείου καθεστώτος του Χόρθι και στο τέλος της εξουσίας των Βογιάρων στη Ρουμανία και έτσι θα επέκτεινε τη βάση για την αγροτική επανάσταση στις περισσότερες από τις βιομηχανικά αναπτυγμένες γειτονικές χώρες.

Η ανεπιφύλαχτη υποστήριξη της Σοβιετικής Ρωσίας παραμένει το πρώτιστο κα-

θήκον των κομουνιστών όλου του κόσμου. Οι κομουνιστές πρέπει να αντιταχθούν με αποφασιστικότητα σε κάθε απόπειρα επίθεσης κατά της Σοβιετικής Ρωσίας και να παλέψουν για να εξαλειφθούν τα εμπόδια που ορθώνουν οι καπιταλιστικές χώρες, προκειμένου να εμποδίσουν τη Σοβιετική Ρωσία να εγκαθιδρύσει δεσμούς με την παγκόσμια αγορά και με τους λαούς των υπόλοιπων χωρών. Μόνο όταν η Σοβιετική Ρωσία κατορθώσει να ανοικοδομήσει με επιτυχία την οικονομία της και να εξαλείψει την τρομερή φτώχεια που προκάλεσαν τρία χρόνια ιμπεριαλιστικού πολέμου και τρία χρόνια εμφύλιου πολέμου, θα βελτιωθεί και η παραγωγικότητά της και η χώρα θα είναι σε θέση να βοηθήσει τα μελλοντικά νικηφόρα προλεταριακά κράτη της Δύσης, προμηθεύοντάς τους τρόφιμα και πρώτες ύλες ώστε να τα προφυλάξει από το στραγγαλισμό τους από το αμερικάνικο κεφάλαιο.

Το διεθνές πολιτικό καθήκον της Κομουνιστικής Διεθνούς δεν είναι να διοργανώνει διαδηλώσεις όταν συμβαίνουν σημαντικά γεγονότα αλλά να διασφαλίζει ότι οι δεσμοί ανάμεσα στα διάφορα εθνικά και στέρεα οργανωμένα κομουνιστικά μέτωπα, βελτιώνονται διαρκώς. Είναι αδύνατο να προβλέψει κανείς, εκ των προτέρων, σε ποιο μέτωπο θα πραγματοποιηθεί το νικηφόρο ρήγμα του προλεταριάτου — αν θα είναι στη Γερμανία όπου το προλεταριάτο βρίσκεται κάτω από την έντονη καταπίεση της αστικής τάξης τόσο της Γερμανίας όσο και της Αντάντ, και όπου το δίλημμα είναι νίκη ή θάνατος, ή αν θα είναι στις αγροτικές χώρες της νοτιοανατολικής Ευρώπης ή στην Ιταλία όπου η παρακμή της αστικής τάξης έχει φτάσει σε προχωρημένο στάδιο. Κατά συνέπεια, η Κομουνιστική Διεθνής πρέπει να κάνει το πάν για να εντείνει τη μαχητικότητα του προλεταριάτου, σε όλους τους τομείς του διεθνούς μετώπου. Τα κομουνιστικά κόμματα πρέπει να βάλουν τα δυνατά τους και να υποστηρίξουν τις σημαντικές εκστρατείες κάθε ξεχωριστού τμήματος της Κομουνιστικής Διεθνούς. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί καλύτερα αν, όποτε υπάρχουν συγκρούσεις μεγάλης κλίμακας σε μια χώρα, τα υπόλοιπα κομουνιστικά κόμματα, στις άλλες χώρες, οξύνουν τις δικές τους εσωτερικές συγκρούσεις.

XI. Η παρακμή της 2ης και της 2½ Διεθνούς

Ο τρίτος χρόνος ύπαρξης της Κομουνιστικής Διεθνούς είναι μάρτυρας της εμβάθυνσης της πολιτικής *παρακμής των σοσιαλδημοκρατικών κομμάτων και των ρεφορμιστών ηγετών του συνδικαλιστικού κινήματος*.

Στη διάρκεια του τελευταίου χρόνου, ωστόσο, προσπάθησαν να πετύχουν μια οργανωτική ενότητα και επιτέθηκαν στην Κομουνιστική Διεθνή. Στη διάρκεια της απεργίας των ανθρακωρύχων, στην Αγγλία, οι ηγέτες του Εργατικού Κόμματος και των συνδικάτων θεώρησαν καθήκον τους να διαλύσουν, συνειδητά, το μέτωπο των εργατών που διαμορφωνόταν και να προστατεύσουν τους καπιταλιστές από τους εργάτες. Η κατάρρευση της Τριπλής Συμμαχίας απέδειξε ότι οι ρεφορμιστές ηγέτες των συνδικάτων δεν έχουν καμιά διάθεση να αγωνιστούν για τη βελτίωση της θέσης της εργατικής τάξης, ακόμα και μέσα στα πλαίσια του καπιταλιστικού συστήματος. Όταν το γερμανικό σοσιαλδημοκρατικό κόμμα αποχώρησε από την κυβέρνηση, έγινε φανερό ότι δεν ήταν πλέον ικανό να κάνει ούτε καν την αντιπολιτευτική προπαγάνδα που έκανε η σοσιαλδημοκρατία προπολεμικά. Σε κάθε αντιπολιτευτική κίνηση, ο κύριος στόχος ήταν να αποτρέψει την εργατική τάξη από το να εμπλακεί σ' έναν

αγώνα. Παρόλο που σε εθνικό επίπεδο, η γερμανική σοσιαλδημοκρατία (που υποτίθεται ότι ήταν κόμμα της αντιπολίτευσης) οργάνωσε στην Πρωσία, την εκστρατεία των Λευκοφρουρών εναντίον των ανθρακωρύχων της Κεντρικής Γερμανίας, με συνειδητό στόχο να προκαλέσει έναν ένοπλο αγώνα πριν προλάβουν οι κομουνιστές να οργανωθούν και να ετοιμαστούν για στρατιωτική δράση. Η γερμανική αστική τάξη είχε συνθηκολογήσει με την Αντάντ. Η Αντάντ είχε υπαγορεύσει όρους που η γερμανική αστική τάξη δεν θα μπορούσε να εκτελέσει παρά μόνο ρίχνοντας το γερμανικό προλεταριάτο στην απόλυτη φτώχεια — όμως, παρά το γεγονός αυτό, η γερμανική σοσιαλδημοκρατία ξαναμπήκε στην κυβέρνηση και βοηθάει την αστική τάξη στο έργο τής υποδούλωσης του γερμανικού προλεταριάτου.

Στην Τσεχοσλοβακία, η σοσιαλδημοκρατία κινητοποιεί το στρατό και την αστυνομία προκειμένου να αφαιρέσει από τους κομουνιστές εργάτες τα σπίτια τους και τις οργανώσεις τους. Το πολωνικό σοσιαλδημοκρατικό κόμμα βοηθάει με την παραπλανητική τακτική του, την προσπάθεια του Πιλσούτσκι να οργανώσει την επέμβαση στη Σοβιετική Ρωσία. Βοηθάει την κυβέρνηση να ρίξει στις φυλακές χιλιάδες κομουνιστές και πετάει τους κομουνιστές έξω από τα συνδικάτα όπου, παρ' όλες τις διώξεις, κερδίζουν με το μέρος τους ολοένα και περισσότερους εργάτες. Οι βέλγοι σοσιαλδημοκράτες παραμένουν σε μια κυβέρνηση που συμμετέχει στην υποδούλωση του γερμανικού λάου. Τα κεντριστικά κόμματα και οι ομάδες της 2½ Διεθνούς συμπεριφέρονται εξίσου αισχρά με τα κόμματα της αντεπανάστασης. Οι γερμανοί Ανεξάρτητοι απέρριψαν χωρίς δεύτερη σκέψη, την έκκληση του Κομουνιστικού Κόμματος να οργανώσουν, από κοινού, παρά τις διαφορές που τους χωρίζουν, τον αγώνα εναντίον της πτώσης του βιοτικού επιπέδου της εργατικής τάξης. Οι Ανεξάρτητοι εξέφρασαν βέβαια την αποδοκιμασία τους για τη Λευκή Τρομοκρατία αλλά αφού προηγουμένως, κατά τη διάρκεια των μαχών του Μάρτη, πήραν ξεκάθαρα το μέρος της κυβέρνησης των Λευκοφρουρών συμβάλλοντας έτσι στη νίκη της Λευκής Τρομοκρατίας και αφού πρώτα, ενώπιον της αστικής δημοκρατίας, συκοφάντησαν την πρωτοπορία του προλεταριάτου σαν γκάνγκστερ, κλέφτες και λούμπεν προλετάριους. Παρόλο που στο Συνέδριο της Χάλε ανέλαβαν την υποχρέωση να υποστηρίξουν την Σοβιετική Ρωσία, έχουν εξαπολύσει διαμέσου του τύπου τους μια καμπάνια συκοφάντησης της σοβιετικής δημοκρατίας της Ρωσίας. Πέρασαν στις γραμμές της ρώσικης αντεπανάστασης μαζί με τους Βράνγκελ, Μιλιουκόφ και Μπούρτσεφ, υποστηρίζοντας την εξέγερση της Κρονστάνδης εναντίον της Σοβιετικής Δημοκρατίας — εξέγερση που φανερώνει την υιοθέτηση μιας νέας τακτικής της διεθνούς αντεπανάστασης εναντίον της Σοβιετικής Ρωσίας: σχεδιάζει να ανατρέψει το Κομουνιστικό Κόμμα Ρωσίας δηλαδή την ψυχή και την καρδιά, το μυαλό και τη σπονδυλική στήλη της Σοβιετικής Δημοκρατίας, κρίνοντας ότι, χωρίς το Κόμμα, η χώρα θα είναι ένα άψυχο κορμί που μπορεί εύκολα να αντιμετωπιστεί.

Πλάι στους γερμανούς Ανεξάρτητους, πήραν μέρος σ' αυτήν την καμπάνια και οι γάλλοι Λονγκετιστές και, έτσι, πήγαν δημόσια με το μέρος της γαλλικής αντεπανάστασης που όπως δείχνουν τα γεγονότα, υποστήριξε αυτή την καινούργια τακτική. Στην Ιταλία, αποτελεί πολιτική των κεντριστικών ομάδων του Σεράτι και του ντ' Αραγκόνα να υποχωρούν μπροστά σε κάθε αγώνα. Αυτό έδωσε στην αστική τάξη νέες δυνάμεις καθώς και τη δυνατότητα, με τη βοήθεια των φασιστικών συμμοριών, να κυριαρχήσει στη ιταλική σκηνή.

Παρόλο που τα κόμματα του κέντρου και της σοσιαλδημοκρατίας δεν διαφέρουν μεταξύ τους, παρά μόνο στη φρασεολογία που χρησιμοποιούν, δεν έχουν ως τώρα ενωθεί σε μια και μόνο Διεθνή. Τα κεντριστικά κόμματα, μάλιστα, ενώθηκαν τον Φλεβάρη σε μια δική τους διεθνή οργάνωση που ολοκληρώθηκε με την πολιτική πλατφόρμα και το καταστατικό της. Στη θεωρία, αυτή η 2½ Διεθνής αιωρείται ανάμεσα στα συνθήματα της αστικής δημοκρατίας και τα συνθήματα της δικτατορίας του προλεταριάτου. Στη πράξη, όχι μόνο βοηθάει την καπιταλιστική τάξη σε κάθε χώρα, ενθαρρύνοντας την ανάπτυξη διαιρέσεων μέσα στην εργατική τάξη, αλλά και δείχνει στην αστική τάξη πώς να εφαρμόσει το πρόγραμμα εκμετάλλευσής της χωρίς να απελευθερώσει την επαναστατική δύναμη των μαζών — και όλα αυτά παρά το γεγονός ότι η αστική τάξη ευθύνεται για την ολοκληρωτική καταστροφή της παγκόσμιας οικονομίας καθώς και την υποδούλωση ενός μέρους του κόσμου από εκείνα τα καπιταλιστικά κράτη που, σαν μέλη της Αντάντ, νίκησαν στον πόλεμο. Τόσο οι ρεφορμιστές όσο και οι κεντριστές φοβούνται τη δύναμη του κεφαλαίου, αλλά η 2½ Διεθνής διαφέρει από την 2η Διεθνή στο ότι φοβάται ακόμη και να διατυπώσει καθαρά την άποψή της, μήπως και χάσει οριστικά την επιρροή της πάνω στις μάζες που έχουν ριζοσπαστικοποιηθεί αλλά είναι ακόμα πολιτικά αφελείς. Η βασική πολιτική ομοιότητα των ρεφορμιστών και των κεντριστών βρίσκει την έκφρασή της στην κοινή, από μέρους τους, υπεράσπιση της Συνδικαλιστικής Διεθνούς του Άμστερνταμ που αποτελεί το τελευταίο οχυρό της διεθνούς αστικής τάξης. Στα συνδικάτα που εξακολουθούν να έχουν κάποια επιρροή, οι κεντριστές ενώνονται με τους ρεφορμιστές και με τη συνδικαλιστική γραφειοκρατία, για να αντιμετωπίσουν τους κομουνιστές. Απάντησαν στις προσπάθειες των κομουνιστών να επαναστατικοποιήσουν τα συνδικάτα αποκλείοντάς τους απ' αυτά. Με αυτό τον τρόπο, οι κεντριστές αποδεικνύουν ότι μπορούν να συναγωνιστούν τους σοσιαλδημοκράτες, σαν ηγέτες της αντεπανάστασης και σαν αφοσιωμένοι εχθροί του προλεταριακού αγώνα.

Η Κομουνιστική Διεθνής οφείλει, όπως έκανε μέχρι τώρα, να αντιταχθεί σταθερά όχι μόνο στη 2η Διεθνή και στη Συνδικαλιστική Διεθνή του Άμστερνταμ, αλλά και εναντίον της 2½ Διεθνούς. Μόνο δείχνοντας καθημερινά στις μάζες ότι οι σοσιαλδημοκράτες και οι κεντριστές δεν έχουν την παραμικρή πρόθεση να αγωνιστούν ούτε για την ανατροπή του καπιταλισμού ούτε για την υπεράσπιση των πιο βασικών και πιεστικών αιτημάτων της εργατικής τάξης, θα μπορέσει η Κομουνιστική Διεθνής να διαλύσει την επιρροή αυτών των πρακτόρων της αστικής τάξης, πάνω στην εργατική τάξη. Αυτός ο αγώνας μπορεί να έχει αίσια έκβαση μόνο *αν το Κόμμα πνίξει κάθε κεντριστική απόκλιση στις γραμμές του.* Στην καθημερινή της πρακτική η Κομουνιστική Διεθνής πρέπει να δείχνει ότι είναι μια Διεθνής κομουνιστικής δράσης και όχι μόνο κομουνιστικής φρασεολογίας και θεωρίας. Η Κομουνιστική Διεθνής είναι η μόνη οργάνωση του διεθνούς προλεταριάτου που μπορεί να παρέχει τις αρχές και την ηγεσία που χρειάζονται στη μάχη ενάντια στον καπιταλισμό. Πρέπει, επομένως, να βελτιωθεί η εσωτερική της συνοχή και η διεθνή της ηγεσία και δραστηριότητα για να μπορέσει να πραγματοποιήσει τους σκοπούς που έχει θέσει στο καταστατικό της: «να οργανώσει την κοινή δράση των προλετάριων των διαφόρων χωρών, που επιδιώκουν ένα και μόνο σκοπό: *την ανατροπή του καπιταλισμού και την εγκαθίδρυση της δικτατορίας του προλεταριάτου και της διεθνούς σοβιετικής δημοκρατίας*».

ΑΠΟΦΑΣΗ ΠΑΝΩ ΣΤΟΝ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

29 Ιουνίου 1921

Το Συνέδριο άκουσε με ικανοποίηση την έκθεση της Εκτελεστικής Επιτροπής και βεβαιώνει ότι η πολιτική και η δράση της Επιτροπής, στη διάρκεια του χρόνου που πέρασε, στόχευαν στην πραγματοποίηση των αποφάσεων του 2ου Συνεδρίου. Το Συνέδριο εγκρίνει, ιδιαίτερα, τον τρόπο που η Εκτελεστική Επιτροπή εφάρμοσε, στις διάφορες χώρες, τους 21 όρους [για την είσοδο των κομμάτων στην 3η Διεθνή] που ενέκρινε το 2ο Συνέδριο, καθώς και την πρόοδο που είχε η Εκτελεστική Επιτροπή στην κατεύθυνση της δημιουργίας μαζικών κομουνιστικών κομμάτων και τον αποφασιστικό αγώνα που εξαπέλυσε ενάντια στις οπορτουνιστικές τάσεις που αναπτύχθηκαν σε αυτά τα κόμματα.

1. Στην Ιταλία, έγινε ξεκάθαρο από τη στάση που υιοθέτησε ο Σεράτι, αμέσως μετά το 2ο Παγκόσμιο Συνέδριο, ότι δεν είχε πάρει σοβαρά ούτε τις αποφάσεις του 2ου Παγκόσμιου Συνέδριου, ούτε την ίδια την Κομουνιστική Διεθνή. Ο ρόλος που έπαιξε το κόμμα του στη διάρκεια των γεγονότων του Σεπτέμβρη [στο κίνημα καταλήψεων των εργοστασίων], (ιδιαίτερα η στάση του στο Συνέδριο του Λιβόρνο) και, ακόμα περισσότερο, η πολιτική που ακολούθησε στη συνέχεια, απέδειξαν καθαρά ότι τόσο ο ίδιος, όσο και τα μέλη του κόμματός του ήθελαν να χρησιμοποιήσουν τον κομουνισμό μόνο και μόνο για να κρύψουν την οπορτουνιστική πολιτική τους. Η διάσπαση στο Κόμμα ήταν αναπόφευκτη. Το Συνέδριο σημειώνει με ικανοποίηση την αποφασιστική και σταθερή επέμβαση της Εκτελεστικής Επιτροπής σε αυτή την περίσταση όπου διακυβεύονταν μια σημαντική αρχή. Εγκρίνει την απόφαση της Εκτελεστικής Επιτροπής να αναγνωρίσει αμέσως το Κομουνιστικό Κόμμα Ιταλίας σαν το μοναδικό κομουνιστικό τμήμα στη χώρα.

Μετά την αποχώρηση των κομουνιστών, το Συνέδριο του Λιβόρνο ενέκρινε την ακόλουθη απόφαση που προτάθηκε από τον Μπεντιβόλι: «Επιβεβαιώνοντας για άλλη μια φορά την προσχώρησή του στην 3η Διεθνή, το Συνέδριο του Σοσιαλιστικού Κόμματος Ιταλίας, μεταφέρει τη συζήτηση για τη διαμάχη [στο σοσιαλιστικό κίνημα] στο προσεχές Συνέδριο της Διεθνούς και δεσμεύεται να δεχτεί και να εφαρμόσει την απόφαση της Κομιντέρν».

Το 3ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς πιστεύει ότι αυτή η απόφαση επιβλήθηκε από τους επαναστάτες εργάτες στην ομάδα των ηγετών που ακολουθούν τον Σεράτι. Το Συνέδριο περιμένει απ' αυτά τα επαναστατικά στοιχεία της εργατικής τάξης να κάνουν ότι μπορούν, μετά τις αποφάσεις του 3ου Παγκόσμιου Συνεδρίου,

για να διασφαλίσουν ότι οι αποφάσεις του θα εφαρμοστούν.

Το 3ο Παγκόσμιο Συνέδριο, απαντώντας στην έκκληση του Συνεδρίου του Λιβόρνο, δηλώνει κατηγορηματικά: Το Σοσιαλιστικό Κόμμα Ιταλίας δεν μπορεί να γίνει δεκτό στην Κομουνιστική Διεθνή έως ότου αποβάλλει από τις γραμμές του εκείνους που πήραν μέρος στη ρεφορμιστική συνδιάσκεψη στην Ρέτζιο Εμίλια και τους υποστηρικτές τους.

Σε περίπτωση που αυτή η προϋπόθεση εκπληρωθεί, το 3ο Παγκόσμιο Συνέδριο αναθέτει στην Εκτελεστική Επιτροπή να προβεί σε όλες τις απαιτούμενες ενέργειες για την ενοποίηση του Σοσιαλιστικού Κόμματος Ιταλίας —αφού εκκαθαριστεί από τα ρεφορμιστικά και κεντριστικά στοιχεία— με το Κομουνιστικό Κόμμα Ιταλίας, σε ένα και μόνο τμήμα της Κομουνιστικής Διεθνούς.

2. Στη Γερμανία, το Συνέδριο του Ανεξάρτητου Σοσιαλιστικού Κόμματος, στη Χάλε, οργανώθηκε σαν αποτέλεσμα των αποφάσεων του 2ου Παγκόσμιου Συνεδρίου και συνόψισε την ανάπτυξη του εργατικού κινήματος. Η Εκτελεστική Επιτροπή ήθελε τη συγκρότηση ενός ισχυρού Κομουνιστικού Κόμματος στη Γερμανία και η εμπειρία έδειξε ότι αυτή η πολιτική ήταν σωστή. Επίσης, το 3ο Συνέδριο εγκρίνει πλήρως τη στάση της Εκτελεστικής Επιτροπής στα γεγονότα που ακολούθησαν μέσα στους κόλπους του Ενοποιημένου Κομουνιστικού Κόμματος Γερμανίας. Το Συνέδριο ελπίζει ότι και στο μέλλον η Εκτελεστική Επιτροπή θα συνεχίσει να ενεργεί, όπως και σ' αυτήν την περίσταση — την πρώτη όπου χρειάστηκε η επιβολή της διεθνούς επαναστατικής πειθαρχίας.

3. Η αναγνώριση του Εργατικού Κομουνιστικού Κόμματος Γερμανίας σαν συμπαθούντα στην Κομουνιστική Διεθνή, είχε σαν σκοπό να ελέγξει αν η παραπέρα εξέλιξή του θα το έφερνα πιο κοντά στην Κομουνιστική Διεθνή. Η δοκιμαστική περίοδος κράτησε αρκετά. Είναι καιρός πια να ζητήσουμε από το Εργατικό Κομουνιστικό Κόμμα Γερμανίας είτε να προσχωρήσει στο Ενοποιημένο Κομουνιστικό Κόμμα Γερμανίας, σε καθορισμένο χρονικό διάστημα, είτε, σε αντίθετη περίπτωση, να χάσει το καθεστώς του συμπαθούντος κόμματος της Κομουνιστικής Διεθνούς.

Το Συνέδριο χαιρετίζει τον τρόπο με τον οποίο η Εκτελεστική Επιτροπή εφάρμοσε τους 21 όρους στο γαλλικό Κόμμα. Αυτό απελευθέρωσε τις πλατιές μάζες που στρέφονται προς τον κομουνισμό, από την επιρροή των οπορτουνιστών του Λονγκέ και βοήθησε την πολιτική τους εξέλιξη. Το Συνέδριο περιμένει ότι η Εκτελεστική Επιτροπή θα βοηθήσει το γαλλικό Κόμμα να αναπτυχθεί σε ένα μαχητικό κόμμα με ξεκάθαρες αρχές.

4. Στη Τσεχοσλοβακία, η Εκτελεστική Επιτροπή παρακολούθησε με υπομονή και προσοχή κάθε πλευρά της επαναστατικής ανάπτυξης του προλεταριάτου που έχει ήδη δώσει αποδείξεις της θέλησης και της μαχητικότητάς του. Το 3ο Συνέδριο εγκρίνει την απόφαση της Εκτελεστικής Επιτροπής να αναγνωρίσει το Κομουνιστικό Κόμμα Τσεχοσλοβακίας.

Το Συνέδριο περιμένει από την Εκτελεστική Επιτροπή να φροντίσει για την εφαρμογή των 21 όρων από το τσεχοσλοβάκικο Κόμμα και αξιώνει τη δημιουργία, όσο το δυνατόν γρηγορότερα, ενός ενιαίου Κομουνιστικού Κόμματος των εργαζομένων, που θα ενώνει όλες τις εθνικές ομάδες της Τσεχοσλοβακίας και θα διαθέτει ένα ξεκάθαρο κομουνιστικό πρόγραμμα και μια σταθερή κομουνιστική ηγεσία η οποία θα βασίζεται σε μια συγκεντρωτική δομή. Το Συνέδριο ευελπιστεί ότι η ενοποίηση των διαφό-

ρων εθνικών συνδικάτων της Τσεχοσλοβακίας μπορεί να επιτευχθεί γρήγορα και με συστηματικό τρόπο.

5. Το Συνέδριο χαιρετίζει την πλατιά προπαγανδιστική δράση της Εκτελεστικής Επιτροπής στην Εγγύς και την Άπω Ανατολή και θεωρεί ότι το πέρασμα σε μια πιο έντονη οργανωτική δουλειά σ' αυτές τις χώρες, αποτελεί ζήτημα υψίστης σημασίας.

Τέλος, το Συνέδριο αποκρούει κατηγορηματικά τις αντιρρήσεις που προβάλλουν οι δηλωμένοι και κρυφοί αντίπαλοι του κομουνισμού, ως προς τον αυστηρό διεθνή συγκεντρωτισμό του κομουνιστικού κινήματος. Αντίθετα, είναι πεπεισμένο ότι όλα τα κομουνιστικά κόμματα θα στείλουν τα καλύτερα στελέχη τους στην Εκτελεστική Επιτροπή, για να βοηθήσουν στη δημιουργία ενός ακόμα πιο αποτελεσματικού πολιτικού κέντρου που θα αποτελεί την ηγεσία των άρρηκτα δεμένων κομουνιστικών κομμάτων. Η έλλειψη μιας τέτοιας ηγεσίας υπήρξε αισθητή, για παράδειγμα, στο ζήτημα της ανεργίας και στο ζήτημα των αποζημιώσεων, όπου η Εκτελεστική Επιτροπή δεν κατάφερε να δράσει αρκετά γρήγορα και αποφασιστικά. Το Συνέδριο ευελπιστεί ότι η Εκτελεστική Επιτροπή θα αρχίσει να δημιουργεί ένα καλύτερο μηχανισμό επικοινωνίας, καθώς τα κόμματα που έχουν προσχωρήσει σ' αυτήν, θα αυξάνουν τη δραστηριότητά τους, και ότι η καλύτερη συνεργασία των κομμάτων θα βελτιώσει τη δυνατότητα της Εκτελεστικής Επιτροπής να φέρει σε πέρας τα καθήκοντά της που γίνονται όλο και πιο δύσκολ

ΘΕΣΕΙΣ ΠΑΝΩ ΣΤΗ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ, ΤΙΣ ΜΕΘΟΔΟΥΣ ΚΑΙ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΚΟΜΟΥΝΙΣΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ

12 Ιουλίου 1921
(η εισήγηση έγινε από τον σ. Κόινεν)

I. Γενικές αρχές

1. Η οργάνωση του κόμματος πρέπει να ανταποκρίνεται στις συνθήκες και τους σκοπούς της δράσης του. Το κομουνιστικό κόμμα πρέπει να είναι η πρωτοπορία, το πιο προχωρημένο τμήμα του προλεταριάτου σε όλες τις φάσεις της επαναστατικής ταξικής πάλης και στην κατοπινή περίοδο της μετάβασης στο σοσιαλισμό — το πρώτο βήμα στην ανάπτυξη της κομουνιστικής κοινωνίας.

2. Δεν υπάρχει κάποια απόλυτη μορφή οργάνωσης, κατάλληλη για όλα τα κομουνιστικά κόμματα, ανεξάρτητα από τη χρονική στιγμή. Οι συνθήκες του προλεταριακού αγώνα μεταβάλλονται αδιάκοπα και κατά συνέπεια, η πρωτοπορία του προλεταριάτου πρέπει να αναζητά διαρκώς αποτελεσματικές μορφές οργάνωσης. Όμοια, κάθε κόμμα πρέπει να αναπτύξει τις δικές του ιδιαίτερες μορφές οργάνωσης ώστε να ανταποκριθεί στις ειδικές, ιστορικά καθορισμένες συνθήκες κάθε χώρας.

Αυτές όμως οι εθνικές διαφοροποιήσεις έχουν ορισμένα όρια. Η προλεταριακή ταξική πάλη διαφέρει από χώρα σε χώρα, ενώ εξαρτάται και από το στάδιο στο οποίο βρίσκεται η επανάσταση. Η ομοιότητα, ωστόσο, των συνθηκών της προλεταριακής πάλης έχει καθοριστική σημασία για το διεθνές κομουνιστικό κίνημα. Αυτή η ομοιότητα είναι εκείνη που προσφέρει την κοινή βάση οργάνωσης όλων των κομουνιστικών κομμάτων.

Απ' αυτά συνεπάγεται ότι πρέπει να αναπτύξουμε και να βελτιώσουμε τα υπάρχοντα κομουνιστικά κόμματα και όχι να προσπαθούμε να τα αντικαταστήσουμε με νέα κόμματα-πρότυπα ή να επινοήσουμε απόλυτες μορφές οργάνωσης και ιδανικά καταστατικά.

3. Η αστική τάξη εξακολουθεί να εξουσιάζει μεγάλο μέρος του κόσμου και, έτσι, τα περισσότερα κομουνιστικά κόμματα, όπως και η Κομουνιστική Διεθνής (που είναι το ενιαίο κόμμα του παγκόσμιου επαναστατικού προλεταριάτου), πρέπει να την πολεμήσουν. Το επόμενο διάστημα, το κεντρικό και σημαντικό καθήκον όλων των

κομουνιστικών κομμάτων, είναι η ανατροπή της αστικής τάξης και η κατάκτηση της εξουσίας.

Κατά συνέπεια, όλη η οργανωτική δουλειά των κομουνιστικών κομμάτων στις καπιταλιστικές χώρες, πρέπει να στρέφεται στην εγκαθίδρυση οργανώσεων που να μπορούν να εξασφαλίσουν τη νίκη της προλεταριακής επανάστασης απέναντι στην άρχουσα τάξη.

4. *Η ηγεσία* είναι η απαραίτητη προϋπόθεση οποιασδήποτε πολιτικής δράσης καθώς και ζωτικός παράγοντας του τωρινού και πιο σημαντικού αγώνα της παγκόσμιας ιστορίας. Οργάνωση των κομουνιστικών κομμάτων σημαίνει οργάνωση της κομουνιστικής ηγεσίας στην περίοδο της προλεταριακής επανάστασης.

Το ίδιο το κόμμα έχει ανάγκη από μια καλή ηγεσία, αν θέλει να καθοδηγήσει σωστά τις μάζες. Το βασικό οργανωτικό καθήκον μας είναι, επομένως, η δημιουργία μιας οργάνωσης και η διαπαιδαγώγηση του κομουνιστικού κόμματος κάτω από την καθοδήγηση των έμπειρων ηγετικών οργάνων του, ώστε το κόμμα να γίνει η αποτελεσματική ηγεσία του επαναστατικού προλεταριακού κινήματος.

5. Για να καθοδηγήσει τον επαναστατικό ταξικό αγώνα, το κομουνιστικό κόμμα και τα καθοδηγητικά του όργανα πρέπει να έχουν μεγάλη μαχητικότητα και ταυτόχρονα την ικανότητα να προσαρμόζονται στις μεταβαλλόμενες συνθήκες της πάλης. Η επιτυχημένη ηγεσία προϋποθέτει, επιπλέον, *την πιο στενή επαφή με τις προλεταριακές μάζες*. Αν αυτή δεν επιτευχθεί, οι ηγέτες δεν θα *καθοδηγούν* τις μάζες αλλά, στην καλύτερη περίπτωση, απλώς θα τις ακολουθούν.

Αυτή η οργανική επαφή με τις μάζες πρέπει να επιτευχθεί από τα Κομουνιστικά Κόμματα μέσω του δημοκρατικού συγκεντρωτισμού.

II. Για το δημοκρατικό συγκεντρωτισμό

6. Ο δημοκρατικός συγκεντρωτισμός στην οργάνωση του κομουνιστικού κόμματος, πρέπει να αποτελεί αληθινή σύνθεση, μια συγχώνευση του συγκεντρωτισμού και της προλεταριακής δημοκρατίας. Αυτή η συγχώνευση δεν μπορεί να επιτευχθεί, παρά μόνο όταν η κομματική οργάνωση *δουλεύει* και *αγωνίζεται*, πάντοτε, σαν ένα ενωμένο σύνολο. Ο συγκεντρωτισμός στο κομουνιστικό κόμμα δεν πρέπει να είναι τυπικός και μηχανικός, αλλά ο *συγκεντρωτισμός της κομουνιστικής δράσης*, δηλαδή, η δημιουργία μιας ηγεσίας που να είναι ισχυρή και αποτελεσματική και, ταυτόχρονα, ευέλικτη.

Ένας τυπικός ή μηχανικός συγκεντρωτισμός δεν θα ήταν παρά συγκεντρωτισμός της «εξουσίας» στα χέρια μιας κομματικής γραφειοκρατίας, που θα της επέτρεπε να *κυριαρχεί* πάνω στα αλλά μέλη του κόμματος ή πάνω στις μάζες του επαναστατικού προλεταριάτου που βρίσκονται έξω από το κόμμα. Μόνο, όμως, οι εχθροί του κομουνισμού μπορούν να ισχυριστούν ότι το κομουνιστικό κόμμα θέλει να χρησιμοποιήσει το γεγονός ότι ηγείται του προλεταριακού ταξικού αγώνα, καθώς και το συγκεντρωτισμό της κομουνιστικής ηγεσίας, για να κυριαρχήσει πάνω στο επαναστατικό προλεταριάτο. Πρόκειται για ψευδείς ισχυρισμούς. Εξίσου ασυμβίβαστοι με τις αρχές του δημοκρατικού συγκεντρωτισμού, που έχει υιοθετήσει η Κομουνιστική Διεθνής, είναι οι ανταγωνισμοί ή οι διαμάχες για την εξουσία στο εσωτερικό του

κόμματος.

Στις παλιές οργανώσεις του μη επαναστατικού εργατικού κινήματος, παρουσιάστηκαν οι ίδιες διαιρέσεις με εκείνες που υπήρχαν στην οργάνωση του αστικού κράτους: η διαίρεση ανάμεσα στη «γραφειοκρατία» και το «λαό». Κάτω από την παραλυτική επιρροή του αστικού περιβάλλοντος, οι λειτουργίες χωρίστηκαν. Η ενεργή συμμετοχή των εργαζομένων αντικαταστάθηκε από την τυπική δημοκρατία και η οργάνωση διαιρέθηκε στους ενεργούς υπαλλήλους και τις παθητικές μάζες. Ακόμα και το επαναστατικό εργατικό κίνημα δεν έχει ξεφύγει εντελώς από την επιρροή του αστικού περιβάλλοντος και από τα κακά αυτού του φορμαλισμού και αυτής της διαίρεσης.

Τα κομουνιστικά κόμματα πρέπει να υπερνικήσουν αυτές τις αντιφάσεις, μια και καλή, με ένα συστηματικό συνεχές σχέδιο πολιτικής και οργανωτικής δουλειάς και με *πολλές* βελτιώσεις και αλλαγές.

7. Η μετατροπή ενός μαζικού σοσιαλιστικού κόμματος σε κομουνιστικό δεν πρέπει να περιορίζεται στη μεταφορά των εξουσιών στο Κ.Κ. πράγμα που αφήνει αμετάβλητο το προηγούμενο καθεστώς. Ο συγκεντρωτισμός δεν πρέπει να παραμείνει νεκρό γράμμα, αλλά να αποτελέσει πραγματικό γεγονός. Όλα τα μέλη του κόμματος πρέπει να καταλάβουν πώς ο συγκεντρωτισμός *ενισχύει θετικά τη δράση τους και τη μαχητική τους ικανότητα.* Αλλιώς οι μάζες θα αντιληφθούν το συγκεντρωτισμός σαν απλή γραφειοκρατικοποίηση του κόμματος και θα αντιταχθούν σε κάθε προσπάθεια εισαγωγής του συγκεντρωτισμού, της ηγεσίας και της αυστηρής πειθαρχίας. Η αναρχία και η γραφειοκρατία είναι οι δύο πλευρές του ίδιου νομίσματος.

Μια καθαρά τυπική δημοκρατία δεν μπορεί να αποβάλει από το εργατικό κίνημα ούτε τις γραφειοκρατικές, ούτε τις αναρχικές τάσεις, γιατί, στην πραγματικότητα, από αυτό ακριβώς το είδος δημοκρατίας προκύπτουν.

Για αυτό το λόγο, όλες οι προσπάθειες να πετύχουμε το συγκεντρωτισμό στην οργάνωση και μια ισχυρή ηγεσία θα είναι ανεπιτυχείς, εφόσον εξακολουθούμε να ασκούμε την τυπική δημοκρατία. Είναι, επομένως, απαραίτητο να αναπτύξουμε και να διατηρήσουμε ένα αποτελεσματικό δίκτυο επαφών και δεσμών τόσο μέσα στους κόλπους του κόμματος, ανάμεσα στα ηγετικά όργανα και τα απλά μέλη, όσο και ανάμεσα στο Κόμμα και τις μάζες του προλεταριάτου που δεν ανήκουν σε αυτό.

III. Για την υποχρέωση των κομουνιστών να δουλεύουν

8. Το κομουνιστικό κόμμα πρέπει να είναι *ένα εργατικό σχολείο του επαναστατικού μαρξισμού.* Στις οργανώσεις του κόμματος, με την καθημερινή δουλειά σφυρηλατούνται οι στενοί δεσμοί ανάμεσα στα διάφορα κομματικά όργανα και τα μέλη όπως και μεταξύ μελών.

Ελάχιστα είναι τα μέλη στα νόμιμα κομουνιστικά κόμματα που συμμετέχουν ενεργά, σε ικανοποιητικό βαθμό, στην καθημερινή πολιτική δουλειά του κόμματος. Αυτό αποτελεί τη μεγαλύτερη αδυναμία τους και το εμπόδιο στην σταθερή ανάπτυξή τους.

9. Ο κίνδυνος που απειλεί πάντοτε ένα εργατικό κόμμα είναι να μην προχωρήσει πέρα από την υιοθέτηση ενός κομουνιστικού προγράμματος: δηλαδή απλά να δεχτεί τον κομουνισμό στη θέση του παλιού δόγματός του και να αντικαταστήσει τα

στελέχη του που είναι αντικομουνιστές με άλλα που είναι κομουνιστές. Η υιοθέτηση, όμως, ενός κομουνιστικού προγράμματος δεν είναι παρά η εκδήλωση της θέλησης να γίνουμε κομουνιστές. Αν το κόμμα δεν παράγει κομουνιστικό έργο και αν η μάζα των μελών του παραμείνει παθητική, τότε το κόμμα δεν εκπληρώνει ούτε το ελάχιστο των υποχρεώσεων που ανέλαβε με την αποδοχή του κομουνιστικού προγράμματος. Γιατί η πιο σημαντική απαίτηση είναι *όλα τα μέλη να συμμετέχουν πάντοτε στην καθημερινή δουλειά του κόμματος*.

Η τέχνη της κομουνιστικής οργάνωσης συνίσταται στο να εμπλέκει τα πάντα και τους πάντες στην προλεταριακή πάλη των τάξεων, να μοιράζει αποτελεσματικά σ' όλα τα μέλη του κόμματος την πολιτική δουλειά, και να οργανώνει τα μέλη έτσι ώστε να προσελκύουν τις πλατιές προλεταριακές μάζες στο επαναστατικό κίνημα. Σημαίνει ακόμα να κατέχει πάντα την ηγετική θέση ολόκληρου του κινήματος, θέση που το κόμμα την κερδίζει όχι με τη βία αλλά με την εξουσία που αντλεί από τη μεγάλη ενεργητικότητά του, την ικανότητα, την πείρα και την ευελιξία του.

10. Για να διασφαλίσει ένα κομουνιστικό κόμμα ότι τα μέλη του είναι πραγματικά δραστήρια, πρέπει να απαιτεί να διαθέτουν όλο το χρόνο και την ενέργειά τους στη δουλειά του κόμματος. Τότε θα έχει πράγματι δραστήρια μέλη. Εξάλλου, η συμμετοχή στο κομουνιστικό κόμμα με την ιδιότητα του μέλους, συνεπάγεται, προφανώς μαζί με τη δέσμευση στις κομουνιστικές ιδέες, την τυπική εγγραφή (της οποίας προηγείται σε αρκετές περιπτώσεις μια περίοδος δοκιμής), την τακτική πληρωμή της εισφοράς μέλους, τη συνδρομή στην εφημερίδα του κόμματος, κ.λπ. Η σημαντικότερη, όμως, προϋπόθεση για να είναι κανείς μέλος είναι η συμμετοχή του, σε καθημερινή βάση, στη δουλειά του κόμματος.

11. Για τη διεκπεραίωση της καθημερινής δουλειάς, θα πρέπει το κάθε μέλος του κόμματος να *ανήκει σε μια μικρότερη ομάδα εργασίας*: σε μια επιτροπή, μια αντιπροσωπία, ένα συμβούλιο, μια ομάδα, μια φράξια ή έναν πυρήνα. Μόνο μ' αυτόν τον τρόπο η δουλειά του κόμματος μπορεί να κατανέμεται, να πραγματοποιείται και να ελέγχεται σωστά.

Είναι αυτονόητο ότι τα μέλη πρέπει να συμμετέχουν στις γενικές συγκεντρώσεις των τοπικών τους οργανώσεων. Δεν είναι συνετό, σε συνθήκες νομιμότητας, να προσπαθούμε να υποκαθιστούμε αυτές τις γενικές συγκεντρώσεις με συναντήσεις των τοπικών αντιπροσώπων. Αντίθετα, *όλα* τα μέλη του κόμματος πρέπει να παρακολουθούν τακτικά αυτές τις συγκεντρώσεις. Αυτό, όμως, σε καμιά περίπτωση δεν αρκεί. Η σωστή προετοιμασία αυτών των συγκεντρώσεων και η παρέμβαση στις συναντήσεις των εργατών, στις διαδηλώσεις και στις μαζικές δράσεις προϋποθέτει δουλειά που πρέπει να γίνει από μικρότερες ομάδες ή από συντρόφους εξουσιοδοτημένους γι' αυτόν τον σκοπό. Η τεράστια ποσότητα δουλειάς που πρέπει να γίνει δεν μπορεί να εξεταστεί προσεκτικά και να οργανωθεί σωστά, παρά μόνο από μικρές ομάδες. Χωρίς αυτή τη διαίρεση όλων των μελών σε πολλές μικρές εργατικές ομάδες και χωρίς την καθημερινή συμμετοχή στη δουλειά του κόμματος, ακόμα και οι πιο μαχητικές προσπάθειες της εργατικής τάξης να προχωρήσει τον ταξικό αγώνα, δεν θα οδηγήσουν πουθενά και η αναγκαία συγκέντρωση όλων των επαναστατικών προλεταριακών δυνάμεων, γύρω από ένα ενιαίο και ισχυρό κομουνιστικό κόμμα, θα είναι αδύνατη.

12. Πρέπει να συγκροτηθούν κομουνιστικούς πυρήνες για την καθημερινή δου-

λειά στους διάφορους τομείς δραστηριότητας του κόμματος: για τη αγκιτάτσια από πόρτα σε πόρτα, για τα σχολεία που οργανώνει το κόμμα, για τη μελέτη του τύπου, για τις υπηρεσίες πληροφόρησης, για τη δουλειά επικοινωνίας, κ.λπ.

Οι κομουνιστικοί πυρήνες είναι βασικές μονάδες εκτέλεσης της καθημερινής κομουνιστικής δουλειάς του κόμματος στα εργοστάσια, τα συνδικάτα, τους εργατικούς συνεταιρισμούς, τα στρατιωτικά αποσπάσματα, κ.λπ. — παντού όπου υπάρχουν λίγα ή πολλά μέλη ή υποψήφια κομματικά μέλη. Όταν ο αριθμός των μελών σε ένα εργοστάσιο, ένα συνδικάτο κ.λπ. είναι μεγάλος, οργανώνονται φράξιες που η δουλειά τους επιβλέπεται από τον κομουνιστικό πυρήνα.

Είτε θα χρειαστεί να συγκροτηθεί μία ευρύτερη αντιπολιτευτική φράξια είτε απλώς θα συμμετάσχουν στη δουλειά μιας φράξιας που ήδη υπάρχει, οι κομουνιστές πρέπει να έχουν στόχο να κατακτήσουν την ηγεσία της μέσω της δουλειάς του δικού τους πυρήνα.

Το ζήτημα αν ένας κομουνιστικός πυρήνας πρέπει να δηλώσει ανοιχτά την προσχώρησή του στο κόμμα, είναι κάτι που πρέπει να αποφασιστεί ξεχωριστά για κάθε περίπτωση, μετά από προσεκτική εξέταση και ανάλυση των κινδύνων και των πλεονεκτημάτων κάθε πιθανής επιλογής δράσης.

13. Η εισαγωγή της γενικής υποχρέωσης για δουλειά και η οργάνωση μικρών ομάδων εργασίας είναι ιδιαίτερα δύσκολη στα μαζικά κομουνιστικά κόμματα. Ένα τέτοιο έργο δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσα σε μια νύχτα. *Απαιτείται μεγάλη υπομονή, διπλωματικότητα και ενεργητικότητα.*

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό η αναδιοργάνωση να πραγματοποιηθεί πολύ προσεκτικά, από την αρχή, και αφού προηγηθεί μια γενική συζήτηση πάνω σε αυτό το ζήτημα. Θα ήταν βέβαια πολύ εύκολο απλά να μοιράσει κανείς τα μέλη μιας οργάνωσης σε μικρές ομάδες και πυρήνες, σύμφωνα με ένα τυπικό σχέδιο και να απαιτήσει από αυτούς να πάρουν μέρος στην καθημερινή δουλειά του κόμματος. Ένα τέτοιο ξεκίνημα, όμως, θα ήταν χειρότερο από το να μην υπάρξει κανένα ξεκίνημα, καθώς σύντομα θα προκαλούσε τη δυσαρέσκεια και την απογοήτευση των μελών για τη νέα μέθοδο εργασίας.

Η σύσταση που κάνουμε για το συγκεκριμένο ζήτημα είναι το ηγετικό όργανο του κόμματος να οργανώσει μια λεπτομερή προκαταρτική συζήτηση με εκείνα τα μέλη του κόμματος που εκτός από αφοσιωμένοι και έντιμοι κομουνιστές, είναι και ικανοί οργανωτές και γνωρίζουν καλά τη γενική κατάσταση του εργατικού κινήματος στα βασικά κέντρα της χώρας. Με βάση τα ευρήματά του, το ηγετικό όργανο του κόμματος μπορεί να προσδιορίσει αναλυτικά τις βασικές αρχές του νέου τρόπου δουλειάς. Στη συνέχεια, οι καθοδηγητές και οι οργανωτές ή οι επιτροπές οργάνωσης θα πρέπει να προετοιμάσουν το σχέδιο δουλειάς σε τοπικό επίπεδο, να επιλέξουν τους καταρχήν επικεφαλείς των ομάδων και να ξεκινήσουν την καμπάνια. Ύστερα, πρέπει να ανατεθούν στις οργανώσεις, στις ομάδες εργασίας, στους πυρήνες και στα διάφορα μέλη συγκεκριμένα καθήκοντα που να είναι κατάλληλα, χρήσιμα και μέσα στα πλαίσια των δυνατοτήτων τους. Αν χρειαστεί, θα πρέπει το κόμμα να δείξει στην πράξη με ποιο τρόπο πρέπει να διεξάγεται η δουλειά. Σε αυτή την περίπτωση, είναι σημαντικό η προσοχή να επικεντρώνεται στα λάθη που πρέπει ιδιαίτερα να αποφευχθούν.

14. Η αναδιοργάνωση πρέπει προχωράει βήμα βήμα. Οι τοπικές οργανώσεις δεν

πρέπει να βιάζονται να συγκροτήσουν πολλούς καινούργιους πυρήνες και ομάδες εργασίας, αμέσως. Πρέπει να επιτραπεί στα μέλη του κόμματος να διαπιστώσουν, μέσα από την εμπειρία τους, ότι οι πυρήνες που δημιουργήθηκαν σε διάφορα μεγάλα εργοστάσια και συνδικάτα λειτουργούν σωστά και ότι στους άλλους τομείς δράσης του κόμματος, οι ομάδες εργασίας που έχουν να κάνουν με την πληροφόρηση, τις επικοινωνίες, την πόρτα πόρτα προπαγάνδα, το κίνημα των γυναικών, τη διανομή εφημερίδων, τους ανέργους, κ.λπ. έχουν ήδη συγκροτηθεί και, λίγο πολύ, εδραιωθεί. Πάντως, οι παλιές μορφές οργάνωσης δεν πρέπει να καταστρέφονται, στα τυφλά, πριν αρχίσει να διαμορφώνεται ο νέος μηχανισμός.

Όμως, η κομουνιστική οργανωτική δουλειά πρέπει, πάντοτε, να κατευθύνεται, όσο πιο σταθερά γίνεται, στο βασικό της στόχο. Αυτό θέτει μεγάλες απαιτήσεις, όχι μόνο σε κάθε νόμιμο κόμμα, αλλά και σε κάθε παράνομο. Έως ότου εδραιωθεί ένα πλατύ δίκτυο κομουνιστικών ομάδων, πυρήνων, φραξιών και ομάδων εργασίας σε όλα τα κέντρα της προλεταριακής μαζικής πάλης, έως ότου το κόμμα γίνει δυνατό και σίγουρο για τους στόχους του και έως ότου όλα τα μέλη του συμμετάσχουν στην καθημερινή επαναστατική δουλειά αποδεχόμενα αυτή τη συμμετοχή σαν συνηθισμένη πρακτική, το κόμμα δεν πρέπει να χαλαρώσει την οργανωτική του δουλειά.

15. Τα ηγετικά όργανα του κόμματος οφείλουν να ελέγχουν διαρκώς και αυστηρά αυτή τη βασική οργανωτική δουλειά και να την καθοδηγούν με συνέπεια. Αυτό απαιτεί πολύ μεγάλη προσπάθεια από τους συντρόφους που καθοδηγούν τα κομματικά όργανα. Η ηγεσία του κομουνιστικού κόμματος είναι υπεύθυνη όχι μόνο να διασφαλίζει ότι όλοι οι σύντροφοι έχουν αναλάβει κάποια δουλειά, αλλά και να βοηθάει και να καθοδηγεί συστηματικά αυτή τη δουλειά γνωρίζοντας από κοντά τα σχετικά θέματα. Τα ηγετικά όργανα του κόμματος πρέπει να γνωρίζουν τις συγκεκριμένες συνθήκες δράσης και να προσέχουν να μην γίνουν λάθη. Πρέπει να χρησιμοποιούν την πείρα και τις γνώσεις τους για να βελτιώνουν τις μεθόδους δουλειάς χωρίς ποτέ να τους διαφεύγει ο σκοπός του αγώνα.

16. Όλη η δουλειά του κόμματος είναι ο πρακτικός και θεωρητικός αγώνας ή η προετοιμασία αυτού του αγώνα. Η εξειδίκευση αυτής της εργασίας οργανώθηκε, ως τώρα, με τρόπο που δεν ήταν καθόλου ικανοποιητικός. Υπάρχουν ολόκληροι τομείς πολύ σημαντικής εργασίας στους οποίους αν έχει γίνει κάτι, έγινε εντελώς τυχαία. Ένα παράδειγμα είναι ο ιδιαίτερος αγώνας των νόμιμων κομμάτων εναντίον της πολιτικής αστυνομίας. Ένα άλλο είναι η εκπαίδευση των συντρόφων του κόμματος, η οποία γίνεται κατά κανόνα χωρίς μέθοδο και τόσο επιπόλαια που μεγάλα στρώματα των μελών του κόμματος αγνοούν τις περισσότερες σημαντικές αποφάσεις του κόμματος — ακόμα και το πρόγραμμα του κόμματος, και τις αποφάσεις της Κομουνιστικής Διεθνούς. Όλες οι οργανώσεις και όλες οι ομάδες εργασίας του κόμματος πρέπει να διαπαιδαγωγούν τα μέλη τους, σε τακτική και συστηματική βάση, ώστε να γίνει δυνατό ένα ανώτερο επίπεδο εξειδίκευσης.

17. Ένα από τα καθήκοντα της κομουνιστικής οργάνωσης είναι οι απολογισμοί. Είναι κάτι που πρέπει να γίνεται από όλες τις οργανώσεις και τα όργανα του κόμματος, καθώς και από το κάθε ξεχωριστό μέλος. Οι τακτικοί απολογισμοί πρέπει να γίνονται σε τακτά χρονικά διαστήματα ενώ οι ειδικοί απολογισμοί πρέπει να γίνονται μετά την πραγματοποίηση ειδικών αποστολών. Είναι επιπλέον σημαντικό οι απολογισμοί να παρουσιάζονται συστηματικά και να γίνουν μια σταθερά ριζωμένη πρά-

δοση του κομουνιστικού κινήματος.

18. Το κόμμα κάνει ένα τρίμηνο απολογισμό της δραστηριότητάς του στην ηγεσία της Κομουνιστικής Διεθνούς. Κάθε οργάνωση του κόμματος πρέπει να παρουσιάζει τον απολογισμό της στην αμέσως ανώτερη επιτροπή (για παράδειγμα, οι τοπικές οργανώσεις να παρουσιάζουν μηνιαίους απολογισμούς στην αντίστοιχη περιφερειακή επιτροπή του κόμματος).

Κάθε πυρήνας, φράξια ή ομάδα εργασίας πρέπει να παρουσιάζει έναν απολογισμό στο όργανο του κόμματος που την επιβλέπει. Όλα τα μέλη πρέπει να κάνουν τον απολογισμό τους για την εξέλιξη της δουλειάς τους, περίπου μια φορά την εβδομάδα, στον πυρήνα ή στην ομάδα εργασίας που ανήκουν ή στο όργανο του κόμματος αν τους ανέθεσε συγκεκριμένη αποστολή.

Απολογισμοί πρέπει να γίνονται με την πρώτη ευκαιρία. Μπορούν να γίνονται προφορικά, εκτός κι αν το κόμμα ή ένα όργανο του κόμματος ζητήσουν γραπτό απολογισμό. Οι απολογισμοί πρέπει να είναι συνοπτικοί και ακριβείς. Το άτομο που τους παραλαβαίνει είναι υπεύθυνο να διαφυλάξει τις πληροφορίες που δεν πρέπει να δημοσιοποιηθούν και να διασφαλίσει ότι οι απολογισμοί θα μεταβιβαστούν, χωρίς καθυστέρηση, στο σχετικό καθοδηγητικό όργανο του κόμματος.

19. Είναι αυτονόητο ότι αυτοί οι κομματικοί απολογισμοί δεν πρέπει να περιορίζονται απλώς στη δραστηριότητα του συντάκτη τους. Πρέπει να αναφέρουν και κάθε παρατήρηση που έγινε στη διάρκεια της πολιτικής δουλειάς και που έχει σχέση με τον αγώνα, ιδίως αν μπορεί να οδηγήσει σε αλλαγές ή βελτιώσεις της δράσης στο μέλλον. Τα μέλη του κόμματος πρέπει να προτείνουν με ποιο τρόπο μπορούν να ξεπεραστούν οι αδυναμίες που παρουσιάστηκαν στη διάρκεια της πολιτικής τους δουλειάς. Όλοι οι πυρήνες, οι φράξιες και οι ομάδες εργασίας πρέπει να συζητούν τους απολογισμούς που τους παρουσιάζονται, καθώς και αυτούς που συντάσσονται απ' αυτούς. Η συζήτηση των απολογισμών πρέπει να γίνει συνηθισμένη πρακτική.

Οι πυρήνες και οι ομάδες εργασίας πρέπει να φροντίζουν ώστε τα μέλη, ατομικά ή σε ομάδες, να εξετάζουν και να αναφέρουν τη δραστηριότητα των αντίπαλων οργανώσεων, ιδιαίτερα των μικροαστικών εργατικών οργανώσεων και των «σοσιαλιστικών» κομμάτων.

IV. Για την προπαγάνδα και τη αγκιτάτσια

20. Την περίοδο που προηγείται της ανοιχτής επαναστατικής εξέγερσης, η επαναστατική προπαγάνδα και αγκιτάτσια είναι ένα από τα σπουδαιότερα καθήκοντά μας. Στο μεγαλύτερο μέρος της, ωστόσο, αυτή η δουλειά εξακολουθεί να προετοιμάζεται και να διεξάγεται με τον παλιό τυπικό τρόπο και να περιορίζεται σε περιστασιακές παρεμβάσεις σε μαζικές συγκεντρώσεις χωρίς να δίνεται ιδιαίτερη φροντίδα στο συγκεκριμένο επαναστατικό περιεχόμενο των ομιλιών και των φυλλαδίων.

Η κομουνιστική προπαγάνδα και αγκιτάτσια πρέπει να ριζώνουν στο προλεταριακό περιβάλλον. Πρέπει να πηγάζουν από τη πραγματική ζωή των εργατών, τα κοινά συμφέροντα και τις φιλοδοξίες τους και πάνω από όλα, από τους κοινούς αγώνες τους.

Η πιο σημαντική πλευρά της κομουνιστικής προπαγάνδας είναι το επαναστατικό

της περιεχόμενο. Τα συνθήματα και οι θέσεις που παίρνουμε σε συγκεκριμένα ζητήματα, στις διάφορες καταστάσεις, πρέπει πάντοτε να εξετάζονται προσεκτικά. Για να μπορούν τα κομουνιστικά κόμματα να υιοθετούν πάντοτε τη σωστή θέση, σε κάθε ζήτημα, πρέπει να παρέχεται πλήρης και συνεχής διαπαιδαγώγηση τόσο στους ειδικούς προπαγανδιστές και αγκιτάτορες, όσο και σ' όλα τα μέλη του κόμματος.

21. Οι κύριες μορφές της κομουνιστικής προπαγάνδας και αγκιτάτσιας είναι: οι προσωπικές προφορικές συζητήσεις, η συμμετοχή στο συνδικαλιστικό και πολιτικό κίνημα των εργατών καθώς και ο τύπος και τα έντυπα του κόμματος. Κάθε μέλος ενός νόμιμου ή παράνομου κόμματος πρέπει με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, να συμμετέχει τακτικά σ' αυτήν τη δραστηριότητα.

Η προπαγάνδα σε προσωπικό επίπεδο πρέπει να παίρνει, κατά κύριο λόγο, τη μορφή της αγκιτάτσιας από πόρτα σε πόρτα, που ανατίθεται σε ομάδες συγκροτημένες ειδικά γι' αυτόν τον σκοπό. Στις περιοχές που η τοπική οργάνωση του κόμματος έχει κάποια επιρροή, πρέπει να γίνονται επισκέψεις σε όλα τα σπίτια. Στις μεγάλες πόλεις, μπορεί πολλές φορές να έχει καλά αποτελέσματα η προπαγάνδα στο δρόμο, ειδικά οργανωμένη με τοιχοκολλήσεις και με προκηρύξεις. Στα εργοστάσια και τα γραφεία πρέπει να γίνεται καλά οργανωμένη προσωπική αγκιτάτσια, από τους πυρήνες ή τις φράξιες, και να συνοδεύεται από διανομή εντύπων.

Στη χώρες όπου ο πληθυσμός περιλαμβάνει εθνικές μειονότητες, το κόμμα πρέπει να φροντίζει να δίνεται όλη η απαιτούμενη προσοχή στην προπαγάνδα και τη αγκιτάτσια στα προλεταριακά στρώματα αυτών των μειονοτήτων. Δεν χρειάζεται να πούμε ότι η αγκιτάτσια και η προπαγάνδα πρέπει να γίνονται στη γλώσσα των αντίστοιχων εθνικών μειονοτήτων και ότι πρέπει να συγκροτηθούν τα κατάλληλα κομματικά όργανα γι' αυτόν τον σκοπό.

22. Στις καπιταλιστικές χώρες όπου η μεγάλη πλειοψηφία του προλεταριάτου εξακολουθεί να στερείται επαναστατικής συνείδησης, πρέπει να αναζητούμε διαρκώς πιο αποτελεσματικές μεθόδους δράσης. Η προπαγάνδα πρέπει να προσαρμόζεται στο επίπεδο κατανόησης των εργατών που δεν είναι ακόμα επαναστάτες αλλά αρχίζουν να ριζοσπαστικοποιούνται, και πρέπει να κάνει το επαναστατικό κίνημα κατανοητό και προσιτό σ' αυτούς. Η κομουνιστική προπαγάνδα και τα κομουνιστικά συνθήματα πρέπει να είναι ικανά, ανεξάρτητα από τις καταστάσεις, να ενθαρρύνουν τις δειλές και υποσυνείδητες επιδιώξεις —που εξακολουθούν να επηρεάζονται από την αστική ιδεολογία αλλά παρόλα αυτά είναι επαναστατικές— που αναπτύσσει το προλεταριάτο στην πάλη του ενάντια στις αστικές παραδόσεις.

Ταυτόχρονα η κομουνιστική προπαγάνδα δεν πρέπει να περιορίζεται στις τωρινές απαιτήσεις και ελπίδες (που είναι περιορισμένες και ασαφείς) των προλεταριακών μαζών. Με βάση αυτές τις απαιτήσεις και αυτές τις ελπίδες μπορούμε να οικοδομήσουμε και να αναπτύξουμε την επιρροή μας και να κάνουμε το προλεταριάτο να κατανοήσει και να συμπαθήσει τον κομουνισμό.

23. Η κομουνιστική αγκιτάτσια μέσα στις προλεταριακές μάζες πρέπει να διεξάγεται με τέτοιο τρόπο ώστε οι αγωνιστές προλετάριοι να αναγνωρίζουν ότι η κομουνιστική μας οργάνωση είναι θαρραλέα και διορατική, και αποτελεί την αφοσιωμένη και ενεργητική ηγεσία του εργατικού κινήματος

Για να κερδίσουν αυτή την αναγνώριση, οι κομουνιστές πρέπει να συμμετέχουν σε *όλους τους καθημερινούς αγώνες και σε όλα τα κινήματα της εργατικής τάξης, και*

να υπερασπίζονται τους εργάτες σε όλες τις συγκρούσεις τους με τους καπιταλιστές πάνω στο ζήτημα των ωρών εργασίας, των μισθών, των συνθηκών δουλειάς, κ.λπ. Οι κομουνιστές οφείλουν να μελετήσουν προσεκτικά τις συνθήκες μέσα στις οποίες ζουν οι εργάτες. Πρέπει να βοηθούν τους εργάτες να καταλάβουν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν και να εστιάζουν την προσοχή τους στις πιο κατάφωρες παραβιάσεις των δικαιωμάτων τους. Πρέπει να τους βοηθάνε να διατυπώνουν ακριβή και πρακτικά αιτήματα, να τροφοδοτούν την ταξική αλληλεγγύη καθώς και την κατανόηση των κοινών συμφερόντων και του κοινού σκοπού που έχουν σαν μέλη της εργατικής τάξης ενός έθνους, που αποτελεί, με τη σειρά της, τμήμα του παγκόσμιου στρατού του προλεταριάτου.

Μόνο μέσα απ' αυτήν την καθημερινή δουλειά των απλών μελών του και μέσα από την συνεχή και πλήρη δέσμευσή του να συμμετέχει σε όλους τους αγώνες του προλεταριάτου, θα μπορέσει το κόμμα να γίνει ένα πραγματικά *κομουνιστικό* κόμμα. Μόνο με αυτόν τον τρόπο θα ξεχωρίσει από τα ξεπερασμένα Σοσιαλιστικά Κόμματα, που η δράση τους περιορίζεται στην αφηρημένη προπαγάνδα, τη στρατολόγηση, τη συζήτηση για μεταρρυθμίσεις και την εκμετάλλευση των «δυνατοτήτων» που παρέχει το κοινοβούλιο. Η συνειδητή και με αρχές συμμετοχή όλων των μελών του κόμματος στους καθημερινούς αγώνες και συγκρούσεις ανάμεσα στους εκμεταλλευόμενους και τους εκμεταλλευτές, αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση όχι μόνο για την κατάκτηση της εξουσίας αλλά και, ακόμη περισσότερο, για την πραγματοποίηση της δικτατορίας του προλεταριάτου. Μόνο μπαίνοντας επικεφαλής των εργατικών μαζών στο καθημερινό αγώνα ενάντια στις επιθέσεις του κεφαλαίου, θα μπορέσει το κομουνιστικό κόμμα να αποτελέσει την πρωτοπορία της εργατικής τάξης (μαθαίνοντας στην πράξη να καθοδηγεί το προλεταριάτο) και να προετοιμαστεί για την τελική ανατροπή της αστικής τάξης.

24. Οι κομουνιστές διαπράττουν *σοβαρότατο λάθος* αν παρακολουθούν *παθητικά*, αντιμετωπίζουν με περιφρόνηση ή αντιτίθενται στον καθημερινό αγώνα των εργατών για μικρές βελτιώσεις των συνθηκών ζωής τους, με τη δικαιολογία ότι διαθέτουν ένα κομουνιστικό πρόγραμμα και ότι ο τελικός στόχος τους είναι ο ένοπλος επαναστατικός αγώνας. Όσο περιορισμένες και μετριοπαθείς κι αν είναι οι διεκδικήσεις για τις οποίες είναι πρόθυμοι να παλέψουν οι εργάτες, δεν αποτελούν δικαιολογία για να μη συμμετέχουν οι κομουνιστές στον αγώνα. Η αγκιτάτσια μας δεν πρέπει να δίνει την εντύπωση ότι εμείς οι κομουνιστές υποκινούμε απεργίες μόνο και μόνο για να τις υποκινούμε ή ότι εγκρίνουμε κάθε είδους απερίσκεπτη δράση. Αντίθετα, πρέπει μέσα στους αγωνιστές εργάτες να κερδίσουμε τη φήμη των πιο πολύτιμων συμμαχητών.

25. Οι κομουνιστικοί πυρήνες και φράξιες μέσα στο συνδικαλιστικό κίνημα, συχνά αποδείχτηκαν στην πράξη ανίκανοι να αντεπεξέλθουν ακόμα και στα πιο απλά, άμεσα καθήκοντά τους. Είναι πολύ εύκολο αλλά εντελώς ανώφελο, να μην κάνει κανείς τίποτα άλλο παρά να διακηρύττει πάντα τις γενικές αρχές του κομουνισμού και εν συνεχεία, όταν τεθούν συγκεκριμένα ζητήματα, να υιοθετεί την αρνητική στάση του χυδαίου συνδικαλισμού. Με τέτοιες πράξεις δεν κάνουμε τίποτα άλλο παρά να διευκολύνουμε το παιχνίδι των ηγετών της αντεργατικής Συνδικαλιστικής Διεθνούς του Άμστερνταμ.

Η μελέτη του πραγματικού περιεχομένου του κάθε ζητήματος είναι εκείνη που

πρέπει να καθορίζει την επαναστατική θέση των κομουνιστών. Αντί, για παράδειγμα, να μένουν ικανοποιημένοι με τη θεωρητική και σύμφωνη με τις τους αρχές αντίθεση προς κάθε συμφωνία για τους μισθούς, οι κομουνιστές θα πρέπει να αντιπαλεύουν τους όρους των συμβάσεων που προτείνονται από τους ηγέτες του Άμστερνταμ. Πρέπει να καταδικάζουμε και να αντιμαχόμαστε, αποφασιστικά, κάθε τι που εμποδίζει την προλεταριακή μαχητικότητα. Και, όπως είναι γνωστό, οι καπιταλιστές και οι συνεργοί τους του Άμστερνταμ, προσπαθούν να χρησιμοποιήσουν τις μισθολογικές συμβάσεις για να δέσουν τα χέρια των αγωνιστών εργατών. Αποτελεί, ξεκάθαρα, καθήκον των κομουνιστών να το εξηγήσουν στους εργάτες. Κατά κανόνα, ωστόσο, οι κομουνιστές μπορούν να ξεσκεπάσουν πιο αποτελεσματικά τους καπιταλιστές, αντιπροτείνοντας μια σύμβαση μισθών που να μη δεσμεύει τους εργάτες [μια συμφωνία ή σύμβαση που να μην είναι δεσμευτική για την δράση των εργαζομένων δηλαδή να απαγορεύει τις απεργίες ή διαδηλώσεις π.χ. είτε αν αυξηθεί ο πληθωρισμός περισσότερο απ' ότι αναφέρεται στην σύμβαση είτε αν χειροτερεύσει η ανεργία και οι εργάτες θέλουν να αγωνιστούν γι' αυτό το ζήτημα είτε αν αλλάξουν οι συνθήκες και γίνουν επαναστατικές κ.λπ.].

Η ίδια στάση μπορεί να τηρηθεί, για παράδειγμα, και στην περίπτωση των ταμείων αλληλοβοήθειας ή άλλων *οργανώσεων αλληλοβοήθειας* του συνδικαλιστικού κινήματος. Η συγκέντρωση πόρων για τη διεξαγωγή των αγώνων, καθώς και η συγκέντρωση χρημάτων για τη στήριξη των απεργών είναι, αυτές καθαυτές, πράξεις εξαιρετικά πολύτιμες. Θα ήταν λάθος να αντιτασσόμαστε, λόγω αρχών, στη συγκέντρωση τέτοιων πόρων. Δεν είναι αυτές καθαυτές οι μέθοδοι αγώνα, αλλά ο τρόπος που εφαρμόζονται καθώς και η χρήση από τους ηγέτες του Άμστερνταμ των συγκεντρωμένων χρημάτων, που έρχονται σε αντίθεση με τα επαναστατικά ταξικά συμφέροντα των εργατών.

Όσο για τα προγράμματα επιδομάτων ασθενείας, κ.λπ., οι κομουνιστές θα μπορούσαν, για παράδειγμα, να απαιτήσουν την κατάργηση του συστήματος των ιδιωτικών εισφορών [δηλαδή της ιδιωτικής-ατομικής ασφάλισης] καθώς και όλων των μέτρων που περιορίζουν το εθελοντικό σύστημα αλληλοβοήθειας [δηλαδή της κοινωνικής και συλλογικής ασφάλισης]. Αν κάποια μέλη του ιδιωτικού συστήματος ασφάλισης απέναντι στην ασθένεια, εξακολουθούν να θέλουν να διασφαλίζονται μ' αυτήν την μέθοδο, δεν θα πρέπει να τους το απαγορέψουμε νέτα σκέτα γιατί έτσι υπάρχει ο κίνδυνος να παρεξηγήσουν τον λόγο για τον οποίον κάνουμε κάτι τέτοιο. Θα πρέπει πρώτα να διεξάγουμε μια εντατική προπαγάνδα σε προσωπικό επίπεδο, προκειμένου να απαλλάξουμε αυτά τα μέλη από τις μικροαστικές τους βλέψεις.

26. Στον αγώνα ενάντια στους σοσιαλδημοκράτες και μικροαστούς ηγέτες των συνδικάτων και των διαφόρων εργατικών κομμάτων, δεν υπάρχει ελπίδα να πετύχουμε τίποτα με την πειθώ. Ο αγώνας εναντίον τους πρέπει να οργανωθεί με μεγάλη επιμονή. Δεν μπορεί, ωστόσο, να έχει επιτυχία παρά μόνο αν τους στερήσουμε από τους οπαδούς τους και αν δείξουμε στους εργάτες τον πραγματικό ρόλο που παίζουν οι σοσιαλπροδότες ηγέτες τους οι οποίοι βρίσκονται υπό τας διαταγάς των καπιταλιστών. Πρέπει, λοιπόν, όταν παρουσιαστεί η ευκαιρία, να φέρουμε αυτούς τους ηγέτες σε τέτοια θέση που να αναγκαστούν να δείξουν το πραγματικό τους πρόσωπο. Στη συνέχεια, μπορούμε να ξεκινήσουμε μια αποφασιστική επίθεση εναντίον τους.

Δεν αρκεί σε καμιά περίπτωση να κολλάμε απλώς την ετικέτα του «προδότη» στους ηγέτες του Άμστερνταμ. Πρέπει διαρκώς να χρησιμοποιούμε παραδείγματα μέσα από την πρακτική, που να δείχνουν πως ξεπουλούν τους εργάτες. Η δράση τους στα συνδικάτα, στο Διεθνή Οργανισμό Εργασίας της Κοινωνίας των Εθνών, στα αστικά υπουργεία και στις αστικές διοικήσεις, οι δεξιές ομιλίες που εκφωνούν στα συνέδρια και στο κοινοβούλιο, οι αντιλήψεις που εκφράζουν στα πολυάριθμα καθησυχαστικά άρθρα τους, σε εκατοντάδες εφημερίδες, και ιδιαίτερα η διστακτικότητα και η απροθυμία που δείχνουν στο να προετοιμάσουν και να διεξάγουν ακόμα και την παραμικρή καμπάνια για αυξήσεις στους μισθούς και για βελτίωση των συνθηκών εργασίας — όλα αυτά προσφέρουν καθημερινά την ευκαιρία στους κομουνιστές να αποκαλύπτουν, με απλά διατυπωμένες προτάσεις και αποφάσεις καθώς και με σταράτα λόγια, την αναξιόπιστη και δεξιά δράση των ηγετών του Άμστερνταμ, που πράγματι αξίζουν να αποκαλούνται «προδότες».

Οι πυρήνες και οι φράξιες πρέπει να διεξάγουν έναν συστηματικό πρακτικό αγώνα. Οι κομουνιστές δεν πρέπει να αποθαρρύνονται και να εμποδίζονται από την κατώτερη συνδικαλιστική γραφειοκρατία η οποία έχει συχνά καλές προθέσεις αλλά καθώς δεν είναι αρκετά ισχυρή για να τις κάνει πράξη, χρησιμοποιεί τα καταστατικά και τις αποφάσεις των συνεδρίων των συνδικάτων ή τις εντολές της κεντρικής διοίκησης των συνδικάτων, σαν δικαιολογία για να αδρανεί. Οι κομουνιστές πρέπει να μένουν προσκολλημένοι στην πορεία δράσης που διάλεξαν να ακολουθήσουν και πάντα να απαιτούν από την κατώτερη γραφειοκρατία να δίνει σαφείς απαντήσεις στις ερωτήσεις τους, να λέει τι έκανε για να παραμερίσει τα εμπόδια που δυσχεραίνουν τον αγώνα και αν είναι έτοιμη, αυτή και τα μέλη των συνδικάτων της, να παλέψουν ανοιχτά για να απομακρύνουν αυτά τα εμπόδια.

27. Οι φράξιες πρέπει να προετοιμάζουν προσεκτικά και εκ των προτέρων τις παρεμβάσεις των κομουνιστών στις συγκεντρώσεις και στα συνέδρια των συνδικαλιστικών οργανώσεων. Πρέπει, για παράδειγμα, να ετοιμάζουν προσχέδια των προτάσεών τους, να ορίζουν τους ομιλητές και να προτείνουν υποψήφιους (για τις θέσεις του συνδικάτου) συντρόφους ικανούς, έμπειρους και δραστήριους.

Με τον ίδιο τρόπο, οι κομουνιστικές οργανώσεις οφείλουν μέσω των ομάδων αγκιτάτσιας, να προετοιμάζουν επιμελώς τις παρεμβάσεις τους στις εργατικές συγκεντρώσεις που διοργανώνουν τα αντίπαλα κόμματα καθώς και στις εκλογικές εκδηλώσεις, στις διαδηλώσεις, στα εργατικά πολιτικά φεστιβάλ κ.λπ. Όταν πρόκειται για ανοιχτές εργατικές συγκεντρώσεις που τις έχουν οργανώσει οι ίδιοι οι κομουνιστές, θα πρέπει μεγάλες ομάδες αγκιτατόρων, σε αναμεταξύ τους συνεργασία αν αυτό είναι δυνατόν, να δουλέψουν τόσο πριν όσο και κατά τη διάρκεια της συγκέντρωσης, σύμφωνα με το προσυμφωνημένο σχέδιο δράσης. Με αυτόν τον τρόπο, η συγκέντρωση θα έχει την μέγιστη δυνατή απήχηση.

28. Οι κομουνιστές πρέπει να μάθουν πως να προσελκύουν στη σταθερή σφαίρα επιρροής του κόμματός τους, *ανοργάνωτους* εργάτες καθώς και εργάτες που δεν έχουν διαπαιδαγωγηθεί πολιτικά. Οι πυρήνες και οι φράξιές μας πρέπει να πείσουν αυτούς τους εργάτες να ενταχθούν στα σωματεία τους και να διαβάζουν τις εφημερίδες του κόμματος. Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε και άλλες εργατικές οργανώσεις για να επεκτείνουμε την επιρροή μας: συνεταιρισμούς καταναλωτών, οργανώσεις αναπήρων πολέμου, μορφωτικούς συλλόγους και ομάδες μελέτης, αθλητικά

σωματεία, θεατρικές ομάδες, κ.λπ.). Εκεί που το κομουνιστικό κόμμα είναι υποχρεωμένο να εργάζεται παράνομα, τα μέλη του κόμματος μπορούν να πάρουν την πρωτοβουλία για την δημιουργία τέτοιων οργανώσεων —συμπεριλαμβανομένων και οργανώσεων συμπαθούντων— έξω από το κόμμα, αλλά πάντα με τη συγκατάθεση των ηγετικών οργάνων του κόμματος και κάτω από τον έλεγχό τους. Οι οργανώσεις της κομουνιστικής *νεολαίας* και των κομουνιστριών *γυναικών* μπορούν κι αυτές να οργανώνουν μαθήματα, βραδιές μελέτης, εκδρομές, φεστιβάλ, πικνίκ, κ.α., τα οποία μπορεί να προσελκύσουν το ενδιαφέρον των εργαζομένων (που προηγουμένως ήταν αδιάφοροι για την πολιτική ή για την δράση του κομουνιστικού κόμματος) και που αργότερα οι οργανώσεις θα πρέπει να δημιουργήσουν σταθερούς δεσμούς με αυτούς τους εργαζόμενους και να τους προσελκύσουν για να συμμετάσχουν σε δουλειά χρήσιμη για το κόμμα (διανομή φυλλαδίων, κομματικών εντύπων, κ.λπ.). Αυτοί οι εργαζόμενοι, με την ενεργητική συμμετοχή τους στο κίνημα, θα μπορέσουν πιο εύκολα να απαλλαγούν από τις μικροαστικές τους συμπεριφορές.

29. Οι κομουνιστές για να κερδίσουν τα *μισοπρολεταριακά στρώματα* του ενεργού πληθυσμού με το μέρος του επαναστατικού προλεταριάτου, πρέπει να χρησιμοποιήσουν τις συγκρούσεις αυτών των στρωμάτων με τους μεγαλογαιοκτήμονες, τους καπιταλιστές και το καπιταλιστικό κράτος και, μέσα από μια διαρκή προπαγανδιστική καμπάνια, να εξαφανίσουν τη δυσπιστία που έχουν αυτά τα ενδιάμεσα στρώματα προς την προλεταριακή επανάσταση. Αυτό μπορεί να είναι ένα μακροπρόθεσμο σχέδιο. Τα μισοπρολεταριακά στρώματα μπορεί να αποκτήσουν μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στο κομουνιστικό κίνημα, αν το κόμμα δείξει ενδιαφέρον και συμμεριστεί τις καθημερινές τους ανάγκες και, χωρίς να ζητά ανταλλάγματα, τους προσφέρει πληροφορίες και βοήθεια για να ξεπεράσουν τις δυσκολίες —που μπορεί αυτές καθ' αυτές να είναι μικρές αλλά και που δεν θα μπορούσαν να τις ξεπεράσουν διαφορετικά— και αν ταυτόχρονα τα προσελκύσει σε ειδικές ενώσεις, σχεδιασμένες για να προάγουν την εκπαίδευσή τους. Οι κομουνιστές πρέπει να δουλεύουν προσεκτικά αλλά δεν πρέπει να χαλαρώνουν ποτέ τις προσπάθειές τους για να αντικρούσουν την επιρροή εκείνων των οργανώσεων και των ατόμων που εχθρεύονται μεν τον κομουνισμό αλλά απολαμβάνουν δε το σεβασμό των φτωχών αγροτών, των οικιακών βοηθών και των υπόλοιπων μισοπρολεταριακών στοιχείων της περιοχής. Οι κομουνιστές πρέπει να τους δείχνουν ότι οι εχθροί που είναι δίπλα τους (και που είναι γνωστοί στους εργαζόμενους, από την ίδια τους την πείρα, σαν εκμεταλλευτές) είναι ταυτόχρονα και εκπρόσωποι ολόκληρου του εγκληματικού καπιταλιστικού συστήματος. Η κομουνιστική προπαγάνδα και αγκιτάτσια πρέπει να χρησιμοποιεί κάθε καθημερινό γεγονός που αποκαλύπτει την αντίφαση που υπάρχει ανάμεσα στα ιδανικά της μικροαστικής δημοκρατίας και το «κράτος δικαίου» και να την αποδεικνύει πειστικά και σε γλώσσα κατανοητή σε όλους.

Οι τοπικές οργανώσεις στην ύπαιθρο πρέπει να καταμερίζουν προσεκτικά στα μέλη τους, την προπαγάνδα από πόρτα σε πόρτα και να διασφαλίζουν ότι φτάνει σε κάθε χωριό, σε κάθε κτήμα και σε κάθε σπίτι.

30. Όσον αφορά την προπαγάνδα στο στρατό και το ναυτικό των καπιταλιστικών κρατών, πρέπει να αναζητήσουμε την κατάλληλη μέθοδο για κάθε χώρα. Η αντιμιλιταριστική προπαγάνδα που έχει πασιφιστικό χαρακτήρα είναι εξαιρετικά επιζήμια. Δεν κάνει τίποτα άλλο παρά να βοηθάει την αστική τάξη να αφοπλίζει το προλετα-

ριάτο. Για το προλεταριάτο είναι ζήτημα αρχής η αντίθεσή του σε όλες τις μιλιταριστικές οργανώσεις του αστικού κράτους και της αστικής τάξης και αντιμάχεται επίμονα την επιρροή τους. Παρόλα αυτά, αυτοί οι θεσμοί (στρατός, όμιλοι σκοπευτών, εθνοφρουρά, κ.λπ.) μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη στρατιωτική εκπαίδευση των εργατών στην προετοιμασία τους για τους επαναστατικούς αγώνες. Αυτό σημαίνει ότι η έντονη αγκιτάτσια δεν πρέπει να στρέφεται ενάντια στην αρχή της στρατιωτικής κατάρτισης της νεολαίας και των εργατών αλλά ενάντια στο μιλιταριστικό καθεστώς και στην αυταρχική διοίκηση των αξιωματικών. Το προλεταριάτο πρέπει να εκμεταλλευτεί, με τον πιο ενεργητικό τρόπο, κάθε ευκαιρία που του δίνεται για να χρησιμοποιήσει όπλα.

Πρέπει να γίνουν γνωστοί στους στρατιώτες οι ταξικοί ανταγωνισμοί που βρίσκονται πίσω από την αντίθεση ανάμεσα στα προνόμια των αξιωματικών και στην ανασφαλή κοινωνική θέση των απλών στρατιωτών ή την κακομεταχείρισή τους. Η αγκιτάτσια που γίνεται στους στρατιώτες πρέπει να τους κάνει σαφές ότι όλο το μέλλον τους είναι στενά δεμένο με τη μοίρα της εκμεταλλευόμενης τάξης. Σε μια περίοδο αυξανόμενης επαναστατικής αναβρασμού, η αγκιτάτσια για την δημοκρατική εκλογή από τους στρατιώτες και τους ναύτες όλων των αξιωματικών της διοίκησης και για τη δημιουργία σοβιέτ στρατιωτών μπορεί να είναι πολύ αποτελεσματική ως προς την υπονόμευση των θεμελίων της αστικής ταξικής εξουσίας.

Προσεκτική και έντονη προπαγάνδα χρειάζεται να διεξαχθεί εναντίον των ειδικών σωμάτων που χρησιμοποιεί η αστική τάξη στον ταξικό πόλεμο και ιδιαίτερα εναντίον των ένοπλων εθελοντικών συμμοριών. Οι κομουνιστές πρέπει επίσης να επιλέξουν τη σωστή στιγμή για να υποσκάψουν το ηθικό και να ενθαρρύνουν τη διάλυση των στρατιωτικών σωμάτων, εκεί που η κοινωνική σύνθεση και η συμπεριφορά των στρατευμάτων υποδηλώνει ότι μια τέτοια καμπάνια μπορεί να πετύχει. Όταν σ' αυτά τα σώματα ανήκουν όλοι στην ίδια κοινωνική τάξη, όπως για παράδειγμα τα σώματα των αξιωματικών, τότε πρέπει να τα καταγγέλλουμε μπροστά στο σύνολο του πληθυσμού έτσι ώστε, καθώς θα γίνονται το αντικείμενο του καθολικού μίσους και της καθολικής περιφρόνησης, η πειθαρχία τους να καταρρέει και η συνοχή τους να εξατμίζεται.

V. Για την οργάνωση των πολιτικών αγώνων

31. Για ένα κόμμα κομουνιστικό, δεν υπάρχει κατάσταση στην οποία να είναι αδύνατη η πολιτική δραστηριότητα. Πρέπει να αναπτυχθεί η στρατηγική και η τακτικές της οργάνωσης ώστε οι κομουνιστές να μπορέσουν να εκμεταλλευτούν, με οργανωμένο τρόπο, κάθε πολιτική και οικονομική κατάσταση και κάθε εξέλιξη.

Όσο αδύναμο κι αν είναι το κόμμα, μπορεί πάντα να μετατρέψει τα μεγάλα πολιτικά γεγονότα, ή τις μεγάλες απεργίες που συγκλονίζουν ολόκληρη την οικονομική ζωή της χώρας, προς όφελός του, οργανώνοντας και διεξάγοντας μια συστηματική και πρακτικά χρήσιμη προπαγάνδα. Εάν το κόμμα αποφασίσει να δράσει μ' αυτόν τον τρόπο, θα πρέπει όλα τα μέλη και όλα τα τμήματα του κόμματος να εμπλακούν με ενθουσιασμό σ' αυτήν την καμπάνια.

Πάνω απ' όλα, το κόμμα θα χρειαστεί να χρησιμοποιήσει όλες τις επαφές που έκανε με τη δουλειά των πυρήνων και των ομάδων εργασίας του και να οργανώσει

συγκεντρώσεις στις περιοχές όπου το πολιτικό αίσθημα ή το απεργιακό κίνημα είναι ισχυρότερο. Σε αυτές τις συγκεντρώσεις, οι ομιλητές του κόμματος πρέπει να εξηγήσουν στους συγκεντρωμένους με ποιο τρόπο τα κομουνιστικά συνθήματα θα τους επιτρέψουν να ξεπεράσουν τις δυσκολίες του αγώνα. Πρέπει να δημιουργηθούν ειδικές ομάδες εργασίας για να προετοιμάσουν, προσεκτικά και μέχρι την τελευταία λεπτομέρεια, αυτές τις συγκεντρώσεις. Αν το κόμμα δεν μπορεί να οργανώσει δικές του συγκεντρώσεις, κατάλληλοι σύντροφοι πρέπει να μιλούν στις γενικές συγκεντρώσεις των απεργών ή στις συγκεντρώσεις των πιο μαχητικών εργατών και να παίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο στη συζήτηση, τόσο από το βάθρο των ομιλητών, όσο και από το ακροατήριο.

Αν υπάρχει ελπίδα να κερδίσουμε την πλειοψηφία ή ένα μεγάλο μέρος των συγκεντρωμένων στις απόψεις μας, οι απόψεις αυτές πρέπει να διατυπωθούν σε προτάσεις και αποφάσεις σαφείς και αιτιολογημένες. Σε περίπτωση που μια τέτοια απόφαση περάσει, πρέπει να επιδιώξουμε αυτή ή άλλες παρόμοιες αποφάσεις να γίνουν δεκτές ή τουλάχιστον να υποστηριχθούν από ισχυρές μειοψηφίες σε όλες τις συγκεντρώσεις που θα γίνουν στην ίδια περιοχή ή και στις άλλες περιοχές που συμμετέχουν στο ίδιο κίνημα. Έτσι θα κατορθώσουμε να ενώσουμε τα προλεταριακά στρώματα στα οποία έχουμε κάποια επιρροή και θα τα κάνουμε να αναγνωρίσουν την ηγεσία μας.

Οι ομάδες εργασίας που παίρνουν μέρος στην προετοιμασία και την οργάνωση αυτών των συγκεντρώσεων πρέπει στη συνέχεια να συναντηθούν για να συζητήσουν τον απολογισμό που θα παρουσιάσουν στη ανώτερη επιτροπή του κόμματος, αλλά και για να συνάγουν συμπεράσματα και διδάγματα για την μελλοντική τους δράση, από την εμπειρία που απέκτησαν και τα τυχόν λάθη που έγιναν.

Ανάλογα με την κατάσταση, μπορούμε να κάνουμε γνωστά στα τμήματα των εργαζομένων που δείχνουν το μεγαλύτερο ενδιαφέρον, τα συνθήματα δράσης μας με αφίσες και μικρά φυλλάδια, ή με πιο αναλυτικά φυλλάδια που να εξηγούν τις κομουνιστικές ιδέες και να δείχνουν πώς αυτές συνδέονται με το δεδομένο πρόβλημα και με τα επίκαιρα συνθήματα. Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματική χρήση των αφισών χρειάζονται ειδικά οργανωμένες ομάδες που θα επιλέξουν τα κατάλληλα μέρη και την κατάλληλη χρονική στιγμή για να κολληθούν οι αφίσες.

Η διανομή των φυλλαδίων μέσα στο εργοστάσιο ή όπου εκτός εργοστασίου συγκεντρώνονται οι πιο μαχητικοί εργάτες —στο κέντρο της πόλης, στα σταυροδρόμια, στα γραφεία ευρέσεως εργασίας, στους σταθμούς, κ.λπ.— πρέπει να συνοδεύεται, όπου αυτό είναι δυνατόν, από μια σύντομη αλλά πειστική ομιλία που μπορεί να γίνει κατανοητή και να εκτιμηθεί από τις εργατικές μάζες που έλκονται από το κίνημα. Αναλυτικές προκηρύξεις πρέπει να μοιράζονται, όταν είναι δυνατόν, αλλά μόνο στα εργοστάσια, στις αίθουσες συγκεντρώσεων, στις πολυκατοικίες και στ' άλλα μέρη όπου περιμένουμε οι εργάτες να τις διαβάσουν προσεκτικά. Εκτός από το να κάνουν έντονη προπαγάνδα, οι κομουνιστές πρέπει παράλληλα να παρεμβαίνουν σε όλες τις συνελεύσεις των συνδικάτων και των εργοστασίων όπου συζητιούνται τα ζητήματα που διακυβεύονται. Οι ίδιοι οι σύντροφοι πρέπει να οργανώνουν συγκεντρώσεις ή να συνεργάζονται με άλλους για να τις διοργανώσουν και να παρέχουν τους κατάλληλους ομιλητές. Οι εφημερίδες του κόμματος πρέπει αφιερώνουν πολύ χώρο για τη συζήτηση αυτών των εργατικών κινημάτων καθώς και για την υπεράσπισή

τους με προσεγμένα επιχειρήματα. Το σύνολο του μηχανισμού του κόμματος πρέπει να διαθέσει ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα στο οποίο θα δουλέψει, ολόψυχα και ανεπιφύλακτα, για την προώθηση της υπόθεσης του κινήματος.

32. Οι πράξεις διαμαρτυρίας απαιτούν μια ευέλικτη και ανιδιοτελή ηγεσία που δεν ξεχνά ούτε στιγμή το στόχο της και είναι πάντοτε σε θέση να εκτιμήσει πότε η διαμαρτυρία μπορεί να κερδίσει το μέγιστο δυνατό ή πότε υπάρχουν δυνατότητες να ενταθεί η καμπάνια με την οργάνωση μαζικών στάσεων εργασίας ή ακόμα και μαζικών απεργιών. Οι αντιπολεμικές διαδηλώσεις στη διάρκεια του τελευταίου πολέμου μας δίδαξαν ότι ακόμα και όταν αυτές οι διαδηλώσεις δεν έχουν επιτυχία, ένα πραγματικό προλεταριακό, μαχητικό κόμμα, όσο μικρό κι αν είναι και όσο κι αν διώκεται από τις αρχές, δεν πρέπει να παραβλέπει τα πιεστικά και σημαντικά ζητήματα που σταδιακά σίγουρα θα αποκτήσουν μεγάλη σημασία για τις μάζες.

Οι διαδηλώσεις θα πρέπει να στηρίζονται, όσον αφορά τον κύριο όγκο τους, στα μεγάλα εργοστάσια. Οι πυρήνες και οι φράξιές μας πρέπει να προετοιμάζουν το έδαφος διεξάγοντας προφορική προπαγάνδα, μοιράζοντας φυλλάδια και δημιουργώντας μια ευνοϊκή ατμόσφαιρα για τις απόψεις τους. Τότε, η ηγετική επιτροπή του κόμματος πρέπει να συγκαλέσει μια συνάντηση των αντιπροσώπων του κόμματος στα εργοστάσια, καθώς και των ηγετικών στελεχών των πυρήνων και των φραξιών, προκειμένου να συζητήσουν και να αποφασίσουν την καλύτερη ημέρα για τη διαδήλωση, την ώρα και τον τόπο της συγκέντρωσης, τα συνθήματα, τη δημοσιότητα που χρειάζεται να δοθεί την ώρα της έναρξης και της λήξης της διαδήλωσης. Μια ομάδα ικανών εργατών του κόμματος, που έχουν πάρει σαφείς οδηγίες και έχουν οργανωτική εμπειρία, πρέπει να εποπτεύει τη διαδήλωση. Οι εργάτες που ανήκουν στο κόμμα πρέπει να τοποθετούνται σε τακτά διαστήματα, μέσα στο πλήθος των διαδηλωτών, έτσι ώστε τα μέλη του κόμματος να μπορούν να διατηρούν την επαφή μεταξύ τους και να παίρνουν τις αναγκαίες πολιτικές οδηγίες. Αν στηθεί μια τέτοια ευέλικτα και πολιτικά οργανωμένη καθοδήγηση της διαδήλωσης, υπάρχει μεγαλύτερη πιθανότητα να ακολουθήσει μια δεύτερη διαδήλωση ή να χρησιμοποιηθεί αυτή η διαδήλωση για να ξεκινήσει μια πλατιά μαζική καμπάνια.

33. Τα κομουνιστικά κόμματα που είναι ήδη αρκετά ισχυρά και διαθέτουν αρκετή μαζική στήριξη πρέπει να διεξάγουν πλατιές καμπάνιες για να εκμηδενίσουν την επιρροή που εξακολουθούν να έχουν οι σοσιαλπροδότες στην εργατική τάξη και να πείσουν την πλειοψηφία των εργατών να αποδεχτεί την κομουνιστική πολιτική καθοδήγηση. Ο τρόπος με τον οποίο θα οργανωθεί η καμπάνια εξαρτάται από την υπάρχουσα πολιτική κατάσταση και από το αν η κατάσταση της ταξικής πάλης επιτρέπει στο κομουνιστικό κόμμα να αναλάβει την ηγεσία του προλεταριάτου ή αν η περίοδος χαρακτηρίζεται από μια πρόσκαιρη στασιμότητα. Η σύνθεση του κόμματος επηρεάζει, επίσης, αποφασιστικά τις μεθόδους οργάνωσης της δράσης που υιοθετείται.

Για παράδειγμα, το Ενοποιημένο Κομουνιστικό Κόμμα της Γερμανίας που μαζικοποιήθηκε πρόσφατα, κατέφυγε στη μέθοδο του λεγόμενου «Ανοιχτού Γράμματος» για να κερδίσει στρώματα του προλεταριάτου πολύ περισσότερα απ' ότι είχε καταφέρει να κερδίσει δουλεύοντας σε μεμονωμένες περιοχές.

Για να αποκαλύψει την προδοσία των ηγετών των εργατών, σ' αυτή την περίοδο της αυξανόμενης φτωχοποίησης και των ταξικών συγκρούσεων, το Κομουνιστικό Κόμμα

απαίτησε από τα άλλα μαζικά κόμματα του προλεταριάτου να πάρουν θέση: να ξεκαθαρίσουν στο προλεταριάτο αν είναι διατεθειμένα να συνεργαστούν με το Κομουνιστικό Κόμμα στη μάχη για ένα ξεροκόμματο και ενάντια στις όλο και χειρότερες συνθήκες ζωής του προλεταριάτου, και αν είναι διατεθειμένα να ρίξουν στον αγώνα τις ισχυρές οργανώσεις που λένε ότι διαφεντεύουν.

Όπου το κομουνιστικό κόμμα αρχίζει μια τέτοια καμπάνια, πρέπει να κάνει την αναγκαία οργανωτική προετοιμασία, ώστε να έχει απήχηση στα πιο πλατιά εργατικά στρώματα. Όλα τα μέλη που βρίσκονται σε εργοστασιακές φράξιες και όλα τα συνδικαλιστικά στελέχη που είναι μέλη του κόμματος πρέπει να ετοιμάσουν προσεκτικά την παρέμβασή τους στις δημόσιες συγκεντρώσεις του εργοστασίου και του συνδικάτου και να θέσουν το ζήτημα του «Ανοιχτού Γράμματος», εξηγώντας γιατί και πώς αυτά τα «γράμματα» προάγουν τις ζωτικές και ουσιώδεις διεκδικήσεις του προλεταριάτου.

Προκηρύξεις, φεϊγβολάν κι αφίσες πρέπει με επιδεξιότητα να διανεμηθούν σ' εκείνα τα τμήματα των μαζών που βλέπουν με συμπάθεια τους στόχους του κινήματος και που οι φράξιες και οι πυρήνες μας θέλουν να κερδίσουν την υποστήριξή τους προς το «Ανοιχτό Γράμμα». Στη διάρκεια της καμπάνιας, ο τύπος του κόμματος πρέπει να έχει καθημερινά άρθρα (σύντομα ή πιο αναλυτικά) που θα παρουσιάζουν τις διάφορες πλευρές του κινήματος και τα προβλήματά του. Οι οργανώσεις πρέπει να εφοδιάζουν διαρκώς τον τύπο με τα τρέχοντα και κατάλληλα στοιχεία και να εξασφαλίζουν ότι οι συντάκτες εξακολουθούν να παρουσιάζουν την εξέλιξη του αγώνα στα φύλλα τους. Οι φράξιες του κόμματος στο Κοινοβούλιο και στα τοπικά συμβούλια πρέπει να χρησιμοποιούνται συστηματικά στον πολιτικό αγώνα. Πρέπει να αναδεικνύουν τα ζητήματα της καμπάνιας σύμφωνα με τις οδηγίες του κόμματος. Οι αποφάσεις τους στο κοινοβούλιο και στα εργοστασιακά συμβούλια πρέπει να κινούνται στην κατεύθυνση της συγκεντροποίησης των διαφόρων ενεργειών και των διαφόρων ομάδων που ασχολούνται με το ζήτημα. Οι βουλευτές πρέπει να ενεργούν και να νιώθουν σαν συνειδητά μέλη των αγωνιζόμενων μαζών, σαν εκπρόσωποί τους μέσα στο στρατόπεδο των ταξικών εχθρών τους, σαν υπεύθυνοι λειτουργοί και εργάτες του κόμματος.

Όταν η συγκεντρωμένη, οργανωμένη και συνεκτική δράση όλων των μελών του κόμματος προκαλέσει μια ολοένα αυξανόμενη επιδοκιμασία, μέσα σε μερικές βδομάδες, το κόμμα θα αντιμετωπίσει τούτο το σοβαρό ζήτημα: να οργανώσει τις μάζες που δέχτηκαν τα συνθήματά μας.

Αν το κίνημα πάρει κυρίως συνδικαλιστικό χαρακτήρα, πρέπει πρώτα από όλα να καταπιαστούμε με το να αυξήσουμε την επιρροή μας μέσα στα συνδικάτα, δίνοντας εντολή στις κομουνιστικές φράξιές μας, μετά από καλή προπαρασκευή, να επιτεθούν άμεσα εναντίον της τοπικής συνδικαλιστικής ηγεσίας με σκοπό ή να την ανατρέψουν ή να την αναγκάσουν να αναλάβει οργανωμένο αγώνα με βάση τα συνθήματα του κόμματός μας.

Εκεί όπου υπάρχουν εργοστασιακές επιτροπές, εργοστασιακά συμβούλια ή άλλοι ανάλογοι θεσμοί, οι φράξιές μας πρέπει να ενεργήσουν με τέτοιο τρόπο ώστε τα όργανα αυτά να συμμετέχουν σ' αυτόν τον αγώνα. Από τη στιγμή που ένας αριθμός τοπικών οργανώσεων κατακτηθεί σε αυτόν τον υπό κομουνιστική ηγεσία αγώνα για τα πιο στοιχειώδη ζωτικά συμφέροντα του προλεταριάτου, αυτά τα όργανα (εργο-

στασιακές επιτροπές, εργοστασιακά συμβούλια, κ.α.) θα είναι εκείνα στα οποία θα στείλουν τους αντιπροσώπους τους οι γενικές συνελεύσεις των επιχειρήσεων που πήραν την ίδια απόφαση. Έτσι η νέα ηγεσία θα σταθεροποιηθεί και κάτω από την κομουνιστική επίδραση θα αποκτήσει, μαζί με την συγκέντρωση των ενεργητικών ομάδων του οργανωμένου προλεταριάτου, καινούργια επιθετική δύναμη που με τη σειρά της θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί, ώστε να ωθήσει προς τα μπρος την ηγεσία των σοσιαλιστικών κομμάτων και των συνδικάτων ή τουλάχιστον να την εκμηδενίσει οργανωτικά.

Αν διαμορφωθεί μ' αυτόν τον τρόπο, το πλατύ κίνημα θα υπερβεί τα συμφέροντα των μεμονωμένων συνδικάτων και θα προωθήσει αρκετές από τις βασικές διεκδικήσεις που μπορούν να γίνουν αντικείμενο πάλης της ενωμένης προσπάθειας όλων των οργανώσεων της περιοχής. Σε μια τέτοια καμπάνια, το κομουνιστικό κόμμα θα αποδειχθεί ο πραγματικός ηγέτης του μαχητικού προλεταριάτου. Η συνδικαλιστική γραφειοκρατία και τα σοσιαλιστικά κόμματα, από την άλλη, με την αντίθεσή τους στο πλατύ οργανωμένο κίνημα, θα εκτεθούν ιδεολογικά, πολιτικά και οργανωτικά.

34. Αν το κομουνιστικό κόμμα επιχειρεί να πάρει στα χέρια του την ηγεσία των μαζών σε μια χρονική στιγμή που η πολιτική και οικονομική σύγκρουση οδηγεί σε μαζική δράση και μαζικούς αγώνες, δεν είναι απαραίτητο να προωθήσει διάφορες διεκδικήσεις. Αντί γι' αυτό, το κόμμα μπορεί να απευθυνθεί απευθείας στα μέλη των σοσιαλιστικών κομμάτων και των συνδικάτων, καλώντας τα να μην κάνουν πίσω από τις μάχες ενάντια στη φτώχεια και την αυξανόμενη εκμετάλλευσή τους από τους εργοδότες, ακόμα κι αν οι γραφειοκράτες ηγέτες τους αντιταχθούν στη δράση. Γιατί μόνο με τον αγώνα μπορεί να αποφευχθεί η ολοκληρωτική καταστροφή. Τα διάφορα όργανα του κόμματος, και ιδιαίτερα ο ημερήσιος τύπος του, πρέπει διαρκώς να τονίζουν και να αποδεικνύουν ότι οι κομουνιστές είναι έτοιμοι να συμμετέχουν σε κάθε αγώνα του εξαθλιωμένου προλεταριάτου και ότι στην τωρινή κατάσταση θα εκμεταλλευτούν κάθε ευκαιρία για να βοηθήσουν όλους τους καταπιεζόμενους. Το κομουνιστικό κόμμα πρέπει να αποδεικνύει καθημερινά ότι το προλεταριάτο δεν μπορεί να ελπίζει ποτέ ότι θα κερδίσει ένα ανεκτό επίπεδο διαβίωσης χωρίς να αγωνιστεί και ότι, παρόλα αυτά, οι κατεστημένες οργανώσεις επιχειρούν να αποφύγουν ή να εμποδίσουν τους αγώνες της εργατικής τάξης.

Στις συγκεντρώσεις, οι εργοστασιακές και συνδικαλιστικές φράξιες πρέπει να εξηγούν επίμονα στους εργαζόμενους ότι ο δρόμος της υποχώρησης έχει κλείσει και να τονίζουν ότι οι κομουνιστές είναι έτοιμοι να αγωνιστούν και να κάνουν θυσίες. Η οργανωτική ενότητα που αναπτύσσεται έξω από τις συγκρούσεις και τις καμπάνιες είναι ένας ιδιαίτερα σημαντικός παράγοντας. Οι κομουνιστικοί πυρήνες και οι φράξιες των συνδικάτων και των εργοστασίων που μπήκαν στον αγώνα δεν αρκεί να διατηρούν μόνιμους οργανωτικούς δεσμούς μεταξύ τους, αλλά πρέπει και να υπολογίζουν ότι οι περιφερειακές επιτροπές και η κεντρική διοίκηση θα φροντίσει ώστε στελέχη και εργάτες του κόμματος να μπουν άμεσα στο κίνημα για να δουλέψουν μαζί με όσους διεξάγουν ήδη τον αγώνα, για την επέκταση, την ενίσχυση, τη συγκεντροποίηση και την ενοποίησή του. Το κύριο καθήκον του κομουνιστικού κόμματος είναι να βρει και να αναδείξει τα κοινά στοιχεία που έχουν οι διάφοροι αγώνες για να μπορέσει, έτσι, όπου χρειαστεί, να προτείνει ένα πολιτικό πρόγραμμα κοινής δράσης. Καθώς οι αγώνες αναπτύσσονται και επεκτείνονται, θα προκύψει η ανάγκη να

δημιουργηθούν ενιαία όργανα για την καθοδήγηση του αγώνα. Στη περίπτωση που οι γραφειοκράτες ηγέτες της απεργίας εγκαταλείψουν πρόωρα τον αγώνα, πρέπει να γίνουν προσπάθειες ώστε την κατάλληλη στιγμή να αντικατασταθούν από κομουνιστές πού θα εξασφαλίσουν τη σταθερή και αποφασιστική καθοδήγηση του αγώνα. Εκεί που έχει επιτευχθεί ο συντονισμός διάφορων μεμονωμένων αγώνων, ο στόχος πρέπει να είναι η δημιουργία μιας κοινής ηγεσίας στην οποία οι κομουνιστές πρέπει, όπου είναι δυνατόν, να καταλάβουν ηγετικές θέσεις. Αυτή η κοινή ηγεσία δεν είναι δύσκολο να δημιουργηθεί αν γίνει η κατάλληλη οργανωτική προετοιμασία χρησιμοποιώντας τις φράξιες των συνδικάτων και των εργοστασιακών επιτροπών, τις γενικές συνελεύσεις των εργοστασίων και, ιδιαίτερα, τις μαζικές συναντήσεις των απεργών.

Αν το κίνημα πάρει πολιτικό χαρακτήρα, σαν αποτέλεσμα είτε της εσωτερικής δυναμικής τής ανάπτυξής του είτε της επέμβασης της εργοδοτικής και της κυβερνητικής εξουσίας, μπορεί να αποδειχθεί πιθανή και αναγκαία η δημιουργία εργατικών συμβουλίων (σοβιέτ). Σε αυτή την περίπτωση, οι κομουνιστές πρέπει να αρχίσουν την προπαγάνδα και την οργανωτική προετοιμασία. Όλα τα όργανα του κόμματος πρέπει να δώσουν μεγάλη έμφαση στο γεγονός ότι το προλεταριάτο μπορεί να πετύχει την αληθινή απελευθέρωσή του μόνο με οργανώσεις σαν τα Σοβιέτ που βγαίνουν απευθείας από τους εργατικούς αγώνες, καθώς και αντιπαλεύοντας σκληρά αλλά και ανεξάρτητα από τη συνδικαλιστική γραφειοκρατία και τους συνοδοιπόρους της των σοσιαλιστικών κομμάτων.

35. Τα κομουνιστικά κόμματα που έχουν φτάσει σε ένα αρκετά υψηλό επίπεδο οργάνωσης, και ιδιαίτερα τα μεγάλα μαζικά κόμματα, πρέπει να είναι πάντοτε έτοιμα να ξεκινήσουν πλατιές πολιτικές καμπάνιες και να τις στηρίξουν οργανωτικά. Στις διαδηλώσεις, στους μαζικούς οικονομικούς αγώνες και στις άλλες κινητοποιήσεις πρέπει πάντοτε να θυμόμαστε ότι η οργανωτική πείρα που αποκτάμε απ' αυτές τις κινητοποιήσεις θα οδηγήσει, σίγουρα και σταθερά, σε ολοένα και στενότερους δεσμούς με τις πλατιές μάζες. Η εμπειρία από τα πιο πρόσφατα και τα πιο σημαντικά κινήματα πρέπει να αναλύεται και να συζητιέται σε διευρυμένες συσκέψεις, με την παρουσία στελεχών, εργατών του κόμματος, καθώς και εκπροσώπων από τα μεγάλα και μεσαία εργοστάσια, ώστε να οργανωθεί ένα καλύτερο δίκτυο επικοινωνίας μέσω των αντιπροσώπων των εργοστασίων. Η στενή σχέση ανάμεσα στα διάφορα επίπεδα των εργατών του κόμματος και των εκπροσώπων των εργοστασίων, που βασίζεται στην αμοιβαία εμπιστοσύνη, αποτελεί την καλύτερη προστασία απέναντι στις πρόωρες μαζικές ενέργειες και την καλύτερη εγγύηση ότι οι καμπάνιες θα κλιμακωθούν στο βαθμό που επιτρέπουν οι περιστάσεις και η επιρροή του κόμματος.

Χωρίς αυτήν την όσο το δυνατόν στενότερη επαφή ανάμεσα στις οργανώσεις του κόμματος και στις προλεταριακές μάζες που εργάζονται στα μεγάλα και μεσαία εργοστάσια, το κομουνιστικό κόμμα δεν θα μπορέσει να πραγματοποιήσει μεγάλες μαζικές ενέργειες και πραγματικά επαναστατικές καμπάνιες. Ένας από τους λόγους που έληξε πρόωρα η επαναστατική εξέγερση του περασμένου χρόνου στην Ιταλία που έφτασε στο αποκορύφωμά της με τις καταλήψεις εργοστασίων [ήταν η τελευταία μαζική προσπάθεια του ιταλικού προλεταριάτου να επιβάλλει τα αιτήματά του, πριν τη προέλαση του Μουσολίνι στη Ρώμη], ήταν ασφαλώς η προδοσία της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας και η ανεπάρκεια της ηγεσίας του πολιτικού κόμ-

ματος. Ένας άλλος, όμως, λόγος ήταν η παντελής έλλειψη πολιτικά διαπαιδαγωγημένων εκπροσώπων από τα εργοστάσια που να ενδιαφέρονται για τη ζωή του κόμματος και οι οποίοι θα μπορούσαν να έχουν διατηρήσει οργανωτικούς δεσμούς ανάμεσα στο κόμμα και τα εργοστάσια. Για τον ίδιο λόγο, η φετινή μεγάλη απεργία των άγγλων ανθρακωρύχων [δες *Τριπλή Συμμαχία*] δεν είχε την επίπτωση που θα μπορούσε να έχει πάνω στα πολιτικά γεγονότα.

VI. Για τον κομματικό τύπο

36. Πρέπει να καταβάλλεται διαρκής προσπάθεια ώστε ο κομουνιστικός τύπος να αναπτύσσεται και να βελτιώνεται συνεχώς.

Καμιά εφημερίδα δεν πρέπει να θεωρείται κομουνιστικό όργανο αν δεν υπόκειται στον *έλεγχο του κόμματος*. Αυτή η αρχή πρέπει να εφαρμόζεται μέσα σε λογικά πλαίσια, σε όλα τα έντυπα του κόμματος δηλαδή τα περιοδικά, τις εφημερίδες, τις μπροσούρες, κ.λπ. Ωστόσο, ο έλεγχος πρέπει να ασκείται χωρίς να επηρεάζει δυσμενώς τον ακαδημαϊκό, προπαγανδιστικό, ή άλλο περιεχόμενό τους. Το κόμμα πρέπει να ενδιαφέρεται περισσότερο για την ποιότητα παρά για την ποσότητα των εφημερίδων. Πρώτη προτεραιότητα κάθε κομουνιστικού κόμματος είναι να έχει μια καλή, και όπου αυτό είναι δυνατό, μια καθημερινή *κεντρική εφημερίδα*.

37. Μια κομουνιστική εφημερίδα δεν πρέπει ποτέ να διευθύνεται σαν μια καπιταλιστική επιχείρηση, όπως είναι οι αστικές εφημερίδες και συχνά, και οι λεγόμενες «σοσιαλιστικές». Οι εφημερίδες μας πρέπει να είναι *ανεξάρτητες* από τους καπιταλιστικούς πιστωτικούς θεσμούς. Η κατάλληλη χρησιμοποίηση της διαφήμισης μπορεί να βοηθήσει σημαντικά την χρηματοδότηση της εφημερίδας —με την προϋπόθεση ότι το κόμμα είναι νόμιμο και μαζικό— δεν πρέπει, όμως, ποτέ να οδηγήσει στο να εξαρτηθεί η εφημερίδα από τις μεγάλες επιχειρήσεις που βάζουν σε αυτήν τις διαφημίσεις τους. Οι εφημερίδες μας θα παγιώσουν το κύρος τους από την άκαμπτη στάση τους σε όλα τα προλεταριακά κοινωνικά ζητήματα. Οι εφημερίδες μας δεν πρέπει να αποβλέπουν στην ικανοποίηση της επιθυμίας του «κοινού» για εντυπωσιασμό και ελαφρά ψυχαγωγία. Επίσης δεν πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους την κριτική των μικροαστών συγγραφέων και των «βιρτουόζων της δημοσιογραφίας» ή να επιδιώκουν να γίνουν αποδεκτές απ' αυτούς τους λογοτεχνικούς κύκλους.

38. Μια κομουνιστική εφημερίδα πρέπει πρώτα και κύρια να ασχολείται με τα συμφέροντα των εκμεταλλευόμενων και των αγωνιστών εργατών. Πρέπει να είναι ο καλύτερος προπαγανδιστής και αγκιτάτοράς μας, ο πρώτος συνήγορος της προλεταριακής επανάστασης.

Η εφημερίδα μας πρέπει να έχει στόχο να συγκεντρώνει την πολύτιμη πείρα όλων των μελών του κόμματος και να την διασπείρει με τη μορφή κατευθυντήριων γραμμών, έτσι που οι κομουνιστικές μέθοδοι δουλειάς να μπορούν να αναθεωρούνται και να βελτιώνονται συνεχώς. Επιπλέον πρέπει με συγκεντρώσεις των συνταχτών απ' όλη τη χώρα να γίνεται ανταλλαγή εμπειριών. Αυτή η ανταλλαγή απόψεων θα επιτρέψει να υπάρχει η μεγαλύτερη δυνατή συνέπεια στον τόνο και στον προσανατολισμό του συνόλου του κομματικού τύπου. Έτσι, η επίσημη εφημερίδα του κόμματος, όπως και κάθε ξεχωριστή εφημερίδα, θα γίνουν αποτελεσματικοί οργανωτές της επαναστατικής μας δραστηριότητας.

Αν οι προσπάθειες των κομουνιστικών εφημερίδων, και ιδιαίτερα της κεντρικής εφημερίδας, για συγκεντροποίηση και οργάνωση, δεν έχουν επιτυχία, θα είναι σχεδόν αδύνατη η εφαρμογή του δημοκρατικού συγκεντρωτισμού ή ενός αποτελεσματικού καταμερισμού της εργασίας στο εσωτερικό του κομουνιστικού κόμματος και επομένως, το κόμμα δεν θα μπορεί να εκπληρώσει τη ιστορική του αποστολή.

39. Η κομουνιστική εφημερίδα πρέπει να επιδιώκει να γίνει ένα κομουνιστικό εγχείρημα δηλαδή ένας προλεταριακός μαχητικός οργανισμός, μια ένωση επαναστατών εργατών αποτελούμενη απ' όλους τους τακτικούς αρθρογράφους της, τους στοιχειοθέτες, τους τυπογράφους, τους διευθυντές, τους διανομείς και πωλητές, αυτούς που συγκεντρώνουν το πληροφοριακό υλικό, το συζητάνε και το εκδίδουν στους πυρήνες, κ.λπ.

Για να κάνουμε την εφημερίδα, ένα μαχητικό οργανισμό κομουνιστών εργαζομένων και μια πραγματική κομουνιστική ένωση, χρειάζεται να πάρουμε μια σειρά πρακτικά μέτρα.

Κάθε κομουνιστής πρέπει να συνδέεται στενά με την εφημερίδα για την οποία εργάζεται και κάνει προσωπικές θυσίες. Η εφημερίδα είναι το καθημερινό όπλο του κομουνιστή, όπλο που για να είναι αποτελεσματικό, πρέπει διαρκώς να ατσαλώνεται και να ακονίζεται. Οι κομουνιστικές εφημερίδες δεν θα μπορέσουν να επιβιώσουν παρά μόνο αν τα μέλη του κόμματος είναι διατεθειμένα να κάνουν τακτικά σημαντικές οικονομικές και υλικές θυσίες. Τα μέλη πρέπει να φροντίζουν ώστε οι εφημερίδες να έχουν μόνιμους πόρους για την οργάνωση και τη βελτίωσή τους, έως ότου τα νόμιμα κόμματα αποκτήσουν τέτοια δύναμη και σταθερότητα ώστε να υπάρχουν ανεξάρτητα και να είναι αυτά που θα προσφέρουν στο κομουνιστικό κίνημα υλική υποστήριξη.

Δεν αρκεί οι κομουνιστές να προπαγανδίζουν και να κυκλοφορούν με θέρμη την εφημερίδα, πρέπει να γίνουν και χρήσιμοι συνεργάτες της. Πρέπει να την πληροφορούν το γρηγορότερο δυνατό για κάθε τι που συμβαίνει στην κομουνιστική φράξια του εργοστασίου ή στον πυρήνα, για κάθε γεγονός σημαντικό, από κοινωνική ή οικονομική άποψη, είτε πρόκειται για ατύχημα στη δουλειά είτε για συγκέντρωση στο εργοστάσιο είτε για την κακομεταχείριση των μαθητευόμενων ή την οικονομική έκθεση του εργοστασίου. Οι φράξιες στα συνδικάτα πρέπει να συλλέγουν όλες τις σημαντικές αποφάσεις και τα μέτρα που υιοθετούνται στις συσκέψεις και στις γραμματείες του συνδικάτου, καθώς και κάθε πληροφορία για τις δραστηριότητες που αναλαμβάνουν οι αντίπαλοί μας, και να τις στέλνουν στην εφημερίδα. Οι συγκεντρώσεις και η ζωή έξω στον δρόμο δίνουν την ευκαιρία στους προσεχτικούς αγωνιστές του κόμματος να παρατηρήσουν και να εκτιμήσουν με κριτική ματιά τις διάφορες μικρές λεπτομέρειες που η χρησιμοποίησή τους στην εφημερίδα θα αποδείξει, ακόμα και στους εργάτες που δεν ενδιαφέρονται για την πολιτική, ότι αντιλαμβανόμαστε τις καθημερινές τους ανάγκες.

Η συντακτική επιτροπή πρέπει να χειρίζεται με ιδιαίτερη προσοχή και ευαισθησία τις πληροφορίες για τη ζωή των εργαζόμενων και των εργατικών οργανώσεων, που μπορεί είτε να δημοσιευτούν σαν σύντομα άρθρα (για να δείξουν ότι η εφημερίδα είναι κοντά στην ζωή των εργαζομένων) είτε να χρησιμοποιηθούν σαν πρακτικά παραδείγματα για να εξηγήσουν τις κομουνιστικές ιδέες — αυτό άλλωστε αποτελεί τον καλύτερο τρόπο για να κάνουμε κατανοητές τις αρχές του κομουνισμού στις πλατιές

εργατικές μάζες. Στο μέτρο του δυνατού, η συντακτική επιτροπή πρέπει σε στιγμές που βολεύει, να συζητά με τους εργάτες που επισκέπτονται τα γραφεία της σύνταξης, να ακούει τις επιθυμίες τους και τα παράπονα που πηγάζουν από τις δυσκολίες της ζωής τους, να τα σημειώνει με προσοχή και να τα χρησιμοποιεί για να δώσει ζωή στην εφημερίδα.

Βέβαια, στο καπιταλιστικό σύστημα, καμιά από τις εφημερίδες μας δεν μπορεί να γίνει μια τέλεια κομουνιστική εργατική ένωση. Μπορούμε, ωστόσο, ακόμα και στις πιο δύσκολες συνθήκες, να οργανώσουμε μια επαναστατική εργατική εφημερίδα. Αυτό αποδείχτηκε με το παράδειγμα της *Πράβδας*, της εφημερίδας των ρώσων συντρόφων μας, στα χρόνια 1912-13. Η εφημερίδα αυτή στάθηκε πραγματικά ένας εξαιρετικά δραστήριος οργανισμός συνειδητών επαναστατών εργατών απ' όλα τα σημαντικά κέντρα της ρωσικής αυτοκρατορίας. Αυτοί οι σύντροφοι συντάσσανε, εκδίδανε και διένειμαν, από κοινού, αυτή την εφημερίδα ενώ οι περισσότεροι απ' αυτούς τη χρηματοδοτούσαν κιόλας από τους μισθούς τους. Η εφημερίδα τούς έδινε αυτό που επιθυμούσαν και αυτό που το κίνημα είχε ανάγκη εκείνη τη στιγμή. Ήταν μια εμπειρία που ακόμα και σήμερα, τους ωφελεί στη δουλειά τους και στον αγώνα. Μια τέτοια εφημερίδα μπορεί να γίνει για τα μέλη του κόμματος καθώς και για πολλούς άλλους επαναστάτες εργάτες, αυτό που θα ονόμαζαν η *«εφημερίδα μας»*.

40. Ουσιαστικό στοιχείο της δουλειάς του μαχητικού κομουνιστικού τύπου είναι η συνεισφορά του στις προεκλογικές εκστρατείες του κόμματος. Όταν η δραστηριότητα του κόμματος επικεντρώνεται σε μια ορισμένη καμπάνια, η εφημερίδα του κόμματος πρέπει να αφιερώνει σ' αυτήν όσο χώρο χρειάζεται και όχι μόνο τα κύρια πολιτικά της άρθρα. Η σύνταξη πρέπει να βρίσκει υλικό για τη στήριξη αυτής της καμπάνιας από κάθε δυνατή πηγή και να σχεδιάζει όλη την εφημερίδα έτσι ώστε αυτό το υλικό να παρουσιάζεται με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο.

41. Οι *συνδρομές* για την εφημερίδα μας πρέπει να μαζεύονται συστηματικά. Σε περιόδους που οι εργάτες μπαίνουν στο εργατικό κίνημα ή όταν πολιτικά και οικονομικά γεγονότα ταράζουν την κοινωνική ζωή, παρουσιάζονται καλές ευκαιρίες για να κερδίσουμε αναγνώστες για την εφημερίδα μας και οι κομουνιστές πρέπει να δώσουν τον καλύτερο εαυτό τους για να το πετύχουν. Όταν μια μεγάλη απεργία (που η εφημερίδα υποστήριξε ανοιχτά και ενεργητικά) τελειώσει, οι κομουνιστές πρέπει αμέσως να πείθουν αυτούς που απεργούσαν να γίνουν συνδρομητές στην εφημερίδα. Δεν αρκεί οι κομουνιστές να μοιράζουν δελτία συνδρομής και να κάνουν προπαγάνδα στις κομουνιστικές φράξιες των εργοστασίων και των συνδικάτων, στη διάρκεια της απεργίας, αλλά όπου είναι δυνατό πρέπει να προχωρήσουν και σε μια μαχητική καμπάνια αγκιτάτσιας, με επισκέψεις στα σπίτια των εργατών που συμμετείχαν στον αγώνα.

Είναι εξίσου σημαντικό, μετά από κάθε προεκλογική εκστρατεία που ξύπνησε το ενδιαφέρον των εργατικών μαζών για την πολιτική, να δημιουργούνται ειδικές ομάδες που θα επισκέπτονται τα σπίτια των εργαζομένων στις εργατικές συνοικίες.

Σε περιόδους ενδεχόμενων πολιτικών και οικονομικών κρίσεων που τα αποτελέσματα τους γίνονται αισθητά στις πλατιές μάζες με τη μορφή της ακρίβειας, της ανεργίας κ.λπ., οι κομουνιστές πρέπει να διεξάγουν επιδέξια προπαγάνδα γύρω απ' αυτά τα θέματα. Πρέπει να κάνουν ότι είναι δυνατόν για να πάρουν από τις φράξιες στα συνδικάτα λεπτομερείς καταλόγους των εργατών που είναι οργανωμέ-

νοι στα συνδικάτα και να τις χρησιμοποιήσουν για να πλησιάσουν αυτούς τους εργάτες προσωπικά και να τους κάνουν συνδρομητές. Η εμπειρία έχει δείξει ότι η τελευταία εβδομάδα του μήνα είναι η πιο κατάλληλη γι' αυτή τη δουλειά. Κάθε τοπική οργάνωση που δεν έχει δοκιμάσει να κάνει αυτή τη δουλειά κατά την τελευταία εβδομάδα του μήνα, έστω και μια φορά το χρόνο, αφήνει να της ξεφεύγει μια μεγάλη ευκαιρία.

Αυτοί που έχουν αναλάβει την πώληση της εφημερίδας δεν πρέπει να χάνουν καμιά συγκέντρωση ή διαδήλωση των εργατών. Πρέπει να επιδιώκουν την εγγραφή συνδρομητών πριν, κατά τη διάρκεια και μετά τη λήξη αυτών των γεγονότων.

Οι συνδικαλιστικές φράξιες πρέπει να πουλούν εφημερίδες σε όλες τις συγκεντρώσεις που κάνουν οι πυρήνες και οι φράξιες των εργοστασίων, καθώς και στις γενικές συγκεντρώσεις του εργοστασίου.

42. Όλα τα μέλη του κόμματος πρέπει να προστατεύουν την εφημερίδα από τους εχθρούς της. Πρέπει να την προστατεύουν και από τον καπιταλιστικό τύπο, αποκαλύπτοντας και επικρίνοντας τον τρόπο που διαστρεβλώνει και αποσιωπεί πληροφορίες.

Πρέπει να νικήσουμε τον τύπο των σοσιαλδημοκρατών και των ανεξάρτητων σοσιαλιστών με μια διαρκή επίθεση που όμως δεν πρέπει να εκφυλιστεί σε μικροπολεμική. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν άφθονα παραδείγματα από την καθημερινή ζωή για να δείξουν τις αποκρουστικές απόπειρές τους να εξομαλύνουν τις πολυπληθείς κοινωνικές συγκρούσεις. Οι φράξιές μας στα συνδικάτα και στις άλλες εργατικές οργανώσεις πρέπει να κάνουν ότι μπορούν για να απαλλάξουν τα μέλη των συνδικάτων και των άλλων εργατικών οργανώσεων από την παραπλανητική και επιζήμια επιρροή των σοσιαλδημοκρατικών εφημερίδων. Η δουλειά που κάνουμε για να κερδίσουμε συνδρομητές τόσο με τη αγκιτάτσια από σπίτι σε σπίτι, όσο και με τη αγκιτάτσια στο εργοστάσιο πρέπει να περιλαμβάνει την άμεση επίθεση στον τύπο των προδοτών σοσιαλιστών.

VII. Για τη συνολική δομή του κόμματος

43. Για την επέκταση και τη στερέωση του κόμματος, πρέπει να λάβουμε υπόψη μας κυρίως την πραγματική οικονομική και πολιτική δομή καθώς και το επικοινωνιακό δίκτυο της χώρας και όχι τόσο κάποια τυπικά γεωγραφικά κριτήρια. Η κύρια έμφαση πρέπει να δοθεί *στις σημαντικές πόλεις και στα κέντρα της μεγάλης βιομηχανίας*.

Όταν οργανώνεται ένα νέο κόμμα υπάρχει συχνά η τάση να αρχίσει αμέσως η επέκταση του δικτύου των κομματικών οργανώσεων σ' ολόκληρη τη χώρα, παρόλο που στη διάθεση του κόμματος υπάρχουν πολύ περιορισμένες και εξαιρετικά διάσπαρτες δυνάμεις. Κατά συνέπεια, το κόμμα έχει πολύ λιγότερες δυνατότητες να στρατολογεί μέλη και, παρόλο που μέσα σε μερικά χρόνια μπορεί να καταφέρει να δημιουργήσει ένα ιδιαίτερα ανεπτυγμένο γραφειοκρατικό σύστημα, δεν θα έχει ακόμη πετύχει να χτίσει μια σταθερή βάση σε καμιά από τις βασικές βιομηχανικές πόλεις της χώρας.

44. Η μέγιστη συγκεντροποίηση της δράσης του κόμματος δεν επιτυγχάνεται με τη δημιουργία ενός σχηματικού ιεραρχικού συστήματος ηγεσίας με πολλές κομματι-

κές οργανώσεις, ιεραρχικά διαβαθμισμένες. Ο στόχος είναι σε κάθε μεγάλη πόλη που αποτελεί κέντρο της οικονομικής και πολιτικής ζωής, καθώς και επικοινωνιακό κέντρο, να έχουμε ένα οργανωτικό δίκτυο που να εκτείνεται σε όλη την οικονομική και πολιτική περιοχή γύρω από την πόλη. Η κομματική επιτροπή της πρωτεύουσας μιας περιοχής (επαρχίας, νομού ή περιφέρειας), καθώς αποτελεί την ηγεσία της κομματικής οργάνωσης σ' αυτήν την περιοχή, πρέπει να διευθύνει όλη την οργανωτική και πολιτική δραστηριότητα και να διατηρεί στενότατους δεσμούς με τις μάζες των μελών του κόμματος που ανήκουν στην εργατική τάξη και ζουν στην πρωτεύουσα της περιοχής.

Οι περιφερειακοί οργανωτές που εκλέγονται από τις περιφερειακές συνδιασκέψεις ή από το περιφερειακό συνέδριο του κόμματος και γίνονται δεκτοί από το γραφείο της Κεντρικής Επιτροπής του κόμματος, πρέπει να συμμετέχουν τακτικά στη ζωή του κόμματος στην πρωτεύουσα της περιφέρειας. Οι αγωνιστές του κόμματος από την κεντρική πόλη της περιοχής πρέπει, συνεχώς, να ενισχύουν την περιφερειακή επιτροπή του κόμματος, που παρέχει την πολιτική καθοδήγηση, ούτως ώστε να υπάρχει στενή επαφή ανάμεσα σε αυτήν και τις πλατιές μάζες των μελών του κόμματος που βρίσκονται στην πρωτεύουσα της περιοχής. Καθώς οι μορφές της κομματικής οργάνωσης αναπτύσσονται ακόμη περισσότερο, είναι απαραίτητο να προχωράμε προς μια κατάσταση όπου η περιφερειακή επιτροπή του κόμματος θα αναλάβει την πολιτική καθοδήγηση της πόλης. Έτσι οι καθοδηγητικές επιτροπές του κόμματος στις περιφερειακές οργανώσεις, σε συμφωνία με την Κεντρική Επιτροπή, θα αναλάβουν την πραγματική ηγεσία της κομματικής οργάνωσης συνολικά.

Δεν είναι, βέβαια, απαραίτητο ο καθορισμός της πολιτικής περιφέρειας του κόμματος να συμπίπτει με τον γεωγραφικό προσδιορισμό της περιοχής. Αυτό που έχει σημασία είναι η δυνατότητα των περιφερειακών επιτροπών του κόμματος να εποπτεύουν, εξίσου αποτελεσματικά, όλες τις τοπικές οργανώσεις της περιοχής. Αν αυτό δεν είναι δυνατό, τότε, πρέπει να χωρίζουμε την περιοχή στα δύο και να δημιουργούμε μια καινούργια περιφερειακή επιτροπή του κόμματος.

Φυσικά, στις μεγάλες χώρες, το κόμμα έχει ανάγκη από αρκετά ενδιάμεσα όργανα τόσο ανάμεσα στην Κεντρική Επιτροπή και τις διάφορες περιφερειακές επιτροπές (επαρχιακά όργανα, επιτροπές ανά περιοχή, κ.λπ.), όσο και ανάμεσα στην περιφερειακή κεντρική ηγεσία και τις διάφορες τοπικές οργανώσεις (όργανα ανά περιοχή ή διαμέρισμα). Σε ορισμένες περιπτώσεις, θα ήταν σκόπιμο να δώσουμε καθοδηγητικό ρόλο στο ένα ή το άλλο απ' αυτά τα ενδιάμεσα όργανα (για παράδειγμα, στην βασική οργάνωση μιας αρκετά μεγάλης πόλης με σημαντικό αριθμό μελών). Γενικά, όμως, αυτό το είδος της αποκέντρωσης καλό είναι να το αποφεύγουμε.

45. Οι μεγάλες μονάδες του κόμματος αποτελούνται από τις τοπικές του οργανώσεις: από τις «τοπικές ομάδες» της υπαίθρου και των μικρών πόλεων και από τις «αχτίδες» των διαφόρων τμημάτων των πόλεων.

Μια τοπική οργάνωση του κόμματος πού, σε συνθήκες νομιμότητας, δεν είναι πια σε θέση να κάνει γενικές συνελεύσεις των μελών της πρέπει να διαλυθεί ή να διαιρεθεί.

Στις τοπικές οργανώσεις του κόμματος, τα μέλη πρέπει να μοιράζονται σε διάφορες ομάδες με σκοπό τη διεκπεραίωση της καθημερινής εργασίας του κόμματος.

Στις οργανώσεις που είναι πιο μεγάλες ίσως είναι καλύτερο να ενώνονται αυτές οι ομάδες σε μια συνολική ομάδα. Στη ίδια συνολική ομάδα πρέπει, κατά γενικό κανόνα, να περιλαμβάνουμε όλα τα μέλη που, στη δουλειά τους, η γενικά στην καθημερινή τους ζωή, συναντιούνται και έρχονται συχνότερα σε επαφή μεταξύ τους. Έργο της συνολικής ομάδας είναι να μοιράζει τη γενική εργασία του κόμματος στις διάφορες ομάδες εργασίας, να δέχεται τις εκθέσεις τους, να προετοιμάζει υποψήφιους να γίνουν μέλη του κόμματος μέσα στο περιβάλλον τους, κ.λπ..

46. Το κόμμα, στο σύνολο του, βρίσκεται *κάτω από την ηγεσία της Κομουνιστικής Διεθνούς*. Οι εντολές και οι αποφάσεις των κεντρικών οργάνων της Διεθνούς που αφορούν τα κόμματα που έχουν προσχωρήσει σε αυτήν, απευθύνονται: 1) στην Κεντρική Επιτροπή του κόμματος ή 2) μέσω της Κεντρικής Επιτροπής, στο κεντρικό όργανο που είναι υπεύθυνο για κάποια ειδική δράση ή 3) σε όλες τις οργανώσεις του κόμματος.

Οι εντολές και οι αποφάσεις της Διεθνούς είναι υποχρεωτικές για το κόμμα και, βέβαια, για κάθε μέλος του.

Οι πολιτικές και η τρέχουσα δραστηριότητα του κόμματος καθοδηγούνται από τη Διεθνή, μέσω των δύο γραφείων της. Το μικρότερο καθοδηγητικό όργανο (Μικρή Κεντρική Επιτροπή) συγκαλεί, τακτικά, γενικές συνελεύσεις του κεντρικού καθοδηγητικού οργάνου του κόμματος, στις οποίες βγαίνουν αποφάσεις καθοριστικής σημασίας. Στη διάρκεια της εκλογής των κεντρικών οργάνων του κόμματος, πρέπει να δίνεται προσοχή στις επιθυμίες των οργανώσεων, στα διάφορα μέρη της χώρας, και σε κάθε κατάλληλη πρόταση κάνει οποιαδήποτε από αυτές, έτσι ώστε το κέντρο να έχει μια ακριβή εικόνα της γενικής κατάστασης και της φάσης ανάπτυξης του κόμματος, του ηθικού του και της αγωνιστικής του ικανότητας. Για τον ίδιο λόγο, δεν πρέπει να αγνοούνται σοβαρές διαφωνίες σε θέματα τακτικής που βγαίνουν στην επιφάνεια στη διάρκεια της εκλογής των κεντρικών οργάνων. Αντίθετα, πρέπει να συζητιούνται από τα κεντρικά όργανα, μέλη των οποίων πρέπει να είναι και ικανοί εκπρόσωποι της μειοψηφούσας άποψης. Ωστόσο, η Μικρή Κεντρική Επιτροπή πρέπει, όσο γίνεται, να μοιράζεται τις ίδιες απόψεις, για να μπορεί να παρέχει στο κόμμα μια σταθερή και αξιόπιστη ηγεσία, που δεν θα στηρίζεται μόνο στη δική του εξουσία, αλλά και από μια σημαντική ή και ισχυρή πλειοψηφία στο κεντρικό καθοδηγητικό όργανο. Η συμμετοχή πολλών μελών στο κεντρικό όργανο του κόμματος θα δώσει, καταρχήν, τη δυνατότητα στα νόμιμα μαζικά κόμματα να διασφαλίσουν, σε μικρό χρονικό διάστημα, ότι η μάζα των μελών του κόμματος εμπιστεύεται απόλυτα την Κεντρική Επιτροπή της και χαρακτηρίζεται από αυστηρή πειθαρχία στις σχέσεις της με αυτήν. Επιπλέον, το κόμμα θα μπορεί να διαγνώσει και να θεραπεύσει ταχύτερα κάθε ασθένεια και αδυναμία που μπορεί να παρουσιάσουν τα επαγγελματικά στελέχη του κόμματος. Αυτό δίνει τη δυνατότητα, εν μέρει, να εξαλειφθεί, με λογικό τρόπο, η ανάπτυξη ασθενειών στο κόμμα και προλαβαίνει την αναγκαιότητα της θεραπείας τους, στα επόμενα συνέδρια του κόμματος, με χειρουργικές μεθόδους, που μπορεί να έχουν καταστροφικές συνέπειες.

47. Η κεντρική καθοδήγηση του κόμματος (Κεντρική Επιτροπή ή Διευρυμένη Κεντρική Επιτροπή) είναι υπεύθυνη απέναντι στο Συνέδριο του κόμματος και απέναντι στην Εκτελεστική Επιτροπή της Κομουνιστικής Διεθνούς. Η Κεντρική Επιτροπή και η Μικρή Κεντρική Επιτροπή εκλέγονται, συνήθως, από το συνέδριο του κόμματος. Αν,

όμως, το συνέδριο του κόμματος το κρίνει σκόπιμο, μπορεί να επιφορτίσει το κεντρικό όργανο να εκλέξει από τους κόλπους του ένα στενότερο καθοδηγητικό όργανο αποτελούμενο από μέλη του Πολιτικού Γραφείου και του Οργανωτικού Γραφείου.

48. Κάθε καθοδηγητική επιτροπή του κόμματος πρέπει να εφαρμόσει ένα αποτελεσματικό καταμερισμό εργασίας στους κόλπους της για να μπορεί να επιβλέπει τη δουλειά του κόμματος, όσο πιο αποδοτικά γίνεται. Γι' αυτόν το λόγο μπορεί να χρειαστεί, σε ορισμένους τομείς δουλειάς, να δημιουργηθούν ειδικά καθοδηγητικά όργανα (για την προπαγάνδα, τη διανομή των εφημερίδων και των περιοδικών, τη συνδικαλιστική δουλειά, τη δουλειά μέσα στις γυναίκες, την πολιτική δουλειά στον Ερυθρό Σταυρό, την πληροφόρηση και τη διαμεσολαβητική δουλειά, κ.λπ.). Κάθε ειδικό καθοδηγητικό όργανο υπάγεται είτε στο κεντρικό καθοδηγητικό όργανο, είτε στην περιφερειακή επιτροπή του κόμματος.

Η περιφερειακή καθοδηγητική επιτροπή του κόμματος και, τελικά, το κεντρικό καθοδηγητικό όργανο του κόμματος *ελέγχει* τη *δράση,* καθώς και τη σωστή λειτουργία και *σύνθεση* όλων των επιτροπών που υπάγονται σε αυτήν. Όλα τα μέλη του κόμματος, που είναι επαγγελματικά στελέχη, υπάγονται απευθείας στην Κεντρική Επιτροπή. Καλό θα είναι, επίσης, να εναλλάσσουμε, από καιρό σε καιρό, τα μέλη του κόμματος που κατέχουν συγκεκριμένες θέσεις (συντάκτες, προπαγανδιστές, οργανωτές, κ.λπ.), σε διαφορετικές δουλειές και πόλεις, με την προϋπόθεση ότι δεν θίγεται πολύ η δουλειά του κόμματος. Οι συντάκτες και οι προπαγανδιστές πρέπει να συμμετέχουν και στην τακτική πολιτική δράση του κόμματος, σε μια από τις ομάδες εργασίας.

49. Η κεντρική ηγεσία του κόμματος και η Κομουνιστική Διεθνής έχουν το δικαίωμα να απαιτούν, ανά πάσα στιγμή, πλήρεις *απολογισμούς* από όλες τις κομουνιστικές οργανώσεις, από τα όργανά τους, καθώς και από μεμονωμένα μέλη τους. Οι αντιπρόσωποι και οι απεσταλμένοι της κεντρικής ηγεσίας έχουν το δικαίωμα να παρακολουθούν όλες τις συνελεύσεις και τις συνεδριάσεις με συμβουλευτική ψήφο και με το δικαίωμα του βέτο. Η κεντρική ηγεσία του κόμματος πρέπει να έχει συνεχώς στη διάθεσή της αντιπροσώπους για να μπορεί να προσφέρει στα περιφερειακά και τοπικά όργανα πληροφορίες και οδηγίες για πολιτικά και οργανωτικά ζητήματα, όχι μόνο μέσω εγκυκλίων ή μέσω αλληλογραφίας, αλλά και προφορικά, με τους αντιπροσώπους της.

Οι Κεντρικές Επιτροπές και όλες οι περιφερειακές επιτροπές πρέπει να διαθέτουν ελεγκτικά συμβούλια (Εξελεγκτικές Επιτροπές), αποτελούμενα από δοκιμασμένους και έμπειρους συντρόφους, που δουλειά τους θα είναι να ελέγχουν τα ταμεία και τα λογιστικά βιβλία. Σε καθορισμένα χρονικά διαστήματα αυτά τα συμβούλια πρέπει να παρουσιάζουν τις εκθέσεις τους στη Διευρυμένη Κεντρική Επιτροπή.

Κάθε οργάνωση και κάθε όργανο του κόμματος, όπως και κάθε μεμονωμένο μέλος του, έχει το δικαίωμα να μεταφέρει οποιαδήποτε στιγμή τις προτάσεις του, τις παρατηρήσεις του ή τα παράπονά του, απευθείας στην κεντρική ηγεσία του κόμματος ή στη Διεθνή.

50. Οι *εντολές* και οι *αποφάσεις* των καθοδηγητικών οργάνων του κόμματος είναι *υποχρεωτικές* για τις οργανώσεις που υπάγονται σε αυτά και για κάθε ένα μέλος.

Η υποχρέωση και *ευθύνη* των καθοδηγητικών οργάνων να προφυλάγονται από τα ηγετικά στελέχη που παραμελούν τα καθήκοντά τους και κάνουν κατάχρηση της

εξουσίας τους, δεν μπορούν να διατυπωθούν απλώς με τυπικό τρόπο. Στα παράνομα κόμματα, για παράδειγμα, η τυπική ευθύνη των καθοδηγητικών οργάνων είναι μικρότερη, αλλά η υποχρέωσή τους να ακούνε προσεκτικά τη γνώμη των υπόλοιπων μελών του κόμματος, να προσπαθούν να συγκεντρώνουν τακτικά βάσιμες πληροφορίες και να αποφασίζουν μετά από σοβαρή και ώριμη σκέψη, είναι πολύ μεγαλύτερη.

51. Στις δημόσιες εμφανίσεις τους, τα μέλη του κόμματος είναι υποχρεωμένα *να ενεργούν πάντοτε σαν πειθαρχημένα μέλη μιας μαχητικής οργάνωσης*. Αν υπάρχουν διαφωνίες (γύρω από το ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος δράσης στο ένα ή στο άλλο ζήτημα) πρέπει να διευθετούνται, όσο περισσότερο γίνεται, μέσα στους κόλπους της οργάνωσης, πριν ξεκινήσει οποιαδήποτε δράση, και τα μέλη θα πρέπει, στη συνέχεια, να δράσουν σύμφωνα με την απόφαση που πάρθηκε. Για να εφαρμόζεται πλήρως κάθε απόφαση του κόμματος, από όλες τις οργανώσεις και όλα τα μέλη, θα πρέπει να συμμετέχει στη συζήτηση και τη λήψη των αποφάσεων για το κάθε ζήτημα, ο μεγαλύτερος δυνατός αριθμός μελών του κόμματος. Τα διάφορα επίπεδα του κομματικού μηχανισμού πρέπει να αποφασίζουν αν το ένα ή το άλλο ζήτημα πρέπει να συζητηθεί δημόσια από τους συντρόφους (στον τύπο, σε μπροσούρες), σε ποια μορφή και σε ποιο βαθμό. Αν η απόφαση της οργάνωσης ή του καθοδηγητικού οργάνου του κόμματος είναι, κατά την άποψη ορισμένων άλλων μελών, λαθεμένη, αυτά τα μέλη δεν πρέπει να ξεχνάνε, όταν μιλούν ή δρουν δημόσια, ότι η χειρότερη *παραβίαση της πειθαρχίας* και το σοβαρότερο λάθος που μπορεί να κάνει κανείς στην επαναστατική πάλη, είναι η εξασθένηση ή ακόμα και *η διάσπαση της ενότητας του κοινού μετώπου.*

Το ανώτατο καθήκον κάθε μέλους του κόμματος είναι να υπερασπίζει το κομουνιστικό κόμμα και πάνω από όλα την Κομουνιστική Διεθνή εναντίον όλων των εχθρών του κομουνισμού. Όποιος το ξεχνάει ή φτάνει στο σημείο να επιτίθεται δημόσια στο κόμμα ή την Κομουνιστική Διεθνή, πρέπει να θεωρείται εχθρός του κόμματος.

52. Το *καταστατικό* του κόμματος πρέπει να σχεδιάζεται με τέτοιο τρόπο που να μην αποτελεί εμπόδιο στην εξέλιξη και ανάπτυξη του κόμματος.

Οι αποφάσεις της Κομουνιστικής Διεθνούς πρέπει να *εφαρμόζονται χωρίς αναβολή* απ' όλα τα κόμματα που ανήκουν σ' αυτήν, ακόμη κι αν οι απαιτούμενες τροποποιήσεις, τόσο στο υπάρχων καταστατικό όσο και στις αποφάσεις του κόμματος, μπορούν να γίνουν μεταγενέστερα.

VIII. Για το συνδυασμό της νόμιμης με την παράνομη δουλειά

53. Ανάλογα με τις διάφορες φάσεις της επαναστατικής διαδικασίας αλλάζει και η καθημερινή ζωή κάθε κομουνιστικού κόμματος. Επί της ουσίας, όμως, κάθε κόμμα, νόμιμο ή παράνομο, πρέπει να στοχεύσει στο ίδιο είδος κομματικής δομής.

Το κόμμα πρέπει να είναι οργανωμένο με τρόπο που να μπορεί να προσαρμόζεται γρήγορα στις μεταβολές των συνθηκών του αγώνα.

Το κομουνιστικό κόμμα πρέπει να γίνει μια μαχητική οργάνωση ικανή, από τη μια μεριά, να αποφεύγει τις ανοιχτές συγκρούσεις με τον εχθρό όταν αυτός διαθέτει ανώτερες δυνάμεις και, από την άλλη, να εκμεταλλεύεται τις δυσκολίες του αντιπάλου για να του επιτεθεί εκεί που αυτός δεν το περιμένει. Θα ήταν μεγάλο λάθος να

διακινδυνεύσει το κόμμα τα πάντα σε μια εξέγερση, μια οδομαχία, ή σε μια αυθόρμητη αντίδραση των μαζών απέναντι σε ακραία καταπίεση. Οι κομουνιστές πρέπει να προετοιμάζονται για την επανάσταση, *σε όλες τις συνθήκες και να είναι πάντοτε έτοιμοι να αγωνιστούν* αφού συχνά είναι σχεδόν αδύνατο να προβλέψει κανείς πότε θα αναπτυχθεί το κίνημα και πότε θα βρεθεί σε περίοδο ηρεμίας. Ακόμα, όμως, και όταν μπορεί κανείς να προβλέψει τους αγώνες, η ένδειξη σπάνια δίνεται αρκετά έγκαιρα ώστε να επιτρέψει να γίνουν αλλαγές στην οργάνωση του κόμματος, γιατί οι μεταβολές της κατάστασης συμβαίνουν, συνήθως, πολύ γρήγορα και συχνά *εντελώς απροσδόκητα*.

54. Τα νόμιμα κομουνιστικά κόμματα στις καπιταλιστικές χώρες ακόμη δεν έχουν, στο σύνολό τους, συλλάβει πλήρως πόσο σοβαρά πρέπει να δουλέψουν για να προετοιμαστούν για την επαναστατική εξέγερση, τον ένοπλο αγώνα και τον παράνομο αγώνα. Τα κόμματα δεν προετοιμάζονται για την παράνομη δουλειά. Θεωρούν ότι θα μπορούν να λειτουργούν νόμιμα για μεγάλο διάστημα και υιοθετούν δομές που ανταποκρίνονται μόνο στις απαιτήσεις του καθημερινού νόμιμου αγώνα.

Τα παράνομα κόμματα, από την άλλη πλευρά, συχνά δεν είναι αρκετά ικανά να αρπάξουν τις ευκαιρίες που δίνονται για να εμπλακούν στη νόμιμη δράση, δράση που μπορεί να οικοδομήσει μια κομματική οργάνωση που να βρίσκεται σε πραγματική επαφή με τις επαναστατικές μάζες. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η δουλειά του κόμματος τείνει να μοιάσει με το κοπιαστικό έργο του Σίσυφου, που εκτελείται από αναποτελεσματικούς συνωμότες.

Και στις δύο περιπτώσεις χρειάζονται βελτιώσεις. Κάθε νόμιμο κομουνιστικό κόμμα πρέπει να είναι οργανωμένο με τέτοιο τρόπο που, αν χρειαστεί να περάσει στην παρανομία, να είναι έτοιμο και ικανό να συνεχίσει τον αγώνα. Πρέπει να είναι έτοιμο, ιδιαίτερα, να ανταποκριθεί στα ξεσπάσματα της επαναστατικής δράσης. Κάθε παράνομο κομουνιστικό κόμμα, με τη σειρά του, πρέπει να χρησιμοποιεί όλες τις ευκαιρίες που του δίνει το νόμιμο εργατικό κίνημα ώστε να γίνει, με σκληρή δουλειά, ο οργανωτής και ο πραγματικός ηγέτης των πλατιών επαναστατικών μαζών. Η διεύθυνση τόσο της νόμιμης όσο και της παράνομης δουλειάς πρέπει πάντοτε να βρίσκεται στα χέρια ενός και μόνο κέντρου του κόμματος.

55. Τόσο τα νόμιμα όσο και τα παράνομα κομουνιστικά κόμματα αντιλαμβάνονται συχνά την παράνομη κομουνιστική οργανωτική δουλειά σαν συγκρότηση και διατήρηση μιας κλειστής οργάνωσης, αποκλειστικά στρατιωτικής και απομονωμένης από τις άλλες πλευρές της δουλειάς και της οργάνωσης του κόμματος. Αυτή η αντίληψη είναι αναμφίβολα λαθεμένη. Στη προεπαναστατική περίοδο, οι στρατιωτικές μας οργανώσεις πρέπει να οικοδομηθούν κυρίως μέσα από τη γενική κομουνιστική δουλειά του κόμματος. Το κόμμα πρέπει να γίνει *στο σύνολό του* μια *στρατιωτική οργάνωση*, που μάχεται για την επανάσταση.

Όταν οι απομονωμένες επαναστατικές στρατιωτικές οργανώσεις συγκροτηθούν πρόωρα, τότε παρουσιάζουν πολύ εύκολα τάση αποθάρρυνσης και διάλυσης γιατί τους λείπει η άμεση χρήσιμη κομματική δουλειά.

56. Για ένα παράνομο κόμμα, είναι βέβαια ζήτημα ζωτικής σημασίας να προστατεύει τα μέλη και τα όργανά του ώστε να μην τα ανακαλύψουν, και να προσέχει να μην προδώσει την ταυτότητά τους μέσω της σύνταξης καταλόγων μελών, του απρόσεκτου μαζέματος οφειλών ή της απρόσεκτης διανομής υλικού. Ένα παράνομο κόμ-

μα δεν μπορεί να χρησιμοποιεί, με τον τρόπο που το κάνει ένα νόμιμο κόμμα, τις φανερές μορφές οργάνωσης για συνωμοτικούς σκοπούς. Μπορεί, ωστόσο, να μάθει να χρησιμοποιεί αυτές τις μεθόδους, ολοένα και περισσότερο.

Πρέπει να λαμβάνονται όλα τα προληπτικά μέτρα για να μη μπορούν άτομα ύποπτα ή αναξιόπιστα να εισχωρήσουν στο κόμμα. Οι μέθοδοι που μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε εξαρτώνται σε σημαντικό βαθμό από το εάν το κόμμα είναι νόμιμο ή παράνομο, αναπτυσσόμενο ή σε κατάσταση στασιμότητας. Μια μέθοδος που είχε θετικά αποτελέσματα σε ορισμένα μέρη και σε συγκεκριμένες συνθήκες, είναι το σύστημα της υποψηφιότητας, σύμφωνα με το οποίο τα άτομα που θέλουν να μπουν στο κόμμα, γίνονται στην αρχή δεκτά σαν υποψήφια μέλη, μετά από πρόταση ενός ή δύο συντρόφων του κόμματος, και αν φέρουν σε πέρας και με επιτυχία τη δουλειά που τους ανέθεσε το κόμμα γίνονται δεκτά σαν τακτικά μέλη του κόμματος.

Η μπουρζουαζία θα στείλει, οπωσδήποτε, προβοκάτορες και πράκτορές της στις παράνομες οργανώσεις. Πρέπει να αντιμετωπίζουμε αυτά τα στοιχεία με μεγάλη προσοχή και υπομονή.

Μια μέθοδος για να καταπολεμήσουμε τα ξένα στοιχεία είναι να συνδυάζουμε, στο μέγιστο βαθμό, τη νόμιμη με την παράνομη δουλειά. Μια εκτεταμένη περίοδος νόμιμης επαναστατικής δουλειάς αποτελεί την καλύτερη δοκιμασία για να αντιληφθούμε ποιος είναι αρκετά αξιόπιστος, θαρραλέος, συνειδητός, ενεργητικός και ικανός ώστε να του εμπιστευτούμε μια παράνομη δουλειά και ποιο είδος παράνομης δουλειάς αντιστοιχεί περισσότερο στις ικανότητές του.

Ένα νόμιμο κόμμα πρέπει να προετοιμάζεται επιμελώς για το αναπάντεχο, να εξοπλίζεται και να προσαρμόζεται στην παράνομη δουλειά (για παράδειγμα, πρέπει να κρύβει προσεκτικά τις διευθύνσεις, να αναπτύξει τη συνήθεια να καταστρέφει την αλληλογραφία του, να μάθει να φυλάει τα αναγκαία έγγραφα, να διαπαιδαγωγεί τους ανθρώπους στη συνωμοσία, κ.λπ.).

57. Συνεπώς, η γενική πολιτική μας εργασία πρέπει να διεξάγεται με τέτοιο τρόπο ώστε να αναπτυχθούν έγκαιρα οι ρίζες μιας μαχητικής οργάνωσης, ερχόμενες σε επαφή με τις ανάγκες της δεδομένης φάσης της επανάστασης. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό η διοίκηση του κομουνιστικού κόμματος *να έχει πάντοτε υπόψη της αυτές τις απαιτήσεις* και να προσπαθεί, στο μέτρο του δυνατού, να σχηματίσει μια *ξεκάθαρη αντίληψη* των καθηκόντων της προτού αρχίσει η επανάσταση. Ασφαλώς, μια τέτοια αντίληψη δεν μπορεί να είναι εντελώς ολοκληρωμένη και ακριβής, αυτό όμως δεν αποτελεί δικαιολογία για να παραμελεί την ουσιαστική αυτή πλευρά της κομουνιστικής οργανωτικής καθοδήγησης.

Γιατί, ακόμα και ένα καλά οργανωμένο κόμμα μπορεί να αντιμετωπίσει τεράστιες δυσκολίες αν προσπαθήσει να αλλάξει τον προσανατολισμό του σε μια περίοδο ανοιχτού επαναστατικού αγώνα. Μπορεί να βρεθεί στην ανάγκη να κινητοποιηθεί για ένοπλο αγώνα, μέσα σε λίγες μέρες. Όχι μόνο το κόμμα αλλά και οι εφεδρείες του, οι οργανώσεις των συμπαθούντων του ακόμα και οι ανοργάνωτες επαναστατικές μάζες, μπορεί να χρειαστεί να προετοιμαστούν για δράση μέσα σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα. Σε μια τέτοια κατάσταση, δεν μπορεί καν να συζητηθεί η δημιουργία τακτικού Κόκκινου Στρατού. Η νίκη πρέπει να κερδηθεί χωρίς την βοήθεια ενός από τα πριν οργανωμένου στρατού. Η νίκη πρέπει να κερδηθεί μόνο από τις μάζες, κάτω από την καθοδήγηση του κόμματος. Αν, επομένως, το κόμμα μας δεν έχει

οργανωθεί για να αντιμετωπίσει μια τέτοια περίπτωση, ακόμα και ο πιο ηρωικός αγώνας μπορεί να αποδειχτεί ανώφελος.

58. Τα κεντρικά επαναστατικά ηγετικά όργανα αποδείχτηκαν συχνά ανίκανα να ανταποκριθούν στα καθήκοντά τους. Στη διάρκεια της επανάστασης, το επαναστατικό προλεταριάτο μπορεί να κάνει άλματα μπροστά όσον αφορά τα οργανωτικά καθήκοντα των απλών μελών, ακόμα και όταν στο επιτελείο του κυριαρχούν η αταξία, η αβεβαιότητα και το χάος. Μερικές φορές λείπει ακόμα και ο πιο στοιχειώδης καταμερισμός της εργασίας. Το δίκτυο επικοινωνίας είναι τις περισσότερες φορές πολύ άσχημα οργανωμένο, με αποτέλεσμα να αποτελεί περισσότερο ζημιά παρά κέρδος και κανείς να μην μπορεί να βασιστεί σ' αυτό. Αν οι μυστικές ταχυδρομικές υπηρεσίες και οι μυστικές υπηρεσίες μεταφορών καθώς και τα μυστικά κρησφύγετα και τυπογραφεία λειτουργούν εκεί που τα χρειάζονται, αυτό συνήθως συμβαίνει εντελώς τυχαία. Κάθε προβοκατόρικη ενέργεια από έναν οργανωμένο αντίπαλο, έχει πολλές πιθανότητες επιτυχίας.

Αυτό το χάος είναι αναπόφευκτο, αν το επαναστατικό κόμμα πού καθοδηγεί τον αγώνα, δεν έχει συγκροτήσει από τα πριν το δικό του ειδικό μηχανισμό. Η στρατιωτική κατασκοπία απαιτεί ειδική εκπαίδευση και γνώση όπως και η δουλειά της αντικατασκοπίας ενάντια στην πολιτική αστυνομία.

Ένα σύστημα μυστικής επικοινωνίας δεν μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά και σίγουρα παρά μόνο αν βρίσκεται σε λειτουργία για μεγάλο διάστημα. Σε όλους αυτούς τους τομείς ειδικής επαναστατικής δράσης, κάθε κομουνιστικό κόμμα χρειάζεται να κάνει ορισμένες μυστικές προετοιμασίες, έστω και σε μικρή κλίμακα.

Στις περισσότερες περιπτώσεις ο αναγκαίος μηχανισμός μπορεί να αναπτυχθεί νόμιμα, αρκεί να έχουμε πάντα υπόψη μας το είδος του μηχανισμού που είναι αναγκαίο να δημιουργήσουμε: έτσι, για παράδειγμα, ο παράνομος μηχανισμός που οργανώνει το ταχυδρομείο και τις ταχυμεταφορές, τις μεταφορές, τις διαμονές, κ.λπ., μπορεί να προκύψει από την προσεκτική διανομή νόμιμων προκηρύξεων, εντύπων και επιστολών.

59. Ο κομουνιστής οργανωτής (organizer) πρέπει να σκέφτεται από την αρχή ακόμη, *το μελλοντικό ιστορικό ρόλο* που *κάθε* μέλος του κόμματος θα παίξει σαν στρατιώτης της μαχητικής οργάνωσής μας στον καιρό της επανάστασης. Έτσι, θα τοποθετήσει τους εργάτες *σε εκείνο το τμήμα του κόμματος και θα τους αναθέσει εκείνη τη δουλειά* που αντιστοιχούν καλύτερα στη μελλοντική τους θέση και στο μελλοντικό τους ρόλο στον αγώνα. Η δουλειά τους πρέπει να είναι αυτή καθαυτή χρήσιμη και αναγκαία στο σημερινό αγώνα και να μην είναι μόνο μια άσκηση που ο πρακτικός εργάτης δεν καταλαβαίνει. Πρέπει να προετοιμάζει τους εργάτες για τα σημαντικά καθήκοντα με τα οποία θα έρθουν αντιμέτωποι στον αυριανό τελικό αγώνα.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ

Η Εκτελεστική Επιτροπή της Κομουνιστικής Διεθνούς πρέπει να είναι οργανωμένη με τέτοιον τρόπο που να μπορεί να παίρνει θέση σε όλα τα ζητήματα δράσης του προλεταριάτου. Η Εκτελεστική Επιτροπή, προχωρώντας πέρα από τα πλαίσια των γενικών εκκλήσεων που έγιναν ως τώρα πάνω στο ένα ή το άλλο συζητούμενο ζήτημα, πρέπει ολοένα και περισσότερο να ζητάει να βρει τα μέσα και τους τρόπους ανάπτυξης της πρακτικής της πρωτοβουλίας σχετικά με την κοινή δράση των διαφόρων τμημάτων στα υπό συζήτηση διεθνή ζητήματα οργάνωσης και προπαγάνδας. Η Κομουνιστική Διεθνής πρέπει να γίνει πραγματικά Διεθνής, μια οργάνωση που διευθύνει τους κοινούς και καθημερινούς αγώνες του επαναστατικού προλεταριάτου όλου του κόσμου. Οι απαραίτητοι όροι για να πραγματοποιηθεί αυτό είναι οι ακόλουθοι:

I. Τα κόμματα που προσχωρούν στην Κομουνιστική Διεθνή πρέπει να κάνουν ότι μπορούν για να διατηρήσουν την πιο στενή και ενεργητική επαφή με την Εκτελεστική Επιτροπή. Δεν πρέπει μόνο να στείλουν στους κόλπους της Εκτελεστικής Επιτροπής τους καλύτερους εκπροσώπους της χώρας τους, αλλά πρέπει και να της διαβιβάζουν συνεχώς τις πιο προσεκτικές και μετρημένες πληροφορίες, για να μπορεί αυτή να παίρνει θέση στα διάφορα πολιτικά προβλήματα που δημιουργούνται, στηριζόμενη σε θεμελιωμένα ντοκουμέντα και πληροφορίες. Για την καρποφόρα επεξεργασία αυτού του υλικού, η Εκτελεστική πρέπει να οργανώσει ειδικά τμήματα για τους διάφορους κλάδους. Εξάλλου, πρέπει να δημιουργηθεί κοντά στην Εκτελεστική ένα διεθνές Ινστιτούτο Οικονομίας και Στατιστικής του εργατικού κινήματος και του κομουνισμού.

II. Τα κόμματα που προσχωρούν πρέπει να διατηρούν τις πιο στενές σχέσεις για την αμοιβαία ενημέρωσή τους και τον οργανικό τους δεσμό, ιδιαίτερα μάλιστα όταν είναι βρίσκονται σε γειτονικές χώρες και επομένως ενδιαφέρονται εξίσου για τις πολιτικές συγκρούσεις που δημιουργούνται από τους καπιταλιστικούς ανταγωνισμούς. Ο καλύτερος τρόπος για να εγκαινιασθούν αυτές οι σχέσεις είναι η αμοιβαία ανταλλαγή των αποφάσεων των πιο σημαντικών συνδιασκέψεών τους και η γενική ανταλλαγή προσεχτικά επιλεγμένων στελεχών. Αυτή η ανταλλαγή πρέπει άμεσα να γίνει μόνιμη συνήθεια κάθε τμήματος που είναι ικανού για δράση.

III. Η Εκτελεστική πρέπει να προωθήσει την αναγκαία συγχώνευση όλων των εθνικών τμημάτων σε ένα συνεκτικό διεθνές κόμμα κοινής προλεταριακής προπαγάνδας και δράσης και γι' αυτό το σκοπό να εκδώσει στη Δυτική Ευρώπη και στις πιο σημαντικές χώρες, μια πολιτική Αλληλογραφία που με τη βοήθειά της η κομου-

νιστική ιδέα θα αξιοποιείται με τρόπο ολοένα και πιο καθαρό και ενιαίο και η οποία, με ενημέρωση κανονική και ακριβή, θα προσφέρει στα διάφορα τμήματα τη βάση της ενεργητικής και ταυτόχρονης δράσης.

IV. Η αποστολή εξουσιοδοτημένων αντιπροσώπων στα Τμήματα θα επιτρέψει στην Εκτελεστική Επιτροπή να πραγματοποιήσει την τάση για μια αληθινή Διεθνή του καθημερινού και κοινού αγώνα του προλεταριάτου όλου του Κόσμου. Έργο αυτών των αντιπροσώπων θα είναι να ενημερώνουν την Εκτελεστική για τις ιδιαίτερες συνθήκες στις οποίες έχουν να αγωνιστούν τα κομουνιστικά κόμματα στις καπιταλιστικές ή αποικιακές χώρες. Πρέπει, επίσης, να φροντίζουν ώστε αυτά τα κόμματα να διατηρούν την πιο στενή επαφή, τόσο με την Εκτελεστική, όσο και μεταξύ τους, για να αυξάνουν την επιθετική δύναμη τόσο εκείνης όσο και των κομμάτων. Η Εκτελεστική, όπως και τα κόμματα, πρέπει να επιδιώκουν οι αμοιβαίες σχέσεις μεταξύ των κομμάτων, τόσο οι προσωπικές σχέσεις εμπιστοσύνης μεταξύ συντρόφων όσο και οι σχέσεις με αλληλογραφία, να γίνουν συχνότερες και πιο επιμελημένες, ώστε να μπορούν τα κόμματα αυτά να πάρουν κοινή θέση σε όλα τα μεγάλα πολιτικά ζητήματα.

V. Ίσως, προκειμένου να αναπτύξει η Εκτελεστική μια τόσο σημαντική δραστηριότητα, να χρειαστεί να διευρυνθεί. Τα τμήματα στα οποία τούτο το συνέδριο παραχώρησε 40 ψήφους, καθώς και η Εκτελεστική Επιτροπή της Διεθνούς της Κομουνιστικής Νεολαίας, θα έχουν το καθένα δύο ψήφους στην Εκτελεστική, ενώ τα τμήματα που είχαν 20 και 30 ψήφους στο συνέδριο θα έχουν μία ψήφο. Το Κομουνιστικό Κόμμα Ρωσίας διαθέτει, όπως και στο παρελθόν, 5 ψήφους. Οι αντιπρόσωποι των άλλων τμημάτων έχουν ψήφο συμβουλευτική. Ο πρόεδρος της Εκτελεστικής εκλέγεται από το Συνέδριο. Η Εκτελεστική έχει αναλάβει να υποδεικνύει τρεις γραμματείς που θα εκλέγονται από διαφορετικά τμήματα, όσο αυτό είναι δυνατόν. Εξάλλου, τα μέλη που έχουν εκλεγεί αντιπρόσωποι στην Εκτελεστική Επιτροπή από τα διάφορα τμήματα είναι υποχρεωμένα να πάρουν μέρος σαν εισηγητές στην διεκπεραίωση της τρέχουσας εργασίας, είτε διευθύνοντας το αντίστοιχο εθνικό τμήμα είτε αναλαμβάνοντας τη μελέτη του ενός ή του άλλου θέματος. Τα μέλη του Μικρού Γραφείου εκλέγονται με ειδική ψηφοφορία της Εκτελεστικής Επιτροπής.

VI. Η έδρα της Εκτελεστικής είναι στη Ρωσία, το πρώτο προλεταριακό Κράτος. Η Εκτελεστική, για να συγκεντρώσει πιο σταθερά την πολιτική και οργανωτική διεύθυνση όλης της Διεθνούς, θα πρέπει οπωσδήποτε να επιδιώξει να επεκτείνει τον κύκλο της επιρροής της με συνδιασκέψεις που θα οργανώσει έξω από τη Ρωσία.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ ΜΑΡΤΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

9 Ιουλίου 1921

Το 3ο Παγκόσμιο Συνέδριο διαπιστώνει με ικανοποίηση ότι όλες οι σημαντικές αποφάσεις του, συμπεριλαμβανομένου και του τμήματος των *Θέσεων πάνω στην Τακτική* που αφορά τη δράση του Μάρτη, που συζητήθηκε με πάθος, έγιναν δεκτές *παμψηφεί* και ότι ακόμα και η πρόταση που έγινε από τους αντιπρόσωπους της γερμανικής αντιπολίτευσης εξέφραζε ουσιαστικά τη θέση του Συνεδρίου. Το Συνέδριο θεωρεί ότι αυτό αποτελεί απόδειξη ότι πρέπει και *μπορεί* να γίνει στους κόλπους του Ενοποιημένου Κομουνιστικού Κόμματος Γερμανίας μια δουλειά με συντονισμό και στενή συνεργασία, πάνω στη βάση των αποφάσεων του 3ου Συνεδρίου. Το Συνέδριο θεωρεί κάθε παραπέρα διαίρεση των δυνάμεων στους κόλπους του Ενοποιημένου Κομουνιστικού Κόμματος της Γερμανίας, κάθε σχηματισμό φραξιών —για να μη μιλήσουμε για διασπάσεις— σαν ένα μεγάλο κίνδυνο για το κίνημα στο σύνολό του.

Το Συνέδριο περιμένει από την Κεντρική Επιτροπή και από την πλειοψηφία του Ενοποιημένου Κομουνιστικού Κόμματος Γερμανίας να κρατήσει συγκαταβατική στάση απέναντι στην αντιπολίτευση, αρκεί αυτή να εφαρμόσει πιστά τις αποφάσεις του 3ου Συνεδρίου, και πιστεύει ότι η Εκτελεστική Επιτροπή θα κάνει ότι είναι δυνατόν για να ενώσει όλες τις δυνάμεις του κόμματος. Το Συνέδριο απαιτεί από την παλιά αντιπολίτευση να διαλύσει αμέσως όλες τις φραξιονιστικές της οργανώσεις, χωρίς καμιά εξαίρεση, και να υποταχθεί απόλυτα και πλήρως στην κοινοβουλευτική φράξια της Κεντρικής Επιτροπής του κόμματος, να θέσει τον τύπο της κάτω από τον έλεγχο των αντίστοιχων οργάνων του κόμματος, να διακόψει αμέσως κάθε πολιτική συνεργασία (στα έντυπα κ.λπ.) με τα άτομα που αποπέμφθηκαν από το κόμμα και την Κομουνιστική Διεθνή.

Το Συνέδριο επιφορτίζει την Εκτελεστική Επιτροπή να παρακολουθεί προσεχτικά την κατοπινή εξέλιξη του γερμανικού κινήματος και να πάρει αμέσως τα πιο ενεργητικά μέτρα σε περίπτωση και της παραμικρής παραβίασης της πειθαρχίας.

ΘΕΣΕΙΣ ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΤΑΚΤΙΚΗ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ

5 Ιουλίου 1921
(το προσχέδιο έγινε από τον Λένιν)

Ι. Η διεθνής θέση της Σοβιετικής Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Ρωσίας

Η διεθνής θέση της Σοβιετικής Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Ρωσίας χαρακτηρίζεται σήμερα από μία ορισμένη ισορροπία που, αν και είναι εξαιρετικά επισφαλής, έχει δημιουργήσει ιδιαίτερες συνθήκες στην παγκόσμια πολιτική κατάσταση.

Η πρωτοτυπία αυτή συνίσταται στο εξής: από τη μια μεριά, η διεθνής μπουρζουαζία τρέφει μανιασμένο μίσος και έχθρα εναντίον της Σοβιετικής Ρωσίας και είναι έτοιμη ανά πάσα στιγμή να πέσει πάνω της και να την πνίξει, και από την άλλη, όλες οι προσπάθειες ένοπλης επέμβασης που στοίχισαν στη διεθνή αστική τάξη εκατοντάδες εκατομμύρια φράγκα, κατέληξαν σε πλήρη αποτυχία, παρόλο που η σοβιετική εξουσία ήταν τότε λιγότερο ισχυρή απ' ότι είναι σήμερα ενώ οι ρώσοι τσιφλικάδες και καπιταλιστές είχαν ολόκληρους στρατούς στο έδαφος της Σοβιετικής Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Ρωσίας. Η αντίθεση στον πόλεμο με τη Σοβιετική Ρωσία, ενισχύθηκε σημαντικά σ' όλες τις καπιταλιστικές χώρες, τροφοδότησε το επαναστατικό κίνημα του προλεταριάτου και αγκάλιασε πολύ πλατιές μάζες των μικροαστών δημοκρατών. Η σύγκρουση συμφερόντων που υπάρχει ανάμεσα στα διάφορα ιμπεριαλιστικά κράτη οξύνθηκε και οξύνεται καθημερινά ολοένα και περισσότερο. Το επαναστατικό κίνημα που περιλαμβάνει τα εκατοντάδες εκατομμύρια καταπιεσμένων ανθρώπων στην Ανατολή, αναπτύσσεται με αξιοσημείωτη δύναμη. Αποτέλεσμα όλων αυτών των καταστάσεων είναι ότι ο διεθνής ιμπεριαλισμός αποδείχτηκε ανίκανος να πνίξει τη Σοβιετική Ρωσία, παρόλο που είναι πολύ δυνατότερός της, και υποχρεώθηκε προς το παρόν να την αναγνωρίσει ή να την αναγνωρίσει μερικώς, και να συνάψει εμπορικές συμφωνίες μαζί της.

Έτσι τελικά δημιουργήθηκε μια κατάσταση ισορροπίας που αν και εξαιρετικά ασταθής και επισφαλής, επιτρέπει στη Σοσιαλιστική Δημοκρατία να υπάρχει —όχι, βέβαια για πολύ— περικυκλωμένη από τον καπιταλισμό.

ΙΙ. Ο διεθνής συσχετισμός των κοινωνικών δυνάμεων

Όπως έχουν τα πράγματα, ο συσχετισμός των κοινωνικών δυνάμεων διεθνώς διαμορφώνεται ως εξής:

Η διεθνής μπουρζουαζία, αφού δεν έχει τα μέσα να εξαπολύσει έναν ανοιχτό πόλεμο εναντίον της Σοβιετικής Ρωσίας, περιμένει και καιροφυλακτεί για τη στιγμή που οι περιστάσεις θα της επιτρέψουν να ξαναρχίσει τον πόλεμο.

Το προλεταριάτο όλων των ανεπτυγμένων καπιταλιστικών χωρών έχει ήδη δημιουργήσει την πρωτοπορία του, τα κομουνιστικά κόμματα, τα οποία αναπτύσσονται προχωρώντας σταθερά προς την κατάκτηση της πλειοψηφίας του προλεταριάτου σε κάθε χώρα και εκμηδενίζοντας την επιρροή των παλιών γραφειοκρατών συνδικαλιστών, καθώς και το ανώτερο στρώμα της αμερικάνικης και ευρωπαϊκής εργατικής τάξης, που έχει διαφθαρεί από τα ιμπεριαλιστικά προνόμια.

Οι μικροαστοί δημοκράτες των καπιταλιστικών κρατών, που τα κύρια τμήματά τους αντιπροσωπεύονται από τη 2η και τη 2½ Διεθνή, αποτελούν σήμερα το κύριο στήριγμα του καπιταλισμού, καθώς διατηρούν την επιρροή τους πάνω στην πλειοψηφία ή σ' ένα σημαντικό τμήμα των εργατών και των υπαλλήλων της βιομηχανίας και του εμπορίου, οι οποίοι φοβούνται ότι σε περίπτωση που ξεσπάσει επανάσταση θα χάσουν τη σχετική μικροαστική ευημερία τους που προέρχεται από τα προνόμια του ιμπεριαλισμού. Όμως η διογκούμενη οικονομική κρίση χειροτερεύει παντού την κατάσταση των μαζών κι αυτό το γεγονός μαζί με το διαφαινόμενο ξέσπασμα καινούργιων ιμπεριαλιστικών πολέμων (που είναι αναπόφευκτο αν διατηρηθεί ο ιμπεριαλισμός) αποδυναμώνει σταθερά αυτό το στήριγμα.

Οι εργαζόμενες μάζες των αποικιακών και μισοαποικιακών κρατών, οι οποίες αποτελούν την τεράστια πλειοψηφία του πληθυσμού της γης, ξύπνησαν πολιτικά στην αρχή του 20ου αιώνα, ιδιαίτερα με τις επαναστάσεις της Ρωσίας, της Τουρκίας, της Περσίας και της Κίνας. Ο ιμπεριαλιστικός πόλεμος του 1914-18 και η εξουσία των Σοβιέτ στη Ρωσία ολοκληρώνουν τη διαδικασία μετατροπής αυτών των μαζών σε ενεργητικό παράγοντα της παγκόσμιας πολιτικής και της επαναστατικής εξόντωσης του ιμπεριαλισμού, παρόλο που οι μορφωμένοι βάρβαροι της Ευρώπης και της Αμερικής, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται και οι ηγέτες της 2ης και της 2½ Διεθνούς, αρνούνται πεισματικά να το δουν. Η βρετανική Ινδία βρίσκεται επί κεφαλής αυτών των χωρών, και εκεί η επανάσταση ωριμάζει τόσο πιο γοργά όσο σημαντικότερο γίνεται το βιομηχανικό και σιδηροδρομικό προλεταριάτο, από τη μια μεριά, κι από την άλλη, όσο αυξάνεται η απάνθρωπη τρομοκρατία των Άγγλων, οι οποίοι καταφεύγουν ολοένα και συχνότερα σε μαζικές δολοφονίες (Αμριτσάρ), σε δημόσιες μαστιγώσεις, κ.λπ.

ΙΙΙ. Ο συσχετισμός των κοινωνικών δυνάμεων στη Ρωσία

Η εσωτερική πολιτική κατάσταση της Σοβιετικής Ρωσίας καθορίζεται από το γεγονός ότι σ' αυτή τη χώρα υπάρχουν για πολλά χρόνια, για πρώτη φορά στην ιστορία, δύο μόνο τάξεις: το προλεταριάτο (που διαπαιδαγωγήθηκε επί δεκαετίες από μια πολύ νεαρή αλλά σύγχρονη, μεγάλη και μηχανοποιημένη βιομηχανία) και την τάξη των φτωχών αγροτών που αποτελούν την τεράστια πλειοψηφία του πληθυσμού.

Οι τσιφλικάδες και οι μεγαλοκαπιταλιστές δεν εξαφανίστηκαν στη Ρωσία αλλά υπέστησαν πλήρη απαλλοτρίωση της περιουσίας τους, συντρίφτηκαν πολιτικά σαν τάξη και τα απομεινάρια τους κρύβονται στους κυβερνητικούς υπαλλήλους της σο-

βιετικής εξουσίας. Διατήρησαν την ταξική τους οργάνωση μόνο στο εξωτερικό, σαν εμιγκρέδες, και υπολογίζονται στα 1,5 με 2 εκατομμύρια άτομα, με περισσότερες από 50 καθημερινές εφημερίδες αστικών και «σοσιαλιστικών» (δηλαδή μικροαστικών) κομμάτων, με τα υπολείμματα ενός στρατού καθώς και με πολυάριθμες διασυνδέσεις με τη διεθνή μπουρζουαζία. Αυτοί οι μετανάστες πασχίζουν με όλες τους τις δυνάμεις να καταστρέψουν την σοβιετική εξουσία και να αποκαταστήσουν τον καπιταλισμό στη Ρωσία.

IV. Το προλεταριάτο και η αγροτιά στη Ρωσία

Μπροστά σε μια τέτοια εσωτερική κατάσταση, το κύριο καθήκον που έχει να αντιμετωπίσει το ρωσικό προλεταριάτο, σαν κυρίαρχη τάξη, είναι να καθορίσει σωστά και να εφαρμόσει τα μέτρα που είναι απαραίτητα για να οδηγήσει την αγροτιά, μέσα από μια σειρά διαδοχικά στάδια, στην κοινωνικοποιημένη και μηχανοποιημένη, μεγάλης κλίμακας γεωργία. Πρόκειται για ένα εξαιρετικά δύσκολο καθήκον, στη Ρωσία, τόσο λόγω της καθυστέρησης που χαρακτηρίζει τη χώρα όσο και λόγω της τεράστιας καταστροφής που έχει υποστεί ύστερα από εφτά χρόνια ιμπεριαλιστικού και εμφύλιου πολέμου. Αλλά, ανεξάρτητα απ' αυτές τις ιδιόμορφες συνθήκες, πρόκειται για ένα από τα πιο δύσκολα καθήκοντα της σοσιαλιστικής οικοδόμησης, καθήκον που θα τεθεί σε όλα τα καπιταλιστικά κράτη, με μόνη ίσως εξαίρεση την Αγγλία. Ωστόσο, ακόμα και σ' ότι αφορά την Αγγλία, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι ενώ οι μικροκαλλιεργητές δεν αποτελούν παρά μια πολύ μικρή τάξη, το ποσοστό των εργατών και των υπαλλήλων που απολαμβάνουν ένα μικροαστικό επίπεδο διαβίωσης είναι εξαιρετικά υψηλό, χάρη στην πραγματική σκλαβιά εκατοντάδων εκατομμυρίων ανθρώπων που ζουν στις αποικιακές κτήσεις της Αγγλίας.

Γι' αυτό, από την άποψη της εξέλιξης της παγκόσμιας προλεταριακής επανάστασης, σαν συνολικής διαδικασίας, η εποχή που περνάει η Ρωσία είναι σημαντική σαν πρακτική δοκιμασία και επαλήθευση της πολιτικής που ασκεί ένα προλεταριάτο που βρίσκεται στην εξουσία απέναντι στη μάζα των μικροαστών.

V. Η στρατιωτική συμμαχία του προλεταριάτου με την αγροτιά στη Σοβιετική Ρωσία

Οι βάσεις για μια σωστή σχέση ανάμεσα στο προλεταριάτο και την αγροτιά τέθηκαν στη Σοβιετική Ρωσία την περίοδο 1917-21, τότε που η εισβολή των καπιταλιστών και των τσιφλικάδων, με την υποστήριξη τόσο ολόκληρης της παγκόσμιας μπουρζουαζίας όσο και όλων των κόμματων της μικροαστικής δημοκρατίας (σοσιαλεπαναστατών και μενσεβίκων), οδήγησε το προλεταριάτο και την αγροτιά να δημιουργήσουν, να υπογράψουν και να επισφραγίσουν μια στρατιωτική συμμαχία για την υπεράσπιση της σοβιετικής εξουσίας. Ο εμφύλιος πόλεμος είναι η οξύτερη μορφή της πάλης των τάξεων, αλλά όσο πιο οξύς γίνεται τόσο πιο γρήγορα οι φλόγες του καταπίνουν όλες τις μικροαστικές αυταπάτες και προκαταλήψεις και τόσο πιο καθαρά αποδεικνύει η εμπειρία, ακόμα και στα πιο καθυστερημένα στρώματα της αγροτιάς, ότι μόνο η δικτατορία του προλεταριάτου μπορεί να τη σώσει κι ότι, στην πραγματικότητα, οι σοσιαλεπαναστάτες και οι μενσεβίκοι παίζουν το ρόλο των λα-

κέδων των τσιφλικάδων και των καπιταλιστών.

Αλλά ενώ η στρατιωτική συμμαχία του προλεταριάτου με την αγροτική τάξη στάθηκε —και δεν μπορούσε να μην σταθεί— η πρώτη μορφή της σταθερής συμμαχίας τους, δεν θα μπορούσε να διατηρηθεί, έστω και μερικές βδομάδες, χωρίς μια οικονομική συμμαχία αυτών των δύο τάξεων. Οι αγρότες πήραν από το εργατικό κράτος όλη τη γη καθώς και προστασία απέναντι στους τσιφλικάδες και τους κουλάκους. Οι εργάτες παίρνουν από τους αγρότες τρόφιμα με πίστωση, μέχρι την αποκατάστασης της μεγάλης βιομηχανίας.

VI. Η μετάβαση στις σωστές οικονομικές σχέσεις μεταξύ του προλεταριάτου και της αγροτιάς

Η συμμαχία μεταξύ των φτωχών αγροτών και του προλεταριάτου δεν μπορεί να γίνει σωστή και σταθερή, από σοσιαλιστική άποψη, παρά μόνο όταν οι μεταφορές και η μεγάλη βιομηχανία επιτρέψουν στο προλεταριάτο να δώσει στους αγρότες, σε αντάλλαγμα για τα τρόφιμα, όλα τα αγαθά που έχουν ανάγκη για τον εαυτό τους και για τη βελτίωση των κτημάτων τους. Με την απέραντη καταστροφή της χώρας αυτό στάθηκε αδύνατο να πραγματοποιηθεί μονομιάς. Το σύστημα απαλλοτρίωσης των πλεονάζόντων αγαθών αποτέλεσε το καλύτερο μέτρο που διέθετε ένα κράτος ανεπαρκώς οργανωμένο για να διατηρηθεί σ' ένα απίστευτα δύσκολο πόλεμο εναντίον των τσιφλικάδων. Το 1920, η κακή σοδειά και η έλλειψη ζωοτροφών μεγάλωσαν τις δυσκολίες των αγροτών, που ήταν ήδη πολύ σοβαρές, καθιστώντας απολύτως αναγκαία την άμεση μετάβαση στην επιβολή του φόρου σε είδος.

Αυτός ο μέτριος φόρος θα βελτιώσει άμεσα και σημαντικά την κατάσταση της αγροτικής τάξης και ταυτόχρονα θα την παρακινήσει να επεκτείνει την καλλιεργούμενη επιφάνεια και να βελτιώσει τις μεθόδους καλλιέργειας.

Ο φόρος σε είδος σηματοδοτεί τη μετάβαση από την επίταξη όλων των πλεονασμάτων σε δημητριακά των αγροτών, στην τακτική σοσιαλιστική ανταλλαγή προϊόντων ανάμεσα στη βιομηχανία και τη γεωργία.

VII. Οι συνθήκες κάτω από τις οποίες η σοβιετική κυβέρνηση μπορεί να επιτρέψει τον καπιταλισμό και τις εκχωρήσεις (για εκμετάλλευση) και η σημασία αυτού του γεγονότος

Ο φόρος σε είδος ισοδυναμεί με ελευθερία για τον αγρότη να διαθέτει όπως νομίζει το ποσό των τροφίμων που του απομένει μετά την καταβολή του φόρου. Από τη στιγμή που το κράτος δεν είναι σε θέση να προσφέρει στους αγρότες προϊόντα της σοσιαλιστικής βιομηχανίας σαν αντάλλαγμα για το σύνολο των πλεονασμάτων τους, η ελευθερία να εμπορεύονται αυτά τα πλεονάσματα ισοδυναμεί αναπόφευκτα με την ελευθερία ανάπτυξης του καπιταλισμού.

Ωστόσο, μέσα στα όρια που αναφέραμε, το πράγμα δεν είναι καθόλου επίφοβο για το σοσιαλισμό, εφόσον η μεγάλη βιομηχανία και οι μεταφορές παραμένουν στα χέρια του προλεταριάτου. Αντίθετα, η ανάπτυξη του καπιταλισμού, κάτω από τον έλεγχο και σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του προλεταριακού κράτους, (δηλαδή, ένας «κρατικός καπιταλισμός», μ' *αυτήν* την έννοια του όρου), έχει πλεονεκτήματα και

είναι απαραίτητη σε μια εξαιρετικά κατεστραμμένη και καθυστερημένη χώρα μικροαγροτών (φυσικά, μέσα σε ορισμένα πλαίσια) εφόσον αυτή η ανάπτυξη είναι ικανή να επιταχύνει την *άμεση* αναθέρμανση της αγροτικής καλλιέργειας. Αυτό ισχύει, ακόμα περισσότερο, για τις εκχωρήσεις: χωρίς να πραγματοποιήσει καμιά αποεθνικοποίηση, το εργατικό κράτος εκμισθώνει ορισμένα ορυχεία, ορισμένους δασικούς τομείς, εκμεταλλεύσεις πετρελαίου, κ.λπ. σε ξένους καπιταλιστές, για να πάρει απ' αυτούς επιπλέον εξοπλισμό και μηχανήματα που θα του επιτρέψουν να επιταχύνει την αποκατάσταση της μεγάλης σοβιετικής βιομηχανίας.

Η αποζημίωση που δίνεται στους αναδόχους των εκχωρήσεων, με τη μορφή ποσοστού επί των μεγάλης αξίας παραγόμενων προϊόντων αποτελεί χωρίς αμφιβολία έναν φόρο που το εργατικό κράτος πληρώνει στην παγκόσμια αστική τάξη. Χωρίς καθόλου να μειώσουμε η σημασία αυτού του γεγονότος, πρέπει να καταλάβουμε καλά ότι μας συμφέρει να πληρώνουμε αυτόν το φόρο, εάν μ' αυτόν τον τρόπο επιταχύνουμε την αποκατάσταση της μεγάλης βιομηχανίας μας και βελτιώσουμε σημαντικά την κατάσταση των εργατών και των αγροτών.

VIII. Οι επιτυχίες της επισιτιστικής πολιτικής μας

Η επισιτιστική πολιτική της Σοβιετικής Ρωσίας στην περίοδο 1917-21 στάθηκε χωρίς αμφιβολία πολύ αδέξια και ατελής και οδήγησε σε πολλές καταχρήσεις. Έγιναν πολλά λάθη κατά την εφαρμογή της. Αλλά στο σύνολό της, ήταν η μόνη δυνατή στις συνθήκες που επικρατούσαν. Και εκπλήρωσε την ιστορική της αποστολή: έσωσε την προλεταριακή δικτατορία σε μια κατεστραμμένη και καθυστερημένη χώρα. Είναι αναμφισβήτητο γεγονός ότι προοδευτικά βελτιώθηκε. Την πρώτη χρονιά που η εξουσία μας ήταν πλήρης (1η Αυγούστου 1918 με 1η Αυγούστου 1919), το κράτος συγκέντρωσε 110 εκατομμύρια πούτια δημητριακά. Τη δεύτερη χρονιά 220 εκ., την τρίτη περισσότερα από 285 [1 πούτι ισοδυναμεί με 7,2 κιλά].

Σήμερα, έχοντας πλέον εμπειρία, σκοπεύουμε να συγκεντρώσουμε, και πιστεύουμε ότι θα το πετύχουμε, 400 εκ. πούτια (ο φόρος σε είδος καθορίστηκε στα 240 εκ.). Μόνο όταν το εργατικό κράτος θα έχει στην διάθεσή του ένα επαρκές απόθεμα τροφίμων, θα μπορέσει από οικονομική άποψη να πατήσει γερά στα δικά του πόδια και να εξασφαλίσει την αργή αλλά κανονική αποκατάσταση της μεγάλης βιομηχανίας και να δημιουργήσει ένα σωστό δημοσιονομικό σύστημα.

IX. Η υλική βάση του σοσιαλισμού και το σχέδιο εξηλεκτρισμού της Ρωσίας

Η μοναδική υλική βάση που μπορεί να έχει ο σοσιαλισμός, είναι η μεγάλης κλίμακας μηχανοποιημένη βιομηχανία, η μόνη που είναι ικανή να αναδιοργανώσει τη γεωργία. Δεν μπορούμε όμως να περιοριστούμε σ' αυτήν τη γενική διατύπωση. Πρέπει να τη συγκεκριμενοποιήσουμε. Η μεγάλης κλίμακας βιομηχανία που βασίζεται στα τελευταία επιτεύγματα της τεχνολογίας και είναι ικανή να αναδιοργανώσει τη γεωργία, προϋποθέτει τον εξηλεκτρισμό όλης της χώρας. Χρειάστηκε να αναλάβουμε το επιστημονικό έργο της δημιουργίας ενός τέτοιου σχεδίου εξηλεκτρισμού της Σοβιετικής Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Ρωσίας και το φέραμε σε πέρας. Με τη

συνεργασία με πάνω από διακόσους από τους καλύτερους μηχανικούς και αγρονόμους της Ρωσίας, η εργασία αυτή ολοκληρώθηκε, δημοσιεύθηκε σ' έναν χοντρό τόμο και εγκρίθηκε στο σύνολό της, από το 8ο Πανρωσικό Συνέδριο των Σοβιέτ, τον Δεκέμβρη του 1920. Σήμερα είμαστε ήδη έτοιμοι να συγκαλέσουμε, τον Αύγουστο του 1921, ένα Πανρωσικό Συνέδριο ηλεκτρολόγων μηχανικών για να εξετάσει λεπτομερώς αυτή την εργασία πριν επικυρωθεί οριστικά από την κυβέρνηση. Η εκτέλεση του πρώτου μέρους το σχεδίου εξηλεκτρισμού υπολογίζεται να διαρκέσει δέκα χρόνια και θα απαιτήσει γύρω στα 370 εκατομμύρια εργάσιμες μέρες.

Το 1918 είχαμε μόνο 8 νεοανεγερθέντες ηλεκτρικούς σταθμούς (με συνολική παραγωγική ικανότητα 4.557 κιλοβάτ). Το 1919 αυξήθηκαν στους 36 (με παραγωγική ικανότητα 6.148 κιλοβάτ) και το 1920 έγιναν 100 (με παραγωγική ικανότητα 8.699 κιλοβάτ).

Παρόλο του αυτό είναι ένα μέτριο ξεκίνημα για την τεράστια χώρα μας, η αρχή έγινε, η εργασία άρχισε και προχωρά σταθερά. Μετά τον ιμπεριαλιστικό πόλεμο, αφού ένα εκατομμύριο αιχμάλωτοι εξοικειώθηκαν στη Γερμανία με την μοντέρνα εκσυγχρονισμένη τεχνολογία, και μετά τη σκληρή αλλά ωφέλιμη πείρα τριών χρόνων εμφύλιου πολέμου, ο ρώσος αγρότης δεν είναι πια αυτό που ήταν άλλοτε. Με κάθε μήνα που περνάει, βλέπει ολοένα και πιο καθαρά και ολοένα και πιο ζωντανά ότι μόνο η καθοδήγηση του προλεταριάτου είναι ικανή να βγάλει τη μάζα των μικροκαλλιεργητών από την υποδούλωσή της στο κεφάλαιο ώστε να την οδηγήσει στο σοσιαλισμό.

X. Ο ρόλος της «Καθαρής Δημοκρατίας». Η 2η και η 2½ Διεθνής, οι Σοσιαλεπαναστάτες και οι Μενσεβίκοι σαν σύμμαχοι του κεφαλαίου

Η δικτατορία του προλεταριάτου δεν σηματοδοτεί το σταμάτημα της ταξικής πάλης αλλά τη συνέχισή της με νέα μορφή και καινούργια όπλα. Όσο θα υπάρχουν τάξεις, όσο η αστική τάξη μετά την ανατροπή της σε μια χώρα θα δεκαπλασιάζει τις επιθέσεις της εναντίον του σοσιαλισμού σ' ολόκληρο τον κόσμο, η δικτατορία είναι απαραίτητη. Η τάξη των μικροκαλλιεργητών δεν μπορεί να μην αμφιταλαντευτεί κατά τη μεταβατική περίοδο. Οι δυσκολίες της μεταβατικής κατάστασης και η επίδραση της μπουρζουαζίας, προκαλούν περιοδικά αναπόφευκτες διακυμάνσεις στις διαθέσεις αυτής της μάζας. Στο προλεταριάτο, το εξασθενημένο και ως ένα ορισμένο σημείο ντεκλασέ λόγω της καταστροφής της ζωτικής του βάσης δηλαδή της μεγάλης βιομηχανίας, πέφτει το πολύ δύσκολο αλλά υπέρτατο ιστορικό καθήκον, να αντέξει παρ' όλες αυτές τις διακυμάνσεις και να οδηγήσει στην επίτευξή του τον στόχο της απελευθέρωσης της εργασίας από τον ζυγό του κεφαλαίου.

Οι αμφιταλαντεύσεις της μικροαστικής τάξης βρίσκουν την πολιτική τους έκφραση στην πολιτική των κομμάτων της μικροαστικής δημοκρατίας (δηλαδή των κομμάτων της 2ης και της 2½ Διεθνούς) που στη Ρωσία εκπροσωπούνται από τους σοσιαλεπαναστάτες και τους μενσεβίκους. Αυτά τα κόμματα έχουν σήμερα τα επιτελεία τους και τις εφημερίδες τους στο εξωτερικό, έχουν συνασπισθεί με όλη την αστική αντεπανάσταση και είναι πιστοί υπηρέτες της.

Οι δαιμόνιοι ηγέτες της ρωσικής μεγαλομπουρζουαζίας με επικεφαλή τον Μιλιουκόφ, τον ηγέτη του κόμματος των Καντέτων («Συνταγματικών Δημοκρατών»), ε-

κτίμησαν ξεκάθαρα, οριστικά και ανοιχτά αυτόν το ρόλο των μικροαστών δημοκρατών δηλαδή των σοσιαλεπαναστατών και των μενσεβίκων. Σε σχέση με την ανταρσία της Κροστάνδης, στην οποία οι μενσεβίκοι, οι σοσιαλεπαναστάτες και οι Λευκοφρουροί ένωσαν τις δυνάμεις τους, ο Μιλιουκόφ τάχθηκε υπέρ του συνθήματος: «Σοβιέτ χωρίς Μπολσεβίκους». Αναπτύσσοντας αυτή τη σκέψη έγραψε ότι οι σοσιαλεπαναστάτες και οι μενσεβίκοι είναι «ευπρόσδεκτοι να προσπαθήσουν» (*Pravda*, no. 64, 1921, παρμένο από το παρισινό *Polsedniye Novosti*), γιατί σε αυτούς πέφτει το καθήκον να *πάρουν πρώτοι* την εξουσία από τους μπολσεβίκους. Ο Μιλιουκόφ, ο ηγέτης της μεγάλης μπουρζουαζίας, εκτίμησε σωστά το μάθημα που έδωσαν όλες οι επαναστάσεις, ότι δηλαδή οι μικροαστοί δημοκράτες είναι ανίκανοι να κρατήσουν την εξουσία και πάντοτε χρησιμεύουν απλώς σαν προκάλυμμα για τη δικτατορία της μπουρζουαζίας και σαν σκαλοπάτι που οδηγεί στην απόλυτη εξουσία της.

Η προλεταριακή επανάσταση στη Ρωσία επιβεβαιώνει ξανά και ξανά αυτό το μάθημα των επαναστάσεων του 1789-94 και του 1848-49, καθώς και τα λόγια του Φρειδερίκου Έγκελς που έγραφε στις 11 Δεκεμβρίου 1885, σε ένα γράμμα του στον Μπέμπελ: «...Η "καθαρή δημοκρατία"... όταν φτάσει η στιγμή της επανάστασης αποχτάει μια πρόσκαιρη σημασία... σαν τελευταία άγκυρα σωτηρίας για όλη την αστική, ακόμα και τη φεουδαλική οικονομία... Έτσι, το 1848, από το Μάρτη ως το Σεπτέμβρη, όλη η φεουδαλική και γραφειοκρατική μάζα δεν έπαψε καθόλου να υποστηρίζει τους φιλελεύθερους για να κρατήσει σε πειθαρχία τις επαναστατικές μάζες... Σε κάθε περίπτωση, την ημέρα της κρίσης και την επόμενη μέρα, ο μοναδικός αντίπαλός μας θα είναι το σύνολο της αντίδρασης που θα συγκεντρωθεί γύρω από την καθαρή δημοκρατία κι αυτό νομίζω δεν πρέπει ποτέ να το ξεχνάμε» (δημοσιεύτηκε στα ρωσικά στην εφημερίδα *Kommunistichesky Trud*, No 360, 9 Ιουνίου 1921, σ' ένα άρθρο του Αντοράτσκι με τον τίτλο «Ο Μαρξ και ο Ένγκελς για τη δημοκρατία», και στα γερμανικά στο βιβλίο του Φρειδερίκου Έγκελς *Politisches Vermδchtnis*, International Jugend Bibliothek, Nr. 12, Berlin, 1920, S. 19).

ΑΠΟΦΑΣΗ ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΤΑΚΤΙΚΗ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ

Το 3ο Παγκόσμιο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς, αφού άκουσε το λόγο του σ. Λένιν που αναφερόταν στην τακτική του Κομουνιστικού Κόμματος Ρωσίας και αφού έλαβε γνώση των σχετικών θέσεων πάνω σ' αυτό το ζήτημα, δηλώνει:

Το 3ο Παγκόσμιο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς θαυμάζει το ρωσικό προλεταριάτο που αγωνίστηκε τέσσερα χρόνια για να καταλάβει την πολιτική εξουσία.

Το Συνέδριο εγκρίνει παμψηφεί την πολιτική του Κομουνιστικού Κόμματος της Ρωσίας που από την αρχή είδε σε κάθε κατάσταση τους κινδύνους που το απειλούσαν, που έμεινε πιστό στις αρχές του επαναστατικού μαρξισμού, που κατόρθωσε πάντοτε να βρει τον τρόπο να τις εφαρμόσει και που ακόμα και σήμερα, μετά το τέλος του εμφύλιου πολέμου, συγκεντρώνει πάντοτε με την πολιτική του απέναντι στην αγροτική τάξη, στο ζήτημα των εκχωρήσεων και της ανοικοδόμησης της βιομηχανίας, όλες τις δυνάμεις του προλεταριάτου κάτω από την ηγεσία του με σκοπό να διαφυλάξει τη δικτατορία του προλεταριάτου ως τη στιγμή που το προλεταριάτο της Δυτικής Ευρώπης θα το βοηθήσει.

Εκφράζει την πεποίθησή του ότι μόνο χάρη σε αυτή τη συνειδητή και λογική πολιτική του Κομουνιστικού Κόμματος Ρωσίας, η Σοβιετική Ρωσία είναι ακόμα η ακρόπολη της παγκόσμιας επανάστασης. Το Συνέδριο κατακρίνει την προδοτική πολιτική των μενσεβίκικων κομμάτων που με την αντίθεσή τους προς τη Σοβιετική Ρωσία και την πολιτική του Κομουνιστικού Κόμματος της Ρωσίας, ενισχύουν τον αγώνα της καπιταλιστικής αντίδρασης εναντίον της Ρωσίας και προσπαθούν να καθυστερήσουν την κοινωνική επανάσταση σε όλο τον κόσμο.

Το Παγκόσμιο Συνέδριο καλεί το προλεταριάτο όλου του κόσμου να ταχθεί πλάι στους εργάτες και τους αγρότες της Ρωσίας για να πραγματοποιηθεί η επανάσταση του Οκτώβρη σε ολόκληρο τον κόσμο.

Ζήτω ο αγώνας για τη δικτατορία του προλεταριάτου!

Ζήτω η παγκόσμια σοσιαλιστική επανάσταση!

ΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΩΝ ΣΤΟΥΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΟΥΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥΣ

12 Ιουλίου 1921

1. Στην εποχή της προλεταριακής επανάστασης οι επαναστατικοί συνεταιρισμοί πρέπει να θέσουν στον εαυτό τους δύο σκοπούς: α) να βοηθάνε τους εργαζόμενους στον αγώνα τους για την κατάκτηση της πολιτικής εξουσίας και β) εκεί όπου η εξουσία έχει ήδη καταχτηθεί, να βοηθούν τους εργαζόμενους να οργανώσουν τη σοσιαλιστική κοινωνία.

2. Οι παλιοί συνεταιρισμοί ακολουθούσαν το ρεφορμιστικό δρόμο και απέφευγαν με κάθε τρόπο τον επαναστατικό αγώνα σ' όλες του τις μορφές. Υποστήριζαν την ιδέα μιας βαθμιαίας μετάβασης στο «σοσιαλισμό» χωρίς να περάσουν από τη δικτατορία του προλεταριάτου.

Οι παλιοί συνεταιρισμοί υποστηρίζουν την πολιτική ουδετερότητα ενώ, στην πραγματικότητα, πίσω απ' αυτό το έμβλημα, κρύβουν την υποταγή τους στην ιμπεριαλιστική μπουρζουαζία.

Ο διεθνισμός τους μόνο στα λόγια υπάρχει. Στην πραγματικότητα υποκαθιστούν τη διεθνή αλληλεγγύη των εργαζομένων με τη συνεργασία της εργατικής τάξης με την αστική τάξη κάθε χώρας.

Με όλη αυτήν την πολιτική, οι παλιοί συνεταιρισμοί αντί να συμβάλλουν στην ανάπτυξη της επανάστασης, την φρενάρουν και αντί να βοηθήσουν το προλεταριάτο στον αγώνα του, το εμποδίζουν.

3. Οι διάφορες μορφές συνεταιρισμών δεν μπορούν καθόλου να υπηρετήσουν τους επαναστατικούς σκοπούς του προλεταριάτου. Οι πιο κατάλληλοι γι' αυτό τον σκοπό είναι οι καταναλωτικοί συνεταιρισμοί. Αλλά ακόμα και ανάμεσα σε αυτούς υπάρχουν πολλοί που συγκεντρώνουν αστικά στοιχεία. Οι συνεταιρισμοί αυτοί δεν θα πάρουν ποτέ το μέρος του προλεταριάτου στον επαναστατικό του αγώνα. Μόνον ο εργατικός συνεταιρισμός στις πόλεις και την ύπαιθρο μπορεί να έχει αυτόν το χαρακτήρα.

4. Το καθήκον των κομουνιστών στο συνεταιριστικό κίνημα είναι το ακόλουθο: α) να διαδίδουν τις κομουνιστικές ιδέες, β) να κάνουν τη συνεταιριστική άποψη όργανο ταξικής πάλης για την επανάσταση, χωρίς να αποσπάσουν τους διάφορους συνεταιρισμούς από την κεντρική ομάδα τους.

Σε όλους τους συνεταιρισμούς οι κομουνιστές πρέπει να είναι οργανωμένοι σε φράξιες, με σκοπό να δημιουργήσουν σε κάθε χώρα ένα κέντρο των κομουνιστικών συνεταιρισμών.

Οι συνεταιρισμοί αυτοί όπως και το κέντρο τους, πρέπει να συνδέονται στενά με το κομουνιστικό κόμμα και τους εκπροσώπους του στο συνεταιριστικό κίνημα. Το κέντρο πρέπει επίσης να επεξεργάζεται τις αρχές της κομουνιστικής τακτικής στο εθνικό συνεταιριστικό κίνημα και να διευθύνει και να οργανώνει αυτό το κίνημα.

5. Οι πρακτικοί σκοποί τους οποίους πρέπει σήμερα να θέσουν οι επαναστατικοί συνεταιρισμοί της Δύσης, θα παρουσιαστούν σε όλη τους την έκταση κατά την πορεία της εργασίας. Από τώρα, όμως, μπορούμε να υποδείξουμε μερικούς απ' αυτούς:

α) Να διαδίδουν γραπτά και προφορικά τις κομουνιστικές ιδέες, να κάνουν καμπάνια για την απαλλαγή των συνεταιρισμών από την ηγεσία καθώς και την επιρροή της μπουρζουαζίας και των οπορτουνιστών.

β) Να φέρουν τους συνεταιρισμούς κοντά στα κομουνιστικά κόμματα και τα επαναστατικά συνδικάτα. Να επιδιώξουν οι συνεταιρισμοί να συμμετέχουν, άμεσα και έμμεσα, στον πολιτικό αγώνα, παίρνοντας μέρος στις εκδηλώσεις και τις πολιτικές καμπάνιες του προλεταριάτου. Να υποστηρίζουν υλικά τα κομουνιστικά κόμματα και τον τύπο τους. Να υποστηρίζουν υλικά τους εργάτες που απεργούν ή είναι θύματα του εργοδοτικού λοκάουτ.

γ) Να καταπολεμούν την ιμπεριαλιστική πολιτική της μπουρζουαζίας και ιδιαίτερα τις επεμβάσεις στις υποθέσεις της Σοβιετικής Ρωσίας και άλλων χωρών.

δ) Να δημιουργούν σχέσεις, όχι μόνο πνευματικές και οργανωτικές, αλλά ακόμα και επαγγελματικές, με τους εργατικούς συνεταιρισμούς διαφόρων χωρών.

ε) Να απαιτούν την άμεση σύναψη εμπορικών συμβάσεων καθώς και εμπορικών σχέσεων με τη Ρωσία και τις άλλες σοβιετικές δημοκρατίες.

στ) Να συμμετέχουν, όσο μπορούν περισσότερο, στις εμπορικές συναλλαγές μ' αυτές τις δημοκρατίες.

ζ) Να συμμετέχουν στην εκμετάλλευση του εθνικού πλούτου των σοβιετικών δημοκρατιών αναλαμβάνοντας να κάνουν παραχωρήσεις στη δική τους χώρα.

6. Μετά το θρίαμβο της προλεταριακής επανάστασης, οι συνεταιρισμοί πρέπει να γνωρίσουν την πλήρη ανάπτυξή τους.

Ήδη το παράδειγμα της Σοβιετικής Ρωσίας μας επιτρέπει να δώσουμε μερικά κύρια χαρακτηριστικά:

α) Οι καταναλωτικοί συνεταιρισμοί πρέπει να αναλάβουν τη διανομή των προϊόντων, σύμφωνα με τα σχέδια της προλεταριακής κυβέρνησης. Αυτή η λειτουργία θα δώσει στους συνεταιρισμούς μια ανάπτυξη πρωτοφανή ως σήμερα.

β) Οι συνεταιρισμοί πρέπει να αποτελέσουν τον οργανικό δεσμό ανάμεσα στις απομονωμένες εκμεταλλεύσεις των μικροπαραγωγών (αγρότες και τεχνίτες) και τις οικονομικές υπηρεσίες του προλεταριακού κράτους. Αυτές οι υπηρεσίες, μέσω των συνεταιρισμών, θα διευθύνουν την εργασία αυτών των μικρών εκμεταλλεύσεων σύμφωνα μ' ένα γενικό σχέδιο. Ιδιαίτερα οι καταναλωτικοί συνεταιρισμοί θα συγκεντρώνουν τα τρόφιμα και τις πρώτες ύλες των μικροπαραγωγών για να τα παραδίνουν στους καταναλωτές και το κράτος.

γ) Οι παραγωγικοί συνεταιρισμοί μπορούν να συγκεντρώνουν τους μικροπαρα-

γωγούς σε εργαστήρια ή μεγάλες κοινές εκμεταλλεύσεις που επιτρέπουν τη χρησιμοποίηση μηχανημάτων και τελειοποιημένων τεχνικών μεθόδων. Θα δώσουν έτσι στη μικρή παραγωγή την τεχνική βάση ώστε να οικοδομηθεί πάνω σ' αυτό το θεμέλιο η σοσιαλιστική παραγωγή και συνεπώς θα δώσουν στους μικροπαραγωγούς τη δυνατότητα να απαλλαγούν από την ατομικιστική νοοτροπία τους και να αναπτύξουν πνεύμα συνεργασίας.

7. Το 3ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς, λαμβάνοντας υπόψη του τον τεράστιο ρόλο που οι επαναστατικοί συνεταιρισμοί είναι προορισμένοι να παίξουν κατά την προλεταριακή επανάσταση, υπενθυμίζει στα κομουνιστικά κόμματα, ομάδες και οργανώσεις ότι πρέπει να εξακολουθούν να εργάζονται ενεργητικά για τη διάδοση της συνεταιριστικής ιδέας, τη μετατροπή των συνεταιρισμών σε όργανα ταξικής πάλης και τη δημιουργία ενός ενιαίου μετώπου των συνεταιρισμών με τα επαναστατικά συνδικάτα.

Το Συνέδριο επιφορτίζει την Εκτελεστική Επιτροπή της Διεθνούς να δημιουργήσει ένα συνεταιριστικό τμήμα που θα θέσει σε εφαρμογή το πρόγραμμα που αναφέραμε παραπάνω. Εξάλλου, αυτό το τμήμα πρέπει να συγκαλέσει συνδιασκέψεις και συνέδρια για να πραγματοποιήσει, μέσα στη Διεθνή, την επαναστατική αποστολή των συνεταιρισμών.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΣΤΟΥΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥΣ

10 Ιούλη 1921

Το 3ο Συνέδριο της Διεθνούς αναθέτει στους συνεταιρισμούς την ευθύνη της οργάνωσης, όταν είναι αναγκαίο, διεθνών συναντήσεων, συνδιασκέψεων και συνεδρίων, που στόχο θα έχουν να βοηθήσουν στην εφαρμογή σε διεθνή κλίμακα των καθηκόντων που καθορίζονται στις θέσεις.

Επιπλέον, τα τμήματα πρέπει:

α) Να ενισχύσουν τη συνεταιριστική δραστηριότητα των εργατών γης και των τεχνιτών, με τη συνένωση των μικρών μισοπρολεταριακών επιχειρήσεων και να ενθαρρύνουν τους εργαζόμενους να διαχειριστούν και να βελτιώσουν συλλογικά τις συνεταιριστικές επιχειρήσεις τους.

β) Να αγωνιστούν για να αλλάξουν ολόκληρη την εθνική διανομή των αγαθών και των καταναλωτικών αγαθών.

γ) Να προπαγανδίσουν τις αρχές και τις μεθόδους του επαναστατικού συνεταιρισμού και να δείξουν ότι η προλεταριακή συνεταιριστική δράση πρέπει να επικεντρώνεται στην παροχή υλικής υποστήριξης στη μαχόμενη εργατική τάξη.

δ) Να συνεργαστούν προκειμένου να εγκαθιδρύσουν διεθνείς εμπορικές και οικονομικές επαφές ανάμεσα στις διάφορες εργατικές ενώσεις και να οργανώσουν κοινά προγράμματα παραγωγής.

Η ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗ ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΑΙ Η ΚΟΚΚΙΝΗ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΗ ΔΙΕΘΝΗΣ Ο ΑΓΩΝΑΣ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΗΣ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΗΣ (ΑΝΤΕΡΓΑΤΙΚΗΣ) ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΤΟΥ ΑΜΣΤΕΡΝΤΑΜ

12 Ιουλίου 1921

- Ι -

Η μπουρζουαζία κρατάει την εργατική τάξη στη σκλαβιά όχι μόνο με την ωμή δύναμη αλλά και με την επιδέξια εξαπάτηση. Το σχολείο, η εκκλησία, το κοινοβούλιο, οι τέχνες, η φιλολογία, ο καθημερινός τύπος, όλα γίνονται στα χέρια της αστικής τάξης ισχυρά μέσα εξαπάτησης των εργατικών μαζών και διάδοσης των αστικών ιδεών μέσα στο προλεταριάτο.

Ανάμεσα στις αστικές ιδέες που η κυρίαρχη τάξη κατόρθωσε να ενσταλάξει μέσα στις εργαζόμενες μάζες, είναι και η ιδέα της ουδετερότητας των συνδικάτων — η αντίληψη ότι τα συνδικάτα είναι απολίτικες οργανώσεις και δεν πρέπει να ανήκουν σε κόμματα.

Στη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών, και ιδιαίτερα από το τέλος του ιμπεριαλιστικού πολέμου και μετά, τα συνδικάτα σε όλη την Ευρώπη και την Αμερική, έχουν γίνει οι μεγαλύτερες οργανώσεις του προλεταριάτου. Σε μερικά, μάλιστα, κράτη αγκαλιάζουν όλη την εργατική τάξη. Η αστική τάξη ξέρει πολύ καλά ότι στα αμέσως επόμενα χρόνια, η τύχη του καπιταλιστικού συστήματος θα εξαρτηθεί από το σε ποιον βαθμό θα απελευθερωθούν τα συνδικάτα από την αστική επιρροή. Γι' αυτό και οι μανιασμένες προσπάθειες της διεθνούς αστική τάξης και των σοσιαλδημοκρατών λακέδων της να διατηρήσουν, με κάθε κόστος, την επιρροή της αστικής σοσιαλδημοκρατικής ιδεολογίας πάνω στα συνδικάτα.

Καθώς η αστική τάξη δεν μπορεί να καλέσει ανοιχτά τα εργατικά συνδικάτα να υποστηρίξουν τα αστικά κόμματα, τα πιέζει να μην υποστηρίξουν κανένα κόμμα, ούτε και το επαναστατικό κομουνιστικό κόμμα. Ο μόνος στόχος της αστικής τάξης, ωστόσο, είναι να αποτρέψει τα συνδικάτα από το να υποστηρίξουν το κομουνιστικό κόμμα.

Η αντίληψη ότι τα συνδικάτα πρέπει να είναι «ουδέτερα» και «απολίτικα» έχει

πίσω της μεγάλη ιστορία. Για δεκαετίες, τα συνδικάτα της Μεγάλης Βρετανίας, της Γερμανίας, της Αμερικής και άλλων χωρών πίστευαν αυτήν την αντίληψη. Τα κληροκρατούμενα χριστιανικά συνδικάτα, οι ηγέτες των αστικών συνδικάτων τύπου Χιρς-Ντάνκερ, τα αξιοσέβαστα και ειρηνόφιλα βρετανικά συνδικάτα, τα μέλη των ελεύθερων συνδικάτων της Γερμανίας και πολλοί συνδικαλιστές, όλοι κατέληξαν να την αποδέχονται. Οι Λεγκέν, Κόμπερς, Ζουό, κ.λπ. κήρυσσαν για χρόνια την ουδετερότητα.

Στην πραγματικότητα, τα συνδικάτα ποτέ δεν υπήρξαν, ούτε και θα μπορούσαν να υπάρξουν, ουδέτερα ακόμα κι αν το είχαν προσπαθήσει. Η ουδετερότητα δεν βλάπτει απλώς την εργατική τάξη αλλά είναι και απραγματοποίητη. Στην πάλη ανάμεσα στο κεφάλαιο και την εργασία, καμιά μαζική εργατική οργάνωση δεν μπορεί να παραμείνει ουδέτερη. Επομένως τα συνδικάτα δεν μπορούν να μείνουν αμερόληπτα στη σχέση τους με τα αστικά κόμματα και τα κόμματα του προλεταριάτου. Οι ηγέτες της αστικής τάξης το ξέρουν πολύ καλά. Αλλά όπως η αστική τάξη έχει ανάγκη να πιστεύουν οι μάζες στην μετά θάνατον ζωή, έχει επίσης ανάγκη να πιστεύουν ότι τα συνδικάτα μπορούν να είναι απολίτικες οργανώσεις και ουδέτερες απέναντι στο εργατικό κομουνιστικό κόμμα. Για να μπορεί η μπουρζουαζία να διατηρεί την εξουσία της και να ξεζουμίζει τους εργάτες για να τους αποσπάσει την υπεραξία, δεν έχει ανάγκη μόνο τους παπάδες, τους αστυνομικούς, τους στρατηγούς και τους πληροφοριοδότες αλλά και τους γραφειοκράτες συνδικαλιστές και τους «εργατοπατέρες» που μαθαίνουν στους συνδικαλιστές τις αρετές της ουδετερότητας και της αποχής από τον πολιτικό αγώνα.

Ακόμα και πριν το ξέσπασμα του ιμπεριαλιστικού πολέμου, οι περισσότερο πολιτικά μορφωμένοι εργάτες της Ευρώπης και της Αμερικής είχαν αρχίσει να διακρίνουν τι κρυβόταν πίσω από την αντίληψη της ουδετερότητας. Όσο οι ταξικές αντιφάσεις βάθαιναν, τόσο πιο φανερή γινόταν η ανεπάρκεια αυτής της θεωρίας. Όταν άρχισε το ιμπεριαλιστικό μακελειό οι παλιοί ηγέτες των συνδικάτων αναγκάστηκαν να πετάξουν τη μάσκα της ουδετερότητας και να πάρει ο καθένας τους ανοιχτά το μέρος της δικής του μπουρζουαζίας.

Στη διάρκεια του ιμπεριαλιστικού πολέμου, οι σοσιαλδημοκράτες και οι συνδικαλιστές που για χρόνια ολόκληρα κήρυσσαν ότι τα συνδικάτα ήταν απολίτικα, έθεσαν τις οργανώσεις τους στην υπηρεσία της δολοφονικής πολιτικής των αστικών κομμάτων. Αυτοί που χθες κήρυτταν την ουδετερότητα των συνδικάτων, έγιναν σήμερα κοινοί πράκτορες του τάδε ή του δείνα πολιτικού κόμματος, κόμματος όμως της *αστικής* τάξης και όχι της εργατικής.

Από τότε που τέλειωσε ο ιμπεριαλιστικός πόλεμος, αυτοί οι ίδιοι σοσιαλδημοκράτες και συνδικαλιστές ηγέτες προσπαθούν και πάλι να κρυφτούν πίσω από τη μάσκα της συνδικαλιστικής ουδετερότητας. Τώρα που πέρασε ο κίνδυνος του πολέμου, αυτοί οι πράκτορες της αστικής τάξης προσαρμόζονται στη νέα κατάσταση και προσπαθούν να βγάλουν τους εργάτες από τον επαναστατικό δρόμο και να τους μπάσουν σ' εκείνον που συμφέρει μόνο τη μπουρζουαζία.

Η οικονομία και η πολιτική είναι άρρηκτα δεμένες. Αυτός ο δεσμός είναι ιδιαίτερα στενός σε εποχές όπως η σημερινή. Δεν υπάρχει ούτε ένα σημαντικό ζήτημα της πολιτικής ζωής που να μην πρέπει να ενδιαφέρει τόσο το εργατικό κόμμα όσο και τα συνδικάτα του προλεταριάτου. Παρομοίως, δεν υπάρχει σημαντικό οικονομικό ζήτη-

μα που να μην πρέπει να ενδιαφέρει τόσο το συνδικάτο όσο και το εργατικό κόμμα.

Όταν στη Γαλλία η ιμπεριαλιστική κυβέρνηση επιστρατεύει ορισμένες κλάσεις για να καταλάβουν το λεκανοπέδιο του Ρουρ και να τσακίσουν τη Γερμανία, είναι δυνατόν το γαλλικό προλεταριάτο και το γαλλικό συνδικαλιστικό κίνημα να πουν ότι πρόκειται για αυστηρά πολιτικό ζήτημα που δεν αφορά τα συνδικάτα; Είναι δυνατόν ένας επαναστάτης γάλλος συνδικαλιστής να παραμείνει ουδέτερος σ' ένα τέτοιο ζήτημα; Ή, για να πάρουμε ένα άλλο παράδειγμα, αν στην Βρετανία αναπτυχθεί ένα καθαρά οικονομικό κίνημα όπως η τελευταία απεργία των ανθρακωρύχων, μπορεί το κομουνιστικό κόμμα να πει ότι πρόκειται απλώς για ένα συνδικαλιστικό ζήτημα που δεν το αφορά; Την ώρα που εκατομμύρια άνεργοι βρίσκονται μπροστά σ' έναν αγώνα ενάντια στην φτώχεια και την ανάγκη, όταν πρέπει να τεθεί το ζήτημα της επίταξης των σπιτιών της αστικής τάξης για να αντιμετωπιστεί ως ένα βαθμό η έλλειψη στέγης, όταν πλατιές μάζες εργατών αναγκάζονται από τις συνθήκες να εξετάσουν το ζήτημα του εξοπλισμού του προλεταριάτου, όταν στη μια χώρα μετά την άλλη οι εργάτες οργανώνουν την κατάληψη των εργοστασίων — το να λέμε σε τέτοιες ώρες ότι τα συνδικάτα δεν πρέπει να ανακατεύονται στον πολιτικό αγώνα κι ότι πρέπει να μένουν ουδέτερα απέναντι σε όλα τα πολιτικά κόμματα σημαίνει στην πράξη ότι μπαίνουμε στην υπηρεσία της μπουρζουαζίας.

Παρά την ποικιλία των ονομασιών τους, τα πολιτικά κόμματα της Ευρώπης και της Αμερικής μπορούν στο σύνολό τους να διαιρεθούν σε τρεις ομάδες: 1) στα κόμματα της αστικής τάξης, 2) στα μικροαστικά κόμματα (κυρίως τα σοσιαλδημοκρατικά), 3) στα κόμματα του προλεταριάτου (τα κομουνιστικά κόμματα). Τα συνδικάτα που διακηρύσσουν ότι είναι «ουδέτερα» απέναντι σ' αυτές τις τρεις ομάδες κομμάτων δεν κάνουν στην πράξη τίποτε άλλο παρά να στηρίζουν τη μικροαστική και αστική τάξη.

- II -

Η συνδικαλιστική Διεθνής του Άμστερνταμ είναι η οργάνωση στην οποία συναντήθηκαν και έδωσαν τα χέρια η 2η και η 2½ Διεθνής. Αυτή την οργάνωση η παγκόσμια μπουρζουαζία την αντικρίζει με ελπίδα και εμπιστοσύνη. Η ουδετερότητα των συνδικάτων αποτελεί τη βασική αρχή της Συνδικαλιστικής Διεθνούς του Άμστερνταμ. Δεν είναι τυχαίο ότι η μπουρζουαζία και οι λακέδες της —οι σοσιαλδημοκράτες και οι δεξιοί συνδικαλιστές— προσπαθούν να ξανασυγκεντρώσουν τις εργατικές μάζες της Δυτικής Ευρώπης και της Αμερικής κάτω από το σύνθημα της ουδετερότητας των συνδικάτων. Η 2η Διεθνής που πέρασε πιο ανοιχτά στο πλευρό της μπουρζουαζίας, κατέρρευσε πλήρως, ενώ η Διεθνής του Άμστερνταμ που προσπαθεί, και πάλι, να κρύψει το πραγματικό της πρόσωπο πίσω από τη μάσκα της ουδετερότητας, σημειώνει ακόμα κάποια επιτυχία. Κάτω από τη σημαία της ουδετερότητας, η Συνδικαλιστική Διεθνής του Άμστερνταμ φέρνει σε πέρας τις πιο δύσκολες και τις πιο βρώμικες αποστολές της μπουρζουαζίας. Για παράδειγμα, η απεργία των ανθρακωρύχων στη Βρετανία συντρίφτηκε από τον διαβόητο Τ. Χ. Τόμας, που είναι ο πρόεδρος της 2ης Διεθνούς και ένας από τους πιο γνωστούς ηγέτες της Συνδικαλιστικής Διεθνούς του Άμστερνταμ. Η Διεθνής του Άμστερνταμ είναι συνεργός στην περικοπή των εργατικών μισθών και στην οργανωμένη ληστεία των γερμανών εργατών για να πληρωθούν

οι αμαρτίες της ιμπεριαλιστικής γερμανικής μπουρζουαζίας.

Οι ηγέτες των εργατών (Λέιπαρτ, Γκράσμαν, Αλμπέρ Τομά Ζουό, Τ. Χ. Τόμας, Βίσελ, Μπάουερ, Ρόμπερτ Σμιτ) συμφώνησαν σ' έναν καταμερισμό εργασίας. Κάποιοι απ' αυτούς που υπήρξαν ηγέτες συνδικάτων, συμμετέχουν σήμερα στις αστικές κυβερνήσεις με την ιδιότητα των υπουργών, των κυβερνητικών επιτρόπων, κ.λπ., ενώ άλλοι, της ίδιας ποιότητας με τους προηγούμενους, είναι επικεφαλείς της Συνδικαλιστικής Διεθνούς του Άμστερνταμ και κηρύττουν στους συνδικαλισμένους εργάτες την ουδετερότητα στους πολιτικούς αγώνες.

Η Συνδικαλιστική Διεθνής του Άμστερνταμ αποτελεί σήμερα το κύριο στήριγμα του παγκόσμιου καπιταλισμού. Είναι αδύνατο να διεξαχθεί με επιτυχία ο αγώνας ενάντια στον καπιταλισμό, αν δεν κατανοήσουμε την αναγκαιότητα να αντιπαλέψουμε αυτήν την αντίληψη ότι τα συνδικάτα είναι απολίτικες και ουδέτερες οργανώσεις. Πριν βρούμε τις πιο αποτελεσματικές μεθόδους πάλης ενάντια στην Διεθνή του Άμστερνταμ, χρειάζεται πρώτα και κύρια να καθορίσουμε καθαρά και με ακρίβεια τις σχέσεις ανάμεσα στο κόμμα και τα συνδικάτα, σε κάθε χώρα.

- III -

Το κομουνιστικό κόμμα είναι η πρωτοπορία του προλεταριάτου. Τα μέλη του έχουν κατανοήσει πλήρως με ποιον τρόπο πρόκειται να απελευθερωθεί το προλεταριάτο από την καπιταλιστική καταπίεση και έχουν αποδεχτεί, συνειδητά, το κομουνιστικό πρόγραμμα.

Τα συνδικάτα είναι μαζικές οργανώσεις του προλεταριάτου. Εξελίσσονται ολοένα και πιο πολύ σε οργανώσεις που ενώνουν όλους τους εργάτες ενός δεδομένου κλάδου της βιομηχανίας. Περιλαμβάνουν στις γραμμές τους όχι μόνο αφοσιωμένους κομουνιστές αλλά και εργάτες με ελάχιστο ενδιαφέρον για την πολιτική καθώς και εργάτες πολιτικά καθυστερημένους, που μόνο βαθμιαία και μέσα από την εμπειρία τους φτάνουν να καταλάβουν τι σημαίνει κομουνισμός.

Ο ρόλος των συνδικάτων διαφέρει, από πολλές απόψεις, ανάλογα με το στάδιο στο οποίο έχει φτάσει η επανάσταση. Σε κάθε στάδιο, όμως, παραμένουν οργανώσεις που συγκεντρώνουν πλατύτερα στρώματα των μαζών από το Κόμμα. Η σχέση τους με αυτό, μοιάζει ως ένα βαθμό με το ρόλο της περιφέρειας απέναντι στο κέντρο. Πριν από την κατάκτηση της εξουσίας, τα πραγματικά επαναστατικά συνδικάτα οργανώνουν τους εργάτες κυρίως σε οικονομική βάση, προκειμένου να αγωνιστούν για κατακτήσεις που είναι δυνατές στον καπιταλισμό. Ο κύριος στόχος όλης της δράσης τους, ωστόσο, πρέπει να είναι η οργάνωση του προλεταριακού αγώνα για την ανατροπή του καπιταλισμού μέσω της προλεταριακής επανάστασης.

Κατά τη διάρκεια της επανάστασης, τα πραγματικά επαναστατικά συνδικάτα δουλεύουν σε στενή συνεργασία με το κόμμα. Οργανώνουν τις μάζες για να επιτεθούν στα προπύργια του καπιταλισμού και έχουν την ευθύνη να βάλουν τα θεμέλια της σοσιαλιστικής παραγωγής. Μετά την κατάληψη και τη σταθεροποίηση της εξουσίας, η οικονομική οργάνωση γίνεται το επίκεντρο της δράσης των συνδικάτων. Αφιερώνουν σχεδόν όλες τους τις δυνάμεις στην οργάνωση της οικονομίας σε σοσιαλιστική βάση και μετατρέπονται, αποτελεσματικά, σε ένα πραγματικό σχολείο του κομουνισμού. Κατά τη διάρκεια αυτών των τριών σταδίων της πάλης, τα συνδικάτα

οφείλουν να υποστηρίξουν την προλεταριακή πρωτοπορία —το κομουνιστικό κόμμα— που καθοδηγεί τον προλεταριακό αγώνα. Γι' αυτόν τον σκοπό, οι κομουνιστές και οι συμπαθούντες τους πρέπει να οργανώσουν πυρήνες μέσα στα συνδικάτα. Αυτοί οι πυρήνες είναι πλήρως υποταγμένοι σ' ολόκληρο το κομουνιστικό κόμμα.

Η τακτική για την δημιουργία κομουνιστικών πυρήνων μέσα σε κάθε συνδικάτο, όπως διατυπώθηκε από το 2ο Παγκόσμιο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς, αποδείχτηκε σωστή τη χρονιά που πέρασε. Έδωσε σημαντικά αποτελέσματα στη Γερμανία, τη Βρετανία, τη Γαλλία, την Ιταλία και σε πολλές άλλες χώρες. Το γεγονός ότι σημαντικός αριθμός των λιγότερο έμπειρων εργατών, αποχωρεί τώρα τελευταία από τα ελεύθερα συνδικάτα της Γερμανίας εξαιτίας της απογοήτευσης τους επειδή δεν κερδίζουν κανένα άμεσο πλεονέκτημα από τη συμμετοχή τους σ' αυτά, δεν πρέπει να μεταβάλει τη θέση που πήρε η Κομουνιστική Διεθνής, με βάση τις αρχές της, στο ζήτημα της συμμετοχής των κομουνιστών στο συνδικαλιστικό κίνημα. Το καθήκον των κομουνιστών είναι να εξηγήσουν στο προλεταριάτο ότι τα προβλήματά του δεν θα λυθούν αν εγκαταλείψουν τα παλιά συνδικάτα για να δημιουργήσουν καινούργια ή αν μείνουν έξω από αυτά, αλλά αν τα επαναστατικοποιήσουν, απαλλάσσοντάς τα από τη ρεφορμιστική επιρροή και τους προδότες ρεφορμιστές ηγέτες, και αν τα μετατρέψουν σε πραγματικά προπύργια του επαναστατικού προλεταριάτου.

- IV -

Στην περίοδο που μας έρχεται, το κύριο καθήκον όλων των κομουνιστών είναι να διεξάγουν ένα σταθερό και ρωμαλέο αγώνα για να κατακτήσουν την πλειοψηφία των συνδικαλισμένων. Οι κομουνιστές δεν πρέπει να αποθαρρύνονται από τις αντιδραστικές τάσεις που εκδηλώνουν σήμερα τα εργατικά συνδικάτα αλλά πρέπει να προσπαθούν να υπερνικήσουν όλη την αντίσταση και, με την ενεργητική συμμετοχή τους στους καθημερινούς αγώνες, να κερδίσουν τα συνδικάτα με το μέρος του κομουνισμού. Το πραγματικό μέτρο για την εκτίμηση της δύναμης ενός κομουνιστικού κόμματος είναι η επιρροή που ασκεί πάνω στη μάζα των συνδικαλισμένων εργατών. Το κόμμα πρέπει να μάθει πως να ασκεί επιρροή στα συνδικάτα, χωρίς να μπαίνει στον πειρασμό να τα κηδεμονεύσει. Μόνο οι κομουνιστικοί πυρήνες στα διάφορα συνδικάτα υπόκεινται στον έλεγχο του κόμματος ενώ το ίδιο το συνδικάτο είναι ανεξάρτητο από κάθε έλεγχο. Οι κομουνιστές οφείλουν να στηριχθούν στην επίμονη, ανιδιοτελή και έξυπνη δουλειά των κομουνιστικών πυρήνων μέσα στα συνδικάτα, προκειμένου να κάνουν τα συνδικάτα στο σύνολό τους, πρόθυμα και έτοιμα να ακολουθήσουν τις συμβουλές τους.

Στη *Γαλλία*, τα συνδικάτα διανύουν σήμερα μια περίοδο υγιούς ζύμωσης. Η εργατική τάξη, μετά την κρίση στις γραμμές της, αρχίζει σταδιακά να ανακτά τις δυνάμεις της και μαθαίνει να αναγνωρίζει την προδοσία των σοσιαλρεφορμιστών και των συνδικαλιστών.

Μερικοί από τους επαναστάτες Συνδικαλιστές, στη Γαλλία, είναι ακόμα προκατειλημμένοι απέναντι στην ιδέα του πολιτικού αγώνα και του προλεταριακού πολιτικού κόμματος. Εξακολουθούν να συμφωνούν με την αρχή της πολιτικής ουδετερότητας όπως αυτή εκφράστηκε το 1906 στον γνωστό «Χάρτη της Αμιένης». Αυτή η σφα-

λερή και τρωτή θέση που υιοθετεί μια πτέρυγα των επαναστατών Συνδικαλιστών μπορεί να εγκυμονεί πολλούς κινδύνους για το κίνημα. Αν αυτή η πτέρυγα κατόρθωνε να αποκτήσει την πλειοψηφία στα συνδικάτα, δεν θα ήξερε πώς να δράσει και θα ήταν ανίσχυρη απέναντι στους πράκτορες του κεφαλαίου, τους Ζουό, τους Ντεμουλέν, κ.λπ.

Οι επαναστάτες Συνδικαλιστές δεν θα έχουν μια σταθερή γραμμή έως ότου το Κομουνιστικό Κόμμα αναπτύξει μια συνεπή πολιτική. Το Κομουνιστικό Κόμμα Γαλλίας πρέπει να επιδιώξει να συνεργαστεί φιλικά με τους πιο προχωρημένους πολιτικά, επαναστάτες Συνδικαλιστές. Ωστόσο, είναι βασικό το Κόμμα να στηρίζεται κυρίως στα δικά του μέλη, συγκροτώντας κομουνιστικούς πυρήνες όπου έχει δύο ή τρία μέλη. Πρέπει επίσης να ξεκινήσει, άμεσα, μια καμπάνια εναντίον της ουδετερότητας. Με τον πιο φιλικό αλλά και τον πιο αποφασιστικό τρόπο, το Κόμμα πρέπει να εξηγεί τις λανθασμένες πλευρές του επαναστατικού (αναρχο)συνδικαλισμού. Μόνο μ' αυτόν τον τρόπο μπορεί να επαναστατικοποιηθεί το γαλλικό συνδικαλιστικό κίνημα και να πραγματοποιηθεί η στενή συνεργασία του με το Κόμμα.

Στην *Ιταλία*, η κατάσταση έχει ορισμένες ιδιαίτερες πλευρές. Τα απλά μέλη των συνδικάτων είναι επαναστάτες αλλά η ηγεσία της Συνομοσπονδίας της Εργασίας (Confederazione del Lavoro) βρίσκεται στα χέρια των πωρωμένων ρεφορμιστών και κεντριστών, που βλέπουν με συμπάθεια τη Διεθνή του Άμστερνταμ. Κατά συνέπεια, το πρώτο καθήκον των ιταλών κομουνιστών είναι να οργανώσουν μέσα στα συνδικάτα, έναν σταθερό αγώνα γύρω από τα καθημερινά ζητήματα και να αποκαλύπτουν συστηματικά και υπομονετικά την προδοσία και την αναποφασιστικότητα των ηγετών ώστε μ' αυτό τον τρόπο να αποσπάσουν τα συνδικάτα από τον έλεγχό τους.

Οι ιταλοί κομουνιστές πρέπει να υιοθετήσουν απέναντι στους επαναστάτες (αναρχο)συνδικαλιστές την ίδια στάση που έχουν και οι γάλλοι κομουνιστές.

Στην *Ισπανία* το συνδικαλιστικό κίνημα δείχνει ιδιαίτερα επαναστατικό αλλά δεν έχει έναν σαφώς καθορισμένο στόχο. Το Κομουνιστικό Κόμμα είναι νέο ακόμα και σχετικά αδύναμο. Οι κομουνιστές πρέπει να κάνουν ότι είναι δυνατόν για να εξασφαλίσουν μια σταθερή βάση μέσα στα συνδικάτα, παρέχοντας ενεργητική υποστήριξη και συμβουλές, διεξάγοντας μια έντονη καμπάνια μέσα στα συνδικάτα και δημιουργώντας σταθερούς δεσμούς ανάμεσα στο Κόμμα τους και τα συνδικάτα, σαν πρώτο βήμα προς την κοινή οργάνωση όλων των αγώνων.

Γεγονότα μεγάλης σημασίας συμβαίνουν στο *βρετανικό* συνδικαλιστικό κίνημα. Τα συνδικάτα υιοθετούν γοργά έναν επαναστατικό προσανατολισμό. Το μαζικό κίνημα αναπτύσσεται και οι παλιοί ηγέτες των συνδικάτων παραμερίζονται βίαια. Το Κόμμα πρέπει να καταβάλει τις μεγαλύτερες προσπάθειες για να σταθεροποιηθεί μέσα στα μεγάλα συνδικάτα (όπως αυτό των ανθρακωρύχων, κ.λπ.). Τα μέλη του κόμματος πρέπει να είναι δραστήρια μέσα στα συνδικάτα τους και πρέπει με επίμονη και σκληρή δουλειά να διευρύνουν την επιρροή του κομουνισμού. Πρέπει να γίνει κάθε δυνατή προσπάθεια προκειμένου να σφυρηλατηθούν πιο στενές σχέσεις με τις μάζες.

Η ίδια επαναστατική διαδικασία εξελίσσεται και στην *Αμερική*, αν και με πιο αργό ρυθμό. Σε καμιά περίπτωση οι κομουνιστές δεν πρέπει να εγκαταλείψουν την αντιδραστική Ομοσπονδία της Εργασίας (Federation of Labour) [αποτελούνταν κυρίως από ειδικευμένους εργάτες]. Αντίθετα, πρέπει να επιδιώξουν να αποκτήσουν βά-

σεις στα παλιά συνδικάτα με στόχο να τα επαναστατικοποιήσουν. Ζωτικής σημασίας είναι η συνεργασία τους με τα μέλη των Βιομηχανικών Εργατών του Κόσμου (I.W.W.) που βλέπουν με μεγαλύτερη συμπάθεια το Κόμμα. Αυτό, ωστόσο, δεν αποκλείει τη διαφωνία με τις πολιτικές θέσεις των Βιομηχανικών Εργατών του Κόσμου.

Στην *Ιαπωνία* αναπτύσσεται αυθόρμητα ένα ισχυρό συνδικαλιστικό κίνημα αλλά ως τώρα δεν έχει ακόμα εμφανιστεί κάποια σαφής ηγεσία. Οι γιαπωνέζοι κομουνιστές πρέπει να στηρίξουν αυτό το κίνημα και να ασκήσουν μαρξιστική επιρροή σ' αυτό.

Στην *Τσεχοσλοβακία* το Κόμμα μας έχει με το μέρος του την πλειοψηφία της εργατικής τάξης αλλά το συνδικαλιστικό κίνημα παραμένει ακόμα, σε μεγάλο βαθμό, στα χέρια των σοσιαλπατριωτών και εκτός απ' αυτό είναι διασπασμένο με βάση τις εθνικότητες. Αυτή η κατάσταση οφείλεται στην φτωχή οργάνωσή μας και στην αναποφασιστικότητά μας. Το κόμμα πρέπει να καταβάλει μεγάλη προσπάθεια για να βελτιώσει την κατάσταση και να κατακτήσει την ηγεσία του συνδικαλιστικού κινήματος. Είναι απολύτως απαραίτητο να δημιουργηθούν κομουνιστικοί πυρήνες στα συνδικάτα καθώς και ένα κεντρικό συνδικαλιστικό όργανο για τους κομουνιστές όλων των εθνικοτήτων. Χρειάζεται, επίσης, να γίνει κάθε δυνατή προσπάθεια για να ενωθούν τα διάφορα συνδικάτα που έχουν διαιρεθεί για πολιτικούς λόγους.

Στην *Αυστρία* και το *Βέλγιο* οι σοσιαλπατριώτες κατάφεραν με επιδέξια να αποκτήσουν σημαντική επιρροή πάνω στα συνδικάτα. Σε αυτές τις δύο χώρες, το συνδικαλιστικό κίνημα αποτελεί το κύριο πεδίο του αγώνα και κατά συνέπεια οι κομουνιστές πρέπει να στρέψουν όλη την προσοχή τους σ' αυτόν τον τομέα δράσης.

Στη *Νορβηγία* το Κόμμα έχει με το μέρος του την πλειοψηφία των εργατών και τώρα πρέπει να ενισχύσει τη θέση του στα συνδικάτα και να απαλλάξει την ηγεσία τους από τα κεντριστικά στοιχεία.

Στη *Σουηδία*, το Κόμμα έχει να αντιπαλέψει όχι μόνο το ρεφορμισμό, αλλά και τα μικροαστικά ρεύματα που υπάρχουν μέσα στο σοσιαλιστικό κίνημα.

Στη *Γερμανία*, το Κόμμα βρίσκεται στο σωστό δρόμο για τη σταδιακή κατάκτηση των συνδικάτων. Σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να γίνουν παραχωρήσεις σε εκείνους που υποστηρίζουν την έξοδο από τα συνδικάτα. Έτσι θα παίζαμε το παιχνίδι των σοσιαλπατριωτών. Σε όλες οι προσπάθειες αποκλεισμού των κομουνιστών από τα συνδικάτα επιβάλλεται να αντιτάξουμε ισχυρή και επίμονη αντίσταση και πρέπει να καταβάλουμε τη μεγαλύτερη προσπάθεια για να κερδίσουμε την πλειοψηφία των οργανωμένων εργατών.

- V -

Όλα αυτά τα ζητήματα καθορίζουν τις σχέσεις που πρέπει να παγιωθούν ανάμεσα στην Κομουνιστική Διεθνή, από τη μια μεριά, και την Κόκκινη Συνδικαλιστική Διεθνή, από την άλλη.

Η Κομουνιστική Διεθνής έχει καθήκον να διευθύνει όχι μόνο τον πολιτικό αγώνα του προλεταριάτου, με τη στενή έννοια του όρου, αλλά και τον γενικό απελευθερωτικό αγώνα, όποια μορφή κι αν πάρει. Η Κομουνιστική Διεθνής δεν πρέπει να είναι μόνο το άθροισμα των Κεντρικών Επιτροπών των Κομουνιστικών Κομμάτων των δια-

φόρων χωρών. Πρέπει να εμπνέει και να συντονίζει τη δράση και τους αγώνες όλων των προλεταριακών οργανώσεων, τόσο των καθαρά πολιτικών οργανώσεων όσο και των συνδικαλιστικών, των συνεταιριστικών, των πολιτιστικών, των Σοβιέτ κ.λπ.

Η Κόκκινη Διεθνής των Εργατικών Συνδικάτων [δες *Κόκκινα Συνδικάτα*], αντίθετα με την αντεργατική Διεθνή του Άμστερνταμ, δεν μπορεί σε καμιά περίπτωση να υιοθετήσει τη στάση της ουδετερότητας. Μια οργάνωση που θα ήθελε να είναι ουδέτερη απέναντι στη 2η, τη 2½ και την 3η Διεθνή θα γινόταν αναπόφευκτα πιόνι στα χέρια της μπουρζουαζίας. Το Πρόγραμμα Δράσης του Διεθνούς Συμβουλίου των Κόκκινων Συνδικάτων (που οι βασικές γραμμές του παρουσιάζονται παρακάτω) και το οποίο πρόκειται να προταθεί από το 3ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς προς το 1ο Παγκόσμιο Συνέδριο των Κόκκινων Συνδικάτων, θα προασπιστεί στην πράξη μόνο από τα κομουνιστικά κόμματα και την Κομουνιστική Διεθνή. Γι' αυτόν και μόνο το λόγο, τα Κόκκινα Συνδικάτα που θέλουν να επαναστατικοποιήσουν το συνδικαλιστικό κίνημα κάθε χώρας και να εκτελέσουν τίμια και σωστά τα καινούργια καθήκοντα του κινήματος, θα πρέπει να εργαστούν σε στενή επαφή με το Κομουνιστικό Κόμμα της κάθε χώρας και η συνολική δράση του Διεθνούς Συμβουλίου των Κόκκινων Συνδικάτων θα πρέπει να συντονίζεται με τη δράση της Κομουνιστικής Διεθνούς.

Ο σεβασμός της ουδετερότητας, της ανεξαρτησίας, του απολιτικισμού και της «αμεροληψίας», που τρέφουν αρκετοί ειλικρινείς επαναστάτες (αναρχο)συνδικαλιστές της Γαλλίας, της Ισπανίας, της Ιταλίας και μερικών άλλων χωρών, δεν είναι τίποτα άλλο παρά μια παραχώρηση στην αστική ιδεολογία. Τα Κόκκινα Συνδικάτα δεν θα μπορέσουν να νικήσουν την αντεργατική Διεθνή του Άμστερνταμ, ή να ανατρέψουν τον καπιταλισμό, αν δεν απαλλαγούν μια για πάντα απ' όλες τις αστικές ιδέες της ανεξαρτησίας και της ουδετερότητας.

Προκειμένου να επιτευχθεί οικονομία δυνάμεων καθώς και να συγκεντρωθεί η δύναμη κρούσης, η ιδανική λύση θα ήταν να δημιουργηθεί μία και μόνη προλεταριακή Διεθνής που να ενώνει στις γραμμές της τόσο τα πολιτικά κόμματα όσο και τις άλλες μορφές οργάνωσης της εργατικής τάξης. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι αυτή είναι η οργάνωση του μέλλοντος. Αλλά στη σημερινή μεταβατική περίοδο, με την ποικιλία και τη διαφορετικότητα των υπαρχόντων συνδικάτων, η βασική ανάγκη είναι να δημιουργήσουμε μια ανεξάρτητη διεθνή ένωση Κόκκινων Συνδικάτων που να στηρίζει τις βασικές γραμμές του προγράμματος της Κομουνιστικής Διεθνούς αλλά να θέτει λιγότερο αυστηρούς όρους για τα μέλη της απ' ότι μπορεί να επιτρέψει η Διεθνής.

Το 3ο Παγκόσμιο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς δεσμεύεται ολόψυχα να στηρίξει το Διεθνές Συμβούλιο των Κόκκινων Συνδικάτων, που πρέπει να οργανωθεί πάνω σε αυτές τις βάσεις. Για να διασφαλιστεί η στενότερη επαφή μεταξύ της Κομουνιστικής Διεθνούς και της Κόκκινης Διεθνούς των Εργατικών Συνδικάτων, το 3ο Παγκόσμιο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς προτείνει η 3η Διεθνής να αντιπροσωπεύεται μόνιμα με τρεις εκπροσώπους της στο Διεθνές Συμβούλιο και, αντίστροφα, το Διεθνές Συμβούλιο να έχει μόνιμα τρεις αντιπροσώπους του στην 3η Διεθνή.

Το Πρόγραμμα Δράσης που η Κομουνιστική Διεθνής θα ήθελε να γίνει δεκτό από το Παγκόσμιο Συντακτικό Συνέδριο των Κόκκινων Συνδικάτων, είναι περίπου το ακόλουθο:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΗΣ

1. Η οξεία κρίση που έχει πλήξει την παγκόσμια οικονομία, η καταστροφική πτώση των τιμών χονδρικής πώλησης, η υπερπαραγωγή εμπορευμάτων σε συνδυασμό με την ταυτόχρονη έλλειψη εμπορευμάτων, η επιθετική αντεργατική πολιτική της αστικής τάξης απέναντι στους εργαζόμενους, που στοχεύει στην περικοπή των μισθών και το πέταγμα των εργατών δεκαετίες πίσω — όλα αυτά έχουν οδηγήσει αφενός στη δυσαρέσκεια των μαζών και αφετέρου στη χρεοκοπία των παλιών συνδικάτων και των μεθόδων τους. Τα επαναστατικά, ταξικά συνειδητοποιημένα συνδικάτα όλου του κόσμου βρίσκονται αντιμέτωπα με καινούργια καθήκοντα. Σε αυτή την περίοδο της καπιταλιστικής αποσύνθεσης, χρειάζεται να υιοθετηθούν νέες μορφές οικονομικού αγώνα και τα εργατικά συνδικάτα πρέπει να επιδιώξουν μια επιθετική οικονομική πολιτική για να αποκρούσουν την καπιταλιστική επίθεση και να περάσουν στην επίθεση.

2. Η κύρια τακτική των συνδικάτων πρέπει να είναι η άμεση δράση των επαναστατικών μαζών και των οργανώσεών τους εναντίον του καπιταλιστικού συστήματος. Οι εργατικές κατακτήσεις είναι ανάλογες με τον βαθμό της άμεσης δράσης που αναλαμβάνουν και της επαναστατικής πίεσης που ασκούν οι μάζες. Με τον όρο «άμεση δράση» εννοούμε κάθε λογής άμεση πίεση που ασκείται από τους εργάτες προς τους εργοδότες και το κράτος — μποϋκοτάζ, απεργίες, διαδηλώσεις, καταλήψεις εργοστασίων, ένοπλη εξέγερση και άλλες επαναστατικές ενέργειες που ενώνουν την εργατική τάξη στον αγώνα για το σοσιαλισμό. Ο στόχος των ταξικών επαναστατικών συνδικάτων είναι, επομένως, να κάνουν την άμεση δράση μέσο διαπαιδαγώγησης και στρατιωτικής εκπαίδευσης των εργατικών μαζών για την κοινωνική επανάσταση και την εγκαθίδρυση της δικτατορίας του προλεταριάτου.

3. Οι αγώνες των τελευταίων χρόνων, έδειξαν εξαιρετικά καθαρά την αδυναμία των συνδικαλιστικών οργανώσεων. Το γεγονός ότι οι εργάτες μιας επιχείρησης ανήκουν σε πολλά συνδικάτα μειώνει την αγωνιστική τους ικανότητα. Πρέπει, λοιπόν, να περάσουμε σε έναν ακατάπαυστο αγώνα για την αναδιοργάνωση των συνδικάτων έτσι ώστε κάθε συνδικάτο να εκπροσωπεί έναν ολόκληρο βιομηχανικό κλάδο αντί για ένα επάγγελμα. «Ένα και μόνο συνδικάτο στο εργοστάσιο», αυτό είναι το σύνθημα για τη συνδικαλιστική οργάνωση. Η συγχώνευση των συνδικάτων πρέπει να γίνει με επαναστατικό τρόπο — το ζήτημα πρέπει να συζητηθεί άμεσα από τους συνδικαλισμένους στα εργοστάσια και, στη συνέχεια, από τις τοπικές και περιφερειακές συνδιασκέψεις και τα εθνικά συνέδρια.

4. Κάθε εργοστάσιο πρέπει να γίνει ένα προπύργιο της επανάστασης. Οι παραδοσιακές μορφές σύνδεσης ανάμεσα στα απλά συνδικαλισμένα μέλη και το συνδι-

κάτο τους (μέσω αντιπροσώπων που εισπράττουν εισφορές, εκπροσώπων, απεσταλμένων, κ.λπ.) πρέπει να αντικατασταθούν από τις εργοστασιακές επιτροπές. Όλοι οι εργάτες, όποιες πολιτικές πεποιθήσεις κι αν έχουν, πρέπει να πάρουν μέρος στην εκλογή των εργοστασιακών επιτροπών. Οι οπαδοί της Κόκκινης Διεθνούς των Εργατικών Συνδικάτων πρέπει να πείσουν όλους τους εργάτες του εργοστασίου να πάρουν μέρος στις εκλογές του αντιπροσωπευτικού τους οργάνου. Κάθε προσπάθεια να εκλεγούν αποκλειστικά ομοϊδεάτες σύντροφοι στις εργοστασιακές επιτροπές, αποκλείοντας έτσι τις πλατιές μάζες που εξακολουθούν να μην ανήκουν στο κόμμα, θα πρέπει να καταδικάζεται κατηγορηματικά. Αυτό θα ήταν περισσότερο ένα πυρήνας του κόμματος παρά μια εργοστασιακή επιτροπή. Οι επαναστάτες εργάτες πρέπει να επηρεάζουν τη γενική συνέλευση και την εργοστασιακή επιτροπή, μέσω των πυρήνων τους, μέσω των επιτροπών δράσης και μέσω της δουλειάς των απλών μελών.

5. Το πρώτο ζήτημα που πρέπει να θέσουμε στους εργάτες και στις εργοστασιακές επιτροπές, είναι αυτό των εξόδων συντήρησης που πρέπει να πληρώνουν οι εργοδότες στους εργάτες που έχουν απολυθεί επειδή δεν υπάρχει δουλειά. Δεν πρέπει σε καμιά περίπτωση να τους επιτρέψουμε να πετούν τους εργάτες στο δρόμο, χωρίς να υφίστανται τις συνέπειες. Πρέπει να πληρώνουν πλήρη αποζημίωση απόλυσης. Τόσο οι άνεργοι όσο και, πολύ περισσότερο, οι ήδη απασχολούμενοι πρέπει να οργανωθούν γύρω απ' αυτό το αίτημα. Πρέπει να τους δείξουμε ότι το πρόβλημα της ανεργίας δεν μπορεί να λυθεί όσο υπάρχουν οι καπιταλιστικές σχέσεις και ότι η καλύτερη μέθοδος καταπολέμησης της ανεργίας είναι οι αγώνες για την κοινωνική επανάσταση και τη δικτατορία του προλεταριάτου.

6. Το κλείσιμο των επιχειρήσεων και η μείωση της εργάσιμης μέρας αποτελούν σήμερα δύο από τα σημαντικότερα μέσα που χρησιμοποιεί η αστική τάξη για να υποχρεώσει τους εργάτες να δεχτούν περικοπές μισθών, αύξηση των ωρών εργασίας και τερματισμό των εργοστασιακών συμβάσεων. Το λοκ-άουτ γίνεται όλο και περισσότερο η μορφή «άμεσης δράσης» που χρησιμοποιούν οι οργανωμένοι εργοδότες ενάντια στις οργανωμένες εργαζόμενες μάζες. Τα συνδικάτα πρέπει να αγωνιστούν ενάντια στο κλείσιμο των εργοστασίων και να απαιτήσουν να έχουν οι εργάτες το δικαίωμα να ερευνήσουν τις αιτίες του κλεισίματος. Για τον σκοπό αυτό πρέπει να συγκροτηθούν ειδικές επιτροπές που θα ασχοληθούν με τις πρώτες ύλες, τα καύσιμα και τις παραγγελίες, και θα πραγματοποιήσουν επιτόπου ελέγχους των αποθεμάτων των πρώτων υλών, των υλικών που είναι αναγκαία για την παραγωγή καθώς και του τραπεζικού λογαριασμού του εργοστασίου ή της επιχείρησης. Ειδικά εκλεγμένες επιτροπές ελέγχου πρέπει να διεξάγουν έναν εξονυχιστικό έλεγχο των οικονομικών σχέσεων της συγκεκριμένης επιχείρησης με τις άλλες επιχειρήσεις — αυτό θέτει στην πράξη την ανάγκη του ανοίγματος των βιβλίων της επιχείρησης.

7. Η κατάληψη του εργοστασίου και η συνέχιση της παραγωγής παρά τη θέληση του εργοδότη αποτελούν κι αυτά μορφές αγώνα ενάντια στο μαζικό κλείσιμο των επιχειρήσεων και τις περικοπές των μισθών. Μπροστά στην κυριαρχούσα έλλειψη καταναλωτικών αγαθών είναι ιδιαίτερα σημαντικό να συνεχιστεί η παραγωγή και τα συνδικάτα δεν πρέπει να επιτρέψουν το σκόπιμο κλείσιμο των εργοστασίων. Μπορούν και πρέπει να χρησιμοποιηθούν κι άλλες μέθοδοι πίεσης προς το κεφάλαιο, ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες, την υπάρχουσα οικονομική και πολιτική κατάστα-

ση και την ένταση του κοινωνικού αγώνα. Η διαχείριση των εργοστασίων που έχουν καταληφθεί από τους εργάτες πρέπει να ανατεθεί στις εργοστασιακές επιτροπές και στους εκπροσώπους του συνδικάτου που έχουν επιλεγεί ειδικά γι' αυτόν τον σκοπό.

8. Ο οικονομικός αγώνας πρέπει να διεξάγεται κάτω από το σύνθημα της αύξησης των μισθών και της βελτίωσης των συνθηκών εργασίας, πολύ πιο πάνω από τα προπολεμικά επίπεδα. Οι προσπάθειες να ξαναγυρίσουν οι εργάτες στις προπολεμικές συνθήκες εργασίας πρέπει να αποκρουσθούν με τον πιο αποφασιστικό και επαναστατικό τρόπο. Η εργατική τάξη πρέπει να αποζημιωθεί για τις στερήσεις που υπέστη τον καιρό του πολέμου, με αύξηση των μισθών της και βελτίωση των συνθηκών εργασίας της. Οι ισχυρισμοί των καπιταλιστών, που προβάλλουν σαν δικαιολογία τον ξένο ανταγωνισμό, δεν πρέπει να λαμβάνονται υπ' υπόψη: τα επαναστατικά συνδικάτα δεν πρέπει να προσεγγίζουν το ζήτημα των μισθών και των συνθηκών εργασίας από την πλευρά του ανταγωνισμού μεταξύ των εκμεταλλευτών των διαφόρων εθνών αλλά από την πλευρά της προστασίας και της ευημερίας της εργατικής δύναμης.

9. Αν, σαν αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης, η τακτική των καπιταλιστών οδηγεί σε περικοπές μισθών, τα επαναστατικά συνδικάτα πρέπει να εξασφαλίσουν ότι οι δυνάμεις τους δεν θα διασπαστούν λόγω της μείωσης των μισθών πρώτα στο ένα εργοστάσιο και μετά στο άλλο. Οι εργάτες των επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας (μεταλλωρύχοι, σιδηροδρομικοί, εργαζόμενοι στις επιχειρήσεις ηλεκτρικού και γκαζιού, κ.λπ.) πρέπει να μπουν στον αγώνα, από την αρχή, ώστε να μπορέσει η αντίσταση στην καπιταλιστική επίθεση να πλήξει τα βασικά κέντρα της οικονομικής ζωής της χώρας. Όλες οι μορφές αντίστασης, από πρακτικές ανταρτοπόλεμου μέχρι τις γενικές εθνικές απεργίες των ξεχωριστών βασικών βιομηχανιών, μπορούν να χρησιμοποιηθούν.

10. Τα συνδικάτα οφείλουν να εξετάσουν, με πρακτικούς όρους, το ζήτημα της προετοιμασίας και της οργάνωσης απεργιακών κινητοποιήσεων σε συγκεκριμένες βιομηχανίες, σε διεθνή βάση. Το προσωρινό σταμάτημα των μεταφορών ή της εξόρυξης κάρβουνου σε διεθνή κλίμακα, αποτελεί ένα ισχυρό όπλο εναντίον των αντιδραστικών προθέσεων της μπουρζουαζίας. Τα συνδικάτα πρέπει να παρακολουθούν με προσοχή τα διεθνή γεγονότα ώστε να επιλέξουν την πιο κατάλληλη στιγμή για να ξεκινήσουν τον οικονομικό αγώνα. Δεν πρέπει ούτε στιγμή να ξεχνούν ότι μια ενέργεια, οποιουδήποτε είδους, δεν είναι δυνατή σε διεθνές επίπεδο παρά μόνο αν δημιουργηθούν διεθνή συνδικάτα, πραγματικά επαναστατικά, που να μην έχουν καμιά σχέση την αντεργατική Διεθνή του Άμστερνταμ.

11. Το επαναστατικό κίνημα πρέπει να επικρίνει την τυφλή πίστη στην αξία των συλλογικών συμβάσεων, που καλλιεργούν παντού οι οπορτουνιστές. Η συλλογική σύμβαση δεν είναι παρά μια ανακωχή. Οι εργοδότες πάντοτε παραβιάζουν αυτές τις συμβάσεις, με την πρώτη ευκαιρία. Ο θρησκευτικός σεβασμός των συλλογικών συμβάσεων δείχνει πόσο βαθιά έχει ριζώσει η αστική ιδεολογία στα κεφάλια των ηγετών της εργατικής τάξης. Τα επαναστατικά συνδικάτα δεν πρέπει να απορρίπτουν τις συλλογικές συμβάσεις, πρέπει όμως να καταλαβαίνουν ότι η αξία τους είναι σχετική και πρέπει να είναι έτοιμα να τις παραβιάσουν, όταν αυτό συμφέρει στην εργατική τάξη.

12. Ο αγώνας των εργατικών οργανώσεων εναντίον ενός ατομικού εργοδότη ή ομάδας εργοδοτών θα πρέπει, ενώ προσαρμόζεται στις εθνικές και τοπικές συνθήκες, να χρησιμοποιεί και όλη την πείρα που αποκτήθηκε από τους προηγούμενους αγώνες για την απελευθέρωση της εργατικής τάξης. Κάθε σοβαρή απεργία, για παράδειγμα, πρέπει να είναι καλά οργανωμένη. Επιπλέον, από την αρχή, οι εργάτες πρέπει να δημιουργούν ειδικές ομάδες για να αντιμάχονται τους απεργοσπάστες και να αντιμετωπίζουν τις προβοκατόρικες επιθέσεις των κάθε λογής δεξιών οργανώσεων που υποκινούνται από τις αστικές κυβερνήσεις. Οι φασίστες στην Ιταλία, οι ομάδες άμεσης αντικατάστασης εργατών στη Γερμανία, οι πολιτικές φρουρές που συγκροτούνται από παλιούς αξιωματικούς και υπαξιωματικούς στη Γαλλία και την Αγγλία — όλες αυτές οι οργανώσεις έχουν αντικειμενικό στόχο την διάλυση και την καταστολή κάθε εργατικής ενέργειας, όχι μόνο προσφέροντας απεργοσπάστες αλλά και χτυπώντας βίαια τις εργατικές οργανώσεις και εξοντώνοντας τους ηγέτες τους. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η οργάνωση ειδικών μαχητικών σωμάτων για τις απεργίες και ειδικών αποσπασμάτων αυτοάμυνας αποτελεί ζήτημα ζωής και θανάτου.

13. Αυτές οι οργανώσεις άμυνας δεν πρέπει να περιορίζονται μόνο στην αντίσταση απέναντι στους εργοστασιάρχες και στις απεργοσπαστικές οργανώσεις — πρέπει να παίρνουν την πρωτοβουλία και να σταματούν την παραλαβή εμπορευμάτων προς και από το εργοστάσιο που απεργεί. Το συνδικάτο των εργατών στις μεταφορές θα πρέπει να παίξει έναν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο σ' αυτήν τη δραστηριότητα: σ' αυτό το συνδικάτο πέφτει το καθήκον να παρεμποδίσει τη μεταφορά εμπορευμάτων, πράγμα που όμως δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί χωρίς την πλήρη στήριξη όλων των εργατών της περιοχής.

14. Στην περίοδο που έρχεται, όλος ο οικονομικός αγώνας της εργατικής τάξης πρέπει να διεξάγεται γύρω από το σύνθημα του εργατικού ελέγχου στην παραγωγή. Οι εργάτες πρέπει να παλέψουν για την άμεση εφαρμογή του εργατικού ελέγχου χωρίς να περιμένουν έως ότου η κυβέρνηση και οι άρχουσες τάξεις επινοήσουν κάποιο υποκατάστατό του. Όλες οι προσπάθειες των κυρίαρχων τάξεων και των ρεφορμιστών να δημιουργήσουν εργατικούς οργανισμούς διαμεσολάβησης ή ελεγκτικές επιτροπές, πρέπει αντιμετωπιστούν με ανυποχώρητο αγώνα. Μόνο όταν εφαρμοστεί αυστηρός έλεγχος στην παραγωγή μπορούν να υπάρξουν αποτελέσματα. Τα επαναστατικά συνδικάτα πρέπει να αντιπαλέψουν αποφασιστικά τον τρόπο με τον οποίο οι ηγέτες των παραδοσιακών συνδικάτων, με τη σύμπραξη και την παρακίνηση των κυρίαρχων τάξεων, χρησιμοποιούν την ιδέα της «εθνικοποίησης» για να εκβιάσουν και να εξαπατήσουν τους εργάτες. Όλες οι φλυαρίες αυτών των κυρίων για ειρηνική κοινωνικοποίηση δεν αποβλέπουν παρά στο να αποτρέψουν τους εργάτες από επαναστατικές ενέργειες και από την κοινωνική επανάσταση.

15. Η ιδέα της συμμετοχής των εργατών στα κέρδη προωθείται για να χρησιμοποιηθούν οι μικροαστικές φιλοδοξίες των εργατών και να αποσπαστεί η προσοχή τους από τους μακροπρόθεσμους στόχους. Συμμετοχή στα κέρδη σημαίνει ότι οι εργάτες παίρνουν ένα ασήμαντο μέρος από την υπεραξία που αυτοί παράγουν και, κατά συνέπεια, αυτή η ιδέα πρέπει να υποστεί αυστηρή και αμείλιχτη κριτική. «Όχι συμμετοχή στα κέρδη, αλλά κατάργηση των καπιταλιστικών κερδών», αυτό πρέπει να είναι το σύνθημα των επαναστατικών συνδικάτων.

16. Για να μειώσουν ή να τσακίσουν τη μαχητική δύναμη της εργατικής τάξης, τα

αστικά κράτη κατέφυγαν, με το πρόσχημα ότι θα προστατεύσουν βιομηχανίες ζωτικής σημασίας, στην προσωρινή στρατιωτικοποίηση ορισμένων εργοστασίων ή και ολόκληρων κλάδων της βιομηχανίας. Τα αστικά κράτη, δήθεν για να αποτρέψουν τις οικονομικές κρίσεις, αλλά με πραγματικό στόχο να υπερασπίσουν το κεφάλαιο, έθεσαν σε εφαρμογή την υποχρεωτική διαιτησία και τις επιτροπές συμφιλίωσης. Επίσης, προς το συμφέρον του κεφαλαίου επιβλήθηκε άμεση φορολογία που ρίχνει τα βάρη των πολεμικών δαπανών ολοκληρωτικά στις πλάτες των εργαζομένων και μετατρέπει τον εργοδότη σε φοροεισπράκτορα. Τα συνδικάτα πρέπει να ξεκινήσουν έναν σκληρό αγώνα εναντίον αυτών των κρατικών μέτρων που δεν εξυπηρετούν παρά μόνο τα συμφέροντα της καπιταλιστικής τάξης.

17. Όταν τα κόκκινα συνδικάτα αγωνίζονται να βελτιώσουν τις συνθήκες εργασίας και το επίπεδο ζωής των μαζών, καθώς και να εφαρμόσουν τον εργατικό έλεγχο, πρέπει να έχουν πάντοτε υπ' όψη τους ότι όλα αυτά τα προβλήματα δεν μπορούν να διευθετηθούν με μόνιμο τρόπο μέσα στα πλαίσια των καπιταλιστικών σχέσεων. Καθώς τα επαναστατικά συνδικάτα αποσπούν, σιγά σιγά, παραχωρήσεις από τις κυρίαρχες τάξεις, αναγκάζοντάς τις να περνούν κοινωνικές νομοθεσίες, πρέπει να τονίζουν καθαρά στις εργατικές μάζες ότι μόνο η ανατροπή του καπιταλισμού και η εγκαθίδρυση της δικτατορίας του προλεταριάτου μπορούν να λύσουν το κοινωνικό ζήτημα. Πρέπει να χρησιμοποιούν κάθε μεμονωμένη ενέργεια, κάθε τοπική απεργία κάθε σύγκρουση, όσο μικρή κι αν είναι, για να επιβεβαιώνουν αυτή την άποψη. Πρέπει να βγάζουν τα διδάγματά τους από την εμπειρία των αγώνων, ανεβάζοντας το επίπεδο συνείδησης των εργατικών μαζών και προετοιμάζοντας τους εργάτες για τη στιγμή που επίτευξη της κοινωνικής επανάστασης και της δικτατορίας του προλεταριάτου θα είναι αναγκαία και αναπόφευκτη.

18. Κάθε οικονομικός αγώνας είναι και πολιτικός αγώνας δηλαδή αγώνας που αφορά την τάξη στο σύνολό της. Όσο μεγάλη κι αν είναι η συμμετοχή της εργατικής τάξης, δεν μπορεί αυτός ο αγώνας να είναι επαναστατικός και να παρέχει στο προλεταριάτο το μέγιστο όφελος, παρά μόνο αν τα επαναστατικά συνδικάτα δουλέψουν με ενότητα και σε στενή συνεργασία με το Κομουνιστικό Κόμμα της εν λόγω χώρας. Η θεωρία και η πρακτική της διαίρεσης του ταξικού αγώνα σε δύο αυτόνομα κομμάτια είναι εξαιρετικά επιζήμια, ιδιαίτερα στη σημερινή επαναστατική κατάσταση. Κάθε δράση απαιτεί τη μέγιστη δυνατή συγκέντρωση των δυνάμεων, πράγμα που μπορεί να επιτευχθεί μόνο αν η εργατική τάξη και όλα τα κομουνιστικά και επαναστατικά της στοιχεία δώσουν όλες τους τις δυνάμεις στον επαναστατικό αγώνα. Αν το Κομουνιστικό Κόμμα και τα επαναστατικά και με ταξική συνείδηση συνδικάτα δουλέψουν χωριστά, η δράση τους είναι καταδικασμένη σε αποτυχία και ήττα. Γι' αυτό το λόγο, η ενότητα στη δράση και η στενή επαφή ανάμεσα στα κομουνιστικά κόμματα και τα εργατικά συνδικάτα αποτελούν προϋποθέσεις για την επιτυχία του αγώνα ενάντια στον καπιταλισμό.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗ ΔΙΕΘΝΗ ΚΑΙ ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΤΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

12 Ιουλίου 1921

1. Το νεολαιίστικο σοσιαλιστικό κίνημα γεννήθηκε σαν αποτέλεσμα τόσο της σταθερά αυξανόμενης καπιταλιστικής εκμετάλλευσης της εργαζόμενης νεολαίας όσο και της ανάπτυξης του αστικού μιλιταρισμού. Γεννήθηκε σαν αντίδραση στις προσπάθειες να δηλητηριαστεί η σκέψη της εργαζόμενης νεολαίας από την αστική εθνικιστική ιδεολογία και σαν αντίδραση στην τάση των περισσότερων σοσιαλδημοκρατικών κομμάτων και συνδικάτων να παραμελούν τις οικονομικές, πολιτικές και πολιτιστικές διεκδικήσεις της νεολαίας.

Στις περισσότερες χώρες οι σοσιαλιστικές νεολαιίστικες οργανώσεις δημιουργήθηκαν χωρίς τη συνδρομή των σοσιαλδημοκρατικών κομμάτων και των συνδικάτων, τα οποία γίνονταν ολοένα και περισσότερο οπορτουνιστικά και ρεβιζιονιστικά και τα οποία, σε ορισμένες χώρες, έφτασαν στο σημείο να αντιταχθούν στη δημιουργία ενός κινήματος νεολαίας. Τα ρεφορμιστικά σοσιαλδημοκρατικά κόμματα και συνδικάτα αντιμετώπισαν τις ανεξάρτητες, επαναστατικές, σοσιαλιστικές οργανώσεις της νεολαίας σαν ένα σοβαρό κίνδυνο για τις οπορτουνιστικές πολιτικές τους. Επιχείρησαν να επιβάλλουν γραφειοκρατικό έλεγχο στις οργανώσεις της νεολαίας και να καταστρέψουν την ανεξαρτησία τους, καταπνίγοντας μ' αυτόν τον τρόπο το κίνημα, αλλάζοντας τον χαρακτήρα του και αφομοιώνοντάς το στην σοσιαλδημοκρατική πολιτική τους.

2. Σαν αποτέλεσμα του ιμπεριαλιστικού πολέμου και της στάσης που κράτησαν απέναντί του (σχεδόν σ' όλες τις χώρες) τα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα, οι αντιθέσεις ανάμεσα στα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα και τις διεθνείς και επαναστατικές οργανώσεις αναπόφευκτα μεγάλωσαν και οδήγησαν τελικά στη σύγκρουση. Οι συνθήκες διαβίωσης της εργαζόμενης νεολαίας χειροτέρεψαν απότομα. Από τη μια πλευρά υπήρχε η επιστράτευση και η στρατιωτική θητεία και, απ' την άλλη, η όλο και μεγαλύτερη εκμετάλλευση στις πολεμικές βιομηχανίες και η στρατιωτικοποίηση της ζωής των πολιτών. Οι πιο συνειδητοί νέοι σοσιαλιστές αντιτάχθηκαν στον πόλεμο και την εθνικιστική προπαγάνδα. Απομακρύνθηκαν από τα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα και ανέλαβαν ανεξάρτητη πολιτική δράση (Διεθνείς Συνδιασκέψεις της Νεολαίας στη Βέρνη το 1915 και στην Ιένα το 1916).

Στον αγώνα τους εναντίον του πολέμου, οι οργανώσεις των σοσιαλιστικών νεο-

λαιών είχαν την στήριξη των πιο αφοσιωμένων επαναστατικών ομάδων, και αποτέλεσαν μια σημαντική εστία επαναστατικών δυνάμεων. Στις περισσότερες χώρες δεν υπήρχαν επαναστατικά κόμματα και οι οργανώσεις της νεολαίας ανέλαβαν το ρόλο τέτοιων κομμάτων. Έγιναν ανεξάρτητες πολιτικές οργανώσεις και έδρασαν σαν πρωτοπορία μέσα στον επαναστατικό αγώνα.

3. Με την ίδρυση της Κομουνιστικής Διεθνούς και, σε κάποιες χώρες, των κομουνιστικών κομμάτων, ο ρόλος των επαναστατικών νεολαιών αλλάζει. Η εργατική νεολαία, λόγω της οικονομικής της κατάστασης και χάρη στα ψυχολογικά της χαρακτηριστικά, δέχεται ευκολότερα τις κομουνιστικές ιδέες και δείχνει ενθουσιασμό για τους επαναστατικούς αγώνες ταχύτερα από τους μεγαλύτερους σε ηλικία εργάτες. Παρόλα αυτά, το νεολαιίστικο κίνημα αφήνει στα κομουνιστικά κόμματα το ρόλο της πρωτοπορίας ως προς την οργάνωση της ανεξάρτητης δράσης και την άσκηση της πολιτικής καθοδήγησης. Αν οι οργανώσεις της κομουνιστικής νεολαίας εξακολουθούσαν να υπάρχουν σαν πολιτικά ανεξάρτητες οργανώσεις που ασκούν καθοδήγηση, θα είχαμε την ύπαρξη δύο κομουνιστικών κομμάτων, που θα ανταγωνίζονταν το ένα το άλλο και δεν θα διέφεραν μεταξύ τους παρά μόνο στην ηλικία των μελών τους.

4. Ο σημερινός ρόλος του κινήματος της κομουνιστικής νεολαίας είναι να οργανώνει τις μάζες των νέων εργατών, να τις διαπαιδαγωγεί με τις ιδέες του κομουνισμού και να τις ελκύει στην πάλη για την κομουνιστική επανάσταση.

Η Κομουνιστική Νεολαία δεν μπορεί πλέον να περιοριστεί στη δουλειά σε μικρούς προπαγανδιστικούς κύκλους. Πρέπει να κατακτήσει τις πλατιές μάζες των νέων εργατών, διεξάγοντας μια μόνιμη καμπάνια αγκιτάτσιας και χρησιμοποιώντας τις πιο νέες μεθόδους. Πρέπει να οργανώσει τους οικονομικούς αγώνες μαζί με τα κομουνιστικά κόμματα και τα συνδικάτα.

Τα νέα καθήκοντα των οργανώσεων της Κομουνιστικής Νεολαίας απαιτούν η δουλειά της διαπαιδαγώγησης να επεκταθεί και να εντατικοποιηθεί. Τα μέλη του νεολαιίστικου κινήματος διαπαιδαγωγούνται στον κομουνισμό αφενός μέσα από την ενεργητική συμμετοχή τους σε όλους τους επαναστατικούς αγώνες και αφετέρου, μέσα από τη μελέτη της μαρξιστικής θεωρίας.

Ένα άλλο σημαντικό καθήκον των Κομουνιστικών Νεολαιών, για το άμεσο μέλλον, είναι να σπάσουν την επιρροή της σοσιαλπατριωτικής και κεντριστικής ιδεολογίας στην εργατική νεολαία και να απαλλάξουν το κίνημα από την επιρροή των σοσιαλδημοκρατών στελεχών και ηγετών της νεολαίας. Ταυτόχρονα πρέπει να κάνουν ότι μπορούν για να «ανανεώσουν» τα κομουνιστικά κόμματα, αποχωριζόμενες τα πιο μεγάλα σε ηλικία μέλη τους, που στη συνέχεια θα πρέπει να μπουν στα κομουνιστικά κόμματα των ενηλίκων.

Οι οργανώσεις των Κομουνιστικών Νεολαιών συμμετέχουν στη συζήτηση όλων των πολιτικών ζητημάτων, βοηθούν στην οικοδόμηση των κομουνιστικών κομμάτων και παίρνουν μέρος σε κάθε επαναστατική δραστηριότητα και αγώνα. Αυτή είναι η κύρια διαφορά που υπάρχει ανάμεσα σε αυτές και τα τμήματα νεολαίας των κεντριστικών και σοσιαλιστικών ενώσεων.

5. Οι σχέσεις μεταξύ των κομουνιστικών νεολαιίστικων οργανώσεων και των κομουνιστικών κομμάτων διαφέρουν ριζικά από τις σχέσεις που υπάρχουν μεταξύ των επαναστατικών σοσιαλιστικών νεολαιίστικων οργανώσεων και των σοσιαλδημοκρατι-

κών κομμάτων. Στον κοινό αγώνα για τη γοργή πραγματοποίηση της προλεταριακής επανάστασης είναι απαραίτητη η μεγαλύτερη ενότητα και ο πιο αυστηρός συγκεντρωτισμός. Σε διεθνές επίπεδο η πολιτική ηγεσία πρέπει να ανήκει στην Κομουνιστική Διεθνή και σε εθνικό επίπεδο, στα αντίστοιχα εθνικά τμήματα.

Είναι καθήκον των κομουνιστικών νεολαιίστικων οργανώσεων να ακολουθούν αυτή την πολιτική ηγεσία (το πρόγραμμά της, την τακτική και τις πολιτικές εντολές της) και να ενσωματώνονται στο κοινό επαναστατικό μέτωπο. Επειδή τα κομουνιστικά κόμματα βρίσκονται σε διαφορετικά στάδια ανάπτυξης, η Εκτελεστική Επιτροπή της Κομουνιστικής Διεθνούς και η Εκτελεστική Επιτροπή της Διεθνούς της Κομουνιστικής Νεολαίας πρέπει να εφαρμόζουν αυτή την αρχή ανάλογα με τις συνθήκες που υπάρχουν σε κάθε ξεχωριστή περίπτωση.

Το κίνημα της κομουνιστικής νεολαίας άρχισε να οργανώνει τα μέλη του σύμφωνα με τις αρχές του αυστηρού συγκεντρωτισμού και οι σχέσεις του με την Κομουνιστική Διεθνή —την ηγεσία και τον φορέα της προλεταριακής επανάστασης— θα διέπονται από σιδερένια πειθαρχία. Οι κομουνιστικές νεολαιίστικες οργανώσεις πρέπει να συζητούν στις γραμμές τους όλα τα πολιτικά και τακτικά ζητήματα και στη συνέχεια, να παίρνουν θέση πάνω σ' αυτά και να δουλεύουν μέσα στο Κομουνιστικό Κόμμα των χωρών τους, σύμφωνα με τις αποφάσεις που έχει πάρει το Κομουνιστικό Κόμμα και σε καμία περίπτωση ενάντια σ' αυτό.

Σε περίπτωση σοβαρών διαφωνιών μεταξύ των κομουνιστικών κομμάτων και των κομουνιστικών νεολαιίστικων οργανώσεων, οι τελευταίες έχουν το δικαίωμα να απευθυνθούν στην Εκτελεστική Επιτροπή της Κομουνιστικής Διεθνούς.

Η απώλεια της πολιτικής τους ανεξαρτησίας δεν συνεπάγεται με κανέναν τρόπο και απώλεια της οργανωτικής τους ανεξαρτησίας που είναι τόσο σημαντική για λόγους πολιτικής διαπαιδαγώγησης.

Ο ισχυρός συγκεντρωτισμός και η αποτελεσματική ενότητα είναι απαραίτητα στοιχεία για την επιτυχημένη ανάπτυξη του επαναστατικού αγώνα και, κατά συνέπεια, στις χώρες όπου η ιστορική εξέλιξη άφησε τη νεολαία εξαρτημένη από το κόμμα, αυτή η εξάρτηση πρέπει να διατηρηθεί. Οι διαφωνίες ανάμεσα στα δύο όργανα θα λύνονται από την Εκτελεστική Επιτροπή της Κομουνιστικής Διεθνούς και την Εκτελεστική Επιτροπή της Διεθνούς της Κομουνιστικής Νεολαίας.

6. Ένα από τα πιο επείγοντα και πιο σημαντικά καθήκοντα των κομουνιστικών νεολαιίστικων οργανώσεων είναι να αντιπαλέψουν την πίστη στην πολιτική ανεξαρτησία, πίστη που έχει κληροδοτήσει η περίοδος όπου απολάμβαναν πλήρη αυτονομία και που εξακολουθούν να αποδέχονται ορισμένα μέλη. Ο τύπος και ο οργανωτικός μηχανισμός του κινήματος της Κομουνιστικής Νεολαίας πρέπει να χρησιμοποιηθούν για να διαπαιδαγωγήσουν την εργατική νεολαία να είναι υπεύθυνο και δραστήριο μέλος του ενωμένου Κομουνιστικού Κόμματος.

Σήμερα οι κομουνιστικές νεολαιίστικες οργανώσεις αρχίζουν να προσελκύουν όλο και μεγαλύτερο αριθμό νεαρών εργατών και να μετατρέπονται σε μαζικό κίνημα. Συνεπώς είναι σημαντικό να αφιερώσουν όσο περισσότερο χρόνο και όσο μεγαλύτερη προσπάθεια γίνεται στην διαπαιδαγώγηση.

7. Η στενή συνεργασία ανάμεσα στις Κομουνιστικές Νεολαίες και τα Κομουνιστικά Κόμματα, όσον αφορά την πολιτική δουλειά, πρέπει να αντανακλάται στους στενούς οργανωτικούς δεσμούς. Είναι απαραίτητο κάθε οργάνωση να εκπροσωπείται

πάντοτε σε όλα τα επίπεδα της άλλης οργάνωσης (από τα κεντρικά όργανα του κόμματος και τις περιφερειακές, επαρχιακές και τοπικές οργανώσεις, ως τους πυρήνες των κομουνιστικών ομάδων και των συνδικάτων) και ιδιαίτερα σε όλες τις συνδιασκέψεις και τα συνέδρια. Έτσι τα κομουνιστικά κόμματα θα έχουν τη δυνατότητα να ασκούν μια μόνιμη επιρροή στο νεολαιίστικο κίνημα και να ενθαρρύνουν την πολιτική δράση, ενώ οι νεολαιίστικες οργανώσεις, με τη σειρά τους, θα μπορούν να επηρεάζουν το κόμμα.

8. Οι σχέσεις ανάμεσα στη Διεθνή της Κομουνιστικής Νεολαίας και την Κομουνιστική Διεθνή είναι πιο στενές απ' ότι οι σχέσεις ανάμεσα στα μεμονωμένα κομουνιστικά κόμματα και τις νεολαίες τους. Η Διεθνής της Κομουνιστικής Νεολαίας πρέπει να παρέχει στο κομουνιστικό νεολαιίστικο κίνημα μια συγκεντρωτική ηγεσία, να προσφέρει υλική και ηθική υποστήριξη στις μεμονωμένες οργανώσεις, να δημιουργεί νέες κομουνιστικές νεολαιίστικες οργανώσεις εκεί όπου δεν υπάρχουν και να δημοσιοποιεί το κομουνιστικό νεολαιίστικο κίνημα και το πρόγραμμά του. Η Κομουνιστική Διεθνής της Νεολαίας αποτελεί τμήμα της Κομουνιστικής Διεθνούς και σαν τέτοιο δεσμεύεται από τις αποφάσεις του Συνεδρίου της και της Κεντρικής της Επιτροπής. Η Διεθνής της Κομουνιστικής Νεολαίας εκτελεί το έργο της μέσα στα πλαίσια αυτών των αποφάσεων και έτσι περνάει την πολιτική γραμμή της Κομουνιστικής Διεθνούς σε όλα τα τμήματά της. Ένα καλά ανεπτυγμένο σύστημα εναλλασσόμενης αντιπροσώπευσης και η στενή και διαρκής συνεργασία εγγυώνται ότι η Διεθνής της Κομουνιστικής Νεολαίας έχει να κερδίσει σε όλους τους τομείς της δράσης της (την καθοδήγηση, τη αγκιτάτσια, την οργάνωση και το έργο της ενδυνάμωσης και υποστήριξης των οργανώσεων της Κομουνιστικής Νεολαίας).

ΕΚΚΛΗΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΤΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΜΑΞ ΧΕΛΤΖ

25 Ιουνίου 1921

Η γερμανική αστική τάξη καταδίκασε τους αγωνιστές των Γεγονότων του Μάρτη σε 2.000 χρόνια φυλάκιση, σε αναμορφωτήρια και φυλακές. Τώρα πρόσθεσαν σ' αυτό το σύνολο και την ισόβια κάθειρξη του Μαξ Χελτζ.

Η Κομουνιστική Διεθνής είναι κατά κανόνα αντίθετη στις πράξεις ατομικής τρομοκρατίας και ατομικού σαμποτάζ, όταν δεν προωθούν τους σκοπούς του εμφυλίου πολέμου, και αντιτίθεται στις πολεμικές δραστηριότητες των ανταρτών όταν δεν γίνονται κάτω από την πολιτική καθοδήγηση του επαναστατικού προλεταριάτου. Στο πρόσωπο όμως του Μαξ Χελτζ, η Κομουνιστική Διεθνής βλέπει έναν θαρραλέο αγωνιστή που έχει εξεγερθεί εναντίον του καπιταλιστικού συστήματος, ενός συστήματος που η καταπιεστική του φύση γίνεται φανερή μέσα από το καθεστώς των αναμορφωτηρίων, και που το είδος διακυβέρνησής του εκφράζεται με τη Λευκή Τρομοκρατία.

Ο Μαξ Χελτζ δεν ενήργησε συνετά. Η Λευκή Τρομοκρατία δεν μπορεί να τσακιστεί παρά μόνο με τη μαζική εξέγερση των προλετάριων που μόνο αυτή εγγυάται τη νίκη της εργατικής τάξης. Οι πράξεις του, ωστόσο, υπαγορεύθηκαν από την αφοσίωσή του στην υπόθεση του προλεταριάτου και το μίσος του εναντίον της μπουρζουαζίας.

Συνεπώς, το 3ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς στέλνει τους αδελφικούς του χαιρετισμούς στον Μαξ Χελτζ και συνιστά στο γερμανικό προλεταριάτο να τον υπερασπιστεί. Το Συνέδριο εκφράζει την ελπίδα ότι θα δει τον Χελτζ να αγωνίζεται στις γραμμές του Κομουνιστικού Κόμματος, για την υπόθεση της απελευθέρωσης των γερμανών εργατών, όταν το γερμανικό προλεταριάτο ανοίξει τις πόρτες της φυλακής του.

ΘΕΣΕΙΣ ΠΑΝΩ ΣΤΙΣ ΜΕΘΟΔΟΥΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΜΟΡΦΕΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ ΚΟΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΜΕΣΑ ΣΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

8 Ιουλίου 1921

Γενικές αρχές

1. Το 3ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς, μαζί με τη 2η Διεθνή Συνδιάσκεψη των Κομουνιστριών, επιβεβαιώνει, για ακόμα μια φορά, την απόφαση του 1ου και 2ου Συνεδρίου σχετικά με την ανάγκη όλα τα κομουνιστικά κόμματα της Δύσης και της Ανατολής να ενισχύσουν τη δουλειά μέσα στο γυναικείο προλεταριάτο, διαπαιδαγωγώντας τις πλατιές μάζες των εργατριών στις κομουνιστικές ιδέες και προσελκύοντάς τις στον αγώνα για τη σοβιετική εξουσία, για την οικοδόμηση της Σοβιετικής Εργατικής Δημοκρατίας.

Η εργατική τάξη όλου του κόσμου, επομένως και οι εργάτριες, βρίσκεται αντιμέτωπη με το ζήτημα της δικτατορίας του προλεταριάτου.

Το καπιταλιστικό οικονομικό σύστημα βρίσκεται σε αδιέξοδο ενώ μέσα στα πλαίσια του καπιταλισμού δεν υπάρχει περιθώριο ανάπτυξης των παραγωγικών δυνάμεων. Η έντονη πτώση του επιπέδου ζωής των εργαζομένων, η ανικανότητα της μπουρζουαζίας να αποκαταστήσει την παραγωγή, η αύξηση της κερδοσκοπίας, η αποσύνθεση της παραγωγής, η ανεργία, οι διακυμάνσεις των τιμών και το χάσμα που υπάρχει ανάμεσα στις τιμές και στους μισθούς οδηγούν παντού στην αναπόφευκτη όξυνση της ταξικής πάλης. Αυτή η πάλη καθορίζει ποιος και ποιο σύστημα πρέπει να καθοδηγήσει, να διευθύνει και να οργανώσει την παραγωγή — μια χούφτα αστοί ή η εργατική τάξη, βασισμένη στις αρχές του κομουνισμού;

Η νεοαναδυόμενη προλεταριακή τάξη πρέπει σύμφωνα με τους νόμους της οικονομικής ανάπτυξης, να πάρει στα χέρια της τον παραγωγικό μηχανισμό και να δημιουργήσει νέες οικονομικές μορφές. Μόνο τότε θα είναι σε θέση να ενθαρρύνει την μέγιστη ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων, που ανακόπτεται από την αναρχία της καπιταλιστικής παραγωγής.

Όσο η εξουσία βρίσκεται στα χέρια της αστικής τάξης, το προλεταριάτο είναι ανίκανο να οργανώσει την παραγωγή. Όσο οι αστοί διατηρούν αυτή την εξουσία, καμιά μεταρρύθμιση και κανένα μέτρο από κείνα που προτείνουν οι δημοκρατικές ή

σοσιαλιστικές κυβερνήσεις των αστικών χωρών, δεν μπορεί να σώσει την κατάσταση ή να ελαφρώσει τα αβάσταχτα βάσανα των εργαζόμενων γυναικών και ανδρών, που πηγάζουν από την κατάρρευση του καπιταλιστικού οικονομικού συστήματος. Μόνο με την κατάκτηση της εξουσίας θα μπορέσει η τάξη των παραγωγών να πάρει στα χέρια της τα μέσα παραγωγής και, έτσι, να αποκτήσει τη δυνατότητα να κατευθύνει την οικονομική ανάπτυξη προς το συμφέρον της εργατικής τάξης.

Για να επιταχύνει την αναπόφευκτη και τελική μάχη ανάμεσα στο προλεταριάτο και τον ξεπερασμένο αστικό κόσμο, η εργατική τάξη πρέπει να συμμορφωθεί, με σταθερότητα και χωρίς δισταγμούς, με την τακτική που καθορίζει η 3η Διεθνής. Η δικτατορία του προλεταριάτου είναι ο βασικός και άμεσος στόχος κι αυτός καθορίζει τις μεθόδους δουλειάς και την κατεύθυνση του αγώνα για το προλεταριάτο και των δύο φύλων.

Ο αγώνας για τη δικτατορία του προλεταριάτου είναι το πιο σημαντικό ζήτημα που αντιμετωπίζει το προλεταριάτο στις καπιταλιστικές χώρες. Στις χώρες όπου η δικτατορία βρίσκεται ήδη στα χέρια των εργατών, το βασικό ζήτημα είναι η οικοδόμηση της κομουνιστικής κοινωνίας. Το 3ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς υποστηρίζει ότι, χωρίς την ενεργητική συμμετοχή των πλατιών μαζών του γυναικείου προλεταριάτου και μισοπρολεταριάτου, το προλεταριάτο δεν μπορεί ούτε να κατακτήσει την εξουσία, ούτε να πραγματοποιήσει τον κομουνισμό.

Ταυτόχρονα, το Συνέδριο εφιστά την προσοχή όλων των γυναικών, για μια ακόμα φορά, στο γεγονός ότι χωρίς την υποστήριξη του κομουνιστικού κόμματος, όλα τα σχέδια που αποβλέπουν στην απελευθέρωση της γυναίκας, την αναγνώριση των δικαιωμάτων των γυναικών σαν ίσων ανθρώπινων όντων και την αληθινή χειραφέτηση τους, δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν στην πράξη.

2. Ιδιαίτερα στις μέρες μας, το συμφέρον της εργατικής τάξης επιβάλλει την είσοδο των γυναικών στις οργανωμένες γραμμές του προλεταριάτου που αγωνίζεται για τον κομουνισμό. Καθώς η σε παγκόσμια κλίμακα οικονομική αποδιάρθρωση και οι συνέπειές της πιέζουν όλο και πιο πολύ το φτωχό πληθυσμό των πόλεων και της υπαίθρου, το ζήτημα της κοινωνικής επανάστασης τίθεται όλο και πιο έντονα για την εργατική τάξη των αστικών-καπιταλιστικών χωρών, ενώ ο εργαζόμενος πληθυσμός της Σοβιετικής Ρωσίας αντιμετωπίζει το καθήκον να δημιουργήσει μια εθνική οικονομία πάνω σε καινούργιες κομουνιστικές βάσεις. Η ενεργητική, συνειδητή και αποφασιστική συμμετοχή των γυναικών θα διασφαλίσει ότι αυτοί οι στόχοι θα πραγματοποιηθούν ευκολότερα.

Εκεί όπου το ζήτημα της κατάκτησης της εξουσίας τίθεται άμεσα, τα κομουνιστικά κόμματα πρέπει να λάβουν υπόψη τους τον μεγάλο κίνδυνο που αντιπροσωπεύουν για την επανάσταση οι αδρανείς μάζες των εργατριών που δεν είναι στο κίνημα — οι νοικοκυρές, οι υπάλληλοι και οι αγρότισσες που δεν έχουν απαλλαγεί από τις αστικές αντιλήψεις, από την εκκλησία και την παράδοση, και δεν έχουν δεσμούς με το μεγάλο απελευθερωτικό κίνημα του κομουνισμού. Οι γυναίκες που βρίσκονται έξω απ' αυτό το κίνημα, αποτελούν αναπόφευκτα προπύργιο των αστικών ιδεών και στόχο της αντεπαναστατικής προπαγάνδας τόσο στην Δύση όσο και στην Ανατολή. Η πείρα της ουγγρικής επανάστασης, κατά την οποία η έλλειψη ταξικής συνείδησης των γυναικείων μαζών έπαιξε τόσο θλιβερό ρόλο, πρέπει να χρησιμεύσει σαν προειδοποίηση για το προλεταριάτο των άλλων χωρών που μπαίνει στο δρόμο της κοινω-

νικής επανάστασης.

Από την άλλη πλευρά, τα γεγονότα στη Σοβιετική Ένωση αποτελούν ένα συγκεκριμένο παράδειγμα τού πόσο ουσιαστική είναι η συμμετοχή των εργατριών και των αγροτισσών στον εμφύλιο πόλεμο, στην υπεράσπιση της δημοκρατίας και σε όλους τους άλλους τομείς της σοβιετικής ζωής. Είναι ήδη γνωστός ο σημαντικός ρόλος που έπαιξαν στη Σοβιετική Δημοκρατία οι εργάτριες και οι αγρότισσες: στην οργάνωση της άμυνας, στην ενίσχυση των μετόπισθεν, στον αγώνα εναντίον της λιποταξίας και όλων των μορφών της αντεπανάστασης, του σαμποτάζ κ.λπ. Η εμπειρία της εργατικής δημοκρατίας πρέπει να μελετηθεί και να διδάξει και τις άλλες χώρες.

Απ' όλα όσα είπαμε παραπάνω προκύπτει ότι τα κομουνιστικά κόμματα πρέπει να επεκτείνουν την επιρροή τους στα πλατύτερα στρώματα του γυναικείου πληθυσμού, μέσω της οργάνωσης ενός ειδικού μηχανισμού στο εσωτερικό του κόμματος καθώς και μέσω της καθιέρωσης ιδιαίτερων μεθόδων προσέγγισης των γυναικών, με στόχο την απελευθέρωσή τους από την επιρροή των αστικών αντιλήψεων ή των κομμάτων του συμβιβασμού, και τη διαπαιδαγώγησή τους ώστε να γίνουν ανυποχώρητοι μαχητές του κομουνισμού και συνεπώς της πλήρους ανάπτυξης των γυναικών.

3. Το 3ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς ενώ καθιστά τη βελτίωση της δουλειάς των κομμάτων μέσα στο γυναικείο προλεταριάτο, άμεσο καθήκον των κομουνιστικών κομμάτων τόσο στη Δύση όσο και στην Ανατολή, ταυτόχρονα, δείχνει στις εργάτριες όλου του κόσμου ότι η απελευθέρωσή τους από αιώνες σκλαβιάς, στέρησης δικαιωμάτων και ανισότητας, *μόνο με τη νίκη του κομουνισμού* είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί και ότι το αστικό φεμινιστικό κίνημα είναι εντελώς ανίκανο να εγγυηθεί στις γυναίκες αυτό που τους δίνει ο κομουνισμός. Όσο θα υπάρχει η κυριαρχία του κεφαλαίου και της ατομικής ιδιοκτησίας, η απελευθέρωση της γυναίκας από την εξάρτηση στο σύζυγο, δεν μπορεί να προχωρήσει πέρα από το δικαίωμα του να διαθέτει τη δική της περιουσία και το δικό της μισθό και να αποφασίζει ισότιμα με το σύζυγό της, για το μέλλον των παιδιών της.

Το πιο ριζοσπαστικό φεμινιστικό αίτημα —η επέκταση του δικαιώματος της ψήφου στις γυναίκες μέσα στα πλαίσια του αστικού κοινοβουλευτισμού— δεν λύνει το πρόβλημα της πραγματικής ισότητας των γυναικών και ιδιαίτερα εκείνων που προέρχονται από τάξεις χωρίς περιουσία. Αυτό γίνεται ξεκάθαρο από την εμπειρία των εργαζόμενων γυναικών σε όλες αυτές τις καπιταλιστικές χώρες όπου, τα τελευταία χρόνια, η αστική τάξη εισήγαγε την τυπική ισότητα των φύλων. Η ψήφος δεν καταργεί την κύρια αιτία της υποδούλωσης της γυναίκας στην οικογένεια και την κοινωνία. Μερικά αστικά κράτη αντικατέστησαν τον γάμο που δεν μπορεί να διαλυθεί με τον πολιτικό γάμο. Όμως, όσο η προλετάρισσα γυναίκα παραμένει οικονομικά εξαρτημένη από τον καπιταλιστή-εργοδότη και το σύζυγό της, την «κολώνα του σπιτιού», και όσο απουσιάζουν ολοκληρωμένα και πλήρη μέτρα για την προστασία της μητρότητας και της παιδικής ηλικίας, ο πολιτικός γάμος δεν μπορεί να εξισώσει τη θέση της γυναίκας στο γάμο ή να λύσει το πρόβλημα των σχέσεων των δύο φύλων.

Η ισότητα της γυναίκας, όχι η τυπική και επιφανειακή ισότητα αλλά η πραγματική, θα επιτευχθεί μόνο στον κομουνισμό, όταν οι γυναίκες, όπως και όλα τα άλλα μέλη της εργατικής τάξης, θα είναι συνιδιοκτήτες των μέσων παραγωγής και της διανομής, θα παίρνουν μέρος στη διαχείρισή τους και θα μοιράζονται εξίσου με τα άλλα μέλη της εργατικής κοινωνίας, το καθήκον στην εργασία. Με άλλα λόγια, αυτή

η ισότητα θα επιτευχθεί με την ανατροπή του καπιταλιστικού συστήματος παραγωγής και εκμετάλλευσης (που βασίζεται στην εκμετάλλευση της ανθρώπινης εργασίας) και την οργάνωση της κομουνιστικής οικονομίας.

Μόνο ο κομουνισμός δημιουργεί εκείνες τις συνθήκες όπου η σύγκρουση ανάμεσα στη φυσική λειτουργία της γυναίκας (μητρότητα) και στις κοινωνικές της υποχρεώσεις (σύγκρουση που εμποδίζει τη δημιουργική εργασία της γυναίκας προς όφελος της συλλογικότητας) εξαφανίζεται και η αρμονική και πολύπλευρη ανάπτυξη μιας υγιούς και ισορροπημένης προσωπικότητας, σε σταθερή και στενή συμφωνία με τη ζωή και τους στόχους της εργατικής συλλογικότητας, ολοκληρώνεται. Όλες οι γυναίκες που μάχονται για τη χειραφέτηση της γυναίκας και την αναγνώριση των δικαιωμάτων της πρέπει να έχουν στόχο τη δημιουργία μιας κομουνιστικής κοινωνίας.

Αλλά ο κομουνισμός είναι επίσης και ο τελικός σκοπός ολόκληρου του προλεταριάτου γι' αυτό, προς το συμφέρον και των δύο πλευρών, οι δύο αγώνες πρέπει να γίνουν «ένας ενιαίος και αδιαίρετος» αγώνας.

4. Το 3ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς στηρίζει τη βασική θέση του επαναστατικού μαρξισμού ότι δεν υπάρχει κανένα «ειδικό» γυναικείο ζήτημα, ούτε πρέπει να υπάρξει ένα ξεχωριστό γυναικείο κίνημα και ότι οποιαδήποτε συμμαχία της εργάτριας με τον αστικό φεμινισμό, καθώς και οποιαδήποτε υποστήριξή της προς τις αμφιταλαντευόμενες και δεξιές τακτικές των συμβιβασμένων σοσιαλιστών και των οπορτουνιστών, θα οδηγήσει στην εξασθένηση των δυνάμεων του προλεταριάτου και έτσι θα καθυστερήσει τη μεγάλη στιγμή της πλήρους χειραφέτησης της γυναίκας.

Δεν θα φτάσουμε στην κομουνιστική κοινωνία με τις συνδυασμένες προσπάθειες των γυναικών των διαφόρων τάξεων, αλλά με τον ενιαίο αγώνα όλων των εκμεταλλευομένων.

Οι μάζες των εργατριών πρέπει για το δικό τους συμφέρον να υποστηρίξουν την επαναστατική τακτική του κομουνιστικού κόμματος και να πάρουν μέρος, όσο πιο ενεργητικά και άμεσα γίνεται, στη μαζική δράση και σε κάθε μορφή και είδος εμφυλίου πολέμου που προκύπτει τόσο σε εθνική όσο και σε διεθνή κλίμακα.

5. Στο ανώτερο στάδιό του, ο αγώνας των γυναικών εναντίον της διπλής καταπίεσής τους (από τον καπιταλισμό και από την δική τους οικογενειακή εξάρτηση) πρέπει να πάρει διεθνή χαρακτήρα και να εξελιχθεί σ' έναν αγώνα (κάτω από τη σημαία της 3ης Διεθνούς) του προλεταριάτου και των δύο φύλων, για τη δική τους δικτατορία και για το σοβιετικό σύστημα διακυβέρνησης.

6. Το 3ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς αποτρέπει τις εργάτριες από κάθε συνεργασία και συμφωνία με τις αστές φεμινίστριες. Ταυτόχρονα, ξεκαθαρίζει στις προλετάρισσες ότι οποιαδήποτε αυταπάτη πως είναι δυνατόν να υποστηρίξουν τη 2η Διεθνή ή οπορτουνιστικά στοιχεία που βρίσκονται κοντά της, χωρίς να ζημιώσουν την υπόθεση της απελευθέρωσης των γυναικών, θα βλάψει σοβαρά τον απελευθερωτικό αγώνα του προλεταριάτου. Οι γυναίκες πρέπει πάντα να θυμούνται ότι η γυναικεία σκλαβιά έχει τις ρίζες της στο αστικό σύστημα και ότι για να τερματιστεί αυτή η σκλαβιά πρέπει να δημιουργηθεί μια νέα κομουνιστική κοινωνία.

Η υποστήριξη της 2ης και της 2½ Διεθνούς καθώς και άλλων ανάλογων ομάδων, παραλύει την εξέλιξη της επανάστασης και επομένως εμποδίζει την κοινωνική μεταβολή, απομακρύνοντας την ώρα της απελευθέρωσης της γυναίκας.

Η υποστήριξη των εργατριών στις ομάδες και τα κόμματα της 2ης και της 2½ Διεθνούς αποτελεί φρένο για την κοινωνική επανάσταση και καθυστερεί τον ερχομό της νέας τάξης πραγμάτων. Αν οι γυναίκες γυρίσουν την πλάτη σ' αυτές τις δύο Διεθνείς, με αποφασιστικότητα και χωρίς συμβιβασμούς, η νίκη της κοινωνικής επανάστασης θα είναι πιο σίγουρη. Οι κομουνίστριες οφείλουν να καταδικάσουν όλους εκείνους που φοβούνται την επαναστατική τακτική της Κομουνιστικής Διεθνούς και να επιμείνουν με σταθερότητα στον αποκλεισμό αυτών των στοιχείων από τις πυκνές γραμμές της Κομουνιστικής Διεθνούς.

Οι γυναίκες πρέπει να θυμούνται ότι η 2η Διεθνής ποτέ δεν προσπάθησε να δημιουργήσει οποιοδήποτε είδος οργάνωσης για να προωθήσει την πάλη για την πλήρη απελευθέρωση της γυναίκας. Η διεθνής ενοποίηση των σοσιαλιστριών άρχισε έξω από τα πλαίσια της 2ης Διεθνούς, με πρωτοβουλία των ίδιων των εργατριών. Οι σοσιαλίστριες που έκαναν ιδιαίτερη δουλειά ανάμεσα στις γυναίκες, δεν διέθεταν ούτε κύρος, ούτε εκπροσώπηση, ούτε πλήρη δικαιώματα ψήφου.

Από το πρώτο συνέδριό της το 1919, η 3η Διεθνής διατύπωσε καθαρά τη στάση της στο ζήτημα της προσέλκυσης των γυναικών στον αγώνα για τη δικτατορία του προλεταριάτου. Το Συνέδριο συγκάλεσε την πρώτη συνδιάσκεψη των κομουνιστριών και το 1920 ιδρύθηκε η Διεθνής Γραμματεία για τη δουλειά μέσα στις γυναίκες που είχε μόνιμο αντιπρόσωπο στην Εκτελεστική Επιτροπή της Κομουνιστικής Διεθνούς. Όλες οι συνειδητοποιημένες εργάτριες πρέπει να διακόψουν τις σχέσεις τους με τη 2η και τη 2½ Διεθνή και να στηρίξουν την επαναστατική πολιτική της Κομουνιστικής Διεθνούς.

7. Οι γυναίκες που δουλεύουν στα εργοστάσια, τα γραφεία και τα χωράφια, πρέπει να δείξουν την υποστήριξή τους στην Κομουνιστική Διεθνή μπαίνοντας στα κομουνιστικά κόμματα. Στις χώρες και τα κόμματα όπου ο αγώνας ανάμεσα στη 2η και στην 3η Διεθνή δεν έχει ακόμα τελειώσει, οι εργάτριες πρέπει να κάνουν ότι μπορούν για να στηρίξουν το κόμμα ή την ομάδα που υποστηρίζει την Κομουνιστική Διεθνή, κι ακόμη, ότι και να λένε ή να κάνουν οι αναγνωρισμένοι ηγέτες, αυτές πρέπει να αγωνίζονται ανελέητα εναντίον όλων όσων αμφιταλαντεύονται ή έχουν περάσει ανοιχτά στην αντίπαλη πλευρά. Οι συνειδητοποιημένες προλετάρισσες που θέλουν την χειραφέτηση, δεν πρέπει να παραμείνουν σε κόμματα που δεν έχουν προσχωρήσει στην Κομουνιστική Διεθνή.

Κάθε αντίπαλος της 3ης Διεθνούς είναι εχθρός της απελευθέρωσης της γυναίκας.

Κάθε συνειδητοποιημένη εργάτρια της Δύσης και της Ανατολής πρέπει να στηρίξει την Κομουνιστική Διεθνή σαν μέλος του κομουνιστικού κόμματος της χώρας της. Οποιοσδήποτε δισταγμός ή φόβος της να εγκαταλείψει τα γνωστά κόμματα του συμβιβασμού και τους αναγνωρισμένους ηγέτες, έχει καταστροφικές συνέπειες στην επιτυχία του μεγάλου προλεταριακού αγώνα που εξελίσσεται σε ένα ανελέητο και καθολικό εμφύλιο πόλεμο.

Μέθοδοι και μορφές δράσης μέσα στις γυναίκες

Το 3ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς υποστηρίζει λοιπόν ότι η δουλειά μέσα στις εργαζόμενες πρέπει να γίνεται απ' όλα τα κομουνιστικά κόμματα, πάνω

στις ακόλουθες βάσεις:

α) Οι γυναίκες πρέπει να συμμετέχουν σε όλες τις μαχητικές ταξικές οργανώσεις —το κόμμα, τα συνδικάτα, τους συνεταιρισμούς, τα σοβιέτ των εργοστασιακών αντιπροσώπων, κ.λπ.— με ίσα δικαιώματα και ίσες ευθύνες.

β) Δεν πρέπει να παραγνωρίζεται η σημασία που έχει η προσέλκυση γυναικών σε όλους τους τομείς του ενεργητικού προλεταριακού αγώνα (μαζί και στη στρατιωτική άμυνα), στην οικοδόμηση, σε όλους τους τομείς, των βάσεων της νέας κοινωνίας και στην οργάνωση της παραγωγής και της καθημερινής ζωής σύμφωνα με τα κομουνιστικά πρότυπα.

γ) Η μητρότητα πρέπει να αναγνωρίζεται σαν κοινωνική λειτουργία και πρέπει να παίρνονται και να προστατεύονται όλα τα κατάλληλα μέτρα για την υπεράσπιση και την προστασία της γυναίκας που είναι μητέρα.

Το 3ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς είναι κάθετα αντίθετο σε κάθε μορφή ξεχωριστής οργάνωσης των γυναικών, μέσα στους κόλπους του κόμματος και των συνδικάτων, όπως είναι αντίθετο και στις ειδικές γυναικείες οργανώσεις. Ωστόσο αναγνωρίζει ότι είναι απαραίτητες ιδιαίτερες μέθοδοι εργασίας μέσα στις γυναίκες και ότι κάθε κομουνιστικό κόμμα πρέπει να δημιουργήσει έναν ειδικό μηχανισμό γι' αυτό το έργο. Το Συνέδριο οδηγείται σ' αυτήν τη θέση λαμβάνοντας υπόψη του τα παρακάτω:

α) την καταπίεση που υφίστανται οι γυναίκες στην καθημερινή ζωή, όχι μόνο στις αστικές καπιταλιστικές χώρες αλλά ακόμα και στις χώρες που έχουν σοβιετική δομή (στη φάση της μετάβασης από τον καπιταλισμό στον κομουνισμό).

β) τη μεγάλη παθητικότητα και πολιτική καθυστέρηση των γυναικείων μαζών που εξηγείται από το γεγονός ότι εδώ και αιώνες οι γυναίκες έχουν αποκλειστεί από την κοινωνική ζωή και έχουν υποδουλωθεί στην οικογένεια.

γ) την ειδική λειτουργία —τη γέννα— που η ίδια η φύση έχει αναθέσει στη γυναίκα και τις ιδιομορφίες που απορρέουν απ' αυτήν και απαιτούν μεγαλύτερη προστασία των δυνάμεών της και της υγείας της προς το συμφέρον του συνόλου.

Συνεπώς, το 3ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς αναγνωρίζει ότι είναι απαραίτητος ένα ειδικός μηχανισμός για τη δουλειά μέσα στις γυναίκες. Αυτός ο μηχανισμός πρέπει να απαρτίζεται από τομείς ή επιτροπές στενά συνδεδεμένες με τις επιτροπές του κόμματος σε όλα τα επίπεδα (από την Κεντρική Επιτροπή του κόμματος ως την Επιτροπή Πόλης, Συνοικίας ή Περιοχής). Αυτή η απόφαση είναι υποχρεωτική για όλα τα κόμματα της Κομουνιστικής Διεθνούς.

Το 3ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς υποδεικνύει ότι τα καθήκοντα των κομουνιστικών κομμάτων που πρέπει να εκτελεστούν διαμέσου αυτών των τομέων, είναι τα ακόλουθα:

α) Η διαπαιδαγώγηση των γυναικών στις ιδέες του κομουνισμού και η προσέλκυσή τους στις γραμμές του κόμματος.

β) Η καταπολέμηση των προκαταλήψεων απέναντι στις γυναίκες, που επικρατούν στις μάζες του ανδρικού προλεταριάτου και η ανάπτυξη της συνειδητοποίησης των εργατών και των εργατριών ότι έχουν κοινά συμφέροντα.

γ) Η ενίσχυση της θέλησης των εργατριών, προσελκύοντάς τις να συμμετέχουν σε όλες τις μορφές και τα είδη της εμφύλιας σύγκρουσης, η ενθάρρυνση των γυναικών στις αστικές χώρες να συμμετέχουν στον αγώνα ενάντια στην καπιταλιστική εκμετάλ-

λευση και στη μαζική δράση ενάντια στο υψηλό κόστος ζωής, την έλλειψη στέγης, την ανεργία και τα άλλα κοινωνικά προβλήματα, και η ενθάρρυνση των γυναικών στις σοβιετικές δημοκρατίες να συμμετέχουν στη διαμόρφωση της κομουνιστικής προσωπικότητας και του κομουνιστικού τρόπου ζωής.

δ) Να θέτουν στην ημερήσια διάταξη του κόμματος και να περιλαμβάνουν στις νομοθετικές προτάσεις των κομμάτων στην Βουλή, τα ζητήματα που αφορούν άμεσα τη χειραφέτηση των γυναικών, που εξασφαλίζουν την απελευθέρωσή τους και υπερασπίζουν τα δικαιώματα που έχουν σαν μητέρες.

ε) Η διεξαγωγή ενός καλά σχεδιασμένου αγώνα ενάντια στη δύναμη της παράδοσης, των αστικών ηθών και της θρησκείας, ώστε να ανοίξει ο δρόμος για πιο υγιείς και πιο αρμονικές σχέσεις ανάμεσα στα φύλα, σχέσεις που να εγγυώνται την ηθική και φυσική ζωντάνια των εργαζομένων.

Όλη η εργασία των γυναικείων τομέων ή επιτροπών πρέπει να γίνεται κάτω από την άμεση καθοδήγηση και με ευθύνη των κομματικών επιτροπών. Η επικεφαλής του τομέα ή της επιτροπής πρέπει να είναι μέλος της κομματικής επιτροπής. Όπου είναι δυνατόν, τα μέλη των τομέων ή των επιτροπών πρέπει να είναι κομουνίστριες.

Οι επιτροπές ή οι τομείς των εργατριών δεν πρέπει να δουλεύουν ανεξάρτητα. Στις σοβιετικές χώρες πρέπει να δουλεύουν μέσω των ανάλογων οικονομικών ή πολιτικών οργάνων (τμήματα των Σοβιέτ, επιτροπών, συνδικάτων κ.λπ.). Στις καπιταλιστικές χώρες πρέπει να έχουν τη υποστήριξη των αντίστοιχων οργανώσεων του προλεταριάτου (κόμμα, συνδικάτα, Σοβιέτ κ.λπ.).

Οπουδήποτε τα κομουνιστικά κόμματα είναι παράνομα ή μισονόμιμα πρέπει να δημιουργήσουν έναν μηχανισμό για τη δουλειά μέσα στις γυναίκες. Ο μηχανισμός αυτός πρέπει να υποτάσσεται στο γενικό μηχανισμό του κόμματος και να προσαρμόζεται στην κατάσταση της παρανομίας. Όλες οι τοπικές, περιφερειακές και κεντρικές παράνομες οργανώσεις πρέπει να έχουν, όπως και οι νόμιμες οργανώσεις, μια συντρόφισσα υπεύθυνη για την οργάνωση της προπαγάνδας μέσα στις γυναίκες. Στη σύγχρονη εποχή, τα *επαγγελματικά συνδικάτα, τα συνδικάτα παραγωγής* και οι συνεταιρισμοί πρέπει να είναι το βασικό πεδίο δουλειάς των κομουνιστικών κομμάτων μέσα στις γυναίκες, τόσο στις χώρες όπου ο αγώνας για την ανατροπή του κεφαλαίου βρίσκεται ακόμα σε εξέλιξη, όσο και στις σοβιετικές εργατικές δημοκρατίες.

Η δουλειά μέσα στις γυναίκες πρέπει να διαποτίζεται από την κατανόηση της ενότητας που χαρακτηρίζει το κομουνιστικό κίνημα και το κόμμα, αλλά ταυτόχρονα πρέπει αυτή η δουλειά μέσα στις γυναίκες να μαρτυρά ελεύθερη πρωτοβουλία και (προχωρώντας ανεξάρτητα από άλλες επιτροπές ή τομείς του κόμματος) να συνεργεί στη γρήγορη και πλήρη χειραφέτηση των γυναικών. Ο στόχος πρέπει να είναι, όχι να διπλασιάσουμε τη δουλειά, αλλά να δώσουμε στις εργαζόμενες γυναίκες τη δυνατότητα να βοηθήσουν το Κόμμα και τις δραστηριότητές του.

Η πολιτική δουλειά του κόμματος μέσα στις γυναίκες στις χώρες των σοβιέτ

Στη σοβιετική εργατική δημοκρατία ο ρόλος των τομέων είναι να διαπαιδαγωγούν τις γυναίκες στις ιδέες του κομουνισμού, να τις προσελκύουν στο Κομουνιστικό Κόμ-

μα, να αναπτύσσουν την αυτενέργεια και την ανεξαρτησία τους (μέσα από τη συμμετοχή τους στην οικοδόμηση του κομουνισμού) και να τις διαπαιδαγωγούν να υπερασπίζουν με θέρμη την Κομουνιστική Διεθνή.

Οι τομείς πρέπει να βοηθούν τις γυναίκες να συμμετέχουν σε όλους τους κλάδους της σοβιετικής οικοδόμησης, σε ζητήματα που κυμαίνονται από την άμυνα ως τα πολλά και περίπλοκα οικονομικά σχέδια της δημοκρατίας.

Στη Σοβιετική Δημοκρατία, οι τομείς πρέπει να διασφαλίζουν την εφαρμογή των αποφάσεων του 8ου Συνεδρίου των Σοβιέτ, που αφορούν την προσέλκυση εργατριών και αγροτισσών στην οικοδόμηση και την οργάνωση της εθνικής οικονομίας, καθώς και τη συμμετοχή τους σε όλα τα όργανα που διευθύνουν, διαχειρίζονται, ελέγχουν και οργανώνουν την παραγωγή. Μέσω των αντιπροσώπων τους και μέσω των οργάνων του Κόμματος, οι τομείς πρέπει να συμμετέχουν στο σχεδιασμό νέων νόμων και να ασκούν επιρροή στον επανασχεδιασμό εκείνων που πρέπει να αλλάξουν προς όφελος της απελευθέρωσης της γυναίκας. Οι τομείς πρέπει να δείξουν ιδιαίτερη πρωτοβουλία στην επεξεργασία νόμων που να προστατεύουν την εργασία των γυναικών και των νέων.

Οι τομείς πρέπει να προσελκύσουν το μεγαλύτερο δυνατό αριθμό εργατριών και αγροτισσών στις εκλογικές καμπάνιες των Σοβιέτ και να φροντίζουν ώστε να εκλέγονται εργάτριες και αγρότισσες στα Σοβιέτ και στις εκτελεστικές επιτροπές τους.

Πρέπει επίσης να δουλεύουν για να έχουν επιτυχία όλες οι πολιτικές και οικονομικές καμπάνιες του κόμματος.

Οι τομείς πρέπει να προωθούν την ειδίκευση της γυναικείας εργασίας, βελτιώνοντας την τεχνική εκπαίδευση των γυναικών και εξασφαλίζοντας στις εργάτριες και τις αγρότισσες πρόσβαση στα ανάλογα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Δουλειά των τομέων είναι αφενός να φροντίζουν να περιλαμβάνονται εργάτριες στις επιχειρησιακές επιτροπές για την προστασία της εργασίας και αφετέρου οι επιτροπές βοήθειας για την προστασία της μητρότητας και της παιδικής ηλικίας να είναι πιο δραστήριες.

Οι τομείς πρέπει να συνεισφέρουν στην ανάπτυξη όλου του δικτύου των κοινωνικών ιδρυμάτων: των δημόσιων εστιατορίων, πλυντηρίων, καταστημάτων επιδιορθώσεων, οργανισμών κοινής ωφέλειας, κοινοβίων κ.λπ., που είναι θεσμοί που μεταμορφώνουν την καθημερινή ζωή σύμφωνα με τις νέες κομουνιστικές κατευθύνσεις και ελαφρύνουν τις γυναίκες από τις δυσκολίες της μεταβατικής περιόδου. Τέτοιοι κοινωνικοί θεσμοί βοηθούν στη χειραφέτηση της καθημερινής ζωής της γυναίκας, μετατρέποντας τη σκλάβα του σπιτιού και της οικογένειας σ' ένα ελεύθερο μέλος της εργατικής τάξης — μιας τάξης που είναι αφεντικό του εαυτού της και δημιουργός νέων μορφών ζωής.

Οι τομείς πρέπει να ενθαρρύνουν τη διαπαιδαγώγηση των γυναικών που είναι μέλη συνδικάτων, στις ιδέες του κομουνισμού, με τη βοήθεια οργανώσεων για τη δουλειά μέσα στις γυναίκες, οι οποίες οργανώσεις συγκροτούνται από τις κομουνιστικές φράξιες των συνδικάτων.

Οι τομείς πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι εργάτριες παρακολουθούν τις γενικές συνελεύσεις των εργοστασίων και τις γενικές συνελεύσεις των αντιπροσώπων των εργοστασίων.

Οι τομείς πρέπει να διορίζουν συστηματικά επαγγελματίες αντιπροσώπους για

τη δουλειά στα Σοβιέτ, στην οικονομία και στα συνδικάτα. [Όταν οι αντιπρόσωποι απαλλάσσονταν από τη δουλειά στο εργοστάσιο για το διάστημα που τους αναλογούσε, ενώ έπαιρναν μισθό, ονομάζονταν «επαγγελματίες». Ο στόχος ήταν να δουλέψουν σε διάφορους θεσμούς των Σοβιέτ και έτσι να αποκτήσουν εμπειρία στη διακυβέρνηση].

Οι τομείς πρέπει να συγκαλούν και να οργανώνουν συγκεντρώσεις των αντιπροσώπων των γυναικών, ώστε να δημιουργήσουν σταθερούς δεσμούς ανάμεσα στο Κόμμα και τις μάζες, να επεκτείνουν την επιρροή του Κόμματος στις μάζες που δεν ανήκουν σ' αυτό και να διαπαιδαγωγήσουν τις γυναικείες μάζες στις κομουνιστικές ιδέες, μέσα από την ανεξάρτητη δράση και τη συμμετοχή στην πρακτική δουλειά.

Οι συγκεντρώσεις των αντιπροσώπων αποτελούν το πιο αποτελεσματικό μέσο διαπαιδαγώγησης των εργατριών και των αγροτισσών. Μέσω των αντιπροσώπων, η επιρροή του Κόμματος μπορεί να επεκταθεί τόσο στις μάζες που δεν ανήκουν στο Κόμμα όσο και στις καθυστερημένες μάζες των εργατριών και των αγροτισσών.

Στις συγκεντρώσεις των αντιπροσώπων πρέπει να συμμετέχουν οι αντιπρόσωποι των εργοστασίων της δεδομένης περιοχής, της πόλης ή της αγροτικής περιοχής (όπου είναι θέμα εκλογής αντιπροσώπων των αγροτισσών μέσα από τις συνελεύσεις τους) ή της γειτονιάς (όπου είναι θέμα εκλογής αντιπροσώπων από τις νοικοκυρές). Στη Σοβιετική Ρωσία, οι αντιπρόσωποι συμμετέχουν σε κάθε είδους πολιτική ή οικονομική καμπάνια, στέλνονται να δουλέψουν σε διάφορες επιχειρησιακές επιτροπές, καλούνται να ελέγξουν σοβιετικά ιδρύματα και, τέλος, τους ανατίθεται δουλειά, με την ιδιότητα του επαγγελματία, για ένα διάστημα δύο μηνών στις υπηρεσίες των Σοβιέτ (νόμος του 1921).

Οι αντιπρόσωποι πρέπει να εκλέγονται από τις συνελεύσεις των εργαζομένων στις επιχειρήσεις και από τις συνελεύσεις των νοικοκυρών ή των υπαλλήλων, ανάλογα με τους κανόνες που καθορίζει το Κόμμα. Μέσα στις αντιπροσώπους πρέπει να γίνεται προπαγάνδα και αγκιτάτσια από τους τομείς και για τον σκοπό αυτό, οργανώνονται συγκεντρώσεις τουλάχιστον δύο φορές το μήνα. Οι αντιπρόσωποι πρέπει να κάνουν απολογισμό της δράσης τους στις συνελεύσεις των επιχειρήσεων που δουλεύουν ή στις συνελεύσεις των περιοχών που ζουν. Οι αντιπρόσωποι εκλέγονται για μια περίοδο τριών μηνών. Η δεύτερη μορφή αγκιτάτσιας, μέσα στις γυναικείες μάζες, είναι οι πλατιές, μη κομματικές συνδιασκέψεις των εργατριών και των αγροτισσών. Οι αντιπρόσωποι που τις παρακολουθούν εκλέγονται στις συνελεύσεις των εργατριών στις επιχειρήσεις και στις συνελεύσεις των αγροτισσών στα χωριά.

Οι τομείς των εργατριών αναλαμβάνουν να συγκαλέσουν και να οργανώσουν αυτές τις συνδιασκέψεις.

Οι τομείς ή οι επιτροπές διεξάγουν επίμονη και εκτεταμένη προπαγάνδα, τόσο προφορική όσο και με έντυπα, προκειμένου να οικοδομήσουν πάνω στην πείρα που αποκτούν οι γυναίκες από την πρακτική δουλειά στο Κόμμα. Οι τομείς οργανώνουν συγκεντρώσεις και συζητήσεις, οργανώνουν τις εργαζόμενες στα εργοστάσια και τις νοικοκυρές στις γειτονιές, καθοδηγούν τις συγκεντρώσεις των αντιπροσώπων και πραγματοποιούν προπαγάνδα «από πόρτα σε πόρτα».

Πρέπει να δημιουργηθούν τμήματα του Κόμματος για τη δουλειά μέσα στις γυναίκες, τα οποία θα εκπαιδεύσουν ειδικά στελέχη και θα διευρύνουν τη δουλειά στα σχολεία των Σοβιέτ, σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο.

Στις αστικές-καπιταλιστικές χώρες

Τα άμεσα καθήκοντα των επιτροπών δουλειάς μέσα στις γυναίκες υπαγορεύονται από τις αντικειμενικές συνθήκες. Από τη μια μεριά, η κατάρρευση της παγκόσμιας οικονομίας, η τρομακτική αύξηση της ανεργίας (που σαν συνέπεια έχει την ελάττωση της ζήτησης γυναικείων εργατικών χεριών και την αύξηση της πορνείας), το υψηλό κόστος ζωής, η απελπιστική έλλειψη στέγης και η απειλή νέων ιμπεριαλιστικών πολέμων και, από την άλλη, οι αλλεπάλληλες οικονομικές απεργίες των εργατών σ' όλα τα μέρη και οι επανειλημμένες απόπειρες έναρξης του εμφύλιου πολέμου σε παγκόσμια κλίμακα — όλα αυτά αποτελούν τον πρόλογο της παγκόσμιας κοινωνικής επανάστασης.

Οι επιτροπές των εργατριών πρέπει να ασχοληθούν με τα σημαντικά καθήκοντα του προλεταριάτου, να αγωνιστούν για τις συνολικές διεκδικήσεις του κόμματος και να εντάξουν τις γυναίκες στην επαναστατική δράση του κόμματος εναντίον της μπουρζουαζίας και αυτών που είναι υπέρ του κοινωνικού συμβιβασμού.

Οι επιτροπές πρέπει να διασφαλίζουν όχι μόνο ότι οι γυναίκες μπαίνουν στο κόμμα, στα συνδικάτα και στις άλλες ταξικές οργανώσεις και έχουν ίσα δικαιώματα και ίσες υποχρεώσεις με τους άντρες (πρέπει να αντιταχθούν σε κάθε απόπειρα απομόνωσης ή διάκρισης των εργατριών), αλλά και ότι οι γυναίκες μπαίνουν στα καθοδηγητικά όργανα των κομμάτων, των συνδικάτων και των συνεταιρισμών με τους ίδιους όρους που μπαίνουν και οι άντρες.

Οι επιτροπές πρέπει να ενθαρρύνουν τα πλατιά στρώματα του γυναικείου προλεταριάτου, καθώς και των γυναικών της υπαίθρου, να ασκούν τα εκλογικά τους δικαιώματα στις κοινοβουλευτικές εκλογές και στις εκλογές για όλους τους κοινωνικούς θεσμούς, προς όφελος του κομουνιστικού κόμματος, εξηγώντας ταυτόχρονα ότι αυτά τα δικαιώματα είναι περιορισμένα και δεν μπορούν να κάνουν πολλά για τη μείωση της καπιταλιστικής εκμετάλλευσης ή για την προώθηση της απελευθέρωση της γυναίκας και ότι το σύστημα των Σοβιέτ είναι ανώτερο από το κοινοβουλευτικό σύστημα.

Οι επιτροπές πρέπει, επίσης, να φροντίζουν ώστε οι εργάτριες, οι υπάλληλοι και οι αγρότισσες να συμμετέχουν ενεργά στις εκλογές των επαναστατικών οικονομικών και πολιτικών Σοβιέτ των εργατικών αντιπροσώπων — πρέπει να αναπτύσσουν το αίσθημα της πολιτικής δράσης στις νοικοκυρές και να εξηγούν την ιδέα των Σοβιέτ στις αγρότισσες. Οι επιτροπές πρέπει να δουλέψουν, ιδιαίτερα για την εφαρμογή της αρχής «ίση αμοιβή για ίση εργασία». Πρέπει, επιπλέον, να πείσουν τις εργάτριες και τους εργάτες να συμμετέχουν σε μια καμπάνια για τη δωρεάν και καθολική επαγγελματική εκπαίδευση που θα βοηθούσε όλες τις εργάτριες να αυξήσουν τις δεξιότητές τους.

Οι επιτροπές πρέπει να φροντίζουν οι κομουνίστριες να συμμετέχουν στα όργανα του δήμου και των νομοθετικών θεσμών —όπου υπάρχουν νόμοι που τους δίνουν το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι— εισάγοντάς τις έτσι στην επαναστατική πολιτική του κόμματός τους. Συμμετέχοντας στα νομοθετικά, δημοτικά και άλλα όργανα του αστικού κράτους, οι κομουνίστριες πρέπει να προασπίζουν τις βασικές αρχές και την τακτική του κόμματος. Πρέπει να δίνουν μικρότερο βάρος στην πραγματοποίηση μεταρρυθμίσεων μέσα στα πλαίσια του αστικού συστήματος, και μεγα-

λύτερο στη μετατροπή των ζητημάτων και των διεκδικήσεων (που προκύπτουν από τις επιτακτικές ανάγκες και την καθημερινή εμπειρία των εργαζομένων γυναικών) σε επαναστατικά συνθήματα που να οδηγούν τις γυναίκες στον αγώνα για την επίτευξη αυτών των διεκδικήσεων μέσω της δικτατορίας του προλεταριάτου.

Οι επιτροπές πρέπει να έχουν στενή επαφή με τις φράξιες στο κοινοβούλιο και στα δημοτικά συμβούλια, και να συζητούν από κοινού όλα τα ζητήματα που αφορούν τις γυναίκες.

Οι επιτροπές πρέπει να εξηγούν στις γυναίκες ότι το σύστημα των μεμονωμένων νοικοκυριών είναι καθυστερημένο και ασύμφορο και ότι η αστική μέθοδος ανατροφής των παιδιών κάθε άλλο παρά τέλεια είναι. Πρέπει να εφιστούν την προσοχή των εργατριών στις προτάσεις που αφορούν την πραγματική βελτίωση της καθημερινής ζωής της εργατικής τάξης — προτάσσεις που τίθενται και να στηρίζονται από το κόμμα.

Οι επιτροπές πρέπει να προσελκύουν τις εργάτριες που είναι μέλη των συνδικάτων να μπαίνουν στο κομουνιστικό κόμμα. Πρέπει να ορίζονται ειδικοί οργανωτές (organizer) για να αναλάβουν αυτό το έργο, κάτω από την καθοδήγηση του κόμματος και των τοπικών του τμημάτων.

Οι επιτροπές αγκιτάτσιας των γυναικών πρέπει να επιδιώκουν με την προπαγάνδα τους να πείσουν τις εργαζόμενες στους συνεταιρισμούς να μάχονται για τις κομουνιστικές ιδέες και να παίρνουν ηγετικές θέσεις σ' αυτές τις οργανώσεις που θα παίξουν πολύ σημαντικό ρόλο, σαν όργανα διανομής, τόσο κατά την επανάσταση όσο και μετά απ' αυτήν.

Όλη η δουλειά των επιτροπών πρέπει να στοχεύει στην ανάπτυξη της επαναστατικής δραστηριότητας των μαζών για να επιταχυνθεί μ' αυτό τον τρόπο η κοινωνική επανάσταση.

Στις οικονομικά καθυστερημένες χώρες (στην Ανατολή)

Στις χώρες όπου η βιομηχανία δεν είναι ανεπτυγμένη, το κομουνιστικό κόμμα και οι τομείς των εργατριών πρέπει εξασφαλίσουν ότι το κόμμα, τα συνδικάτα και οι άλλες οργανώσεις της εργατικής τάξης αναγνωρίζουν πως οι γυναίκες έχουν τα ίδια δικαιώματα και τις ίδιες υποχρεώσεις.

Οι τομείς ή οι επιτροπές και το κόμμα πρέπει να αγωνιστούν εναντίον των προκαταλήψεων και εναντίον όλων των θρησκευτικών και λαϊκών ηθών και εθίμων που καταπιέζουν τη γυναίκα. Αυτή η αγκιτάτσια πρέπει να γίνει και μέσα στους άντρες.

Τα κομουνιστικά κόμματα και οι τομείς ή οι επιτροπές τους πρέπει να εισάγουν τις αρχές της ισότητας των γυναικών στους τομείς της διαπαιδαγώγησης των παιδιών, των οικογενειακών σχέσεων και της δημόσιας ζωής.

Οι τομείς πρέπει να επιδιώξουν την υποστήριξη κυρίως των πλατιών στρωμάτων των γυναικών που εκμεταλλεύεται το κεφάλαιο δηλαδή των γυναικών που δουλεύουν στις οικοτεχνίες και στις φυτείες του ρυζιού και του βαμβακιού. Στις σοβιετικές χώρες, οι τομείς πρέπει να ενθαρρύνουν τη δημιουργία συνεταιρικών εργαστηρίων. Στις χώρες όπου το αστικό σύστημα εξακολουθεί να υπάρχει, η δουλειά πρέπει να επικεντρώνεται στην οργάνωση των γυναικών που δουλεύουν στις φυτείες, και στην ένταξή τους στα σωματεία μαζί με τους άντρες.

Στις σοβιετικές χώρες και την Ανατολή, η άνοδος του γενικού πολιτιστικού επιπέδου του πληθυσμού αποτελεί την καλύτερη μέθοδο για το ξεπέρασμα της καθυστέρησης και των θρησκευτικών προκαταλήψεων. Οι επιτροπές πρέπει να ενθαρρύνουν τη δημιουργία σχολείων για τους ενήλικες, που να είναι ανοιχτά στις γυναίκες. Στις αστικές χώρες, οι επιτροπές πρέπει να εξαπολύσουν, άμεσα, έναν αγώνα εναντίον της αστικής επιρροής στα σχολεία.

Παντού όπου είναι δυνατόν, τα τμήματα ή οι επιτροπές πρέπει να κάνουν προπαγάνδα από σπίτι σε σπίτι. Πρέπει να οργανώνουν λέσχες εργατριών και να ενθαρρύνουν τις πιο καθυστερημένες εργάτριες να συμμετέχουν σ' αυτές. Οι λέσχες πρέπει να είναι κέντρα πολιτισμού και πρότυπα πειραματικά ιδρύματα που να δείχνουν πώς οι γυναίκες μπορούν να δουλέψουν για την απελευθέρωσή τους, μέσα από την αυτενέργεια (τις οργανώσεις βρεφοκομείων, παιδικών σταθμών, σχολεία στοιχειώδους εκπαίδευσης που συνδέονται με τις λέσχες κ.λπ.).

Στους λαούς που κάνουν νομαδική ζωή πρέπει να οργανωθούν κινητές λέσχες.

Στις χώρες του σοβιετικού καθεστώτος, τα τμήματα οφείλουν να βοηθάνε τα κατάλληλα όργανα των Σοβιέτ να πραγματοποιήσουν τη μετάβαση από τις προκαπιταλιστικές μορφές οικονομίας στις κοινωνικές μορφές παραγωγής, πείθοντας τις εργάτριες, μέσα από πρακτικά παραδείγματα, ότι η οικιακή οικονομία και οι προηγούμενες μορφές της οικογένειας εμποδίζουν τη χειραφέτησή τους ενώ η κοινωνική εργασία τις απελευθερώνει.

Στους ανατολικούς λαούς που ζουν στη Σοβιετική Ένωση, οι τομείς πρέπει να φροντίζουν ώστε να εφαρμόζεται η νομοθεσία που αναγνωρίζει ίσα δικαιώματα σε γυναίκες και άντρες και υπερασπίζει τα συμφέροντα των γυναικών. Οι τομείς πρέπει να παρακινούν τις γυναίκες να αναλαμβάνουν καθήκοντα δικαστών και ενόρκων στα εθνικά δικαστήρια.

Οι τομείς οφείλουν επίσης να φροντίζουν για τη συμμετοχή των γυναικών στις εκλογές των Σοβιέτ, ελέγχοντας την κοινωνική σύνθεση ώστε να εκλέγονται εργάτριες και αγρότισσες στα Σοβιέτ και στις εκτελεστικές επιτροπές. Η δουλειά μέσα στο γυναικείο προλεταριάτο της Ανατολής πρέπει να γίνεται σε ταξική βάση. Οι τομείς πρέπει να δείξουν την αδυναμία των φεμινιστριών να βρουν λύση στο ζήτημα της απελευθέρωσης των γυναικών. Στις σοβιετικές χώρες της Ανατολής, οι γυναίκες της διανόησης (π.χ. οι δασκάλες) που βλέπουν με συμπάθεια τον κομουνισμό πρέπει να ενταχθούν στις εκπαιδευτικές καμπάνιες. Αποφεύγοντας τις χοντροκομμένες και αδέξιες επιθέσεις κατά της θρησκευτικής πίστης και των εθνικών παραδόσεων, οι τομείς ή οι επιτροπές που εργάζονται μέσα στις γυναίκες της Ανατολής, πρέπει συνεχίσουν να αγωνίζονται εναντίον του εθνικισμού και της επίδρασης που ασκεί η θρησκεία πάνω στο μυαλό των ανθρώπων.

Η οργάνωση των εργατριών πρέπει να συνδέεται, στην Ανατολή όπως και στη Δύση, όχι με την υπεράσπιση των εθνικών συμφερόντων, αλλά με την ενότητα του διεθνούς προλεταριάτου και των δύο φύλων γύρω από τους κοινούς στόχους της τάξης.

Επειδή η δουλειά μέσα στις γυναίκες της Ανατολής είναι τόσο σημαντική και ταυτόχρονα είναι ένα καινούργιο πρόβλημα για τα κομουνιστικά κόμματα, προσαρτώνται ειδικές οδηγίες στις Θέσεις, που εξηγούν πώς πρέπει να εφαρμόζονται οι βασικές μέθοδοι του κομουνιστικού κόμματος για τη δουλειά μέσα στις γυναίκες,

στις συγκεκριμένες συνθήκες της καθημερινής ζωής στην Ανατολή.

Μέθοδοι αγκιτάτσιας και προπαγάνδας

Τα κομουνιστικά κόμματα της Δύσης και της Ανατολής πρέπει να αφομοιώσουν τη βασική αρχή της εργασίας μέσα στις γυναίκες — «αγκιτάτσια και προπαγάνδα μέσα από την πράξη». Τότε θα είναι ικανά να φέρουν σε πέρας το βασικότερο καθήκον τους δηλαδή την κομουνιστική διαπαιδαγώγηση των γυναικών του προλεταριάτου και την εκπαίδευση μαχητών του κομουνισμού.

Αγκιτάτσια μέσω της πράξης σημαίνει πάνω απ' όλα να παρακινήσουμε τις εργάτριες να αυτενεργούν, να διαλύσουμε την έλλειψη εμπιστοσύνης στις δικές τους δυνάμεις και να τις τραβήξουμε στην πρακτική δουλειά, στους τομείς της οικοδόμησης ή του αγώνα. Σημαίνει να τις μάθουμε, μέσα από την εμπειρία, να καταλαβαίνουν ότι κάθε κατάκτηση του κομουνιστικού κόμματος, κάθε ενέργεια εναντίον της καπιταλιστικής εκμετάλλευσης, αποτελεί ένα βήμα προς τη βελτίωση της θέσης της γυναίκας. Καταρχήν, πράξη και δράση που οδηγούν στην κατανόηση των ιδεών και των θεωρητικών αρχών του κομουνισμού και, κατά δεύτερον, θεωρία που οδηγεί στην πράξη και τη δράση — αυτές είναι οι μέθοδοι δουλειάς που πρέπει να χρησιμοποιήσουν τα κομουνιστικά κόμματα και οι τομείς των εργατριών τους για να προσεγγίσουν τις γυναικείες μάζες.

Οι τομείς πρέπει να βρίσκονται σε στενή επαφή με τους κομουνιστικούς πυρήνες των επιχειρήσεων και των εργαστηρίων, και ο κάθε πυρήνας πρέπει να διασφαλίζει την διάθεση ενός οργανωτή (organizer) που θα φέρνει σε πέρας τη δουλειά μέσα στις γυναίκες του συγκεκριμένου εργοστασίου. Μ' αυτόν τον τρόπο, τα τμήματα θα είναι κέντρα δράσης και όχι μόνο προφορικής προπαγάνδας.

Οι τομείς και τα συνδικάτα πρέπει να βρίσκονται σε επαφή διαμέσου των αντιπροσώπων τους ή των οργανωτών τους που καθορίζονται από την κομουνιστική φράξια του συνδικάτου, αλλά εργάζονται κάτω από την καθοδήγηση των τομέων.

Στις σοβιετικές χώρες, η διάδοση των κομουνιστικών ιδεών μέσα από την πράξη σημαίνει να εισάγουμε τις εργάτριες, τις αγρότισσες, τις νοικοκυρές και τις υπαλλήλους μέσα σε όλους τους τομείς του σοβιετικού οικοδομήματος, από το στρατό και την αστυνομία μέχρι εκείνους τους θεσμούς που χειραφετούν άμεσα τη γυναίκα με την οργάνωση της δημόσιας διατροφής, του δικτύου ιδρυμάτων κοινωνικής εκπαίδευσης, της προστασίας της μητρότητας κ.λπ. Σήμερα είναι ιδιαίτερα σημαντικό να τραβήξουμε τις εργάτριες στη δουλειά που συνδέεται με την αποκατάσταση της εθνικής οικονομίας.

Στις καπιταλιστικές χώρες, η προπαγάνδα με τις πράξεις, σημαίνει, πάνω απ' όλα, να παρακινήσουμε τις εργάτριες να συμμετέχουν στις απεργίες, στις διαδηλώσεις και σε κάθε είδους αγώνα που ενισχύει και βαθαίνει την επαναστατική θέληση και συνείδηση. Σημαίνει, ακόμα, να τις προσελκύσουμε σε όλα τα είδη δουλειάς του κόμματος, συμπεριλαμβανομένης και της παράνομης δουλειάς (ιδιαίτερα στη δουλειά του «συνδέσμου»), καθώς και στην οργάνωση των κομουνιστικών Σαββάτων και Κυριακών, όπου οι σύζυγοι των εργατών ή των υπαλλήλων, που συμπαθούν τον κομουνισμό δουλεύουν εθελοντικά για το κόμμα και οργανώνουν συνευρέσεις για ράψιμο και επιδιόρθωση παιδικών ρούχων, κ.λπ.

Η αρχή της συμμετοχής των γυναικών σε όλες τις πολιτικές, οικονομικές και εκπαιδευτικές καμπάνιες με τις οποίες καταπιάνεται το κομουνιστικό κόμμα, αποτελεί μια πλευρά της προπαγάνδας μέσα από την πράξη.

Στις καπιταλιστικές χώρες, οι τομείς πρέπει να επεκτείνουν τη δράση τους και την επιρροή τους στο πιο καθυστερημένο και καταπιεσμένο γυναικείο προλεταριάτο. Στις σοβιετικές χώρες, πρέπει να δουλεύουν μέσα στις προλεταριακές και μισοπρολεταριακές γυναικείες μάζες που είναι υπόδουλες των συνθηκών και των προκαταλήψεων της καθημερινής ζωής. Πρέπει να αναφέρονται σε όλες τις ανάγκες, σε όλους τους πόνους, σε όλα τα συμφέροντα και σε όλες τις διεκδικήσεις, ώστε οι γυναίκες να καταλάβουν ότι ο καπιταλισμός πρέπει να συντριβεί γιατί είναι θανάσιμος εχθρός τους και ότι πρέπει να ανοίξει ο δρόμος προς τον κομουνισμό γιατί είναι ο ελευθερωτή τους.

Οι επιτροπές πρέπει να δουλεύουν μέσα στις εργάτριες, τις νοικοκυρές και τις αγρότισσες, καθώς και μέσα στις γυναίκες που ασκούν πνευματική εργασία (τη διανόηση)

Για τη αγκιτάτσια και την προπαγάνδα, οι επιτροπές πρέπει να οργανώνουν δημόσιες συγκεντρώσεις, συγκεντρώσεις στις μεμονωμένες επιχειρήσεις και συγκεντρώσεις για τις εργάτριες και τις υπαλλήλους (είτε κατά επάγγελμα είτε κατά περιφέρεια). Πρέπει, επίσης, να οργανώνουν γενικές συγκεντρώσεις των γυναικών, συγκεντρώσεις για τις νοικοκυρές κ.λπ.

Στις καπιταλιστικές χώρες, οι επιτροπές πρέπει να διασφαλίσουν ότι οι φράξιες του κομουνιστικού κόμματος στα συνδικάτα, στους συνεταιρισμούς και στα εργοστασιακά συμβούλια θα ορίζουν οργανώτριες (organizers) των γυναικών. Μ' άλλα λόγια, πρέπει να διασφαλίσουν ότι θα έχουν αντιπροσώπους σε όλες τις οργανώσεις που βοηθούν στην ανάπτυξη της επαναστατικής δραστηριότητας του προλεταριάτου στον δρόμο προς την κατάκτηση της εξουσίας. Στα σοβιετικά κράτη, οι τομείς ενθαρρύνουν την εκλογή εργατριών και αγροτισσών σε όλες τις σοβιετικές οργανώσεις που καθοδηγούν, διαχειρίζονται και ελέγχουν την κοινωνική ζωή, που χρησιμεύουν στην υποστήριξη της δικτατορίας του προλεταριάτου ή συμβάλλουν στην πραγματοποίηση του κομουνισμού.

Οι επιτροπές πρέπει να αναθέτουν σε προλετάρισσες κομουνίστριες να δουλέψουν σε εργοστάσια ή σε γραφεία όπου εργάζεται μεγάλος αριθμός γυναικών. Πρέπει να στέλνουν κομουνίστριες εργάτριες σε μεγάλες εργατικές συνοικίες και βιομηχανικά κέντρα, όπως έχει δοκιμαστεί με επιτυχία στη Σοβιετική Ρωσία.

Οι επιτροπές δουλειάς μέσα στις γυναίκες πρέπει να παραδειγματιστούν από την ιδιαίτερα επιτυχημένη εμπειρία του γυναικείου τομέα του Κομουνιστικού Κόμματος Ρωσίας, για να οργανώσουν συγκεντρώσεις αντιπροσώπων και συνδιασκέψεις εργατριών και αγροτισσών που δεν ανήκουν στο κόμμα. Πρέπει να οργανώνουν συγκεντρώσεις εργατριών, υπαλλήλων από διάφορους τομείς και συγκεντρώσεις αγροτισσών και νοικοκυρών, στις οποίες να συζητιούνται συγκεκριμένες διεκδικήσεις και ανάγκες και να εκλέγονται επιτροπές. Αυτές οι επιτροπές πρέπει να βρίσκονται σε στενή επαφή με όσους τις εκλέγουν και με τις επιτροπές δουλειάς μέσα στις γυναίκες. Οι επιτροπές οφείλουν να στέλνουν τα μέλη τους που έχουν αναλάβει τη αγκιτάτσια, να συμμετάσχουν στις δημόσιες συζητήσεις και τις συγκεντρώσεις των κομμάτων που είναι εχθρικά προς τον κομουνισμό. Η προπαγάνδα και η αγκιτάτσια

μέσω των συγκεντρώσεων και των δημόσιων συζητήσεων πρέπει να συμπληρώνεται με μία καλά οργανωμένη αγκιτάτσια στα σπίτια. Κάθε κομουνίστρια που έχει αναλάβει αυτή τη δουλειά πρέπει να είναι υπεύθυνη το πολύ για δέκα σπίτια. Πρέπει να επισκέπτεται το κάθε σπίτι τουλάχιστον μια φορά τη εβδομάδα και να κάνει δουλειά αγκιτάτσιας στις νοικοκυρές, και να επισκέπτεται το κάθε σπίτι συχνότερα όταν το κομουνιστικό κόμμα κάνει κάποια καμπάνια ή ετοιμάζει κάποιο είδος δράσης.

Οι επιτροπές έχουν λάβει οδηγίες να χρησιμοποιούν γραπτά κείμενα στην προπαγανδιστική, οργανωτική και εκπαιδευτική τους δουλειά:

1. Να βοηθούν στην έκδοση μιας κεντρικής εφημερίδας για τη δουλειά μέσα στις γυναίκες, σε κάθε χώρα.

2. Να εγγυούνται την έκδοση των «Σελίδων των εργαζόμενων γυναικών» ή ειδικών ένθετων μέσα στον τύπο του κόμματος και, επιπλέον, να διασφαλίζουν την ένταξη στον τύπο του κόμματος και του συνδικάτου, άρθρων πάνω σε ζητήματα της δουλειάς μέσα στις γυναίκες. Οι επιτροπές είναι υπεύθυνες για τον καθορισμό εκδοτών στα παραπάνω έντυπα και για να εκπαιδεύσουν εργάτριες, μέλη του κόμματος ή όχι, να δουλεύουν για τον τύπο.

Οι επιτροπές πρέπει να φροντίζουν την έκδοση δημοφιλών προπαγανδιστικών και εκπαιδευτικών έργων, με τη μορφή φυλλαδίων και μπροσούρων, και πρέπει να βοηθούν στη διανομή τους.

Οι επιτροπές πρέπει να δώσουν τη δυνατότητα στις κομουνίστριες να χρησιμοποιήσουν με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο όλους τους πολιτικούς και εκπαιδευτικούς θεσμούς του κόμματος.

Οι επιτροπές πρέπει να δουλεύουν για την ενίσχυση της ταξικής συνείδησης και της μαχητικότητας των νεαρών κομουνιστριών, εντάσσοντάς τις στα γενικά μαθήματα και τις βραδινές συζητήσεις του κόμματος. Ειδικές βραδιές διαβάσματος και συζήτησης ή σειρές ομιλιών ειδικά για εργαζόμενες, πρέπει να οργανωθούν μόνο όπου είναι πραγματικά απαραίτητες και σκόπιμες.

Για να ενισχυθεί το πνεύμα της συντροφικότητας ανάμεσα στις εργάτριες και τους εργάτες, καλό θα είναι να μην οργανώνονται ειδικά μαθήματα και σχολεία για τις γυναίκες, αλλά όλα τα γενικά σχολεία του κόμματος πρέπει υποχρεωτικά να περιλαμβάνουν μια σειρά μαθημάτων για τις μεθόδους εργασίας μέσα στις γυναίκες. Οι τομείς για τη δουλειά στις γυναίκες, πρέπει να έχουν το δικαίωμα να στέλνουν ένα ορισμένο αριθμό από τις αντιπροσώπους τους στα γενικά σχολεία του Κόμματος.

Η δομή των τομέων για την δουλειά μέσα στις γυναίκες

Οι τομείς και οι επιτροπές για τη δουλειά στις γυναίκες συνδέονται με κάθε επιτροπή του κόμματος, σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο και, τελικά, στο επίπεδο της Κεντρικής Επιτροπής του κόμματος. Το μέγεθός τους καθορίζεται από το κόμμα και εξαρτάται από τις ανάγκες της κάθε χώρας. Το κόμμα καθορίζει, επίσης, και τον αριθμό των επαγγελματιών ανάλογα με τους οικονομικούς του πόρους.

Η διευθύνουσα στο τμήμα γυναικείας προπαγάνδας ή το πρόσωπο που προεδρεύει της επιτροπής, πρέπει να είναι μέλος της τοπικής επιτροπής του Κόμματος. Όπου δεν ισχύει αυτό, η διευθύνουσα του τμήματος πρέπει να παρίσταται σε όλες τις συνεδριάσεις της επιτροπής, με αποφασιστική ψήφο σε όλα τα ζητήματα που

αφορούν το τμήμα των γυναικών και με συμβουλευτική ψήφο σε όλα τα άλλα ζητήματα.

Πέρα από τη γενική δουλειά που προαναφέρθηκε, ο τομέας ή η επιτροπή της περιφέρειας ή της επαρχίας έχει επιπλέον τις ακόλουθες αρμοδιότητες: Να ενθαρρύνει τις επαφές μεταξύ των τομέων ή επιτροπών της δεδομένης περιοχής και του κεντρικού τομέα ή επιτροπής. Να μαζεύει πληροφορίες για τη δραστηριότητα των τομέων ή των επιτροπών της περιοχής/περιφέρειας. Να διασφαλίζει ότι οι τοπικοί τομείς έχουν τη δυνατότητα να ανταλλάσσουν υλικό. Να εφοδιάζει την περιφέρεια/επαρχία με έντυπα. Να στέλνει αγκιτάτορες στις περιφέρειες. Να κινητοποιεί τα μέλη του κόμματος για δουλειά μέσα στις γυναίκες. Να συγκαλεί, τουλάχιστον δυο φορές το χρόνο, περιφερειακές/επαρχιακές συσκέψεις, όπου κάθε τομέας θα εκπροσωπείται από μια ή δύο κομουνίστριες και, τέλος, να διοργανώνει συνδιασκέψεις για τις εργάτριες, τις αγρότισσες και τις νοικοκυρές της δεδομένης περιφέρειας/επαρχίας που δεν ανήκουν στο κόμμα.

Τα μέλη των επιτροπών πού είναι υπεύθυνα για τον τομέα ή την επιτροπή, προτείνονται από τον επικεφαλή του τομέα ή της επιτροπής και εγκρίνονται από την επιτροπή της επαρχίας ή της περιφέρειας. Η υπεύθυνη διευθύνουσα εκλέγεται όπως και τα άλλα μέλη των περιφερειακών και επαρχιακών επιτροπών, δηλαδή στην περιφερειακή ή επαρχιακή συνδιάσκεψη του κόμματος.

Τα μέλη των τομέων ή των επιτροπών της περιφέρειας/επαρχίας εκλέγονται στη γενική συνδιάσκεψη της πόλης, της περιφέρειας ή της επαρχίας, ή ορίζονται από τους ανάλογους τομείς σε συνεννόηση με τους επίτροπους του κόμματος. Η κεντρική επιτροπή για τη δουλειά μέσα στις γυναίκες αποτελείται από 2 ως 5 μέλη, από τα οποία ένα τουλάχιστον μισθοδοτείται από το κόμμα.

Αν η διευθύνουσα του τομέα των γυναικών δεν είναι μέλος της περιφερειακής/επαρχιακής επιτροπής του κόμματος, έχει το δικαίωμα να παρίσταται σε όλες τις συνεδριάσεις της επιτροπής του κόμματος με αποφασιστική ψήφο στα ζητήματα που αφορούν τους τομείς και συμβουλευτική ψήφο σε όλα τα άλλα ζητήματα.

Ο κεντρικό τομέας του κόμματος έχει πέρα από τις αρμοδιότητες που απαριθμήσαμε για τους περιφερειακούς/επαρχιακούς τομείς, και τις εξής επιπλέον αρμοδιότητες: Καθοδηγεί τους τομείς προπαγάνδας των γυναικών για ζητήματα σχετικά με τη δουλειά του κόμματος. Επιβλέπει τη δουλειά των τομέων και κατευθύνει, σε επαφή με τα αντίστοιχα όργανα του κόμματος, την κατανομή αυτών που θα εργαστούν μέσα στις γυναίκες. Ελέγχει τις εργασιακές συνθήκες και την εξέλιξη της εργασίας των γυναικών, έχοντας πάντα υπόψη του τις μεταβολές στη νομική και οικονομική κατάσταση της γυναίκας. Συμμετέχει μέσω των αντιπροσώπων του ή άλλων εξουσιοδοτημένων ατόμων, στις ειδικές επιτροπές που δουλεύουν πάνω στο ζήτημα της βελτίωσης ή της αλλαγής της καθημερινής ζωής της εργατικής τάξης, στο ζήτημα της προστασίας της εργασίας και της παιδικής ηλικίας, κ.λπ. Εκδίδει μια «κεντρική σελίδα για τις γυναίκες» [μέσα στην εφημερίδα του κόμματος] και ένα τακτικό περιοδικό για τις εργάτριες. Συγκαλεί τουλάχιστον μια φορά το χρόνο μια συγκέντρωση των αντιπροσώπων όλων των περιφερειακών/επαρχιακών τομέων. Οργανώνει εθνικές περιοδείες με ομιλίες για του καθοδηγητές που είναι υπεύθυνοι για τη δουλειά μέσα στις γυναίκες. Διασφαλίζει ότι οι εργάτριες και όλα οι τομείς συμμετέχουν σε όλες τις πολιτικές και οικονομικές καμπάνιες και δράσεις του κόμματος. Και τέλος, στέλνει

έναν αντιπρόσωπο στη Διεθνή Γραμματεία των Κομουνιστριών και διοργανώνει μια ετήσια Διεθνή Ημέρας της Εργάτριας.

Αν η διευθύνουσα του τομέα των γυναικών δεν είναι μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του κόμματος, έχει το δικαίωμα να παρευρίσκεται σε όλες τις συνεδριάσεις της Κεντρικής Επιτροπής με αποφασιστική ψήφο στα ζητήματα που αφορούν τα τμήματα και συμβουλευτική σε όλα τα άλλα ζητήματα. Η διευθύνουσα του τομέα των γυναικών ή η προεδρεύουσα της επιτροπής ορίζεται από την Κεντρική Επιτροπή του κόμματος ή εκλέγεται από το γενικό συνέδριό του. Οι αποφάσεις και τα ψηφίσματα όλων των τομέων ή των επιτροπών πρέπει να επικυρώνονται από την αντίστοιχη κομματική επιτροπή. Το μέγεθος του κεντρικού τομέα του κόμματος και ο αριθμός των μελών του που θα έχουν αποφασιστική ψήφο αποφασίζονται από την Κεντρική Επιτροπή του κόμματος.

Για την εργασία σε διεθνή κλίμακα

Η Διεθνής Γραμματεία των Γυναικών (που υπάγεται στην Κομουνιστική Διεθνή) καθοδηγεί τη δουλειά των γυναικών των κομουνιστικών κομμάτων, σε διεθνές επίπεδο, ενώνει τις εργάτριες στον αγώνα τους για τους στόχους που θέτει η Κομουνιστική Διεθνής και προσελκύει γυναίκες όλων των χωρών και όλων των λαών στον επαναστατικό αγώνα για την εξουσία των Σοβιέτ και τη δικτατορία της εργατικής τάξης.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΠΑΦΩΝ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΤΗΣ ΚΟΜΙΝΤΕΡΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΜΕΣΑ ΣΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

8 Ιουλίου 1921

1. Η 2η Διεθνής Συνδιάσκεψη των Κομουνιστριών [η πρώτη συνδιάσκεψη είχε γίνει το καλοκαίρι του 1920] προτείνει όλα τα κομουνιστικά κόμματα των χωρών της Δύσης και της Ανατολής —σύμφωνα με τις θέσεις της 3ης Κομουνιστικής Διεθνούς— να εξουσιοδοτήσουν τα τμήματα των γυναικών τους να εκλέξουν υπεύθυνες κομμουνίστριες στη θέση των διεθνών ανταποκριτριών.

2. Καθήκον της ανταποκρίτριας κάθε εθνικού κομουνιστικού κόμματος είναι να διατηρεί, όσο είναι δυνατόν, συνεχή ανταλλαγή πληροφοριών με τη Διεθνή Γραμματεία των Γυναικών που συνδέεται με την Εκτελεστική Επιτροπή της 3ης Διεθνούς και είναι υπεύθυνη για τη δουλειά μέσα στις γυναίκες.

3. Οι ανταποκρίτριες που έχουν οριστεί δεν μπορούν να κάνουν τη δουλειά τους παρά μόνο αν χρησιμοποιούν συνετά όλα τα τεχνικά και άλλα μέσα του κομουνιστικού κόμματος κάθε χώρας, μέσα που αυτά τα κόμματα είναι υποχρεωμένα να έχουν στη διάθεση των ανταποκριτριών.

4. Η Διεθνής Γραμματεία των Γυναικών οργανώνει τακτικές συγκεντρώσεις των ανταποκριτριών δύο φορές το χρόνο ή συχνότερα αν είναι απαραίτητο.

5. Η Διεθνής Γραμματεία των Γυναικών, στη Μόσχα, οργανωτικά συνδέεται στενά με την Εκτελεστική Επιτροπή της 3ης Κομουνιστικής Διεθνούς και δουλεύει κάτω από την άμεση καθοδήγησή της και σε στενή επαφή με τις ανταποκρίτριες όλων των Δυτικών και Ανατολικών χωρών. Η Διεθνής Γραμματεία των Γυναικών δίνει ιδιαίτερη προσοχή: α) στη δραστηριότητα των τομέων για τη δουλειά μέσα στις προλετάρισσες, ειδικά στα κομουνιστικά κόμματα όπου δεν γίνεται επαρκής δουλειά και όπου δεν δίνεται η απαραίτητη προσοχή στις βασικές αρχές και θέσεις της 3ης Διεθνούς, β) στο να έχει ενιαία κατεύθυνση το γυναικείο κομουνιστικό κίνημα σε όλες τις χώρες, γ) στο να οργανώσει καμπάνιες για τις εργάτριες σε διεθνή κλίμακα, κάτι που μπορεί να τραβήξει το επαναστατικό κίνημα ολόκληρου του προλεταριάτου στον αγώνα για τη δικτατορία του.

6. Για να πετύχει τη στενότερη επαφή μεταξύ των εργατριών στις διάφορες χώρες και για να συντονίσει τη δουλειά τους, η Διεθνής Γραμματεία των Γυναικών δημιουργεί ένα βοηθητικό-τεχνικό όργανο στη Δυτική Ευρώπη, που καθήκον του θα έχει να αναλάβει προπαρασκευαστικές εργασίες και να εκτελεί τις αποφάσεις της Διεθνούς Γραμματείας σε συμφωνία με τη Εκτελεστική Επιτροπή της 3ης Διεθνούς.

7. Μια αντιπρόσωπος της Διεθνούς Γραμματείας θα συμμετέχει στο βοηθητικό όργανο της Δυτικής Ευρώπης.

8. Η Εκτελεστική Επιτροπή της 3ης Διεθνούς σε σύμπραξη με τη Διεθνή Γραμματεία των Γυναικών αποφασίζει τη σύνθεση, τα βασικά καθήκοντα και το πεδίο δράσης του βοηθητικού οργάνου της Δυτικής Ευρώπης.

ΜΟΡΦΕΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΤΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΜΕΣΑ ΣΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

8 Ιούλη 1921

Η 2η Διεθνής Συνδιάσκεψη των Κομουνιστριών, που πραγματοποιείται στη Μόσχα, διακηρύσσει:

Η κατάρρευση της καπιταλιστικής οικονομίας και του αστικού συστήματος καθώς και η ανάπτυξη της κοινωνικής επανάστασης σ' όλο τον κόσμο, καθιστούν επιτακτικά αναγκαίο, για το προλεταριάτο των χωρών όπου αυτό το σύστημα εξακολουθεί να καταπιέζει, τον επαναστατικό αγώνα για την κατάκτηση της πολιτικής εξουσίας και την εγκαθίδρυση της δικτατορίας του. Αυτό δεν μπορεί να επιτευχθεί παρά μόνον αν οι πλατύτερες μάζες των εργαζόμενων γυναικών συμμετέχουν σ' αυτόν τον αγώνα συνειδητά, αποφασιστικά και πρόθυμες για να κάνουν θυσίες.

Στις χώρες, όπως στη Σοβιετική Ρωσία, όπου το προλεταριάτο έχει ήδη κατακτήσει την κρατική εξουσία και, εισάγοντας το σύστημα των Σοβιέτ, έχει εγκαθιδρύσει τη δικτατορία του, ο αγώνας ενάντια στην εθνική και παγκόσμια αντεπανάσταση και η οργάνωση του κομουνιστικού συστήματος δεν θα μπορέσουν να πραγματοποιηθούν, αν οι πλατιές μάζες των εργατριών δεν θα έχουν απόλυτα και ακλόνητα πειστεί ότι ο αγώνας για την οικοδόμηση της νέας κοινωνίας τις αφορά άμεσα.

Η 2η Διεθνής Συνδιάσκεψη των Κομουνιστριών καλεί, επομένως, τα κόμματα όλου του κόσμου: να εφαρμόσουν την απόφαση και την θέση της 3ης Διεθνούς, να πάρουν στα σοβαρά την οργάνωση των πλατιών μαζών των εργαζόμενων γυναικών για τον επαναστατικό αγώνα και την επαναστατική οικοδόμηση, να χρησιμοποιήσουν την προπαγάνδα και τη αγκιτάτσια μέσα στο γυναικείο προλεταριάτο ώστε να εξαπλώσουν τις κομουνιστικές ιδέες και, τέλος, να τραβήξουν αυτές τις γυναίκες στις γραμμές του κομουνιστικού κόμματος, βαθαίνοντας και ενισχύοντας τη θέληση και την ικανότητά τους για δράση και αγώνα.

Όλα τα κόμματα που έχουν προσχωρήσει στην 3η Διεθνή, πρέπει να οργανώσουν τομείς για τη δουλειά μέσα στις γυναίκες — τομείς που να υπάγονται στις Κεντρικές Επιτροπές των κομμάτων και να έχουν επικεφαλή έναν κεντρικό επίτροπο. Οι τομείς για τη δουλειά μέσα στις γυναίκες δεν είναι ξεχωριστές οργανώσεις μέσα στα κομουνιστικά κόμματα. Ο ρόλος τους είναι συγκεκριμένος — να κινητοποιήσουν και να διαπαιδαγωγήσουν τις πλατύτερες μάζες των εργαζόμενων γυναικών, προκειμένου να αγωνιστούν για τη δικτατορία του προλεταριάτου και για την κομουνιστική κοινωνία. Αυτοί οι τομείς δουλεύουν κάτω από την καθοδήγηση του κόμματος, αλλά οι μορφές και οι μέθοδοι δουλειάς τους πρέπει να είναι αρκετά ευέλικτες για να

προσαρμόζονται στις ιδιαιτερότητες της θέσης των γυναικών στην οικογένεια και την κοινωνία. Η δουλειά σε αυτούς τους τομείς περιγράφεται με λεπτομέρειες στις θέσεις που ψηφίστηκαν από τη συνδιάσκεψη.

Οι τομείς για τη δουλειά μέσα στις γυναίκες πρέπει πάντα να έχουν συνείδηση του διπλού καθήκοντος τους που είναι:

α) Να εμπνεύσουν μέσα στις γυναικείες προλεταριακές μάζες ένα υψηλό επίπεδο ταξικής συνείδησης και μια σταθερή δέσμευση στον επαναστατικό αγώνα της εργατικής τάξης (τον αγώνα όλων των ταπεινωμένων και καταπιεσμένων ανθρώπων ενάντια στην αστική τάξη) και τον αγώνα για τον κομουνισμό.

β) Μετά τη νίκη της προλεταριακής επανάστασης, να εντάξουν τις γυναικείες προλεταριακές μάζες, με συνειδητό και αφοσιωμένο τρόπο, στην κοινή δουλειά που είναι αναγκαία για την οικοδόμηση της κομουνιστικής κοινωνίας.

Για τη δουλειά μέσα στις γυναίκες, οι τομείς πρέπει να θυμούνται ότι η δουλειά τους δεν περιλαμβάνει μόνο προφορική και γραπτή αγκιτάτσια και προπαγάνδα. Κύρια ενασχόλησή τους είναι η αγκιτάτσια μέσα από τη δράση —η πιο αποτελεσματική μέθοδος που διαθέτουν— και στις καπιταλιστικές χώρες, η παρακίνηση των εργαζόμενων γυναικών να συμμετέχουν ενεργά σ' όλες τις ενέργειες και σ' όλους τους αγώνες του επαναστατικού προλεταριάτου, στις απεργίες, τις διαδηλώσεις και τις ένοπλες εξεγέρσεις, ενώ στις σοβιετικές χώρες, η παραχώρηση στις γυναίκες ενός ενεργού ρόλου σ' όλους τους τομείς της κομουνιστικής οικοδόμησης.

ΕΚΚΛΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΟΥΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ

17 Ιουλίου 1921

Προς τους εργαζόμενους, άντρες και γυναίκες, όλων των χωρών!

Το 3ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς τελείωσε. Αυτή ο μεγάλος απολογισμός του κομουνιστικού προλεταριάτου όλου του κόσμου, έφτασε στο τέλος του. Έδειξε πώς μέσα στο χρόνο που πέρασε ο Κομουνισμός έγινε μια δύναμη αρκετά ισχυρή για να κινεί τις μάζες και να απειλεί τον καπιταλισμό σε μια σειρά χώρες όπου παλιότερα η επιρροή του ήταν πολύ μικρή. Στο ιδρυτικό της Συνέδριο, η Κομουνιστική Διεθνής δεν αντιπροσώπευε —με εξαίρεση τους Ρώσους— παρά μόνο μερικές μικρές ομάδες συντρόφων και στο 2ο Συνέδριο της (που πραγματοποιήθηκε πέρυσι) μόλις άρχιζε να αναζητά τρόπους να οικοδομήσει μαζικά κόμματα. Τώρα, ωστόσο, διαθέτει τμήματα που αναπτύσσονται όχι μόνο στη Ρωσία, αλλά και στη Γερμανία, την Πολωνία, την Τσεχοσλοβακία, την Ιταλία, τη Γαλλία, τη Νορβηγία, τη Γιουγκοσλαβία και τη Βουλγαρία, τμήματα που οργανώνουν μεγάλο αριθμό ανθρώπων. Το 3ο Συνέδριο καλεί τους κομουνιστές όλου του κόσμου να συνεχίσουν στο δρόμο που έχουν πάρει και να δώσουν όλες τους τις δυνάμεις για να φέρουν στις γραμμές της Κομουνιστικής Διεθνούς νέα εκατομμύρια εργατών και εργατριών. Η εξουσία του κεφαλαίου δεν μπορεί να τσακιστεί παρά μόνο αν πραγματοποιηθεί ο κομουνισμός. Κι αυτό δεν μπορεί να γίνει παρά σαν αποτέλεσμα της αυθόρμητης εξέγερσης της τεράστιας πλειοψηφίας του προλεταριάτου κάτω από την καθοδήγηση των μαζικών κομουνιστικών κομμάτων. «Προς τις μάζες», αυτό είναι το σύνθημα του 3ου Συνεδρίου προς τους κομουνιστές όλου του κόσμου.

Εμπρός για νέους μεγάλους αγώνες

Οι μάζες συρρέουν σε μας. Καταλαβαίνουν, ολοένα και πιο καθαρά, ότι ο παγκόσμιος καπιταλισμός δεν μπορεί να παρατείνει την ύπαρξή του παρά μόνο καταστρέφοντας ολοένα και περισσότερο την ειρηνική ζωή και αυξάνοντας το χάος, τη φτώχεια και την υποδούλωση που καταδυναστεύουν τις μάζες. Μπροστά στην παγκόσμια οικονομική κρίση που πετάει εκατομμύρια εργάτες στο δρόμο, οι σοσιαλδημοκράτες —ενεργώντας σύμφωνα με τα συμφέροντα του κεφαλαίου— σιωπούν ενώ η αστική τάξη δεν καλεί πια τους εργάτες, όπως έκανε τόσα χρόνια, να δουλεύουν και να συνεχίσουν να δουλεύουν. *Αυτό συμβαίνει γιατί το δικαίωμα στη δουλειά*

μετατρέπεται σε σύνθημα της εργατικής τάξης. Όμως δεν μπορεί να ικανοποιηθεί παρά μόνο πάνω στα ερείπια του καπιταλισμού, όταν το προλεταριάτο πάρει στα χέρια του τα μέσα παραγωγής που δημιούργησε το ίδιο. Ο καπιταλιστικός κόσμος βρίσκεται στο χείλος *νέων πολεμικών περιπετειών.* Οι αντιθέσεις και οι αυξανόμενες συγκρούσεις ανάμεσα στην Αμερική και την Ιαπωνία, τη Βρετανία και την Αμερική, τη Βρετανία και τη Γαλλία, τη Γαλλία και τη Γερμανία, την Πολωνία και τη Γερμανία και ανάμεσα στην Εγγύς και Άπω Ανατολή σπρώχνουν το κεφάλαιο να αρχίσει να αυξάνει τους εξοπλισμούς. Οι καπιταλιστές ανησυχούν και αναρωτιούνται αν η Ευρώπη πρέπει να συρθεί σ' έναν νέο παγκόσμιο πόλεμο. Οι καπιταλιστές δεν φοβούνται τη δολοφονία εκατομμυρίων ανθρώπων. Μετά τον πόλεμο συνέχισαν χωρίς ενδοιασμούς τον αποκλεισμό της Ρωσίας, που καταδίκασε σε θάνατο από την πείνα, εκατομμύρια ανθρώπινες υπάρξεις. Αυτό που φοβούνται είναι μήπως ένας καινούργιος πόλεμος σπρώξει τις μάζες στις γραμμές του στρατού της παγκόσμιας επανάστασης και προκαλέσει την τελική εξέγερση του προλεταριάτου. Προσπαθούν, λοιπόν, να μειώσουν την ένταση, συνάπτοντας διπλωματικές συμφωνίες, όπως έκαναν και προπολεμικά. Η μείωση όμως της έντασης στον έναν τομέα, σημαίνει αύξηση στον άλλο. Οι διαπραγματεύσεις μεταξύ Βρετανίας και Αμερικής στο ζήτημα του περιορισμού των ναυτικών εξοπλισμών των δύο χωρών, οδήγησαν, αναπόφευκτα, και σε ένα ενιαίο μέτωπο εναντίον της Ιαπωνίας [δες *Συνδιάσκεψη της Ουάσιγκτον*]. Η γαλλοαγγλική προσέγγιση παραδίνει τη Γερμανία στη γαλλική επιρροή και την Τουρκία στην βρετανική. Το αποτέλεσμα των προσπαθειών του παγκόσμιου κεφαλαίου να επιβάλλει κάποια τάξη στο αυξανόμενο παγκόσμιο χάος, *δεν ήταν η ειρήνη αλλά η αναταραχή που όλο και μεγαλώνει και η ολοένα και μεγαλύτερη υποδούλωση των ηττημένων κρατών στις νικήτριες χώρες.* Σήμερα ο καπιταλιστικός τύπος μιλάει παντού για την παγκόσμια ηρεμία. Όμως αυτή η ηρεμία είναι αποτέλεσμα της απόφασης που πήρε η γερμανική μπουρζουαζία να υποταχθεί στην κυρίαρχη θέληση των Συμμάχων και να θυσιάσει το γερμανικό λαό στα τσακάλια του χρηματιστηρίου του Παρισιού και του Λονδίνου, για να σώσει την εξουσία της. Ο οικονομικός τύπος είναι κι αυτός γεμάτος με νέα για την επιδείνωση της οικονομικής κρίσης στη Γερμανία, για τον καταιγισμό από έκτακτους φόρους που πέφτουν κάθε φθινόπωρο πάνω στις μάζες των ανέργων και που συνεπάγονται αυξήσεις τιμών σε κάθε φέτα ψωμί, κάθε ρούχο και κάθε είδος πρώτης ανάγκης. Η Κομουνιστική Διεθνής που βασίζει την πολιτική της σε μια προσεκτική και αντικειμενική μελέτη της παγκόσμιας κατάστασης —γιατί το προλεταριάτο δεν θα μπορέσει να νικήσει παρά μόνο αν εξετάσει με νηφαλιότητα το πεδίο της μάχης και αν μελετήσει προσεκτικά όλες τις συνθήκες— έχει να πει στο παγκόσμιο προλεταριάτο το εξής: μέχρι σήμερα ο καπιταλισμός αποδείχτηκε ανίκανος να εξασφαλίσει στον κόσμο ακόμα και το επίπεδο της σταθερότητας που υπήρχε στην προπολεμική κοινωνία. Η σημερινή κατεύθυνση της καπιταλιστικής ανάπτυξης *δεν μπορεί να οδηγήσει σε μια νέα κοινωνική τάξη.* Το μόνο που μπορεί να κάνει είναι να παρατείνει την επιθανάτια αγωνία του καπιταλισμού και τα δικά σας βάσανα. *Η παγκόσμια επανάσταση πλησιάζει.* Όλο το υπόβαθρο του παγκόσμιου καπιταλισμού καταρρέει. Το δεύτερο σύνθημα του 3ου Παγκόσμιου Συνεδρίου της Κομουνιστικής Διεθνούς προς τους προλετάριους όλου του κόσμου είναι τούτο: *Προχωρούμε μπροστά, σε νέες και σπουδαίες μάχες. Εξοπλιστείτε για τον επόμενο αγώνα.*

Οικοδομήστε το ενιαίο αγωνιστικό προλεταριακό μέτωπο

Η παγκόσμια μπουρζουαζία είναι ανίκανη να εξασφαλίσει στους εργάτες δουλειά, ψωμί, κατοικία και ρουχισμό, δείχνει όμως μεγάλες ικανότητες στην οργάνωση του πολέμου εναντίον του παγκόσμιου προλεταριάτου. Η αστική τάξη που αρχικά είχε χάσει τον προσανατολισμό της, γρήγορα κατανίκησε το μεγάλο φόβο που της προκαλούσαν οι εργάτες που γύριζαν από τον πόλεμο, τους οδήγησε ξανά πίσω στα εργοστάσια και συνέτριψε την αρχική τους μαχητικότητα. Η αστική τάξη κατάφερε να διατηρήσει τους δεσμούς της με τους προδότες του προλεταριάτου μέσα στη σοσιαλδημοκρατία και τα συνδικάτα, και έτσι διαίρεσε τους εργάτες. Από τότε και μετά, η αστική τάξη συγκέντρωσε όλες τις δυνάμεις της στο *να οργανώσει τους Λευκοφρουρούς* για να αντιμετωπίσει το προλεταριάτο και στο *να αφοπλίσει την εργατική τάξη*. Η παγκόσμια μπουρζουαζία εξοπλίστηκε ως τα δόντια και είναι έτοιμη όχι μόνο να αντιταχθεί με τα όπλα σε κάθε εξέγερση του προλεταριάτου αλλά ακόμα και να *προκαλέσει* μια πρόωρη εξέγερση του προλεταριάτου, αν παρουσιαστεί η ευκαιρία, ώστε να συντρίψει την εργατική τάξη προτού προετοιμαστεί για τον αγώνα και προτού δημιουργήσει ένα πλατύ, ακατανίκητο προλεταριακό μέτωπο. *Η Κομουνιστική Διεθνής πρέπει να αντιτάξει το δικό της σχέδιο δράσης στη στρατηγική της παγκόσμιας μπουρζουαζίας*. Απέναντι στα χρηματοκιβώτια του παγκόσμιου κεφαλαίου που χρησιμοποιεί τους πάνοπλους ληστοσυμμορίτες του ενάντια στο οργανωμένο προλεταριάτο, η Κομουνιστική Διεθνής διαθέτει ένα σίγουρο όπλο: τις μάζες του προλεταριάτου, το ενιαίο μέτωπο του προλεταριάτου. Αν εκατομμύρια εργάτες μπουν στη μάχη μαζί, *τότε ούτε τα κόλπα της μπουρζουαζίας, ούτε η βία της θα ωφελήσουν σε τίποτα*. Γιατί τότε οι σιδηρόδρομοι με τους οποίους η αστική τάξη μεταφέρει τις μονάδες των Λευκοφρουρών της όπου έχει να αντιμετωπίσει το προλεταριάτο, θα σταματήσουν. Κάποιες μονάδες των Λευκοφρουρών θα τρομοκρατηθούν τόσο που δεν θα μπορούν να πολεμήσουν. Το προλεταριάτο θα αποσπάσει τα όπλα τους και θα τα χρησιμοποιήσει για να αγωνιστεί εναντίον των υπόλοιπων Λευκοφρουρών. Αν το προλεταριάτο ενωθεί με επιτυχία στον αγώνα ενάντια στους καπιταλιστές, τότε η παγκόσμια αστική τάξη θα χάσει την τελευταία και σημαντικότερη προϋπόθεση για τη νίκη —την πίστη της στη νίκη, που την ανέκτησε προσωρινά, μόνο χάρη στην προδοσία της σοσιαλδημοκρατίας και τη διαίρεση της εργατικής τάξης. Η νίκη μας εναντίον του παγκόσμιου κεφαλαίου θα επιτευχθεί αν κατακτήσουμε την εύνοια της πλειοψηφίας της εργατικής τάξης. Το 3ο Παγκόσμιο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς καλεί τα κομουνιστικά κόμματα και τους κομουνιστές που δουλεύουν στα συνδικάτα να κάνουν κάθε δυνατή προσπάθεια για να απελευθερώσουν *τις πιο πλατιές εργατικές μάζες από την επιρροή των σοσιαλδημοκρατικών κομμάτων και από τους προδότες της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας*. Αυτός ο σκοπός δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί, ειδικά σε τούτη τη δύσκολη εποχή όπου κάθε καινούργια μέρα φέρνει στις εργατικές μάζες νέες στερήσεις και νέα εξαθλίωση, παρά μόνο αν οι κομουνιστές, σε όλες τις χώρες, *αναδειχτούν σε κομμάτι της πρωτοπορίας στον αγώνα που δίνει η εργατική τάξη για τις καθημερινές της ανάγκες*, και τεθούν επικεφαλείς στον αγώνα για μία φέτα ψωμί παραπάνω και για να δοθεί ένα τέλος στα αφόρητα βάρη που το κεφάλαιο φορτώνει όλο και περισσότερο στις πλάτες των εργαζόμενων μαζών. Οι πλατιές εργατικές μάζες πρέπει να πειστούν ότι μόνο οι

κομουνιστές αγωνίζονται για τη βελτίωση των συνθηκών ζωής των καθημερινών ανθρώπων και ότι η σοσιαλδημοκρατία καθώς και η αντιδραστική συνδικαλιστική γραφειοκρατία θα προτιμούσαν να αφήσουν τους εργάτες να πεθάνουν από την πείνα παρά να συμφωνήσουν να ξεκινήσουν έναν αγώνα. Δεν θα νικήσουμε αυτούς τους προδότες (τους πράκτορες της μπουρζουαζίας) με θεωρητικά επιχειρήματα για τη δημοκρατία και τη δικτατορία, *αλλά αν ασχοληθούμε με τα ζητήματα του ψωμιού, του μεροκάματου, του ρουχισμού και της στέγασης των εργατών*. Η πρώτη μεγάλη μάχη για την ηγεσία, στην οποία πρέπει κανείς να τους νικήσει, είναι *η μάχη για την ηγεσία του συνδικαλιστικού κινήματος: ο αγώνας εναντίον της αντεργατικής Διεθνούς του Άμστερνταμ και υπέρ της Κόκκινης Συνδικαλιστικής Διεθνούς*. Τα φρούρια που έχει οικοδομήσει ο εχθρός, μέσα στο ίδιο μας το στρατόπεδο, πρέπει να αλωθούν. Πρέπει να δημιουργηθεί ένα κοινό μαχητικό μέτωπο, που απέναντί του το παγκόσμιο κεφάλαιο θα είναι ανίσχυρο. *Μην αφήσετε χώρο για τα κεντριστικά ρεύματα στις οργανώσεις σας. Αναπτύξτε μαχητικό πνεύμα.*

Μόνο παλεύοντας για τις στοιχειώδεις καθημερινές ανάγκες των εργατικών μαζών μπορούμε να συγκροτήσουμε ένα ενιαίο μέτωπο του προλεταριάτου εναντίον της μπουρζουαζίας και να ξεπεράσουμε τις διαιρέσεις στους κόλπους του προλεταριάτου, διαιρέσεις που βοηθούν τη διατήρηση της αστικής τάξης. Αυτό όμως το μέτωπο του προλεταριάτου δεν θα είναι ισχυρό και έτοιμο για τον αγώνα παρά μόνο αν έχει δεσμούς με κομουνιστικά κόμματα ενιαία, τολμηρά και πειθαρχημένα. Γι' αυτό και το 3ο Παγκόσμιο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς, εκτός από τα συνθήματα «Στις μάζες» και «Οικοδομήστε το ενιαίο μέτωπο του προλεταριάτου!», θεωρεί απαραίτητο να συμβουλεύσει όλους τους κομουνιστές να απαλλάξουν τις γραμμές τους από τα στοιχεία εκείνα που «*ρίχνουν*» το μαχητικό πνεύμα και τη μαχητική πειθαρχία των δυνάμεων κρούσης του παγκόσμιου προλεταριάτου και των κομουνιστικών κομμάτων. Το Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς επιδοκιμάζει *τον αποκλεισμό του Σοσιαλιστικού Κόμματος Ιταλίας*, έως ότου το κόμμα αυτό διακόψει τις σχέσεις του με τους ρεφορμιστές και τους διώξει από τις γραμμές του. Η απόφαση αυτή αντανακλά την πεποίθηση του Συνεδρίου ότι, αν η Κομουνιστική Διεθνής θέλει να οδηγήσει εκατομμύρια εργάτες στη μάχη, δεν μπορεί να περιλαμβάνει στις γραμμές της ρεφορμιστές που έχουν σαν σκοπό τους να συμφωνήσουν με τον καπιταλισμό και να τον μετασχηματίσουν και όχι να κάνουν την προλεταριακή επανάσταση. Οι στρατοί που ανέχονται αρχηγούς που αποβλέπουν στη συμφιλίωση με τον εχθρό, είναι συνήθως καταδικασμένοι να προδοθούν απ' αυτούς τους αρχηγούς και να πέσουν στα χέρια του εχθρού. Η Κομουνιστική Διεθνής παρατήρησε ότι *σε μια σειρά κόμματα, αν και οι ρεφορμιστές αποπέμφθηκαν, εξακολουθούν να υπάρχουν ρεύματα μέσα σ' αυτά, που δεν έχουν εγκαταλείψει οριστικά τις αντιλήψεις του ρεφορμισμού.* Αν και αυτά τα ρεύματα δεν επιδιώκουν να έρθουν σε συμφωνία με τον εχθρό, παραλείπουν ωστόσο να διεξάγουν μια επαρκώς ενεργητική καμπάνια αγκιτάτσιας και μια προπαγάνδα ενάντια στον καπιταλισμό και δεν δουλεύουν αρκετά σκληρά για να τραβήξουν τις μάζες στην επαναστατική πολιτική. Κόμματα που δεν είναι σε θέση, με την καθημερινή πολιτική τους δουλειά, να δείξουν στις μάζες την δέσμευσή τους στην επανάσταση καθώς και κόμματα που δεν είναι πρόθυμα να αυξήσουν τη μαχητικότητα των μαζών, είναι βέβαιο ότι *θα αφήσουν να τους ξεφύγουν πολλές ευνοϊκές ευκαιρίες για αγώνα* και θα αφήσουν τις αυθόρμητες ενέργειες του προλε-

ταριάτου να καταποντιστούν, όπως έγινε *με την κατάληψη των εργοστασίων στην Ιταλία και στην απεργία του Δεκέμβρη στην Τσεχοσλοβακία*. Τα κομουνιστικά κόμματα πρέπει να αναπτύξουν το μαχητικό τους πνεύμα, πρέπει να προετοιμάσουν στελέχη ικανά για να εκμεταλλευτούν αμέσως οποιαδήποτε ευνοϊκή ευκαιρία για αγώνα και για να μπορούν με μια προσεκτική και θαρραλέα καθοδήγηση, να εκμεταλλευτούν στο έπακρο την αυθόρμητη δράση του προλεταριάτου. *Τα κομουνιστικά κόμματα, μόλις μπουν στο εργατικό κίνημα, πρέπει να ενεργούν σαν πρωτοπορία των εργατικών μαζών. Πρέπει να γίνονται η καρδιά, η ψυχή και το κεντρικό νευρικό σύστημα του κινήματος*. Αυτό είναι το μήνυμα που απευθύνει το 3ο Παγκόσμιο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς προς όλα τα κομουνιστικά κόμματα. Η πρωτοπορία *οδηγεί τις μάζες γιατί είναι το πιο γενναίο, το πιο διορατικό και το πιο συνετό τμήμα του μαζικού κινήματος*. Μόνο όταν τα κομουνιστικά κόμματα γίνουν μια τέτοια πρωτοπορία, θα μπορέσουν να συγκροτήσουν το ενιαίο προλεταριακό μέτωπο και να το οδηγήσουν στη νίκη ενάντια στον εχθρό.

Αντιτάξτε τη στρατηγική του προλεταριάτου στη στρατηγική του κεφαλαίου

Προετοιμάστε τον αγώνα. Ο εχθρός είναι ισχυρός γιατί έχει πίσω του αιώνες άσκησης της εξουσίας και συνεπώς έχει συνείδηση της δύναμής του και επιθυμία να τη διατηρήσει. Ο εχθρός είναι ισχυρός γιατί τόσους αιώνες μάθαινε πώς να διαιρεί τις προλεταριακές μάζες και πως να τις καταπιέζει και να τις νικάει. Ο εχθρός ξέρει πως πρέπει να διεξάγει ένα εμφύλιο πόλεμο. Το 3ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς προειδοποιεί όλα τα κομουνιστικά κόμματα ότι ο αγώνας του προλεταριάτου για την εξουσία κινδυνεύει από το γεγονός ότι *οι κυρίαρχες και ιδιοκτήτριες τάξεις διαθέτουν μια μελετημένη στρατηγική, ενώ η εργατική τάξη μόλις τώρα αρχίζει να αναπτύσσει μια στρατηγική*. Τα Γεγονότα του Μάρτη στη Γερμανία έδειξαν πόσο επικίνδυνο είναι για τις γραμμές της εργατικής τάξης να υποχρεώνεται η κομουνιστική πρωτοπορία του προλεταριάτου να πολεμήσει τον εχθρό, πριν μπουν σε κίνηση οι προλεταριακές μάζες. Η Κομουνιστική Διεθνής χαιρέτισε με χαρά το γεγονός ότι εκατοντάδες χιλιάδες εργάτες σ' ολόκληρη τη Γερμανία έτρεξαν να βοηθήσουν τους εργάτες της κεντρικής Γερμανίας, όταν απειλούνταν. Σ' αυτό το πνεύμα αλληλεγγύης και συνεργασίας που επιδεικνύει το προλεταριάτο ενός ολόκληρου έθνους ή και όλου του κόσμου, όταν υπερασπίζεται ένα τμήμα του που κινδυνεύει, βλέπει η Διεθνής το δρόμο που οδηγεί στη νίκη. Η Κομουνιστική Διεθνής χαιρέτισε το ότι το Ενοποιημένο Κομουνιστικό Κόμμα Γερμανίας μπήκε επικεφαλής των εργατικών μαζών που έτρεξαν να υπερασπίσουν τα αδέρφια τους που απειλούνταν. Ταυτόχρονα, όμως, θεωρεί απαραίτητο να τονίσει ξεκάθαρα στους εργάτες όλου του κόσμου: *αν η πρωτοπορία δεν είναι σε θέση να αποφύγει την μάχη και αν αυτή η μάχη είναι δυνατόν να επιταχύνει την κινητοποίηση όλης της εργατικής τάξης, τότε η πρωτοπορία πρέπει να δεχτεί την πρόκληση. Όμως η πρωτοπορία δεν θα πρέπει να ξεχνά ότι εφόσον είναι μόνη και απομονωμένη, δεν θα πρέπει να μπαίνει σε κρίσιμους αγώνες. Αν η απομονωμένη πρωτοπορία δεν έχει άλλη επιλογή από το να αγωνιστεί, πρέπει να προσπαθήσει να αποφύγει την ένοπλη αντιπαράθεση με τον εχθρό, γιατί μόνο οι μάζες μπορούν να διασφαλίσουν τη νίκη του προλεταριάτου ενάντια στους ένοπλους Λευκοφρουρούς*. Αν δεν συμμετέχει στον αγώνα η συντριπτική πλειοψηφία του προ-

λεταριάτου, η πρωτοπορία, σαν άοπλη μειοψηφία που είναι, δεν πρέπει να προχωρήσει και να αντιμετωπίσει τον ένοπλο εχθρό — θα πρέπει να αποφύγει την δοκιμασία δυνάμεων. Οι αγώνες του Μάρτη μας δίδαξαν ένα ακόμα μάθημα — και η Κομουνιστική Διεθνής καλεί τους προλετάριους όλου του κόσμου να το προσέξουν. Για τους αγώνες που πρόκειται να ξεσπάσουν, είναι ζωτικής σημασίας η προετοιμασία των πλατύτερων τμημάτων των εργατικών μαζών, με την όλο και εντονότερη και εκτεταμένη επαναστατική αγκιτάτσια, σε καθημερινή βάση, και με την οργάνωση αγώνων γύρω από συνθήματα που να είναι καθαρά και κατανοητά στις πλατύτερες προλεταριακές μάζες. Στη στρατηγική του εχθρού πρέπει να αντιτάξουμε μια μελετημένη και έξυπνη προλεταριακή στρατηγική. Η γενναιότητα, η αποφασιστικότητα και η θέληση για νίκη που διαθέτει το μέτωπο των μαζών δεν αρκούν.

Ο αγώνας πρέπει να είναι προετοιμασμένος και οργανωμένος με τέτοιο τρόπο που οι πλατύτερες μάζες να τον αντιλαμβάνονται σαν αγώνα για τις δικές τους επείγουσες ανάγκες, και έτσι να συσπειρώνονται στο κίνημα. Όσο πιο επισφαλής γίνεται η θέση του παγκόσμιου κεφαλαίου τόσο περισσότερο θα προσπαθήσουν οι καπιταλιστές να συντρίψουν κάθε πρωτοπορία που χάνει την επαφή της με τις πλατιές μάζες και να κάνουν αδύνατη τη μελλοντική νίκη της Κομουνιστικής Διεθνούς. Αυτός ο κίνδυνος μπορεί να αποτραπεί αν τα κομουνιστικά κόμματα αρχίσουν μια μαζική καμπάνια αγκιτάτσιας, που να φτάνει σε όλα τα τμήματα των εργαζομένων και να τα ξεσηκώνει. Αν χρησιμοποιήσουν ενεργητική οργανωτική δουλειά για να ενισχύσουν την επιρροή του κόμματος μέσα στις πλατιές μάζες. Αν πραγματοποιήσουν μια νηφάλια εκτίμηση του πεδίου της μάχης και αν, τέλος, υιοθετήσουν την τακτική της υποχώρησης όταν οι δυνάμεις του εχθρού είναι ανώτερες και την τακτική της επίθεσης όταν οι εχθρικές δυνάμεις είναι διασκορπισμένες και οι μάζες ενωμένες.

Το 3ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς ξέρει ότι μόνο η εμπειρία από τους αγώνες μπορεί να προσφέρει στην εργατική τάξη τέτοια κομουνιστικά κόμματα που να είναι ικανά και να εξαπολύουν μια αστραπιαία επίθεση εναντίον του εχθρού (τη στιγμή που αυτός είναι σε δύσκολη θέση) και να υποχωρούν όταν βρίσκονται μπροστά σε ανώτερες δυνάμεις. Καθήκον, επομένως, των προλετάριων όλου του κόσμου είναι να μελετήσουν και να χρησιμοποιήσουν όλα τα διδάγματα που με μεγάλες θυσίες μάς διδάσκει η εργατική τάξη στις άλλες χώρες.

Διατηρήστε την αγωνιστική πειθαρχία

Η εργατική τάξη και τα κομουνιστικά κόμματα όλου του κόσμου πρέπει να προετοιμάζονται, όχι για μια περίοδο ειρηνικής αγκιτάτσιας και οργάνωσης, αλλά για τις μεγάλες αντιπαραθέσεις που θα ξεκινήσει η αστική τάξη για να τσακίσει το προλεταριάτο ώστε να το υποχρεώσει να φορτωθεί το βάρος της καπιταλιστικής πολιτικής.

Σ' αυτόν τον αγώνα, τα κομουνιστικά κόμματα πρέπει να αναπτύξουν *τον ανώτερο βαθμό αγωνιστικής πειθαρχίας*. Τα καθοδηγητικά όργανα των κομμάτων πρέπει να μελετήσουν, προσεκτικά και με επιμέλεια, όλα τα διδάγματα των προηγούμενων αγώνων, και να διεξάγουν μια προσεκτική έρευνα του πεδίου της μάχης, αναπτύσσοντας μια στρατηγική που να συνδυάζει τη μεγαλύτερη τόλμη με τη μεγαλύτερη σύνεση. Πρέπει να προετοιμάσουν τα σχέδια και τις τακτικές τους, με τη βοήθεια του συνόλου του κόμματος, λαμβάνοντας υπόψη τους τις κριτικές των συντρόφων. Όλες,

όμως, οι οργανώσεις του κόμματος πρέπει να ακολουθήσουν, χωρίς καθυστέρηση, τη γραμμή που έχει καθορίσει το κόμμα και κάθε λέξη και κάθε βήμα τους πρέπει να υποτάσσονται στους στόχους του. Οι κοινοβουλευτικές ομάδες, ο τύπος και οι οργανώσεις του κόμματος πρέπει χωρίς δισταγμό να εκτελούν τις εντολές των καθοδηγητικών οργάνων του κόμματος.

Ο παγκόσμιος απολογισμός της κομουνιστικής πρωτοπορίας τελείωσε. Έδειξε ότι ο κομουνισμός είναι μια παγκόσμια δύναμη. Έδειξε ότι η Κομουνιστική Διεθνής πρέπει ακόμα να οργανώσει τους μεγάλους στρατούς του προλεταριάτου. Έδειξε ότι οι στρατοί αυτοί θα χρειαστεί να δώσουν μεγάλους αγώνες. Απέδειξε ότι αυτοί οι αγώνες θα είναι νικηφόροι. Έδειξε στο παγκόσμιο προλεταριάτο πώς πρέπει να προετοιμαστεί και να παλέψει για να κερδίσει. Το καθήκον των κομουνιστικών κομμάτων όλου του κόσμου είναι τώρα να στρέψουν την προσοχή όλων των κομουνιστών στις αποφάσεις του Συνεδρίου, δηλαδή στη συλλογική πείρα του παγκόσμιου προλεταριάτου. Αυτό θα εξασφαλίσει ότι όλοι οι κομουνιστές προλετάριοι, άντρες και γυναίκες, θα είναι έτοιμοι να δράσουν στους μελλοντικούς αγώνες σαν ηγέτες εκατοντάδων χιλιάδων προλετάριων που δεν είναι κομουνιστές.

Ζήτω η Κομουνιστική Διεθνής!
Ζήτω η Παγκόσμια Επανάσταση!
Εμπρός στη δουλειά για την προετοιμασία και την οργάνωση της νίκης!

Η Εκτελεστική Επιτροπή της Κομουνιστικής Διεθνούς:

Αγγλία: *Μπελ*
Αυστρία: *Κοριτσόνερ*
Βέλγιο: *Βαν Οβερστράτεν*
Βουλγαρία: *Ποπόφ*
Γαλλία: *Σουβαρίν*
Γερμανία: *Γκέχερτ, Φρέλιχ*
Γιουγκοσλαβία: *Μάρκοβιτς*
Ελβετία: *Άρνολντ*
Η.Π.Α.: *Μπαλντούνι*
Ισπανία: *Μερίνο*
Ιταλία: *Τερατσίνι, Τζενάρι*
Λετονία: *Στούτσκα*
Νορβηγία: *Σέφλο*
Ολλανδία: *Γιάνσον*
Ουγγαρία: *Μπέλα Κουν*
Ουκρανία: *Μούσκι*
Πολωνία: *Βάρσκι*
Ρωσία: *Ζινόβιεφ, Μπουχάριν, Ράντεκ, Λένιν, Τρότσκι*
Σουηδία: *Κίλμπομ, Άρικολντ*
Τσεχοσλοβακία: *Μπούριαν, Κρίμπιτζ*
Φινλανδία: *Σιρόλα*
Εκτελεστική Επιτροπή της Διεθνούς των Κομουνιστικών Νεολαιών: *Μούζενμπεργκ, Λεκάι*

4ο Συνέδριο

Πετρούπολη 5 έως 8 Νοέμβρη
και Μόσχα, 9 έως 5 Δεκέμβρη 1922

ΠΡΟΣ ΟΛΕΣ
ΤΙΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΕΣ ΜΑΖΕΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ!

8 Νοέμβρη 1922

Το 4ο Παγκόσμιο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς, στην πρώτη του συνεδρίαση που γίνεται στην Πετρούπολη, την πόλη απ' όπου ξεκίνησε η επανάσταση του παγκόσμιου προλεταριάτου και όπου γεννήθηκε η σοβιετική κυβέρνηση, στέλνει τους πιο θερμούς χαιρετισμούς και τα θερμότερα συγχαρητήριά του στους εργάτες, στους αγρότες και στους άντρες του Κόκκινου Στρατού της Σοβιετικής Ρωσίας, που γιορτάζουν την πέμπτη επέτειο της μεγάλης επανάστασης του Νοέμβρη.

Σύντροφοι, από εκείνη την ημέρα, πέντε χρόνια πριν, που με την ηρωική σας επίθεση στο φρούριο του παλιού κόσμου ανατρέψατε το καθεστώς των τσιφλικάδων και της τάξης των καπιταλιστών στη χώρα σας, κατακτήσατε και αποσπάσατε από τα χέρια του κεφαλαίου το ένα έκτο του πλανήτη (μέσα σε συνθήκες ενός εξαιρετικά βίαιου εμφυλίου), υπερασπιστήκατε τη γη της σοβιετικής δημοκρατίας (αυτή την κληρονομιά ολόκληρου του παγκόσμιου προλεταριάτου) από τον παγκόσμιο καπιταλισμό και, τώρα, έχετε την ευκαιρία να προχωράτε μέρα με τη μέρα στο δρόμο της ειρηνικής σοσιαλιστικής ανασυγκρότησης.

Δεν ήταν εύκολη η εξασφάλιση αυτής της νίκης. Εκατοντάδες χιλιάδες εργαζόμενοι και αγρότες έδωσαν τη ζωή τους στην υπόθεση του κομουνισμού. Για μια περίοδο πολλών χρόνων, η εργατική τάξη χρειάστηκε να ζήσει σε συνθήκες μεγάλης δυστυχίας και στέρησης. Παρόλα αυτά, αν και μέρα νύχτα άκουγε τα κλάματα των πεινασμένων της παιδιών, η εργατική τάξη δεν χαμήλωσε την κόκκινη σημαία, αλλά καθοδηγούμενη από την αλύγιστη πρωτοπορία της —το Κομουνιστικό Κόμμα Ρωσίας— διένυσε, θαρραλέα και με σταθερό βήμα, το πιο δύσκολο κομμάτι αυτού του δρόμου.

Το 4ο Συνέδριο, γονατίζει μαζί σας μπροστά στους αμέτρητους τάφους των προλετάριων και των ανδρών του Κόκκινου Στρατού που έπεσαν για τον κοινό μας σκοπό στις αχανείς εκτάσεις της Σοβιετικής Ρωσίας και, με τους περισσότερους συμμετέχοντες να έχουν παρακολουθήσει τα προηγούμενα συνέδρια, αναγνωρίζει με μεγάλη χαρά ότι ήδη τη στιγμή της πέμπτης επετείου της επανάστασης του Νοέμβρη και ενώ έχει περάσει μόνο ένας χρόνος ειρηνικής ανασυγκρότησης, η Σοβιετική Ρωσία επουλώνει γοργά τις πληγές που υπέστη στον αγώνα. Η βιομηχανία και η γεωργία της χώρας ενισχύονται ξανά σε αξιοπρόσεκτο βαθμό, οι υλικές συνθήκες της εργατικής τάξης βελτιώνονται, μια νέα γενιά εργατικής νεολαίας, η οποία «κατέχει» επιστημονικές και τεχνικές γνώσεις, μεγαλώνει, οι δυνάμεις των εργατών και των χωρι-

κών του Κόκκινου Στρατού αυξάνονται και ταυτόχρονα η ρωσική εργατική τάξη κρατάει γερά στα χέρια της την εξουσία της διακυβέρνησης.

Το 4ο Συνέδριο συνέρχεται σε σοβιετικά εδάφη, σε μια περίοδο που τα μαύρα σύννεφα της καπιταλιστικής αντίδρασης συγκεντρώνονται πάνω από τους εργάτες του κόσμου. Παντού ο καπιταλισμός αντιστρατεύεται το σύνολο των οικονομικών κατακτήσεων της εργατικής τάξης. Παντού οι μισθοί μειώνονται, το οκτάωρο εγκαταλείπεται και τα δικαιώματα των συνδικάτων περιορίζονται.

Η αντίδραση αυξάνεται και στο πολιτικό πεδίο. Στην Ιταλία, η κυβερνητική εξουσία έχει καταληφθεί από εγκληματικά στοιχεία, τις ληστρικές ομάδες των φασιστών, αυτές τις τελευταίες εφεδρείες της καπιταλιστικής τάξης στον αγώνα της για επιβίωση. Στη Γερμανία, οι δυνάμεις της μοναρχίας οργανώνονται και ετοιμάζονται για επίθεση. Στην Αγγλία, ακόμη και η κυβέρνηση του Λόιντ Τζορτζ θεωρήθηκε πολύ φιλελεύθερη και αντικαταστάθηκε από την κυβέρνηση των Συντηρητικών. Οι ταξικές αντιθέσεις οξύνονται και όλα μαρτυρούν ότι η Ευρώπη εισέρχεται σε μια μπερδεμένη κατάσταση που οδηγεί στην πιο απεγνωσμένη θανάσιμη μάχη ανάμεσα στο προλεταριάτο και το καπιταλιστικό καθεστώς.

Όμως, όσο πιο σκοτεινή γίνεται η νύχτα στην Ευρώπη τόσο πιο πολύ λάμπουν τα αστέρια της δικής σας και δικής μας δικτατορίας του προλεταριάτου στο σοβιετικό βορρά, όπου τη χώρα κυβερνούν το σφυρί και το δρεπάνι κάτω από την προστασία του κόκκινου αστεριού του Κόκκινου Στρατού. Όσο πιο ανυπόφορη γίνεται η κατάσταση των εργατών στις άλλες χώρες, κάτω από τη μπότα του κεφαλαίου που γίνεται όλο και πιο αυθάδης, με τόσο μεγαλύτερη ελπίδα στρέφει η παγκόσμια εργατική τάξη το βλέμμα σε εκείνο το μέρος του κόσμου όπου υπάρχει εδώ και πέντε χρόνια αναλλοίωτη η κυβέρνηση των εργατών με τα ροζιασμένα χέρια. Σύντροφοι! Στο σκληρό σας αγώνα χρειάζεστε τη βοήθεια και την υποστήριξή μας, αλλά ίσως εμείς να χρειαστούμε σε μεγαλύτερο βαθμό τη βοήθεια της πρώτης προλεταριακής κυβέρνησης του κόσμου στην κρίσιμη στιγμή της πάλης μας ενάντια στο κεφάλαιο. Κάντε, λοιπόν, τα πάντα για να διατηρήσετε την κοινή μας κατάκτηση — το δικό σας και δικό μας προλεταριακό μέτωπο, όπου πριν πέντε χρόνια διασπάσατε τα καπιταλιστικά χαρακώματα και κατακτήσατε τα εδάφη τους για την οικοδόμηση των θεμελίων της προλεταριακής μας Πατρίδας. Αυτή η Πατρίδα θα εξαπλωθεί σ' ολόκληρο τον κόσμο, ως το αποτέλεσμα της κοινής μας νίκης!

Ζήτω η μεγάλη Επανάσταση του Νοέμβρη και οι ήρωές της!

Ζήτω η ρωσική εργατική τάξη!

Ζήτω η προλεταριακή Πετρούπολη, η γενέτειρα της Σοβιετικής Κυβέρνησης!

Θάνατος στον Παγκόσμιο Καπιταλισμό και τους κύριους υποστηρικτές του — τους προδότες Σοσιαλδημοκράτες και Ρεφορμιστές!

Ζήτω η Παγκόσμια Προλεταριακή Επανάσταση!

Ζήτω η παγκόσμια Σοσιαλιστική Ομοσπονδιακή Σοβιετική Δημοκρατία!

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΤΡΑΤΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΣΤΟΛΟ ΤΗΣ ΡΩΣΙΚΗΣ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΤΗΣ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

8 Νοέμβρη 1922

Το 4ο Παγκόσμιο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς στέλνει τους πιο θερμούς του χαιρετισμούς και την ειλικρινή ευγνωμοσύνη του στους ηρωικούς μαχητές του Κόκκινου Στρατού και Στόλου. Η σοβιετική Ρωσία είναι το μόνο μέρος στη γη όπου οι αντιπρόσωποι των επαναστατών εργατών του κόσμου μπορούν χωρίς παρεμβάσεις να εργαστούν για την οργάνωση του αγώνα για την απελευθέρωση των εργαζομένων από το ζυγό του καπιταλισμού. Μόνο χάρη στις νίκες του Κόκκινου Στρατού και χάρη στην δυνατή του άμυνα, έχουν τη δυνατότητα οι αντιπρόσωποι της εργατικής τάξης να μαζεύονται για τέταρτη φορά σε ένα Παγκόσμιο Συνέδριο.

Κόκκινοι μαχητές του στρατού και του στόλου! Πρέπει να συνειδητοποιήσετε ότι οι επαναστάτες εργάτες όλων των χωρών μοιράζονται μαζί σας τη χαρά των θριάμβων σας, όπως και με βαθύ πόνο μοιράζονται μαζί σας την πίκρα της ήττας. Σε όλες τις χώρες οι ταξικά συνειδητοποιημένοι εργάτες αντιλαμβάνονται ότι διεξήγατε έναν αγώνα όχι μόνο για τη δική σας ελευθερία, αλλά και για την κοινή υπόθεση των εργατών όλου του κόσμου. Και σε προηγούμενα Συνέδρια σας χαιρετίσαμε ομόφωνα ως τους πολεμιστές της Κομουνιστικής Διεθνούς και τους ήρωες της πάλης για ολόκληρη την ανθρωπότητα.

Σύντροφοι! Στρατιώτες του Κόκκινου Στρατού και Στόλου! Στη διάρκεια των τελευταία δέκα χρόνων του αγώνα, οι επαναστάτες εργάτες του κόσμου υπήρξαν δυστυχώς πολύ αδύναμοι για να σπεύσουν προς βοήθειά σας στην τελική σύγκρουση. Γι' αυτό υπήρξε τόσο δύσκολο για εσάς να διεξάγετε την πάλη σας ενάντια στις ενωμένες δυνάμεις του παγκόσμιου καπιταλισμού. Οι κομουνιστές όλων των χωρών, ωστόσο, δεν έχασαν ούτε μια μέρα αλλά δούλεψαν ακατάπαυστα για να διαπαιδαγωγήσουν και να ενοποιήσουν τις μάζες και να τις προετοιμάσουν για την ανατροπή του καπιταλισμού. Το τωρινό 4ο Συνέδριο θα αφιερώσει, και αυτό, όλο του το χρόνο σ' αυτό το πρωταρχικό καθήκον του παγκόσμιου προλεταριάτου. Αφού σας συγχαρεί για την περίλαμπρη νίκη σας στην Άπω Ανατολή, εσάς τους ηρωικούς πολεμιστές του Κόκκινου Στρατού και Στόλου, το 4ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς σας προειδοποιεί ότι δεν έφτασε ακόμα η ώρα για τον παγκόσμιο αφοπλισμό, για τον τερματισμό των πολέμων. Εφόσον, στις περισσότερες χώρες, την εξουσία την κατέχουν οι καπιταλιστές που χρησιμοποιούν τους στρατούς τους για τους αρπαχτικούς τους σκοπούς (καταδικάζοντας σε θάνατο εκατομμύρια εργαζόμενους στο όνομα του συμφέροντος του κεφαλαίου) ο πόλεμος θα συνεχίζεται και όλα τα έθνη, ανάμε-

σά τους και τα έθνη των Σοβιετικών Δημοκρατιών, θα παραμένουν κάτω από την συνεχή απειλή της φρίκης του πολέμου.

Ήρωες του Κόκκινου Στρατού και Στόλου να είστε σε επιφυλακή. Ο κίνδυνος δεν έχει περάσει ακόμα! Το 4ο Συνέδριο χαιρετίζει με μεγάλη χαρά τις προσπάθειες των Σοβιετικών Δημοκρατιών να ενισχύσουν την δύναμη του Κόκκινου Στόλου και να τον καταστήσουν έτοιμο για την υπεράσπιση της επανάστασης!

Ζήτω ο Κόκκινος Στρατός και Στόλος!

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΤΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ

8 Νοέμβρη 1922

Στους εργαζόμενους άντρες και γυναίκες και στους άντρες του Κόκκινου Στρατού της κόκκινης Πετρούπολης.

Στην σπουδαία αυτή περίσταση της επετείου της Οκτωβριανής Επανάστασης, το 4ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς χαιρετίζει το ηρωικό προλεταριάτο της Κόκκινης Πετρούπολης.

Με τη θαρραλέα δράση τους, τις μέρες του Φλεβάρη με Μάρτη του 1917, οι εργαζόμενοι και οι εργαζόμενες της Πετρούπολης, υποστηριζόμενοι από τους στρατιώτες της φρουράς, γκρέμισαν τον μισητό τσαρισμό από το αιματοβαμμένο του βάθρο και, με τη μορφή των Αντιπροσώπων των Σοβιέτ των Εργατών και των Στρατιωτών, έβαλαν τα θεμέλια της οργάνωσης που προορίζονταν να ολοκληρώσει πολύ σύντομα τον θρίαμβο της επανάστασης και να ανοίξει μια νέα εποχή οικοδόμησης του προλεταριακού κράτους.

Τις αξέχαστες μέρες του Οκτώβρη του 1917, το προλεταριάτο της Πετρούπολης έφτασε σ' ένα σημείο από το οποίο έμελλε να ξεκινήσει μια νέα εποχή στην ανθρώπινη ιστορία.

Ακολουθώντας τα βήματα της αθάνατης Παρισινής Κομμούνας του 1871, οι εργαζόμενοι της Πετρούπολης ανέτρεψαν την εξουσία της μπουρζουαζίας και εγκαθίδρυσαν την δικτατορία του προλεταριάτου, εισάγοντας, έτσι, την εποχή της κοινωνικής επανάστασης όχι μόνο στη Ρωσία αλλά και σε όλο τον κόσμο.

Στον εσωτερικό και εξωτερικό πόλεμο που ξεκίνησε από εκείνη τη στιγμή και κράτησε πολλά χρόνια, το προλεταριάτο της Πετρούπολης παρέμεινε συνεχώς στις επάλξεις, στέλνοντας τα παιδιά του σε όλα τα μέτωπα και συνεισφέροντας με αναρίθμητες θυσίες σε κόπο και σε ζωές.

Το παράδειγμά του τροφοδότησε τις καρδιές των πλατιών εργατικών μαζών της Ρωσίας με ενθουσιασμό και σήμερα, πέντε χρόνια μετά, η ρώσικη εργατική τάξη μπορεί να συγχαρεί τον εαυτό της για την επίτευξη της ολοκληρωτικής νίκης σε όλα τα εξωτερικά και εσωτερικά μέτωπα.

Σήμερα, στη διάρκεια της μετάβασης προς την ειρηνική οικοδόμηση, το ακούραστο προλεταριάτο της Πετρούπολης εξακολουθεί να καταλαμβάνει μια από τις εξέχουσες θέσεις στην ηγεσία των εργαζόμενων. Με τις δικές του προσπάθειές του, η Πετρούπολη γιατρεύει τις πληγές της και για μια ακόμη φορά μετατρέπεται σε ένα προλεταριακό βιομηχανικό κέντρο.

Η αξία της Κόκκινης Πετρούπολης είναι μεγάλη, όχι μόνο στα μάτια της Δημοκρατίας των Εργατών και των Αγροτών, αλλά και στα μάτια ολόκληρου του παγκόσμιου προλεταριάτου. Η σοβιετική Ρωσία έγινε η ραχοκοκαλιά του διεθνούς κινήματος, το προπύργιο και η ελπίδα του.

Το ότι η Ρωσική Επανάσταση αφύπνισε το πνεύμα των εργατών όλων των χωρών, με το να δώσει μια ισχυρή ώθηση στη διεθνή πάλη για την κοινωνική επανάσταση, οφείλεται κατά πολύ στη βοήθεια της Κόκκινης Πετρούπολης. Το παράδειγμα του ανεξάντλητου ηρωισμού της εμπνέει τους εργάτες όλων των χωρών σ' έναν ακούραστο αγώνα για την πλήρη απελευθέρωσή τους και για την εγκαθίδρυση της παγκόσμιας Σοσιαλιστικής Ομοσπονδίας Σοβιετικών Δημοκρατιών.

Αυτός είναι ο λόγος που το παγκόσμιο προλεταριάτο θεωρεί την Κόκκινη Πετρούπολη ως ένα από τα κύρια οχυρά του και οι καρδιές των εργατών όλων των χωρών πάλλονται από αγάπη και συμπάθεια για τις εργατικές μάζες της Βόρειας Κομμούνας.

Αυτός είναι ο λόγος που στη πέμπτη επέτειο της ένδοξης Οκτωβριανής Επανάστασης και την ημέρα της επίσημης έναρξης του 4ου Συνεδρίου της Κομουνιστικής Διεθνούς, οι πρώτες σκέψεις των συνέδρων αυτού του Παγκόσμιου Συνεδρίου των εργατών στρέφονται στην Κόκκινη Πετρούπολη, που μέσα στα φιλόξενα τείχη της τιμούμε αυτή την γιορτή του παγκόσμιου προλεταριάτου.

Αθάνατη δόξα στους ηρωικούς προλετάριους της Κόκκινης Πετρούπολης!

Ζήτω οι εργάτες της Πετρούπολης, οι πρωτοπόροι της κοινωνικής επανάστασης και το πρότυπο του παγκόσμιου προλεταριάτου!

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟΥΣ ΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΟΥΣ ΤΟΥ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΥ

8 Νοεμβρίου 1922

Φυλακισμένοι του καπιταλισμού! Ήρωες του σκοπού της απελευθέρωσης της εργατικής τάξης, πεταχτήκατε στη φυλακή από τις καπιταλιστικές κυβερνήσεις. Οι αντιπρόσωποι του επαναστατικού προλεταριάτου όλων των χωρών που είναι συγκεντρωμένοι στο 4ο Παγκόσμιο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς, σας στέλνουν αδελφικούς χαιρετισμούς!

Σύντροφοι, κάθε χρόνο τα παγκόσμια συνέδρια της εμπροσθοφυλακής του επαναστατικού προλεταριάτου τονίζουν τις κατακτήσεις της εργατικής τάξης, δηλώνουν την πίστη τους στην εργατική τάξη και αποδίδουν φόρο τιμής στα θύματα της πάλης που έπεσαν στα χέρια των εκτελεστών ή κλείστηκαν στη φυλακή. Από τη στιγμή που το ενωμένο μέτωπο του κεφαλαίου ξεκίνησε την επίθεσή του, η σκληρότητά του εκδηλώθηκε με όλη της τη δύναμη.

Για μια ακόμη φορά στον καπιταλιστικό κόσμο όπου το προλεταριάτο δίνει την «τελευταία του μάχη» με τον ταξικό του εχθρό, χύνεται προλεταριακό αίμα και ο ανθός του προλεταριάτου μαραίνεται στη φυλακή. Κύματα Λευκής Τρομοκρατίας εξαπλώνονται στα καπιταλιστικά έθνη.

Στην Ιταλία, οι φασίστες πολεμάνε το προλεταριάτο με σίδερο και φωτιά —καίνε τα γραφεία των συνδικάτων και των εργατικών και πολιτικών οργανώσεων— δεν σταματάνε μπροστά σε τίποτα, καταστρέφουν ακόμα και τα σπίτια των πολεμιστών της ελευθερίας της εργατικής τάξης!

Στη Γαλλία, οι ηρωικοί ναύτες που αρνήθηκαν να πάνε ενάντια στη Ρωσία των Εργατών και των Χωρικών συνεχίζουν να δεινοπαθούν στη φυλακή. Και κατά τη διάρκεια της απεργίας της Χάβρης, οι υπερασπιστές του καπιταλισμού θέρισαν γι' ακόμη μια φορά την αιματηρή τους σοδειά. Το αίμα των εργατών ρέει στους δρόμους του Βερολίνου και οι εργάτες που μάχονται ενάντια στη μοναρχική αντίδραση πετιούνται στις φυλακές. Εκείνοι που έλαβαν μέρος στη σοβιετική Βαυαρία [δες *Άισνερ Κουρτ*], αν και πέρασαν τρία χρόνια από την πτώση της, είναι ακόμα στη φυλακή. Πολλοί από τους συμμετέχοντες στην εξέγερση του Μάρτη είναι ακόμη κλεισμένοι στη φυλακή παρά το γεγονός ότι έχει εξαγγελθεί αμνηστία.

Στην Εσθονία μετά τη δολοφονία του συντρόφου Κίνγκισεπ, οι φυλακές γέμισαν από αντιπροσώπους του προλεταριάτου. Στην Λιθουανία επανήλθε η ποινή του απαγχονισμού. Ο σύντροφος Κλιάβς-Κλιάνιν καταδικάστηκε σε θάνατο ενώ η μοίρα των εκατοντάδων συλληφθέντων εργατών δεν έχει ακόμα αποφασιστεί.

Στη δημοκρατική Πολωνία, οι αγωνιστές του κομουνισμού καταδικάζονται σε κα-

ταναγκαστικά έργα σύμφωνα με τους τσαρικούς νόμους. Ο βουλευτής σύντροφος Ντομπάλ που υποτίθεται ότι προστατεύονταν από την βουλευτική ασυλία, καταδικάστηκε σε καταναγκαστικά έργα και ήδη εκτίει την ποινή του. Εκλογικές επιτροπές έχουν συλληφθεί παράνομα. Πάνω από 500 άνθρωποι κλείστηκαν στη φυλακή επειδή συμμετείχαν σε εκλογικές επιτροπές. Τα σύνορα κηρύχτηκαν σε κατάσταση πολιορκίας και στήθηκαν υπαίθρια στρατοδικεία. Άνθρωποι δολοφονούνται στη Ρουμανία με το πρόσχημα της «προσπάθειας διαφυγής».

Κατά τη διάρκεια της ανάκρισης χρησιμοποιούνται βασανιστήρια που προκαλούν τη διαμαρτυρία ακόμη και της μπουρζουαζίας. Στη Γιουγκοσλαβία οι συλλήψεις και τα βασανιστήρια εξαπλώνονται γοργά και οι εργάτες αντιμετωπίζονται με περιφρόνηση. Στην Ουγγαρία η αιματηρή εξουσία του Χόρθι συνεχίζει τις εκτελέσεις και τα βασανιστήρια. Στην Νότια Αφρική οι απεργοί αντιμετωπίζονται σκληρά. Η δημοκρατική Αμερική, περήφανη για το πνεύμα ελευθερίας της, επιβάλλει σκληρές ποινές ακόμη και σε όσους υπάρχει η υποψία ότι ανήκουν στο Κομουνιστικό Κόμμα ΗΠΑ. Η αμερικάνικη μπουρζουαζία κάνει επιδρομές στα σωματεία, πραγματοποιεί μαζικές συλλήψεις και ξυλοφορτώνει τους απεργούς. Στην Ινδία, την Αίγυπτο και σ' όλες τις αποικίες, η παραμικρή έκφραση δυσαρέσκειας, η παραμικρή προσπάθεια αντίστασης στην ανεξέλεγκτη εκμετάλλευση, συνθλίβεται με στρατιωτικές δυνάμεις. Σύντροφοι! Σε όλες τις αιματηρές τους ενέργειες η Σοσιαλδημοκρατία είναι υπηρέτρια της μπουρζουαζίας. Οι Σοσιαλδημοκράτες με τα ψέματά τους εκτρέπουν την εργατική τάξη από τον αγώνα ενώ προσφέρουν φιλελεύθερες μεταρρυθμίσεις χωρίς επανάσταση. Είναι αυτοί που προδίδουν το προλεταριάτο, που αποπροσανατολίζουν τις μάζες κάθε χώρας και που συγκαλύπτουν τις αποτρόπαιες πράξεις της μπουρζουαζίας εναντίον των εργατών άλλων χωρών.

Σύντροφοι! Εργάτες! Η Κομουνιστική Διεθνής αναπτύχθηκε αντέχοντας τις διώξεις. Κάθε θρίαμβος της Επανάστασης πληρώνεται ακριβά με το αίμα των αγωνιστών. Όσο δυνατότερος ο αγώνας τόσο περισσότερα θύματα θα υπάρξουν. Οι άνθρωποι πεθαίνουν αλλά η ιδέα δεν πεθαίνει ποτέ. Σύντροφοι φυλακισμένοι στις καπιταλιστικές φυλακές, αυτή τη μέρα της μεγάλης μας γιορτής, αυτή τη μεγάλη μέρα της πέμπτης επετείου της Ρώσικης Επανάστασης, μοιραζόμαστε μαζί σας την ισχυρή πεποίθηση ότι η ώρα πλησιάζει. Η ώρα που το επαναστατικό προλεταριάτο θα απελευθερωθεί από τα δεσμά του καπιταλισμού και το βάρος της καπιταλιστικής εκμετάλλευσης, η ώρα που θα σπάσει τις κλειδαριές των φυλακών και με τιμή θα σας επανεντάξει στους κόλπους του ως τους πιο τιμημένους συντρόφους.

Κάτω οι καπιταλιστές εκτελεστές! Ζήτω η πάλη για την ελευθερία της εργατικής τάξης!

Ζήτω ο αγώνας για την ελευθερία των ηρωικών αγωνιστών που σαπίζουν στις καπιταλιστικές φυλακές!

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΧΩΡΙΚΟΥΣ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

8 Νοέμβρη 1922

Αγαπητά αδέρφια, σύντροφοι, εργάτες και αγρότες της Ιταλίας! Την ημέρα της επίσημης έναρξης του 4ου Συνεδρίου της 3ης Διεθνούς, παράλληλα με τον εορτασμό της νίκης της προλεταριακής επανάστασης, η Κομουνιστική Διεθνής σας απευθύνει έκκληση, γνωρίζοντας ότι τα πρόσφατα γεγονότα στη χώρα σας αναδεικνύουν σαν τον κύριο ζήτημα του επαναστατικού αγώνα, την πάλη ενάντια στην αχαλίνωτη κυριαρχία της αντίδρασης που κατακλύζει τη χώρα σας.

Δυο χρόνια πριν, η Κομιντέρν συμβούλευε επίμονα τους ηγέτες του τότε ενωμένου Σοσιαλιστικού Κόμματος Ιταλίας να επιτεθούν. Η Κομιντέρν σας παρότρυνε ένθερμα να καθαρίσετε το κόμμα, να εκμεταλλευτείτε τη δειλία της μπουρζουαζίας και την ανάπτυξη του επαναστατικού αισθήματος των βασανισμένων μαζών —ύστερα από τα βάσανα και τις δοκιμασίες του πολέμου αλλά και την απογοήτευση της ειρήνης— και να καταφέρετε ένα θανάσιμο χτύπημα στο απαρχαιωμένο κοινωνικό καθεστώς.

Αλλά η συμβουλή όλων εκείνων που έτειναν σε ημίμετρα και σύνεση, τελικά κυριάρχησε. Φοβόντουσαν τη δικτατορία του προλεταριάτου. Αναφέρονταν στην βαθιά ριζωμένη και δημοφιλή παράδοση της αστικής δημοκρατίας και της αστικής έννομης τάξης.

Αργότερα, συνέβη αυτό που προέβλεψε η Κομιντέρν. Την ώρα που οι κεντριστές ήταν απασχολημένοι στις διαπραγματεύσεις τους με τη δεξιά πτέρυγα, η μπουρζουαζία ανέκτησε τη δύναμή της, οι δυνάμεις της αντίδρασης πέρασαν στην επίθεση και ο εχθρός που προσωποποιούσε το πιο βίαιο ταξικό μίσος απέναντι σε σας και στις ιδέες σας, καρπώθηκε την εξουσία.

Οι φασίστες έγιναν οι κυρίαρχοι της κατάστασης.

Εγκαθίδρυσαν μια δικτατορία. Καταπάτησαν κάθε μορφή έννομης τάξης —τα ψεύτικα εκείνα αγαθά που λάτρευαν οι αδύναμοι ηγέτες του ιταλικού σοσιαλισμού— και με σίδερο και αίμα κατέστρεψαν τα απομεινάρια των εργατικών οργανώσεων. Μην απελπίζεστε ταξικά μας αδέρφια! Όχι μόνο δεν χάθηκαν όλα αλλά χρησιμοποιώντας καλοζυγισμένες και αποφασιστικές τακτικές, σίγουρα θα επιτευχθεί η νίκη. Οι δυνάμεις του προλεταριάτου στις μεγαλύτερες βιομηχανικές πόλεις —Τορίνο, Μιλάνο, Βενετία και Τεργέστη— παραμένουν ακέραιες και μπορούν εύκολα να προετοιμαστούν για να αποκρούσουν τον εχθρό.

Το Κομουνιστικό Κόμμα Ιταλίας ήταν αρκετά έτοιμο ώστε την κατάλληλη στιγμή να ξεκόψει με τα αμφιταλαντευόμενα στοιχεία τα οποία κάτω από τη μάσκα του

μαξιμαλισμού [δες *Μαξιμαλιστές*] εφάρμοσαν τακτικές αναποφασιστικότητας και συμβιβασμού, φτάνοντας τόσο μακριά, ώστε έναν χρόνο πριν, να συνάψουν μια συμφωνία ειρήνης με τους εγκληματίες φασίστες. Σήμερα το Κομουνιστικό Κόμμα κρατά σταθερά ψηλά την κόκκινη σημαία. Το Κομουνιστικό Κόμμα απηύθυνε μια έκκληση προς όλους τους σοσιαλιστές —που είναι υπέρ της επαναστατικής δράσης και προς όλες τις εργαζόμενες μάζες και τους ταξικά συνειδητοποιημένους αγρότες που φοβούνται την μαύρη αντίδραση που εξαπλώνεται σαν κυκλώνας— να ενώσουν τις δυνάμεις τους κάτω από τη σημαία της επανάστασης!

Πρέπει να γίνει κατανοητό ότι αφενός οι επαναστατικές δυνάμεις στην Ιταλία δεν είναι τόσο αδύναμες όσο τις εμφανίζουν αυτοί που σπέρνουν τον πανικό και αφετέρου, οι φασιστικές δυνάμεις είναι πολύ πιο αδύναμες απ' όσο ισχυρίζονται οι φίλοι και οι οπαδοί τους, γιατί στο στρατόπεδο των ταξικών μας εχθρών υπάρχει έλλειψη ενότητας.

Οι Φασίστες είναι πρώτα απ' όλα ένα εργαλείο στα χέρια των μεγαλοκτηματιών. Η βιομηχανική και εμπορική μπουρζουαζία παρατηρεί με φόβο το εγχείρημα της ανεξέλεγκτης αντίδρασης [δηλαδή των φασιστών] που την αποκαλεί μαύρο μπολσεβικισμό.

Από την άλλη, μαζί με τα πολιτικά ανώριμα στοιχεία όπως οι αντιδραστικοί σπουδαστές, οι απόστρατοι αξιωματικοί και οι κοινοί χούλιγκαν, οι Φασίστες εγκολπώνονται και ορισμένα στοιχεία του αγροτικού προλεταριάτου καθώς και ένα τμήμα των αγροτών. Αυτά τα στοιχεία θα καταλάβουν σύντομα από τι απατηλές υποσχέσεις παρασύρθηκαν στην αντεπαναστατική περιπέτεια — μια περιπέτεια που τους μετατρέπει σ' έναν στρατό των μεγαλοτσιφλικάδων ενάντια στα ίδια τους τα αδέρφια.

Τέλος, ο φασισμός υποστηρίζει μια πολιτική διεθνούς τυχοδιωκτισμού. Στομφώδης, αλλά χωρίς ξεκάθαρο πρόγραμμα και ξεκάθαρα ιδανικά, χωρίς στέρεα και ξεκάθαρη ταξική βάση, ο φασισμός αναγκαστικά θα στρέψει πολύ σύντομα εναντίον του ένα ευρύ κίνημα, ακόμα και τους μικροαστούς των πόλεων και της υπαίθρου.

Σύντροφοι, ολόκληρη η Κομιντέρν βρίσκεται δίπλα σας. Παρακολουθεί στενά το ξετύλιγμα του επίπονου και υπεύθυνου αγώνα σας. Καταδεικνύει στους προλετάριους όλων των χωρών το μάθημα των ιταλικών γεγονότων που αποτελούν το καλύτερο παράδειγμα για το που οδηγούν τα τρομερά λάθη τακτικής του οπορτουνισμού. Και θα είναι πανευτυχής να αναδείξει την τελική ιστορία του κινήματός σας σαν ένα παράδειγμα τού πως μπορούν να διορθωθούν τέτοια λάθη. Η Κομουνιστική Διεθνής είναι έτοιμη να δώσει την μέγιστη δυνατή βοήθεια στον πικρό σας αγώνα.

Ζήτω η ενότητα των ιταλών εργατών στην πάλη ενάντια στις δυνάμεις αντίδρασης!

Ζήτω το κυνηγημένο αλλά γενναίο Κομουνιστικό Κόμμα Ιταλίας!

Ζήτω η παγκόσμια ενότητα στην πάλη ενάντια στον καπιταλισμό!

ΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΚΟΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ

5 Δεκεμβρίου 1922

Ι. Επιβεβαίωση των αποφάσεων του 3ου Συνεδρίου

Το 4ο Συνέδριο διαπιστώνει, πρώτα απ' όλα, ότι οι αποφάσεις του 3ου Παγκόσμιου Συνεδρίου:

1) για την παγκόσμια οικονομική κρίση και τα καθήκοντα της Κομουνιστικής Διεθνούς, και

2) για την τακτική της Κομουνιστικής Διεθνούς, επιβεβαιώθηκαν πλήρως από την πορεία των γεγονότων και την εξέλιξη του εργατικού κινήματος στο χρονικό διάστημα μεταξύ του 3ου και του 4ου Συνεδρίου.

ΙΙ. Η περίοδος της παρακμής του καπιταλισμού

Το 3ο Συνέδριο, αφού ανέλυσε την παγκόσμια οικονομική κατάσταση, μπόρεσε να διαπιστώσει με τη μεγαλύτερη ακρίβεια ότι ο καπιταλισμός, αφού πραγματοποίησε την αποστολή του να αναπτύξει τις παραγωγικές δυνάμεις, ήρθε σε ανυπέρβλητη αντίθεση όχι μόνο με τις ανάγκες της σημερινής ιστορικής εξέλιξης, αλλά και με τους πιο στοιχειώδεις όρους της ανθρώπινης ύπαρξης. Αυτή τη θεμελιώδη αντίθεση την είδαμε ιδιαίτερα στον τελευταίο ιμπεριαλιστικό πόλεμο, ο οποίος και την επιδείνωσε, κλονίζοντας βαθιά το καθεστώς της παραγωγής και της κυκλοφορίας. Ο καπιταλισμός, που έτσι επέζησε του εαυτού του, πέρασε σε μια φάση όπου η ολέθρια ενέργεια των εξαπολυμένων δυνάμεών του καταστρέφει και παραλύει τις δημιουργικές οικονομικές κατακτήσεις που πραγματοποίησε το προλεταριάτο στις συνθήκες τις καπιταλιστικής σκλαβιάς.

Η γενική εικόνα της καταστροφής της καπιταλιστικής οικονομίας δεν μετριάζεται καθόλου από τις αναπόφευκτες διακυμάνσεις του καπιταλιστικού συστήματος που το συνοδεύουν τόσο στην περίοδο της ανόδου του όσο και της παρακμής του. Οι προσπάθειες των αστών και σοσιαλδημοκρατών οικονομολόγων στις διάφορες χώρες να παρουσιάσουν τη βελτίωση που διαπιστώθηκε κατά το δεύτερο εξάμηνο του 1921 στις Ηνωμένες Πολιτείες, σε μικρότερο βαθμό στην Ιαπωνία και την Αγγλία και ως ένα σημείο στη Γαλλία, όπως επίσης και σε άλλες χώρες, σαν ένδειξη αποκατά-

στασης της καπιταλιστικής ισορροπίας, στηρίζονται εν μέρει στη πρόθεση να παρουσιαστούν διαφορετικά τα γεγονότα και εν μέρει στην έλλειψη οξυδέρκειας των λακέδων του κεφαλαίου. Το 3ο Συνέδριο, πριν μάλιστα από τη σημερινή βιομηχανική αναζωογόνηση, είχε ήδη προβλέψει αυτή τη βελτίωση για ένα λίγο πολύ κοντινό μέλλον και την είχε προσδιορίσει από τότε με τη μεγαλύτερη ακρίβεια σαν ένα επιφανειακό κύμα στο πλαίσιο της αυξανόμενης καταστροφής της καπιταλιστικής οικονομίας. Μπορούμε καθαρά να προβλέψουμε από τώρα ότι αν η σημερινή αναζωογόνηση της βιομηχανίας δεν μπορέσει, έστω και σ' ένα μακρινό μέλλον να αποκαταστήσει την καπιταλιστική ισορροπία ή να επουλώσει τις ανοιχτές πληγές που άφησε ο πόλεμος, η επόμενη κυκλική κρίση, που η ενέργειά της θα συμπέσει με την κύρια γραμμή της καπιταλιστικής καταστροφής, θα επιδεινώσει όλες τις εκδηλώσεις αυτής της καταστροφής και επομένως, σε εξαιρετικό βαθμό, και την επαναστατική κατάσταση.

Ως το θάνατό του ο καπιταλισμός θα υπόκειται σ' αυτές τις κυκλικές διακυμάνσεις. Μόνο η κατάληψη της εξουσίας από το προλεταριάτο και η παγκόσμια σοσιαλιστική επανάσταση θα μπορέσουν να σώσουν την ανθρωπότητα απ' αυτήν τη μόνιμη καταστροφή που προκαλεί η συνέχιση της ύπαρξης του σύγχρονου καπιταλισμού.

Αυτό που ζούμε σήμερα είναι η επιθανάτια αγωνία του καπιταλισμού. Η κατάρρευσή του είναι αναπόφευκτη.

III. Η διεθνής πολιτική κατάσταση

Η διεθνής πολιτική κατάσταση καθρεφτίζει επίσης την προοδευτική κατάρρευση του καπιταλισμού.

Το ζήτημα των επανορθώσεων παραμένει πάντοτε άλυτο. Ενώ οι συνδιασκέψεις των κρατών της Αντάντ διαδέχονται η μία την άλλη, η οικονομική καταστροφή της Γερμανίας συνεχίζεται πάντοτε και απειλεί την ύπαρξη του καπιταλισμού σε όλη την Ευρώπη. Η καταστρεπτική επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης της Γερμανίας θα αναγκάσει την Αντάντ να παραιτηθεί από τις επανορθώσεις, κι αυτό θα επιταχύνει την οικονομική και πολιτική κρίση της Γαλλίας ή θα οδηγήσει στη δημιουργία ενός γαλλογερμανικού μπλοκ στην ευρωπαϊκή ήπειρο. Αυτό όμως θα χειροτερέψει την οικονομική κατάσταση της Αγγλίας και τη θέση της στην παγκόσμια αγορά και θα οδηγήσει την Αγγλία σε πολιτική αντίθεση με την ήπειρο.

Στην Μέση Ανατολή, η πολιτική της Αντάντ χρεοκόπησε ολοκληρωτικά. Τη Συνθήκη των Σεβρών την ξέσκισαν οι τουρκικές λόγχες. Ο ελληνοτουρκικός πόλεμος και τα γεγονότα που επακολούθησαν έδειξαν φανερά την αστάθεια της σημερινής πολιτικής ισορροπίας. Φάνηκε καθαρά το φάντασμα ενός νέου παγκόσμιου ιμπεριαλιστικού πολέμου. Η ιμπεριαλιστική Γαλλία, αφού για λόγους συναγωνισμού με την Αγγλία βοήθησε να πραγματοποιηθεί η κοινή επιδίωξη τής Αντάντ στην Μέση Ανατολή, ωθείται πάλι από τα καπιταλιστικά της συμφέροντα στο κοινό μέτωπο του καπιταλισμού εναντίον των λαών της Ανατολής. Μ' αυτόν τον τρόπο, η καπιταλιστική Γαλλία αποδείχνει στους λαούς της Μέσης Ανατολής ότι την άμυνά τους εναντίον της καταπίεσης μόνο στο πλευρό της Σοβιετικής Ρωσίας και με την υποστήριξη του παγκόσμιου προλεταριάτου μπορούν να την οργανώσουν.

Στην Άπω Ανατολή, οι νικήτριες δυνάμεις της Αντάντ προσπάθησαν να αναθεωρήσουν στην Ουάσινγκτον την ειρήνη των Βερσαλλιών, αλλά το μόνο που κατόρθωσαν ήταν να περιορίσουν για μερικά χρόνια μια μόνο κατηγορία εξοπλισμών, συγκεκριμένα το μεγάλο αριθμό των πολεμικών πλοίων. Δεν πέτυχαν να λύσουν το πρόβλημα. Ο αγώνας συνεχίζεται πάντοτε μεταξύ Αμερικής και Ιαπωνίας και διατηρείται έτσι ο εμφύλιος πόλεμος στην Κίνα. Η πλευρά του Ειρηνικού παραμένει και μετά την Ουάσινγκτον όπως και πριν δηλαδή εστία μεγάλων συγκρούσεων.

Το παράδειγμα των εθνικοαπελευθερωτικών κινημάτων στις Ινδίες, την Αίγυπτο, την Ιρλανδία και την Τουρκία, δείχνει ότι οι αποικιακές και μισοαποικιακές χώρες αποτελούν εστίες ενός αναπτυσσόμενου επαναστατικού κινήματος εναντίον των ιμπεριαλιστικών δυνάμεων καθώς και ανεξάντλητα αποθέματα επαναστατικών δυνάμεων οι οποίες, στη σημερινή κατάσταση, στρέφονται αντικειμενικά εναντίον του παγκόσμιου αστικού καθεστώτος στο σύνολό του.

Η συνθήκη των Βερσαλλιών διαλύθηκε από τα ίδια τα γεγονότα. Δεν παραχώρησε όμως τη θέση της σε μια γενική συμφωνία των καπιταλιστικών κρατών, σε μια εξάλειψη του ιμπεριαλισμού, αντίθετα, δημιούργησε καινούριους ανταγωνισμούς, καινούριους εξοπλισμούς. Η ανοικοδόμηση της Ευρώπης είναι αδύνατη όπως έχει η κατάσταση. Η καπιταλιστική Αμερική δεν έχει διάθεση να κάνει καμιά θυσία για να αποκατασταθεί η ευρωπαϊκή καπιταλιστική οικονομία. Η καπιταλιστική Αμερική ζυγιάζεται σαν γύπας πάνω από τον ευρωπαϊκό καπιταλισμό που αγωνιά και τον οποίο θα κληρονομήσει. Η Αμερική θα υποδουλώσει την καπιταλιστική Ευρώπη αν η ευρωπαϊκή εργατική τάξη δεν πάρει την πολιτική εξουσία και δεν καταπιαστεί να καθαρίσει τα ερείπια του παγκόσμιου πολέμου και να αρχίσει να οικοδομεί την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία των Σοβιέτ της Ευρώπης.

Τα τελευταία γεγονότα στην Αυστρία [η Αυστρία σώθηκε από την πλήρη κατάρρευση, πρώτα με την αμερικάνικη βοήθεια για να σωθεί από τον λοιμό και μετά με τα δάνεια ανασυγκρότησης που έρευσαν υπό την εποπτεία της Κοινωνίας των Εθνών] είναι εξαιρετικά χαρακτηριστικά της πολιτικής κατάστασης που επικρατεί στην Ευρώπη. Με εντολή του ιμπεριαλισμού της Αντάντ, που την χαιρετάει με χαρά η αυστριακή μπουρζουαζία, η περίφημη δημοκρατία (που ήταν το καμάρι και η υπερηφάνεια των Χριστιανοσοσιαλιστών και των ηγετών της 2½ Διεθνούς και που γι' αυτήν αυτοί οι κύριοι πρόδιναν συνεχώς τα συμφέροντα του προλεταριάτου) εξαφανίστηκε με μια μονοκονδυλιά στη Γενεύη και αντικαταστάθηκε από την ανοιχτή δικτατορία ενός απλού πληρεξούσιου της Αντάντ. Το ίδιο το αστικό κοινοβούλιο στην πραγματικότητα καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από έναν επιστάτη των τραπεζιτών της Αντάντ. Ύστερα από σύντομη φαινομενική αντίσταση, οι σοσιαλδημοκράτες συνθηκολόγησαν και βοήθησαν να εκτελεστεί αυτή η αισχρή συνθήκη. Έφτασαν μάλιστα ως το σημείο να δηλώσουν ότι είναι έτοιμοι να ξαναμπούν στο συνασπισμό, με τρόπο που μόλις κρύβει τα πράγματα, για να εμποδίσουν το προλεταριάτο να προβάλει αντίσταση.

Αυτά τα γεγονότα στην Αυστρία, καθώς και το τελευταίο φασιστικό πραξικόπημα στην Ιταλία [με τα στρατεύματά του έτοιμα να προχωρήσουν προς την Ρώμη, ο Μουσολίνι σχημάτισε κυβέρνηση στις 26 Οκτώβρη 1922], δείχνουν με εντυπωσιακό τρόπο την αστάθεια όλης της κατάστασης και αποδείχνουν, με το παραπάνω μάλιστα, ότι η δημοκρατία δεν είναι παρά ένα είδωλο, ότι στην πραγματικότητα δεν είναι

τίποτα άλλο παρά μασκαρεμένη δικτατορία της μπουρζουαζίας, την οποία η τελευταία, όταν έρθει η ώρα, την αντικαθιστά με την πιο κτηνώδη ανοιχτή αντίδραση.

Σύγχρονα, η διεθνής πολιτική θέση της Ρωσίας των Σοβιέτ, της μόνης χώρας όπου το προλεταριάτο νίκησε την μπουρζουαζία και διατήρησε την εξουσία του επί πέντε χρόνια παρ' όλες τις επιθέσεις των εχθρών του, ενισχύθηκε σημαντικά.

Στην Γένοβα και στη Χάγη οι καπιταλιστές της Αντάντ προσπάθησαν να εξαναγκάσουν τη Σοβιετική Δημοκρατία της Ρωσίας να απαρνηθεί την εθνικοποίηση της βιομηχανίας και να την φορτώσουν με χρέη που στην πραγματικότητα θα τη μετέτρεπαν σε αποικία της Αντάντ. Το προλεταριακό κράτος της Ρωσίας των Σοβιέτ στάθηκε ωστόσο αρκετά ισχυρό ώστε να αντισταθεί σ' αυτές τις προθέσεις. Μέσα στο χάος του καπιταλιστικού συστήματος που βρίσκεται σε διάλυση, η Ρωσία των Σοβιέτ, από την Μπερεζίνα ως το Βλαδιβοστόκ και από την ακτή του Μουρμάνσκ ως τα βουνά της Αρμενίας, είναι ένας αναπτυσσόμενος παράγοντας δύναμης στην Ευρώπη και στην Μέση και Άπω Ανατολή. Παρ' όλες τις προσπάθειες του καπιταλιστικού κόσμου να πνίξει τη Ρωσία με οικονομικό αποκλεισμό, η χώρα αυτή θα μπορέσει να προχωρήσει στην οικονομική της ανόρθωση. Για να πετύχει αυτόν το σκοπό, θα χρησιμοποιήσει τόσο τις δικές της οικονομικές πηγές όσο και το ανταγωνισμό μεταξύ των καπιταλιστών, που θα τους αναγκάσει να προχωρήσουν σε ξεχωριστές διαπραγματεύσεις με τη Σοβιετική Ρωσία. Το ένα έκτο του κόσμου βρίσκεται στην εξουσία των Σοβιέτ. Η ύπαρξη και μόνο της Σοβιετικής Δημοκρατίας της Ρωσίας ενεργεί πάνω στην αστική κοινωνία σαν ένα στοιχείο της παγκόσμιας επανάστασης. Όσο περισσότερο η Σοβιετική Ρωσία ανορθώνεται και σταθεροποιείται οικονομικά, τόσο περισσότερο αυτός ο βασικός επαναστατικός παράγοντας θα αυξήσει την επίδρασή του στη διεθνή πολιτική.

IV. Η επίθεση του κεφαλαίου

Επειδή το προλεταριάτο σ' όλες τις χώρες, εκτός από τη Ρωσία, δεν επωφελήθηκε από την αδυναμία του καπιταλισμού που την προκάλεσε ο πόλεμος, για να τον πλήξει αποφασιστικά, η μπουρζουαζία κατόρθωσε, χάρη στη βοήθεια των σοσιαλρεφορμιστών, να συντρίψει τους επαναστάτες εργάτες που ήταν έτοιμοι να αγωνιστούν, να σταθεροποιήσει την πολιτική και οικονομική της εξουσία και να προχωρήσει σε μια καινούρια επίθεση εναντίον του προλεταριάτου. Όλες οι προσπάθειες της μπουρζουαζίας να βάλει ξανά σε κίνηση τον μηχανισμό της παραγωγής και να ανορθώσει τη βιομηχανία, ύστερα από τη θύελλα του παγκόσμιου πολέμου, έγιναν σε βάρος του προλεταριάτου. Η γενική και συστηματικά οργανωμένη από το κεφάλαιο επίθεση, εναντίον όλων των κατακτήσεων της εργατικής τάξης, παρέσυρε όλες τις χώρες στη δίνη της. Παντού το αναδιοργανωμένο κεφαλαίο ελαττώνει ανελέητα το πραγματικό μεροκάματο των εργατών, παρατείνει τις ώρες εργασίας, κουτσουρεύει τα λιγοστά δικαιώματα του προλεταριάτου στη βιομηχανία, εξαναγκάζει τους εργάτες στις χώρες με υποτιμημένο νόμισμα, που έχουν καταντήσει ζητιάνοι, να πληρώνουν τα έξοδα της εξαθλίωσης στην οποία οδηγήθηκε η οικονομική ζωή εξαιτίας της υποτίμησης του συναλλάγματος, κ.λπ.

Η επίθεση του κεφαλαίου, που πήρε μέσα στα τελευταία χρόνια γιγάντιες διαστάσεις, αναγκάζει τους εργάτες σ' όλες τις χώρες να κατεβαίνουν σε αγώνες αμυ-

ντικούς. Χιλιάδες και δεκάδες χιλιάδες εργάτες αποδέχτηκαν τον αγώνα στους πιο σημαντικούς κλάδους της παραγωγής. Καινούριες πάντα ομάδες εργατών που προέρχονται από τους πιο σημαντικούς κλάδους της οικονομικής ζωής (σιδηροδρομικοί, μεταλλωρύχοι, μεταλλουργοί, δημόσιοι και δημοτικοί υπάλληλοι) κατεβαίνουν στον αγώνα. Οι περισσότερες απ' αυτές τις απεργίες δεν είχαν ως τώρα καμιά άμεση επιτυχία αλλά αυτός ο αγώνας προκαλεί σε καινούριες και ολοένα σημαντικότερες μάζες εργατών, που άλλοτε ήταν καθυστερημένες, απέραντο μίσος εναντίον των καπιταλιστών και της κρατικής εξουσίας που τους προστατεύει. Αυτός ο αγώνας, που έχει επιβληθεί στο προλεταριάτο, καταστρέφει την πολιτική της συνεργασίας κεφαλαίου και εργασίας, που την υποστηρίζουν οι σοσιαλρεφορμιστές και οι γραφειοκράτες συνδικαλιστές. Δείχνει, επίσης, ακόμα και στα πιο καθυστερημένα στρώματα του προλεταριάτου, την ολοφάνερη σχέση που υπάρχει ανάμεσα στην οικονομία και την πολιτική. Κάθε μεγάλη απεργία καταντάει να γίνει σήμερα μεγάλο πολιτικό γεγονός. Μ' αυτήν την ευκαιρία, έγινε φανερό ότι τα κόμματα της 2ης Διεθνούς και οι συνδικαλιστές ηγέτες του Άμστερνταμ, όχι μόνο δεν προσφέρουν καμιά βοήθεια στις εργατικές μάζες που έχουν καταπιαστεί με σκληρούς αμυντικούς αγώνες, αλλά και τις εγκαταλείπουν και τις προδίνουν με αποτέλεσμα να ωφελούνται απ' αυτή τους τη στάση οι εργοδότες και οι αστικές κυβερνήσεις.

Ένα από τα καθήκοντα των κομουνιστικών κομμάτων είναι να καταγγείλουν και να στιγματίσουν αυτή την αδιάκοπη και απίστευτη προδοσία και να την κάνουν κατανοητή στις μάζες των εργατών που κατεβαίνουν καθημερινά στον αγώνα. Είναι καθήκον των κομουνιστικών κομμάτων σε όλες τις χώρες να επεκτείνουν και να εντείνουν τις πολυάριθμες οικονομικές απεργίες που ξεσπούν παντού και, αν είναι δυνατό, να τις μετατρέψουν σε απεργίες και αγώνες πολιτικούς. Επίσης, φυσικό καθήκον των κομουνιστικών κομμάτων είναι να επωφεληθούν από τους αμυντικούς αγώνες για να ενισχύσουν την επαναστατική συνείδηση και τη μαχητική θέληση των προλεταριακών μαζών με τέτοιο τρόπο ώστε να μπορέσουν αυτές, όταν γίνουν αρκετά ισχυρές, να περάσουν από την άμυνα στην επίθεση.

Εξαιτίας αυτών των αγώνων είναι αναπόφευκτη η συστηματική επιδείνωση των ανταγωνισμών μεταξύ προλεταριάτου και μπουρζουαζίας. Η κατάσταση παραμένει αντικειμενικά επαναστατική και η μικρότερη ευκαιρία μπορεί σήμερα να αποτελέσει αφετηρία μεγάλων επαναστατικών αγώνων.

V. Ο διεθνής φασισμός

Η επιθετική πολιτική της μπουρζουαζίας εναντίον του προλεταριάτου, όπως αυτή εκδηλώνεται με τον πιο ολοφάνερο τρόπο στο διεθνή φασισμό, βρίσκεται σε στενότατη σχέση με την επίθεση του κεφαλαίου στο οικονομικό πεδίο. Επειδή η φτώχεια και η δυστυχία επιταχύνουν την εξέλιξη της συνείδησης των μαζών σε κατεύθυνση επαναστατική —κι αυτό το προτσές αγκαλιάζει και τις μεσαίες τάξεις, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι δημόσιοι υπάλληλοι, με αποτέλεσμα να κλονίζεται η ασφάλεια της μπουρζουαζίας που παύει να έχει στο πρόσωπο της γραφειοκρατίας ένα υποτακτικό όργανο— οι μέθοδοι της νόμιμης επιβολής δεν είναι πια αρκετές για τη μπουρζουαζία. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, η τάξη αυτή έχει καταπιαστεί παντού με το να δημιουργεί Λευκοφρουρούς, με ειδικό προορισμό να καταπολεμούν όλες τις

επαναστατικές προσπάθειες του προλεταριάτου και οι οποίοι, στην πραγματικότητα, χρησιμοποιούνται ολοένα και περισσότερο για την συντριβή των προσπαθειών του προλεταριάτου να καλυτερέψει τη θέση του.

Το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του ιταλικού φασισμού, του «κλασικού» φασισμού, που κατέκτησε για ένα διάστημα όλη τη χώρα, είναι ότι οι φασίστες δεν αποτελούν μόνο μαχητικές οργανώσεις καθαρά αντεπαναστατικές και εξοπλισμένες ως τα δόντια, αλλά ότι, επίσης, προσπαθούν με κοινωνική δημαγωγία να δημιουργήσουν βάση μέσα στις μάζες, στην αγροτική τάξη, στη μικροαστική τάξη και ακόμα και σε ορισμένα τμήματα του προλεταριάτου, χρησιμοποιώντας επιδέξια για τους αντεπαναστατικούς τους σκοπούς τις απογοητεύσεις που δημιουργήθηκαν από τη λεγόμενη δημοκρατία.

Ο κίνδυνος του φασισμού υπάρχει τώρα σε πολλές χώρες: στην Τσεχοσλοβακία, στην Ουγγαρία, σχεδόν σε όλες τις βαλκανικές χώρες, στην Πολωνία, στη Γερμανία (Βαυαρία), στην Αυστρία, στην Αμερική, ακόμα και σε χώρες όπως η Νορβηγία. Με τη μια ή την άλλη μορφή ο φασισμός δεν είναι αδύνατος ακόμα και σε χώρες όπως η Γαλλία και η Αγγλία.

Ένα από τα σημαντικότερα καθήκοντα των κομουνιστικών κομμάτων είναι να οργανώσουν την αντίσταση εναντίον του διεθνούς φασισμού, να τεθούν επικεφαλής όλου του προλεταριάτου στην πάλη εναντίον των φασιστικών συμμοριών και να εφαρμόσουν ενεργητικά, και σ' αυτό επίσης το πεδίο, την τακτική του ενιαίου μετώπου. Οι παράνομες μέθοδοι είναι εδώ απόλυτα απαραίτητες.

Η παραφροσύνη όμως του φασισμού είναι το τελευταίο ατού της μπουρζουαζίας. Η ξεκάθαρη κυριαρχία των Λευκοφρουρών στρέφεται κατά γενικό τρόπο εναντίον των ίδιων των βάσεων της αστικής δημοκρατίας. Οι μεγαλύτερες μάζες του εργαζόμενου λαού πείθονται ολοένα και περισσότερο ότι η κυριαρχία της μπουρζουαζίας δεν είναι πια δυνατή παρά μόνο με την απροκάλυπτη δικτατορία πάνω στο προλεταριάτο.

VI. Η πιθανότητα νέων πασιφιστικών αυταπατών

Αυτό που χαρακτηρίζει τη διεθνή πολιτική κατάσταση σήμερα είναι ο φασισμός, η κατάσταση πολιορκίας και το ανερχόμενο κύμα της λευκής τρομοκρατίας εναντίον του προλεταριάτου. Αυτό όμως δεν αποκλείει την πιθανότητα, σε αρκετά κοντινό μέλλον, στις πιο σημαντικές χώρες η ανοιχτή αστική αντίδραση να αντικατασταθεί από μια περίοδο «δημοκρατικο-πασιφιστική».

Στην Αγγλία (ενίσχυση του Εργατικού Κόμματος στις τελευταίες εκλογές), στη Γαλλία (αναπόφευκτη προσεχής περίοδος του «συνασπισμού της Αριστεράς»), αυτή η «δημοκρατικο-πασιφιστική» μεταβατική φάση είναι πιθανή και μπορεί να αναζωογονήσει τις πασιφιστικές ελπίδες στην αστική και σοσιαλδημοκρατική Γερμανία.

Ανάμεσα στη σημερινή περίοδο της κυριαρχίας της ανοιχτής αστικής αντίδρασης και της ολοκληρωτικής νίκης του επαναστατικού προλεταριάτου πάνω στην μπουρζουαζία, υπάρχουν διάφοροι σταθμοί, και είναι πιθανά διάφορα πρόσκαιρα επεισόδια. Η Κομουνιστική Διεθνής και τα τμήματά της οφείλουν να αντιμετωπίσουν κι αυτά τα ενδεχόμενα. Πρέπει να ξέρουν να υπερασπίζουν τις επαναστατικές θέσεις σε όλες τις καταστάσεις.

VII. Η κατάσταση στο εργατικό κίνημα

Ενώ η εργατική τάξη, λόγω της επίθεσης του κεφαλαίου, βρίσκεται στην ανάγκη να περάσει στην άμυνα, πραγματοποιείται η προσέγγιση και τελικά η συγχώνευση των κομμάτων του Κέντρου (Ανεξάρτητοι) με τους ξεκάθαρους σοσιαλιστές προδότες (σοσιαλδημοκράτες). Την εποχή της επαναστατικής ορμής, ακόμα και οι κεντριστές, κάτω από την πίεση του πνεύματος που κυριαρχούσε στις μάζες, τάχθηκαν υπέρ της δικτατορίας του προλεταριάτου και αναζήτησαν το δρόμο που οδηγεί στην 3η Διεθνή. Όταν επικρατεί το καθοδικό κύμα της επανάστασης, που άλλωστε είναι και προσωρινό, αυτοί οι κεντριστές περνούν ξανά στο στρατόπεδο της σοσιαλδημοκρατίας, από το οποίο ουσιαστικά δεν είχαν ποτέ αποσπαστεί. Ενώ τις εποχές της επαναστατικής πάλης των μαζών, κρατούσαν στάση συνεχώς δισταχτική και κυμαινόμενη, αρνούνται να συμμετάσχουν σήμερα στους αμυντικούς αγώνες και ξαναγυρίζουν στο στρατόπεδο της 2ης Διεθνούς που ήταν πάντοτε, συνειδητά ή όχι, αντεπαναστατικό. Τα κεντριστικά κόμματα και η 2½ Διεθνής βρίσκονται σε πορεία αποσύνθεσης. Το καλύτερο μέρος των επαναστατών εργατών που βρισκόταν πρόσκαιρα στο στρατόπεδο του κεντρισμού, θα περάσει με τον καιρό στην Κομουνιστική Διεθνή. Εδώ κι εκεί, αυτή η διαδικασία έχει ήδη αρχίσει (Ιταλία). Η συντριπτική πλειοψηφία των κεντριστών ηγετών που συνδέονται σήμερα με τους Νόσκε, Μουσολίνι, κ.α. θα γίνουν, αντίθετα, πατενταρισμένοι αντεπαναστάτες.

Αντικειμενικά, η ένωση των κομμάτων της 2ης και της 2½ Διεθνούς μπορεί να αποβεί και χρήσιμη για το επαναστατικό εργατικό κίνημα. Ο μύθος ενός επαναστατικού κόμματος έξω από το κομουνιστικό στρατόπεδο θα πάψει πια να υπάρχει. Μέσα στην εργατική τάξη, μόνο δύο ομάδες θα αγωνίζονται από δω και μπρος για την κατάκτηση της πλειοψηφίας: η 2η Διεθνής, που αντιπροσωπεύει την επίδραση της μπουρζουαζίας στους κόλπους του προλεταριάτου, και η 3η Διεθνής, που έχει υψώσει τη σημαία της σοσιαλιστικής επανάστασης και της δικτατορίας του προλεταριάτου.

VIII. Η διαίρεση μέσα στα συνδικάτα

Η συγχώνευση της 2ης και της 2½ Διεθνούς αναμφισβήτητα έχει σκοπό να δημιουργήσει «ατμόσφαιρα ευνοϊκή» για μια συστηματική καμπάνια εναντίον των κομουνιστών. Η μεθοδική διάσπαση των συνδικάτων από τους ηγέτες της Διεθνούς του Άμστερνταμ, αποτελεί μέρος αυτής της καμπάνιας. Οι άνθρωποι του Άμστερνταμ υποχωρούν μπροστά σε κάθε αγώνα εναντίον της επίθεσης του κεφαλαίου και προτιμούν να συνεχίζουν την πολιτική της συνεργασίας με τους εργοδότες. Για να μην ενοχλούνται από τους κομουνιστές σ' αυτή τους τη συμμαχία με τους εργοδότες, επιδιώκουν να αποτρέψουν ολοκληρωτικά και συστηματικά κάθε επίδραση των κομουνιστών μέσα στα συνδικάτα. Επειδή όμως οι κομουνιστές έχουν ωστόσο καταχτήσει την πλειοψηφία μέσα στα συνδικάτα, ή πλησιάζουν να την καταχτήσουν, οι άνθρωποι του Άμστερνταμ δεν διστάζουν να προχωρήσουν σε μαζικούς αποκλεισμούς ακόμα και στη διάσπαση των συνδικάτων. Τίποτα δεν εξασθενίζει περισσότερο τις δυνάμεις της προλεταριακής αντίστασης εναντίον της επίθεσης του κεφαλαίου όσο η διάσπαση των συνδικάτων. Οι ρεφορμιστές ηγέτες των συνδικάτων το ξέρουν

καλά αυτό. Επειδή όμως βλέπουν ότι χάνουν το έδαφος κάτω από τα πόδια τους και ότι η χρεοκοπία τους είναι αναπόφευκτη και θα έρθει σύντομα, βιάζονται να διαιρέσουν τα συνδικάτα, αυτά τα αναντικατάστατα όργανα της προλεταριακής πάλης των τάξεων, για να πάρουν οι κομουνιστές μόνο τα συντρίμμια και τα ερείπια των παλιών συνδικαλιστικών οργανώσεων. Από τον Αύγουστο 1914, η εργατική τάξη δεν γνώρισε χειρότερη προδοσία [ως γνωστόν, τον Αύγουστο του 1914, τα κόμματα της 2ης Διεθνούς εγκατέλειψαν την προηγούμενη μαχητική τους αντιπολίτευση απέναντι στον πόλεμο και μπήκαν στον πατριωτικό χορό].

IX. Η κατάκτηση της πλειοψηφίας

Σε τέτοιες συνθήκες η βασική υπόδειξη του 3ου Παγκόσμιου Συνεδρίου: «Να κατακτηθεί στην πλειοψηφία της η εργατική τάξη από την κομουνιστική επιρροή και να οδηγηθεί στον αγώνα το αποφασιστικό τμήμα αυτής της τάξης», διατηρεί όλη του την αξία.

Η αντίληψη σύμφωνα με την οποία, στη σημερινή ασταθή ισορροπία της αστικής κοινωνίας, μπορεί ξαφνικά να ξεσπάσει η σοβαρότερη κρίση εξαιτίας μιας μεγάλης απεργίας, μιας αποικιακής εξέγερσης, ενός νέου πολέμου, ή ακόμα μιας κοινοβουλευτικής κρίσης, διατηρεί όλη της την αξία σήμερα, περισσότερο μάλιστα κι από την εποχή του 3ου Συνεδρίου. Γι' αυτό ακριβώς και ο «υποκειμενικός» παράγοντας, δηλαδή ο βαθμός συνείδησης, θέλησης, μαχητικής διάθεσης και οργάνωσης της εργατικής τάξης και της πρωτοπορίας της αποκτάει τεράστια σημασία.

Η πλειοψηφία της εργατικής τάξης της Αμερικής και της Ευρώπης πρέπει να κερδηθεί. Αυτό ήταν και είναι το ουσιαστικό καθήκον της Κομουνιστικής Διεθνούς.

Στις αποικιακές και μισοαποικιακές χώρες, η Κομουνιστική Διεθνής έχει δύο καθήκοντα: 1) να δημιουργήσει ένα πυρήνα κομουνιστικού κόμματος που να υποστηρίζει τα γενικά συμφέροντα του προλεταριάτου και 2) να υποστηρίζει με όλες της τις δυνάμεις το εθνικοεπαναστατικό κίνημα εναντίον του ιμπεριαλισμού, να γίνει πρωτοπορία αυτού του κινήματος και να τονίσει και να ενισχύσει το κοινωνικό κίνημα στους κόλπους του εθνικού κινήματος.

X. Η τακτική του ενιαίου μετώπου

Από τα παραπάνω πηγάζει η ανάγκη της τακτικής του ενιαίου μετώπου. Το σύνθημα του 3ου Συνεδρίου *«Προς τις μάζες!»* έχει σήμερα περισσότερη από κάθε άλλη φορά σπουδαιότητα. Στις περισσότερες χώρες μόλις τώρα αρχίζει ο αγώνας για τη δημιουργία του ενιαίου εργατικού μετώπου αλλά και μόλις τώρα αρχίζουμε να ξεπερνούμε τις δυσκολίες τής τακτικής του ενιαίου μετώπου. Σαν κύριο παράδειγμα μπορεί να θεωρηθεί η Γαλλία, όπου η πορεία των γεγονότων έπεισε για την ανάγκη της τακτικής του ενιαίου μετώπου ακόμα και εκείνους που απέκρουαν αρχικά αυτήν την τακτική. Η Κομουνιστική Διεθνής ζητάει όλα τα κομουνιστικά κόμματα και οι ομάδες να εφαρμόζουν αυστηρά την τακτική του ενιαίου μετώπου γιατί μονάχα αυτή οδηγεί τους κομουνιστές στον πιο σίγουρο δρόμο για να κατακτήσουν την πλειονότητα των εργαζομένων.

Οι ρεφορμιστές είναι εκείνοι που χρειάζονται τώρα τη διαίρεση, ενώ οι κομουνι-

στές θέλουν να ενώσουν όλες τις δυνάμεις της εργατικής τάξης ενάντια στον καπιταλισμό.

Η τακτική του ενιαίου μετώπου σημαίνει ότι η κομουνιστική πρωτοπορία πρέπει να μπαίνει επικεφαλής στους καθημερινούς αγώνες των μεγάλων μαζών για τις απόλυτα απαραίτητες και ζωτικές διεκδικήσεις τους. Μέσα στους αγώνες αυτούς οι κομουνιστές μπορεί να έρχονται σε διαπραγματεύσεις ακόμα και με τους προδότες αρχηγούς των σοσιαλδημοκρατών και με τους ανθρώπους του Άμστερνταμ. Οι προσπάθειες της 2ης Διεθνούς να παρουσιάσει την τακτική του ενιαίου μετώπου σαν μια τακτική που προετοιμάζει τη συγχώνευση όλων των «εργατικών» κομμάτων, πρέπει βέβαια να αποκρουστούν κατηγορηματικά. Οι προσπάθειες της 2ης Διεθνούς να απορροφήσει, με το πρόσχημα του ενιαίου μετώπου, «ακροαριστερές» εργατικές οργανώσεις (συγχώνευση του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος και του Ανεξάρτητου Σοσιαλιστικού Κόμματος στη Γερμανία το 1922) στην πραγματικότητα δεν είναι τίποτε άλλο από το μέσο με το οποίο οι σοσιαλδημοκράτες αρχηγοί προσπαθούν να προσκολλήσουν στην μπουργζουαζία νέα τμήματα εργατικών μαζών.

Η ύπαρξη αυτόνομων κομουνιστικών κομμάτων, μαζί με την απόλυτα ελεύθερη δράση τους απέναντι στον καπιταλισμό και την αντεπαναστατική σοσιαλδημοκρατία, είναι το μεγαλύτερο ιστορικό επίτευγμα του προλεταριάτου, που με κανένα τρόπο δεν πρέπει να το εγκαταλείψουν οι κομουνιστές. Μόνο τα κομουνιστικά κόμματα αγωνίζονται για τα *συνολικά* συμφέροντα του προλεταριάτου.

Επίσης η τακτική του ενιαίου μετώπου δεν σημαίνει καθόλου μια *«εκλογική σύμπραξη»* με τους κορυφαίους παράγοντες που στοχεύουν σε τούτους ή σε κείνους τους εκλογικούς σκοπούς. Η τακτική του ενιαίου μετώπου στοχεύει να εξυπηρετήσει τον κοινό αγώνα των κομουνιστών και των άλλων εργατών που ακολουθούν άλλα κόμματα ή ομάδες ή που είναι ακομμάτιστοι, για την υπεράσπιση των στοιχειωδών ζωτικών συμφερόντων της εργατικής τάξης ενάντια στην μπουργζουαζία. Κάθε αγώνας και για τις πιο μικρές καθημερινές διεκδικήσεις αποτελεί πηγή επαναστατικών διδαγμάτων, γιατί με την εμπειρία που αποκτούν στους αγώνες οι εργάτες θα πεισθούν για την αναπόδραστη ανάγκη της επανάστασης και για τη μεγάλη σημασία του κομουνισμού.

Ένα άλλο πολύ σπουδαίο καθήκον, όταν εφαρμόζουμε την τακτική του ενιαίου μετώπου, είναι να επιδιώκουμε όχι μόνο αποτελέσματα στη ζύμωση αλλά και στην οργάνωση. Πρέπει να επωφελούμαστε από κάθε ευκαιρία για να δημιουργούμε μέσα στις εργατικές μάζες πυρήνες αυτοοργάνωσης (εργατικά συμβούλια, επιτροπές εργατικού ελέγχου από εργάτες όλων των κομμάτων ή και ακομμάτιστους, εκτελεστικές επιτροπές κ.τ.λ.).

Το σημαντικότερο στην τακτική του ενιαίου μετώπου ήταν, και εξακολουθεί να είναι, η δραστική και συγχρόνως η οργανωτική συσπείρωση των εργατικών μαζών. Το πρακτικό αποτέλεσμα της τακτικής του ενιαίου μετώπου πηγάζει από τα «κάτω», μέσα από τα σπλάχνα αυτών των εργατικών μαζών. Σ' ορισμένες περιπτώσεις, οι κομουνιστές θα χρειαστεί να συνεργαστούν και με τους κορυφαίους εκπροσώπους των αντίπαλων εργατικών κομμάτων όμως, για την εξέλιξη της πορείας αυτών των διαπραγματεύσεων, οι μάζες πρέπει να έχουν διαρκώς πλήρεις και ακριβείς πληροφορίες. Στη διάρκεια των διαπραγματεύσεων με τους εκπροσώπους αυτούς, με κανέναν τρόπο δεν πρέπει να περιορίζεται η αυτόνομη δράση των κομουνιστικών

κομμάτων.

Αυτονόητο είναι ότι η τακτική του ενιαίου μετώπου πρέπει να εφαρμόζεται στις διάφορες χώρες με διαφορετική μορφή, ανάλογα με τις συγκεκριμένες συνθήκες. Όμως, όσον καιρό, στις σημαντικότερες καπιταλιστικές χώρες, οι αντικειμενικοί όροι είναι ώριμοι για τη σοσιαλιστική επανάσταση και όπου τα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα (καθοδηγούμενα από τους αντεπαναστάτες ηγέτες) συνειδητά πραγματοποιούν τη διάσπαση της εργατικής τάξης, εκεί η τακτική του ενιαίου μετώπου θα δημιουργήσει μια νέα εποχή.

XI. Η εργατική κυβέρνηση

Η εργατική κυβέρνηση: (ενδεχόμενα και η εργατοαγροτική κυβέρνηση) πρέπει παντού να μας χρησιμεύσει σαν *γενικό προπαγανδιστικό σύνθημα*. Αλλά σαν άμεσο πολιτικό σύνθημα, η εργατική κυβέρνηση αποκτάει σημασία στις χώρες όπου η κατάσταση της αστικής κοινωνίας είναι ιδιαίτερα πολύ λίγο ασφαλής, και όπου ο συσχετισμός των δυνάμεων μεταξύ των εργατικών κομμάτων και της μπουρζουαζίας θέτει στην ημερήσια διάταξη τη λύση της εργατικής κυβέρνησης σαν πολιτική ανάγκη.

Σ' αυτές τις χώρες το σύνθημα της «εργατικής κυβέρνησης» αποτελεί αναπόφευκτη συνέπεια όλης της τακτικής του ενιαίου μετώπου.

Τα κόμματα της 2ης Διεθνούς σ' αυτές τις χώρες προσπαθούν να «σώσουν» την κατάσταση υποστηρίζοντας και πραγματοποιώντας τη συμμαχία των αστών με τους σοσιαλδημοκράτες. Οι πιο πρόσφατες προσπάθειες που έγιναν από ορισμένα κόμματα της 2ης Διεθνούς (π.χ. στη Γερμανία), που αρνήθηκαν την ανοιχτή συμμετοχή τους σε μια τέτοια κοινή κυβέρνηση, για να πραγματοποιήσουν σύγχρονα το συνασπισμό τους με τους αστούς με μασκαρεμένη μορφή, είναι απλώς μια μανούβρα που αποβλέπει να καθησυχάσει τις μάζες οι οποίες διαμαρτύρονται εναντίον τέτοιων συνασπισμών, και μια ραφιναρισμένη εξαπάτηση των εργατικών μαζών. Στη φανερή ή μασκαρεμένη συμμαχία της αστικής τάξης με την σοσιαλδημοκρατία, οι κομουνιστές αντιτάσσουν το ενιαίο μέτωπο όλων των εργατών και τον πολιτικό και οικονομικό συνασπισμό όλων των εργατικών κομμάτων εναντίον της μπουρζουαζίας για την οριστική ανατροπή της. Στον κοινό αγώνα όλων των εργατικών κομμάτων εναντίον της μπουρζουαζίας, όλος ο κρατικός μηχανισμός πρέπει να περάσει στα χέρια της εργατικής κυβέρνησης και οι θέσεις της εργατικής κυβέρνησης να ενισχυθούν.

Το πιο στοιχειώδες πρόγραμμα μιας εργατικής κυβέρνησης πρέπει να είναι ο εξοπλισμός του προλεταριάτου, ο αφοπλισμός των αντεπαναστατικών αστικών οργανώσεων, η εφαρμογή του ελέγχου στην παραγωγή, η επιβολή του κύριου βάρους των φόρων στους πλούσιους και το τσάκισμα της αντίστασης της αντεπαναστατικής μπουρζουαζίας.

Μια τέτοια κυβέρνηση είναι δυνατή μόνο αν βγει μέσα από την πάλη των ίδιων των μαζών, αν στηριχτεί πάνω σε εργατικά όργανα κατάλληλα για αγώνα και δημιουργημένα από τα πιο πλατιά στρώματα των καταπιεσμένων εργατικών μαζών. Μια εργατική κυβέρνηση που προκύπτει από ένα κοινοβουλευτικό συνδυασμό, μπορεί επίσης να δώσει την ευκαιρία να αναζωογονηθεί το επαναστατικό εργατικό κίνημα. Είναι όμως αυτονόητο ότι η δημιουργία μιας πραγματικά εργατικής κυβέρνησης και η διατήρηση μιας κυβέρνησης που κάνει επαναστατική πολιτική θα οδηγήσουν ανα-

γκαστικά στον πιο λυσσασμένο αγώνα και ίσως, και σε εμφύλιο πόλεμο εναντίον της μπουρζουαζίας. Επομένως, το σύνθημα της εργατικής κυβέρνησης μπορεί να εξαπολύσει επαναστατικούς αγώνες.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι κομουνιστές πρέπει να δηλώσουν ότι είναι διατεθειμένοι να σχηματίσουν κυβέρνηση με μη κομουνιστικά εργατικά κόμματα και οργανώσεις. Αυτό όμως μπορούν να το κάνουν μόνο αν υπάρχουν εγγυήσεις ότι αυτές οι εργατικές κυβερνήσεις θα κάνουν πραγματικά αγώνα εναντίον της μπουρζουαζίας, με την έννοια που μιλήσαμε παραπάνω. Σε μια τέτοια περίπτωση, οι κανονικοί όροι της συμμετοχής των κομουνιστών σε μια τέτοια κυβέρνηση είναι οι ακόλουθοι:

1) Η συμμετοχή στην εργατική κυβέρνηση μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο με την έγκριση της Κομουνιστικής Διεθνούς.

2) Οι κομουνιστές που θα αποτελέσουν μέλη της εργατικής κυβέρνησης θα ελέγχονται με τον πιο αυστηρό τρόπο από το κόμμα τους.

3) Τα κομουνιστικά μέλη της εργατικής κυβέρνησης παραμένουν σε στενή επαφή με τις επαναστατικές οργανώσεις των μαζών.

4) Το κομουνιστικό κόμμα διατηρεί απόλυτα τη φυσιογνωμία του και την πλήρη ανεξαρτησία της ζύμωσης και της προπαγάνδας του.

Παρά τα μεγάλα του πλεονεκτήματα, το σύνθημα της εργατικής κυβέρνησης έχει επίσης και κινδύνους, όπως και κάθε ενιαιομετωπική τακτική. Για να προφυλαχτούν απ' αυτούς τους κινδύνους, τα κομουνιστικά κόμματα δεν πρέπει ποτέ να ξεχνάνε ότι αν κάθε αστική κυβέρνηση είναι σύγχρονα και κυβέρνηση καπιταλιστική, δεν είναι αλήθεια ότι και κάθε εργατική κυβέρνηση είναι κυβέρνηση πραγματικά προλεταριακή, δηλαδή ένα επαναστατικό όργανο της προλεταριακής εξουσίας.

Η Κομουνιστική Διεθνής οφείλει να έχει υπόψη της τις ακόλουθες ενδεχόμενες περιπτώσεις:

1) Φιλελεύθερη εργατική κυβέρνηση. Υπάρχει ήδη τέτοια κυβέρνηση στην Αυστραλία και είναι εξίσου πιθανή στο αρκετά κοντινό μέλλον και στην Αγγλία.

2) Σοσιαλδημοκρατική εργατική κυβέρνηση (Γερμανία).

3) Εργατοαγροτική κυβέρνηση. Αυτό το ενδεχόμενο μπορούμε να το προβλέψουμε για τα Βαλκάνια, την Τσεχοσλοβακία, κ.λπ.

4) Εργατική κυβέρνηση με συμμετοχή των κομουνιστών.

5) Πραγματική προλεταριακή εργατική κυβέρνηση που, στην καθαρότερη μορφή της, μόνο ένα Κομουνιστικό Κόμμα μπορεί να την ενσαρκώσει.

Οι δύο πρώτοι τύποι εργατικής κυβέρνησης δεν είναι επαναστατικές εργατικές κυβερνήσεις, αλλά κυβερνήσεις καμουφλαρισμένης συμμαχίας μεταξύ της μπουρζουαζίας και των αντεπαναστατών εργατικών ηγετών. Αυτές οι «εργατικές κυβερνήσεις» είναι ανεκτές από την εξασθενημένη μπουρζουαζία σε κρίσιμες γι' αυτήν περιόδους και σκοπό έχουν να εξαπατήσουν το προλεταριάτο για τον πραγματικό ταξικό χαρακτήρα του κράτους, ή ακόμα, και να αποτρέψουν την επαναστατική επίθεση του προλεταριάτου με τη βοήθεια των διεφθαρμένων εργατικών ηγετών, για να κερδηθεί χρόνος και να ξεπεραστεί η κρίση. Οι κομουνιστές δεν πρέπει να συμμετέχουν σε παρόμοιες κυβερνήσεις. Αντίθετα πρέπει να αποκαλύπτουν χωρίς οίκτο τον πραγματικό χαρακτήρα αυτών των ψεύτικων εργατικών κυβερνήσεων μπροστά στις μάζες. Στην περίοδο της παρακμής του καπιταλισμού, όπου το κύριο καθήκον μας είναι να κερδίσουμε στην υπόθεση της επανάστασης την πλειοψηφία του προλε-

ταριάτου, οι κυβερνήσεις αυτές αντικειμενικά μπορούν να συμβάλουν στην επιτάχυνση της διαδικασίας αποσύνθεσης του αστικού καθεστώτος.

Οι κομουνιστές είναι επίσης έτοιμοι να βαδίσουν μαζί με τους σοσιαλδημοκράτες, χριστιανούς, ακομμάτιστους, συνδικαλιστές κ.λπ. εργάτες, που δεν έχουν ακόμα αναγνωρίσει την ανάγκη της δικτατορίας του προλεταριάτου. Οι κομουνιστές είναι ακόμα διατεθειμένοι, κάτω από ορισμένες συνθήκες και με ορισμένες εγγυήσεις, να υποστηρίξουν μια μη κομουνιστική εργατική κυβέρνηση. Όμως, είναι υποχρεωμένοι οπωσδήποτε να εξηγούν στην εργατική τάξη ότι η απελευθέρωσή της μπορεί να εξασφαλιστεί μόνο με τη δικτατορία του προλεταριάτου.

Οι άλλοι δύο τύποι εργατικής κυβέρνησης, στις οποίες μπορούν να συμμετάσχουν οι κομουνιστές, δεν είναι ακόμα δικτατορία του προλεταριάτου, ούτε αποτελούν ακόμα μια αναγκαία μεταβατική μορφή προς τη δικτατορία, μπορούν όμως να αποτελέσουν μια αφετηρία για την κατάκτηση αυτής της δικτατορίας. Μόνο μια εργατική κυβέρνηση συγκροτημένη από κομουνιστές μπορεί να πραγματοποιήσει την πλήρη δικτατορία του προλεταριάτου.

XII.Το κίνημα των εργοστασιακών συμβουλίων

Κανένα κομουνιστικό κόμμα δεν μπορεί να θεωρηθεί αληθινό κομουνιστικό κόμμα μαζών, σοβαρό και σταθερό, αν δεν έχει γερούς κομουνιστικούς πυρήνες στις επιχειρήσεις, στα εργοστάσια, στα ορυχεία, στους σιδηροδρόμους κ.λπ. Όπως έχουν σήμερα τα πράγματα, ένα κίνημα δεν μπορεί να θεωρηθεί σαν συστηματικά οργανωμένο μέσα στις προλεταριακές μάζες, αν δεν έχει κατορθώσει η εργατική τάξη και οι οργανώσεις της να δημιουργήσουν εργοστασιακές επιτροπές που να αποτελούν την ραχοκοκαλιά αυτού του κινήματος. Ο αγώνας εναντίον της επίθεσης του κεφαλαίου και για τον έλεγχο της παραγωγής δεν έχει καμιά ελπίδα να πετύχει αν οι κομουνιστές δεν διαθέτουν σταθερά στηρίγματα σε όλες τις επιχειρήσεις και αν το προλεταριάτο δεν ξέρει να δημιουργεί στις επιχειρήσεις τα προλεταριακά του όργανα μάχης (εργοστασιακές επιτροπές, εργατικά συμβούλια).

Το Συνέδριο πιστεύει ότι ένα από τα βασικά καθήκοντα όλων των κομουνιστικών κομμάτων είναι να ριζώσουν μέσα στις βιομηχανίες, πολύ περισσότερο απ' ότι το έχουν κάνει μέχρι τώρα, και να υποστηρίξουν το κίνημα των εργοστασιακών συμβουλίων ή να πάρουν την πρωτοβουλία για τη δημιουργία αυτού του κινήματος.

XIII. Η Κομουνιστική Διεθνής παγκόσμιο κόμμα

Η Κομουνιστική Διεθνής πρέπει ολοένα και περισσότερα να οργανώνεται σε παγκόσμιο κομουνιστικό κόμμα, κόμμα που να έχει αναλάβει την ηγεσία του αγώνα σε όλες τις χώρες.

XIV. Η διεθνής πειθαρχία

Για να εφαρμοστεί διεθνώς και στις διάφορες χώρες η τακτική του ενιαίου μετώπου, χρειάζεται περισσότερο από κάθε άλλη φορά η πιο αυστηρή πειθαρχία και στην Κομουνιστική Διεθνή και στα διάφορα τμήματά της.

Το 4ο Συνέδριο απαιτεί κατηγορηματικά, απ' όλα τα τμήματά του και απ' όλα τα μέλη του, την πιο αυστηρή πειθαρχία στην εφαρμογή της τακτικής, που δεν μπορεί να είναι γόνιμη παρά μόνο αν εφαρμοστεί σε όλες τις χώρες, όχι μόνο στα λόγια αλλά επίσης και στην πράξη.

Η αποδοχή των 21 όρων επιβάλλει την εφαρμογή όλων των σχετικών με την τακτική αποφάσεων των Παγκόσμιων Συνεδρίων και της Εκτελεστικής Επιτροπής σαν οργάνου της Κομουνιστικής Διεθνούς στο διάστημα μεταξύ των διαφόρων Παγκόσμιων Συνεδρίων.

Το Συνέδριο αναθέτει στην Εκτελεστική να καθορίσει και να επιβλέπει με τον πιο αυστηρό τρόπο την εφαρμογή από μέρους όλων των κομμάτων των αποφάσεων για τα ζητήματα της τακτικής. Μόνο η επαναστατική τακτική, προσδιορισμένη με ακρίβεια από την Κομουνιστική Διεθνή, θα εξασφαλίσει την ταχύτερη δυνατή νίκη της διεθνούς προλεταριακής επανάστασης.

Το Συνέδριο αποφασίζει να προσθέσει σαν συμπλήρωμα αυτής της απόφασης το κείμενο των θέσεων που υιοθέτησε η Εκτελεστική Επιτροπή, το Δεκέμβρη του 1921, σχετικά με το ενιαίο μέτωπο, επειδή οι θέσεις αυτές αποτελούν μια σωστή και λεπτομερειακή εξήγηση της τακτικής του ενιαίου μετώπου. [Πρόκειται για τις θέσεις που ακολουθούν]

ΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΜΕΤΩΠΟ

(Συμπλήρωμα στις «Θέσεις για την τακτική της Κομουνιστικής Διεθνούς»):

1. Το διεθνές κίνημα περνάει σήμερα μια μεταβατική περίοδο που θέτει μπροστά στην Κομουνιστική Διεθνή και τα τμήματά της σημαντικά προβλήματα τακτικής.

Αυτή η περίοδος χαρακτηρίζεται κυρίως από τα ακόλουθα γεγονότα:

Η παγκόσμια οικονομική κρίση επιδεινώνεται. Η ανεργία μεγαλώνει. Σε όλες σχεδόν τις χώρες, το διεθνές κεφάλαιο έχει εξαπολύσει συστηματική επίθεση εναντίον της εργατικής τάξης με ολοφάνερο σκοπό να ελαττωθούν τα μεροκάματα και να εξευτελιστούν οι συνθήκες ζωής των εργαζομένων. Η χρεοκοπία της συνθήκης των Βερσαλλιών γίνεται ολοένα και περισσότερο έκδηλη για τις εργαζόμενες μάζες. Είναι φανερό ότι αν το διεθνές προλεταριάτο δεν κατορθώσει να ανατρέψει το αστικό καθεστώς, ένας ή και περισσότεροι ιμπεριαλιστικοί πόλεμοι δεν θα αργήσουν να ξεσπάσουν. Αυτό το έδειξε καθαρά η Συνδιάσκεψη της Ουάσινγκτον.

2. Οι ρεφορμιστικές αυταπάτες που, λόγω διαφόρων περιστατικών, είχαν ξαναγίνει πιστευτές από τις μάζες, παραχωρούν τη θέση τους, μπροστά στη σκληρή πραγματικότητα, σ' ένα πνεύμα πολύ διαφορετικό. Οι δημοκρατικές και μεταρρυθμιστικές αυταπάτες που μετά τον ιμπεριαλιστικό πόλεμο είχαν κερδίσει έδαφος σε μια κατηγορία προνομιούχων εργαζομένων, καθώς και ανάμεσα στους πιο πολιτικά καθυστερημένους εργάτες, διαλύονται πριν ακόμα προφτάσουν να ανθίσουν. Τα αποτελέσματα των εργασιών της Συνδιάσκεψης της Ουάσινγκτον θα τους δώσουν τη χαριστική βολή. Αν πριν από έξι μήνες μπορούσε κανείς να μιλάει κάπως δικαιολογημένα για κάποια εξέλιξη προς τα δεξιά των εργατικών μαζών της Ευρώπης και της Αμερικής, δεν μπορεί σήμερα να αρνηθεί την αρχή ενός νέου προσανατολισμού προς τα αριστερά.

3. Από την άλλη μεριά, η καπιταλιστική επίθεση προκάλεσε μέσα στις εργατικές μάζες μια αυθόρμητη τάση για ενότητα που τίποτα δεν μπορεί να την περιορίσει και η οποία συμβαδίζει με την ανάπτυξη της εμπιστοσύνης που τρέφει το προλεταριάτο στους κομουνιστές.

Μόνο τώρα εργατικά περιβάλλοντα ολοένα και πιο σημαντικά αρχίζουν να εκτιμούν την παλικαριά της κομουνιστικής πρωτοπορίας που κατέβηκε στον αγώνα για να υπερασπίσει τα προλεταριακά συμφέροντα σε μια εποχή που οι μεγάλες μάζες έμεναν ακόμα αδιάφορες, και μάλιστα και εχθρικές, απέναντι στον κομουνισμό. Οι εργάτες καταλαβαίνουν ολοένα και περισσότερο ότι οι κομουνιστές έχουν πραγματικά υπερασπίσει, συχνά με τις μεγαλύτερες θυσίες και στις πιο δύσκολες περιστάσεις, τα οικονομικά και πολιτικά συμφέροντα των εργαζομένων. Και πάλι, ο σεβα-

σμός και η εμπιστοσύνη στρέφονται προς την πρωτοπορία που την αποτελούν οι κομουνιστές. Οι πιο καθυστερημένοι εργαζόμενοι, αναγνωρίζοντας τελικά πόσο μάταιες είναι οι ρεφορμιστικές ελπίδες, πείθονται τώρα ότι απέναντι στην καπιταλιστική διαρπαγή, μόνη σωτηρία είναι ο αγώνας.

4. Τα κομουνιστικά κόμματα μπορούν και οφείλουν τώρα να δρέψουν τους καρπούς των αγώνων που υποστήριξαν την προηγούμενη περίοδο μέσα στις πιο δύσκολες συνθήκες και μέσα στην αδιαφορία των μαζών. Οι εργαζόμενοι, παρακινούμενοι από μια ολοένα και μεγαλύτερη εμπιστοσύνη προς τα πιο αλύγιστα και τα πιο μαχητικά στοιχεία της τάξης —τους κομουνιστές— δείχνουν περισσότερο από ποτέ την ακατανίκητη επιθυμία για ενότητα. Τα λιγότερο πεπειραμένα στρώματα της εργατικής τάξης, που τώρα ζούνε ζωή ενεργητική, ονειρεύονται την ένωση όλων των εργατικών κομμάτων, αν όχι όλων των προλεταριακών οργανώσεων. Ελπίζουν να αυξήσουν έτσι την ικανότητά τους ν' αντισταθούν στην καπιταλιστική πίεση. Οι εργάτες που ως τα σήμερα είχαν σχεδόν αδιαφορήσει για τους πολιτικούς αγώνες, θέλουν από δω και μπρος να επαληθεύσουν, με την προσωπική τους πείρα, την αξία του πολιτικού προγράμματος του ρεφορμισμού. Εργάτες που έχουν προσχωρήσει στα παλιά σοσιαλδημοκρατικά κόμματα και αποτελούν σημαντικό τμήμα του προλεταριάτου δεν δέχονται πια τις συκοφαντικές καμπάνιες των σοσιαλδημοκρατών και των κεντριστών εναντίον της κομουνιστικής πρωτοπορίας και μάλιστα, ακόμη περισσότερο, αρχίζουν να ζητάνε μια συμφωνία μαζί της. Ωστόσο δεν είναι ακόμα εντελώς απαλλαγμένοι από τις ρεφορμιστικές αντιλήψεις, και πολλοί είναι εκείνοι που υποστηρίζουν τις Σοσιαλιστικές Διεθνείς καθώς και τη Διεθνή του Άμστερνταμ. Δεν χωρά αμφιβολία ότι οι πόθοι τους δεν είναι πάντοτε ξεκαθαρισμένοι. Το βέβαιο πάντως είναι ότι τείνουν επιτακτικά στη δημιουργία ενός ενιαίου προλεταριακού μετώπου, στο σχηματισμό ενός ισχυρού μπλοκ, από τα κόμματα της 2ης Διεθνούς και τα συνδικάτα του Άμστερνταμ έως και τους κομουνιστές, που πάνω του να συντρίβεται η εργοδοτική επίθεση. Μ' αυτήν την έννοια, οι πόθοι αυτοί αποτελούν καθαρή πρόοδο. Η πίστη στο ρεφορμισμό έχει σχεδόν ατονήσει. Στη σημερινή κατάσταση του εργατικού κινήματος, κάθε σοβαρή δράση, ακόμα κι αν ξεκινάει από μερικές διεκδικήσεις, θα οδηγήσει μοιραία τις μάζες να θέσουν τα βασικά ζητήματα της επανάστασης. Η κομουνιστική πρωτοπορία έχει μόνο να κερδίσει από την πείρα των καινούριων εργατικών στρωμάτων, τα οποία θα πεισθούν μόνα τους πόσο μάταιες είναι οι ρεφορμιστικές αυταπάτες και τα αξιοθρήνητα αποτελέσματα της συμφιλιωτικής πολιτικής.

5. Όταν άρχισε η συνειδητή και οργανωμένη διαμαρτυρία των εργαζομένων εναντίον της προδοσίας των ηγετών της 2ης Διεθνούς, οι ηγέτες αυτοί είχαν στα χέρια τους το σύνολο του μηχανισμού των εργατικών οργανώσεων. Επικαλούνταν την εργατική ενότητα και πειθαρχία για να φιμώσουν τους επαναστάτες προλετάριους και να τσακίσουν κάθε αντίδραση που θα τους εμπόδιζε να θέσουν στην υπηρεσία των ιμπεριαλιστών το σύνολο των προλεταριακών δυνάμεων. Η επαναστατική αριστερά αναγκάστηκε έτσι να αποκτήσει με κάθε τρόπο την ελευθερία της στην προπαγάνδα ώστε να κάνει γνωστό στις εργαζόμενες μάζες πόσο άτιμα πρόδωσαν και εξακολουθούν ακόμα να προδίνουν αυτοί οι ηγέτες, τα κόμματα και τα συνδικάτα τα δημιουργημένα από τις ίδιες τις μάζες.

6. Τα κομουνιστικά κόμματα, αφού εξασφάλισαν πλήρη ελευθερία προπαγάν-

δας, προσπαθούν σήμερα σε όλες τις χώρες να πραγματοποιήσουν μια όσο το δυνατόν πιο πλήρη ενότητα στο πεδίο δράσης των μαζών. Οι άνθρωποι του Άμστερνταμ, καθώς κι εκείνοι της 2ης Διεθνούς, παινεύουν κι εγκωμιάζουν την ενότητα αλλά όλες οι πράξεις τους αποτελούν άρνηση των λόγων τους. Οι ρεφορμιστές, που επιδιώκουν με κάθε τρόπο το συμβιβασμό, που κατάπνιξαν μέσα στις οργανώσεις τις διαμαρτυρίες, τις κριτικές και τους επαναστατικούς πόθους, προσπαθούν τώρα να βγουν από το αδιέξοδό τους σπέρνοντας την αποδιοργάνωση και τη διαίρεση των εργατών και σαμποτάροντας τον αγώνα τους. Η αποκάλυψη στη σημερινή στιγμή της υποτροπής της προδοσίας τους αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα καθήκοντα των κομουνιστικών κομμάτων.

7. Η μεγάλη εσωτερική εξέλιξη που πραγματοποιήθηκε μέσα στην εργατική τάξη της Ευρώπης και της Αμερικής εξαιτίας της νέας οικονομικής κατάστασης του προλεταριάτου, αναγκάζει κι αυτούς ακόμα τους ηγέτες και τους διπλωμάτες των Σοσιαλιστικών Διεθνών και της Διεθνούς του Άμστερνταμ να θέσουν στην πρώτη γραμμή το πρόβλημα της εργατικής ενότητας. Ενώ, για τους εργάτες που τώρα μόλις άρχισαν να αποκτούν συνειδητή πολιτική ζωή και είναι ακόμα άπειροι, το σύνθημα του ενιαίου μετώπου αποτελεί ειλικρινή έκφραση της επιθυμίας να αντιτάξουν στην εργοδοτική επίθεση όλες τις δυνάμεις της εργατικής τάξης, αυτό το σύνθημα για τους ρεφορμιστές ηγέτες δεν είναι παρά μια καινούρια προσπάθεια να εξαπατήσουν τους εργάτες και να τους ξαναφέρουν στο δρόμο της συνεργασίας των τάξεων. Ο επικείμενος κίνδυνος ενός νέου ιμπεριαλιστικού πολέμου, ο εξοπλισμός, οι νέες μυστικές συνθήκες των ιμπεριαλιστικών δυνάμεων, όχι μόνο δεν θα κάνουν τους ηγέτες της 2ης και της 2½ Διεθνούς καθώς και της Διεθνούς του Άμστερνταμ, να χτυπήσουν τον κώδωνα του κινδύνου και να βοηθήσουν πραγματικά στη διεθνή ένωση της εργατικής τάξης, αλλά οπωσδήποτε θα δημιουργήσουν στις γραμμές τους τις ίδιες διχόνοιες που χωρίζουν τη διεθνή μπουργζουαζία. Αυτό είναι κάτι αναπόφευκτο γιατί η αλληλεγγύη των ρεφορμιστών «σοσιαλιστών» με τις εθνικές μπουρζουαζίες «τους» αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο του ρεφορμισμού.

Αυτές είναι οι γενικές συνθήκες στις οποίες η Κομουνιστική Διεθνής και τα τμήματά της καθόρισαν τη στάση τους απέναντι στο σύνθημα της ενότητας του εργατικού μετώπου.

8. Ύστερα από προσεκτική στάθμιση των πραγμάτων, η Εκτελεστική της Κομουνιστικής Διεθνούς κρίνει ότι το σύνθημα του 3ου Συνεδρίου της Κομουνιστικής Διεθνούς: *Προς τις μάζες!*, καθώς και τα γενικά συμφέροντα του κομουνιστικού κινήματος, απαιτούν η Κομουνιστική Διεθνής και τα τμήματά της να υποστηρίξουν το σύνθημα της ενότητας του προλεταριακού μετώπου και να αναλάβουν την πρωτοβουλία της πραγματοποίησής του. Η τακτική των κομουνιστικών κομμάτων θα λαβαίνει υπόψη της τις ιδιαίτερες συνθήκες κάθε χώρας.

9. Στη Γερμανία, το Κομουνιστικό Κόμμα, στην τελευταία συνεδρίαση του Εθνικού Συμβουλίου του, τάχθηκε υπέρ της ενότητας του προλεταριακού μετώπου και αναγνώρισε ότι είναι δυνατό να υποστηριχτεί μια «ενωτική εργατική κυβέρνηση» που θα ήταν διατεθειμένη να καταπολεμήσει σοβαρά την καπιταλιστική εξουσία. Η Εκτελεστική της Κομουνιστικής Διεθνούς εγκρίνει χωρίς επιφύλαξη αυτή την απόφαση, έχοντας την πεποίθηση ότι το Κομουνιστικό Κόμμα Γερμανίας θα μπορέσει, διατηρώντας την πολιτική ανεξαρτησία του, να εισχωρήσει στα πιο πλατιά προλεταριακά

στρώματα και να ενισχύσει εκεί την κομουνιστική επιρροή. Στη Γερμανία, περισσότερο από παντού αλλού, οι μεγάλες μάζες καταλαβαίνουν ολοένα και πιο πολύ ότι η κομουνιστική τους πρωτοπορία είχε δίκιο να μη θέλει να καταθέσει τα όπλα στις πιο δύσκολες στιγμές και να καταγγείλει πόσο άχρηστα ήταν τα ρεφορμιστικά γιατροσόφια σε μια κατάσταση όπου μόνο η προλεταριακή επανάσταση θα μπορούσε να δώσει λύση. Συνεχίζοντας αυτό το δρόμο, το γερμανικό κόμμα δεν θ' αργήσει να πάρει με το μέρος του όλα τα (αναρχικο)συνδικαλιστικά στοιχεία που έμειναν ως τώρα έξω από τον αγώνα των μαζών.

10. Στη Γαλλία, το Κομουνιστικό Κόμμα συγκεντρώνει την πλειοψηφία των πολιτικά οργανωμένων εργατών. Επομένως, το πρόβλημα του ενιαίου μετώπου παίρνει εκεί χαραχτήρα κάπως διαφορετικό απ' ό,τι σ' άλλες χώρες. Όμως και στη Γαλλία επίσης, πρέπει όλη η ευθύνη της διάσπασης τού εργατικού μετώπου να πέσει στους αντιπάλους μας. Η επαναστατική πτέρυγα του γαλλικού συνδικαλισμού δικαιολογημένα καταπολεμά το σχίσμα στα συνδικάτα και υποστηρίζει την ενότητα της εργατικής τάξης στον οικονομικό αγώνα. Αλλά αυτός ο αγώνας δεν σταματάει στο κατώφλι του εργοστασίου. Η ενότητα δεν είναι λιγότερο απαραίτητη ενάντια στο κύμα της αντίδρασης, την ιμπεριαλιστική πολιτική κ.λπ. Η πολιτική των ρεφορμιστών και των κεντριστών, αφού προκάλεσε το σχίσμα στο κόμμα, απειλεί τώρα την ενότητα του συνδικαλιστικού κινήματος, κι αυτό αποδείχνει, ότι όπως ο Ζαν Λονγκέ, έτσι και ο Ζουό υπηρετεί στην πραγματικότητα την υπόθεση της μπουρζουαζίας. Το σύνθημα της πολιτικής και οικονομικής ενότητας του προλεταριακού μετώπου εναντίον της μπουρζουαζίας είναι το καλύτερο μέσο για να αποτύχουν οι μανούβρες των σχισματικών.

Όποιες κι αν είναι οι προδοσίες της ρεφορμιστικής Γενικής Συνομοσπονδίας Εργασίας που τη διευθύνουν οι Ζουό, Μερχάιμ και Σία, οι κομουνιστές, και μαζί μ' αυτούς όλα τα επαναστατικά στοιχεία της γαλλικής εργατικής τάξης, θα αναγκαστούν να προτείνουν στους ρεφορμιστές, πριν από κάθε γενική απεργία, πριν από κάθε επαναστατική εκδήλωση, πριν από κάθε δράση των μαζών, να συμμετάσχουν κι αυτοί, και όταν οι ρεφορμιστές τούς το αρνηθούν, να τους αποκαλύψουν στην εργατική τάξη. Έτσι η κατάκτηση των μη πολιτικοποιημένων εργατικών μαζών θα γίνει για μας ευκολότερη. Είναι αυτονόητο ότι αυτή η μέθοδος δεν συνεπάγεται καθόλου τον περιορισμό της ανεξαρτησίας του Κομουνιστικού Κόμματος Γαλλίας ούτε και το υποχρεώνει, π.χ. να υποστηρίξει το Συνασπισμό της Αριστεράς σε εκλογική περίοδο, ή να δείξει υπερβολική επιείκεια απέναντι στους αναποφάσιστους «κομουνιστές» που δεν παύουν να πενθούν και να λυπούνται για το σχίσμα με τους σοσιαλπατριώτες.

11. Στην Αγγλία, το ρεφορμιστικό Εργατικό Κόμμα αρνήθηκε να δεχτεί στους κόλπους του το Κομουνιστικό Κόμμα όπως ακριβώς δέχτηκε τις άλλες εργατικές οργανώσεις. Αλλά, κάτω από την πίεση των εργατικών μαζών, που για τους πόθους τους μιλήσαμε παραπάνω, οι εργατικές οργανώσεις του Λονδίνου ψήφισαν πρόσφατα την είσοδο του Κομουνιστικού Κόμματος στο Εργατικό Κόμμα.

Απ' αυτή την άποψη, η Αγγλία αποτελεί, όπως είναι φανερό, εξαίρεση. Λόγω ειδικών συνθηκών, το Εργατικό Κόμμα αποτελεί στην Αγγλία ένα είδος ομοσπονδίας που αγκαλιάζει όλες τις εργατικές οργανώσεις της χώρας. Είναι λοιπόν τώρα καθήκον των κομουνιστών να απαιτήσουν, με μια ενεργητική καμπάνια, να γίνουν δεχτοί

στο Εργατικό Κόμμα. Η τελευταία προδοσία των ηγετών των τρέιντ-γιούνιονς στην απεργία των ανθρακωρύχων, η επίθεση των καπιταλιστών εναντίον των μεροκάματων κ.λπ., προκαλούν σημαντικό αναβρασμό στις γραμμές του αγγλικού προλεταριάτου. Οι κομουνιστές πρέπει να προσπαθήσουν με κάθε τρόπο να εισχωρήσουν στα κατάβαθα των εργαζόμενων μαζών με το σύνθημα της ενότητας του προλεταριακού μετώπου εναντίον της μπουρζουαζίας.

12. Στην Ιταλία, το νεαρό Κομουνιστικό Κόμμα, που κρατούσε ως τώρα μια στάση από τις πιο αδιάλλακτες απέναντι στο ρεφορμιστικό Σοσιαλιστικό Κόμμα και τους σοσιαλπροδότες ηγέτες της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργασίας —που η από μέρους της προδοσία της προλεταριακής επανάστασης έχει τώρα οριστικά ολοκληρωθεί— αναλαμβάνει τώρα μπροστά στην εργοδοτική επίθεση μια ενεργητική ζύμωση υπέρ της ενότητας του προλεταριακού μετώπου. Η Εκτελεστική επιδοκιμάζει απόλυτα την τακτική των ιταλών κομουνιστών και τονίζει την ανάγκη να αναπτυχθεί αυτή ακόμα περισσότερο. Η Εκτελεστική έχει πεισθεί ότι το Κομουνιστικό Κόμμα Ιταλίας, αν δείξει αρκετή διορατικότητα, θα γίνει πρότυπο μαρξιστικής μαχητικότητας για την Κομουνιστική Διεθνή και ότι, καταγγέλλοντας χωρίς έλεος τους δισταγμούς και τις προδοσίες των ρεφορμιστών και των κεντριστών, θα μπορέσει να διεξαγάγει μια ολοένα και εντονότερη καμπάνια μέσα στις εργατικές μάζες για την ενότητα του προλεταριακού μετώπου εναντίον της μπουρζουαζίας.

Είναι αυτονόητο ότι το ιταλικό Κόμμα δεν πρέπει τίποτα να παραμελήσει στην προσπάθειά του να κερδίσει στην άποψη της κοινής δράσης τα επαναστατικά στοιχεία του αναρχισμού και του συνδικαλισμού.

13. Στην Τσεχοσλοβακία, όπου το Κόμμα συγκεντρώνει την πλειοψηφία των πολιτικά οργανωμένων εργατών, τα καθήκοντα των κομουνιστών είναι, από ορισμένες απόψεις, ανάλογα με τα καθήκοντα των γάλλων κομουνιστών. Το τσεχοσλοβάκικο Κόμμα, σταθεροποιώντας την ανεξαρτησία του και κόβοντας τους τελευταίους δεσμούς που το συνδέουν με τους κεντριστές, πρέπει να μπορέσει να εκλαϊκεύσει το σύνθημα της ενότητας του προλεταριακού μετώπου εναντίον της μπουρζουαζίας και να αποκαλύψει τον αληθινό ρόλο των σοσιαλδημοκρατών και κεντριστών που είναι πράκτορες του κεφαλαίου. Οι τσεχοσλοβάκοι κομουνιστές πρέπει επίσης να εντείνουν τη δράση τους στα συνδικάτα, που σ' ένα μεγάλο μέρος τους έχουν μείνει στα χέρια των «κίτρινων» ηγετών.

14. Στη Σουηδία, το αποτέλεσμα των τελευταίων κοινοβουλευτικών εκλογών επιτρέπει σ' ένα αριθμητικά αδύνατο Κομουνιστικό Κόμμα να παίζει σημαντικό ρόλο. Ο Μπράντιγκ, ένας από τους πιο διακεκριμένους ηγέτες της 2ης Διεθνούς και σύγχρονα πρόεδρος του υπουργικού συμβουλίου της σουηδικής μπουρζουαζίας, βρίσκεται σε τέτοια κατάσταση που η στάση της κομουνιστικής κοινοβουλευτικής φράξιας να μην τού είναι αδιάφορη για τη δημιουργία μιας κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας. Η Εκτελεστική έχει τη γνώμη ότι η κομουνιστική φράξια δεν μπορεί να αρνηθεί, κάτω από ορισμένους όρους, να δώσει την υποστήριξή της στη μενσεβίκικη κυβέρνηση του Μπράντιγκ, όπως άλλωστε δικαιολογημένα έκαναν οι γερμανοί κομουνιστές για ορισμένες τοπικές κυβερνήσεις (Θουριγγία). Αυτό όμως καθόλου δεν σημαίνει ότι οι σουηδοί κομουνιστές πρέπει να εγκαταλείψουν, έστω και ελάχιστα, την ανεξαρτησία τους ή να πάψουν να καταγγέλλουν τον πραγματικό χαραχτήρα της μενσεβίκικης κυβέρνησης.

Αντίθετα, όσο περισσότερη εξουσία θα έχουν οι μενσεβίκοι, τόσο περισσότερο θα προδώσουν την εργατική τάξη και τόσο περισσότερο θα πρέπει να προσπαθήσουν οι κομουνιστές να τους αποκαλύψουν μπροστά στις εργατικές μάζες.

15. Στις Ηνωμένες Πολιτείες, η ένωση όλων των στοιχείων της αριστεράς του εργατικού συνδικαλιστικού και πολιτικού κινήματος αρχίζει να πραγματοποιείται. Οι αμερικάνοι κομουνιστές έχουν έτσι την ευκαιρία να μπούνε μέσα στις μεγάλες εργατικές μάζες και να γίνουν το κέντρο αποκρυστάλλωσης αυτής της ένωσης των αριστερών. Συγκροτώντας ομάδες παντού όπου υπάρχουν κομουνιστές, πρέπει να ξέρουν να πάρουν στα χέρια τους την ηγεσία της συγκέντρωσης των επαναστατικών στοιχείων και να διαδώσουν με ενεργητικότητα την ιδέα του ενιαίου μετώπου (για την υπεράσπιση π.χ. των συμφερόντων των ανέργων). Η κύρια κατηγορία τους εναντίον των οργανώσεων του Κόμπερς θα είναι ότι οι οργανώσεις αυτές αρνούνται επίμονα να συγκροτήσουν ένα ενιαίο προλεταριακό μέτωπο για να υπερασπίσουν τους ανέργους. Ωστόσο, το κύριο καθήκον του κόμματος θα είναι να κατορθώσει να πάρει με το μέρος του τα καλύτερα στοιχεία των Βιομηχανικών Εργατών του Κόσμου (I.W.W.).

16. Στην Ελβετία, το κόμμα μας έχει ήδη σημειώσει ορισμένες επιτυχίες στο δρόμο που δείξαμε. Η κομουνιστική προπαγάνδα για το ενιαίο μέτωπο ανάγκασε τη συνδικαλιστική γραφειοκρατία να συγκαλέσει προσεχώς ένα έκτακτο συνέδριο στο οποίο οι σύντροφοί μας θα αποκαλύψουν τα ψέματα του ρεφορμισμού και θα αναπτύξουν τη μεγαλύτερη δραστηριότητα για την επαναστατική ενότητα του προλεταριάτου.

17. Σε μια σειρά άλλες χώρες, το ζήτημα παρουσιάζεται, ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες, με μορφή λίγο πολύ διαφορετική. Η Εκτελεστική όμως έχει την πεποίθηση ότι τα τμήματα θα είναι σε θέση να εφαρμόσουν, ανάλογα με τις ιδιαίτερες συνθήκες κάθε χώρας, τη γενική γραμμή που αυτή χάραξε.

18. Η Εκτελεστική Επιτροπή απαιτεί σαν όρο, αυστηρά υποχρεωτικό για όλα τα Κομουνιστικά Κόμματα, την ελευθερία του κάθε τμήματος που θα έρθει σε συμφωνία με τα κόμματα της 2ης και της 2½ Διεθνούς, να συνεχίζει την προπαγάνδα των ιδεών μας και την κριτική των αντιπάλων του κομουνισμού. Οι κομουνιστές, υποτασσόμενοι στην πειθαρχία της δράσης, πρέπει να διατηρούν απόλυτα το δικαίωμα και τη δυνατότητα να εκφράζουν, όχι μόνο πριν και μετά τη δράση, αλλά ακόμα και κατά τη διάρκειά της, τη γνώμη τους πάνω στην πολιτική όλων των εργατικών οργανώσεων χωρίς εξαίρεση. Σε καμιά περίπτωση και με κανένα πρόσχημα δεν πρέπει αυτός ο όρος να αθετείται. Οι κομουνιστές, υποστηρίζοντας την ενότητα όλων των εργατικών οργανώσεων σε κάθε πρακτική δράση εναντίον του καπιταλιστικού μετώπου, δεν μπορούν να παραιτηθούν από την προπαγάνδα των απόψεών τους, που μόνο αυτές αποτελούν τη λογική έκφραση των συμφερόντων της εργατικής τάξης.

19. Η Εκτελεστική Επιτροπή της Κομουνιστικής Διεθνούς πιστεύει ότι είναι χρήσιμο να υπενθυμίσει σε όλα τα αδελφά κόμματα την πείρα των ρώσων μπολσεβίκων, που το κόμμα τους είναι το μόνο που κατόρθωσε ως τα σήμερα να νικήσει την μπουρζουαζία και να καταλάβει την εξουσία. Κατά τα δεκαπέντε χρόνια που μεσολαβούν ανάμεσα στη γέννηση του μπολσεβικισμού και τη νίκη του (1903 με 1917), το κόμμα αυτό δεν έπαψε ποτέ να πολεμά το ρεφορμισμό ή, πράγμα που είναι το ίδιο, το μενσεβικισμό. Αλλά σ' όλο αυτό το διάστημα, οι μπολσεβίκοι έχουν επανειλημμένα συνάψει συμφωνίες με τους μενσεβίκους. Το πρώτο τυπικό σχίσμα πραγματοποιή-

θηκε την άνοιξη του 1905. Αλλά κάτω από την ακατανίκητη επίδραση ενός εργατικού κινήματος μεγάλης έκτασης, οι μπολσεβίκοι έκαναν, τον ίδιο χρόνο, κοινό μέτωπο με τους μενσεβίκους. Το δεύτερο τυπικό σχίσμα έγινε το Γενάρη του 1912. Αλλά από το 1905 ως το 1912, το σχίσμα διαδέχονταν ενώσεις και πρόσκαιρες συμφωνίες (το 1906, το 1907 και το 1910). Αυτές οι ενώσεις και μισοενώσεις δεν πραγματοποιήθηκαν μόνο σαν συνέπεια των περιπετειών της πάλης ανάμεσα στις φράξιες, αλλά ιδιαίτερα κάτω από την πίεση των μεγάλων εργατικών μαζών που ξύπνησαν στην πολιτική ζωή και που θα ήθελαν να δουν οι ίδιες αν οι δρόμοι του μενσεβικισμού απομακρύνονται πραγματικά από την επανάσταση. Λίγο πριν από τον ιμπεριαλιστικό πόλεμο, το καινούριο επαναστατικό κίνημα που επακολούθησε την απεργία της Λένα [ποταμός της Σιβηρίας όπου οι απεργίες που ξέσπασαν εκεί το 1912 δημιούργησαν ένα μεγάλο κύμα συμπαράστασης] γέννησε στις προλεταριακές μάζες έναν ισχυρό πόθο ενότητας που οι ηγέτες του μενσεβικισμού προσπάθησαν να εκμεταλλευτούν προς όφελός τους, όπως το κάνουν σήμερα οι ηγέτες των «σοσιαλιστικών» Διεθνών καθώς και οι ηγέτες της Διεθνούς του Άμστερνταμ. Εκείνη την εποχή, οι μπολσεβίκοι δεν αρνήθηκαν το ενιαίο μέτωπο. Κάθε άλλο: Για να αντισταθμίσουν τη διπλωματία των μενσεβίκων ηγετών, υιοθέτησαν το σύνθημα της «ενότητας στη δράση», δηλαδή της ενότητας των εργατικών μαζών στην επαναστατική πρακτική δράση τους εναντίον της μπουρζουαζίας. Η πείρα έδειξε ότι αυτή ήταν η μόνη σωστή τακτική. Τροποποιημένη ανάλογα με το χρόνο και τον τόπο, η τακτική αυτή οδήγησε στον κομουνισμό την τεράστια πλειοψηφία των καλύτερων προλεταριακών στοιχείων του μενσεβικισμού.

20. Η Κομουνιστική Διεθνής υιοθετώντας το σύνθημα της ενότητας του προλεταριακού μετώπου και παραδεχόμενη συμφωνίες ανάμεσα στα διάφορα τμήματά της και τα κόμματα και τα συνδικάτα της 2ης και της 2½ Διεθνούς, δεν μπορεί, όπως είναι φανερό, να αρνηθεί ανάλογες συμφωνίες σε διεθνή κλίμακα. Στο ζήτημα της βοήθειας προς τους πεινασμένους της Ρωσίας, η Εκτελεστική πρότεινε μια συμφωνία στη συνδικαλιστική Διεθνή του Άμστερνταμ. Ανανέωσε τις προτάσεις της με την προοπτική μιας κοινής δράσης εναντίον της λευκής τρομοκρατίας στην Ισπανία και τη Γιουγκοσλαβία. Κάνει τώρα μια πρόταση στις Σοσιαλιστικές Διεθνείς και στη Διεθνή του Άμστερνταμ, μια καινούρια πρόταση σχετική με τις εργασίες της Συνδιάσκεψης της Ουάσινγκτον, συνδιάσκεψης που δεν μπορεί παρά να επιταχύνει το ξέσπασμα ενός νέου ιμπεριαλιστικού πολέμου. Αλλά οι ηγέτες αυτών των τριών διεθνών οργανώσεων έδειξαν ότι, όταν πρόκειται να περάσουν από τα λόγια στα έργα, αρνούνται εντελώς το σύνθημα της εργατικής ενότητας. Επομένως, το συγκεκριμένο καθήκον της Κομουνιστικής Διεθνούς και των τμημάτων της θα είναι να αποκαλύψουν στις μάζες την υποκρισία των ηγετικών στοιχείων αυτών των οργανώσεων που προτιμούν την ένωση με τη μπουρζουαζία από την ενότητα με τους επαναστάτες εργαζόμενους και που, παραμένοντας στο Διεθνές Γραφείο Εργασίας (το εξάρτημα της Κοινωνίας των Εθνών), συμμετέχουν έτσι στην ιμπεριαλιστική Συνδιάσκεψη της Ουάσινγκτον, αντί να εξαπολύσουν καμπάνια εναντίον της. Αλλά η αρνητική απάντηση στις προτάσεις μας δεν θα μας κάνει να παραιτηθούμε από την τακτική που εφαρμόζουμε, που είναι απόλυτα σύμφωνη με το πνεύμα των εργατικών μαζών και την οποία πρέπει να ξέρουμε να αναπτύσσουμε μεθοδικά και αδιάκοπα. Αν οι προτάσεις κοινής δράσης αποκρουστούν, θα χρειαστεί να πληροφορήσουμε τον εργατικό κόσμο,

για να ξέρει ποιοι είναι εκείνοι που καταστρέφουν πραγματικά την ενότητα του προλεταριακού μετώπου. Αν οι προτάσεις μας γίνουν δεκτές, το καθήκον μας θα είναι να δώσουμε μεγαλύτερη ένταση και μεγαλύτερο βάθος στους αγώνες που θα εξαπολυθούν. Και στις δύο περιπτώσεις, αυτό που έχει σημασία είναι να ενεργήσουμε κατά τέτοιο τρόπο ώστε οι διαπραγματεύσεις των κομουνιστών με τις άλλες οργανώσεις να ξυπνήσουν τις εργατικές μάζες και να τραβήξουν την προσοχή τους. Γιατί πρέπει οπωσδήποτε να ενδιαφερθούν όλοι οι εργαζόμενοι για όλες τις περιπέτειες του αγώνα που αποβλέπει στην πραγματοποίηση του ενιαίου επαναστατικού μετώπου τους.

21. Η Εκτελεστική, καθορίζοντας αυτό το σχέδιο δράσης, δεν παραλείπει να εφιστά την προσοχή στα αδελφά κόμματα για τους κινδύνους που μπορεί να προκύψουν απ' αυτό. Όλα τα κομουνιστικά κόμματα δεν έχουν ακόμα αρκετά σταθεροποιηθεί και οργανωθεί και δεν έχουν εντελώς κατανικήσει την κεντριστική και μισοκεντριστική ιδεολογία. Δεν είναι δύσκολο να γίνουν υπερβολές που θα οδηγήσουν στη μετατροπή των κομουνιστικών κομμάτων και ομάδων σε άμορφα και ετερογενή μπλοκ. Για να εφαρμοστεί με επιτυχία η τακτική που υποστηρίζουμε, χρειάζεται να είναι γερά οργανωμένο το κόμμα και η διεύθυνσή του να διακρίνεται για τις εντελώς ξεκαθαρισμένες ιδέες της.

22. Μέσα στους ίδιους τους κόλπους της Κομουνιστικής Διεθνούς, στις ομάδες που δικαιολογημένα ή αδικαιολόγητα θεωρούνται δεξιές ή μισοκεντριστικές, υπάρχουν αναμφισβήτητα δύο ρεύματα. Το πρώτο, πραγματικά χειραφετημένο από την ιδεολογία και τις μεθόδους της 2ης Διεθνούς, δεν έχει ακόμα κατορθώσει να απαλλαγεί από ένα αίσθημα σεβασμού προς την παλιά οργανωτική εξουσία και θα ήθελε, συνειδητά ή όχι, να αναζητήσει βάσεις για μια συμφωνία στον τομέα των γενικών ιδεών με τη 2η Διεθνή, και επομένως με την αστική κοινωνία. Το δεύτερο, που πολεμάει τον τυπικό ριζοσπαστισμό και τις πλάνες μιας δήθεν «αριστεράς», θα ήθελε να δώσει στην τακτική του νέου κομουνιστικού κόμματος περισσότερη ευλυγισία και επιδεξιότητα στους χειρισμούς για να του επιτρέψει να εισχωρήσει πιο εύκολα μέσα στις εργατικές μάζες. Η γοργή εξέλιξη των κομουνιστικών κομμάτων ώθησε (μερικές φορές) αυτά τα δύο ρεύματα να συνδεθούν, ακόμα και να ενοποιηθούν. Η προσεχτική εφαρμογή των μεθόδων που αναφέραμε παραπάνω, που αποβλέπουν στο να δώσουν στην κομουνιστική προπαγάνδα ένα στήριγμα στις ενέργειες των ενοποιημένων μαζών, θα συμβάλει αποτελεσματικά στην επαναστατική σταθεροποίηση των κομμάτων μας, τόσο διαπαιδαγωγώντας με την πείρα τα ανυπόμονα και σεχταριστικά στοιχεία όσο και απαλλάσσοντάς τα από το νεκρό βάρος του ρεφορμισμού.

23. Με την ενότητα του προλεταριακού μετώπου, πρέπει να εννοούμε την ενότητα όλων των εργαζομένων που επιθυμούν να πολεμήσουν τον καπιταλισμό, στους οποίους επομένως συμπεριλαμβάνονται οι εργάτες που ακολουθούν ακόμα τους αναρχικούς και τους (αναρχο)συνδικαλιστές. Σε μερικές χώρες, αυτά τα στοιχεία μπορούν να συμπράξουν στις επαναστατικές ενέργειες. Από τα πρώτα της ακόμα βήματα, η Κομουνιστική Διεθνής σύστησε πάντοτε μια φιλική στάση απέναντι σ' αυτά τα εργατικά στοιχεία που ξεπερνούν προοδευτικά τις προκαταλήψεις τους και προσχωρούν σιγά-σιγά στον κομουνισμό. Οι κομουνιστές θα πρέπει από δω και μπρος να τους δίνουν τόσο περισσότερο προσοχή, όσο το ενιαίο μέτωπο εναντίον του καπιταλισμού βρίσκεται στο δρόμο της πραγματοποίησής του.

24. Η Εκτελεστική Επιτροπή, αποβλέποντας να καθορίσει οριστικά την κατοπινή εργασία μέσα στα πλαίσια που προδιαγράψαμε, αποφασίζει να συγκαλέσει προσεχώς μια έκτακτη συνδιάσκεψη στην οποία όλα τα κόμματα που έχουν προσχωρήσει στη Διεθνή θα αντιπροσωπεύονται με διπλάσιο αριθμό αντιπροσώπων από εκείνον που έχει κανονικά οριστεί.

25. Η Εκτελεστική Επιτροπή θα δώσει τη μεγαλύτερη προσοχή σε όλες τις πρακτικές ενέργειες που πραγματοποιούνται στο δρόμο που δείξαμε και ζητάει από τα διάφορα κόμματα να την ενημερώσουν με κάθε λεπτομέρεια για τις προσπάθειές τους σ' αυτόν τον τομέα και τα αποτελέσματα που είχαν.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

12 Νοεμβρίου 1922

Το 4ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς εγκρίνει πλήρως την πολιτική εργασία της Εκτελεστικής Επιτροπής και δηλώνει ότι μέσα στους τελευταίους δεκαπέντε μήνες αυτή εφάρμοσε καλά τις αποφάσεις του 3ου Παγκόσμιου Συνεδρίου, αν ληφθεί υπόψη η πολιτική κατάσταση.

Ιδιαίτερα το 4ο Συνέδριο εγκρίνει πλήρως την τακτική του ενιαίου μετώπου, όπως αυτή διατυπώθηκε από την Εκτελεστική Επιτροπή στις θέσεις της, του Δεκέμβρη 1921 και ύστερα.

Το 4ο Συνέδριο εγκρίνει την άποψη που υιοθέτησε η Εκτελεστική Επιτροπή στο ζήτημα της κρίσης του Κομουνιστικού Κόμματος Γαλλίας, καθώς και στο ιταλικό εργατικό κίνημα, όπως και σ' ό,τι αφορά το νορβηγικό και το τσεχοσλοβάκικο κόμμα. Τα πρακτικά ζητήματα που αφορούν αυτά τα κόμματα θα τα χειριστούν οι ειδικές επιτροπές και οι αποφάσεις τους θα υποβληθούν για επικύρωση στο Συνέδριο.

Με την ευκαιρία των όσων συνέβηκαν σε έναν ορισμένο αριθμό κομμάτων, το 4ο Συνέδριο υπενθυμίζει, και επιβεβαιώνει και πάλι, ότι η Εκτελεστική Επιτροπή αποτελεί το ανώτατο όργανο του κομουνιστικού κινήματος στο διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ των Συνεδρίων, και ότι οι αποφάσεις της Ε. Ε. της Κομουνιστικής Διεθνούς είναι υποχρεωτικές για όλα τα κόμματα που έχουν προσχωρήσει σ' αυτήν. Επομένως, η παραβίαση των αποφάσεων της Ε.Ε. της Κομουνιστικής Διεθνούς, με το πρόσχημα ότι θα ασκηθεί έφεση στο επόμενο Συνέδριο, αποτελεί καταπάτηση της πειθαρχίας. Αν η Κομουνιστική Διεθνής επέτρεπε τέτοιες ενέργειες, αυτό θα ισοδυναμούσε με πλήρη ματαίωση κάθε κανονικής και ενιαίας δράσης της.

Σχετικά με τις αμφιβολίες που γεννήθηκαν στο Κομουνιστικό Κόμμα Γαλλίας για το άρθρο 9 του Καταστατικού της Κομουνιστικής Διεθνούς, το 4ο Συνέδριο δηλώνει ότι το άρθρο 9 δίνει το δικαίωμα στην Εκτελεστική Επιτροπή να αποκλείσει από την Κομουνιστική Διεθνή και, επομένως, από τα εθνικά της τμήματα, τα μεμονωμένα άτομα και τις ομάδες που, κατά τη γνώμη της, εκφράζουν απόψεις ξένες προς τον κομουνισμό. Είναι φυσικό να αναγκάζεται η Εκτελεστική Επιτροπή να εφαρμόζει το άρθρο 9 του Καταστατικού, όταν ένα κόμμα είναι ανίκανο να απαλλαγεί από τα μη κομουνιστικά στοιχεία.

Το 4ο Συνέδριο επιβεβαιώνει και πάλι τους 21 όρους που έθεσε το 2ο Συνέδριο

και αναθέτει στην επόμενη Εκτελεστική Επιτροπή να επιβλέπει με ενεργητικό τρόπο την εφαρμογή τους. Στο μέλλον, η Εκτελεστική Επιτροπή οφείλει περισσότερο από κάθε άλλη φορά να παραμείνει διεθνής προλεταριακός οργανισμός που καταπολεμά δραστήρια κάθε οπορτουνισμό, και να είναι οργανωμένη σύμφωνα με τις αρχές του δημοκρατικού συγκεντρωτισμού.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΤΗ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ

2 Δεκεμβρίου 1922

Το Παγκόσμιο Συνέδριο

Το Παγκόσμιο Συνέδριο, όπως και στο παρελθόν, θα πραγματοποιείται κάθε χρόνο. Η Διευρυμένη Εκτελεστική θα καθορίζει την ημερομηνία του. Όλα τα τμήματα που ανήκουν στη Διεθνή είναι υποχρεωμένα να στείλουν αντιπροσώπους. Ο αριθμός τους καθορίζεται από την Εκτελεστική. Τα έξοδα τα αναλαμβάνουν τα κόμματα. Ο αριθμός των ψήφων που διαθέτει κάθε τμήμα καθορίζεται από το συνέδριο, σύμφωνα με τον αριθμό των μελών και την πολιτική κατάσταση της αντίστοιχης χώρας. Τα δεσμευτικά πληρεξούσια δεν γίνονται δεκτά και θεωρούνται άκυρα εκ των προτέρων, γιατί αυτού του είδους η πρακτική είναι αντίθετη με το πνεύμα ενός συγκεντροποιημένου παγκόσμιου προλεταριακού κόμματος.

Η Εκτελεστική

Η Εκτελεστική εκλέγεται από το Συνέδριο. Αποτελείται από τον πρόεδρο, 24 τακτικά μέλη και 10 αναπληρωματικά. Τουλάχιστο 15 μέλη της Εκτελεστικής πρέπει να βρίσκονται μόνιμα στη Μόσχα.

Διευρυμένη Εκτελεστική

Κατά γενικό κανόνα, κάθε τέσσερις μήνες συνέρχεται η Διευρυμένη Εκτελεστική. Η σύνθεση της είναι η ακόλουθη:

1) Τα 25 μέλη της Εκτελεστικής.

2) Τρεις αντιπρόσωποι από κάθε ένα από τα παρακάτω τμήματα: Γερμανίας, Γαλλίας, Ρωσίας, Τσεχοσλοβακίας, Ιταλίας, της Διεθνούς των Νέων και της Κόκκινης Διεθνούς των Εργατικών Συνδικάτων.

3) Δύο αντιπρόσωποι από καθένα από τα επόμενα τμήματα: Αγγλίας, Πολωνίας, Αμερικής, Βουλγαρίας και Νορβηγίας.

4) Ένας αντιπρόσωπος από το καθένα από όλα τα άλλα τμήματα που έχουν δικαίωμα ψήφου.

Το Προεδρείο είναι υποχρεωμένο να υποβάλλει σε μια συνεδρίαση της Διευρυμένης Εκτελεστικής όλα τα μεγάλα βασικά ζητήματα μέσα σε κάποια χρονική προθεσμία. Η πρώτη συνεδρίαση της Διευρυμένης Εκτελεστικής πραγματοποιείται μετά το Παγκόσμιο Συνέδριο.

Το Προεδρείο

Η Εκτελεστική Επιτροπή εκλέγει κατά την πρώτη συνεδρίαση της ένα Προεδρεί-

ο, στο οποίο συμμετέχουν ένας αντιπρόσωπος των Νεολαιών και ένας της Κόκκινης Διεθνούς των Εργατικών Συνδικάτων με συμβουλευτική ψήφο, και συγκροτεί τα ακόλουθα τμήματα:

1) Ένα Ανατολικό Τμήμα στις εργασίες του οποίου η Εκτελεστική Επιτροπή πρέπει να δώσει ιδιαίτερη προσοχή τον επόμενο χρόνο. Ο επικεφαλής του πρέπει να ανήκει στο Προεδρείο. Στην πολιτική εργασία του το τμήμα αυτό υπάγεται στο Προεδρείο. Οι σχέσεις του με το Οργανωτικό Τμήμα κανονίζονται από το Προεδρείο.

2) Ένα Οργανωτικό Τμήμα στο οποίο πρέπει να ανήκουν οπωσδήποτε δύο μέλη του Προεδρείου. Το τμήμα αυτό υπάγεται στο Προεδρείο.

3) Ένα Τμήμα Αγκιτάτσιας και Προπαγάνδας (Αγκίτ-Προπ), διευθυνόμενο από ένα μέλος της Εκτελεστικής. Κι αυτό επίσης υπάγεται άμεσα στο Προεδρείο.

4) Ένα Τμήμα Στατιστικής και Πληροφοριών, που υπάγεται στο Οργανωτικό Τμήμα.

Η Εκτελεστική έχει το δικαίωμα να συγκροτήσει και άλλα τμήματα.

Ο καταμερισμός της εργασίας στην Εκτελεστική

Ένας συγκεκριμένος καταμερισμός της εργασίας πρέπει να γίνει ανάμεσα στα μέλη της Εκτελεστικής καθώς και στα μέλη του Προεδρείου. Η εργασία κάθε τμήματος προετοιμάζεται από υπεύθυνους εισηγητές, που υποδείχνονται από το Προεδρείο, και είναι ένας για κάθε μια από τις σημαντικότερες χώρες. Κατά γενικό κανόνα αυτός ο εισηγητής πρέπει να είναι μέλος της Εκτελεστικής ή και του Προεδρείου ακόμα, αν είναι δυνατό. Οι εισηγητές, που δεν αποτελούν μέλη της Εκτελεστικής ή του Προεδρείου, εργάζονται κάτω από τον έλεγχο ενός μέλους του Προεδρείου.

Το Προεδρείο οργανώνει μια γενική Γραμματεία, διευθυνόμενη από έναν γενικό γραμματέα. Η Εκτελεστική προμηθεύει δύο αναπληρωματικούς. Η Γραμματεία δεν λειτουργεί σαν ανεξάρτητο πολιτικό όργανο. Δεν είναι παρά εκτελεστικό όργανο του Προεδρείου.

Η Εκτελεστική έχει αναλάβει την υποχρέωση να φροντίσει να εφαρμοστεί ένας ανάλογος καταμερισμός της εργασίας στο κόμμα κάθε χώρας, ανάλογα πάντοτε με τις διάφορες καταστάσεις.

Οι αντιπρόσωποι της Εκτελεστικής

Σε ειδικές περιπτώσεις, η Εκτελεστική στέλνει στη μία ή την άλλη χώρα αντιπροσώπους που ανήκουν στους καλύτερους συντρόφους των διαφόρων τμημάτων. Στους αντιπροσώπους αυτούς πρέπει να δοθούν από την Εκτελεστική οι μεγαλύτερες εξουσίες. Σε ειδικές περιπτώσεις πρέπει να καθορίζονται με γραπτές οδηγίες τα καθήκοντα αυτών των αντιπροσώπων, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους καθώς και οι σχέσεις τους με τα ενδιαφερόμενα τμήματα.

Η Εκτελεστική έχει επιφορτισθεί να επιβλέπει με τη μεγαλύτερη ενεργητικότητα την πραγματική εφαρμογή των 21 όρων και των αποφάσεων των Παγκόσμιων Συνεδρίων. Οι αντιπρόσωποι θα υποχρεωθούν να κάνουν αυτή την επανεξέταση με τη μεγαλύτερη προσοχή, θα πρέπει, τουλάχιστο μια φορά το μήνα, να κάνουν απολογισμό των αποτελεσμάτων των εργασιών τους.

Η **Επιτροπή Διεθνούς Ελέγχου**

Η Επιτροπή Διεθνούς Ελέγχου θα εξακολουθήσει να υφίσταται. Τα καθήκοντα της παραμένουν τα ίδια όπως διατυπώθηκαν από το 3ο Παγκόσμιο Συνέδριο. Το

Παγκόσμιο Συνέδριο ορίζει κάθε χρόνο δυο τμήματα που οι χώρες τους γειτονεύουν, και απ' αυτά οι κεντρικές επιτροπές τους εκλέγουν από τους κόλπους τους τρία μέλη η κάθε μια τους για την Επιτροπή Διεθνούς Ελέγχου. Τα μέλη αυτά πρέπει να εγκριθούν από την Εκτελεστική. Γι' αυτόν το χρόνο, το Παγκόσμιο Συνέδριο ορίζει γι' αυτό το σκοπό το γερμανικό και το γαλλικό τμήμα.

Το Γραφείο Τεχνικής Πληροφόρησης

Τα Γραφεία Τεχνικής Πληροφόρησης θα εξακολουθήσουν να υπάρχουν. Η αποστολή τους είναι να δίνουν τεχνικές πληροφορίες και η δουλειά τους υπάγεται στον έλεγχο της Εκτελεστικής.

«Η Κομουνιστική Διεθνής»

Η «Κομουνιστική Διεθνής» είναι το όργανο της Εκτελεστικής. Η συντακτική της επιτροπή εκλέγεται από την Εκτελεστική και υπάγεται σ' αυτήν.

Δημοσιεύσεις της Εκτελεστικής

Το Συνέδριο υπενθυμίζει ότι όλα τα κομουνιστικά όργανα υποχρεούνται, όπως γίνεται μέχρι σήμερα, να τυπώνουν όλα τα ντοκουμέντα της Εκτελεστικής (εκκλήσεις, γράμματα, αποφάσεις, κ.λπ.) μόλις το απαιτήσει η Εκτελεστική.

Τα πρακτικά των εθνικών κόμματων

Οι κεντρικές επιτροπές όλων των τμημάτων είναι υποχρεωμένες να στέλνουν κανονικά στην Εκτελεστική τα πρακτικά όλων των συνεδριάσεων τους.

Αμοιβαίες αντιπροσωπείες

Καλό θα είναι τα πιο σημαντικά τμήματα, ειδικά γειτονικών χωρών, να έχουν αμοιβαία μεταξύ τους αντιπροσώπευση για λόγους ενημέρωσης και για το συντονισμό της δουλειάς τους. Οι εκθέσεις γι' αυτές τις αντιπροσωπεύσεις πρέπει επίσης να βρίσκονται στη διάθεση της Εκτελεστικής. Θα είναι επίσης καλό οι αμοιβαίες αυτές αντιπροσωπεύσεις να έχουν την έγκριση της Εκτελεστικής.

Εθνικά συνέδρια των τμημάτων

Κατά γενικό κανόνα, πριν από το Παγκόσμιο Συνέδριο, πρέπει τα τμήματα να κάνουν εθνικές συνδιασκέψεις ή διευρυμένες συνεδριάσεις των κεντρικών επιτροπών τους, για να προετοιμάσουν το Παγκόσμιο Συνέδριο και να εκλέξουν τους αντιπροσώπους τους σ' αυτό. Τα εθνικά συνέδρια των τμημάτων θα συγκαλούνται μετά το Παγκόσμιο Συνέδριο. Οι εξαιρέσεις είναι δεκτές μόνο ύστερα από συγκατάθεση της Εκτελεστικής.

Έτσι, τα συμφέροντα των διαφόρων τμημάτων εξασφαλίζονται όσο είναι δυνατό καλύτερα και υπάρχει η δυνατότητα να αξιοποιηθεί «από τα κάτω προς τα πάνω» όλη η πείρα του διεθνούς κινήματος.

Μ' αυτόν τον τρόπο δίνεται επίσης η δυνατότητα στην Κομουνιστική Διεθνή, σαν συγκεντροποιημένο Παγκόσμιο Κόμμα, να στείλει στα διάφορα κόμματα, «από πάνω ως κάτω», με βάση τον δημοκρατικό συγκεντρωτισμό, όλες τις εντολές που προκύπτουν από τη συνολική πείρα της Διεθνούς.

Οι παραιτήσεις

Το Συνέδριο καταδικάζει με τον πιο κατηγορηματικό τρόπο τις περιπτώσεις παραιτήσεων συντρόφων από τα διάφορα ανώτερα κομματικά όργανα καθώς και από άλλα κομματικά όργανα. Το Συνέδριο θεωρεί αυτές τις παραιτήσεις σαν μια εξαιρετικά αποδιοργανωτική ενέργεια του κομουνιστικού κινήματος. Κάθε ηγετική θέση σ' ένα κομουνιστικό κόμμα δεν ανήκει στον κάτοχο της εντολής, αλλά στη Διεθνή στο σύνολό της.

Το Συνέδριο αποφασίζει: τα μέλη που έχουν εκλεγεί σε κεντρικές θέσεις των διαφόρων τμημάτων δεν μπορούν να καταθέσουν την εντολή τους παρά μόνο με τη συγκατάθεση της Εκτελεστικής. Οι παραιτήσεις που έχουν γίνει αποδεκτές από ένα ανώτατο κομματικό όργανο χωρίς τη συγκατάθεση της Εκτελεστικής θεωρούνται άκυρες και μη υποβληθείσες.

Η παράνομη εργασία

Σύμφωνα με την απόφαση του Συνεδρίου που δείχνει ότι ορισμένα πολύ σημαντικά κόμματα μπαίνουν, όπως δείχνουν όλα τα φαινόμενα, σε περίοδο παρανομίας, το Προεδρείο έχει την υποχρέωση να αναλάβει να προετοιμάσει όσο μπορεί περισσότερο αυτά τα κόμματα για την παράνομη εργασία. Αμέσως μετά το τέλος του Συνεδρίου, το Προεδρείο πρέπει να αρχίσει συνεννοήσεις με όλα αυτά τα κόμματα.

Η Διεθνής Γραμματεία των Γυναικών

Η Διεθνής Γραμματεία των Γυναικών θα εξακολουθεί να υπάρχει όπως και στο παρελθόν. Η Εκτελεστική ορίζει τη Γραμματέα των Γυναικών και, σε συμφωνία μαζί της, παίρνει όλα τα αναγκαία οργανωτικά μέτρα.

Η Αντιπροσώπευση στην Εκτελεστική της Νεολαίας

Το Συνέδριο αναθέτει στην Εκτελεστική να αποκαταστήσει μια κανονική εκπροσώπηση της Κομουνιστικής Διεθνούς στη Διεθνή της Νεολαίας. Το Συνέδριο πιστεύει ότι ένα από τα πιο σημαντικά καθήκοντα της Εκτελεστικής είναι να προωθήσει την εργασία του κινήματος της Νεολαίας.

Σύνδεση με την Κόκκινη Διεθνή των Εργατικών Συνδικάτων (Προφιντέρν)

Το Συνέδριο αναθέτει στην Εκτελεστική να επεξεργαστεί, σε συμφωνία με την Κεντρική Επιτροπή της Προφιντέρν, την μορφή της σύνδεσης μεταξύ της Κομουνιστικής Διεθνούς και της Προφιντέρν. Το Συνέδριο δηλώνει ότι, στη σημερινή περίοδο, οι οικονομικοί αγώνες είναι περισσότερο από κάθε άλλη φορά στενά συνδεμένοι με τους πολιτικούς αγώνες και ότι, επομένως, απαιτούν ιδιαίτερα στενή συνεργασία όλων των επαναστατικών οργανώσεων της εργατικής τάξης.

Η Αναθεώρηση των Καταστατικών

Το Συνέδριο επικυρώνει τα καταστατικά των τμημάτων που έγιναν δεκτά από το 2ο Συνέδριο και αναθέτει στην Εκτελεστική να φροντίσει την ανασύνταξη και συμπλήρωση αυτών των καταστατικών με βάση τις νέες αποφάσεις. Αυτή η εργασία πρέπει να γίνει σε κατάλληλο χρόνο, να υποβληθεί στην κρίση όλων των κομμάτων και να επικυρωθεί οριστικά από το 5ο Παγκόσμιο Συνέδριο.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ

1. Όλα τα σχέδια προγράμματος θα μεταβιβαστούν στην Εκτελεστική Επιτροπή της Κομουνιστικής Διεθνούς ή σε μία επιτροπή που έχει οριστεί γι' αυτόν το σκοπό, για να μελετηθούν και να υποβληθούν σε λεπτομερειακή εργασία. Η Εκτελεστική είναι υποχρεωμένη να δημοσιεύσει το συντομότερο δυνατόν όλα τα σχέδια προγράμματος που φτάνουν στα χέρια της.

2. Το Συνέδριο επιβεβαιώνει ότι τα εθνικά τμήματα τής Κομουνιστικής Διεθνούς, που δεν έχουν ακόμα εθνικό πρόγραμμα, είναι υποχρεωμένα να αρχίσουν αμέσως να επεξεργάζονται ένα τέτοιο για να μπορέσουν να το υποβάλουν για έγκριση στην Εκτελεστική Επιτροπή, το αργότερο τρεις μήνες πριν από το 5ο Συνέδριο,.

3. Στο πρόγραμμα των εθνικών τμημάτων πρέπει να αιτιολογείται καθαρά και με ακρίβεια η ανάγκη του αγώνα για τις μεταβατικές διεκδικήσεις. Οι επιφυλάξεις που αναφέρονται στις σχέσεις αυτών των διεκδικήσεων με τις συγκεκριμένες χρονικές και τοπικές συνθήκες πρέπει να σημειώνονται.

4. Οι θεωρητικές βάσεις όλων των μεταβατικών και μερικών διεκδικήσεων πρέπει οπωσδήποτε να διατυπώνονται μέσα στο γενικό πρόγραμμα. Το 4ο Συνέδριο τάσσεται επίσης αποφασιστικά εναντίον κάθε προσπάθειας να παρουσιαστεί η εισαγωγή των μεταβατικών διεκδικήσεων στο πρόγραμμα σαν οπορτουνισμός, καθώς και εναντίον κάθε προσπάθειας να περιοριστούν ή να αντικατασταθούν οι βασικοί αντικειμενικοί σκοποί από μερικές διεκδικήσεις.

5. Μέσα στο γενικό πρόγραμμα πρέπει να διατυπώνονται καθαρά οι βασικοί ιστορικοί τύποι ανάμεσα στους οποίους κατανέμονται οι μεταβατικές διεκδικήσεις των εθνικών τμημάτων, σύμφωνα με τις ουσιαστικές διαφορές της οικονομικής και πολιτικής διάρθρωσης των διαφόρων χωρών, όπως π.χ. η Αγγλία από τη μια μεριά και η Ινδία από την άλλη, κ.λπ.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΩΝ ΒΕΡΣΑΛΛΙΩΝ

5 Δεκεμβρίου 1922

Ο παγκόσμιος πόλεμος τελείωσε με την κατάρρευση τριών ιμπεριαλιστικών δυνάμεων: της Γερμανίας, της Αυστροουγγαρίας και της Ρωσίας. Τέσσερα μεγάλα αρπακτικά όρνια βγήκαν νικητές από τον αγώνα: οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Αγγλία, η Γαλλία και η Ιαπωνία.

Οι συνθήκες της ειρήνης, που πυρήνα τους έχουν τη Συνθήκη των Βερσαλλιών, αποτελούν προσπάθεια σταθεροποίησης της παγκόσμιας κυριαρχίας αυτών των τεσσάρων παγκόσμιων δυνάμεων: α) *πολιτικά και οικονομικά,* με τη μετατροπή όλου του υπόλοιπου κόσμου σε εκμεταλλεύσιμη αποικιακή περιοχή, β) *κοινωνικά,* με τη σταθεροποίηση της μπουρζουαζίας απέναντι στο προλεταριάτο κάθε χώρας και απέναντι στην επαναστατική προλεταριακή Ρωσία χάρη στη συμμαχία των αστικών τάξεων όλου του κόσμου. Για να πετύχουν αυτό το σκοπό έφτιαξαν και εξόπλισαν ένα πρόχωμα από μικρά υποτελή κράτη γύρω από τη Ρωσία, για να την πνίξουν στην πρώτη ευκαιρία που θα τους δοθεί. Τα ηττημένα κράτη χρειάστηκε εξάλλου να επανορθώσουν ολοκληρωτικά τις υλικές ζημιές που είχαν οι νικήτριες χώρες.

Σήμερα, είναι φανερό για όλο τον κόσμο ότι καμιά από τις προϋποθέσεις πάνω στις οποίες στηρίχτηκαν αυτές οι συνθήκες ειρήνης δεν ήταν θεμελιωμένη. Η ιστορία των τεσσάρων τελευταίων χρόνων δείχνει ένα αδιάκοπο τρίκλισμα, μια μόνιμη ανασφάλεια: οι οικονομικές κρίσεις, η ανεργία και η υπερπαραγωγή, οι κυβερνητικές κρίσεις, οι κομματικές κρίσεις και οι εξωτερικές κρίσεις δεν τελειώνουν. Με μια σειρά από ατελείωτες συνδιασκέψεις οι ιμπεριαλιστικές δυνάμεις προσπαθούν να σταματήσουν το γκρέμισμα του παγκόσμιου συστήματος που οικοδομήθηκε απ' αυτές τις συνθήκες και να αποκρύψουν τη χρεοκοπία των Βερσαλλιών.

Οι προσπάθειες να ανατραπεί στη Ρωσία η δικτατορία του προλεταριάτου ναυάγησαν. Το προλεταριάτο όλων των καπιταλιστικών χωρών παίρνει ολοένα και πιο αποφασιστική θέση υπέρ της Ρωσίας των Σοβιέτ. Ακόμα και οι ηγέτες της Διεθνούς του Άμστερνταμ αναγκάζονται να δηλώσουν ανοιχτά ότι η πτώση της κυριαρχίας του προλεταριάτου στη Ρωσία θα αποτελούσε νίκη της παγκόσμιας αντίδρασης πάνω σ' όλο το προλεταριάτο.

Η Τουρκία, πρόδρομος της Ανατολής που βαδίζει προς την επανάσταση, αντιστάθηκε με τα όπλα στο χέρι στην εφαρμογή της συνθήκης ειρήνης. Στη Συνδιάσκεψη της Λοζάννης έγινε η επίσημη κηδεία ενός σημαντικού μέρους από τις συνθήκες.

Η παρατεινόμενη παγκόσμια οικονομική κρίση απέδειξε ότι η οικονομική αντίληψη της Συνθήκης των Βερσαλλιών δεν έχει βάσεις. Η ηγετική ευρωπαϊκή καπιταλι-

στική δύναμη, η Αγγλία, που εξαρτάται κυρίως από το παγκόσμιο εμπόριο, δεν μπορεί να σταθεροποιήσει την οικονομική της βάση χωρίς την αποκατάσταση της Γερμανίας και της Ρωσίας.

Οι Ηνωμένες Πολιτείες, η ισχυρότερη ιμπεριαλιστική δύναμη, έχουν εντελώς παραιτηθεί από την ειρηνευτική προσπάθεια και επιδιώκουν να θεμελιώσουν τον παγκόσμιο ιμπεριαλισμό τους πάνω στις δικές τους δυνάμεις. Κατόρθωσαν να πετύχουν την υποστήριξη σημαντικών τμημάτων της παγκόσμιας αγγλικής αυτοκρατορίας, του Καναδά και της Αυστραλίας.

Οι καταπιεζόμενες αποικίες της Αγγλίας, που αποτελούν τη βάση της παγκόσμιας δύναμής της, εξεγείρονται. Όλος ο μουσουλμανικός κόσμος βρίσκεται σε ανοιχτή ή λανθάνουσα εξέγερση.

Όλες οι ενδείξεις για τη θεμελίωση του έργου τής ειρήνης λείπουν, εκτός από μία: ότι το προλεταριάτο όλων των αστικών χωρών πρέπει να πληρώσει τα βάρη του πολέμου και της ειρήνης των Βερσαλλιών.

Η Γαλλία

Φαινομενικά η Γαλλία είναι εκείνη από όλες τις νικήτριες χώρες που αύξησε περισσότερο τη δύναμή της. Εκτός από την κατάκτηση της Αλσατίας και της Λορένης, την κατοχή της αριστερής όχθης του Ρήνου, τα αναρίθμητα δισεκατομμύρια που ζητάει από τη Γερμανία για τις αποζημιώσεις από τις καταστροφές του πολέμου, έγινε στην πραγματικότητα και η μεγαλύτερη στρατιωτική δύναμη στην ευρωπαϊκή ήπειρο. Με τα υποτελή σ' αυτήν κράτη, που οι στρατοί τους εκπαιδεύονται και διευθύνονται από γάλλους στρατηγούς (Πολωνία, Τσεχοσλοβακία, Ρουμανία), με το δικό της μεγάλο στρατό, κυριαρχεί πάνω στην ευρωπαϊκή ήπειρο και παίζει το ρόλο του φύλακα της Συνθήκης των Βερσαλλιών. Αλλά η οικονομική βάση της Γαλλίας, ο μικρός πληθυσμός της που ολοένα λιγοστεύει, το τεράστιο εσωτερικό και εξωτερικό χρέος της και η οικονομική της εξάρτηση από την Αγγλία και την Αμερική δεν αποτελούν επαρκή βάση για την άσβεστη δίψα της για ιμπεριαλιστική επέκταση. Από άποψη πολιτικής δύναμης ενοχλείται από την υπεροχή της Αγγλίας με τις σημαντικές ναυτικές βάσεις της, και από το μονοπώλιο του πετρελαίου που έχουν η Αγγλία και η Αμερική. Από οικονομική άποψη, ο πλουτισμός της σε σιδηρομεταλλεύματα χάρη στην Συνθήκη των Βερσαλλιών χάνει την αξία του επειδή τα ανθρακωρυχεία του λεκανοπεδίου του Ρήνου έμειναν στη Γερμανία. Η ελπίδα της τακτοποίησης των κλονισμένων οικονομικών της Γαλλίας με τη βοήθεια των επανορθώσεων που πληρώνει η Γερμανία, φάνηκε ότι είναι αβάσιμη. Όλοι οι οικονομικοί εμπειρογνώμονες αναγνωρίζουν στο σύνολό τους ότι η Γερμανία δεν θα είναι σε θέση να πληρώσει τα ποσά εκείνα που η Γαλλία χρειάζεται για να εξυγιάνει τα οικονομικά της. Μόνο ένα μέσο απομένει στη γαλλική μπουρζουαζία: να υποβιβάσει το επίπεδο ζωής του γαλλικού προλεταριάτου στο ίδιο σημείο με το επίπεδο του γερμανικού προλεταριάτου. Η πείνα του γερμανικού προλεταριάτου είναι μια εικόνα εξαθλίωσης που απειλεί αύριο το γάλλο εργάτη. Η υποτίμηση του φράγκου, που την προκαλούν συνειδητά ορισμένοι κύκλοι της γαλλικής μεγαλοβιομηχανίας, θα αποτελέσει έναν τρόπο για να φορτωθούν στις πλάτες του γαλλικού προλεταριάτου τα πολεμικά βάρη όταν το έργο της ειρήνης των Βερσαλλιών αποδειχτεί απραγματοποίητο.

Η Αγγλία

Ο παγκόσμιος πόλεμος πρόσφερε στην Αγγλία την ενοποίηση της αποικιακής αυτοκρατορίας της, από το Ακρωτήριο της Καλής Ελπίδας, μέσω Αιγύπτου και Αραβίας, ως τις Ινδίες. Διατήρησε στην κατοχή της όλες τις κύριες προσβάσεις στη θάλασσα. Με τις παραχωρήσεις που έκανε στις αποικίες της, επεδίωξε να διατηρήσει την παγκόσμια αγγλοσαξονική αυτοκρατορία.

Παρόλη όμως την ευλυγισία της μπουρζουαζίας της και την προσπάθεια της να ξανακατακτήσει την παγκόσμια αγορά, έγινε φανερό ότι με την παγκόσμια κατάσταση που δημιούργησε η Συνθήκη των Βερσαλλιών, η Αγγλία δεν μπορεί πια να σημειώσει πρόοδο. Το αγγλικό βιομηχανικό κράτος δεν μπορεί πια να κάνει εξαγωγές αν η Γερμανία και η Ρωσία δεν αποκατασταθούν οικονομικά. Απ' αυτήν την άποψη, ο ανταγωνισμός μεταξύ Αγγλίας και Γαλλίας μεγαλώνει. Η Αγγλία θέλει να πουλάει τα εμπορεύματά της στη Γερμανία, αλλά αυτό με τη Συνθήκη των Βερσαλλιών είναι αδύνατο. Η Γαλλία θέλει να αποσπάσει από τη Γερμανία κολοσσιαία ποσά με τη μορφή πολεμικών συνεισφορών, κι αυτό συντρίβει την αγοραστική ικανότητα της Γερμανίας. Γι' αυτό και η Αγγλία είναι υπέρ της κατάργησης των επανορθώσεων, ενώ η Γαλλία διεξάγει στην Μέση Ανατολή κρυφό πόλεμο εναντίον της Αγγλίας για να την εξαναγκάσει να υποχωρήσει στο ζήτημα των επανορθώσεων. Ενώ στο αγγλικό προλεταριάτο έχουν φορτωθεί τα βάρη του πολέμου με τη μορφή της ανεργίας εκατομμυρίων εργατών, οι μπουρζουαζίες της Αγγλίας και της Γαλλίας συμφωνούν σε βάρος της Γερμανίας.

Η Κεντρική Ευρώπη και η Γερμανία

Το σημαντικότερο αντικείμενο της ειρήνης των Βερσαλλιών είναι η Κεντρική Ευρώπη, η καινούρια αποικία των ιμπεριαλιστών ληστών. Η Κεντρική Ευρώπη, διαιρεμένη σε αναρίθμητα μικρά κράτη και σε μια σειρά περιοχές οικονομικά μη βιώσιμες, είναι ανίκανη για ανεξάρτητη πολιτική ζωή. Είναι η αποικία του αγγλογαλλικού κεφαλαίου. Ανάλογα με τα μεταβαλλόμενα συμφέροντα αυτών των μεγάλων δυνάμεων, τα διάφορα αποκόμματά της υποδαυλίζονται να στραφούν τα μεν εναντίον των δε. Η Τσεχοσλοβακία, με οικονομικό πεδίο 6 εκατομμυρίων ατόμων, περνάει συνεχώς οικονομική κρίση. Η Αυστρία κατάντησε να γίνει μη βιώσιμος οργανισμός, που μόνο χάρη στους ανταγωνισμούς των γειτόνων της κάνει φαινομενικά ανεξάρτητη ζωή. Η Πολωνία, στην οποία παραχωρήθηκαν μεγάλες περιοχές όπου κατοικούν ξενόγλωσσοι πληθυσμοί, είναι μια προφυλακή της Γαλλίας, μια καρικατούρα του γαλλικού ιμπεριαλισμού. Σε όλες αυτές τις χώρες, το προλεταριάτο πρέπει να πληρώσει τα έξοδα του πολέμου με τη μορφή του υποβιβασμού του επιπέδου ζωής ή της φοβερής ανεργίας.

Το σημαντικότερο όμως αντικείμενο της Συνθήκης των Βερσαλλιών είναι η Γερμανία. Αφοπλισμένη, στερημένη από κάθε δυνατότητα να υπερασπίσει τον εαυτό της, βρίσκεται στο έλεος των ιμπεριαλιστών αντιπάλων της. Η γερμανική μπουρζουαζία ζητάει να συνδέσει τα συμφέροντά της πότε με τα συμφέροντα της αγγλικής μπουρζουαζίας και πότε με τα συμφέροντα της γαλλικής. Ζητάει να ικανοποιήσει ένα μέρος από τις απαιτήσεις της Γαλλίας με μια εντονότερη εκμετάλλευση του γερμανικού προλεταριάτου και συγχρόνως να εξασφαλίσει με την ξένη βοήθεια την κυριαρχία της πάνω στο δικό της προλεταριάτο. Αλλά και η εντονότερη εκμετάλλευση του

γερμανικού προλεταριάτου, η μετατροπή του γερμανού εργάτη σε ευρωπαίο κούλη, η εξαθλίωση στην οποία αυτός έχει περιέλθει λόγω της Συνθήκης των Βερσαλλιών, δεν κάνουν δυνατή την πληρωμή των επανορθώσεων. Επομένως η Γερμανία κατάντησε να γίνει η μπάλα με την οποία παίζουν η Αγγλία και η Γαλλία. Η γαλλική μπουρζουαζία θέλει να λύσει το ζήτημα με τη βία, καταλαμβάνοντας το λεκανοπέδιο του Ρουρ και την αριστερή όχθη του Ρήνου. Η Αγγλία είναι αντίθετη σ' αυτό. Μόνο με τη βοήθεια της μεγαλύτερης οικονομικής δύναμης, των Ηνωμένων Πολιτειών, θα μπορούσαν να συμφιλιωθούν τα συμφέροντα της Αγγλίας, της Γαλλίας και της Γερμανίας, που έρχονται σε αντίθεση μεταξύ τους.

Οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής

Οι Ηνωμένες Πολιτείες έχουν αποσυρθεί εδώ και καιρό από την υπόθεση της ειρήνης των Βερσαλλιών, αρνούμενες να επικυρώσουν τη συνθήκη. Οι Ηνωμένες Πολιτείες, που βγήκαν από τον παγκόσμιο πόλεμο σαν η μεγαλύτερη οικονομική και πολιτική δύναμη, και που σ' αυτές είναι γερά χρεωμένες οι ευρωπαϊκές ιμπεριαλιστικές δυνάμεις, δεν φαίνονται διατεθειμένες να θεραπεύσουν, μέσω νέων μεγάλων πιστώσεων στη Γερμανία, την οικονομική κρίση της Γαλλίας. Το κεφάλαιο των Ηνωμένων Πολιτειών γυρίζει ολοένα και περισσότερο την πλάτη του στο ευρωπαϊκό χάος, και επιδιώκει με πολλή επιτυχία να δημιουργήσει μέσα στην Κεντρική και Νότια Αμερική και στην Άπω Ανατολή μια αποικιακή αυτοκρατορία, ενώ συγχρόνως, με ένα προστατευτικό τελωνειακό σύστημα εξασφαλίζει στην κυρίαρχη τάξη του την εκμετάλλευση της εσωτερικής αγοράς. Οι Ηνωμένες Πολιτείες, εγκαταλείποντας μ' αυτό τον τρόπο την ηπειρωτική Ευρώπη στην τύχη της και αναλαμβάνοντας, χάρη στην οικονομική τους υπεροχή, τη ναυπήγηση πολεμικών πλοίων, εξανάγκασαν τις άλλες ιμπεριαλιστικές δυνάμεις να δεχτούν τη συμφωνία αφοπλισμού της Ουάσινγκτον. Μ' αυτόν τον τρόπο κατέστρεψαν μια από τις πιο σημαντικές βάσεις του έργου των Βερσαλλιών: τη ναυτική υπεροχή της Αγγλίας. Κι έτσι δεν έχει πια νόημα για την Αγγλία να παραμείνει στην ομάδα των δυνάμεων που προέβλεπε η Συνδιάσκεψη της Ουάσινγκτον.

Η Ιαπωνία και οι αποικίες

Η Ιαπωνία, η νεότερη παγκόσμια ιμπεριαλιστική δύναμη, κρατιέται παράμερα από το ευρωπαϊκό χάος που δημιούργησε η Συνθήκη των Βερσαλλιών. Αλλά η ανάδειξη των Ηνωμένων Πολιτειών σε παγκόσμια δύναμη, έθιξε πολύ τα συμφέροντα της. Στην Συνδιάσκεψη της Ουάσινγκτον, αναγκάστηκε να κόψει το δεσμό της με την Αγγλία, κι αυτό κατέστρεψε μια ακόμα από τις σημαντικότερες βάσεις για την διανομή του κόσμου που έγινε στις Βερσαλλίες. Σύγχρονα, όχι μόνο οι καταπιεσμένοι λαοί εξεγείρονται εναντίον της κυριαρχίας της Αγγλίας και της Ιαπωνίας, αλλά και οι αποικίες της Αγγλίας, προσεγγίζοντας τις Ηνωμένες Πολιτείες, προσπαθούν να εξασφαλίσουν τα συμφέροντά τους στο μελλοντικό αγώνα των Ηνωμένων Πολιτειών με την Ιαπωνία. Έτσι το πλαίσιο του αγγλικού ιμπεριαλισμού χαλαρώνει ολοένα και περισσότερο.

Προς ένα νέο ιμπεριαλιστικό πόλεμο

Οι προσπάθειες των μεγάλων ιμπεριαλιστικών δυνάμεων να δημιουργήσουν μόνι-

μη βάση για την παγκόσμια κυριαρχία τους απέτυχαν αξιοθρήνητα εξαιτίας της αντίθεσης των συμφερόντων τους. Το μεγάλο έργο της ειρήνης καταστράφηκε. Οι μεγάλες δυνάμεις εξοπλίζουν τα υποτελή τους κράτη με την προοπτική καινούριου πολέμου. Ο μιλιταρισμός είναι ισχυρότερος από κάθε άλλη φορά. Και παρόλο που η μπουρζουαζία αντικρίζει με αγωνία την περίπτωση μιας νέας προλεταριακής επανάστασης ύστερα από ένα παγκόσμιο πόλεμο, οι εσωτερικοί νόμοι του καπιταλιστικού κοινωνικού καθεστώτος ωθούν ακαταμάχητα προς μια νέα παγκόσμια σύγκρουση.

Τα καθήκοντα των κομουνιστικών κομμάτων

Η 2η και η 2½ Διεθνής έχουν αναλάβει να υποστηρίξουν τη ριζοσπαστική πτέρυγα της μπουρζουαζίας, που αντιπροσωπεύει πρώτα απ' όλα τα συμφέροντα του εμπορικού και τραπεζιτικού κεφαλαίου, στον ανίσχυρο αγώνα της για την κατάργηση των επανορθώσεων. Όπως σε όλα τα ζητήματα, και σ' αυτό επίσης, βαδίζουν μαζί με την μπουρζουαζία. Το καθήκον των κομουνιστικών κομμάτων και πρώτα πρώτα των κομμάτων στις νικήτριες χώρες, είναι να εξηγήσουν στις μάζες ότι το έργο της ειρήνης των Βερσαλλιών φορτώνει όλα τα βάρη στους ώμους του προλεταριάτου, τόσο στις νικήτριες χώρες όσο και στις ηττημένες, και ότι τα πραγματικά θύματα σ' όλες τις χώρες είναι οι προλετάριοι. Πάνω σ' αυτή τη βάση, τα κομουνιστικά κόμματα και πρώτα απ' όλα τα κόμματα της Γερμανίας και της Γαλλίας, πρέπει να διεξάγουν τον κοινό αγώνα εναντίον της Συνθήκης των Βερσαλλιών.

Το Γερμανικό Κομουνιστικό Κόμμα πρέπει να τονίσει την ετοιμότητα του γερμανικού προλεταριάτου να βοηθήσει με κάθε δυνατό τρόπο τους εργάτες και τους αγρότες της βόρειας Γαλλίας, να αποκαταστήσουν την κατεστραμμένη τους οικονομία. Επίσης πρέπει να διεξάγει έναν οξύτατο πόλεμο ενάντια στην δικιά του μπουρζουαζία που είναι έτοιμη να συμμαχήσει με την γαλλική μπουρζουαζία ώστε να θυσιάσει το γερμανικό προλεταριάτο στην πολιτική της πλήρους εφαρμογής όλων των υποχρεώσεών της ή να μετατρέψει την Γερμανία σε αποικία της Γαλλίας αν διασφαλιστούν πλήρως τα συμφέροντά της.

Το Κομουνιστικό Κόμμα Γαλλίας πρέπει να αγωνιστεί με όλες του τις δυνάμεις εναντίον των ιμπεριαλιστικών τάσεων της ίδιας του της μπουρζουαζίας, εναντίον της προσπάθειάς της να πλουτίσει με την επαυξημένη εκμετάλλευση του γερμανικού προλεταριάτου, εναντίον της κατοχής του λεκανοπεδίου του Ρουρ, εναντίον του τεμαχισμού της Γερμανίας, εναντίον του γαλλικού ιμπεριαλισμού. Δεν αρκεί πια σήμερα να καταπολεμούμε στη Γαλλία τη λεγόμενη άμυνα της πατρίδας, πρέπει επίσης να αγωνιζόμαστε και εναντίον της Συνθήκης των Βερσαλλιών.

Το καθήκον των κομουνιστικών κομμάτων της Τσεχοσλοβακίας, της Πολωνίας και των άλλων υποτελών στη Γαλλία χωρών, είναι να συνδέσουν τον αγώνα τους εναντίον της δικής τους μπουρζουαζίας με τον αγώνα εναντίον του γαλλικού ιμπεριαλισμού. Πρέπει με κοινές ενέργειες των μαζών, να δώσουμε στο γαλλικό και το γερμανικό προλεταριάτο να καταλάβουν ότι η πραγματοποίηση της Συνθήκης των Βερσαλλιών οδηγεί στη μεγαλύτερη εξαθλίωση του προλεταριάτου των δύο χωρών και μαζί τους και στην εξαθλίωση του προλεταριάτου όλης της Ευρώπης.

ΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

I. Κατάσταση του συνδικαλιστικού κινήματος

1. Σ' αυτά τα τελευταία δύο χρόνια, που χαρακτηρίζονται από τη γενική επίθεση του κεφαλαίου, το συνδικαλιστικό κίνημα εξασθένησε αισθητά σε όλες τις χώρες. Εκτός από σπάνιες εξαιρέσεις (Γερμανία, Αυστρία), τα συνδικάτα έχασαν μεγάλο αριθμό από τα μέλη τους. Αυτή η οπισθοδρόμηση εξηγείται τόσο από τις μεγάλες επιθέσεις της μπουρζουαζίας όσο και από την αδυναμία των ρεφορμιστικών συνδικάτων, όχι μόνο να λύσουν το κοινωνικό ζήτημα, αλλά και να αντισταθούν σοβαρά στην καπιταλιστική επίθεση και να υπερασπίσουν τα πιο στοιχειώδη συμφέροντα των εργατικών μαζών.

2. Μπροστά σ' αυτή την καπιταλιστική επίθεση απ' τη μια μεριά και στη συνεχιζόμενη ταξική συνεργασία απ' την άλλη, οι εργατικές μάζες αρχίζουν σιγά σιγά να χάνουν ορισμένες αυταπάτες. Για πολλούς το συνδικάτο έπαψε να είναι εστία ζύμωσης γιατί δεν στάθηκε ικανό, και σε αρκετές περιπτώσεις δεν θέλησε, να σταματήσει την επίθεση του κεφαλαίου και να διατηρήσει τις κατακτημένες θέσεις. Η στειρότητα του ρεφορμισμού εκδηλώθηκε ολοφάνερα στην πράξη.

3. Το συνδικαλιστικό κίνημα, σε όλες τις χώρες, παρουσιάζει χαρακτήρα οργανικής αστάθειας — αρκετά αξιόλογες ομάδες εργατών δεν παύουν να απομακρύνονται απ' αυτό, ενώ οι ρεφορμιστές συνεχίζουν αδιάκοπα την πολιτική τους της συνεργασίας των τάξεων, με το πρόσχημα ότι «χρησιμοποιούν το κεφάλαιο προς όφελος των εργατών». Στην πραγματικότητα, το κεφάλαιο εξακολουθεί να χρησιμοποιεί για τα συμφέροντά του τις οργανώσεις κάνοντάς τες συνένοχες στον υποβιβασμό του βιοτικού επιπέδου των μαζών. Στην περίοδο που πέρασε, ενισχύθηκαν ιδιαίτερα οι δεσμοί που υπήρχαν ήδη ανάμεσα στις κυβερνήσεις και στους ρεφορμιστές δημαγωγούς, καθώς και η υποταγή των συμφερόντων της εργατικής τάξης στα συμφέροντα εκείνων που τη διευθύνουν.

II. Η επίθεση της Διεθνής του Άμστερνταμ ενάντια στα επαναστατικά συνδικάτα

4. Οι αντιδραστικοί ηγέτες, τη στιγμή που υποχωρούσαν σ' όλα τα μέτωπα μπροστά στην αστική πίεση, ανέλαβαν να επιτεθούν εναντίον των επαναστατών εργατών.

Βλέποντας ότι η δικιά τους έλλειψη διάθεσης να οργανώσουν την αντίσταση εναντίον του κεφαλαίου προκάλεσε μεγάλη ζύμωση μέσα στις εργατικές μάζες και

έχοντας αποφασίσει να καθαρίσουν τις οργανώσεις από την επαναστατική μόλυνση, ανέλαβαν μια επίθεση εναντίον του επαναστατικού συνδικαλιστικού κινήματος με σκοπό να σπάσουν το ηθικό και να διαλύσουν την επαναστατική μειοψηφία με όλα τα μέσα που έχουν στη διάθεσή τους και να διευκολύνουν τη σταθεροποίηση της κλονισμένης ταξικής κυριαρχίας της μπουρζουαζίας.

5. Για να διατηρήσουν την εξουσία τους, οι ηγέτες της Διεθνούς του Άμστερνταμ δεν διστάζουν να αποκλείσουν, όχι μόνο άτομα και μικρές ομάδες, αλλά και οργανώσεις ολόκληρες — για τίποτα στον κόσμο δεν θέλουν οι άνθρωποι του Άμστερνταμ να γίνουν μειοψηφία και στην περίπτωση που θα απειληθούν από τα επαναστατικά στοιχεία, τους οπαδούς της Κόκκινης Διεθνούς των Εργατικών Συνδικάτων και της Κομουνιστικής Διεθνούς, είναι αποφασισμένοι να προκαλέσουν το σχίσμα, αρκεί να μπορέσουν έτσι να κρατήσουν στα χέρια τους τη διοίκηση των συνδικάτων και τους υλικούς πόρους.

Αυτό έκαναν οι ηγέτες της γαλλικής Γενικής Συνομοσπονδίας Εργασίας — τον ίδιο δρόμο ακολουθούν οι ρεφορμιστές της Τσεχοσλοβακίας και οι ηγέτες της Παγγερμανικής Ομοσπονδίας των Εργατικών Συνδικάτων. Τα συμφέροντα της μπουρζουαζίας απαιτούν το σχίσμα στις γραμμές του συνδικαλιστικού κινήματος.

6. Ταυτόχρονα με επίθεση των ρεφορμιστών απέναντι στους επαναστάτες εργάτες σε κάθε μια χώρα πραγματοποιείται και μια παρόμοια επίθεση σε διεθνές επίπεδο: αποκλείουν συστηματικά οι διάφορες εθνικές Συνομοσπονδίες που έχουν προσχωρήσει στην Διεθνή του Άμστερνταμ, τις αντίστοιχες εθνικές επαναστατικές Συνομοσπονδίες ή αρνούνται να τις δεχτούν. Έτσι, τα διεθνή συνέδρια των εργατών ορυχείων, υφαντουργίας, δέρματος, ξύλου, οικοδομών, υπαλλήλων Τ.Τ.Τ. (Ταχυδρομείων, Τηλέγραφου, Τραμ) αρνήθηκαν να δεχτούν τα ρωσικά συνδικάτα και τα άλλα επαναστατικά συνδικάτα επειδή αυτά ανήκαν στην Κόκκινη Συνδικαλιστική Διεθνή.

7. Αυτή η εκστρατεία των ανθρώπων του Άμστερνταμ εναντίον των επαναστατικών συνδικάτων αποτελεί μια εκδήλωση της εκστρατείας του διεθνούς κεφαλαίου εναντίον της εργατικής τάξης. Επιδιώκει τους ίδιους σκοπούς: σταθεροποίηση του καπιταλιστικού συστήματος πάνω στην εξαθλίωση των εργαζόμενων μαζών. Ο ρεφορμισμός προαισθάνεται ότι έρχεται το τέλος του — θέλει με τη βοήθεια των σχισμάτων και τον αποκλεισμό των πιο μαχητικών στοιχείων να εξασθενίσει όσο το δυνατόν περισσότερο την εργατική τάξη ώστε να την καταστήσει ανίκανη να πάρει στα χέρια της την εξουσία καθώς και τα μέσα παραγωγής και ανταλλαγής.

III. Οι αναρχικοί και οι κομουνιστές

8. Ταυτόχρονα, μια «επίθεση» εντελώς όμοια με κείνη του Άμστερνταμ, εξαπολύθηκε από την αναρχική πτέρυγα του εργατικού κινήματος εναντίον της Κομουνιστικής Διεθνούς, των κομουνιστικών κομμάτων και των κομουνιστικών πυρήνων των συνδικάτων. Ένας ορισμένος αριθμός αναρχοσυνδικαλιστικών οργανώσεων διακήρυξαν ανοιχτά την εχθρότητα τους απέναντι στην Κομουνιστική Διεθνή και στη ρώσικη επανάσταση, παρά την επίσημη προσχώρησή τους στην Κομουνιστική Διεθνή το 1920 και τις εκφράσεις συμπάθειας προς το ρωσικό προλεταριάτο και την Οκτωβριανή Επανάσταση.

Αυτό έκαναν τα ιταλικά συνδικάτα, οι γερμανοί «τοπικιστές», οι αναρχοσυνδικα-

λιστές της Γαλλίας, της Ολλανδίας και της Σουηδίας.

9. Στο όνομα της συνδικαλιστικής αυτονομίας, ορισμένες συνδικαλιστικές οργανώσεις (η Εθνική Εργατική Γραμματεία της Ολλανδίας, οι Βιομηχανικοί Εργάτες του Κόσμου, τα ιταλικά (αναρχο)συνδικαλιστικά σωματεία κ.λπ.) αποκλείουν τους οπαδούς της Κόκκινης Συνδικαλιστικής Διεθνούς γενικά και τους κομουνιστές ιδιαίτερα. Έτσι το σύνθημα της αυτονομίας ενώ στην αρχή φαίνονταν επαναστατικό, έγινε αντικομουνιστικό (δηλαδή αντεπαναστατικό) και αποτελεί την ηχώ του συνθήματος της Διεθνής του Άμστερνταμ που ασκεί την ίδια πολιτική κάτω από τη σημαία της ανεξαρτησίας (παρόλο που για κανέναν δεν είναι μυστικό ότι εξαρτάται ολοκληρωτικά από την εθνική και διεθνή μπουρζουαζία).

10. Η δράση των αναρχικών εναντίον της Κομουνιστικής Διεθνούς, της Κόκκινης Συνδικαλιστικής Διεθνούς και της ρώσικης επανάστασης οδήγησε στην αποσύνθεση και σε σχίσμα τις γραμμές τους. Τα καλύτερα εργατικά στοιχεία τάχθηκαν εναντίον αυτής της ιδεολογίας. Ο αναρχισμός και ο αναρχοσυνδικαλισμός διασπάστηκαν σε πολλές ομάδες και τάσεις που διεξάγουν λυσσασμένο αγώνα υπέρ ή κατά της Κόκκινης Συνδικαλιστικής Διεθνούς, υπέρ ή κατά της δικτατορίας του προλεταριάτου, υπέρ ή κατά της ρωσικής επανάστασης.

IV. Ουδετερότητα και αυτονομία

11. Η επίδραση της μπουρζουαζίας πάνω στο προλεταριάτο καθρεφτίζεται στη θεωρία της ουδετερότητας, σύμφωνα με την οποία τα συνδικάτα θα πρέπει να θέτουν σκοπούς αποκλειστικά επαγγελματικούς, στενά οικονομικούς και σε καμιά περίπτωση ταξικούς. Η ουδετερότητα στάθηκε πάντοτε δόγμα καθαρά αστικό και ο επαναστατικός μαρξισμός το πολέμησε και το πολεμάει μέχρι θανάτου. Τα συνδικάτα που δεν θέτουν κανένα ταξικό σκοπό δηλαδή που δεν αποβλέπουν στην ανατροπή του καπιταλιστικού συστήματος, είναι, παρά την προλεταριακή τους σύνθεση, οι καλύτεροι υπερασπιστές του αστικού καθεστώτος και της αστικής κοινωνίας.

12. Αυτή η περίοδος της ουδετερότητας ευνοήθηκε πάντοτε απ' το επιχείρημα ότι τα συνδικάτα πρέπει να ενδιαφέρονται μόνο για τα οικονομικά ζητήματα χωρίς να ανακατεύονται στην πολιτική. Η μπουρζουαζία έχει πάντοτε την τάση να διαχωρίζει την πολιτική από την οικονομία, επειδή καταλαβαίνει πολύ καλά ότι, αν κατορθώσει να περιορίσει την εργατική τάξη στο επαγγελματικό πλαίσιο, κανένας σοβαρός κίνδυνος δεν πρόκειται να απειλήσει την ηγεμονία της.

13. Τον ίδιο ακριβώς διαχωρισμό μεταξύ οικονομίας και πολιτικής κάνουν επίσης και τα αναρχικά στοιχεία του συνδικαλιστικού κινήματος, για να αποτρέψουν το εργατικό κίνημα από τον πολιτικό δρόμο, με το πρόσχημα ότι κάθε πολιτική στρέφεται εναντίον των εργαζομένων. Αυτή η θεωρία, καθαρά αστική στο βάθος της, παρουσιάζεται στους εργάτες σαν θεωρία συνδικαλιστικής αυτονομίας, που την εννοούν οι προπαγανδιστές της σαν μια αντίθεση των συνδικάτων προς το Κομουνιστικό Κόμμα και μια κήρυξη πολέμου ενάντια στο κομουνιστικό εργατικό κίνημα.

14. Αυτός ο αγώνας εναντίον της «πολιτικής» και του πολιτικού κόμματος της εργατικής τάξης, τείνει να αδυνατίζει την μαχητικότητα του εργατικού κινήματος και ταυτόχρονα αποτελεί καμπάνια εναντίον του κομουνισμού δηλαδή της κομουνιστικής ταξικής συνείδησης μέσα στην εργατική τάξη. Η αυτονομία σε όλες της τις μορφές,

είτε είναι αναρχική, είτε αναρχοσυνδικαλιστική, είναι δόγμα αντικομουνιστικό και πρέπει να αντιμετωπιστεί με την πιο αποφασιστική στάση: Το καλύτερο που μπορεί να προκύψει απ' αυτήν είναι μια αυτονομία απέναντι στον κομουνισμό και ένας ανταγωνισμός μεταξύ συνδικάτων και κομουνιστικών κομμάτων. Ειδάλλως καταντάει λυσσασμένος αγώνας των συνδικάτων εναντίον του κομουνιστικού κόμματος, του κομουνισμού και της κοινωνικής επανάστασης.

15. Η θεωρία της αυτονομίας, όπως τη διατυπώνουν οι γάλλοι, οι ιταλοί και οι ισπανοί αναρχοσυνδικαλιστές, αποτελεί με λίγα λόγια πολεμική κραυγή του αναρχισμού εναντίον του κομουνισμού. Οι κομουνιστές μέσα στα συνδικάτα πρέπει να καταπολεμήσουν αποφασιστικά αυτή την προσπάθεια των αναρχοσυνδικαλιστών να εισάγουν λαθραία, κάτω από τη σημαία της αυτονομίας, αυτό το αναρχικό βρωμοεμπόρευμά τους ώστε να μην διαιρεθεί το εργατικό κίνημα σε εχθρικά μεταξύ τους τμήματα και να μην επιβραδυνθεί ή παρεμποδιστεί ο θρίαμβος της εργατικής τάξης.

V. Συνδικαλισμός και κομουνισμός

16. Οι αναρχοσυνδικαλιστές ταυτίζουν τον εργατικό αγώνα με το συνδικαλισμό παρουσιάζοντας το δικό τους αναρχοσυνδικαλιστικό κόμμα σαν τη μόνη πραγματικά επαναστατική οργάνωση που είναι ικανή να οδηγήσει την ταξική δράση του προλεταριάτου στον τελικό της σκοπό. Ο αναρχοσυνδικαλισμός, που αποτελεί τεράστια πρόοδο απέναντι στον τρεϊντγιουνιονισμό [δηλαδή την πολιτική του εργατικού κινήματος που περιορίζεται σε συντεχνιακές διεκδικήσεις αποκλειστικά γύρω από τους μισθούς και τις συνθήκες εργασίας], παρουσιάζει ωστόσο πολλά μειονεκτήματα και κακές πλευρές, στα οποία πρέπει να αντιταχθεί η αποφασιστικότερη αντίσταση.

17. Οι κομουνιστές δεν μπορούν, ούτε και πρέπει στο όνομα των αφηρημένων αρχών των αναρχοσυνδικαλιστών, να εγκαταλείψουν το δικαίωμά τους να οργανώνουν «πυρήνες» μέσα στα συνδικάτα, όποιος κι αν είναι ο προσανατολισμός αυτών των συνδικάτων. Είναι αυτονόητο ότι οι κομουνιστές που δρουν στα συνδικάτα θα είναι ικανοί να συντονίσουν τη δράση τους με κείνους τους (αναρχο)συνδικαλιστές που έμαθαν κάτι από τον πόλεμο και την επανάσταση.

18. Οι κομουνιστές πρέπει να πάρουν την πρωτοβουλία να δημιουργήσουν μέσα στα συνδικάτα κοινό μπλοκ με τους επαναστάτες εργάτες των άλλων τάσεων. Οι πιο κοντινοί στον κομουνισμό είναι οι «κομουνιστές συνδικαλιστές», που αναγνωρίζουν την ανάγκη της δικτατορίας του προλεταριάτου και υπερασπίζουν ενάντια στους αναρχοσυνδικαλιστές την αρχή του εργατικού κράτους. Ο συντονισμός όμως των ενεργειών προϋποθέτει την ύπαρξη μιας κομουνιστικής οργάνωσης. Όταν η δράση των κομουνιστών είναι διασκορπισμένη και απομονωμένη τότε οι κομουνιστές δεν αντιπροσωπεύουν καμιά σοβαρή δύναμη και αποστερούνται την δυνατότητα να συντονίσουν την δράση τους με την δράση των άλλων.

19. Οι κομουνιστές, εφαρμόζοντας με τον πιο ενεργητικό και συνεπή τρόπο τις αρχές τους, καταπολεμώντας τις αντικομουνιστικές θεωρίες της αυτονομίας και του διαχωρισμού της πολιτικής από την οικονομία — αυτή την αναρχική και εξαιρετικά βλαβερή για την επαναστατική πρόοδο της εργατικής τάξης ιδέα — πρέπει στο εσωτερικό των συνδικάτων όλων των τάσεων, να προσπαθήσουν να συντονίσουν τη δράση τους, στον πρακτικό αγώνα εναντίον του ρεφορμισμού και του βερμπαλισμού

των αναρχοσυνδικαλιστών, με όλα τα επαναστατικά στοιχεία που τάσσονται υπέρ της ανατροπής του καπιταλισμού και της δικτατορίας του προλεταριάτου.

20. Στις χώρες όπου υπάρχουν σημαντικές οργανώσεις επαναστατών συνδικαλιστών (Γαλλία) και όπου κάτω από την επίδραση μιας ολόκληρης σειράς ιστορικών αιτιών εξακολουθεί να υπάρχει η δυσπιστία προς τα πολιτικά κόμματα μέσα σε ορισμένα στρώματα επαναστατών εργατών, οι κομουνιστές επεξεργάζονται, σε συμφωνία με τους συνδικαλιστές, ανάλογα με τις ιδιομορφίες της χώρας και του συγκεκριμένου εργατικού κινήματος, τις μορφές και τις μεθόδους του κοινού αγώνα εναντίον του κεφαλαίου σε όλες τις επιθετικές και αμυντικές εκδηλώσεις του.

VI. Ο αγώνας για τη συνδικαλιστική ενότητα

21. Το σύνθημα της Κομουνιστικής Διεθνούς («ενάντια στην διάσπαση των συνδικάτων») πρέπει να εφαρμοστεί εξίσου δραστήρια όπως και στο παρελθόν, παρά τις λυσσασμένες διώξεις στις οποίες υποβάλλουν τους κομουνιστές οι ρεφορμιστές σ' όλες τις χώρες. Οι ρεφορμιστές επιδιώκουν να παρατείνουν το σχίσμα με τους αποκλεισμούς και τις διαγραφές. Διώχνοντας συστηματικά τα καλύτερα στοιχεία των συνδικάτων ελπίζουν να κάνουν τους κομουνιστές να χάσουν την ψυχραιμία τους, να φύγουν από τα συνδικάτα, εγκαταλείποντας το καλομελετημένο σχέδιο τους δηλαδή της κατάκτησης των οργανώσεων αυτών από το εσωτερικό τους, και να ταχθούν υπέρ του σχίσματος. Αλλά δεν θα μπορέσουν οι ρεφορμιστές να καταφέρουν αυτό που θέλουν.

22. Το σχίσμα του συνδικαλιστικού κινήματος, ιδιαίτερα στις σημερινές συνθήκες, αποτελεί το μεγαλύτερο κίνδυνο για το εργατικό κίνημα στο σύνολό του. Το σχίσμα στα εργατικά συνδικάτα θα έριχνε την εργατική τάξη πολλά χρόνια πίσω, γιατί η μπουρζουαζία θα μπορούσε τότε να ξαναπάρει εύκολα πίσω τις πιο στοιχειώδεις εργατικές κατακτήσεις. Οι κομουνιστές πρέπει με κάθε μέσο να εμποδίσουν το συνδικαλιστικό σχίσμα. Με όλα τα μέσα, με όλες τις δυνάμεις των οργανώσεών τους, πρέπει να εμποδίσουν την εγκληματική ελαφρότητα με την οποία οι ρεφορμιστές σπάζουν τη συνδικαλιστική ενότητα.

23. Στις χώρες όπου υπάρχουν παράλληλα δύο εθνικές συνδικαλιστικές συνομοσπονδίες (Ισπανία, Γαλλία, Τσεχοσλοβακία, κ.λπ.) οι κομουνιστές πρέπει να αγωνιστούν συστηματικά για την ενοποίηση αυτών των παράλληλων οργανώσεων. Εφόσον υπάρχει αυτός ο σκοπός της συγχώνευσης των συνδικάτων, που σήμερα είναι διασπασμένα, δεν είναι καθόλου λογικό να αποσπούμε τους μεμονωμένους κομουνιστές και τους επαναστάτες εργάτες από τα ρεφορμιστικά συνδικάτα μεταφέροντάς τους στα επαναστατικά συνδικάτα. Κανένα ρεφορμιστικό συνδικάτο δεν πρέπει να παραμείνει χωρίς επαναστατική ζύμη. Η ενεργητική εργασία των κομουνιστών και στα δύο συνδικάτα που υπάρχουν παράλληλα, αποτελεί προϋπόθεση για την αποκατάσταση της ενότητας που σήμερα δεν υπάρχει.

24. Η προστασία της συνδικαλιστικής ενότητας, καθώς και η αποκατάστασή της εκεί που δεν υπάρχει, δεν είναι δυνατή παρά μόνο αν οι κομουνιστές βάλουν σε ενέργεια ένα πρακτικό πρόγραμμα για κάθε χώρα και για κάθε κλάδο της βιομηχανίας — στο πεδίο μιας πρακτικής εργασίας, ενός πρακτικού αγώνα, μπορούν να συγκεντρώσουν τα σκορπισμένα στοιχεία του εργατικού κινήματος και να δημιουρ-

γήσουν, στην περίπτωση που υπάρχει συνδικαλιστικό σχίσμα, τις αναγκαίες προϋποθέσεις για να εξασφαλιστεί η οργανική ενοποίηση. Κάθε κομουνιστής πρέπει να έχει υπόψη του ότι το συνδικαλιστικό σχίσμα δεν αποτελεί μόνο απειλή για τις άμεσες κατακτήσεις της εργατικής τάξης, αλλά και για την ίδια την κοινωνική επανάσταση. Οι προσπάθειες των ρεφορμιστών να διασπάσουν τα συνδικάτα πρέπει να συντριβούν — κι αυτό μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο με μια δραστήρια οργανωτική και πολιτική εργασία μέσα στις εργατικές μάζες.

VII. Ο αγώνας κατά του αποκλεισμού των κομουνιστών

25. Ο αποκλεισμός των κομουνιστών έχει σαν σκοπό να αποδιοργανώσει το επαναστατικό κίνημα, απομονώνοντας τους ηγέτες από τις εργατικές μάζες — επίσης, οι κομουνιστές δεν μπορούν να περιοριστούν στις μορφές και τις μεθόδους του αγώνα που χρησιμοποιούσαν ως τώρα. Το παγκόσμιο συνδικαλιστικό κίνημα έχει φτάσει στην κρισιμότερη στιγμή του. Η διασπαστική θέληση των ρεφορμιστών έχει οξυνθεί, ενώ η θέλησή μας να σώσουμε τη συνδικαλιστική ενότητα πιστοποιείται από πολλά γεγονότα και οι κομουνιστές πρέπει να δείξουν στο μέλλον, και στην πράξη επίσης, την αξία που αποδίδουν στην ενότητα του συνδικαλιστικού κινήματος.

26. Όσο περισσότερο γίνεται φανερή η διασπαστική πολιτική των εχθρών μας, με τόσο μεγαλύτερο σθένος πρέπει να επιδιώξουμε να αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα της συνδικαλιστικής ενότητας. Ούτε μια φάμπρικα, ούτε ένα εργοστάσιο, ούτε μια συγκέντρωση δεν πρέπει να λησμονήσουμε — παντού πρέπει να ακουστεί η διαμαρτυρία εναντίον της τακτικής του Άμστερνταμ. Πρέπει το πρόβλημα του συνδικαλιστικού σχίσματος να τεθεί μπροστά σε κάθε συνδικαλισμένο και να τεθεί όχι μόνο όταν το σχίσμα είναι έτοιμο να γίνει, αλλά από τη στιγμή που θα παρουσιαστεί αυτός ο κίνδυνος. Το ζήτημα του αποκλεισμού των κομουνιστών από το συνδικαλιστικό κίνημα πρέπει να μπει στην ημερήσια διάταξη όλου του κινήματος κάθε χώρας που την αφορά αυτή η ενέργεια. Οι κομουνιστές είναι αρκετά δυνατοί για να μην αφήσουν να στραγγαλιστούν χωρίς να πούνε λέξη. Η εργατική τάξη πρέπει να ξέρει ποιος υποστηρίζει τη διάσπαση και ποιος την ενότητα.

27. Ο αποκλεισμός των κομουνιστών από τις τοπικές οργανώσεις όταν εκλεγούν σε συνδικαλιστικές θέσεις δεν πρέπει μόνο να προκαλέσει διαμαρτυρίες για την παραβίαση της θέλησης των εκλογέων αλλά ένας τέτοιος αποκλεισμός πρέπει να οδηγήσει σε αποφασιστική και οργανωμένη αντίσταση. Τα μέλη που αποκλείονται δεν πρέπει να μείνουν σκορπισμένα. Το σημαντικότερο καθήκον των κομουνιστικών κομμάτων είναι να μην επιτρέψουν στα στοιχεία που αποκλείστηκαν να παραμείνουν διαλυμένα. Πρέπει να οργανωθούν σε συνδικάτα αποκλεισμένων τα οποία να θέσουν στο κέντρο της πολιτικής εργασίας τους ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα, καθώς και την απαίτηση να ξαναγυρίσουν στη θέση τους.

28. Ο αγώνας εναντίον των αποκλεισμών είναι στην πραγματικότητα αγώνας για την ενότητα του συνδικαλιστικού κινήματος. Εδώ, όλα τα μέτρα που οδηγούν στην αποκατάσταση της ενότητας, είναι καλά. Οι αποκλεισμένοι δεν πρέπει να μείνουν απομονωμένοι και αποκομμένοι από κάθε αντιπολίτευση, ούτε και από τις ανεξάρτητες επαναστατικές οργανώσεις που υπάρχουν στη συγκεκριμένη χώρα — κι αυτό γιατί επιβάλλεται να οργανωθεί ο κοινός αγώνας εναντίον των αποκλεισμών και για

το συντονισμό της δράσης στον αγώνα εναντίον του κεφαλαίου.

29. Τα πρακτικά μέσα του αγώνα μπορούν και πρέπει να συμπληρωθούν και να τροποποιηθούν σύμφωνα με τις τοπικές συνθήκες και ιδιομορφίες. Είναι σημαντικό τα κομουνιστικά κόμματα να παίρνουν καθαρά μαχητική αντιδιασπαστική θέση και να κάνουν ό,τι μπορούν για να μην επιτρέψουν να πραγματοποιηθεί η πολιτική των αποκλεισμών που έχει αισθητά ενισχυθεί από τότε που άρχισαν οι ενέργειες για τη συγχώνευση της 2ης και της 2½ Διεθνούς. Δεν υπάρχουν οριστικά και καθολικής ισχύος μέτρα και μέθοδοι εναντίον των αποκλεισμών. Απ' αυτή την άποψη, τα κομουνιστικά κόμματα έχουν τη δυνατότητα να αγωνιστούν με μέσα που τα θεωρούν σαν τα καλύτερα για να φτάσουν στο σκοπό τους: την κατάκτηση των συνδικάτων και την αποκατάσταση της συνδικαλιστικής ενότητας που έχει πάψει να υπάρχει.

30. Τα κομουνιστικά κόμματα οφείλουν να αναλάβουν τον πιο ενεργητικό αγώνα εναντίον του αποκλεισμού των επαναστατικών συνδικάτων από τους κόλπους των διεθνών Συνομοσπονδιών. Τα κομουνιστικά κόμματα δεν μπορούν και δεν πρέπει να παραμείνουν παθητικοί θεατές του αποκλεισμού των επαναστατικών συνδικάτων για το μόνο λόγο ότι είναι επαναστατικά. Οι διεθνείς επιτροπές προπαγάνδας κατά βιομηχανία, που συγκροτήθηκαν από την Κόκκινη Διεθνή των Εργατικών Συνδικάτων, πρέπει να βρουν τους θερμότερους υποστηρικτές τους στο πρόσωπο των κομουνιστικών κομμάτων, ώστε να μπορέσουν να συγκεντρωθούν όλες οι υπάρχουσες επαναστατικές δυνάμεις με αντικειμενικό σκοπό τον αγώνα για ενιαίες διεθνείς Συνομοσπονδίες κατά βιομηχανικό κλάδο. Όλος αυτός ο αγώνας πρέπει να γίνει κάτω από τη σημαία της αποδοχής όλων των συνδικάτων χωρίς διάκριση τάσης, χωρίς διάκριση πολιτικών ρευμάτων, σε μια μοναδική διεθνή οργάνωση βιομηχανίας.

VIII. Συμπέρασμα

Το 4ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς, ακολουθώντας το δρόμο της κατάκτησης των συνδικάτων και του αγώνα εναντίον της διασπαστικής πολιτικής των ρεφορμιστών, δηλώνει επίσημα ότι κάθε φορά που οι άνθρωποι του Άμστερνταμ δεν θα καταφεύγουν σε αποκλεισμούς και κάθε φορά που θα δίνουν τη δυνατότητα στους κομουνιστές να αγωνίζονται ιδεολογικά για τις αρχές τους στους κόλπους των συνδικάτων, οι κομουνιστές θα αγωνίζονται σαν πειθαρχημένα μέλη στις γραμμές της ενωμένης οργάνωσης, βαδίζοντας πάντοτε μπροστά σε όλες τις ρήξεις και τις συγκρούσεις με τη μπουρζουαζία.

Το 4ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς δηλώνει ότι όλα τα κομουνιστικά κόμματα πρέπει να καταβάλουν κάθε προσπάθεια για να παρεμποδίσουν το σχίσμα μέσα στα συνδικάτα, ότι πρέπει να κάνουν ό,τι μπορούν για να αποκαταστήσουν τη συνδικαλιστική ενότητα, που σε ορισμένες χώρες έχει πάψει να υπάρχει, και ότι πρέπει να πετύχουν την προσχώρηση του συνδικαλιστικού κινήματος της χώρας τους στην Κόκκινη Διεθνή των Εργατικών Συνδικάτων.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

5 Δεκεμβρίου 1922

I. Η ανάπτυξη του εργατικού κινήματος στην Ανατολή

Το 2ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς, στηριζόμενο στην πείρα της σοβιετικής ανοικοδόμησης στην Ανατολή και στην ανάπτυξη των εθνικοεπαναστατικών κινημάτων στις αποικίες, καθόρισε τη βασική θέση του εθνικού και αποικιακού ζητήματος στο σύνολό του σαν περίοδο μακροπρόθεσμου αγώνα ανάμεσα στον ιμπεριαλισμό και τη δικτατορία του προλεταριάτου.

Από τότε ο αγώνας εναντίον του ιμπεριαλιστικού ζυγού στις αποικιακές και μισοαποικιακές χώρες έχει σημαντικά ενταθεί, και η μεταπολεμική πολιτική και οικονομική κρίση του ιμπεριαλισμού έχει επιδεινωθεί.

Το αποδείχνουν τα ακόλουθα γεγονότα: 1) Η χρεοκοπία της Συνθήκης των Σεβρών, που απέβλεπε στο διαμελισμό της Τουρκίας, και η αποκατάσταση της εθνικής και πολιτικής αυτονομίας της, 2) η ισχυρή ένταση που παρουσίασε το εθνικοεπαναστατικό κίνημα στις Ινδίες, στη Μεσοποταμία, στην Αίγυπτο, στο Μαρόκο, στην Κίνα και στην Κορέα, 3) η εσωτερική αδιέξοδη κρίση που περνάει ο γιαπωνέζικος ιμπεριαλισμός, κρίση που προκαλεί αφενός τη γοργή ανάπτυξη των στοιχείων της αστικοδημοκρατικής επανάστασης και αφετέρου την ανάληψη από το γιαπωνέζικο προλεταριάτο ενός αυτόνομου ταξικού αγώνα και 4) το ξύπνημα του εργατικού κινήματος σε όλες χώρες της Ανατολής και η δημιουργία κομουνιστικών κομμάτων, σχεδόν σε όλες τις χώρες.

Τα γεγονότα που αναφέραμε δείχνουν ότι πραγματοποιήθηκε μια μεταβολή στην κοινωνική βάση του επαναστατικού κινήματος των αποικιών. Αυτή η μεταβολή προκαλεί ένταση του αντιμπεριαλιστικού αγώνα του οποίου, όπως εξελίχθηκαν τα πράγματα, η καθοδήγηση δεν ανήκει πια αποκλειστικά στα φεουδαλικά στοιχεία και στην εθνικιστική μπουρζουαζία που ετοιμάζονται να συμβιβαστούν με τον ιμπεριαλισμό.

Ο ιμπεριαλιστικός πόλεμος του 1914-18 και η μακρόχρονη κρίση του καπιταλισμού (ιδιαίτερα του ευρωπαϊκού) που επακολούθησε, εξασθένισαν την οικονομική κηδεμονία των μητροπόλεων πάνω στις αποικίες.

Από μιαν άλλη πλευρά, οι ίδιες περιστάσεις που προκάλεσαν περιορισμό της οικονομικής βάσης και της σφαίρας πολιτικής επιρροής του παγκόσμιου καπιταλι-

σμού όξυναν ακόμα περισσότερο τους καπιταλιστικούς ανταγωνισμούς γύρω από τις αποικίες, με αποτέλεσμα να σπάσει η ισορροπία στο σύνολο του συστήματος του παγκόσμιου καπιταλισμού (αγώνας για το πετρέλαιο, αγγλογαλλική σύγκρουση στη Μικρά Ασία, αμερικανοϊαπωνικός ανταγωνισμός για την κυριαρχία στον Ειρηνικό ωκεανό, κ.λπ.).

Η εξασθένιση ακριβώς της καπιταλιστικής επιρροής πάνω στις αποικίες, μαζί με τον αυξανόμενο ανταγωνισμό των διαφόρων ιμπεριαλιστικών ομάδων, είναι οι λόγοι που διευκόλυναν την ανάπτυξη του ντόπιου καπιταλισμού στις αποικιακές και μισοαποικιακές χώρες. Ο καπιταλισμός αυτός ξεχείλισε ήδη και εξακολουθεί να ξεχειλίζει από το στενό και ενοχλητικό πλαίσιο της ιμπεριαλιστικής κυριαρχίας των μητροπόλεων. Ως τα σήμερα, το κεφάλαιο των μητροπόλεων, εξακολουθώντας να θέλει να μονοπωλήσει την υπεραξία της εμπορικής, βιομηχανικής και φορολογικής εκμετάλλευσης των καθυστερημένων χωρών, προσπαθούσε να απομονώσει αυτές τις χώρες από την οικονομική συναλλαγή με τον υπόλοιπο κόσμο. Η διεκδίκηση μιας εθνικής και οικονομικής αυτονομίας που προβάλλει το εθνικιστικό αποικιακό κίνημα είναι η έκφραση της ανάγκης που νιώθουν αυτές οι χώρες για αστική ανάπτυξη. Η σταθερή πρόοδος των ντόπιων παραγωγικών δυνάμεων στις αποικίες έρχεται έτσι σε ασυμφιλίωτη αντίθεση με τα συμφέροντα του παγκόσμιου καπιταλισμού, γιατί η ίδια η ουσία του ιμπεριαλισμού συνεπάγεται την εκμετάλλευση της διαφοράς του επιπέδου ανάπτυξης των παραγωγικών δυνάμεων στους διάφορους τομείς της παγκόσμιας οικονομίας και έτσι εξασφαλίζει για τον εαυτό του το σύνολο των μονοπωλιακών υπερκερδών.

II. Οι συνθήκες του αγώνα

Ο καθυστερημένος χαραχτήρας των αποικιών φανερώνεται στην ποικιλία των εθνικοεπαναστατικών κινημάτων που στρέφονται εναντίον του καπιταλισμού και καθρεφτίζει τα διάφορα μεταβατικά επίπεδα ανάμεσα στις φεουδαλικές και φεουδαλικο-πατριαρχικές σχέσεις και τον καπιταλισμό. Αυτή η ποικιλία δίνει έναν ιδιαίτερο χαραχτήρα στην ιδεολογία αυτών των κινημάτων.

Σ' αυτές τις χώρες ο καπιταλισμός εμφανίζεται και αναπτύσσεται από μια φεουδαλική βάση, και παίρνει μορφές ατελείς, μεταβατικές και νόθες που δίνουν την υπεροχή κυρίως στο εμπορικό και το τοκογλυφικό κεφάλαιο (μουσουλμανική Ανατολή, Κίνα). Αυτό σημαίνει ότι η αστική δημοκρατία για να διαφοροποιηθεί από τα φεουδαλικο-γραφειοκρατικά και φεουδαλικο-αγροτικά στοιχεία, ακολουθεί δρόμο στρεβλό και μπερδεμένο. Αυτό αποτελεί το κύριο εμπόδιο στην επιτυχία του αγώνα εναντίον του ιμπεριαλιστικού ζυγού γιατί σ' όλες τις καθυστερημένες χώρες ο ξένος ιμπεριαλισμός φροντίζει να μετατρέψει το ανώτερο φεουδαλικό στρώμα (και εν μέρει το μισοφεουδαλικό και μισοαστικό) της ντόπιας κοινωνίας σε όργανο της κυριαρχίας του (στρατιωτικοί κυβερνήτες ή τουκουάγιενς στην Κίνα, γραφειοκρατία και αριστοκρατία στην Περσία, εκμισθωτές έγγειων φόρων, ζεμιντάρ και ταλουκντάρ στις Ινδίες, καλλιεργητές καπιταλιστικού τύπου στην Αίγυπτο, κ.λπ.).

Επίσης, οι ηγετικές τάξεις των αποικιακών και μισοαποικιακών χωρών δεν έχουν ούτε την ικανότητα ούτε τη διάθεση να διευθύνουν τον αγώνα εναντίον του ιμπεριαλισμού όταν αυτός ο αγώνας μετατρέπεται σε επαναστατικό κίνημα των μαζών. Μόνο

εκεί όπου το φεουδαλικο-πατριαρχικό καθεστώς δεν έχει αρκετά αποσυντεθεί ώστε να ξεχωρίσουν καθαρά τα ανώτερα ντόπια στρώματα από τις μάζες του λαού, όπως π.χ. στους νομάδες και στους μισονομάδες, οι εκπρόσωποι αυτών των ανώτερων στρωμάτων μπορούν να παίξουν το ρόλο των ενεργητικών οδηγών στον αγώνα εναντίον της καπιταλιστικής καταπίεσης (Μεσοποταμία, Μογγολία, Μαρόκο).

Στις μουσουλμανικές χώρες, το εθνικό κίνημα βρίσκει αρχικά την ιδεολογία του, στα πολιτικο-θρησκευτικά συνθήματα του πανισλαμισμού, κι αυτό επιτρέπει στους δημόσιους υπάλληλους και στους διπλωμάτες των μητροπολιτικών χωρών να χρησιμοποιούν τις προλήψεις και την αμάθεια του λαϊκού πλήθους για να καταπολεμούν αυτό το κίνημα (έτσι χρησιμοποιούν οι Άγγλοι τον πανισλαμισμό και τον παναραβισμό, δηλώνοντας π.χ. ότι θα μεταφέρουν το χαλιφάτο στις Ινδίες, κ.λπ., ενώ ο γαλλικός ιμπεριαλισμός κερδοσκοπεί στις «συμπάθειες των μουσουλμάνων»). Ωστόσο, στο μέτρο που επεκτείνεται και ωριμάζει το κίνημα της εθνικής απελευθέρωσης, τα πολιτικο-θρησκευτικά συνθήματα του πανισλαμισμού παραχωρούν τη θέση τους στις συγκεκριμένες πολιτικές διεκδικήσεις. Αυτό που το επιβεβαιώνει, είναι ο αγώνας που άρχισε τελευταία στην Τουρκία για να αποστερήσει το χαλιφάτο από την κοσμική εξουσία του.

Το βασικό καθήκον, το κοινό σε όλα τα εθνικοεπαναστατικά κινήματα, είναι η πραγματοποίηση της εθνικής ενότητας και της πολιτικής ανεξαρτησίας. Η πραγματική και λογική λύση αυτού του ζητήματος εξαρτάται από τον όγκο και το βάρος των εργατικών μαζών που το ένα ή το άλλο εθνικό κίνημα θα μπορέσει να τραβήξει μαζί του, αφού προηγουμένως κόψει κάθε σχέση με τα φεουδαλικά και αντιδραστικά στοιχεία, και από το κατά πόσο θα ενσαρκώσει στο πρόγραμμά του τις κοινωνικές διεκδικήσεις αυτών των μαζών.

Η Κομουνιστική Διεθνής, λαβαίνοντας πολύ καλά υπόψη της ότι σε διάφορες ιστορικές συνθήκες, τα πιο διαφορετικά στοιχεία, μπορούν να γίνουν οι εκφραστές της πολιτικής ανεξαρτησίας, υποστηρίζει κάθε κίνημα εθνικοεπαναστατικό που στρέφεται εναντίον του ιμπεριαλισμού. Ωστόσο, δεν της διαφεύγει ότι μόνο μια συνεπής επαναστατική γραμμή, που στηρίζεται στη συμμετοχή των μεγάλων μαζών στον ενεργητικό αγώνα και στην ανεπιφύλαχτη ρήξη με τους οπαδούς της συνεργασίας με τον ιμπεριαλισμό, μπορεί να οδηγήσει τις καταπιεζόμενες μάζες στη νίκη. Ο δεσμός που υπάρχει ανάμεσα στη ντόπια μπουρζουαζία και στα φεουδαλικο-αντιδραστικά στοιχεία επιτρέπει στους ιμπεριαλιστές να επωφεληθούν σε μεγάλο βαθμό από τον ανταγωνισμό ανάμεσα στους διάφορους ηγέτες, φατρίες και φυλές, από τον ανταγωνισμό ανάμεσα στην πόλη και στην ύπαιθρο και από τον αγώνα ανάμεσα σε κάστες και ανάμεσα σε εθνικοθρησκευτικές αιρέσεις, για να αποδιοργανώσουν το λαϊκό κίνημα (Κίνα, Περσία, Κουρδιστάν, Μεσοποταμία).

ΙΙΙ. Το αγροτικό ζήτημα

Στις περισσότερες χώρες της Ανατολής (Ινδία, Περσία, Αίγυπτος, Συρία, Μεσοποταμία) το αγροτικό ζήτημα έχει πρωταρχική σημασία στον αγώνα για την απελευθέρωση από το ζυγό του μητροπολιτικού δεσποτισμού. Ο ιμπεριαλισμός εκμεταλλευόμενος και καταστρέφοντας την πλειοψηφία των αγροτών στις καθυστερημένες χώρες τους στερεί από τα στοιχειώδη μέσα ύπαρξης, ενώ η ελάχιστα ανεπτυγμένη

βιομηχανία, σκορπισμένη στα διάφορα σημεία της χώρας, αδυνατεί να απορροφήσει το πλεόνασμα του αγροτικού πληθυσμού, ο οποίος εξάλλου δεν μπορεί και να μεταναστεύσει. Οι φτωχοί αγρότες που παραμένουν στο έδαφος που καλλιεργούν, μετατρέπονται σε δουλοπάροικους. Αν στις πολιτισμένες χώρες οι προπολεμικές βιομηχανικές κρίσεις έπαιξαν ρόλο ρυθμιστικό της κοινωνικής παραγωγής, ο ρυθμιστικός αυτός ρόλος ασκείται στις αποικίες από τους λιμούς. Ο ιμπεριαλισμός, που ενδιαφέρεται ζωτικά να έχει όσο το δυνατόν περισσότερα κέρδη με όσο το δυνατό λιγότερα έξοδα, στις καθυστερημένες χώρες υποστηρίζει όσο μπορεί τις φεουδαλικές και τοκογλυφικές μορφές εκμετάλλευσης της εργασίας. Σε ορισμένες χώρες, όπως π.χ. στις Ινδίες, διεκδικεί για τον εαυτό του το μονοπώλιο, που ανήκει στο ντόπιο φεουδαλικό κράτος, της επικαρπίας των εδαφών και μετατρέπει τον έγγειο φόρο σε οφειλή που πρέπει να καταβληθεί στο μητροπολιτικό κεφάλαιο και στους υπαλλήλους του, τους «ζεμιντάρ» κα τους «ταλουκντάρ». Σε άλλες χώρες, ο ιμπεριαλισμός αρπάζει την έγγεια πρόσοδο χρησιμοποιώντας γι' αυτόν το σκοπό τη ντόπια οργάνωση της μεγάλης αγροτικής ιδιοκτησίας (Περσία, Μαρόκο, Αίγυπτος, κ.λπ.). Το αποτέλεσμα είναι ότι ο αγώνας για την κατάργηση των φραγμών και των φεουδαλικών έγγειων οφειλών παίρνει χαραχτήρα αγώνα εθνικής απελευθέρωσης εναντίον του ιμπεριαλισμού και της μεγάλης φεουδαλικής ιδιοκτησίας. Για παράδειγμα, έχουμε στις Ινδίες το φθινόπωρο του 1921 την εξέγερση των Μοπλάχ [ινδοί μουσουλμάνοι] εναντίον των τσιφλικάδων και των Βρετανών και το 1922, την εξέγερση των Σιχ [θρησκευτική μειονότητα στην Ινδία]. Μόνο μια αγροτική επανάσταση που θα αποβλέπει στην απαλλοτρίωση της φεουδαλικής μεγαλοϊδιοκτησίας είναι ικανή να ξεσηκώσει τα πλήθη των αγροτών και να αποκτήσει αποφασιστική επιρροή στον αγώνα εναντίον του ιμπεριαλισμού. Οι αστοί εθνικιστές φοβούνται τα αγροτικά συνθήματα και όσο μπορούν τα κολοβώνουν (Ινδίες, Περσία, Αίγυπτος), πράγμα που δείχνει το στενό δεσμό που υπάρχει ανάμεσα στη ντόπια μπουρζουαζία και στη φεουδαλική και φεουδαλικο-αστική μεγαλοϊδιοκτησία. Αυτό επίσης αποδείχνει ότι ιδεολογικά και πολιτικά οι εθνικιστές εξαρτώνται από την έγγεια ιδιοκτησία. Αυτοί οι δισταγμοί και οι αβεβαιότητες πρέπει να χρησιμοποιηθούν από τα επαναστατικά στοιχεία για συστηματική κριτική της νόθας πολιτικής των αστών ηγετών του εθνικιστικού κινήματος. Αυτή ακριβώς η νόθα πολιτική παρεμποδίζει την οργάνωση και τη συνοχή των εργαζομένων μαζών, όπως αποδείχνεται από τη χρεοκοπία της παθητικής αντίστασης στην Ινδία (πολιτική της «μη συνεργασίας» [που εφαρμόσθηκε από τον Γκάντι και το Εθνικό Κογκρέσο των Ινδιών]).

Στις καθυστερημένες χώρες της Ανατολής, το επαναστατικό κίνημα δεν μπορεί να στεφθεί με επιτυχία παρά μόνο αν βασιστεί στη δράση των μεγάλων αγροτικών μαζών. Γι' αυτό και τα επαναστατικά κόμματα όλων των χωρών της Ανατολής πρέπει να καθορίσουν καθαρά το αγροτικό τους πρόγραμμα και να απαιτήσουν την ολική κατάργηση του φεουδαλισμού και των επιβιώσεών του που βρίσκουν την έκφρασή τους στη μεγάλη έγγεια ιδιοκτησία και στον έγγειο φόρο. Για να πραγματοποιηθεί η ενεργητική συμμετοχή των αγροτικών μαζών στον αγώνα για την εθνική απελευθέρωση, είναι απαραίτητο να επιδιωχθεί ριζική τροποποίηση του συστήματος επικαρπίας του εδάφους. Είναι επίσης απαραίτητο να εξαναγκαστούν τα αστικά εθνικιστικά κόμματα να υιοθετήσουν το μεγαλύτερο δυνατό μέρος αυτού του επαναστατικού αγροτικού προγράμματος.

IV. Το εργατικό κίνημα στην Ανατολή

Το νεαρό εργατικό κίνημα στην Ανατολή αποτελεί προϊόν της ανάπτυξης του ντόπιου καπιταλισμού στα τελευταία χρόνια. Ως τώρα, η ντόπια εργατική τάξη, αν μάλιστα πάρουμε το βασικό της πυρήνα, περνάει μια μεταβατική περίοδο, προχωρώντας από το συνεργατικό μικροεργαστήριο στο εργοστάσιο του μεγάλου καπιταλιστικού τύπου. Στο μέτρο που οι εθνικιστές αστοί διανοούμενοι παρασύρουν στο επαναστατικό κίνημα την εργατική τάξη για να αγωνιστεί εναντίον του ιμπεριαλισμού, οι εκπρόσωποί τους αναλαμβάνουν αμέσως διευθυντικό ρόλο στη δράση και στις εμβρυώδεις συνδικαλιστικές οργανώσεις. Στην αρχή, η δράση της εργατικής τάξης δεν ξεπερνάει το πλαίσιο των «κοινών σε όλα τα έθνη» συμφερόντων της αστικής δημοκρατίας (απεργίες εναντίον της γραφειοκρατίας και της ιμπεριαλιστικής διοίκησης στην Κίνα και τις Ινδίες). Συχνά, μάλιστα, όπως το έδειξε το 2ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς, οι αντιπρόσωποι του αστικού εθνικισμού εκμεταλλεύονται το πολιτικό και ηθικό κύρος της Σοβιετικής Ρωσίας και προσαρμοζόμενοι στο ταξικό ένστικτο των εργατών στολίζουν με «σοσιαλισμό» και «κομουνισμό» τις αστικοδημοκρατικές τους επιδιώξεις ώστε μ' αυτόν τον τρόπο να αποτρέψουν —μερικές φορές μάλιστα χωρίς να το καταλαβαίνουν— τις εμβρυώδεις προλεταριακές ομάδες από το καθήκον της ταξικής οργάνωσης (τέτοιο είναι το κόμμα Eshil-Ordou στην Τουρκία, που χρωμάτισε τον παντουρκισμό με κόκκινο χρώμα καθώς και ο «κρατικός σοσιαλισμός» που λανσάρουν ορισμένοι εκπρόσωποι του κόμματος του Κουόμιτανγκ).

Παρόλα αυτά το επαγγελματικό και πολιτικό κίνημα της εργατικής τάξης στις καθυστερημένες χώρες έχει πολύ προοδέψει τα τελευταία χρόνια. Η δημιουργία ανεξάρτητων κομμάτων της εργατικής τάξης σχεδόν σε όλες τις ανατολικές χώρες είναι γεγονός χαρακτηριστικό, παρόλο που η συντριπτική πλειοψηφία αυτών των κομμάτων πρέπει να εργαστεί πάρα πολύ εσωτερικά για να λυτρωθεί από το πνεύμα του ερασιτεχνισμού, του σεκταρισμού και από πολλά άλλα ελαττώματα. Η Κομουνιστική Διεθνής από την αρχή εκτίμησε στη σωστή της αξία τη δυνητική σημασία του εργατικού κινήματος στην Ανατολή, και αυτό αποδείχνει ότι οι προλετάριοι όλου του κόσμου είναι ενωμένοι διεθνώς κάτω από τη σημαία του κομουνισμού. Η 2η και η 2½ Διεθνής δεν έχουν μέχρι σήμερα βρει οπαδούς σε καμιά από τις καθυστερημένες χώρες, γιατί περιορίζονται να παίζουν «ρόλο βοηθητικό» στον ευρωπαϊκό και αμερικάνικο ιμπεριαλισμό.

V. Οι γενικοί αντικειμενικοί σκοποί των κομουνιστικών κομμάτων της Ανατολής

Οι αστοί εθνικιστές εκτιμούν το εργατικό κίνημα σύμφωνα με τη σημασία που μπορεί αυτό να έχει για τη δική τους νίκη. Το διεθνές προλεταριάτο εκτιμάει το ανατολικό εργατικό κίνημα από την άποψη του επαναστατικού του μέλλοντος. Κάτω από το καπιταλιστικό καθεστώς, οι καθυστερημένες χώρες δεν μπορούν να συμμεριστούν τις κατακτήσεις της σύγχρονης επιστήμης και κουλτούρας χωρίς να πληρώσουν τεράστιο φόρο στη βάρβαρη καταπίεση και εκμετάλλευση του μητροπολιτικού κεφαλαίου. Η συμμαχία με τους προλετάριους των χωρών με υψηλό πολιτιστικό

επίπεδο θα είναι πλεονεκτική γι' αυτές, όχι μόνο γιατί ανταποκρίνεται στα συμφέροντα του κοινού τους αγώνα εναντίον του ιμπεριαλισμού, αλλά και γιατί μόνον όταν θα έχει θριαμβεύσει το προλεταριάτο των πολιτισμένων χωρών θα είναι σε θέση να προσφέρει στους εργάτες της Ανατολής αφιλόκερδη βοήθεια ώστε να μπορέσουν να αναπτυχθούν οι καθυστερημένες παραγωγικές τους δυνάμεις. Η συμμαχία με το προλεταριάτο της Δύσης ανοίγει το δρόμο προς μια διεθνή ομοσπονδία σοβιετικών δημοκρατιών. Το σοβιετικό καθεστώς προσφέρει στους καθυστερημένους λαούς το πιο εύκολο μέσο για να περάσουν από τις στοιχειώδεις σημερινές συνθήκες ύπαρξής τους στην υψηλή κουλτούρα του κομουνισμού, που είναι προορισμένος να αντικαταστήσει στην παγκόσμια οικονομία το καπιταλιστικό σύστημα παραγωγής και διανομής. Την καλύτερη μαρτυρία γι' αυτό αποτελεί η πείρα της σοβιετικής οικοδόμησης στις απελευθερωμένες επαρχίες της πρώην ρωσικής αυτοκρατορίας. Μόνο μια μορφή σοβιετικής διοίκησης είναι σε θέση να εξασφαλίσει τη λογική αποκορύφωση της αγροτικής επανάστασης των χωρικών. Οι ειδικές συνθήκες της αγροτικής οικονομίας σε ένα ορισμένο τμήμα των ανατολικών χωρών (τεχνητή άρδευση), που είχαν άλλοτε εγκαινιαστεί από μια πρωτότυπη οργάνωση ομαδικής συνεργασίας σε βάση φεουδαλική και πατριαρχική και που έχουν σήμερα υπονομευθεί από την καπιταλιστική πειρατεία, έχουν επίσης ανάγκη από πολιτική οργάνωση ικανή να εξυπηρετήσει τις κοινωνικές ανάγκες. Λόγω ιδιαίτερων κλιματικών, κοινωνικών και ιστορικών συνθηκών, σημαντικό ρόλο κατά τη μεταβατική περίοδο, θα παίξει και η συνεργασία των μικροπαραγωγών

Τα αντικειμενικά καθήκοντα της αποικιακής επανάστασης ξεπερνούν το πλαίσιο της αστικής δημοκρατίας. Στην πραγματικότητα, η οριστική της νίκη είναι ασυμβίβαστη με την κυριαρχία του παγκόσμιου ιμπεριαλισμού. Στην αρχή, η ντόπια μπουρζουαζία και οι ντόπιοι διανοούμενοι αναλαμβάνουν το ρόλο των πρωτοπόρων των αποικιακών επαναστατικών κινημάτων. Από τη στιγμή όμως που οι προλεταριακές και αγροτικές μάζες θα ενσωματωθούν σ' αυτά τα κινήματα, τα στοιχεία της μεγάλης μπουρζουαζίας, όπως και οι τσιφλικάδες, παραμερίζουν, αφήνοντας το προβάδισμα στα κοινωνικά συμφέροντα των κατώτερων στρωμάτων του λαού. Ένας μακρόχρονος αγώνας, που θα κρατήσει ολόκληρη ιστορική εποχή, περιμένει το νεαρό προλεταριάτο των αποικιών. Αγώνας εναντίον της ιμπεριαλιστικής εκμετάλλευσης και εναντίον των ντόπιων κυρίαρχων τάξεων που αποβλέπουν να μονοπωλήσουν όλα τα πλεονεκτήματα της βιομηχανικής και πνευματικής εξέλιξης και θέλουν να παραμείνουν οι μάζες, όπως και στο παρελθόν, σε κατάσταση «προϊστορική».

Αυτός ο αγώνας για την επίδραση πάνω στις αγροτικές μάζες πρέπει να προετοιμάσει το ντόπιο προλεταριάτο στο ρόλο της πολιτικής πρωτοπορίας. Μόνο όταν αυτό επιδοθεί σ' αυτή την προπαρασκευαστική εργασία και επιδοθούν ύστερα απ' αυτό, τα κοντινά του κοινωνικά στρώματα, θα είναι σε θέση το ντόπιο προλεταριάτο να αντιμετωπίσει την ανατολίτικη αστική δημοκρατία, που έχει τυπικό χαραχτήρα, ακόμα πιο υποκριτικό και από το χαραχτήρα της δυτικής μπουρζουαζίας.

Η άρνηση των κομουνιστών των αποικιών να πάρουν μέρος στον αγώνα εναντίον της ιμπεριαλιστικής καταπίεσης, με το πρόσχημα ότι «υπερασπίζουν» αποκλειστικά τα ταξικά συμφέροντα, είναι ο χειρότερος τύπος οπορτουνισμού που μπορεί να δυσφημίσει την προλεταριακή επανάσταση στην Ανατολή. Δεν είναι λιγότερο βλαβερή η προσπάθεια να παραιτηθούμε από τον αγώνα για τα καθημερινά και άμεσα

συμφέροντα της εργατικής τάξης στο όνομα μιας «εθνικής ενότητας» ή μιας «κοινωνικής ειρήνης» με τους αστούς δημοκράτες. Δυο καθήκοντα, συγχωνευμένα σε ένα, επιβάλλονται στα αποικιακά και μισοαποικιακά κομουνιστικά κόμματα: από τη μια μεριά να αγωνιστούν για μια ριζική λύση των προβλημάτων της αστικοδημοκρατικής επανάστασης που αποβλέπει στην απόκτηση της πολιτικής ανεξαρτησίας και απ' την άλλη, να οργανώσουν τις εργατικές και αγροτικές μάζες ώστε να μπορέσουν αυτές να αγωνιστούν για τα ιδιαίτερα συμφέροντα της τάξης τους, χρησιμοποιώντας γι' αυτό τους το σκοπό όλες τις αντιφάσεις του εθνικού αστικοδημοκρατικού καθεστώτος. Τα κόμματα αυτά, με το να διατυπώνουν κοινωνικές διεκδικήσεις, διεγείρουν και σύγχρονα ελευθερώνουν την επαναστατική ενέργεια που δεν έβρισκε καμιά διέξοδο στις αστικές δημοκρατικές διεκδικήσεις. Η εργατική τάξη των αποικιών και των μισοαποικιών πρέπει οπωσδήποτε να ξέρει, ότι μόνο η επέκταση και η εντατικοποίηση του αγώνα εναντίον του ιμπεριαλιστικού ζυγού των μητροπόλεων μπορούν να της εξασφαλίσουν ρόλο διευθυντικό στην επανάσταση, και ότι η οικονομική και πολιτική οργάνωση και η πολιτική διαπαιδαγώγηση της εργατικής τάξης και των προλεταριακών και μισοπρολεταριακών στοιχείων μπορούν να αυξήσουν την επαναστατική ορμή και έκταση του αγώνα εναντίον του ιμπεριαλισμού.

Τα κομουνιστικά κόμματα των αποικιακών και μισοαποικιακών χωρών της Ανατολής, που βρίσκονται ακόμα σε κατάσταση λίγο πολύ εμβρυώδη, πρέπει να συμμετέχουν σε κάθε κίνημα που είναι σε θέση να τους επιτρέψει να προσεγγίσουν τις μάζες. Πρέπει όμως να αγωνίζονται δραστήρια εναντίον των πατριαρχικών και συντεχνιακών προλήψεων και εναντίον της αστικής επιρροής μέσα στις εργατικές οργανώσεις, ώστε να υπερασπίσουν αυτές τις εμβρυώδεις μορφές των επαγγελματικών οργανώσεων εναντίον των ρεφορμιστικών τάσεων και για να μετατρέψουν αυτές τις οργανώσεις σε μαχητικά όργανα των μαζών. Πρέπει να επιδοθούν με όλες τους τις δυνάμεις στο να οργανώσουν τους πολυάριθμους μεροκαματιάρηδες, άντρες και γυναίκες, της υπαίθρου καθώς και τους μαθητευόμενους και των δύο φύλων, με αντικειμενικό σκοπό την υπεράσπιση των καθημερινών τους συμφερόντων.

VI. Το αντιμπεριαλιστικό ενιαίο μέτωπο

Στις δυτικές χώρες, που περνάνε μια μεταβατική περίοδο η οποία χαρακτηρίζεται από οργανωμένη συσσώρευση δυνάμεων, ρίχτηκε το σύνθημα του ενιαίου προλεταριακού μετώπου. Στις ανατολικές αποικίες, χρειάζεται σήμερα απαραίτητα να ρίξουμε το σύνθημα του ενιαίου αντιμπεριαλιστικού μετώπου. Η επικαιρότητα αυτού του συνθήματος καθορίζεται από την προοπτική ενός μακροπρόθεσμου αγώνα εναντίον του παγκόσμιου ιμπεριαλισμού, αγώνα που απαιτεί την κινητοποίηση όλων των επαναστατικών δυνάμεων. Ο αγώνας αυτός είναι τόσο περισσότερο αναγκαίος όσο οι ντόπιες ηγετικές τάξεις έχουν την τάση να συμβιβάζονται με το ξένο κεφάλαιο και αυτοί οι συμβιβασμοί αποτελούν πλήγμα κατά των βασικών συμφερόντων των λαϊκών μαζών. Όπως το σύνθημα του ενιαίου προλεταριακού μετώπου συνέβαλε, και συμβάλλει ακόμα, στη Δύση στην αποκάλυψη της προδοσίας των συμφερόντων του προλεταριάτου από μέρους της σοσιαλδημοκρατίας, το ίδιο και το σύνθημα του ενιαίου αντιμπεριαλιστικού μετώπου θα συμβάλει στην αποκάλυψη των δισταγμών και της αστάθειας των διαφόρων ομάδων του αστικού εθνικισμού. Από την άλλη

μεριά, αυτό το σύνθημα θα βοηθήσει στην ανάπτυξη της επαναστατικής θέλησης και στο ξεκαθάρισμα της συνείδησης των εργαζομένων τάξεων, παρακινώντας τες να αγωνιστούν στην πρώτη γραμμή, όχι μόνο εναντίον του ιμπεριαλισμού, αλλά και εναντίον κάθε λογής επιβίωσης του φεουδαλισμού.

Το εργατικό κίνημα των αποικιακών και μισοαποικιακών χωρών πρέπει, πρώτα απ' όλα, να κατακτήσει θέση αυτόνομου επαναστατικού παράγοντα στο κοινό αντιμπεριαλιστικό μέτωπο. Μόνο αν κατανοήσει τη σημασία της αυτονομίας του και διατηρήσει την πλήρη πολιτική ανεξαρτησία του είναι αποδεκτές, και μάλιστα και απαραίτητες, προσωρινές συμφωνίες με την αστική δημοκρατία. Το προλεταριάτο υποστηρίζει και προβάλλει μερικές διεκδικήσεις, όπως π.χ. το αίτημα της αβασίλευτης δημοκρατίας, την παραχώρηση δικαιωμάτων στις γυναίκες που τούς τα έχουν στερήσει, κ.λπ., όσο ο συσχετισμός των δυνάμεων που υπάρχει σήμερα δεν του επιτρέπει να θέσει στην ημερήσια διάταξη την πραγματοποίηση του σοβιετικού του προγράμματος. Σύγχρονα, προσπαθεί να ρίξει συνθήματα ικανά να συμβάλουν στην πολιτική συγχώνευση των αγροτικών και μισοπρολεταριακών μαζών με το εργατικό κίνημα. Το ενιαίο αντιμπεριαλιστικό μέτωπο συνδέεται αναπόσπαστα με τον προσανατολισμό προς τη Σοβιετική Ρωσία.

Να εξηγούμε στα πλήθη των εργαζομένων, την ανάγκη της συμμαχίας τους με το διεθνές προλεταριάτο και με τις σοβιετικές δημοκρατίες, είναι ένα από τα κύρια σημεία του ενιαίου αντιμπεριαλιστικού μετώπου. Η αποικιακή επανάσταση δεν μπορεί να θριαμβεύσει παρά μόνο με την προλεταριακή επανάσταση στις δυτικές χώρες.

Ο κίνδυνος μιας συμμαχίας ανάμεσα στον αστικό εθνικισμό και σε μια ή περισσότερες εχθρικές ιμπεριαλιστικές δυνάμεις, σε βάρος των λαϊκών μαζών, είναι πολύ μικρότερος στις αποικιακές παρά στις μισοαποικιακές χώρες (Κίνα, Περσία) ή στις χώρες που αγωνίζονται για την πολιτική ανεξαρτησία εκμεταλλευόμενες γι' αυτόν το σκοπό τούς ιμπεριαλιστικούς ανταγωνισμούς (Τουρκία).

Η εργατική τάξη —αναγνωρίζοντας ότι οι μερικοί και προσωρινοί συμβιβασμοί μπορεί να είναι παραδεκτοί και απαραίτητοι όταν πρόκειται για μια ανάπαυλα στον επαναστατικό απελευθερωτικό αγώνα που διεξάγεται εναντίον του ιμπεριαλισμού— πρέπει να αντιταχθεί με αδιαλλαξία σε κάθε προσπάθεια να μοιραστεί η εξουσία ανάμεσα στον ιμπεριαλισμό και στις ντόπιες διευθύνουσες τάξεις, ανεξάρτητα αν αυτή η μοιρασιά γίνει με καθαρή ή μασκαρεμένη μορφή, γιατί τότε η μοιρασιά αποβλέπει στη διατήρηση των προνομίων εκείνων που διοικούν. Η διεκδίκηση μιας στενής συμμαχίας με την προλεταριακή Δημοκρατία των Σοβιέτ αποτελεί τη σημαία του ενιαίου αντιμπεριαλιστικού μετώπου. Αφού την επεξεργαστούμε, πρέπει να εργαστούμε αποφασιστικά για την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη δημοκρατικοποίηση του πολιτικού καθεστώτος, για να στερήσουμε από κάθε υποστήριξη τα πιο αντιδραστικά πολιτικά και κοινωνικά στοιχεία και για να εξασφαλίσουμε στους εργαζόμενους την ελευθερία οργάνωσης, επιτρέποντάς τους να αγωνιστούν για τα ταξικά συμφέροντά τους (δημοκρατικές διεκδικήσεις, αγροτική μεταρρύθμιση, μεταρρύθμιση της έγγειας φορολογίας, οργάνωση διοικητικού μηχανισμού στηριζόμενου στην αρχή μιας πλατιάς αυτοκυβέρνησης, εργατική νομοθεσία, προστασία της εργασίας των παιδιών, προστασία της μητρότητας, των νηπίων, κ.λπ.). Ακόμα και στο έδαφος της ανεξάρτητης Τουρκίας η εργατική τάξη δεν είναι ελεύθερη να οργανωθεί, κι αυτό

αποτελεί χαρακτηριστική ένδειξη για τη στάση που υιοθετήθηκε από τους αστούς εθνικιστές απέναντι στο προλεταριάτο.

VII. Τα καθήκοντα του προλεταριάτου στις χώρες του Ειρηνικού ωκεανού

Η ανάγκη να οργανωθεί ένα αντιιμπεριαλιστικό μέτωπο υπαγορεύεται εξάλλου από την αδιάκοπη ανάπτυξη των ιμπεριαλιστικών ανταγωνισμών. Οι ανταγωνισμοί αυτοί αποκτούν σήμερα τέτοια οξύτητα ώστε ένας νέος παγκόσμιος πόλεμος, που στίβος του θα είναι ο Ειρηνικός ωκεανός, είναι αναπόφευκτος, αν η διεθνής επανάσταση δεν τον προλάβει.

Η Συνδιάσκεψη της Ουάσινγκτον ήταν μια προσπάθεια για να αποφευχθεί αυτός ο κίνδυνος, στην πραγματικότητα όμως τον επιδείνωσε και εκτράχυνε τις αντιθέσεις του ιμπεριαλισμού. Ο αγώνας που ξέσπασε τελευταία ανάμεσα στο Χου Πέι-φου και τον Τσαν Σο-λιν στην Κίνα, δεν είναι παρά η άμεση συνέπεια της αποτυχίας του γιαπωνέζικου και του αγγλοαμερικανικού καπιταλισμού να συμβιβάσουν τα συμφέροντά τους στην Ουάσινγκτον. Ο καινούριος πόλεμος που απειλεί τον κόσμο θα παρασύρει όχι μόνο την Ιαπωνία, την Αμερική και την Αγγλία, αλλά και τις άλλες καπιταλιστικές δυνάμεις, όπως η Γαλλία και η Ολλανδία, και καθώς δείχνουν τα πράγματα, θα είναι πιο καταστρεπτικός και από τον πόλεμο του 1914-18.

Το καθήκον των κομουνιστικών κομμάτων των αποικιακών και μισοαποικιακών χωρών που γειτονεύουν με τον Ειρηνικό είναι να κάνουν δραστήρια προπαγάνδα με σκοπό να εξηγήσουν στις μάζες τον κίνδυνο που τις περιμένει και να τις καλέσουν σε ενεργητικό αγώνα για την εθνική απελευθέρωση, επιμένοντας στην ανάγκη του προσανατολισμού τους στη Σοβιετική Ρωσία που είναι το στήριγμα όλων των καταπιεσμένων και εκμεταλλευμένων.

Τα κομουνιστικά κόμματα των ιμπεριαλιστικών χωρών όπως η Αμερική, η Ιαπωνία, η Αγγλία, η Αυστραλία και ο Καναδάς έχουν καθήκον, λόγω του επικείμενου κινδύνου, να μην περιοριστούν σε αντιπολεμική προπαγάνδα, αλλά να προσπαθήσουν με όλα τα μέσα να παραμερίσουν τους παράγοντες που μπορούν να αποδιοργανώσουν το εργατικό κίνημα αυτών των χωρών και έτσι να διευκολύνουν την χρησιμοποίηση των εθνικών και φυλετικών ανταγωνισμών από τους καπιταλιστές.

Αυτοί οι παράγοντες είναι: το ζήτημα της μετανάστευσης και το ζήτημα της φτηνής εργασίας των εργατών των έγχρωμων φυλών.

Το σύστημα των συμβολαίων παραμένει μέχρι σήμερα το κύριο μέσο στρατολόγησης των έγχρωμων εργατών για τις φυτείες ζαχαροκάλαμου στις χώρες του νότιου Ειρηνικού ή για τους εργάτες που στρατολογούνται από την Κίνα και τις Ινδίες. Αυτή η κατάσταση έσπρωξε τους εργάτες των ιμπεριαλιστικών χωρών να ζητάνε να εφαρμοστούν νόμοι που να απαγορεύουν τη μετανάστευση έγχρωμων εργατών, τόσο στην Αμερική όσο και στην Αυστραλία. Οι απαγορευτικοί αυτοί νόμοι φανερώνουν τον ανταγωνισμό που υπάρχει ανάμεσα στους λευκούς και τους έγχρωμους εργάτες, διαιρούν και εξασθενούν την ενότητα του εργατικού κινήματος.

Τα κομουνιστικά κόμματα των Ηνωμένων Πολιτειών, του Καναδά και της Αυστραλίας πρέπει να αναλάβουν ενεργητική καμπάνια εναντίον των απαγορευτικών νόμων και να δείξουν στις προλεταριακές μάζες αυτών των χωρών ότι τέτοιου είδους νόμοι, που προκαλούν την εχθρότητα ανάμεσα στις φυλές στρέφονται τελικά εναντίον των

εργαζομένων των χωρών που επιβάλλουν αυτές τις απαγορεύσεις.

Από την άλλη μεριά, οι καπιταλιστές αναστέλλουν την εφαρμογή των απαγορευτικών νόμων για να διευκολύνουν τη μετανάστευση των έγχρωμων εργατών, που εργάζονται φτηνότερα, και να κατεβάσουν έτσι το μεροκάματο των λευκών εργατών. Αυτή η πρόθεση των καπιταλιστών να περάσουν στην επίθεση μπορεί να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά αν οι μετανάστες εργάτες μπουν στα συνδικάτα όπου είναι οργανωμένοι οι λευκοί εργάτες. Σύγχρονα, πρέπει να επιδιωχθεί η αύξηση του μεροκάματου των έγχρωμων εργατών, ώστε να εξισωθεί αυτό με το μεροκάματο των λευκών εργατών. Ένα τέτοιο μέτρο από μέρους των κομουνιστικών κομμάτων θα αποκαλύψει τις προθέσεις των καπιταλιστών και σύγχρονα θα δείξει καθαρά στους έγχρωμους εργάτες ότι το διεθνές προλεταριάτο είναι ξένο προς τις φυλετικές προλήψεις.

Για να πραγματοποιηθούν τα παραπάνω μέτρα, οι αντιπρόσωποι του επαναστατικού προλεταριάτου στις χώρες του Ειρηνικού πρέπει να συγκαλέσουν μια συνδιάσκεψη όλων των κομουνιστικών κομμάτων αυτής της περιοχής η οποία να επεξεργαστεί την τακτική που πρέπει να ακολουθηθεί και να βρει τις οργανωτικές μορφές για την αποτελεσματική ενοποίηση του προλεταριάτου όλων των φυλών που υπάρχουν στις χώρες του Ειρηνικού.

VIII. Τα αποικιακά καθήκοντα των μητροπολιτικών κομμάτων

Για τη διεθνή προλεταριακή επανάσταση, το επαναστατικό κίνημα στις αποικίες έχει πρωταρχική σημασία και απαιτεί από τα κομουνιστικά κόμματα των ιμπεριαλιστικών δυνάμεων την εντατικοποίηση της δράσης τους στις αποικίες.

Ο γαλλικός ιμπεριαλισμός, για να αποκρούσει τις δυνάμεις της προλεταριακής επανάστασης στη Γαλλία και στην Ευρώπη, υπολογίζει πάνω στους ιθαγενείς των αποικιών οι οποίοι, έτσι όπως πιστεύει, θα αποτελέσουν τις εφεδρείες της αντεπανάστασης.

Ο αγγλικός και ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός εξακολουθούν, όπως και στο παρελθόν, να διαιρούν το εργατικό κίνημα, προσελκύοντας την εργατική αριστοκρατία με την υπόσχεση να της παραχωρήσουν ένα μέρος από την υπεραξία που προέρχεται από την αποικιακή εκμετάλλευση.

Καθένα από τα κομουνιστικά κόμματα των χωρών που διαθέτουν αποικίες πρέπει να αναλάβει να οργανώσει συστηματικά μια υλική και ηθική βοήθεια στο επαναστατικό εργατικό κίνημα των αποικιών. Χρειάζεται, οπωσδήποτε, να καταπολεμηθούν επίμονα και ανελέητα οι συμφιλιωτικές τάσεις ορισμένων κατηγοριών ευρωπαίων καλοπληρωμένων εργατών που εργάζονται στις αποικίες. Οι ευρωπαίοι κομουνιστές εργάτες στις αποικίες πρέπει να προσπαθήσουν να συγκεντρώσουν τους ντόπιους προλετάριους κερδίζοντας την εμπιστοσύνη τους με συγκεκριμένες οικονομικές διεκδικήσεις (ύψωση των μεροκάματων των ντόπιων εργατών ως το επίπεδο των ευρωπαίων συναδέλφων τους, προστασία της εργασίας, κ.λπ.). Η δημιουργία στις αποικίες (Αίγυπτο και Αλγερία) απομονωμένων ευρωπαϊκών κομουνιστικών οργανώσεων δεν είναι παρά μια μασκαρεμένη μορφή της συμφιλιωτικής τάσης και καθαρή υποστήριξη των ιμπεριαλιστικών συμφερόντων. Να δημιουργούμε κομουνιστικές οργανώσεις στηριζόμενες στην αρχή του εθνικισμού, σημαίνει να ερχόμαστε σε αντίθεση με

τις αρχές του προλεταριακού διεθνισμού. Όλα τα κόμματα της Κομουνιστικής Διεθνούς πρέπει να εξηγούν αδιάκοπα στα πλήθη των εργαζομένων την υπέρτατη σημασία του αγώνα εναντίον της ιμπεριαλιστικής κυριαρχίας στις καθυστερημένες χώρες. Τα κομουνιστικά κόμματα που δρουν στις μητροπολιτικές χώρες πρέπει να συγκροτούν, πλάι στις Κεντρικές Επιτροπές τους, μόνιμες Αποικιακές Επιτροπές, που θα εργαστούν για την πραγματοποίηση των σκοπών που αναφέραμε παραπάνω. Η Κομουνιστική Διεθνής πρέπει να ενισχύσει τα κομουνιστικά κόμματα, κατά πρώτο λόγο της Ανατολής, βοηθώντας τα να οργανώσουν τον τύπο και την έκδοση περιοδικών γραμμένων στις ντόπιες γλώσσες. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στη δράση ανάμεσα στις ευρωπαϊκές εργατικές οργανώσεις και ανάμεσα στα στρατεύματα κατοχής στις αποικίες. Τα κομουνιστικά κόμματα στις μητροπολιτικές χώρες πρέπει να επωφεληθούν από όλες τις ευκαιρίες που τους παρουσιάζονται για να αποκαλύπτουν και να γνωστοποιούν το ληστρικό χαραχτήρα της αποικιακής πολιτικής των ιμπεριαλιστικών κυβερνήσεών τους καθώς και των αστικών και ρεφορμιστικών κομμάτων τους.

ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΗΣ

30 Νοεμβρίου 1922

Οδηγίες για την εφαρμογή των θέσεων του 2ου Συνεδρίου πάνω στο αγροτικό ζήτημα

Οι βάσεις των σχέσεων μας με τις εργαζόμενες μάζες της υπαίθρου καθορίστηκαν στις θέσεις για το αγροτικό που έχουν ήδη ψηφιστεί στο 2ο Συνέδριο. Στη σημερινή φάση της επίθεσης του κεφαλαίου το αγροτικό ζήτημα αποκτάει πρωταρχική σημασία. Το 4ο Συνέδριο ζητάει από όλα τα κόμματα να προσπαθήσουν να κερδίσουν τις εργαζόμενες μάζες της υπαίθρου και γι' αυτό το σκοπό καθορίζει τους επόμενους κανόνες:

1. Η μεγάλη μάζα του αγροτικού προλεταριάτου και των φτωχών αγροτών που δεν διαθέτουν αρκετή γη και είναι αναγκασμένοι ένα μέρος του χρόνου τους να εργάζονται με μεροκάματο, ή που αποτελούν αντικείμενο εκμετάλλευσης με τον ένα ή τον άλλο τρόπο των τσιφλικάδων και των καπιταλιστών, δεν μπορεί να απελευθερωθεί οριστικά από την κατάσταση της δουλείας και των αναπόφευκτων πολέμων κάτω από το καπιταλιστικό καθεστώς παρά μόνο από την παγκόσμια επανάσταση, μια επανάσταση που θα απαλλοτριώσει χωρίς αποζημίωση και θα θέσει στη διάθεση των εργατών τη γη μαζί με όλα τα μέσα παραγωγής, και στη θέση του κράτους των τσιφλικάδων και των καπιταλιστών θα εγκαθιδρύσει το σοβιετικό κράτος των εργατών και των αγροτών προετοιμάζοντας έτσι το δρόμο για τον κομουνισμό.

2. Στον αγώνα εναντίον του κράτους των καπιταλιστών και των τσιφλικάδων, οι φτωχοί αγρότες και καλλιεργητές είναι οι φυσικοί σύντροφοι μάχης του βιομηχανικού και αγροτικού προλεταριάτου. Για να συνδεθεί το επαναστατικό τους κίνημα με τον αγώνα του προλεταριάτου της πόλης και του κάμπου χρειάζεται να πέσει το αστικό κράτος, και να καταληφθεί η πολιτική εξουσία από το βιομηχανικό προλεταριάτο, να γίνει απαλλοτρίωση των μέσων παραγωγής καθώς και της γης και κατάργηση της κυριαρχίας των τσιφλικάδων και της μπουρζουαζίας στην ύπαιθρο.

3. Για να κερδηθούν οι μεσαίοι αγρότες, οι εργάτες καλλιεργητές καθώς και οι φτωχοί αγρότες, στην άποψη της επανάστασης πρέπει οι μεσαίοι αγρότες να αποσπαστούν από την επιρροή των πλούσιων αγροτών που συνδέονται με τους μεγαλοτσιφλικάδες. Πρέπει αυτοί να καταλάβουν ότι χρειάζεται να αγωνιστούν μαζί με το

επαναστατικό κόμμα του προλεταριάτου, το κομουνιστικό κόμμα, γιατί τα συμφέροντά τους δεν συμφωνούν με τα συμφέροντα των πλούσιων αγροτών αλλά με τα συμφέροντα του προλεταριάτου. Για να αποσπάσουμε αυτούς τους αγρότες από την ηγεσία των πλούσιων αγροτών, δεν χρειάζεται να συντάξουμε ένα πρόγραμμα ή να κάνουμε προπαγάνδα: το κομουνιστικό κόμμα πρέπει να αποδείξει με αδιάκοπη δράση ότι είναι πραγματικά το κόμμα όλων των καταπιεσμένων.

4. Γι' αυτό το κομουνιστικό κόμμα πρέπει να μπει επικεφαλής όλων των αγώνων που οι εργαζόμενες μάζες της υπαίθρου διεξάγουν εναντίον των κυρίαρχων τάξεων. Το κομουνιστικό κόμμα, υπερασπίζοντας τα καθημερινά συμφέροντα αυτών των μαζών, ενώνει τις σκόρπιες δυνάμεις των εργαζομένων στην ύπαιθρο, αναπτύσσει τη μαχητική τους θέληση, υποστηρίζει τον αγώνα τους ενισχύοντάς τον με τον αγώνα του βιομηχανικού προλεταριάτου, και έτσι τις οδηγεί στο δρόμο της πραγματοποίησης των σκοπών της επανάστασης. Αυτός ο αγώνας που διεξάγεται από κοινού με τους βιομηχανικούς εργάτες και το γεγονός ότι οι βιομηχανικοί εργάτες αγωνίζονται για τα συμφέροντα του αγροτικού προλεταριάτου και των φτωχών αγροτών κάτω από την ηγεσία του κομουνιστικού κόμματος, θα πείσουν τους τελευταίους ότι, πρώτον, μόνο το Κομουνιστικό Κόμμα τους υπερασπίζει πραγματικά, ενώ όλα τα άλλα κόμματα, τόσο τα αγροτικά όσο και τα σοσιαλδημοκρατικά, παρά τις δημαγωγικές φράσεις τους, μόνο να τους εξαπατήσουν θέλουν και, στην πραγματικότητα, εξυπηρετούν τα συμφέροντα των καπιταλιστών και των τσιφλικάδων, και, δεύτερον, ότι κάτω από τον καπιταλισμό είναι αδύνατη η πραγματική βελτίωση της κατάστασης των εργατών και των φτωχών αγροτών.

5. Οι συγκεκριμένες διεκδικήσεις μας πρέπει να αντιστοιχούν στην κατάσταση εξάρτησης και καταπίεσης των φτωχών και μεσαίων αγροτών από μέρους των τσιφλικάδων και των καπιταλιστών, καθώς και στα πραγματικά τους συμφέροντα.

Στις αποικιακές χώρες που έχουν καταπιεζόμενο αγροτικό πληθυσμό, ο αγώνας για την εθνική απελευθέρωση ή θα διεξαχθεί απ' όλο τον πληθυσμό, όπως π.χ. στην Τουρκία, και σ' αυτή την περίπτωση ο αγώνας των καταπιεσμένων αγροτών εναντίον των τσιφλικάδων θα αρχίσει αναπόφευκτα μετά τη νίκη του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα, ή οι φεουδάρχες θα συμμαχήσουν με τους ξένους ιμπεριαλιστές, όπως γίνεται π.χ. στις Ινδίες, και τότε ο κοινωνικός αγώνας των καταπιεσμένων αγροτών συνταυτίζεται με τον αγώνα για την εθνική απελευθέρωση.

Στις περιοχές όπου υπάρχουν ακόμα ισχυρές επιβιώσεις του φεουδαλισμού, όπου η αστική επανάσταση δεν έχει ολοκληρωθεί και όπου τα φεουδαλικά προνόμια εξακολουθούν ακόμα να συνδέονται με την έγγεια ιδιοκτησία, πρέπει τα προνόμια αυτά να πάψουν να υπάρχουν κατά τη διάρκεια του αγώνα για την απόκτηση της γης, που εδώ έχει αποφασιστική σημασία.

6. Σε όλες τις χώρες όπου υπάρχει αγροτικό προλεταριάτο, το κοινωνικό αυτό στρώμα αποτελεί το σημαντικότερο παράγοντα του επαναστατικού κινήματος στην ύπαιθρο. Το κομουνιστικό κόμμα υποστηρίζει, οργανώνει και πλαταίνει όλους τους αγώνες για τη βελτίωση της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτικής θέσης του αγροτικού προλεταριάτου, αντίθετα με τους σοσιαλδημοκράτες που μαχαιρώνουν πισώπλατα το προλεταριάτο στους αγώνες του. Για να επιταχύνουμε την επαναστατική ωριμότητα του αγροτικού προλεταριάτου και να το διαπαιδαγωγήσουμε για τον αγώνα για τη δικτατορία του προλεταριάτου, που μόνη αυτή μπορεί να το ελευθε-

ρώσει οριστικά από την εκμετάλλευση στην οποία είναι καταδικασμένο, το κομουνιστικό κόμμα υποστηρίζει το αγροτικό προλεταριάτο στον αγώνα του για:

α) Την αύξηση του πραγματικού μεροκάματου, τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας, κατοικίας και εκπαίδευσης.

β) Την ελευθερία του συνέρχεσθαι και συνεταιρίζεσθαι, της απεργίας, του τύπου κ.λπ. για να αποκτήσει κι αυτό τα ίδια δικαιώματα με τους βιομηχανικούς εργάτες.

γ) Το οκτάωρο, την ασφάλιση για τα ατυχήματα και τα γηρατειά, την απαγόρευση της εργασίας των ανηλίκων, την ίδρυση τεχνικών σχολών κ.λπ. και την επέκταση και σ' αυτό της κοινωνικής νομοθεσίας που έχει ήδη αποκτήσει σήμερα το προλεταριάτο.

7. Το κομουνιστικό κόμμα θα αγωνιστεί, ως την ημέρα που η κοινωνική επανάσταση θα απελευθερώσει οριστικά τους αγρότες, εναντίον όλων των μορφών εκμετάλλευσης των φτωχών και μεσαίων αγροτών από τον καπιταλισμό, από τους τοκογλύφους που καταδικάζουν τους φτωχούς στην υποδούλωση του δανεισμού, και τέλος, εναντίον της εκμετάλλευσης από το εμπορικό κεφάλαιο που αγοράζει φτηνά τα πλεονάσματα της παραγωγής των φτωχών αγροτών και τα ξαναπουλάει σε υψηλές τιμές στο προλεταριάτο των πόλεων.

Το κομουνιστικό κόμμα αγωνίζεται ενάντια σ' αυτό το παρασιτικό εμπορικό κεφάλαιο και για την άμεση σύνδεση των παραγωγικών συνεταιρισμών των αγροτών με τους καταναλωτικούς συνεταιρισμούς του προλεταριάτου των πόλεων:

α) Ενάντια στην εκμετάλλευση από το βιομηχανικό κεφάλαιο, που χρησιμοποιεί το μονοπώλιό του για να υψώνει τεχνητά τις τιμές των βιομηχανικών προϊόντων, για τον εφοδιασμό των φτωχών αγροτών με φτηνά μέσα παραγωγής (χημικά λιπάσματα, μηχανές, κ.λπ.). Τα συμβούλια των εργοστασίων πρέπει να συμβάλλουν σ' αυτόν τον αγώνα εφαρμόζοντας έλεγχο στις τιμές.

β) Ενάντια στην εκμετάλλευση από το ιδιωτικό μονοπώλιο των σιδηροδρομικών εταιρειών, όπως αυτό υπάρχει στις αγγλοσαξονικές ιδίως χώρες.

γ) Ενάντια στην εκμετάλλευση του καπιταλιστικού κράτους, που το φορολογικό του σύστημα επιβαρύνει τους φτωχούς αγρότες προς όφελος των μεγαλοτσιφλικάδων. Το κόμμα απαιτεί την απαλλαγή των φτωχών αγροτών από την φορολογία.

8. Η σοβαρότερη όμως εκμετάλλευση από την οποία υποφέρουν οι φτωχοί αγρότες στις μη αποικιακές χώρες προέρχεται από την ατομική ιδιοκτησία του εδάφους που ανήκει στους τσιφλικάδες. Οι φτωχοί αγρότες, για να χρησιμοποιήσουν ολοκληρωτικά τη δύναμη της εργασίας και προπάντων για να μπορέσουν να ζήσουν, είναι αναγκασμένοι να εργάζονται στους τσιφλικάδες με μεροκάματα πείνας, να νοικιάζουν ή να αγοράζουν γη σε τιμές πολύ υψηλές και έτσι ένα μεγάλο μέρος του εισοδήματός τους να πηγαίνει στους τσιφλικάδες. Η έλλειψη γης αναγκάζει τους φτωχούς αγρότες να καταντάνε μεσαιωνικοί δούλοι κάτω από σύγχρονες μορφές. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο το κομουνιστικό κόμμα αγωνίζεται για τη δήμευση της γης μαζί με όλα τα σχετικά εργαλεία προς όφελος εκείνων που την καλλιεργούν πραγματικά. Ωσότου αυτό πραγματοποιηθεί από την προλεταριακή επανάσταση, το κομουνιστικό κόμμα υποστηρίζει τον αγώνα των φτωχών αγροτών για:

α) τη βελτίωση των συνθηκών ζωής των κολίγων (*mitayer, mezzadri, instleute, κ.α.*), με την ελάττωση του μεριδίου που παίρνουν οι ιδιοκτήτες.

β) την ελάττωση του μισθώματος των μικροκαλλιεργητών, την υποχρεωτική κατα-

βολή αποζημίωσης για όλες τις βελτιώσεις στο χωράφι από μέρους του μισθωτή κατά τη διάρκεια της μίσθωσης, κ.λπ. Τα συνδικάτα των αγροτικών εργατών που διευθύνονται από τους κομουνιστές θα υποστηρίξουν τους μικροκαλλιεργητές σ' αυτόν τον αγώνα και δεν θα δεχτούν να εργαστούν καθόλου στα χωράφια που οι ιδιοκτήτες τα αφαίρεσαν από τους μικροκαλλιεργητές εξαιτίας διαφορών για το ύψος του μισθώματος.

γ) την παραχώρηση γης, ζώων και εργαλείων σε όλους τους φτωχούς αγρότες με όρους που να τους επιτρέπουν να συντηρούνται, και όχι την εξαπάτησή τους με κομματάκια γης που να τους αναγκάζουν να δουλεύουν με μεροκάματα της πείνας σε άλλους γείτονες ιδιοκτήτες. Σ' αυτό το ζήτημα πρέπει κυρίως να λαμβάνονται υπόψη τα συμφέροντα των μεροκαματιάρηδων του κάμπου.

9. Οι κυρίαρχες τάξεις προσπαθούν να πνίξουν τον επαναστατικό χαραχτήρα του κινήματος των αγροτών, με αστικές αγροτικές μεταρρυθμίσεις, με μοίρασμα της γης στα ηγετικά στοιχεία της αγροτικής τάξης. Έτσι κατόρθωσαν να προκαλέσουν μια πρόσκαιρη κάμψη του επαναστατικού κινήματος στην ύπαιθρο. Κάθε όμως αστική αγροτική μεταρρύθμιση σκοντάφτει στους φραγμούς που θέτει ο καπιταλισμός. Η γη παραχωρείται μόνο με αποζημίωση και σε πρόσωπα που διαθέτουν ήδη μέσα παραγωγής. Μια αστική αγροτική μεταρρύθμιση δεν έχει τίποτα να προσφέρει στα προλεταριακά ή μισοπρολεταριακά στοιχεία. Οι εξαιρετικά αυστηροί όροι που επιβάλλονται στους αγρότες που παίρνουν γη ύστερα από μια αστική αγροτική μεταρρύθμιση, όροι που δεν βελτιώνουν πραγματικά την κατάστασή τους, αλλά αντίθετα τους υποδουλώνουν στα χρέη τους, οδηγούν αναπόφευκτα σε αναζωπύρωση του επαναστατικού κινήματος και σε επιδείνωση του ανταγωνισμού μεταξύ των πλούσιων και φτωχών αγροτών καθώς και των αγροτικών εργατών που δεν παίρνουν γη και δεν έχουν και τη δυνατότητα να εργαστούν λόγω του μοιράσματος των μεγάλων ιδιοκτησιών.

10. Μόνο μια προλεταριακή επανάσταση μπορεί να οδηγήσει στην οριστική απελευθέρωση των εργαζομένων τάξεων της υπαίθρου. Μια επανάσταση που θα απαλλοτριώσει χωρίς αποζημίωση τη γη των τσιφλικάδων καθώς και όλα τους τα καλλιεργητικά μέσα, θα αφήσει όμως άθικτη τη γη που καλλιεργείται από τους αγρότες, τους οποίους και θα απαλλάξει από όλα τα βάρη, τα μισθώματα, τις υποθήκες, τους φεουδαλικούς περιορισμούς, και θα υποστηρίξει με κάθε τρόπο τα κατώτερα στρώματα της αγροτικής τάξης.

Οι αγρότες που καλλιεργούν τη γη θα αποφασίσουν μόνοι τους για τον τρόπο με τον οποίο θα γίνει η εκμετάλλευση της γης που αφαιρέθηκε από τους τσιφλικάδες. Στις πιο ανεπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες, η Κομουνιστική Διεθνής πιστεύει ότι είναι καλό να διατηρηθούν όσο είναι δυνατό οι μεγάλες αγροτικές εκμεταλλεύσεις και να οργανωθούν με βάση το πρότυπο των σοβιετικών εκμεταλλεύσεων (σοβχόζ) στη Ρωσία.

Θα πρέπει επίσης να υποστηρίξουμε τη δημιουργία ομαδικής εκμετάλλευσης (αγροτικοί συνεταιρισμοί, αγροτικές κοινότητες). Η διατήρηση μεγάλων αγροτικών εκμεταλλεύσεων προστατεύει τα συμφέροντα των επαναστατικών στρωμάτων του αγροτικού πληθυσμού, των αγροτικών εργατών και των μισοπρολετάριων μικροϊδιοκτητών, που είναι αναγκασμένοι, για να μπορούν να συντηρηθούν, να εργάζονται ένα μέρος του χρόνου που διαθέτουν στις μεγάλες αγροτικές επιχειρήσεις. Από την άλ-

λη μεριά, η εθνικοποίηση των μεγάλων αγροτικών εκμεταλλεύσεων καθιστά εν μέρει ανεξάρτητο από τους αγρότες το ζήτημα του επισιτισμού τον πληθυσμό των πόλεων.

Εκεί όπου υπάρχουν ακόμα επιβιώσεις του φεουδαλισμού όπως η *barshchina* [η υποχρέωση να δουλεύεις στα κτήματα του φεουδάρχη] ή ακόμη δουλείες ή το σύστημα της κολιγιάς, ίσως χρειαστεί, σε ορισμένες περιπτώσεις, να παραδώσουμε στους αγρότες ένα μέρος από τη γη των τσιφλικάδων.

Στις χώρες όπου οι μεγάλες αγροτικές εκμεταλλεύσεις παίζουν σχετικά μικρό ρόλο, και όπου αντίθετα υπάρχουν πάρα πολλοί μικροϊδιοκτήτες αγρότες που θέλουν να διατηρήσουν τη γη, το μοίρασμα των τσιφλικιών αποτελεί το καλύτερο μέσο για να κερδίσουμε τους αγρότες στην επανάσταση, ενώ η διατήρηση των μεγάλων εκμεταλλεύσεων δεν είναι ζήτημα πρωταρχικής σημασίας για τον επισιτισμό των πόλεων.

Εκεί όπου θα μοιραστούν τα τσιφλίκια στους αγρότες, πρέπει κυρίως να λάβουμε υπόψη μας τα συμφέροντα του αγροτικού προλεταριάτου.

Όλοι οι κομουνιστές που εργάζονται στη γεωργία ή σε βιομηχανικές επιχειρήσεις που συνδέονται με τη γεωργία, πρέπει να μπουν στις οργανώσεις των αγροτικών εργατών, και εκεί να συγκεντρώσουν και να καθοδηγούν τα επαναστατικά στοιχεία, με σκοπό να μετατρέψουν αυτές τις οργανώσεις σε επαναστατικά όργανα. Εκεί όπου δεν υπάρχει κανένα συνδικάτο, το καθήκον των κομουνιστών είναι να εργαστούν για να τα δημιουργήσουν. Μέσα στις «κίτρινες», φασιστικές και αντεπαναστατικές οργανώσεις πρέπει να γίνεται έντονη εργασία διαπαιδαγώγησης με σκοπό τη διάλυσή τους. Στις μεγάλες αγροτικές επιχειρήσεις πρέπει να δημιουργηθούν Σοβιέτ για να υπερασπίζουν τα συμφέροντα των εργατών, να ασκούν έλεγχο στην παραγωγή και να εμποδίζουν την εισαγωγή του συστήματος της εκτατικής καλλιέργειας. Πρέπει να καλέσουν το βιομηχανικό προλεταριάτο να βοηθήσει το αγωνιζόμενο αγροτικό προλεταριάτο (καθώς και το αντίθετο), και να το ενσωματώσει στο κίνημα των συμβουλίων των βιομηχανικών επιχειρήσεων.

Δεδομένου ότι για το επαναστατικό κίνημα οι φτωχοί αγρότες έχουν τεράστια σημασία, το καθήκον των κομουνιστών είναι να μπουν μέσα στις οργανώσεις των φτωχών αγροτών (στους παραγωγικούς, καταναλωτικούς και πιστωτικούς συνεταιρισμούς) για να τους μεταρρυθμίσουν, να φροντίσουν να πάψουν να υπάρχουν οι φαινομενικοί ανταγωνισμοί ανάμεσα στους αγροτικούς εργάτες και τους φτωχούς αγρότες, ανταγωνισμοί στους οποίους έχουν τεχνητά δώσει μεγάλη διάσταση οι τσιφλικάδες και οι πλούσιοι αγρότες, και να συνδέσουν στενά τη δράση αυτών των οργανώσεων με το κίνημα του αγροτικού και βιομηχανικού προλεταριάτου.

Μόνο η συνεργασία όλων των επαναστατικών δυνάμεων της πόλης και της υπαίθρου θα μας επιτρέψει να αντιτάξουμε νικηφόρα αντίσταση στην επίθεση του καπιταλισμού και, περνώντας από την άμυνα στην επίθεση, να πετύχουμε την τελική νίκη.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΟΥΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥΣ

Κατά τα τελευταία χρόνια πριν από τον παγκόσμιο πόλεμο, κι ακόμα περισσότερο κατά τη διάρκειά του, το συνεταιριστικό κίνημα γνώρισε σε όλες σχεδόν τις χώρες μεγάλη ανάπτυξη και τράβηξε στις γραμμές του πλατιές εργατικές και αγροτικές μάζες. Η σχεδόν παγκόσμια επίθεση που έχει εξαπολύσει το κεφάλαιο αναγκάζει τους εργάτες, και ιδιαίτερα τις εργάτριες, να εκτιμούν περισσότερο την ενίσχυση που μπορεί να τους προσφέρει ο καταναλωτικός συνεταιρισμός.

Οι παλιοί σοσιαλρεφορμιστές ηγέτες έχουν από καιρό καταλάβει πολύ καλά τη σημασία των συνεταιρισμών για τους σκοπούς που επιδιώκουν. Έχουν θρονιαστεί στις συνεταιριστικές οργανώσεις και από εκεί δηλητηριάζουν γερά τη συνείδηση των εργατικών μαζών, προκαλώντας σύγχυση ακόμα και σε εργάτες με επαναστατικό πνεύμα. Από την άλλη μεριά, τα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα έχοντας στα χέρια τους τη διεύθυνση του συνεταιριστικού κινήματος, αντλούν σε ορισμένες χώρες από τα ταμεία των συνεταιρισμών τα αναγκαία υλικά μέσα για να υποστηρίζουν το κόμμα τους. Πίσω από τη μάσκα της πολιτικής ουδετερότητας, υποστηρίζουν την μπουρζουαζία και την ιμπεριαλιστική της πολιτική.

Οι παλιοί ηγέτες των συνεταιρισμών, μαστόροι στη διεύθυνση του συνεταιριστικού κινήματος, δεν μπορούν ή δεν θέλουν να καταλάβουν τις καινούριες κοινωνικές συνθήκες, τους νέους σκοπούς του συνεταιριστικού κινήματος, ούτε και έχουν διάθεση να επεξεργαστούν νέες μεθόδους εργασίας. Μη θέλοντας να απαρνηθούν τις συνεταιριστικές τους αρχές, που έχουν καθιερωθεί από χρόνια, καταστρέψουν ακόμα και την καθαρά οικονομική εργασία και σύγχρονα όλο το σύστημα του συνεταιρισμού.

Τέλος, δεν κάνουν τίποτα για να προετοιμάσουν το προλεταριάτο να σταθεί ικανό να πραγματοποιήσει τα τεράστια καθήκοντα που θα πέσουν στην πλάτη του όταν θα πάρει την εξουσία.

Όλη αυτή η κατάσταση αναγκάζει τους κομουνιστές να επιδιώξουν σοβαρά να αποσπάσουν το συνεταιριστικό κίνημα από τα χέρια των σοσιαλδημοκρατών, για να το μετατρέψουν από όργανο στην υπηρεσία των λακέδων της μπουρζουαζίας σε όργανο του επαναστατικού προλεταριάτου.

Το 3ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς υιοθέτησε θέσεις σχετικές με τη δράση των κομουνιστών στους συνεταιρισμούς. Η πείρα ενάμισι χρόνου δικαίωσε αυτές τις θέσεις. Το 4ο Συνέδριο τις επιβεβαιώνει ακόμα μια φορά και καλεί με επιμονή όλα τα κομουνιστικά κόμματα, όλες τις κομουνιστικές οργανώσεις να αντιμετωπίσουν το ζήτημα της δράσης τους στους συνεταιρισμούς. Επίσης καλεί και τα όργανα του

τύπου να διαθέσουν αρκετό χώρο στις στήλες τους για τα συνεταιριστικά ζητήματα.

Για τη συμπλήρωση αυτών των θέσεων το 4ο Συνέδριο υπογραμμίζει:

1. Είναι επείγουσα ανάγκη να εφαρμοστεί στην πράξη από όλα τα κομουνιστικά κόμματα η απόφαση που υποχρεώνει τα μέλη του κόμματος να είναι και μέλη των συνεταιρισμών και να υποστηρίζουν εκεί την κομουνιστική γραμμή. Σε κάθε συνεταιριστική οργάνωση, οι κομουνιστές συνεταιριστές πρέπει να συγκροτήσουν ένα πυρήνα νόμιμο ή παράνομο. Όλοι οι πυρήνες πρέπει να συγκεντρώνονται σε ομοσπονδίες, νομαρχιακές και εθνικές, με επικεφαλής το Συνεταιριστικό Τμήμα της Κεντρικής Επιτροπής της Κομουνιστικής Διεθνούς.

Αυτοί οι πυρήνες έχουν σκοπό να αποκαταστήσουν τη σύνδεση με τη μάζα των συνεταιρισμένων εργατών, να κριτικάρουν στο περιβάλλον τους όχι μόνο τις αρχές, αλλά ιδιαίτερα τη δράση του παλιού συνεταιρισμού και να οργανώσουν όλες τις δυσαρεστημένες μάζες με σκοπό να δημιουργήσουν μέσα στο συνεταιριστικό κίνημα ένα ενιαίο μέτωπο πάλης εναντίον του κεφαλαίου και του καπιταλιστικού κράτους. Όλα τα εθνικά τμήματα των κομουνιστών συνεταιριστών πρέπει να υπάγονται στην Κομουνιστική Διεθνή μέσω του συνεταιριστικού τμήματός της. Αλλά οι κομουνιστές συνεταιριστές δεν πρέπει να επιδιώξουν να απομονώσουν τους επαναστάτες συνεταιριστές ή εκείνους που ανήκουν στην αντιπολίτευση, γιατί αυτός ο τρόπος ενέργειας θα οδηγούσε όχι μόνο στον περιορισμό των δυνάμεών τους αλλά και στην εξασθένιση της επαφής των επαναστατών συνεταιριστών με τις πλατιές εργατικές μάζες. Οι ίδιες αιτίες μάς αναγκάζουν να αποφύγουμε να αποσπάσουμε τις εθνικές συνεταιριστικές εταιρείες από τη Διεθνή Συνεταιριστική Ένωση. Αντίθετα, οι κομουνιστές οφείλουν να απαιτήσουν την προσχώρηση σ' αυτή την Ένωση και την αποδοχή από μέρους της όλων των εθνικών συνεταιρισμών στους οποίους οι κομουνιστές έχουν την πλειοψηφία, και οι οποίοι δεν έχουν ακόμα προσχωρήσει.

2. Οι κομουνιστές συνεταιριστές, όπως και οι κεντρικές επιτροπές των κομουνιστικών κομμάτων, πρέπει να καταπολεμήσουν ενεργητικά την αυταπάτη ότι το συνεταιριστικό κίνημα μπορεί με τις δικές του μόνο δυνάμεις να καταλήξει στο σοσιαλιστικό καθεστώς μέσω μιας βαθμιαίας συγχώνευσής του με τον καπιταλισμό χωρίς την κατάληψη της εξουσίας από το προλεταριάτο. Μια δεύτερη αυταπάτη είναι ο ισχυρισμός ότι οι συνεταιρισμοί, χρησιμοποιώντας τις παλιές μεθόδους τους, μπορούν να πετύχουν σημαντική βελτίωση της κατάστασης της εργατικής τάξης. Με όχι λιγότερη ενεργητικότητα πρέπει να καταπολεμάμε τη λεγόμενη πολιτική ουδετερότητα, που κρύβει μια καθαρή ή συγκαλυμμένη υποστήριξη τής πολιτικής τής μπουρζουαζίας και των λακέδων της. Αυτή η καμπάνια δεν πρέπει να πάρει μόνο τη μορφή θεωρητικής προπαγάνδας. Πρέπει, επίσης, να κάνουμε τους συνεταιρισμούς να συμμετάσχουν στον οικονομικό και πολιτικό αγώνα που διεξάγουν σήμερα τα πολιτικά κόμματα και τα κόκκινα συνδικάτα για να υπερασπίσουν τα συμφέροντα των εργαζομένων. Μ' αυτό το ζήτημα έχει σχέση π.χ. ο αγώνας εναντίον της αύξησης των φόρων, ιδιαίτερα εναντίον των έμμεσων φόρων που βαρύνουν τον καταναλωτή, ο αγώνας εναντίον των υπερβολικών ή ειδικών φόρων πάνω στους συνεταιρισμούς και στην έκταση των εργασιών τους, ο αγώνας ενάντια στην ακρίβεια της ζωής, η απαίτηση της μεταβίβασης στους εργατικούς καταναλωτικούς συνεταιρισμούς της διανομής των προϊόντων πρώτης ανάγκης, ο αγώνας εναντίον του μιλιταρισμού που προκαλεί την αύξηση των κρατικών δαπανών και, επομένως, την αύξηση των φόρων, ο αγώνας

εναντίον της οικονομικής πολιτικής των καπιταλιστικών κρατών που καταλήγει στην υποτίμηση του νομίσματος, ο αγώνας εναντίον της Συνθήκης των Βερσαλλιών, ο αγώνας εναντίον του φασισμού που παντού καταστρέφει τις συνεταιριστικές οργανώσεις, ο αγώνας εναντίον των απειλών πολέμου, ο αγώνας εναντίον της ένοπλης επέμβασης στη Ρωσία, ο αγώνας για εμπορικές συνθήκες με τη Ρωσία, κ.λπ.

Οι κομουνιστές συνεταιριστές πρέπει να επιδιώξουν τη συμμετοχή της οργάνωσής τους σ' αυτές τις καμπάνιες, πλάι στα κομουνιστικά κόμματα και τα κόκκινα συνδικάτα, και την πραγματοποίηση μ' αυτόν τον τρόπο του ενιαίου μετώπου του προλεταριάτου.

Οι κομουνιστές συνεταιριστές πρέπει να απαιτήσουν από τις οργανώσεις τους να προσφέρουν τη βοήθειά τους στα θύματα της καπιταλιστικής τρομοκρατίας, των λοκ άουτ, κ.λπ. Οι κομουνιστές συνεταιριστές πρέπει να ζητήσουν ενεργητικά από τις συνεταιριστικές οργανώσεις τους την οργάνωση της προπαγανδιστικής εργασίας και να αναλάβουν να την κάνουν.

3. Παράλληλα μ' αυτήν την ενεργητική συμμετοχή του επαναστατικού προλεταριάτου στην πολιτική και οικονομική ζωή, οι κομουνιστές συνεταιριστές πρέπει να κάνουν καθαρά συνεταιριστική δράση μέσα στις οργανώσεις τους για να δώσουν σ' αυτήν τη δράση το χαραχτήρα που επιβάλλεται από τις καινούριες συνθήκες και τα καινούρια καθήκοντα του προλεταριάτου: ένωση των μικρών συνεταιριστικών οργανώσεων, εγκατάλειψη της παλιάς τακτικής της διανομής των επιστρεφομένων χρηματικών ποσών και χρησιμοποίησή τους για την ενίσχυση της δύναμης του συνεταιρισμού, δημιουργία μέσω αυτών των υλικών πόρων ενός ειδικού ταμείου ενίσχυσης των απεργών, υπεράσπιση των συμφερόντων των υπαλλήλων των συνεταιρισμών, αγώνας εναντίον μιας τραπεζικής πίστωσης που είναι επικίνδυνη για το συνεταιρισμό. Όταν πραγματοποιείται αύξηση των μετοχών, οι κομουνιστές πρέπει να ζητήσουν να μην αποκλειστούν από το συνεταιρισμό οι εργάτες που δεν μπορούν να πληρώσουν τις μετοχές και να αποκτήσουν διευκολύνσεις γι' αυτούς, κ.λπ. Οι πυρήνες των κομουνιστών συνεταιριστών πρέπει επίσης να συνδέσουν στενά τη δράση τους με τη δράση των εργατικών οργανώσεων και των κομουνιστικών νεολαιών, με σκοπό να κάνουν, χάρη στις ενωμένες δυνάμεις των εργατριών και των νέων, συνεταιριστική προπαγάνδα ανάλογη με τις αρχές των κομουνιστών. Είναι ανάγκη να καταπιαστούμε μέσα στους συνεταιρισμούς με ενεργητικό αγώνα εναντίον της γραφειοκρατίας που, καλυπτόμενη πίσω από δημοκρατικά εμβλήματα, μανουβράρει σύμφωνα με το γούστο της χωρίς να υπόκειται σε κανένα έλεγχο και που αποφεύγει να καλέσει γενικές συνελεύσεις και δεν λογαριάζει τις μάζες των οργανωμένων στους συνεταιρισμούς εργατών. Είναι απαραίτητο, τέλος, οι πυρήνες των κομουνιστών συνεταιριστών να κατορθώσουν να προωθήσουν τα μέλη τους, χωρίς την εξαίρεση των γυναικών, στις διευθύνουσες επιτροπές και στα όργανα ελέγχου, και να πάρουν μέτρα για να οπλίσουν τους κομουνιστές με τις απαραίτητες γνώσεις και ικανότητες για τη διεύθυνση των συνεταιρισμών.

ΘΕΣΕΙΣ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΩΝ ΜΑΥΡΩΝ

30 Νοεμβρίου 1922

1. Στα χρόνια του πολέμου και μεταπολεμικά, αναπτύχθηκε μέσα στους κόλπους των αποικιακών και μισοαποικιακών λαών ένα κίνημα εξέγερσης εναντίον της εξουσίας του παγκόσμιου κεφαλαίου, κίνημα που σημειώνει μεγάλη πρόοδο. Γι' αυτό αν ο καπιταλισμός εξακολουθήσει να υπάρχει θα έρθει αντιμέτωπος με ένα μεγάλο πρόβλημα που συνεχώς θα οξύνεται δηλαδή πως θα εντείνει την διείσδυσή του και την αποικιοποίησή του στις περιοχές που κατοικούνται από μαύρες φυλές. Ο γαλλικός καπιταλισμός παραδέχεται καθαρά ότι ο ιμπεριαλισμός του, μεταπολεμικά, δεν θα μπορέσει να διατηρηθεί παρά μόνο αν δημιουργηθεί μια γαλλοαφρικανική αυτοκρατορία που να συνδέεται με μία υπερσαχάρια σιδηροδρομική γραμμή. Το μανιακό χρηματιστικό κεφαλαίο της Αμερικής, που εκμεταλλεύεται στη χώρα του 12 εκατομμύρια μαύρους, καταπιάνεται τώρα να εισχωρήσει ειρηνικά στην Αφρική. Τα έκτακτα μέτρα για την κατάπνιξη της απεργίας στο Ραντ δείχνουν αρκετά καθαρά πόσο φοβάται η Αγγλία την απειλή που διαγράφεται για τη θέση της στην Αφρική. [Η απεργία στο Ραντ είχε γίνει το 1922 από τους λευκούς εργάτες με το σύνθημα «Για μία Λευκή Νότια Αφρική» ενάντια στην αγγλική κατοχή. Το Κομουνιστικό Κόμμα είχε υποστηρίξει το απεργιακό κίνημα αλλά καλούσε για την ενότητα των μαύρων και των λευκών εργατών]. Όπως ο Ειρηνικός, όπου ο κίνδυνος ενός άλλου παγκόσμιου πολέμου έγινε απειλητικός λόγω του συναγωνισμού των ιμπεριαλιστικών δυνάμεων, έτσι και η Αφρική εμφανίζεται σαν αντικείμενο του ανταγωνισμού τους. Συμβαίνει μάλιστα και κάτι άλλο ακόμα: ο πόλεμος, η ρωσική επανάσταση, τα μεγάλα κινήματα που ξεσήκωσαν τους εθνικιστές της Ασίας και τους μουσουλμάνους εναντίον του ιμπεριαλισμού, ξύπνησαν τη συνείδηση εκατομμυρίων μαύρων καταπιεσμένων από τους καπιταλιστές, που είχαν υποβιβαστεί από αιώνες σε κατώτερη θέση, όχι μόνο στην Αφρική, αλλά ίσως ακόμα πιο πολύ στην Αμερική.

2. Η ιστορία έχει αναθέσει στους μαύρους της Αμερικής σημαντικό ρόλο στην απελευθέρωση όλης της αφρικανικής φυλής. Είναι τώρα 300 χρόνια από τότε που οι μαύροι Αμερικάνοι αποσπάστηκαν από τον τόπο που γεννήθηκαν, την Αφρική, μεταφέρθηκαν στην Αμερική όπου τους μεταχειρίστηκαν με το χειρότερο τρόπο και τους πουλούσαν για δούλους. 250 χρόνια τώρα, δούλεψαν κάτω από το μαστίγιο των αμερικανών αφεντάδων: αυτοί είναι εκείνοι που έκοψαν τα δάση, έφτιαξαν τους δρόμους, δούλεψαν στις βαμβακοφυτείες, τοποθέτησαν τις σιδηροτροχιές και υποστήριξαν την αριστοκρατία του Νότου. Η αμοιβή τους ήταν η εξαθλίωση, η αμάθεια, ο

ξεπεσμός. Ο μαύρος δεν ήταν υπάκουος δούλος αλλά αντιστεκόταν και εξεγειρόταν για να αποχτήσει ξανά την ελευθερία του. Οι εξεγέρσεις του όμως πνίγονταν στο αίμα και με τα βασανιστήρια τον ανάγκασαν να υποταχθεί. Ο αστικός τύπος και η θρησκεία ενώθηκαν για να δικαιολογήσουν την υποδούλωσή του. Όταν η δουλεία συναγωνίστηκε τη μισθωτή εργασία και έγινε εμπόδιο στην ανάπτυξη της καπιταλιστικής Αμερικής, τότε χρειάστηκε να φύγει από τη μέση. Ο ανθενωτικός πόλεμος, που δεν έγινε για να απελευθερωθούν οι μαύροι αλλά για να διατηρηθεί η βιομηχανική υπεροχή των καπιταλιστών του Βορρά, έβαλε τους μαύρους να διαλέξουν ανάμεσα στη δουλεία στο Νότο και τη μισθωτή εργασία στο Βορρά. Τα μπράτσα, το αίμα, τα δάκρυα του «απελευθερωμένου» μαύρου βοήθησαν στην εγκαθίδρυση του αμερικάνικου καπιταλισμού και όταν η Αμερική έγινε παγκόσμια δύναμη και πήρε μέρος στον παγκόσμιο πόλεμο, ο αμερικάνος μαύρος ανακηρύχθηκε ίσος με το λευκό μόνο και μόνο για... να σκοτώνει και να σκοτώνεται για τη «δημοκρατία». Τετρακόσιες χιλιάδες μαύροι εργάτες επιστρατεύθηκαν στην Αμερική και συγκρότησαν ειδικά συντάγματα μαύρων. Οι μαύροι στρατιώτες μόλις βγήκαν από το καμίνι του πολέμου, καταδιώχτηκαν, λυντσαρίστηκαν, δολοφονήθηκαν, στερήθηκαν από κάθε ελευθερία και διαπομπεύτηκαν. Αγωνίστηκαν, αλλά για να εξασφαλίσουν τα δημοκρατικά τους δικαιώματα χρειάστηκε να πληρώσουν ακριβά. Για να τους μάθουν να «κάθονται στη θέση τους» τους κυνήγησαν περισσότερο απ' ό,τι προπολεμικά. Μεταπολεμικά, η μεγάλη συμμετοχή των μαύρων στη βιομηχανία, και το πνεύμα της εξέγερσης που αναπτύχθηκε σ' αυτούς ύστερα από τις αγριότητες που υπέστησαν, όπως στα γεγονότα της Τούλσα [πόλη της Οκλαχόμα όπου το 1921 ένα πογκρόμ εναντίον των μαύρων μετεξελίχθηκε σε έναν πραγματικό φυλετικό πόλεμο], τοποθετεί τους μαύρους της Αμερικής και ιδιαίτερα της Βόρειας Αμερικής, στην πρωτοπορία του αγώνα για την απελευθέρωση των Μαύρων.

3. Με μεγάλη χαρά η Κομουνιστική Διεθνής βλέπει τους μαύρους εργάτες να αντιστέκονται στις επιθέσεις των εκμεταλλευτών, γιατί ο εχθρός της μαύρης φυλής είναι επίσης και εχθρός των λευκών εργαζομένων. Αυτός ο εχθρός είναι ο καπιταλισμός, ο ιμπεριαλισμός. Ο διεθνής αγώνας της μαύρης φυλής είναι αγώνας εναντίον του καπιταλισμού και του ιμπεριαλισμού. Έχοντας σαν βάση αυτόν τον αγώνα πρέπει να οργανωθεί το κίνημα των μαύρων: Στην Αμερική που είναι το κέντρο του πολιτισμού και των εξεγέρσεων των μαύρων. Στην Αφρική που χρησιμεύει σαν απόθεμα εργατικών χεριών για την ανάπτυξη του καπιταλισμού. Στην Κεντρική Αμερική (Κόστα Ρίκα, Γουατεμάλα, Κολομβία, Νικαράγουα και στις άλλες «ανεξάρτητες» δημοκρατίες όπου ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός κυριαρχεί), στο Πόρτο Ρίκο, στην Αϊτή, στον Άγιο Δομίνικο και στα άλλα νησιά της Καραϊβικής θάλασσας όπου η κακομεταχείριση των μαύρων από τους αμερικάνους εισβολείς προκάλεσε τις διαμαρτυρίες των συνειδητών μαύρων και των επαναστατών λευκών εργατών. Στη Νότια Αφρική και στο Κονγκό, όπου η αυξανόμενη προλεταριοποίηση του πληθυσμού των μαύρων προκάλεσε κάθε λογής εξεγέρσεις. Στην Ανατολική Αφρική όπου η πρόσφατη διείσδυση του παγκόσμιου κεφαλαίου αναγκάζει το ντόπιο πληθυσμό να προβάλλει ενεργητική αντίσταση στον ιμπεριαλισμό.

4. Η Κομουνιστική Διεθνής πρέπει να δείξει στο λαό των μαύρων ότι δεν είναι ο μόνος που υποφέρει από την καταπίεση του καπιταλισμού και του ιμπεριαλισμού. Πρέπει να του δείξει ότι οι εργάτες και οι αγρότες της Ευρώπης, της Ασίας και της

Αμερικής είναι κι αυτοί θύματα του ιμπεριαλισμού ότι ο αγώνας εναντίον του ιμπεριαλισμού δεν είναι αγώνας ενός λαού, αλλά όλων των λαών του κόσμου, ότι στην Κίνα, στην Περσία, στην Τουρκία, στην Αίγυπτο και στο Μαρόκο οι αποικιοκρατούμενοι λαοί μάχονται με ηρωισμό εναντίον των ιμπεριαλιστών εκμεταλλευτών τους, ότι οι λαοί αυτοί εξεγείρονται εναντίον των ίδιων κακών που μαστίζουν τους μαύρους (φυλετική καταπίεση, εντατική βιομηχανική εκμετάλλευση, απαγορεύσεις) ότι αυτοί οι λαοί διεκδικούν τα ίδια δικαιώματα με τους μαύρους — κοινωνική και οικονομική απελευθέρωση και ισότητα.

Η Κομουνιστική Διεθνής που αντιπροσωπεύει τους επαναστάτες εργάτες και αγρότες όλου του κόσμου στον αγώνα τους για τη συντριβή του ιμπεριαλισμού, η Κομουνιστική Διεθνής, που δεν είναι μόνο η οργάνωση των λευκών εργατών της Ευρώπης και της Αμερικής, αλλά και των έγχρωμων που καταπιέζονται σ' όλο τον κόσμο, θεωρεί καθήκον της να ενθαρρύνει και να βοηθήσει τη διεθνή οργάνωση του μαύρου πληθυσμού στον αγώνα του εναντίον του κοινού εχθρού.

5. Το πρόβλημα των μαύρων έχει γίνει ζωτικό ζήτημα της παγκόσμιας επανάστασης. Η 3η Διεθνής που αναγνώρισε την πολύτιμη βοήθεια που μπορούν να προσφέρουν στην προλεταριακή επανάσταση οι ασιατικοί πληθυσμοί στις μισοκαπιταλιστικές χώρες, αντικρίζει σαν ουσιαστική τη συμβολή των καταπιεσμένων μαύρων συντρόφων μας στην προλεταριακή επανάσταση που θα συντρίψει την καπιταλιστική δύναμη. Γι' αυτό, το 4ο Συνέδριο δηλώνει ότι οι κομουνιστές πρέπει ειδικά να εφαρμόζουν στο ζήτημα των μαύρων τις «θέσεις για το αποικιακό ζήτημα».

6. α) Το 4ο Συνέδριο αναγνωρίζει την ανάγκη να υποστηριχτεί κάθε μορφή του κινήματος των μαύρων που αποβλέπει να υποσκάψει και να εξασθενίσει τον καπιταλισμό ή τον ιμπεριαλισμό, ή να σταματήσει τις διεισδύσεις του.

β) Η Κομουνιστική Διεθνής θα αγωνιστεί για να εξασφαλίσει στους μαύρους τη φυλετική, πολιτική και κοινωνική ισότητα.

γ) Η Κομουνιστική Διεθνής θα χρησιμοποιήσει όλα τα μέσα που έχει στη διάθεσή της για να κάνει τα συνδικάτα να δεχτούν τους μαύρους στις γραμμές τους, εκεί όπου αυτοί έχουν τυπικά το δικαίωμα να γίνουν δεκτοί και θα κάνει ειδική προπαγάνδα για να τους προσελκύσει. Αν δεν το κατορθώσει, θα οργανώσει τους μαύρους σε ιδιαίτερα συνδικάτα και θα εφαρμόσει ειδικά την τακτική του ενιαίου μετώπου για να αναγκάσει τα συνδικάτα να τους δεχτούν στους κόλπους τους.

δ) Η Κομουνιστική Διεθνής θα προετοιμάσει άμεσα ένα συνέδριο ή μια γενική συνδιάσκεψη των μαύρων στη Μόσχα.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΤΩΝ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΩΝ ΝΕΟΛΑΙΩΝ

2 Δεκεμβρίου 1922

1. Το 2ο παγκόσμιο συνέδριο της Διεθνούς των Κομουνιστικών Νεολαιών αποφάσισε, σύμφωνα με τις θέσεις του 3ου Συνεδρίου της Κομουνιστικής Διεθνούς, να υπαγάγει, από πολιτική άποψη, τις Κομουνιστικές Νεολαίες στο Κομουνιστικό Κόμμα. Επίσης αποφάσισε να αναδιοργανώσει τις Κομουνιστικές Νεολαίες (Κ.Ν.), που ως τώρα ήταν απλώς οργανώσεις της πρωτοπορίας, περιορισμένες στον εαυτό τους και αποκλειστικά πολιτικές, μετατρέποντάς τες σε μεγάλες *μαζικές οργανώσεις* της εργατικής νεολαίας που έργο τους θα είναι να εκπροσωπούν τα συμφέροντα της εργατικής νεολαίας σε όλους τους τομείς, μέσα στα πλαίσια της δράσης της εργατικής τάξης και κάτω από την πολιτική ηγεσία των κομουνιστικών κομμάτων. Πάντως, όπως και πριν, οι Κ.Ν. πρέπει να παραμείνουν πολιτικές οργανώσεις και η συμμετοχή στον πολιτικό αγώνα πρέπει να εξακολουθεί να αποτελεί τη βάση της δράσης τους.

Ο αγώνας για τις καθημερινές οικονομικές διεκδικήσεις της εργατικής τάξης και εναντίον του μιλιταρισμού θεωρήθηκε ως τώρα σαν το άμεσο και σπουδαιότερο μέσο για να ξυπνήσουν και να κατακτηθούν οι μεγάλες μάζες της εργατικής νεολαίας. Τα νέα καθήκοντα απαιτούν αναδιοργάνωση των μορφών εργασίας και δράσης των οργανώσεων. Η μεθοδική εργασία κομουνιστικής διαπαιδαγώγησης μέσα στους κόλπους της οργάνωσης καθώς και η δουλειά μέσα στις μάζες των νέων που δεν έχουν προσχωρήσει στην οργάνωση αναγνωρίστηκε σαν απαραίτητη.

Η εφαρμογή των αποφάσεων του 2ου παγκόσμιου συνεδρίου της Διεθνούς των Κομουνιστικών Νεολαιών, που μόνο με μακρόχρονη και επίμονη δουλειά μπορεί να πραγματοποιηθεί, σκόνταψε σε ορισμένες δυσκολίες επειδή οι περισσότερες από τις οργανώσεις για πρώτη φορά αντιμετώπισαν τέτοια καθήκοντα. Η οικονομική κρίση (φτώχεια, ανεργία) και η επίθεση της αντίδρασης ανάγκασαν πολλές οργανώσεις να γίνουν παράνομες, κι αυτό προκάλεσε την ελάττωση των μελών τους. Το επαναστατικό πνεύμα σημείωσε πτώση μέσα σ' όλη την εργατική τάξη λόγω της πρόσκαιρης υποχώρησης του επαναστατικού κινήματος. Αυτή η κατάσταση είχε τον αντίκτυπο της πάνω στην εργατική νεολαία, που το πνεύμα της έχει υποστεί μεταβολή μέσα σε τούτη την εποχή και η οποία εκδήλωσε μικρότερο ενδιαφέρον για την πολιτική. Σύγχρονα η μπουρζουαζία, καθώς και η σοσιαλδημοκρατία, διπλασίασαν τις προσπάθειες τους να επηρεάσουν και να οργανώσουν την εργατική νεολαία.

Από το 2ο συνέδριό τους, οι Νεολαίες εφάρμοσαν παντού την αρχή της υποταγής στα Κομουνιστικά Κόμματα. Ωστόσο οι σχέσεις ανάμεσα σ' αυτά και τις Νεολαίες δεν πραγματοποιούνται ακόμα με το πνεύμα της πλήρους εφαρμογής των αποφάσεων του Διεθνούς Συνεδρίου. Ο κύριος λόγος γι' αυτό είναι ότι συχνά τα κόμματα δεν προσφέρουν σε αρκετό βαθμό την απαραίτητη υποστήριξή τους στις Νεολαίες για την ανάπτυξη της δράσης τους.

Κατά τους τελευταίους 15 μήνες, *οι περισσότερες Κ.Ν. πήραν πρακτικά μέτρα για το μετασχηματισμό των οργανώσεων σύμφωνα με το πνεύμα των αποφάσεων του 2ου Παγκόσμιου Συνεδρίου τους*, κι έτσι υπάρχουν ήδη οι πρώτες προϋποθέσεις για τη μετατροπή των Κ.Ν. σε μαζικές οργανώσεις. Με την προπαγάνδα του αγώνα για τις οικονομικές διεκδικήσεις της εργατικής νεολαίας, οι Κ.Ν. άνοιξαν εξάλλου σε μια σειρά χώρες ένα δρόμο που θα πρέπει να τον συνεχίσουν για να εξακολουθήσουν να επηρεάζουν τις μεγάλες μάζες. Μάλιστα έχουν ήδη πραγματοποιήσει *μια σειρά καμπάνιες, ακόμη και συγκεκριμένους αγώνες.*

Οι Κ.Ν., ως σήμερα, δεν έχουν ακόμα ολοκληρωτικά μετατραπεί σε μαζικές οργανώσεις, τόσο αριθμητικά όσο και από άποψη οργανικής σύνδεσης με τις μάζες, σύνδεσης που είναι αναγκαία για να μπορούν να τις επηρεάζουν και να τις διευθύνουν *συνεχώς*. Έχουν λοιπόν σημαντικό έργο ακόμα μπροστά τους.

2. *Η επίθεση του κεφαλαίου* στάθηκε γερό πλήγμα για την εργατική νεολαία. Η μείωση του μεροκάματου, η αύξηση των ωρών εργασίας, η ανεργία, η εκμετάλλευση της μισθωτής εργασίας, έπληξαν τη νεολαία όχι μόνο στον ίδιο βαθμό με την ανήλικη εργατική τάξη, αλλά συχνά και ακόμα χειρότερα. Η εργατική νεολαία χρησιμοποιείται εναντίον των ενήλικων εργατών. Τη μεταχειρίζονται για να σπάσουν τις απεργίες, για να αυξήσουν την ανεργία των ενήλικων εργατών. Αυτή η επικίνδυνη κατάσταση για όλη την εργατική τάξη διατηρείται και εντείνεται από την προδοτική στάση της ρεφορμιστικής συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας, που παραμελεί τα συμφέροντα της εργατικής νεολαίας, και μερικές φορές μάλιστα τα θυσιάζει, και απομακρύνει τις μάζες των νέων εργατών από τον αγώνα της ενήλικης εργατικής τάξης. Συχνά αυτή η γραφειοκρατία αρνείται ακόμα και την είσοδο των νέων στα συνδικάτα. Η αδιάκοπη ανάπτυξη του αστικού μιλιταρισμού αυξάνει επίσης τα βάσανα των νέων εργατών και αγροτών και στο στρατώνα που τους προετοιμάζει να γίνουν κρέας για τα κανόνια των μελλοντικών ιμπεριαλιστικών πολέμων καταπιέζονται πάρα πολύ. Η αντίδραση στρέφεται προπάντων εναντίον της ευρωπαϊκής νεολαίας. Σε ορισμένα μέρη, απαγορεύει τη δημιουργία οργανώσεων της Κομουνιστικής Νεολαίας, ακόμα και εκεί που υπάρχουν Κομουνιστικά Κόμματα.

Οι δύο *σοσιαλδημοκρατικές* Διεθνείς της Νεολαίας δεν έκαναν τίποτα ως τώρα για την άθλια κατάσταση της εργατικής νεολαίας. Συγκρότησαν ένα μπλοκ και προσπάθησαν να πνίξουν τη θέληση των νέων εργατών να αγωνιστούν μαζί με τους ενήλικους εναντίον της μπουρζουαζίας. Η δημιουργία αυτού του μπλοκ δεν επεδίωκε μόνο να απομακρύνει από τον αγώνα και από το ενιαίο μέτωπο τις καταπιεζόμενες μάζες της εργατικής νεολαίας. Στρεφόταν εναντίον ειδικά της Κομουνιστικής Διεθνούς. Σε σύντομο διάστημα έμελλε να καταλήξει στη συγχώνευση των σοσιαλδημοκρατικών νεολαιών.

Η Κομουνιστική Διεθνής διακηρύσσει την απόλυτη ανάγκη να αποκατασταθεί το ενιαίο μέτωπο ανάμεσα στην εργατική νεολαία και την ενήλικη εργατική τάξη, προ-

τρέπει τα κομουνιστικά κόμματα και όλους τους εργάτες του κόσμου να υποστηρίξουν ενεργητικά τις διεκδικήσεις της εργατικής νεολαίας που αγωνίζεται ενάντια στην επίθεση του κεφαλαίου, ενάντια στον αστικό μιλιταρισμό και ενάντια στην αντίδραση.

Χαιρετίζει με χαρά τον αγώνα που κάνει η Διεθνής των Κομουνιστικών Νεολαιών για τις βασικές διεκδικήσεις, για την ενότητα του μετώπου της εργατικής νεολαίας, για το ενιαίο μέτωπο ανάμεσα στους νέους και τους ενήλικους εργάτες, και της προσφέρει *όλη την υποστήριξή της*. Οι επιθέσεις του κεφαλαίου, που απειλούν να βυθίσουν την εργατική νεολαία στη μεγαλύτερη δυστυχία και να τη μετατρέψουν σε ανίσχυρο θύμα του μιλιταρισμού και της αντίδρασης, πρέπει να τσακιστούν πάνω στη σιδερένια αντίσταση όλης της εργατικής τάξης.

3. Το κίνημα των Κομουνιστικών Νεολαιών, για να αναπτύξει τη δράση του και να λύσει τα προβλήματα που εμφανίζονται στο δρόμο της κατάκτησης και της διαπαιδαγώγησης των μαζών, πρέπει να γίνει κατανοητό και να υποστηριχτεί ενεργητικά από τα κομουνιστικά κόμματα.

Η υπεράσπιση των συμφερόντων και της πολιτικής δύναμης του κινήματος των Κομουνιστικών Νεολαιών πρέπει να στηριχτεί στη στενή και αποτελεσματική συνεργασία του Κόμματος και της Νεολαίας σε όλους τους τομείς, και στη μόνιμη συμμετοχή των Κομουνιστικών Νεολαιών στην πολιτική ζωή των κομμάτων. Αυτή η υποστήριξη κι αυτή η συνεργασία είναι απαραίτητες στα Κομουνιστικά Κόμματα στον αγώνα και στην επιδίωξή τους να εφαρμόσουν τις αποφάσεις της Κομουνιστικής Διεθνούς. Αποτελούν επίσης τη βάση ενός πραγματικού κινήματος των Κ.Ν. Τα κομουνιστικά κόμματα πρέπει να βοηθάνε τις Κ.Ν. στο ζήτημα της οργάνωσης. Πρέπει να διαλέγουν μερικά από τα πιο νεαρά μέλη τους και να τους αναθέτουν να συνεργαστούν στο έργο των Κ.Ν. και να δημιουργούν οργανώσεις της Νεολαίας εκεί όπου το Κόμμα έχει ήδη τις δικές του. Επειδή οι Κ.Ν. έχουν σήμερα καθήκον να συγκεντρώνουν τη δράση τους στις μάζες της εργατικής νεολαίας, τα Κ.Κ. πρέπει προπαντός να εντατικοποιούν τη δημιουργία και την εργασία των Κ.Ν. (πυρήνες και φράξιες) στις επιχειρήσεις και τα συνδικάτα. Τα κόμματα και η Νεολαία πρέπει να έχουν αμοιβαία εκπροσώπηση στα αντίστοιχα όργανά τους (πυρήνες, τοπικές ομάδες, περιφερειακές διευθύνσεις, κεντρικές επιτροπές, συνέδρια, φράξιες κ.λπ.).

Οι Κ.Ν. πρέπει να ριζώνουν στις μάζες της εργατικής νεολαίας εντείνοντας την οικονομική προπαγάνδα τους, απασχολούμενες συνεχώς, με τρόπο συγκεκριμένο, με τη ζωή και τα ζητήματα που ενδιαφέρουν τους νέους εργάτες, εκπροσωπώντας συνεχώς τα συμφέροντά τους και καθοδηγώντας τη νεολαία στον κοινό αγώνα που αυτή πρέπει να κάνει με την ενήλικη εργατική τάξη. Γι' αυτό, τα Κ.Κ. πρέπει να υποστηρίξουν ενεργητικά την οικονομική εργασία των Κ.Ν. στους πυρήνες και στις φράξιες, στα εργοστάσια, στα σχολεία και προπάντων στα συνδικάτα, όπου χρειάζεται να πραγματοποιηθεί η πιο στενή συνεργασία ανάμεσα στα μέλη των Κ.Ν. και των Κ.Κ. Σ' αυτές τις οργανώσεις, το καθήκον των μελών το Κόμματος είναι να εποπτεύουν ώστε οι νεαροί εργάτες και οι μαθητευόμενοι να γράφονται στα συνδικάτα και να έχουν εκεί τα ίδια δικαιώματα με τα άλλα μέλη. Πρέπει να επιμένουν οι συνδρομές των νέων να είναι ανάλογες με το μεροκάματό τους. Στο συνδικαλιστικό αγώνα και στις συλλογικές συμβάσεις πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι διεκδικήσεις τους, κ.λπ. Επιπλέον, τα Κ.Κ. πρέπει να υποστηρίξουν την οικονομική και συνδικαλιστική δράση των Κ.Ν. δημοσιοποιώντας και υποστηρίζοντας ενεργητικά

όλες τις καμπάνιες τους και συμπεριλαμβάνοντας τις διεκδικήσεις τους μεταξύ των στόχων του καθημερινού τους αγώνα.

Δεδομένου ότι ο κίνδυνος του ιμπεριαλιστικού πολέμου και η ενίσχυση της αντίδρασης δυναμώνουν, τα Κ.Κ. πρέπει να υποστηρίξουν όσο μπορούν και να διευθύνουν στην πράξη τον αντιμιλιταριστικό αγώνα των Κ.Ν. Οι Κ.Ν. πρέπει να είναι οι πιο φλογεροί μαχητές του κόμματος για να υποστηρίξουν την εργατική τάξη εναντίον της αντίδρασης.

Το έργο της *κομουνιστικής διαπαιδαγώγησης* αποκτάει μεγάλη σημασία λόγω της αναδιοργάνωσης των Κ.Ν. σε μεγάλες μαζικές οργανώσεις. Πραγματικά, η διαπαιδαγώγηση και η δημιουργία κομουνιστών μελών των Κ.Ν. γίνονται αναγκαίες για την κατάκτηση των μαζών. Το έργο της διαπαιδαγώγησης των Κ.Ν. απαιτεί την ύπαρξη ειδικής και αυτόνομης οργάνωσης και πρέπει να πραγματοποιείται μεθοδικά. Το Κόμμα πρέπει να υποστηρίζει αυτό το έργο διαθέτοντας άφθονα γι' αυτόν το σκοπό τις αναγκαίες δυνάμεις και τα απαραίτητα υλικά, διοργανώνοντας σχολές ειδικά για την κομουνιστική νεολαία, κρατώντας στις σχολές του κόμματος θέσεις για τους νέους, και εντάσσοντας τις εκδόσεις προς την νεολαία στον προγραμματισμό των κομματικών εκδόσεων.

Το Συνέδριο θεωρεί απαραίτητο ο κομματικός τύπος να υποστηρίζει, περισσότερο απ' ό,τι έχει κάνει ως τώρα, τον αγώνα των Κ.Ν. Για το σκοπό αυτόν, θα δημοσιεύει τακτικά άρθρα και πληροφορίες που ενδιαφέρουν το κίνημα της νεολαίας και σε όλα τα όργανά του δεν θα παραλείπει ποτέ να αναφέρεται στις συνθήκες ζωής και τους αγώνες των νέων εργατών.

Ο αστικός κόσμος βλέποντας ότι κάθε προσπάθειά του να πείσει σκοντάφτει στη συνείδηση των ενήλικων εργατών και στην αντίσταση της επαναστατικής εργατικής νεολαίας, προσπαθεί ιδιαίτερα να δηλητηριάσει τα παιδιά της εργατικής τάξης και να αποτρέψει την προλεταριακή επίδραση πάνω τους. Γι' αυτόν το λόγο η οργάνωση και η ανάπτυξη ομάδων από διαπαιδαγωγημένα παιδιά έχει μεγάλη σημασία. Αυτές οι ομάδες, από οργανωτική άποψη, θα υπάγονται στη δικαιοδοσία της Νεολαίας, η οποία και θα τις διευθύνει. Το Κόμμα θα υποστηρίξει αυτό το έργο προσφέροντας τις αναγκαίες δυνάμεις και συμμετέχοντας στη διεύθυνση των ομάδων. Ο τύπος, ο ειδικός για τα παιδιά, που τη δημιουργία του έχουν ήδη αναλάβει οι Κ.Ν. σε διάφορες χώρες, πρέπει να υποστηριχτεί από το Κόμμα.

Ιδιαίτερα στενή συνεργασία ανάμεσα στις Κ.Ν. και τα κόμματα είναι απαραίτητη στις χώρες όπου η αντίδραση αναγκάζει το κομουνιστικό κίνημα να γίνει παράνομο.

Το 4ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς, δείχνοντας την ιδιαίτερη σημασία του κομουνιστικού έργου που αποβλέπει στην κατάκτηση των μαζών της εργατικής νεολαίας, υπογραμμίζει την ξεχωριστή σημασία που αποκτά σήμερα η Διεθνής των Κομουνιστικών Νεολαιών, χαιρετίζει στο πρόσωπό της τον πιο φλογερό μαχητή της υπόθεσης της Κομουνιστικής Διεθνούς και θεωρεί τις Κομουνιστικές Νεολαίες σαν την εφεδρεία του μέλλοντος.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΤΩΝ ΚΟΜΟΥΝΙΣΤΡΙΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

27 Νοεμβρίου 1922

Το 4ο Παγκόσμιο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς εγκρίνει τη δράση της Διεθνούς Γραμματείας των Κομουνιστριών Γυναικών (με έδρα το Βερολίνο) που είναι βοηθητικό όργανο της Εκτελεστικής Επιτροπής. Η Γραμματεία ενήργησε με τέτοιο τρόπο ώστε σε όλες τις χώρες που υπάρχει επαναστατικό κίνημα, οι κομουνίστριες γυναίκες να γίνονται μέλη των τομέων της Κομουνιστικής Διεθνούς, να διαπαιδαγωγούνται και να συμμετέχουν στις εργασίες και τους αγώνες του Κόμματος. Εξάλλου, η Γραμματεία επέκτεινε την κομουνιστική αγκιτάτσια και προπαγάνδα μέσα στις μεγάλες μάζες των γυναικών και τις κινητοποίησε στον αγώνα για τα συμφέροντα των εργαζόμενων μαζών.

Η Γραμματεία κατόρθωσε να συνδέσει στις διάφορες χώρες την εργασία των οργανωμένων κομουνιστριών γυναικών με τον αγώνα των κομουνιστικών κομμάτων και της Κομουνιστικής Διεθνούς. Κατόρθωσε, σε συμφωνία με τα κομουνιστικά κόμματα των διαφόρων χωρών, να κάνει βαθύτερες και σταθερότερες τις διεθνείς σχέσεις μεταξύ των οργανωμένων σ' αυτά τα κόμματα γυναικών. Όλη της η δράση πραγματοποιήθηκε σε πλήρη και σταθερή συμφωνία με την Εκτελεστική Επιτροπή, σύμφωνα με τις εντολές και τις αποφάσεις του παγκόσμιου συνεδρίου της Διεθνούς των Κομουνιστριών Γυναικών στη Μόσχα.

Οι ειδικοί οργανισμοί που δημιουργήθηκαν ύστερα απ' αυτές τις αποφάσεις (Γραμματείες των Γυναικών, γυναικεία γραφεία, κ.λπ.) και οι ιδιαίτερες μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν στην εργασία των κομουνιστικών κομμάτων μέσα στις γυναίκες, αποδείχτηκαν όχι μόνο χρήσιμοι αλλά και απαραίτητοι, για να εισχωρήσουν στα μεγάλα στρώματα των εργαζόμενων γυναικών τα κομουνιστικά συνθήματα και οι ιδέες.

Στις καπιταλιστικές χώρες χρειάστηκε η δράση πρώτα πρώτα να γίνει μέσα στις προλετάρισσες γυναίκες, για να αποφασίσουν αυτές να αμύνονται εναντίον της καπιταλιστικής εκμετάλλευσης και να αγωνίζονται για το γκρέμισμα της μπουρζουαζίας και την εγκαθίδρυση της δικτατορίας του προλεταριάτου. Αντίθετα, στα σοβιετικά κράτη, χρειάστηκε κυρίως να τραβήξουμε τις εργάτριες και τις αγρότισσες σε όλους τους τομείς της παραγωγής και της κοινωνικής ζωής, στην οργάνωση του προλεταριακού κράτους, και να τις διαπαιδαγωγήσουμε ώστε να μπορούν να ανταποκρίνονται στα καθήκοντά τους. Η διεθνής σημασία της Σοβιετικής Ρωσίας, του πρώτου εργατικού κράτους που έδωσε η παγκόσμια επανάσταση, σημαίνει ότι η κομουνιστι-

κή δράση μέσα στις εργαζόμενες αποκτά εξαιρετική σημασία σαν παράδειγμα για όλα τα τμήματα της Κομουνιστικής Διεθνούς που είναι σε χώρες όπου το προλεταριάτο δεν έχει καταλάβει ακόμη την πολιτική εξουσία, πράγμα που αποτελεί προϋπόθεση για την κομουνιστική μετατροπή της κοινωνίας. Η δραστηριότητα της Γραμματείας στην Ανατολή, η οποία πραγματοποίησε μια σημαντική και αποτελεσματική εργασία παρόλο που έδρασε μέσα σε νέες και ασυνήθιστες συνθήκες, δείχνει επίσης την αναγκαιότητα και την αξία των ειδικών οργανισμών για την κομουνιστική εργασία μέσα στις γυναίκες.

Δυστυχώς, το 4ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς πρέπει να διαπιστώσει ότι ορισμένα τμήματα δεν έκαναν ή έκαναν επιπόλαια το καθήκον τους, που είναι να υποστηρίζουν με συστηματικό τρόπο την κομουνιστική δουλειά μέσα στις γυναίκες. Ως τώρα δεν έχουν εφαρμόσει ούτε τους κανόνες της οργάνωσης των κομουνιστριών γυναικών μέσα στο κόμμα, ούτε έχουν δημιουργήσει τους απαραίτητους οργανισμούς του κόμματος για την εργασία μέσα στις γυναίκες και την αποκατάσταση της σύνδεσης μαζί τους.

Το 4ο Συνέδριο απαιτεί από τα τμήματά του να κάνουν το ταχύτερο δυνατόν αυτό που παραμέλησαν. Συγχρόνως ζητάει απ' όλα τα τμήματα της Κομουνιστικής Διεθνούς να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στην κομουνιστική δουλειά μέσα στις γυναίκες. Το ενιαίο προλεταριακό μέτωπο μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο όταν συμμετάσχουν σ' αυτό και οι γυναίκες. Σε ορισμένες περιπτώσεις εάν υπάρχουν σταθεροί και σωστοί δεσμοί μεταξύ των εργαζόμενων γυναικών και των Κομουνιστικών Κομμάτων, οι γυναίκες μπορεί να γίνουν οι πρωτοπόροι του ενιαίου προλεταριακού μετώπου και του επαναστατικού μαζικού κινήματος.

Η Κομουνιστική Διεθνής πρέπει να συγκεντρώσει, χωρίς διάκριση, όλες τις δυνάμεις του προλεταριάτου και των εργαζόμενων μαζών και να τους δώσει την αναγκαία επαναστατική συνείδηση για τον αγώνα που θα εκμηδενίσει την κυριαρχία της μπουρζουαζίας.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΚΟΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΣΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

5 Δεκεμβρίου 1922

Ι. Η εκπαίδευση πάνω στις μαρξιστικές ιδέες μέσα στα κομουνιστικά κόμματα

Η οργάνωση της εκπαίδευσης πάνω στις ιδέες του μαρξισμού είναι καθήκον απαραίτητο για όλα τα κομουνιστικά κόμματα. Σκοπός αυτής της εκπαίδευσης είναι η εξύψωση του πνευματικού επιπέδου καθώς και των αγωνιστικών και οργανωτικών ικανοτήτων των μελών και των κομματικών υπαλλήλων. Παράλληλα με τη γενική μαρξιστική εκπαίδευση, οι υπάλληλοι του κόμματος πρέπει να δέχονται και την εκπαίδευση που είναι αναγκαία για την ειδικότητα τους.

Η κομουνιστική εκπαίδευση, που πρέπει να αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο της δράσης του κόμματος, πρέπει να υπάγεται στη διεύθυνσή του. Στις χώρες όπου η εκπαίδευση των επαναστατών εργατών είναι στην ευθύνη ειδικών εξωκομματικών οργανώσεων πρέπει να γίνει συστηματική δουλειά των κομουνιστών μέσα στους κόλπους αυτών των οργανώσεων ώστε η εκπαίδευση να τεθεί υπό τον έλεγχο του κόμματος.

Πρέπει να δημιουργηθούν, πλάι σ' όλες τις κεντρικές επιτροπές, εκπαιδευτικά τμήματα, επιφορτισμένα να διευθύνουν όλη την εκπαιδευτική εργασία του κόμματος. Όλα τα μέλη του κομουνιστικού κόμματος τα οποία εργάζονται στις εκπαιδευτικές οργανώσεις που δεν διευθύνονται από το κόμμα (μορφωτικοί εργατικοί σύλλογοι, εργατικά πανεπιστήμια, προλετκούλτ, σχολές εργασίας, κ.λπ.), πρέπει να υπάγονται στον έλεγχο του κόμματος.

Για τη διεξαγωγή της κομουνιστικής εκπαίδευσης πρέπει τα κόμματα, ανάλογα με τα μέσα που διαθέτουν, να δημιουργήσουν σχολές του κόμματος σε κεντρικό και τοπικό επίπεδο, να κάνουν σειρές μαθημάτων και διαλέξεων, να θέσουν στη διάθεση των ομάδων συντρόφους ικανούς για μαθήματα και διαλέξεις, να οργανώσουν βιβλιοθήκες κ.λπ.

Τα κομουνιστικά κόμματα έχουν υποχρέωση να υποστηρίζουν υλικά και ηθικά την εκπαιδευτική εργασία, ανεξάρτητα από τις Κομουνιστικές Νεολαίες, οι οποίες ωστόσο πρέπει να συμμετέχουν σε όλες τις δραστηριότητες του κόμματος. Η εκπαίδευση των παιδιών των προλεταρίων πρέπει να γίνεται σε συνεργασία με τις Κομουνιστικές Νεολαίες. Τις οδηγίες γι' αυτή την εργασία πρέπει να τις δίνει το τμήμα που

θα δημιουργηθεί στους κόλπους της Εκτελεστικής Επιτροπής της Κομουνιστικής Διεθνούς.

Αυτό το εκπαιδευτικό τμήμα θα έχει ως έργο του να εμβαθύνει στα προβλήματα της κομουνιστικής εκπαίδευσης, να διευθύνει όλη την εκπαιδευτική εργασία των διαφόρων κομμάτων της Κομουνιστικής Διεθνούς και να συντονίζει την εργασία των εσωκομματικών προλεταριακών εκπαιδευτικών οργανισμών, να συγκεντρώνει και να μεταδίδει τη διεθνή πείρα, να πλουτίζει τις μεθόδους εργασίας στις διάφορες χώρες, να συντάσσει και να εκδίδει οδηγίες, εγχειρίδια καθώς και άλλο υλικό αναγκαίο για την εκπαιδευτική εργασία, και να λύνει όλα τα ειδικά προβλήματα που έχουν σχέση με την εκπαιδευτική εργασία στις διάφορες χώρες. Πρέπει επίσης να μελετάει και να συγκεκριμενοποιεί όλα τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η εκπαιδευτική πολιτική των διαφόρων τμημάτων της Κομουνιστικής Διεθνούς.

Για την εμβάθυνση στη μαρξιστική εκπαίδευση και για την κομουνιστική πρακτική κατάρτιση των καλύτερων συντρόφων που ανήκουν στα διάφορα τμήματα της Κομουνιστικής Διεθνούς, θα οργανωθούν διεθνείς σειρές μαθημάτων από τη Σοσιαλιστική Ακαδημία και άλλα ανάλογα ιδρύματα της Σοβιετικής Ρωσίας.

II. Η Αγκιτάτσια

1) Όλα τα μέλη της Κομουνιστικής Διεθνούς είναι υποχρεωμένα να κάνουν αγκιτάτσια μέσα στους εξωκομματικούς εργάτες. Αυτή η αγκιτάτσια πρέπει να γίνεται παντού όπου υπάρχουν εργάτες, στα εργοστάσια, στα συνδικάτα, στις λαϊκές συγκεντρώσεις, στις αθλητικές εργατικές οργανώσεις, στους συνεταιρισμούς ενοικιαστών, στις αίθουσες του λαού, στα εργατικά εστιατόρια, στους σιδηροδρόμους, στα χωριά, κ.λπ. καθώς και με επισκέψεις στις εργατικές κατοικίες.

2) Η αγκιτάτσια πρέπει πάντοτε να στηρίζεται πάνω στις συγκεκριμένες ανάγκες των εργατών για να μπορέσει να τους εισάγει στο δρόμο του επαναστατικού ταξικού αγώνα. Δεν πρέπει πάντως να θέτουμε διεκδικήσεις που οι εργάτες δεν είναι σε θέση να τις καταλάβουν, αλλά να τους σπρώχνουμε στον αγώνα για τις κοινές διεκδικήσεις του προλεταριάτου, εναντίον του καπιταλιστικού καθεστώτος σ' όλους τους τομείς.

3) Οι κομουνιστές πρέπει να συμμετέχουν σε όλους τους αγώνες των εργατών εναντίον του καπιταλιστικού καθεστώτος και να αγωνίζονται στην πρώτη γραμμή για τα γενικά συμφέροντα του προλεταριάτου δίνοντας παντού το παράδειγμα.

4) Τα κεντρικά όργανα του κόμματος πρέπει να εφοδιάζουν όλα τα τοπικά τμήματα με πρακτικές οδηγίες για την κανονική αγκιτάτσια που πρέπει να κάνουν όλα τα μέλη καθώς και για τη δουλειά που πρέπει να γίνει κατά τις καμπάνιες (εκλογικές καμπάνιες, καμπάνιες εναντίον της ακρίβειας της ζωής και εναντίον των φόρων, κινητοποιήσεις υπέρ των εργοστασιακών συμβουλίων και των ανέργων) και γενικά σε όλες τις ενέργειες που διευθύνονται από το κόμμα. Αντίγραφο όλων αυτών των οδηγιών πρέπει να στέλνεται στην Εκτελεστική Επιτροπή της Κομουνιστικής Διεθνούς.

5) Όλα τα μέλη του κόμματος έχουν το δικαίωμα να απαιτούν από τους αρμόδιους συντρόφους συγκεκριμένες και σαφείς οδηγίες για τον τρόπο που θα γίνει η αγκιτάτσια. Είναι ιδιαιτέρως σημαντικό να δίνονται τέτοιες οδηγίες καθώς και να παρακολουθείται η εφαρμογή τους από τους γραμματείς των πυρήνων και τους υ-

πεύθυνους των εργατικών ομάδων, των «δεκαμελών ομάδων» και των διαφόρων φραξιών. Εκεί που δεν υπάρχουν υπεύθυνοι, πρέπει να εκλέγονται ειδικοί αγκιτάτορες ώστε να επιβλέπουν αυτήν την εργασία.

6) Όλες οι κομματικές οργανώσεις πρέπει να συγκεντρώσουν στοιχεία και να τα στείλουν στα κεντρικά κομματικά όργανα, μέσα στον ερχόμενο χειμώνα, για όλα τα μέλη του κόμματος για:

α) Αν κάνουν ζύμωση μέσα στους εξωκομματικούς εργάτες
i) κανονικά ή
ii) μόνο τυχαία ή
iii) καθόλου.

β) Αν κάνουν κάποια άλλη δουλειά για το κόμμα
i) κανονικά ή
ii) μόνο τυχαία ή
iii) καθόλου.

Οι αναγκαίες εξηγήσεις για το πώς μπορεί να συμπληρωθεί με ευκρίνεια αυτό το ερωτηματολόγιο πρέπει να δοθούν σε όλες τις οργανώσεις από την Κεντρική Επιτροπή του Κόμματος, ύστερα από προηγούμενη συμφωνία με την Εκτελεστική Επιτροπή της Κομουνιστικής Διεθνούς.

Οι περιφερειακές επιτροπές και οι τοπικές ομάδες είναι υπεύθυνες για την γρήγορη πραγματοποίηση αυτής της έρευνας. Τα αποτελέσματα πρέπει να σταλούν από την Κεντρική Επιτροπή του Κόμματος στην Εκτελεστική Επιτροπή της Κομουνιστικής Διεθνούς.

III. Η ενημέρωση των μελών για τις κυριότερες αποφάσεις του Κόμματος και της Κομουνιστικής Διεθνούς

1) Όλα τα μέλη της Κομουνιστικής Διεθνούς πρέπει να ξέρουν τις σημαντικές αποφάσεις, όχι μόνο του κόμματός τους, αλλά και της Κομουνιστικής Διεθνούς.

2) Όλες οι οργανώσεις των διαφόρων κομμάτων πρέπει να φροντίζουν ώστε όλα τα μέλη του κομουνιστικού κόμματος να γνωρίζουν τουλάχιστο το πρόγραμμα του κόμματός τους και τους 21 όρους βάσει των οποίων γίνονται δεκτά τα κόμματα στην Κομουνιστική Διεθνή, καθώς και τις αποφάσεις της Κομουνιστικής Διεθνούς που αφορούν το κόμμα τους. Πρέπει να εξακριβωθούν οι γνώσεις των μελών του κόμματος.

3) Οι στελέχη του κόμματος πρέπει να ξέρουν καλά όλες τις σημαντικές αποφάσεις των διαφόρων παγκόσμιων συνεδρίων, τις σχετικές με τα οργανωτικά ζητήματα και τα ζητήματα τακτικής, και να εξετάζονται σ' αυτά τα ζητήματα. Μια τέτοια εξέταση τη συνιστούμε επίσης (χωρίς να τη θεωρούμε υποχρεωτική) και για τα άλλα μέλη του κόμματος.

4) Η Κεντρική Επιτροπή κάθε τμήματος πρέπει να εφοδιάζει τις οργανώσεις της με οδηγίες για την εφαρμογή αυτών των αποφάσεων και να κάνει, την ερχόμενη άνοιξη, μια έκθεση σχετική με τα αποτελέσματά της, στην Εκτελεστική Επιτροπή της Κομουνιστικής Διεθνούς.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΡΩΣΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

5 Δεκεμβρίου 1922

Το 4ο Παγκόσμιο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς εκφράζει στον εργαζόμενο λαό της Σοβιετικής Ρωσίας τις θερμότερες ευχαριστίες του και τον απεριόριστο θαυμασμό του, όχι μόνο γιατί κατέκτησε την εξουσία με επαναστατικό αγώνα και εγκαθίδρυσε τη δικτατορία του προλεταριάτου, αλλά και γιατί κατόρθωσε μέχρι σήμερα να υπερασπίσει νικηφόρα όλες τις κατακτήσεις του προλεταριάτου εναντίον όλων των εχθρών τόσο του εσωτερικού όσο και του εξωτερικού. Έτσι πρόσφερε αθάνατες υπηρεσίες στην απελευθέρωση των καταπιεσμένων και εκμεταλλευμένων όλων των χωρών.

Το 4ο Παγκόσμιο Συνέδριο διαπιστώνει με τη μεγαλύτερη ικανοποίηση ότι το πρώτο εργατικό κράτος του κόσμου, που προήλθε από την προλεταριακή επανάσταση, απέδειξε πλήρως, μέσα σ' αυτά τα πέντε χρόνια που υπάρχει, την ικανότητα του να ζήσει και να αναπτυχθεί παρά τις ανήκουστες δυσκολίες και κινδύνους που αντιμετώπισε. Το σοβιετικό κράτος βγήκε ενισχυμένο από τη φρίκη του εμφυλίου πολέμου. Χάρη στον ασύγκριτο ηρωισμό του κόκκινου στρατού, σύντριψε σε όλα τα μέτωπα τη στρατιωτική αντεπανάσταση που την εξόπλισε και την υποστήριξε η παγκόσμια μπουρζουαζία. Απέκρουσε όλες τις προσπάθειες των καπιταλιστικών κρατών να του επιβάλλουν, με διπλωματικές πονηριές και με οικονομική πίεση, την εγκατάλειψη του προλεταριακού περιεχόμενου και των κομουνιστικών σκοπών της επανάστασης, δηλαδή να αναγνωρίσει το δικαίωμα της ατομικής ιδιοκτησίας στα κοινωνικά μέσα παραγωγής και να αρνηθεί την εθνικοποίηση της βιομηχανίας. Ακλόνητα υπεράσπισε εναντίον της επίθεσης της παγκόσμιας μπουρζουαζίας αυτό που αποτελεί το βασικό όρο της προλεταριακής απελευθέρωσης, δηλαδή τη συλλογική ιδιοκτησία των μέσων παραγωγής. Με την άρνησή του να αναγνωρίσει ένα τεράστιο εθνικό χρέος, αντιτάχθηκε στην προσπάθεια να υποβιβαστούν οι εργάτες και οι αγρότες της Δημοκρατίας των Σοβιέτ στο επίπεδο αποικιακών δούλων των καπιταλιστών.

Το 4ο Παγκόσμιο Συνέδριο διαπιστώνει ότι το εργατικό κράτος, από τότε που αναγκάστηκε να υπερασπίσει την ύπαρξή του με τα όπλα στο χέρι, προσπαθεί με τον πιο ενεργητικό τρόπο να αποκαταστήσει και να αναπτύξει την οικονομική ζωή της Δημοκρατίας και εξακολουθεί να θέτει σαν σκοπό του την εγκαθίδρυση του κομουνισμού. Οι σταθμοί και τα διάφορα μέτρα που οδηγούν σ' αυτόν το σκοπό, η

«Νέα Οικονομική Πολιτική», είναι το αποτέλεσμα, από τη μια μεριά, των αντικειμενικών και υποκειμενικών συνθηκών της χώρας και, από την άλλη, της αργόσυρτης εξέλιξης της παγκόσμιας επανάστασης και της απομόνωσης στην οποία βρίσκεται η Δημοκρατία των Σοβιέτ, τριγυρισμένη από καπιταλιστικά κράτη. Παρά τις ανήκουστες δυσκολίες που δημιουργήθηκαν έτσι, το εργατικό κράτος μπορεί να πραγματοποιήσει αποφασιστικές προόδους στον τομέα της οικονομικής ανοικοδόμησης. Όπως οι ρώσοι εργάτες πλήρωσαν ακριβά, για τους εργάτες όλου του κόσμου, τα διδάγματα που προκύπτουν από την κατάληψη και την υπεράσπιση της πολιτικής εξουσίας και την εγκαθίδρυση της δικτατορίας του προλεταριάτου, έτσι και τώρα προβαίνουν στις μεγαλύτερες θυσίες για να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα της μεταβατικής περιόδου από τον καπιταλισμό στον κομουνισμό. Η Ρωσία των Σοβιέτ είναι και παραμένει η εστία της πιο πλούσιας επαναστατικής πείρας για το παγκόσμιο προλεταριάτο.

Το 4ο Παγκόσμιο Συνέδριο διαπιστώνει με ικανοποίηση ότι η πολιτική της Ρωσίας των Σοβιέτ εξασφάλισε και ενίσχυσε τη σημαντικότερη προϋπόθεση για την εγκαθίδρυση και ανάπτυξη της κομουνιστικής κοινωνίας, το καθεστώς των Σοβιέτ, δηλαδή τη δικτατορία του προλεταριάτου. Γιατί, μόνο αυτή η δικτατορία είναι ικανή να δαμάσει κάθε αστική αντίσταση ενάντια στην προσπάθεια των εργαζομένων για την ολική τους απελευθέρωση, να εξασφαλίσει έτσι την ολοκληρωτική ήττα του καπιταλισμού και να ανοίξει το δρόμο στην πραγματοποίηση του κομουνισμού.

Το 4ο Παγκόσμιο Συνέδριο διαπιστώνει την αποφασιστική συμμετοχή του Ρωσικού Κομουνιστικού Κόμματος, σαν καθοδηγητικού κόμματος του προλεταριάτου, ενισχυμένου από τους αγρότες, στην κατάληψη και υπεράσπιση της πολιτικής εξουσίας. Η ιδεολογική και οργανική ενότητα του κόμματος, η αυστηρή πειθαρχία του, έδωσαν στις μάζες την επαναστατική εξασφάλιση του επιδιωκόμενου σκοπού και τις μεθόδους που έπρεπε να χρησιμοποιηθούν, ύψωσαν ως το επίπεδο του ηρωισμού τα προσόντα της αποφασιστικότητας και της αφοσίωσης και δημιούργησαν δεσμό οργανικό και ακατάβλητο ανάμεσα στις μάζες και την ηγεσία.

Το 4ο Παγκόσμιο Συνέδριο υπενθυμίζει στους εργάτες όλου του κόσμου ότι η προλεταριακή επανάσταση δεν θα μπορέσει ποτέ να νικήσει στο εσωτερικό μιας και μόνης χώρας, αλλά στο διεθνές πλαίσιο, σαν παγκόσμια προλεταριακή επανάσταση. Ο αγώνας της Σοβιετικής Ρωσίας για την ύπαρξή της και για τις κατακτήσεις της επανάστασης είναι αγώνας για την απελευθέρωση των εργαζομένων, των καταπιεσμένων και των εκμεταλλευομένων ολόκληρου του κόσμου. Οι ρώσοι εργαζόμενοι έκαναν και με το παραπάνω το καθήκον τους σαν επαναστάτες πρωταγωνιστές του παγκόσμιου προλεταριάτου. Το παγκόσμιο προλεταριάτο πρέπει κι αυτό επίσης να κάνει το καθήκον του. Σε όλες τις χώρες, οι εργάτες, οι καταπιεσμένοι και οι απόκληροι πρέπει να εκδηλώσουν ηθικά, οικονομικά και πολιτικά την πλήρη αλληλεγγύη τους με τη Σοβιετική Ρωσία. Δεν είναι μόνο η διεθνής αλληλεγγύη, αλλά και το πιο στοιχειώδες καθήκον τους που πρέπει να τους κάνει να αναλάβουν λυσσασμένο αγώνα εναντίον της μπουρζουαζίας και του καπιταλιστικού κράτους. Σε όλες τις χώρες τα συνθήματά τους πρέπει να είναι τα ακόλουθα:

Κάτω τα χέρια από τη Σοβιετική Ρωσία! Αναγνώριση της Σοβιετικής Δημοκρατίας! Κάθε λογής ζωτική ενίσχυση για την οικονομική ανοικοδόμηση της Σοβιετικής Ρωσίας!

Δυνάμωμα της Σοβιετικής Ρωσίας σημαίνει εξασθένιση της παγκόσμιας μπουρζουαζίας. Η διατήρηση πέντε χρόνια τώρα του καθεστώτος των Σοβιέτ αποτελεί το πιο σκληρό πλήγμα που δέχτηκε μέχρι σήμερα ο παγκόσμιος καπιταλισμός.

Το 4ο Παγκόσμιο Συνέδριο ζητάει από τους εργαζόμενους όλου του καπιταλιστικού κόσμου να εμπνευστούν από το παράδειγμα της Σοβιετικής Ρωσίας, να δώσουν το θανάσιμο χτύπημα στον καπιταλισμό, και να εντείνουν όλες τους τις δυνάμεις τους για να πραγματοποιηθεί η παγκόσμια επανάσταση.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΡΩΣΙΑ

5 Δεκεμβρίου 1922

1. Οι εργάτες όλου του κόσμου, ανεξάρτητα από πολιτικές ή συνδικαλιστικές απόψεις, ενδιαφέρονται για τη διατήρηση και τη σταθεροποίηση της Σοβιετικής Ρωσίας. Εκτός από το βαθιά ριζωμένο αίσθημα της προλεταριακής αλληλεγγύης, η συνείδηση αυτού του ενδιαφέροντος ώθησε κυρίως όλα τα εργατικά κόμματα και τις οργανώσεις, να υποστηρίξουν την προσπάθεια που καταβάλλεται ώστε να δοθεί βοήθεια στους πεινασμένους της Ρωσίας καθώς και να γίνουν με ενθουσιασμό οι πιο μεγάλες θυσίες. Με την υποστήριξη τής προλεταριακής καμπάνιας για την βοήθεια —μιας καμπάνιας που εξελίχθηκε στην δυνατότερη και σταθερότερη έκφραση της διεθνούς αλληλεγγύης στην ιστορία του εργατικού κινήματος— η Σοβιετική Ρωσία μπόρεσε να ξεπεράσει τις πιο σκοτεινές μέρες αυτής της μάστιγας.

Αλλά από τότε κιόλας που άρχισε η καμπάνια για την ενίσχυση στους πεινασμένους, οι μεγάλες εργατικές οργανώσεις που πήραν μέρος σ' αυτό το έργο αναγνώρισαν ότι δεν μπορούσαν να περιοριστούν μόνο στη χορήγηση βοήθειας σε τρόφιμα προς τη Σοβιετική Ένωση. Ο οικονομικός πόλεμος των κρατών και των ιμπεριαλιστικών ομάδων εναντίον της Σοβιετικής Ένωσης συνεχίζεται αδιάκοπα. Ο οικονομικός αποκλεισμός συνεχίζεται με τη μορφή της άρνησης πιστώσεων, και κάθε φορά που οι καπιταλιστικές ομάδες έρχονται σε επιχειρηματικές σχέσεις με τη Σοβιετική Ρωσία, αυτό γίνεται μόνο με το σκοπό να εξασφαλίσουν τεράστια κέρδη και να εκμεταλλευτούν τη Ρωσία.

Σε όλες τις συγκρούσεις της Σοβιετικής Ρωσίας με τους ιμπεριαλιστές, οι εργαζόμενοι όλου του κόσμου έχουν καθήκον να υποστηρίξουν τη Ρωσία και το ίδιο ισχύει και για τον οικονομικό πόλεμο που διεξάγουν εναντίον της οι ιμπεριαλιστές. Οι εργαζόμενοι πρέπει να την υποστηρίξουν με όλα τα πρακτικά μέσα και ανάμεσα στα άλλα και με οικονομική ενίσχυση.

2. Η καλύτερη υποστήριξη προς τη Σοβιετική Ρωσία στον οικονομικό πόλεμο είναι ο πολιτικός επαναστατικός αγώνας των εργατών που πρέπει να ασκήσουν ισχυρή πίεση πάνω στις αντίστοιχες κυβερνήσεις τους για να τις εξαναγκάσουν να αναγνωρίσουν τη σοβιετική εξουσία και να προχωρήσουν στην αποκατάσταση των εμπορικών σχέσεων, και μάλιστα δίκαιων, με τη Σοβιετική Ρωσία.

Κάθε εργοστάσιο και εργαστήριο που η Ρωσία ξαναβάζει σε κίνηση χωρίς την

καπιταλιστική πίστωση και μόνο με την υποστήριξη των εργατών, αποτελεί μια πολύ αποτελεσματική βοήθεια στον αγώνα εναντίον της ιμπεριαλιστικής πολιτικής της ληστείας, και κάθε ενίσχυση της Σοβιετικής Ρωσίας, του πρώτου εργατικού κράτους στον κόσμο, ενισχύει το διεθνές προλεταριάτο στον αγώνα εναντίον του ταξικού εχθρού του, της μπουρζουαζίας.

Έτσι, το 4ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς δηλώνει ότι έχουν καθήκον όλα τα εργατικά κόμματα και οι οργανώσεις, και κατά πρώτο λόγο οι κομουνιστικές οργανώσεις, να υποστηρίξουν άμεσα και ενεργητικά το έργο της οικονομικής ενίσχυσης που έχουν αναλάβει οι μεγάλες μάζες για την οικονομική αποκατάσταση της Σοβιετικής Ρωσίας.

3. Το σημαντικότερο μέρος της προλεταριακής ενίσχυσης είναι να δοθούν στη Ρωσία οι πόροι για να αγοράσει μηχανήματα, πρώτες ύλες, εργαλεία κ.λπ. Πρέπει επίσης να αντιμετωπιστεί και η περίπτωση της συμμετοχής εργατικών ομάδων, κομμάτων, συνδικάτων, συνεταιρισμών στο εργατικό δάνειο υπέρ της Σοβιετικής Ρωσίας. Όλες οι εργατικές οργανώσεις και οι εργαζόμενοι όλου του κόσμου μπορούν, συμμετέχοντας στο δάνειο, να εκδηλώσουν την αλληλεγγύη τους προς την πρώτη εργατική και αγροτική Δημοκρατία.

Η προπαγάνδα υπέρ του δανείου δίνει την ευκαιρία να γίνει η καλύτερη ζύμωση για τη Σοβιετική Ρωσία. Πρέπει λοιπόν να διεξαχθεί σε στενή επαφή με τα τμήματα των διαφόρων χωρών.

Επειδή το ζήτημα της οικονομικής υποστήριξης της Σοβιετικής Ρωσίας είναι ζήτημα γενικής σημασίας για το προλεταριάτο, χρειάζεται οπωσδήποτε να συσταθούν επιτροπές ανάλογες με τις επιτροπές της εργατικής ενίσχυσης στους πεινασμένους της Ρωσίας, ή άλλες ειδικές μορφές οργάνωσης, και να αποτελούνται από αντιπροσώπους των διαφόρων εργατικών οργανώσεων. Αυτές οι επιτροπές που έργο τους θα είναι να προκαλέσουν το ενδιαφέρον και να προσελκύσουν τις μεγάλες εργατικές μάζες στο έργο της οικονομικής βοήθειας θα είναι κάτω από τον έλεγχο της Κομουνιστικής Διεθνούς.

4. Ο προορισμός των οικονομικών πόρων που θα συγκεντρωθούν από τις επιτροπές ή άλλης μορφής οργανώσεις, θα καθοριστεί σε στενή επαφή με τους κρατικούς οικονομικούς θεσμούς ή τις ρωσικές εργατικές οργανώσεις.

5. Στη σημερινή οικονομική κατάσταση, η μαζική μετανάστευση ξένων εργατών δεν θα αποτελούσε υποστήριξη, αλλά εμπόδιο στην οικονομική αποκατάσταση και οπωσδήποτε δεν πρέπει να πραγματοποιηθεί. Η Ρωσία θα περιοριστεί να δεχτεί τους ειδικευμένους εργάτες σε επαγγέλματα απολύτως αναγκαία που δεν θα μπορούσαν να αναπληρωθούν από ντόπιους εργάτες. Αλλά και σ' αυτήν ακόμα την περίπτωση, η μετανάστευση δεν πρέπει να γίνει χωρίς τη συγκατάθεση και τη συμφωνία των ρωσικών συνδικάτων.

6. Η προλεταριακή οικονομική ενίσχυση πρέπει να είναι προσπάθεια που θα τείνει στη συγκέντρωση της διεθνούς εργατικής αλληλεγγύης προς όφελος του πρώτου προλεταριακού κράτους του κόσμου, και θα δίνει απτά οικονομικά αποτελέσματα.

7. Σύμφωνα με τις αρχές της σοσιαλιστικής συνεργασίας και οικονομίας, το τυχόν περίσσευμα απ' αυτούς τους πόρους θα χρησιμοποιηθεί στην επέκταση του πεδίου δράσης της οικονομικής ενίσχυσης.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΑ ΘΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΠΙΕΣΗΣ

Η επίθεση του καπιταλισμού σε όλες τις αστικές χώρες οδηγεί στην αύξηση του αριθμού των κομουνιστών αλλά και των ακομμάτιστων εργατών που αγωνίζονται εναντίον του καπιταλισμού και γι' αυτό φυλακίζονται.

Το 4ο Συνέδριο ζητάει από όλα τα κομουνιστικά κόμματα να δημιουργήσουν μια οργάνωση που σκοπό θα έχει να βοηθήσει υλικά και ηθικά όλους τους φυλακισμένους του καπιταλισμού, και χαιρετίζει την πρωτοβουλία των οργανώσεων των παλιών ρώσων μπολσεβίκων που άρχισαν να δημιουργούν μια διεθνή ένωση από τέτοιου είδους οργανώσεις.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΓΑΛΛΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

1 Δεκεμβρίου 1922
(συντάχθηκε από τον σ. Τρότσκι)

Η κρίση του κόμματος και ο ρόλος των φραξιών

Το 4ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς διαπιστώνει ότι η εξέλιξη του Γαλλικού Κόμματός μας από τον κοινοβουλευτικό σοσιαλισμό ως τον επαναστατικό κομουνισμό πραγματοποιείται με εξαιρετική βραδύτητα που δεν εξηγείται καθόλου από μόνες τις αντικειμενικές συνθήκες, τις παραδόσεις, την εθνική ψυχολογία της εργατικής τάξης κ.λπ., αλλά οφείλεται κυρίως σε μια άμεση και μερικές φορές εξαιρετικά επίμονη αντίσταση των μη κομουνιστικών στοιχείων που ακόμα είναι πολύ ισχυρή στις κορυφές του κόμματος και ιδιαίτερα στη φράξια του κέντρου η οποία, μετά το Συνέδριο της Τουρ, είχε, κατά το μεγαλύτερο μέρος, τη διεύθυνση του κόμματος.

Η βασική αιτία της οξείας κρίσης που περνάει σήμερα το κόμμα βρίσκεται στην πολιτική της αναμονής, την αναποφάσιστη και διστακτική που ακολουθούν τα ηγετικά στοιχεία του κέντρου που, μπροστά στις επιτακτικές απαιτήσεις της οργάνωσης του κόμματος προσπαθούν να κερδίσουν χρόνο, συγκαλύπτοντας έτσι μια πολιτική άμεσου σαμποταρίσματος στα ζητήματα του συνδικαλισμού, του ενιαίου μετώπου, της οργάνωσης του κόμματος και άλλα. Ο χρόνος που μ' αυτόν τον τρόπο κέρδισαν τα ηγετικά στοιχεία του κέντρου χάθηκε σε βάρος της επαναστατικής προόδου του γαλλικού προλεταριάτου.

Το Συνέδριο επιβάλλει στην Εκτελεστική Επιτροπή την υποχρέωση να παρακολουθήσει με όλη της την προσοχή την εσωτερική ζωή του Γαλλικού Κομουνιστικού Κόμματος για να μπορέσει, στηριζόμενη στην αναμφισβήτητα προλεταριακή και επαναστατική πλειοψηφία του, να το απελευθερώσει από την επίδραση των στοιχείων που προκάλεσαν την κρίση και δεν παύουν να την επιδεινώνουν.

Το Συνέδριο αποκρούει την ιδέα ενός σχίσματος, που καθόλου δεν υπαγορεύεται από την κατάσταση του κόμματος. Η συντριπτική πλειοψηφία των μελών του είναι ειλικρινά και βαθιά αφοσιωμένα στην υπόθεση του κομουνισμού. Μόνο μια έλλειψη σαφήνειας που εξακολουθεί να υπάρχει στη θεωρία και τη συνείδηση του κόμματος επέτρεψε στα συντηρητικά του στοιχεία, τους κεντριστές και μισοκεντριστές να προκαλέσουν μια τόσο έντονη αναταραχή και τη δημιουργία φραξιών. Μια σταθερή και μόνιμη προσπάθεια να ξεκαθαριστεί η ουσία των αμφισβητούμενων ζητημάτων μπροστά στο κόμμα θα συγκεντρώσει τη συντριπτική πλειοψηφία των μελών του κόμματος, και πρώτα απ' όλα, την προλεταριακή του βάση, πάνω στις αποφάσεις του παρόντος Συνεδρίου. Όσο για τα στοιχεία που προσχωρούν στο κόμμα και είναι δέσμια από τα ήθη και τα έθιμα της αστικής κοινωνίας τόσο στην σκέψη τους όσο και στην ζωή τους, και γι' αυτό είναι ανίκανα να καταλάβουν την πραγματική προλε-

ταριακή πολιτική ή να υποταχθούν στην επαναστατική πειθαρχία, η βαθμιαία απόρριψή τους από το κόμμα αποτελεί τον απαραίτητο όρο της εξυγίανσής του, της συνοχής του και της ικανότητας του να δράσει.

Η κομουνιστική πρωτοπορία της εργατικής τάξης έχει φυσικά ανάγκη από διανοούμενους, που θα φέρουν στην οργάνωσή της τις θεωρητικές τους γνώσεις, τα συγγραφικά και άλλα χαρίσματά τους, υπό τον όρο όμως ότι τα στοιχεία αυτά θα κόψουν απόλυτα και για πάντα τις σχέσεις τους με τα ήθη και έθιμα του αστικού περιβάλλοντος, καθώς επίσης και όλες τις γέφυρες που τους συνδέουν με το στρατόπεδο από το οποίο έχουν φύγει, και δεν θα ζητάνε για τον εαυτό τους ούτε εξαιρέσεις, ούτε προνόμια, αλλά θα υποτάσσονται στην πειθαρχία, ακριβώς όπως και οι απλοί αγωνιστές. Οι διανοούμενοι, τόσο πολλοί στη Γαλλία, που μπαίνουν μέσα στο κόμμα σαν ερασιτέχνες ή καριερίστες, το μόνο που κάνουν είναι να το ζημιώνουν σημαντικά, να το εκθέτουν στις προλεταριακές μάζες και να το εμποδίζουν να αποκτήσει την εμπιστοσύνη της εργατικής τάξης.

Πρέπει με κάθε τρόπο να ξεκαθαρίσουμε ανελέητα το κόμμα από τέτοια στοιχεία και να κλείσουμε τις πόρτες του σ' αυτά. Το καλύτερο μέσο γι' αυτό θα ήταν να κάνουμε μια γενική αναθεώρηση του αριθμού των μελών του κόμματος μέσω μιας ειδικής επιτροπής, συγκροτημένης από εργάτες με άμεμπτη κομουνιστική ηθική.

Το Συνέδριο διαπιστώνει ότι η προσπάθεια που έγινε από την Εκτελεστική Επιτροπή να μετριαστούν οι οργανωτικές εκδηλώσεις της κρίσης με τη συγκρότηση διευθυντικών οργάνων με ίση εκπροσώπηση των δυο κύριων φραξιών, του κέντρου και της αριστεράς, εκμηδενίστηκε από το κέντρο κάτω από την αναμφισβήτητη επίδραση των πιο συντηρητικών στοιχείων του, τα οποία αποκτούν σ' αυτή τη φράξια την υπεροχή κάθε φορά που εκείνη θα αντιταχθεί στην αριστερά.

Το Συνέδριο κρίνει αναγκαίο να εξηγήσει σε όλα τα μέλη του Γαλλικού Κομουνιστικού Κόμματος ότι οι προσπάθειες της Εκτελεστικής Επιτροπής, που απέβλεπαν στην πραγματοποίηση μιας προηγούμενης συμφωνίας ανάμεσα στις κύριες φράξιες, είχαν σκοπό να διευκολύνουν τις εργασίες του Συνεδρίου του Παρισιού και σε καμιά περίπτωση δεν αποτελούσαν αμφισβήτηση των δικαιωμάτων του Συνεδρίου σαν ανώτατου οργάνου του Γαλλικού Κομουνιστικού Κόμματος.

Το Συνέδριο θεωρεί αναγκαίο να δηλώσει, ότι όποια κι αν μπορεί να ήταν τα ιδιαίτερα λάθη της αριστεράς, η τάση αυτή προσπάθησε ουσιαστικά, στο Συνέδριο του Παρισιού όπως και πριν απ' αυτό, να εφαρμόσει την πολιτική της Κομουνιστικής Διεθνούς, και ότι στα κύρια προβλήματα του επαναστατικού κινήματος, στα ζητήματα του ενιαίου μετώπου και του συνδικαλιστικού, υιοθέτησε τη σωστή θέση απέναντι στο κέντρο και την ομάδα Ρενού.

Το Συνέδριο καλεί επίμονα όλα τα πραγματικά επαναστατικά και προλεταριακά στοιχεία, που αναμφισβήτητα έχουν την πλειοψηφία στο κέντρο, να θέσουν τέρμα στην αντιπολίτευση των συντηρητικών στοιχείων και να ενωθούν με την αριστερά σε μια κοινή εργασία. Η ίδια έκκληση γίνεται και στη φράξια που από την άποψη των δυνάμεων έρχεται τρίτη και η οποία διεξάγει την πιο έντονη και ολοφάνερα εσφαλμένη καμπάνια εναντίον της πολιτικής του ενιαίου μετώπου.

Η ακροαριστερή τάση

Η Ομοσπονδία του Σηκουάνα, καταργώντας τον ομοσπονδιακό χαραχτήρα της

οργάνωσής της, απέκρουσε μ' αυτή την ενέργεια την ολοφάνερα εσφαλμένη άποψη της λεγόμενης άκρας αριστεράς. Ωστόσο αυτή, διαμέσου των συντρόφων Χάινε και Λαβέρν, πίστεψε ότι μπορούσε να δώσει στον πολίτη Ντελπλάνκ δεσμευτική εντολή, δυνάμει της οποίας ο πολίτης Ντελπλάνκ ανελάμβανε την υποχρέωση να απόσχει από τις ψηφοφορίες σε όλα τα ζητήματα και να μην αναλάβει καμιά υποχρέωση. Αυτός ο τρόπος ενέργειας των αντιπροσώπων της άκρας αριστεράς που ήδη αναφέραμε δείχνει ότι αυτή η τάση δεν καταλαβαίνει καθόλου το νόημα και την ουσία της Κομουνιστικής Διεθνούς.

Οι αρχές του δημοκρατικού συγκεντρωτισμού πάνω στον οποίο στηρίζονται οι οργανώσεις μας αποκλείουν ριζικά τη δυνατότητα δεσμευτικών εντολών για οποιουδήποτε είδους συνέδρια, ομοσπονδιακά, εθνικά ή διεθνή. Τα συνέδρια έχουν νόημα μόνο στο μέτρο που οι ομαδικές αποφάσεις των οργανώσεων —τοπικών, εθνικών ή διεθνών— παίρνονται με την ελεύθερη συζήτηση και με την απόφαση όλων των αντιπροσώπων. Είναι ολοφάνερο ότι οι συζητήσεις, η ανταλλαγή της εμπειρίας και των επιχειρημάτων του καθενός σ' ένα συνέδριο δεν θα είχαν κανένα νόημα, αν οι αντιπρόσωποι ήταν εκ των προτέρων δεσμευμένοι με δεσμευτικές εντολές.

Η παράβαση των βασικών οργανωτικών αρχών της Διεθνούς γίνεται ακόμα μεγαλύτερη στη συγκεκριμένη περίπτωση με την άρνηση της τάσης αυτής να αναλάβει οποιαδήποτε υποχρέωση απέναντι στην Διεθνή ενώ και μόνο το γεγονός ότι αυτή ανήκει στη Διεθνή, επιβάλλει σε όλα τα μέλη το απόλυτο καθήκον της πειθαρχίας και της εφαρμογής όλων των αποφάσεων που παίρνονται.

Το Συνέδριο καλεί τη Κεντρική Επιτροπή του γαλλικού μας τμήματος να μελετήσει, επιτόπου, όλο αυτό το ζήτημα και να βγάλει όλα τα πολιτικά και οργανωτικά συμπεράσματα που απορρέουν απ' αυτό.

Το συνδικαλιστικό ζήτημα

Οι αποφάσεις που πήρε το Συνέδριο στο συνδικαλιστικό ζήτημα επιτρέπουν ορισμένες παραχωρήσεις από άποψη μορφής και οργάνωσης που σκοπό έχουν να διευκολύνουν την προσέγγιση του Κόμματος στις συνδικαλιστικές οργανώσεις ή στις συνδικαλισμένες μάζες που δεν υιοθετούν ακόμα την κομουνιστική άποψη. Θα ήταν όμως πλήρης διαστροφή της έννοιας αυτών των αποφάσεων να θέλουμε να τις ερμηνεύσουμε σαν επιδοκιμασία της πολιτικής της συνδικαλιστικής αποχής που κυριαρχούσε στο Κόμμα και την οποία υποστηρίζουν ακόμα πολλά από τα μέλη του.

Οι τάσεις που εκπροσωπεί σ' αυτό το ζήτημα ο Ερνέστ Λαφόντ έρχονται σε πλήρη αντίθεση και είναι ασυμβίβαστες με την επαναστατική αποστολή της εργατικής τάξης και με όλη την αντίληψη του κομουνισμού. Το Κόμμα δεν μπορεί και δεν θέλει να προσβάλει την αυτονομία των συνδικάτων, ωστόσο όμως έχει υποχρέωση να αποκαλύψει και να τιμωρήσει χωρίς οίκτο εκείνα τα μέλη του που ζητάνε την αυτονομία για να διευκολύνουν την αποδιοργανωτική και αναρχική δράση τους μέσα στα συνδικάτα. Σ' αυτό το ουσιαστικό ζήτημα η Διεθνής θα ανεχθεί λιγότερο από οπουδήποτε αλλού κάθε κατοπινή παραβίαση της κομουνιστικής γραμμής, που είναι η μόνη ορθή τόσο από την άποψη της διεθνούς πράξης όσο και από την άποψη της θεωρίας.

Τα μαθήματα από την απεργία της Χάβρης

Η απεργία της Χάβρης, παρά τον τοπικό χαραχτήρα της, αποτελεί αναμφισβήτητη μαρτυρία για την αυξανόμενη μαχητικότητα του γαλλικού προλεταριάτου. Η καπιταλιστική κυβέρνηση απάντησε στην απεργία με τη δολοφονία τεσσάρων εργατών, σαν να βιαζόταν να θυμίσει στους εργάτες πως δεν θα μπορέσουν να πάρουν την εξουσία και να συντρίψουν το καθεστώς της καπιταλιστικής δουλείας παρά μόνο με το μεγαλύτερο αγώνα, με τη μεγαλύτερη αυτοθυσία και αυταπάρνηση και με τις περισσότερες θυσίες.

Αν η απάντηση του γαλλικού προλεταριάτου στους δολοφόνους της Χάβρης στάθηκε εντελώς ανεπαρκής, αυτό οφείλεται όχι μόνο στην προδοσία που από καιρό έχει γίνει κανόνας για τους Διαφωνούντες [αυτό είναι το όνομα που πήρε η δεξιά τάση μετά την διάσπαση στο Συνέδριο της Τουρ] και τους ρεφορμιστές συνδικαλιστές, αλλά επίσης και στον ολότελα εσφαλμένο τρόπο με τον οποίο ενήργησαν τα διευθυντικά όργανα της Γενικής Συνομοσπονδίας των Ενωμένων Εργατών (C.G.T.U.) [δες *Γενική Συνομοσπονδία Εργασίας (CGT)*] και του Κομουνιστικού Κόμματος. Το Συνέδριο κρίνει ότι είναι ανάγκη να σταθεί σ' αυτό το ζήτημα, γιατί η περίπτωση αυτή μας προσφέρει ένα ολοφάνερο παράδειγμα του ριζικά λαθεμένου τρόπου με τον οποίο αντικρίζονται τα προβλήματα της επαναστατικής δράσης.

Το Κόμμα διαχωρίζοντας, εσφαλμένα από άποψη αρχών, τον ταξικό αγώνα του προλεταριάτου σε δυο ανεξάρτητους μεταξύ τους τομείς, τον οικονομικό και τον πολιτικό, δεν πήρε, και σ' αυτήν την περίπτωση, καμιά ανεξάρτητη πρωτοβουλία, αλλά περιορίστηκε να υποστηρίξει την Γενική Συνομοσπονδία Εργασίας των Ενωμένων Εργατών, σαν η δολοφονία των τεσσάρων προλετάριων από την κυβέρνηση να ήταν μια οικονομική πράξη και όχι ένα πολιτικό γεγονός πρωταρχικής σημασίας. Όσο για την C.G.T.U., αυτή, κάτω από την πίεση του παρισινού Συνδικάτου των Οικοδόμων, κήρυξε την επόμενη ημέρα των δολοφονιών της Χάβρης, που ήταν Κυριακή, γενική απεργία διαμαρτυρίας για την Τρίτη. Οι εργάτες της Γαλλίας δεν πρόφτασαν σε πολλά μέρη να μάθουν όχι μόνο την κήρυξη της απεργίας, αλλά ούτε κι αυτό το γεγονός των δολοφονιών.

Έτσι, η γενική απεργία ήταν καταδικασμένη εκ των προτέρων σε αποτυχία. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι, ακόμα και τούτη τη φορά, η C.G.T.U.προσάρμοσε την πολιτική της στα αναρχικά στοιχεία, που οργανικά αδυνατούν να καταλάβουν την επαναστατική δράση και την προετοιμασία της, και αντικαθιστούν τον επαναστατικό αγώνα με επαναστατικές εκκλήσεις της φατρίας τους χωρίς να ενδιαφέρονται για την πραγματοποίησή τους. Το Κόμμα, από την πλευρά του, συνθηκολόγησε σιωπηρά, μπροστά στην ολοφάνερα λαθεμένη ενέργεια της C.G.T.U. αντί να προσπαθήσει, με τρόπο φιλικό αλλά επίμονο, να πετύχει απ' αυτή την αναβολή της απεργιακής εκδήλωσης με σκοπό να δώσει έκταση στη ζύμωση των μαζών.

Η πρώτη υποχρέωση, τόσο του Κόμματος όσο και της C.G.T.U., μπροστά σ' αυτό το ποταπό έγκλημα της γαλλικής μπουρζουαζίας, ήταν να κινητοποιήσουν άμεσα χίλιους από τους καλύτερους αγκιτάτορες του Κόμματος και των συνδικάτων στο Παρίσι και στην επαρχία, για να εξηγήσουν στα πιο καθυστερημένα στοιχεία της εργατικής τάξης το νόημα των γεγονότων της Χάβρης, και να προετοιμάσουν τις εργατικές μάζες για τη διαμαρτυρία και την άμυνα. Σε μια τέτοια περίπτωση θα έπρεπε να περιμένει κανείς από το Κόμμα να μοιράσει σε πολλά εκατομμύρια αντί-

τυπα μια έκκληση προς την εργατική τάξη και τους αγρότες με την ευκαιρία του εγκλήματος της Χάβρης.

Το κεντρικό όργανο του Κόμματος Θα έπρεπε να θέτει καθημερινά στους ρεφορμιστές-σοσιαλιστές και συνδικαλιστές το ερώτημα: ποια είναι η μορφή του αγώνα που προτείνετε σαν απάντηση στις δολοφονίες της Χάβρης; Από την πλευρά του το Κομουνιστικό Κόμμα θα έπρεπε, σε συμφωνία με την C.G.T.U., να ρίξει την ιδέα μιας γενικής απεργίας, χωρίς να ορίσει από τα πριν την ημερομηνία και τη διάρκεια, αφήνοντας αυτά τα ζητήματα να τα καθορίσει η ανάπτυξη της ζύμωσης και του κινήματος μέσα στη χώρα. Ήταν απαραίτητο να προσπαθήσουν να συγκροτήσουν σε κάθε συνοικία, πόλη και περιοχή, προσωρινές επιτροπές διαμαρτυρίας, στις οποίες οι κομουνιστές και οι επαναστάτες συνδικαλιστές σαν εισηγητές αυτής της ενέργειας θα φρόντιζαν να τραβήξουν και μέλη ή εκπροσώπους των ρεφορμιστικών οργανώσεων.

Μόνο μια τέτοιου είδους καμπάνια, συστηματική, συγκεντρωτική, καθολική από την άποψη των μέσων της, έντονη και ακούραστη, θα μπορούσε, αν διεξαγόταν επί μια ολόκληρη βδομάδα και περισσότερο, να στεφθεί από ένα κίνημα ισχυρό, επιβλητικό, με τη μορφή μεγάλης απεργίας διαμαρτυρίας, από διαδηλώσεις στο δρόμο, κ.λπ. Το σίγουρο αποτέλεσμα μιας τέτοιας καμπάνιας θα ήταν να αναπτυχθούν μέσα στις μάζες οι δεσμοί, το κύρος και η επίδραση του Κόμματος και της C.G.T.U., να προσεγγίσουν μεταξύ τους αυτές οι οργανώσεις μέσα στην επαναστατική εργασία και μέσω αυτών να πραγματοποιηθεί η προσέγγιση του τμήματος εκείνου της εργατικής τάξης που ακολουθεί ακόμα τους ρεφορμιστές.

Η δήθεν γενική απεργία της 1ης Μαΐου 1921, που τα επαναστατικά στοιχεία δεν στάθηκαν ικανά να την προετοιμάσουν και που οι ρεφορμιστές την οδήγησαν εγκληματικά σε ναυάγιο, στάθηκε μια στροφή στην εσωτερική ζωή της Γαλλίας γιατί εξασθένισε το προλεταριάτο και ενίσχυσε την μπουρζουαζία. Η «γενική απεργία» διαμαρτυρίας του Οκτώβρη 1922 αποτέλεσε, στο βάθος, μια δεύτερη προδοσία της δεξιάς και ένα καινούριο λάθος της αριστεράς. Η Διεθνής καλεί, με τον πιο ενεργητικό τρόπο, τους γάλλους συντρόφους, σε οποιοδήποτε τομέα του εργατικού κινήματος κι αν εργάζονται, να δώσουν εξαιρετική προσοχή στα προβλήματα της δράσης των μαζών, να μελετήσουν με κάθε λεπτομέρεια τις συνθήκες που αντιμετωπίζουν και τις μεθόδους που θα χρησιμοποιήσουν, να υποβάλλουν τα λάθη των οργανώσεών τους, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, σε προσεκτική κριτική ανάλυση, να προετοιμάσουν όχι λιγότερο λεπτομερειακά κι αυτές ακόμα τις πιθανότητες δράσης των μαζών μέσω μιας εκτεταμένης και έντονης ζύμωσης, και να κανονίσουν τα συνθήματα σύμφωνα με τη διάθεση και την ικανότητα των μαζών για δράση.

Οι ρεφορμιστές ηγέτες βασίζονται για τις προδοτικές τους πράξεις στις συμβουλές, τις απαγορεύσεις και τις υποδείξεις της αστικής κοινής γνώμης, με την οποία αδιάρρηκτα συνδέονται. Οι επαναστάτες συνδικαλιστές, που δεν μπορεί παρά να αποτελούν μειοψηφία στις συνδικαλιστικές οργανώσεις, θα κάνουν τόσο λιγότερα λάθη όσο το Κόμμα, σαν τέτοιο, δώσει περισσότερη προσοχή σε όλα τα ζητήματα του εργατικού κινήματος μελετώντας με κάθε λεπτομέρεια τις συνθήκες και το περιβάλλον και υποβάλλοντας στα συνδικάτα, μέσω των μελών του, τη μια ή την άλλη πρόταση σύμφωνα με την όλη κατάσταση.

Ο μασονισμός, ο «Σύνδεσμος των Δικαιωμάτων

του Ανθρώπου» και ο αστικός τύπος

Το ασυμβίβαστο του μασονισμού και του σοσιαλισμού θεωρήθηκε πάντα σαν κάτι προφανές μέσα στα περισσότερα κόμματα της 2ης Διεθνούς. Το Σοσιαλιστικό Κόμμα Ιταλίας απέκλεισε τους μασόνους το 1914, κι αυτό το μέτρο στάθηκε, χωρίς αμφιβολία, ένας από τους λόγους που επέτρεψαν σ' αυτό το κόμμα να ακολουθήσει, κατά την πολεμική περίοδο, αντιπολιτευτική πολιτική, γιατί οι μασόνοι, σαν όργανα της Αντάντ, υποστήριζαν την είσοδο στον πόλεμο.

Αν το 2ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς δεν καθόρισε ειδικά, στους όρους για την προσχώρηση στη Διεθνή, το ασυμβίβαστο του κομουνισμού με το μασονισμό, αυτό έγινε γιατί αυτό το ζήτημα τακτοποιήθηκε με μια ιδιαίτερη απόφαση που έγινε ομόφωνα δεκτή από το Συνέδριο.

Η εντελώς απρόοπτη αποκάλυψη στο 4ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς ότι ένας σημαντικός αριθμός γάλλων κομουνιστών ανήκει στις μασονικές στοές αποτελεί, στα μάτια της Διεθνούς, την πιο φανερή και σύγχρονα την πιο αξιοθρήνητη απόδειξη ότι το γαλλικό Κόμμα μας διατήρησε, όχι μόνο την ψυχολογική κληρονομιά της εποχής του ρεφορμισμού, του κοινοβουλευτισμού και του πατριωτισμού, αλλά και δεσμούς πολύ συγκεκριμένους, και εξαιρετικά προσβλητικούς για την κορυφή του κόμματος, με τους μυστικούς, πολιτικούς και καριερίστικους θεσμούς της ριζοσπαστικής μπουρζουαζίας.

Ενώ η κομουνιστική πρωτοπορία του προλεταριάτου συγκεντρώνει όλες τις δυνάμεις του για έναν ανελέητο αγώνα εναντίον όλων των ομάδων και των οργανώσεων της αστικής κοινωνίας στο όνομα της δικτατορίας του προλεταριάτου, πολλά υπεύθυνα στελέχη του Κόμματος, βουλευτές, δημοσιογράφοι, ως και μέλη ακόμα της Κεντρικής Επιτροπής, διατηρούν στενό δεσμό με τις μυστικές οργανώσεις του εχθρού.

Γεγονός ιδιαίτερα αξιοθρήνητο είναι ότι το Κόμμα, σε όλες τις τάσεις του, δεν ανακίνησε αυτό το ζήτημα μετά το Συνέδριο της Τουρ, παρόλο που ήταν κάτι ολοφάνερο για όλη τη Διεθνή, και χρειάστηκε ο αγώνας των φραξιών στο εσωτερικό του Κόμματος, για να παρουσιαστεί μπροστά στη Διεθνή μ' όλη την απειλητική του σημασία.

Η Διεθνής θεωρεί απαραίτητο να θέσει τέρμα, μια για πάντα, σ' αυτούς τους προσβλητικούς και διαλυτικούς δεσμούς της κορυφής του Κομουνιστικού Κόμματος με τις πολιτικές οργανώσεις της μπουρζουαζίας. Η τιμή του προλεταριάτου της Γαλλίας απαιτεί να καθαριστούν όλες οι ταξικές οργανώσεις του από τα στοιχεία που θέλουν να ανήκουν ταυτόχρονα και στα δύο αντιμαχόμενα στρατόπεδα.

Το Συνέδριο αναθέτει στη Κεντρική Επιτροπή του Κομουνιστικού Κόμματος Γαλλίας να διαλύσει πριν από την 1η Ιανουαρίου 1923 όλους τους δεσμούς του Κόμματος, στο πρόσωπο ορισμένων μελών και ομάδων του, με το μασονισμό. Εκείνος που πριν από την 1η Ιανουαρίου, δεν θα έχει δηλώσει ανοιχτά στην οργάνωσή του και δημοσιεύσει και στον τύπο του Κόμματος την πλήρη διακοπή των σχέσεών του με το μασονισμό αποκλείεται αυτομάτως από το Κομουνιστικό Κόμμα και δεν θα έχει ποτέ πια το δικαίωμα να ξαναενταχθεί, σε οποιαδήποτε άλλη στιγμή. Η απόκρυψη από οποιονδήποτε του δεσμού του με το μασονισμό θα θεωρηθεί σαν διείσδυση στο Κόμμα ενός πράκτορα του εχθρού και θα στιγματιστεί αυτό το πρόσωπο μπροστά σε όλο το προλεταριάτο για την ατιμωτική του πράξη.

Το 4ο Συνέδριο, κρίνοντας ότι απλώς και μόνο η συμμετοχή στη μασονική οργάνωση, ανεξάρτητα από το αν επιδιώχθηκε μ' αυτό τον τρόπο η ικανοποίηση ενός σκοπού υλικού, καριερίστικου ή όποιας άλλης μορφής, μαρτυρεί εξαιρετικά ανεπαρκή ανάπτυξη της κομουνιστικής συνείδησης και της ταξικής αξιοπρέπειας. Το 4ο Συνέδριο θεωρεί απαραίτητο οι σύντροφοι που μέχρι σήμερα ανήκαν στο μασονισμό και θα διακόψουν τώρα τις σχέσεις τους μαζί του να στερηθούν για δυο χρόνια το δικαίωμα να κατέχουν σημαντικές θέσεις στο Κόμμα. Μόνο με έντονη εργασία για την υπόθεση της επανάστασης σαν απλοί αγωνιστές, θα μπορέσουν αυτοί οι σύντροφοι να αποκτήσουν ξανά την πλήρη εμπιστοσύνη καθώς και το δικαίωμα να κατέχουν σημαντικές θέσεις στο Κόμμα.

Το 4ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς, θεωρώντας ότι ο «*Σύνδεσμος για την υπεράσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη*» ("Ligue pour la defense des Droits de l'Homme et du Citoyen") είναι, στην ουσία του, οργάνωση αστικού ριζοσπαστισμού, ότι χρησιμοποιεί τις μεμονωμένες ενέργειές του εναντίον της μιας ή της άλλης αδικίας για να δημιουργήσει αυταπάτες και προλήψεις υπέρ της αστικής δημοκρατίας και προπάντων ότι, στις πιο αποφασιστικές και σοβαρές περιπτώσεις, όπως π.χ. την εποχή του πολέμου, πρόσφερε όλη του την υποστήριξη στον κρατικής μορφής καπιταλισμό, θεωρεί απόλυτα ασυμβίβαστο με τον τίτλο του κομουνιστή και αντίθετο προς τις στοιχειώδεις αντιλήψεις του κομουνισμού να ανήκει κανείς σ' αυτή την οργάνωση και καλεί όλα τα μέλη του Κόμματος που συμμετέχουν σ' αυτή να φύγουν πριν από την 1η Ιανουαρίου 1923, γνωστοποιώντας αυτή την ενέργεια στην οργάνωσή τους και δημοσιεύοντάς την στον τύπο.

Το Συνέδριο καλεί τη Κεντρική Επιτροπή του Κομουνιστικού Κόμματος Γαλλίας:

α) Να δημοσιεύσει αμέσως την έκκλησή του σε όλο το Κόμμα, εξηγώντας το νόημα και τη σημασία αυτής της απόφασης.

β) Να πάρει όλα τα μέτρα που απορρέουν από την απόφαση αυτή ώστε η κάθαρση του Κόμματος από το μασονισμό και η διακοπή όλων των σχέσεων με το «Σύνδεσμο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη» να πραγματοποιηθεί χωρίς δισταγμούς και χωρίς αναβολή πριν από την 1η Ιανουαρίου 1923. Το Συνέδριο εκφράζει την πεποίθησή του ότι η Κεντρική Επιτροπή στο εκκαθαριστικό και εξυγιαντικό έργο της θα υποστηριχτεί από την τεράστια πλειοψηφία των μελών του Κόμματος σε οποιαδήποτε φράξια κι αν ανήκουν αυτά.

Η Κεντρική Επιτροπή πρέπει να συντάξει καταστάσεις όλων των συντρόφων που, στο Παρίσι ή στις επαρχίες, όντας μέλη του Κομουνιστικού Κόμματος και καταλαμβάνοντας διάφορες θέσεις, ακόμα και εμπιστευτικές, συνεργάζονται ταυτόχρονα με τον αστικό τύπο και να καλέσει αυτά τα στοιχεία να κάνουν από την 1η Ιανουαρίου 1923 πλήρη και οριστική εκλογή ανάμεσα στα αστικά όργανα που διαφθείρουν τις λαϊκές μάζες και το επαναστατικό Κόμμα της δικτατορίας του προλεταριάτου.

Τα στελέχη του Κόμματος που παραβίασαν την υπάρχουσα διάταξη, η οποία επανειλημμένα αναφέρεται σε αποφάσεις που αφορούν το γαλλικό Κόμμα, πρέπει να στερηθούν το δικαίωμα να κατέχουν θέσεις εμπιστοσύνης για ένα χρόνο.

Οι υποψήφιοι του Κόμματος

Για να δώσουμε στο Κόμμα πραγματικά προλεταριακό χαραχτήρα και να πα-

ραμερίσουμε από τις γραμμές του τα στοιχεία εκείνα που στην ιδιότητά τους αυτή δεν βλέπουν παρά μόνο ένα προθάλαμο για το Κοινοβούλιο, τα δημοτικά και περιφερειακά συμβούλια κ.λπ. πρέπει απαραίτητα να καθιερώσουμε σαν απαραβίαστο κανόνα όλοι οι κατάλογοι των υποψηφίων που το Κόμμα παρουσιάζει στις εκλογές, να περιλαμβάνουν τουλάχιστο στα εννέα δέκατα τους κομουνιστές εργάτες που εξακολουθούν να εργάζονται στο εργοστάσιο, το εργαστήριο ή στον κάμπο καθώς και αγρότες. Οι αντιπρόσωποι των ελευθέρων επαγγελμάτων δεν πρέπει να γίνονται δεκτοί παρά μόνο στο αυστηρά περιορισμένο ποσοστό του ενός δεκάτου το πολύ του συνολικού αριθμού των εδρών που το Κόμμα κατέχει ή ελπίζει να αποκτήσει. Εξάλλου, πρέπει με ιδιαίτερη αυστηρότητα να γίνεται από επιτροπές ουσιαστικά προλεταριακές η εκλογή των υποψηφίων που ανήκουν στα ελεύθερα επαγγέλματα (να εξετάζεται με τρόπο λεπτομερειακό το πολιτικό παρελθόν τους, οι κοινωνικές τους σχέσεις, η πίστη και η αφοσίωσή τους στην υπόθεση της εργατικής τάξης).

Μόνο έτσι οι υποψήφιοι για το Κοινοβούλιο και για τα δημοτικά και επαρχιακά συμβούλια και οι κομουνιστές δήμαρχοι, θα πάψουν να αποτελούν επαγγελματική κάστα που στις περισσότερες περιπτώσεις πολύ λίγες σχέσεις έχει με την εργατική τάξη και θα γίνουν ένα από τα όργανα του επαναστατικού αγώνα των μαζών.

Η κομουνιστική δράση στις αποικίες

Το 4ο Συνέδριο εφιστά την προσοχή, για μια ακόμα φορά, στην εξαιρετική σημασία που έχει μια σωστή και συστηματική δράση του Κομουνιστικού Κόμματος στις αποικίες. Το Συνέδριο καταδικάζει κατηγορηματικά τη θέση του τμήματος του Κόμματος στο Sidi-bel-Abbes (Αλγερία), που με ψευτομαρξιστική φρασεολογία προσπαθεί να κρύψει μια άποψη καθαρά δουλοκτητική, υποστηρίζοντας ουσιαστικά την ιμπεριαλιστική κυριαρχία του γαλλικού καπιταλισμού πάνω στους αποικιακούς σκλάβους του. Το Συνέδριο κρίνει ότι η δράση μας στις αποικίες πρέπει να στηρίζεται στα καλύτερα στοιχεία των ίδιων των ντόπιων και, κατά κύριο λόγο, στη ντόπια προλεταριακή νεολαία και όχι σε στοιχεία τόσο διαποτισμένα από τις καπιταλιστικές και τις εθνικιστικές προλήψεις.

Μόνο ένας αδιάλλακτος αγώνας του Κομουνιστικού Κόμματος της μητρόπολης εναντίον της αποικιακής δουλείας και ένας συστηματικός αγώνας μέσα στις ίδιες τις αποικίες μπορούν να εξασθενίσουν την επίδραση των υπερεθνικιστικών στοιχείων των καταπιεσμένων αποικιακών λαών πάνω στις εργαζόμενες μάζες, να προκαλέσουν τη συμπάθεια αυτών των μαζών στην υπόθεση του γαλλικού προλεταριάτου, και έτσι να στερήσουν από το γαλλικό καπιταλισμό, στην εποχή της επαναστατικής εξέγερσης του προλεταριάτου, την πιθανότητα να χρησιμοποιήσει τους ντόπιους των αποικιών σαν τελευταία εφεδρεία της αντεπανάστασης.

Το Διεθνές Συνέδριο καλεί το γαλλικό Κόμμα και τη Κεντρική Επιτροπή του να δώσουν ασύγκριτα μεγαλύτερη προσοχή απ' ό,τι μέχρι σήμερα στο αποικιακό ζήτημα και στην προπαγάνδα στις αποικίες και, ανάμεσα στα άλλα, να δημιουργήσουν δίπλα στη Κεντρική Επιτροπή ένα μόνιμο γραφείο που θα αναλάβει την δράση στις αποικίες και στο οποίο να συμμετέχουν αντιπρόσωποι των ντόπιων κομουνιστικών οργανώσεων των αποικιών.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

2 Δεκεμβρίου 1922

α) Κεντρική Επιτροπή. Κατ' εξαίρεση, λόγω της οξείας κρίσης που προκλήθηκε από το Συνέδριο του Παρισιού, η Κεντρική Επιτροπή θα εκλεγεί αναλογικά με βάση τα αποτελέσματα των ψηφοφοριών για τα κεντρικά όργανα στο Συνέδριο του Παρισιού.

Η αναλογική αντιπροσώπευση των διαφόρων τάσεων θα είναι η ακόλουθη:

Κέντρο: 10 τακτικά μέλη και 3 αναπληρωματικά.

Αριστερά: 9 τακτικά μέλη και 2 αναπληρωματικά.

Τάση Ρενού: 4 τακτικά μέλη και 1 αναπληρωματικό.

Μειοψηφία Ζαν Ρενό: 1 τακτικό μέλος.

Νεολαία: 2 αντιπρόσωποι με συμβουλευτική ψήφο.

Το Πολιτικό Γραφείο θα συγκροτηθεί στην ίδια βάση, και οι τάσεις θα έχουν αντιστοίχως τις ακόλουθες θέσεις: Κέντρο 3, Αριστερά 3, Τάση Ρενού 1,

Τα μέλη της Κεντρικής Επιτροπής, του Πολιτικού Γραφείου καθώς και των σημαντικών κεντρικών οργάνων, θα καθοριστούν από τις τάσεις που βρίσκονται τώρα στη Μόσχα, ώστε να αποφευχθεί κάθε αμφισβήτηση προσωπικού χαραχτήρα που θα υπήρχε κίνδυνος να επιδεινώσει την κρίση. Η γαλλική αντιπροσωπεία αναλαμβάνει να καταρτίσει μ' αυτόν τον τρόπο την λίστα των υποψηφίων και να την υποβάλει στο 4ο Συνέδριο. Επιπλέον αναλαμβάνει την υποχρέωση να την υποστηρίξει μπροστά στο γαλλικό Κόμμα. Το 4ο Συνέδριο αποδέχεται αυτήν τη δήλωση εκφράζοντας την πεποίθησή του ότι αυτή η λίστα αποτελεί τη μόνη δυνατότητα να ξεπεραστεί η κρίση του Κόμματος.

Η λίστα των μελών της νέας Κεντρικής Επιτροπής που καταρτίστηκε από τις φράξιες είναι η ακόλουθη:

Κέντρο

Τακτικά μέλη: Φροσάρ (Γενικός Γραμματέας του κόμματος και αντιπρόσωπος στην Εκτελεστική Επιτροπή της Διεθνούς), Λουί Σελιέ, Κασέν Μαρσέλ, Ζακόμπ, Γκαρσερί, Λεσιάγκ Λισί, Μαράν, Γκουρντό, Λαγκές, Πακερό.

Αναπληρωματικά: Ντυπιγιέ, Πιερπόν, Πλέ.

Αριστερά

Τακτικά μέλη: Ροσμέρ, Τρέιν, Βαγιάν-Κουτιριέ, Σουβαρίν, Τομάσι, Ντινουά Αμεντέ, Κορντιέ, Μπουσέ, Κριστέν.

Αναπληρωματικά: Ντεπαρτέ, Σαλ.

Τάση Ρενού
Τακτικά μέλη: Μπαρμπερέ, Ντιμπί, Φρομόν, Βερτ.
Αναπληρωματικά: Λεσπανιόλ.

Ένα εθνικό συμβούλιο εξουσιοδοτημένο από το Συνέδριο θα επικυρώσει αυτή τη λίστα, το αργότερο μέσα στο δεύτερο δεκαπενθήμερο του Γενάρη.

Μέχρι τότε η προσωρινή Κεντρική Επιτροπή που εκλέχτηκε από το Συνέδριο του Παρισιού θα παραμείνει στη θέση της.

β) Ο Τύπος. Το Συνέδριο επικυρώνει το καθεστώς του τύπου που έχει ήδη αποφασιστεί: 1) Η διεύθυνση των εφημερίδων ανήκει στο Πολιτικό Γραφείο. 2) Ένα ανυπόγραφο κύριο άρθρο που κάθε μέρα να κάνει γνωστή στους αναγνώστες την άποψη του Κόμματος. 3) Απαγόρευση στους δημοσιογράφους του Κόμματος να συνεργάζονται με τον αστικό τύπο.

Διευθυντής της «Ουμανιτέ» ("l'Humanite"): Μαρσέλ Κασέν.

Γενικός γραμματέας: Αμεντέ Ντινουά.

Και οι δυο τους θα έχουν ίσες εξουσίες, δηλαδή κάθε διαφωνία που θα προκύπτει μεταξύ τους θα μεταφέρεται στο Πολιτικό Γραφείο και τη λύση θα τη δίνει αυτό.

Γραμματεία της Σύνταξης: ένας του Κέντρου και ένας της Αριστεράς.

Η Σύνταξη του «Κομουνιστικού Δελτίου» ("Bulletin Communiste") θα ανατεθεί σε ένα σύντροφο της Αριστεράς.

Οι συντάκτες που παραιτήθηκαν θα επιστρέψουν στη Σύνταξη.

Για να προετοιμαστεί το εθνικό συνέδριο του Κόμματος θα ξανακαθιερωθεί η «σελίδα του Κόμματος» και η κάθε τάση θα μπορεί να γράψει σ' αυτήν.

γ) Γενική Γραμματεία. Θα συγκροτηθεί σε μια βάση ισοτιμίας, από ένα σύντροφο του Κέντρου και έναν της Αριστεράς. Κάθε διαφωνία μεταξύ τους θα λύνεται από το Πολιτικό Γραφείο.

Τακτικό μέλος: Φροσάρ. *Αναπληρωτές*: Λουί Σελιέ και Τρέιν.

δ) Αντιπρόσωποι στην Εκτελεστική Επιτροπή της 3ης Διεθνούς. Το Συνέδριο θεωρεί ότι για να αποκατασταθούν δεσμοί, πραγματικά κανονικοί και φιλικοί, ανάμεσα στην Εκτελεστική Επιτροπή και το Γαλλικό Κόμμα είναι απόλυτη ανάγκη να αντιπροσωπευθούν στη Μόσχα οι δύο σημαντικότερες τάσεις, από τους καλύτερους και πιο ενδεδειγμένους εκπροσώπους των δύο τάσεων, δηλαδή από τους συντρόφους Φροσάρ και Σουβαρίν, τουλάχιστο για τρεις μήνες, ωσότου τελειώσει η κρίση που περνάει σήμερα το γαλλικό Κόμμα.

Η εκπροσώπηση του γαλλικού Κόμματος στη Μόσχα από τους Φροσάρ και Σουβαρίν θα καταστήσει απολύτως βέβαιο ότι κάθε εντολή της Εκτελεστικής, που θα συνταχθεί σε συμφωνία με τους δύο αυτούς συντρόφους, θα έχει τη συγκατάθεση ολόκληρου του Κόμματος.

ε) Μισθοδοσία των υπαλλήλων του Κόμματος. Για την αντιμετώπιση αυτού του ζητήματος το Κόμμα θα συγκροτήσει μια ειδική επιτροπή με συντρόφους που θα έχουν την πλήρη εμπιστοσύνη του Κόμματος και που για να ρυθμίσουν αυτό το ζήτημα θα λάβουν υπόψη τους: α) Ότι πρέπει να αποφευχθεί κάθε δυνατότητα επαύξησης τέτοιων αμοιβών που δίκαια προκαλεί την αγανάχτηση της εργατικής βάσης του Κόμματος, β) για τους συντρόφους που η δουλειά τους είναι απολύτως αναγκαία στο Κόμμα πρέπει να ρυθμιστούν έτσι τα πράγματα ώστε αυτοί να μπο-

ρούν να αφιερώνουν όλες τους τις δυνάμεις στην υπηρεσία του Κόμματος.

στ) Επιτροπές. 1) *Διοικητικό Συμβούλιο* της «Ουμανιτέ»: 6 εκπρόσωποι του Κέντρου, 5 της Αριστεράς, 2 της τάσης Ρενού.

2) *Συνδικαλιστική Γραμματεία*, ένας γραμματέας του Κέντρου και ένας της Αριστεράς. Κάθε διαφωνία τους θα εξετάζεται από το Πολιτικό Γραφείο.

ζ) Επίδικες περιπτώσεις. Τα επίδικα ζητήματα που μπορεί να προκύψουν από τις οργανωτικές αποφάσεις που θα χρειαστεί να ληφθούν στη Μόσχα καθώς και από την εφαρμογή τους, πρέπει να κανονίζονται από μια ειδική επιτροπή συγκροτούμενη από έναν αντιπρόσωπο του Κέντρου, ένα της Αριστεράς, με τον αντιπρόσωπο της Εκτελεστικής σαν πρόεδρο.

η) Θέσεις που είναι απαγορευμένες για τους παλιούς μασόνους. Με τη διατύπωση αυτή εννοούμε θέσεις που οι κάτοχοι τους έχουν την εντολή να εκπροσωπούν λίγο ή πολύ ανεξάρτητα, με δική τους ευθύνη, τις ιδέες του Κόμματος μπροστά στην εργατική τάξη, με το λόγο ή την πένα.

Αν θα υπάρξει ανάμεσα στις δύο τάσεις καμιά διαφορά στον καθορισμό αυτών των θέσεων, θα υποβληθεί στην επιτροπή που αναφέρεται παραπάνω.

Σε περίπτωση τεχνικών δυσκολιών στην επανενσωμάτωση των συντακτών που έχουν παραιτηθεί, η επιτροπή που προβλέπεται γι' αυτού του είδους τις υποθέσεις θα τακτοποιήσει προηγουμένως αυτό το ζήτημα.

Όλες οι αποφάσεις που δεν αφορούν τη συγκρότηση της Κεντρικής Επιτροπής εφαρμόζονται αμέσως.

Επιπλέον, η τάση Ρενού ζήτησε να έχει ένα αναπληρωματικό μέλος στην Εκτελεστική Επιτροπή της Διεθνούς, δίπλα στους συντρόφους Φροσάρ και Σουβαρίν, για διάστημα τριών μηνών. Η Γαλλική Επιτροπή του 4ου Συνεδρίου ομόφωνα αποδέχθηκε αυτό το αίτημα.

ΜΑΧΗΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΓΑΛΛΙΑΣ

5 Δεκεμβρίου 1922

1. Το πιο επείγον καθήκον του Κόμματος είναι να οργανώσει την αντίσταση του προλεταριάτου απέναντι στην επίθεση του κεφαλαίου, που αναπτύσσεται στη Γαλλία όπως και στα άλλα μεγάλα βιομηχανικά κράτη. Η υπεράσπιση του οκτάωρου, της διατήρησης και της αύξησης των σημερινών μεροκάματων, ο αγώνας για όλες τις καθημερινές οικονομικές διεκδικήσεις αποτελούν την καλύτερη πλατφόρμα για να συγκεντρώσουμε το ανοργάνωτο προλεταριάτο και να του ξαναδώσουμε την εμπιστοσύνη στον εαυτό του και το μέλλον του. Το Κόμμα πρέπει να πάρει αμέσως την πρωτοβουλία γενικών κινητοποιήσεων ικανών να εκμηδενίσουν την επίθεση του κεφαλαίου και να εμφυσήσουν στην εργατική τάξη το πνεύμα της ενότητας.

2. Το Κόμμα πρέπει να κάνει μια καμπάνια για να δείξει μπροστά σ' όλους τους εργαζόμενους την αλληλεξάρτηση του 8ώρου με τη διατήρηση του μεροκάματου, την αναπόφευκτη αλληλεπίδραση που υπάρχει ανάμεσα στις δυο αυτές διεκδικήσεις. Δυνατότητες για αγκιτάτσια, τις οποίες και πρέπει να εκμεταλλευτεί, είναι όχι μόνο οι μηχανορραφίες των εργοδοτών αλλά και οι επιθέσεις του κράτους ενάντια στα άμεσα συμφέροντα των εργατών όπως π.χ. η φορολόγηση του μεροκάματου, καθώς και όλα τα οικονομικά ζητήματα που ενδιαφέρουν την εργατική τάξη, όπως η αύξηση των ενοικίων, οι φόροι στην κατανάλωση, οι κοινωνικές ασφαλίσεις, κ.λπ.

Το Κόμμα πρέπει να αναλάβει δραστήρια προπαγάνδα μέσα στην εργατική τάξη για τη δημιουργία επιχειρησιακών ή εργοστασιακών συμβουλίων που να εκπροσωπούν το σύνολο των εργαζομένων κάθε επιχείρησης, ανεξάρτητα αν αυτοί είναι ή όχι οικονομικά και πολιτικά οργανωμένοι, με στόχο τον έλεγχο των εργατών πάνω στην διαδικασία της παραγωγής.

3. Τα συνθήματα του αγώνα για τις άμεσες υλικές διεκδικήσεις του προλεταριάτου πρέπει να χρησιμέψουν σαν μέσα πραγματοποίησης του ενιαίου μετώπου ενάντια στην οικονομική και πολιτική αντίδραση. Η τακτική του ενιαίου εργατικού μετώπου θα είναι ο γενικός κανόνας της δράσης των μαζών. Το Κόμμα πρέπει να δημιουργήσει ευνοϊκές συνθήκες για την επιτυχία αυτής της τακτικής αναλαμβάνοντας να προετοιμάσει σοβαρά τα μέλη του και τους συμπαθούντες, με όλα τα μέσα της προπαγάνδας και της αγκιτάτσιας που διαθέτει. Ο τύπος, οι προκηρύξεις, οι μπρο-

σούρες, οι κάθε λογής συγκεντρώσεις πρέπει να συμβάλλουν σ' αυτή την προετοιμασία που το Κόμμα πρέπει να την επεκτείνει σε όλες τις προλεταριακές οργανώσεις όπου υπάρχουν κομουνιστές. Το Κόμμα πρέπει να κάνει έκκληση στις αντίπαλες σημαντικές εργατικές οργανώσεις, πολιτικές και οικονομικές. Περιοδικά πρέπει να εξηγεί δημόσια τόσο τις προτάσεις του όσο και τις προτάσεις των ρεφορμιστών και να εξηγεί με επιχειρήματα την αποδοχή ή την απόρριψη των διαφόρων προτάσεων. Σε καμιά περίπτωση δεν θα απαρνηθεί την πλήρη ανεξαρτησία του και το δικαίωμα της κριτικής εκείνων που συμμετέχουν στη δράση. Θα επιδιώξει πάντοτε να πάρει και να διατηρήσει την πρωτοβουλία καθώς και να ασκήσει την επίδραση του σε κάθε άλλη πρωτοβουλία προς την κατεύθυνση του δικού του προγράμματος.

4. Το Κόμμα, για να μπορεί να συμμετέχει στη δράση των εργατών σε όλες της τις μορφές, για να συμβάλλει στον προσανατολισμό τους ή για να παίξει καθοριστικό ρόλο σε ορισμένες περιπτώσεις, πρέπει να οργανώσει, χωρίς να χάνει ούτε λεπτό, τη συνδικαλιστική παρέμβασή του. Η συγκρότηση συνδικαλιστικών επιτροπών πλάι στις ομοσπονδίες και τα τμήματα (που αποφάσισε το Συνέδριο του Παρισιού) καθώς και κομουνιστικών πυρήνων στα εργοστάσια και στις μεγάλες ιδιωτικές ή κρατικές επιχειρήσεις, θα κάνει δυνατή τη διείσδυση του Κόμματος μέσα στις εργατικές μάζες και θα εξαπλώσει τα συνθήματά του ώστε να μπορέσει να διευρύνει την κομουνιστική επιρροή πάνω στο εργατικό κίνημα. Οι συνδικαλιστικές επιτροπές, σε όλα τα επίπεδα διάρθρωσης του Κόμματος ή των συνδικάτων, θα διατηρούν πάντοτε τη σύνδεσή τους με τους κομουνιστές, που, με την άδεια του Κόμματος, έχουν παραμείνει μέσα στη ρεφορμιστική Γενική Συνομοσπονδία Εργασίας (C.G.T.) και θα τους καθοδηγούν στον αγώνα τους εναντίον της πολιτικής των επίσημων ηγετών. Επίσης, οι συνδικαλιστικές επιτροπές θα συγκεντρώνουν τα συνδικαλισμένα μέλη του Κόμματος, θα ελέγχουν τη δράση τους και θα τους μεταβιβάζουν τις εντολές του Κόμματος.

5. Η κομουνιστική εργασία σε όλα, χωρίς εξαίρεση, τα συνδικάτα είναι πρώτα πρώτα ο αγώνας για την αποκατάσταση της συνδικαλιστικής ενότητας που είναι απαραίτητη για τη νίκη του προλεταριάτου. Οι κομουνιστές πρέπει να χρησιμοποιούν κάθε ευκαιρία για να δείχνουν τα ολέθρια αποτελέσματα της σημερινής διάσπασης και να υποστηρίζουν τη συγχώνευση. Το Κόμμα θα καταπολεμήσει κάθε τάση που οδηγεί στην οργανωτική διαίρεση, στην δημιουργία ατμόσφαιρας ξεχωριστών κύκλων-ομάδων (τόσο στα συνδικάτα όσο και τοπικά) ή στην αναρχική ιδεολογία. Θα υπερασπίσει την ανάγκη συγκεντροποίησης του κινήματος, τον σχηματισμό μεγάλων οργανώσεων κατά βιομηχανικό κλάδο και τον συντονισμό των απομονωμένων απεργιών ώστε να αντικατασταθούν οι τοπικές και περιορισμένες ενέργειες που είναι εκ των προτέρων καταδικασμένες σε αποτυχία με ενωτικές μαζικές δράσεις που εμφυσούν στους εργάτες την εμπιστοσύνη στη δύναμη τους. Στην Γενική Συνομοσπονδία των Ενωμένων Εργατών (CGTU), οι κομουνιστές θα καταπολεμήσουν κάθε αντίθετη τάση προς τη ένταξη των γαλλικών συνδικάτων στην Κόκκινη Διεθνή των Εργατικών Συνδικάτων. Στη ρεφορμιστική Γενική Συνομοσπονδία Εργασίας (CGT) θα καταγγείλουν τη Διεθνή του Άμστερνταμ και την πολιτική της ταξικής συνεργασίας που ασκούν οι ηγέτες της. Και στις δύο Γενικές Συνομοσπονδίες, θα υποστηρίξουν και θα προτείνουν τις κοινές εκδηλώσεις και ενέργειες, τις κοινές απεργίες, το ενιαίο μέτωπο, την οργανική ενότητα, το πρόγραμμα της Κόκκινης Διεθνούς των Ερ-

γατικών Συνδικάτων στο σύνολο του.

6. Το Κόμμα πρέπει να επωφεληθεί από κάθε κίνημα των μαζών, αυθόρμητο ή οργανωμένο που είναι κάπως εκτεταμένο, για να αποκαλύψει τον πολιτικό χαραχτήρα κάθε ταξικού αγώνα και να χρησιμοποιήσει τις ευνοϊκές συνθήκες για τη διάδοση των πολιτικών συνθημάτων του, όπως η αμνηστία, η ακύρωση της Συνθήκη των Βερσαλλιών, η εκκένωση της αριστερής όχθης του Ρήνου από το στρατό κατοχής, κ.λπ.

7. Ο αγώνας εναντίον της Συνθήκης των Βερσαλλιών και των συνεπειών της πρέπει να περάσει στην πρώτη γραμμή των δράσεων του Κόμματος. Πρέπει να ενεργοποιηθεί η αλληλεγγύη των προλετάριων της Γαλλίας και της Γερμανίας, εναντίον της μπουρζουαζίας των δύο χωρών που επωφελείται από τη συνθήκη. Γι' αυτό, το επιτακτικό καθήκον του γαλλικού Κόμματος είναι να κάνει γνωστή στους εργάτες και τους στρατιώτες την τραγική κατάσταση των γερμανών αδελφών τους, που συντρίβονται κάτω από τις υλικές δυσκολίες της ζωής και οι οποίες, ουσιαστικά, είναι το αποτέλεσμα της Συνθήκης. Το γερμανικό κράτος δεν ικανοποιεί τις απαιτήσεις των συμμάχων παρά μόνο επιβαρύνοντας περισσότερο την εργατική τάξη. Η γαλλική μπουρζουαζία δείχνει κατανόηση για τη γερμανική, ενεργεί μαζί της σε βάρος των εργατών, ευνοεί την επέμβασή της στις επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας και της εξασφαλίζει βοήθεια και προστασία εναντίον του επαναστατικού κινήματος. Οι δύο μπουρζουαζίες ετοιμάζονται να υπογράψουν τη συνένωση του γαλλικού σίδερου με το γερμανικό κάρβουνο, και να συμφωνήσουν για την κατάληψη του Ρουρ που θα σημάνει το σκλάβωμα των μεταλλωρύχων του λεκανοπεδίου [τα γαλλικά στρατεύματα κατέλαβαν το Ρουρ, τον Ιανουάριο του 1923 επειδή η Γερμανία δεν μπορούσε να πληρώσει τις πολεμικές αποζημιώσεις της]. Ο κίνδυνος απειλεί όχι μόνο τους εκμεταλλευόμενους του Ρουρ αλλά ακόμη και τους γάλλους εργάτες που αδυνατούν να συναγωνιστούν τους γερμανούς συναδέλφους τους, οι οποίοι λόγω της υποτίμησης του μάρκου κατάντησαν πάμφθηνο εμπόρευμα για τους γάλλους καπιταλιστές. Το Κόμμα πρέπει να διαφωτίσει τη γαλλική εργατική τάξη γι' αυτήν την κατάσταση και να την προφυλάξει από τον επικείμενο κίνδυνο. Ο τύπος πρέπει αδιάκοπα να περιγράφει τα όσα υποφέρει το γερμανικό προλεταριάτο, θύμα των συμφωνιών των Βερσαλλιών και να αποδείχνει ότι είναι αδύνατο να πραγματοποιηθεί η Συνθήκη. Πρέπει να γίνει ειδική προπαγάνδα στις περιοχές που κατέχονται στρατιωτικά καθώς και στις κατεστραμμένες περιοχές ώστε να καταγγελθούν σαν υπεύθυνες για τα κακά που μαστίζουν αυτές τις χώρες οι δύο μπουρζουαζίες και για να αναπτυχθεί το πνεύμα αλληλεγγύης των εργατών των δυο χωρών. Το κομουνιστικό σύνθημα πρέπει να είναι: συναδέλφωση των γάλλων και γερμανών στρατιωτών και εργατών στην αριστερή όχθη του Ρήνου. Το Κόμμα θα κρατήσει στενή επαφή με το αδελφικό γερμανικό Κόμμα για να διεξαγάγουν με επιτυχία αυτόν τον αγώνα εναντίον της Συνθήκης των Βερσαλλιών και των συνεπειών της. Το Κόμμα θα καταπολεμήσει τον γαλλικό ιμπεριαλισμό όχι μόνο στην πολιτική του απέναντι στη Γερμανία, αλλά και στις εκδηλώσεις του σ' όλη την επιφάνεια του πλανήτη, ιδιαίτερα μάλιστα τις συνθήκες ειρήνης του Σαιν Ζερμέν, του Νεϊγί, του Τριανόν και των Σεβρών.

8. Πρέπει να αναληφθεί από το Κόμμα συστηματική εργασία κομουνιστικής διείσδυσης μέσα στο στρατό. Η αντιμιλιταριστική προπαγάνδα πρέπει να διαφοροποιηθεί καθαρά από τον υποκριτικό αστικό πασιφισμό και να εμπνέεται από την αρχή του εξοπλισμού του προλεταριάτου και του αφοπλισμού της μπουρζουαζίας. Στον

τύπο τους, στο Κοινοβούλιο, σε κάθε ευνοϊκή περίπτωση, οι κομουνιστές θα υποστηρίζουν τις διεκδικήσεις των στρατιωτών, την αναγνώριση των πολιτικών τους δικαιωμάτων, κ.λπ. Με την ανακοίνωση κάθε νέου φόρου ή νέας απειλής για πόλεμο, η επαναστατική αντιμιλιταριστική αγκιτάτσια πρέπει να ενταθεί. Και αυτή η προπαγάνδα πρέπει να γίνει υπό την εποπτεία ενός ειδικού οργάνου του Κόμματος στο οποίο θα συμμετέχει η Κομουνιστική Νεολαία.

9. Το Κόμμα πρέπει να καταπιαστεί με την υπόθεση των εκμεταλλευομένων και καταπιεσμένων από το γαλλικό ιμπεριαλισμό αποικιακών πληθυσμών, να υποστηρίξει τις εθνικές διεκδικήσεις τους που αποτελούν σταθμούς προς την απελευθέρωση τους από τον ξένο καπιταλιστικό ζυγό, να υπερασπίσει ανεπιφύλαχτα το δικαίωμα τους στην αυτονομία ή την ανεξαρτησία. Το άμεσο καθήκον του Κόμματος είναι η πάλη για τις χωρίς περιορισμό πολιτικές και συνδικαλιστικές ελευθερίες των ιθαγενών και εναντίον της στράτευσής τους, καθώς επίσης και η υποστήριξη των διεκδικήσεων των ιθαγενών στρατιωτών. Επίσης είναι καθήκον του να καταπολεμήσει χωρίς οίκτο τις αντιδραστικές τάσεις, που υπάρχουν ακόμα και μέσα σε ορισμένα εργατικά στοιχεία, όπως είναι ο περιορισμός των δικαιωμάτων των ιθαγενών. Γι' αυτόν το λόγο πρέπει να δημιουργηθεί πλάι στην Κεντρική Επιτροπή ένα ειδικό όργανο για να πραγματοποιήσει την κομουνιστική εργασία στις αποικίες.

10. Η προπαγάνδα μέσα στην αγροτική τάξη, που στόχο της θα έχει να κερδίσει στην υπόθεση της επανάστασης την πλειοψηφία των αγροτικών εργατών και των κολίγων και να κερδίσει τη συμπάθεια των μικροϊδιοκτητών, πρέπει να συνοδεύεται από μια δράση για καλύτερες συνθήκες ζωής των μεροκαματιάρηδων αγροτών ή εκείνων που εξαρτώνται από τους μεγαλοϊδιοκτήτες. Για μια τέτοια δράση χρειάζεται οι τοπικές οργανώσεις του Κόμματος να επεξεργαστούν προγράμματα άμεσων διεκδικήσεων προσαρμοσμένα στις ειδικές συνθήκες κάθε περιοχής. Το Κόμμα πρέπει να ευνοήσει τις αγροτικές συνεταιριστικές και συνδικαλιστικές οργανώσεις που είναι αντίθετες προς τον ατομικισμό των αγροτών. Πρέπει ιδιαίτερα να φροντίσει να δημιουργηθούν και να αναπτυχθούν επαγγελματικά συνδικάτα για τους αγροτικούς εργάτες.

11. Η κομουνιστική εργασία ανάμεσα στις εργάτριες έχει πρωταρχική σημασία και απαιτεί ειδική οργάνωση. Γι' αυτήν τη δουλειά χρειάζεται κοντά στη Κεντρική Επιτροπή να δημιουργηθεί μια μόνιμη γραμματεία, τοπικές επιτροπές ολοένα και περισσότερες και ένα όργανο για τη γυναικεία προπαγάνδα. Το Κόμμα πρέπει να υποστηρίξει την ενοποίηση των οικονομικών διεκδικήσεων των εργατριών και των εργατών, ίσο μεροκάματο για την ίδια εργασία ανεξάρτητα από φύλο, τη συμμετοχή των εκμεταλλευόμενων γυναικών στις καμπάνιες και τους αγώνες των εργατών.

12. Για την ανάπτυξη του Κομουνιστικού νεολαιίστικου κινήματος το Κόμμα πρέπει να κάνει προσπάθειες πιο μεθοδικές και πιο επίμονες από κείνες που έκανε στο παρελθόν. Πρέπει να αποκατασταθούν αμοιβαίες σχέσεις ανάμεσα στο Κόμμα και στην Νεολαία σε όλα τα κλιμάκια της οργάνωσης. Από άποψη αρχής, η Νεολαία πρέπει να αντιπροσωπεύεται σε όλες τις επιτροπές που δημιουργούνται κοντά στη Κεντρική Επιτροπή. Οι ομοσπονδίες, τα τμήματα, οι προπαγανδιστές του Κόμματος έχουν υποχρέωση να βοηθάνε τις υπάρχουσες ομάδες των νέων, και να δημιουργούνε και νέες. Η Κεντρική Επιτροπή πρέπει να εποπτεύει την ανάπτυξη του τύπου της Νεολαίας και να της εξασφαλίζει και ένα βήμα στον κεντρικό κομματικό τύπο. Το

Κόμμα πρέπει να υιοθετεί μέσα στα συνδικάτα τις διεκδικήσεις της εργατικής νεολαίας που είναι σύμφωνες με το πρόγραμμά του.

13. Στους συνεταιρισμούς, οι κομουνιστές θα υποστηρίξουν την άποψη της ενιαίας εθνικής οργάνωσης και θα δημιουργήσουν κομουνιστικές ομάδες συνδεμένες με το συνεταιριστικό τμήμα της Κομουνιστικής Διεθνούς μέσω μιας επιτροπής πλάι στη Κεντρική Επιτροπή. Σε κάθε ομοσπονδία, μια ειδική επιτροπή πρέπει να αφιερώνεται στην κομουνιστική εργασία μέσα στους συνεταιρισμούς. Οι κομουνιστές θα προσπαθήσουν να χρησιμοποιήσουν τους συνεταιρισμούς σαν βοηθητικό τομέα του εργατικού κινήματος.

14. Εκείνοι που έχουν εκλεγεί στο Κοινοβούλιο, στους Δήμους και στις Κοινότητες πρέπει να κάνουν ενεργητικό αγώνα που να συνδέεται στενά με τους αγώνες των εργατριών και με τις καμπάνιες που κάνουν το Κόμμα και οι συνδικαλιστικές οργανώσεις έξω από το Κοινοβούλιο. Σύμφωνα με τις αποφάσεις του 2ου Συνεδρίου της Κομουνιστικής Διεθνούς, οι κομουνιστές βουλευτές, κάτω από τον έλεγχο της Κεντρικής Επιτροπής του Κόμματος, και οι κομουνιστές δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι κάτω από τον έλεγχο της ηγεσίας των τοπικών κομματικών οργανώσεων, πρέπει να χρησιμοποιηθούν από το Κόμμα σαν αγκιτάτορες και προπαγανδιστές.

15. Το Κόμμα, για να αρθεί στο ύψος των καθηκόντων που καθορίζει το πρόγραμμά του καθώς και τα εθνικά και διεθνή συνέδρια και για να καταστεί ικανό να τα πραγματοποιήσει, πρέπει να τελειοποιήσει και να ενισχύσει την οργάνωσή του σύμφωνα με το παράδειγμα των μεγάλων κομουνιστικών κομμάτων των άλλων χωρών και σύμφωνα με τους κανόνες της Κομουνιστικής Διεθνούς. Αυτά που του χρειάζονται είναι ο αυστηρός συγκεντρωτισμός, η αλύγιστη πειθαρχία, η άμεση υποταγή κάθε μέλους του Κόμματος και κάθε οργάνωσης στην ανώτερή τους οργάνωση. Είναι επίσης απαραίτητο να αναπτυχθεί η μαρξιστική διαπαιδαγώγηση των στελεχών με το συστηματικό πολλαπλασιασμό των θεωρητικών μαθημάτων στα διάφορα τμήματα και οργανώσεις του Κόμματος, με τη δημιουργία σχολών του Κόμματος, που τόσο αυτές όσο και οι σειρές των μαθημάτων θα βρίσκονται κάτω από τη διεύθυνση μιας επιτροπής συγκροτημένης από τη Κεντρική Επιτροπή και υπόλογης σ' αυτήν.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΙΤΑΛΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

4 Δεκεμβρίου 1922

Το 2ο και το 3ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς ασχολήθηκαν λεπτομερειακά με το ιταλικό ζήτημα. Συνεπώς, το 4ο Συνέδριο μπορεί να καταλήξει σε ορισμένα συμπεράσματα.

Κατά το τέλος του παγκόσμιου ιμπεριαλιστικού πολέμου η κατάσταση στην Ιταλία ήταν αντικειμενικά επαναστατική. Η μπουρζουαζία δεν ήταν σε θέση να κυβερνήσει την χώρα — ο αστικός κρατικός μηχανισμός είχε ξεχαρβαλωθεί και η αβεβαιότητα κυριαρχούσε στις γραμμές της άρχουσας τάξης. Οι εργατικές μάζες είχαν κουραστεί από τον πόλεμο και μάλιστα σε διάφορες περιοχές βρίσκονταν σε κατάσταση εξέγερσης. Σημαντικά τμήματα της αγροτικής τάξης άρχισαν να εξεγείρονται εναντίον των τσιφλικάδων και εναντίον του κράτους και έδειχναν διάθεση να υποστηρίξουν την εργατική τάξη στον επαναστατικό της αγώνα. Οι στρατιώτες ήταν αντίθετοι στον πόλεμο και έτοιμοι να συναδελφωθούν με τους εργάτες.

Οι αντικειμενικές συνθήκες για μια νικηφόρα επανάσταση ήδη υπήρχαν. Εκείνο που έλειπε ήταν ο υποκειμενικός παράγοντας. Έλειπε ένα εργατικό κόμμα αποφασιστικό, έτοιμο για μάχη, με συνείδηση της δύναμής του, με μια λέξη επαναστατικό, ένα πραγματικά Κομουνιστικό Κόμμα.

Γενικά, κατά το τέλος του πολέμου, ανάλογη κατάσταση υπήρχε σχεδόν σε όλες τις εμπόλεμες χώρες. Αν η εργατική τάξη δεν θριάμβευσε το 1919-20 στις πιο σημαντικές χώρες, αυτό έγινε ακριβώς γιατί έλειπε ένα επαναστατικό εργατικό κόμμα. Κι αυτό παρουσιάστηκε ιδιαίτερα στην Ιταλία, που ήταν η χώρα που είχε πλησιάσει περισσότερο στην επανάσταση και που σήμερα διανεύει περίοδο αντεπανάστασης.

Η κατάληψη των εργοστασίων από τους ιταλούς εργάτες, το φθινόπωρο του 1920, στάθηκε αποφασιστική στιγμή στην εξέλιξη της ταξικής πάλης στην Ιταλία. Ενστικτωδώς, οι ιταλοί εργάτες ωθούνταν στη επίλυση της κρίσης με τρόπο επαναστατικό. Η έλλειψη όμως ενός επαναστατικού εργατικού κόμματος αποφάσισε για την τύχη της εργατικής τάξης, εγκαινίασε την ήττα της και προετοίμασε το σημερινό θρίαμβο του φασισμού. Κατά την αποκορύφωση του κινήματός της, η εργατική τάξη δεν κατόρθωσε να βρει αρκετές δυνάμεις για να καταλάβει την εξουσία. Να γιατί η μπουρζουαζία, με την μορφή του φασισμού που είναι η πιο ενεργητική πτέρυγά της, κατόρθωσε σε λίγο να τσακίσει την εργατική τάξη και να εγκαθιδρύσει τη δικτατορία της. Πουθενά αλλού, η απόδειξη τού πόσο μεγάλος είναι ο ιστορικός ρόλος ενός Κομουνιστικού Κόμματος για την παγκόσμια επανάσταση, δεν δόθηκε με τρόπο τόσο καθαρό όσο σ' αυτή τη χώρα, όπου ακριβώς λόγω της έλλειψης ενός τέτοιου κόμματος, η πορεία των γεγονότων πήρε μορφή που ευνοούσε την μπουρζουαζία.

Όχι ότι δεν υπήρχε στην Ιταλία, σ' αυτά τα αποφασιστικά χρόνια, ένα εργατικό κόμμα: το παλιό Σοσιαλιστικό Κόμμα ξεχώριζε ακριβώς για τον αριθμό των μελών του και διέθετε, φαινομενικά τουλάχιστον, μεγάλη επιρροή. Στους κόλπους του όμως είχε στοιχεία ρεφορμιστικά που το παρέλυαν σε κάθε βήμα του. Παρόλο το πρώτο σχίσμα που έγινε το 1912 (αποκλεισμός της άκρας δεξιάς) καθώς και το ξεκαθάρισμα το 1914 (αποκλεισμός των μασόνων), υπήρχαν ακόμα στο Σοσιαλιστικό Κόμμα Ιταλίας το 1919-1920, πολλοί ρεφορμιστές και κεντριστές. Σε όλες τις αποφασιστικές στιγμές, οι ρεφορμιστές και οι κεντριστές ήταν ένα βαρίδι στα πόδια του κόμματος. Αποτελούσαν πάντοτε πράκτορες της μπουρζουαζίας στο στρατόπεδο της εργατικής τάξης.

Κανένα μέσο δεν παραμελήθηκε για να προδοθεί η εργατική τάξη και να ωφεληθεί η μπουρζουαζία. Προδοσίες ανάλογες με κείνες που έκαναν οι ρεφορμιστές όταν έγινε η κατάληψη των εργοστασίων το 1920 τις συναντάμε συχνά στην ιστορία του ρεφορμισμού, που δεν είναι παρά μια αδιάκοπη αλυσίδα από προδοσίες. Τα όσα φοβερά υπόφερε η ιταλική εργατική τάξη οφείλονται κατά πρώτο λόγο στις προδοσίες των ρεφορμιστών.

Αν η ιταλική εργατική τάξη είναι αναγκασμένη σήμερα να ξαναρχίσει τον ίδιο φοβερά σκληρό δρόμο, αυτό οφείλεται στο ότι το ιταλικό Κόμμα ανέχθηκε για μακρόχρονο διάστημα τους ρεφορμιστές στους κόλπους του.

Στις αρχές του 1921 έγινε το σχίσμα της πλειοψηφίας του Σοσιαλιστικού Κόμματος με την Κομουνιστική Διεθνή. Στο Λιβόρνο, το κέντρο προτίμησε να ξεχωρίσει από την Κομουνιστική Διεθνή και τους 58.000 ιταλούς κομουνιστές, απλώς και μόνο για να μην αποσπαστεί από τους 16.000 ρεφορμιστές. Δύο κόμματα δημιουργήθηκαν: από τη μια μεριά το νεαρό Κομουνιστικό Κόμμα που, παρόλο το θάρρος και την αφοσίωσή του, ήταν πολύ αδύναμο για να οδηγήσει την εργατική τάξη στη νίκη κι από την άλλη το παλιό Σοσιαλιστικό Κόμμα στο οποίο, μετά το Λιβόρνο, η καταστρεπτική επίδραση των ρεφορμιστών αδιάκοπα μεγάλωνε. Η εργατική τάξη ήταν διαιρεμένη και χωρίς πόρους. Η μπουρζουαζία, με τη βοήθεια των ρεφορμιστών, σταθεροποίησε τη θέση της. Τότε μόνο άρχισε η επίθεση του κεφαλαίου τόσο στον οικονομικό όσο και τον πολιτικό τομέα. Χρειάστηκαν σχεδόν δύο ολόκληρα χρόνια αδιάκοπης προδοσίας από μέρους των ρεφορμιστών ώστε ακόμη και αυτοί οι ηγέτες του κέντρου, κάτω από την πίεση των μαζών, να αναγνωρίσουν τα λάθη τους και να δηλώσουν ότι είναι έτοιμοι να βγάλουν τα αναγκαία συμπεράσματα.

Μόνο στο Συνέδριο της Ρώμης, που έγινε τον Οκτώβρη 1922, οι ρεφορμιστές αποκλείστηκαν από το Σοσιαλιστικό Κόμμα. Τα πράγματα είχαν φτάσει σε τέτοιο σημείο ώστε οι πιο διακεκριμένοι ηγέτες των ρεφορμιστών να περηφανεύονται ανοιχτά ότι κατόρθωσαν να σαμποτάρουν την επανάσταση παραμένοντας μέσα στο Ιταλικό Σοσιαλιστικό Κόμμα και παραλύοντας τη δράση του στις αποφασιστικές ώρες. Οι ρεφορμιστές έχουν τώρα εγκαταλείψει τις γραμμές του Σοσιαλιστικού Κόμματος Ιταλίας και έχουν περάσει ανοιχτά στο στρατόπεδο της μπουρζουαζίας. Έχουν ωστόσο αφήσει μέσα στις μάζες ένα αίσθημα αδυναμίας, ταπείνωσης και διάψευσης ελπίδων και έχουν εξασθενίσει αριθμητικά και πολιτικά το Σοσιαλιστικό Κόμμα.

Απ' αυτό το λυπηρό αλλά πολύ διδακτικό μάθημα των γεγονότων στην Ιταλία πρέπει να επωφεληθούν οι συνειδητοί εργάτες όλου του κόσμου:

1) Ο ρεφορμισμός: να ποιος είναι ο εχθρός.

2) Οι κεντριστικοί δισταγμοί αποτελούν θανάσιμο κίνδυνο για ένα εργατικό κόμμα.

3) Η σημαντικότερη προϋπόθεση για τη νίκη του προλεταριάτου, είναι η ύπαρξη ενός Κομουνιστικού Κόμματος συνειδητού και ομοιογενούς.

Αυτά είναι τα διδάγματα που απορρέουν από την ιταλική τραγωδία.

Το 4ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς, έχοντας υπόψη του την απόφαση με την οποία το Συνέδριο του Σοσιαλιστικού Κόμματος στη Ρώμη (Οκτώβρης 1922) απέκλεισε αφενός τους ρεφορμιστές από το κόμμα και αφετέρου δήλωσε ότι είναι έτοιμο να προσχωρήσει χωρίς επιφυλάξεις στην Κομουνιστική Διεθνή, αποφασίζει:

1. Η γενική κατάσταση στην Ιταλία, ιδιαίτερα ύστερα από τη νίκη της φασιστικής αντίδρασης, απαιτεί επιτακτικά τη γοργή συγχώνευση όλων των επαναστατικών δυνάμεων του προλεταριάτου. Οι ιταλοί εργάτες θα αναθαρρήσουν όταν δουν ότι, ύστερα από τις ήττες και τα σχίσματα, πραγματοποιείται μια νέα συγκέντρωση όλων των επαναστατικών δυνάμεων.

2. Η Κομουνιστική Διεθνής απευθύνει στο ιταλικό προλεταριάτο, που τόσο σκληρά έχει δοκιμαστεί, τους αδελφικούς της χαιρετισμούς. Έχει απόλυτα πεισθεί για την ειλικρίνεια των προλεταριακών στοιχείων και αποφασίζει να δεχτεί αυτό το κόμμα στην Κομουνιστική Διεθνή.

3. Το 4ο Παγκόσμιο Συνέδριο θεωρεί την εφαρμογή των 21 όρων σαν ζήτημα ανεπίδεκτο συζήτησης. Αναθέτει στην Εκτελεστική της Κ.Δ., εξαιτίας των όσων προηγούμενα είχαν μεσολαβήσει στην Ιταλία, να εποπτεύσει με ιδιαίτερη φροντίδα την εφαρμογή αυτών των όρων, με όλες τις συνέπειες που είναι δυνατό να προκύψουν απ' αυτό.

4. Επειδή στο Συνέδριο του Κόμματος στη Ρώμη, ο αντιπρόσωπος Βέλα τάχθηκε εναντίον της αποδοχής των 21 όρων, το 4ο Συνέδριο έχει τη γνώμη ότι είναι αδύνατο να δεχτεί τον Βέλα και τους οπαδούς του στην Κομουνιστική Διεθνή και καλεί τη Κεντρική Επιτροπή του Σοσιαλιστικού Κόμματος Ιταλίας να αποκλείσει τον Βέλα και τους οπαδούς του.

5. Επειδή, λόγω του Καταστατικού της Κομουνιστικής Διεθνούς, δεν είναι δυνατό να υπάρχει σε μια χώρα παραπάνω από ένα τμήμα της Κ.Δ., το 4ο Παγκόσμιο Συνέδριο αποφασίζει την άμεση συγχώνευση του Κομουνιστικού Κόμματος και του Σοσιαλιστικού Κόμματος Ιταλίας. Το ενοποιημένο Κόμμα θα ονομάζεται: «Ενωμένο Κομουνιστικό Κόμμα της Ιταλίας (τμήμα της Κομουνιστικής Διεθνούς)».

6. Για την πραγματοποίηση αυτής της συγχώνευσης, το 4ο Συνέδριο ορίζει μια ειδική οργανωτική Επιτροπή, αποτελούμενη από δύο μέλη από κάθε κόμμα, με πρόεδρο ένα μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της Κ.Δ.

Σ' αυτή την οργανωτική επιτροπή εκλέχτηκαν: για το Κομουνιστικό Κόμμα, οι σύντροφοι Μπορντίγκα και Τάσκα. Για το Σοσιαλιστικό Κόμμα: οι σύντροφοι Σεράτι και Μάφι. Για την Εκτελεστική της Κ.Δ.: ο σύντροφος Ζινόβιεφ. Η Εκτελεστική έχει το δικαίωμα να αντικαταστήσει, σε περίπτωση ανάγκης, το Ζινόβιεφ με ένα άλλο μέλος της Εκτελεστικής, καθώς και τα τέσσερα άλλα μέλη της Επιτροπής). Αυτή η οργανωτική Επιτροπή πρέπει από τώρα να επεξεργαστεί, στη Μόσχα, τους λεπτομερείς όρους της συγχώνευσης στην Ιταλία. Σ' όλη της την εργασία ενεργεί κάτω από τη διεύθυνση της Εκτελεστικής.

7. Στις διάφορες περιοχές και στις μεγάλες πόλεις θα συγκροτηθούν ανάλογες

οργανωτικές επιτροπές που θα αποτελούνται επίσης από 2 μέλη του Κομουνιστικού Κόμματος (ένα της πλειοψηφίας και ένα της μειοψηφίας), 2 συντρόφους του Σοσιαλιστικού Κόμματος (ένα των μαξιμαλιστών και ένα των τριτοδιεθνιστών), με πρόεδρο που θα ορίζει ο αντιπρόσωπος της Εκτελεστικής.

8. Αυτές οι οργανωτικές επιτροπές έχουν καθήκον όχι μόνο να προετοιμάσουν, στο κέντρο και την περιφέρεια, την οργανική συγχώνευση, αλλά επίσης και να διευθύνουν από δω και μπρος τις κοινές πολιτικές ενέργειες των δυο κομμάτων.

9. Εξάλλου, θα συγκροτηθεί αμέσως μια συνδικαλιστική Επιτροπή που θα έχει σκοπό να καυτηριάσει και να στιγματίσει στη Συνομοσπονδία της Εργασίας την προδοσία των ανθρώπων του Άμστερνταμ και να κερδίσει την πλειοψηφία της οργάνωσης στην Κόκκινη Διεθνή των Εργατικών Συνδικάτων. Αυτή η επιτροπή θα αποτελεστεί επίσης από δύο αντιπροσώπους από κάθε κόμμα (έναν από την πλειοψηφία και έναν από τη μειοψηφία του Κομουνιστικού Κόμματος έναν από τους μαξιμαλιστές και έναν από τους τριτοδιεθνιστές), με πρόεδρο ένα σύντροφο που θα υποδειχτεί από την Εκτελεστική της Κ. Δ. ή από το Προεδρείο της.

10. Στις πόλεις όπου εκδίδονται μια κομουνιστική και μια σοσιαλιστική εφημερίδα, τα δύο αυτά όργανα πρέπει να συγχωνευτούν το αργότερο ως την 1η Ιανουαρίου 1923. Την 1η Ιανουαρίου 1923 το αργότερο, θα πρέπει να αρχίσει να κυκλοφορεί ένα κοινό όργανο. Η σύνταξη αυτού του κεντρικού οργάνου θα υποδειχθεί από την Εκτελεστική Επιτροπή για το χρόνο που έρχεται.

11. Το ενωτικό Συνέδριο πρέπει να συγκληθεί το αργότερο στις 15 Φεβρουαρίου 1923. Αν, πριν από αυτό το κοινό Συνέδριο, χρειαστεί να γίνουν ειδικά συνέδρια των δύο κομμάτων, η Εκτελεστική της Κ.Δ. θα είναι εκείνη που θα αποφασίσει για την ημερομηνία, τον τόπο και τις συνθήκες αυτών των συνεδρίων.

12. Το Συνέδριο αποφασίζει να εκδώσει ένα μανιφέστο για το ζήτημα της συγχώνευσης, που θα πρέπει αμέσως να δημοσιευτεί με την υπογραφή του Προεδρείου της Κ.Δ. και των αντιπροσώπων των δυο Κομμάτων στο 4ο Συνέδριο.

13. Το Συνέδριο υπενθυμίζει σε όλους τους Ιταλούς συντρόφους την ανάγκη να εφαρμοστεί η πιο αυστηρή πειθαρχία. Όλοι οι σύντροφοι πρέπει, χωρίς εξαίρεση, να κάνουν ό,τι μπορούν ώστε η συγχώνευση να πραγματοποιηθεί χωρίς δυσκολίες και το συντομότερο δυνατόν. Κάθε παράβαση της πειθαρχίας θα αποτελούσε στη σημερινή κατάσταση έγκλημα εναντίον του ιταλικού προλεταριάτου και της Κομουνιστικής Διεθνούς.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΤΣΕΧΟΣΛΟΒΑΚΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

4 Δεκεμβρίου 1922

Ι. Η αντιπολίτευση

Η διαγραφή των συντρόφων Ίλεκ, Μπόλεν, κ.ά., οφείλεται στις επανειλημμένες παραβιάσεις της πειθαρχίας του Κόμματος από μέρους τους. Αρκετό καιρό πριν, ο εκπρόσωπός αυτής της αντιπολιτευτικής ομάδας, ο σ. Ίλεκ, όπως και ο εκπρόσωπος της Κεντρικής Επιτροπής του Κόμματος, ο σ. Σμέραλ, ανακοίνωσαν στη Μόσχα τη συμφωνία τους πάνω σε μια απόφαση που διαπίστωνε ότι δεν υπάρχει καμιά βασική διαφορά μέσα στο Κ.Κ. Τσεχοσλοβακίας, αλλά ότι, παρ' όλα αυτά, θα έπρεπε να κατακριθούν οι διάφορες αδυναμίες στην πρακτική δραστηριότητα του Κόμματος σε μια σειρά ζητημάτων. Έτσι, μετά απ' αυτό, το καθήκον όλων των συντρόφων που αναγνώριζαν την ύπαρξη αυτών των αδυναμιών ήταν να φροντίσουν να τις αντιμετωπίσουν.

Αντίθετα, η αντιπολίτευση απαίτησε να εκδώσει το φραξιονιστικό όργανο «Κομουνιστής», πράγμα που ερχόταν σε αντίθεση με την απόφαση του 3ου Συνεδρίου που απαγόρευε το σχηματισμό φραξιών. Μερικές μέρες πριν από τη συνεδρίαση της Κεντρικής Επιτροπής και τη Συνδιάσκεψη του Κόμματος, η αντιπολίτευση προχώρησε σε μια ολοφάνερη παραβίαση της πειθαρχίας, παρά την προειδοποίηση της ηγεσίας, υιοθετώντας μια έκκληση που απέδιδε τις πιο σοβαρές κατηγορίες εναντίον της Κεντρικής Επιτροπής. Η αντιπολίτευση, με την άρνησή της να αποσύρει αυτές τις κατηγορίες, εξόργισε ιδιαίτερα την Κεντρική Επιτροπή και τη Συνδιάσκεψη του Κόμματος και μ' αυτό τον τρόπο προκάλεσε την αποπομπή της.

Μπροστά σε ολόκληρη τη Διεθνή, η αντιπολίτευση κατηγόρησε την πλειοψηφία της Κεντρικής Επιτροπής και το σ. Σμέραλ, λέγοντας ότι εργάζονται για τη συγκρότηση κυβερνητικού συνασπισμού με τα αριστερά στοιχεία της μπουρζουαζίας. Αυτή η κατηγορία είναι αντίθετη προς τη δημόσια δράση του Κόμματος και πρέπει να απορριφθεί σαν απολύτως αβάσιμη. Στις προγραμματικές διεκδικήσεις όπως εκφράζονται στο πρόγραμμα της αντιπολίτευσης που συνέταξε ο σ. Βαζτάουερ, εκφράζεται μια συνδικαλιστική και αναρχική οπτική και όχι μια κομουνιστική ή μαρξιστική. Το ότι η αντιπολίτευση υιοθετεί αυτό το πρόγραμμα αποδεικνύει ότι στα βασικά ζητήματα δεν αντιπροσωπεύει παρά μια αναρχοσυνδικαλιστική παρέκκλιση από τις αρχές της Κομουνιστικής Διεθνούς.

Ωστόσο, το 4ο Συνέδριο, θεωρεί ότι η αποπομπή της αντιπολίτευσης από το Κόμμα ήταν λάθος. Την επαναφέρει και αντί της αποπομπής απαιτεί την ποινή της

μομφής και τον αποκλεισμό όλων αυτών που είναι υπεύθυνοι από τα όργανα του Κόμματος μέχρι το επόμενο συνέδριο του Κομουνιστικού Κόμματος Τσεχοσλοβακίας. Η απόφαση του Συνεδρίου που δεν επικυρώνει τον αποκλεισμό της αντιπολίτευσης λόγω του απρόσφορου χαραχτήρα της δεν πρέπει να ερμηνευτεί σαν επιδοκιμασία της στάσης και του προγράμματος της αντιπολίτευσης. Η απόφαση αυτή υπαγορεύτηκε από τους ακόλουθους λόγους: η Κεντρική Επιτροπή του Κόμματος παρέλειψε να εξηγήσει προηγουμένως στην αντιπολίτευση ότι η συγκρότηση φράξιας είναι απαράδεκτη, και έτσι η αντιπολίτευση πίστευε ότι είχε όλο το δικαίωμα να αγωνιστεί για την ύπαρξη ενός φραξιονιστικού οργάνου. Η Κεντρική Επιτροπή άφησε να πραγματοποιηθεί μια ολόκληρη σειρά από πράξεις απειθαρχίας και εξασθένισε έτσι το αίσθημα της ανάγκης της πειθαρχίας και της ευθύνης στην αντιπολίτευση. Το 4ο Συνέδριο αφήνει να παραμείνουν στο Κόμμα οι αποκλεισμένοι απ' αυτό σύντροφοι, αν η αντιπολίτευση αναγνωρίσει την ανάγκη να σταθεί συνεπής, με ακρίβεια και αυστηρότητα, στις υποχρεώσεις της και αν υποταχτεί ανεπιφύλακτα στην πειθαρχία του Κόμματος.

Αυτή η υποταγή στην πειθαρχία υποχρεώνει την αντιπολίτευση να αρνηθεί τους ισχυρισμούς και τις κατηγορίες που υποσκάπτουν την ενότητα του Κόμματος και που αναγνωρίστηκαν σαν ανυπόστατοι και αβάσιμοι από την έρευνα της επιτροπής. Την υποχρεώνει να πειθαρχήσει σε όλες τις εντολές της Κεντρικής Επιτροπής. Όταν ένας σύντροφος πιστεύει ότι καταπατούνται τα δικαιώματά του, δεν έχει παρά να απευθυνθεί στα αρμόδια όργανα του Κόμματος (Εκτελεστική Επιτροπή, εθνική συνδιάσκεψη του Κόμματος κ.λπ.) και, τελικά, στην Επιτροπή Ελέγχου της Κομουνιστικής Διεθνούς. Ως την απόφαση των οργάνων ανώτατου βαθμού, ο καθένας είναι υποχρεωμένος να υποτάσσεται στις αποφάσεις των οργάνων του Κόμματος.

II. Ο τύπος

Ο τύπος πρέπει να διευθύνεται αποκλειστικά από τη Κεντρική Επιτροπή του Κόμματος. Είναι απαράδεκτο το κεντρικό όργανο του Κόμματος όχι μόνο να ασκεί ιδιαίτερη πολιτική, αλλά και να θεωρεί αυτό το πράγμα σαν δικαίωμά του. Ακόμα κι όταν η σύνταξη πιστεύει ότι η ηγεσία του Κόμματος έχει κάνει λάθος σε μια συγκεκριμένη περίπτωση, το καθήκον της είναι να υποταχθεί στην απόφασή της. Το λειτούργημα του συντάκτη δεν αποτελεί ανώτατη αρμοδιότητα, αλλά όπως όλα τα λειτουργήματα του Κόμματος υπάγεται στην εξουσία της Κεντρικής Επιτροπής. Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι, σε περίπτωση διαφωνίας, οι συντάκτες δεν έχουν το δικαίωμα να εκφράζουν τις απόψεις τους με ενυπόγραφα άρθρα σαν συνεισφορά στην ανάπτυξη της συζήτησης. Οι συζητήσεις για τα κομματικά ζητήματα πρέπει να γίνονται στον κοινό τύπο του Κόμματος. Ωστόσο, όμως, δεν πρέπει να γίνονται με τρόπο που να θέτει σε κίνδυνο την πειθαρχία. Η Κεντρική Επιτροπή και όλες οι οργανώσεις του Κόμματος πρέπει να προετοιμάζουν τη δράση τους με μια συζήτηση στο εσωτερικό των οργανώσεων.

III. Τα μειονεκτήματα του Κόμματος

Το 4ο Συνέδριο επικυρώνει τις θέσεις του Ιουλίου της Διευρυμένης Εκτελεστικής

Επιτροπής, που εξέταζε τα μειονεκτήματα του Κ.Κ. Τσεχοσλοβακίας και που τα απέδιδε στο μεταβατικό καθεστώς της μετατροπής του από σοσιαλδημοκρατικό σε κομουνιστικό Κόμμα. Η αναγνώριση της ύπαρξης αυτών των μειονεκτημάτων τόσο από τη Κεντρική Επιτροπή όσο και από την αντιπολίτευση, δημιουργεί την υποχρέωση και για τις δύο να εργαστούν με ζήλο για να τα εξαλείψουν. Το 4ο Συνέδριο διαπιστώνει ότι το Κόμμα κινείται πολύ αργά προς αυτήν την κατεύθυνση. Π.χ., το Κόμμα δεν επεξεργάστηκε όσο έπρεπε την προπαγάνδα των κομουνιστικών ιδεών μέσα στους τσέχους στρατιώτες, παρόλο που η νομιμότητά του καθώς και το ότι οι τσέχοι στρατιώτες έχουν δικαίωμα ψήφου, του το επέτρεπαν.

Το 4ο Συνέδριο απαιτεί από το Κομουνιστικό Κόμμα Τσεχοσλοβακίας να αφιερωθεί περισσότερο από ό,τι έχει κάνει ως τώρα στο ζήτημα της ανεργίας. Μπροστά στην έκταση που έχει πάρει η ανεργία και η αβέβαιη κατάσταση των ανέργων, το Κ.Κ. Τσεχοσλοβακίας έχει καθήκον να μην περιορίζεται στη μια ή την άλλη εκδήλωση, αλλά να προχωρήσει σε συστηματική ζύμωση και σε μεθοδική δράση μέσα στους ανέργους. Έχει καθήκον να αγωνιστεί με τον πιο ενεργητικό τρόπο για τα συμφέροντα των ανέργων, τόσο στο Κοινοβούλιο όσο και στα Δημοτικά Συμβούλια, και να συντονίσει τον κοινοβουλευτικό αγώνα με τον αγώνα των συνδικάτων στο δρόμο.

Η κοινοβουλευτική δράση πρέπει να έχει χαραχτήρα πιο οξύ, πρέπει να παρουσιάζει στις μάζες, με μορφή καθαρή, τη στάση του Κόμματος απέναντι στην πολιτική της κυρίαρχης τάξης και να τους αναπτύξει τη θέληση να κατακτήσουν την κρατική εξουσία.

Αν λάβουμε υπόψη μας τους μεγάλους οικονομικούς αγώνες που ξέσπασαν στην Τσεχοσλοβακία και που κάθε στιγμή είναι δυνατόν να μετατραπούν σε πολιτικό αγώνα, μπορούμε να καταλάβουμε ότι η Κεντρική Επιτροπή πρέπει να αναδιοργανωθεί με τέτοιο τρόπο ώστε να μπορεί γρήγορα και αποφασιστικά να πάρει θέση σε κάθε ζήτημα. Οι οργανώσεις και τα μέλη του Κόμματος πρέπει, χωρίς δισταγμό, να διατηρούν την πειθαρχία.

Τα ζητήματα του ενιαίου μετώπου και της εργατικής κυβέρνησης αντιμετωπίστηκαν με επιτυχία από το Κόμμα. Η Κεντρική Επιτροπή απέκρουσε δικαιολογημένα μερικές λαθεμένες απόψεις, όπως π.χ. την αντίληψη του συντρόφου Βοτάβα που αντιμετώπιζε το ζήτημα της κυβέρνησης των εργαζομένων με καθαρά κοινοβουλευτική οπτική. Το Κόμμα πρέπει να ξέρει ότι η κυβέρνηση των εργαζομένων δεν είναι δυνατή παρά μόνο αν, πρώτον, αυτό κατορθώσει με πλατιά και ενεργητική ζύμωση μέσα στις μάζες των σοσιαλεθνικιστών [το Εθνικό Σοσιαλιστικό Κόμμα Τσεχίας ήταν ένα μικροαστικών αντιλήψεων κόμμα με ήπιες σοσιαλιστικές τάσεις και με δικά του εργατικά σωματεία ενώ είχε συνεργαστεί με τους αστούς ριζοσπάστες εθνικιστές του Μάσαρικ], σοσιαλδημοκρατών και ακομμάτιστων εργατών να τις πείσει για την ανάγκη να κόψουν τις σχέσεις τους με την μπουρζουαζία, και δεύτερον, αν αποσπάσει από την τελευταία ένα τμήμα των αγροτών και της μικροαστικής τάξης των πόλεων που υποφέρουν από την ακρίβεια της ζωής και τέλος αν, έτσι, οδηγήσει όλες αυτές τις μάζες προς το αντικαπιταλιστικό μέτωπο. Και για να το πετύχει, το Κόμμα πρέπει να συμμετέχει σε κάθε σύγκρουση και πρέπει να πείσει τις μάζες, με αποφασιστικές ενέργειες καθώς και με την διεύρυνση της σύγκρουσης κάθε φορά που είναι αυτό δυνατό, ότι το Κομουνιστικό Κόμμα Τσεχοσλοβακίας αποτελεί το κέντρο

έλξης για την δημιουργία του ενιαίου μετώπου, και ότι το Κόμμα επιθυμεί να αλλάξει τον συσχετισμό των δυνάμεων μέσα στον ταξικό αγώνα προς όφελος των εργατών.

Για να μπορέσει η εργατική κυβέρνηση να σχηματιστεί και να διατηρηθεί, πρέπει το Κόμμα να συγκεντρώσει όλες του τις δυνάμεις και να ενώσει σε ισχυρά συνδικάτα τους εργάτες που αποκλείστηκαν από τα συνδικάτα του Άμστερνταμ. Πρέπει τουλάχιστο να στρατολογήσει ένα μέρος από τους εργάτες και τους αγρότες για να υπερασπίσει τα συμφέροντα της εργατικής τάξης. Μ' αυτό τον τρόπο θα αποφύγει τον κίνδυνο του αναπτυσσόμενου φασισμού που προετοιμάζει την καταπίεση της εργατικής τάξης με την ένοπλη βία της μπουρζουαζίας.

Γι' αυτό η αγκιτάτσια και ο αγώνας για την κυβέρνηση των εργαζομένων πρέπει πάντοτε να συνδέονται με την αγκιτάτσια και τον αγώνα για τα μαζικά όργανα του προλεταριάτου (επιτροπές άμυνας, επιτροπές ελέγχου, εργοστασιακά συμβούλια). Είναι, επίσης, εξίσου σημαντικό να εξηγούμε συνεχώς στους εργάτες το πρόγραμμα της κυβέρνησης των εργαζομένων (την μεταφορά των βαρών του προϋπολογισμού στις ιδιοκτήτριες τάξεις, τον εργατικό έλεγχο της παραγωγής, τον εξοπλισμό του προλεταριάτου). ώστε να δείχνουμε στους εργάτες τη διαφορά που υπάρχει ανάμεσα σε ένα σοσιαλδημοκρατικο-αστικό συνασπισμό και σε μια κυβέρνηση των εργαζομένων που βασίζεται στα όργανα του προλεταριάτου.

Όλα τα μέλη του Κόμματος πρέπει να συνεργαστούν για να πραγματοποιηθεί αυτό το έργο. Όχι με ψεύτικες κατηγορίες και με δυσπιστία απέναντι στους αρχηγούς του Κόμματος, αλλά με εποικοδομητική κριτική των ελαττωμάτων και με καθημερινή και θετική εργασία για να διορθωθούν ώστε να μπορέσει να δημιουργηθεί ένα πραγματικό αγωνιστικό Κομουνιστικό Κόμμα, ικανό να ανταποκριθεί στα καθήκοντα που του θέτουν τα γεγονότα που εξελίσσονται στην Τσεχοσλοβακία.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΡΒΗΓΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

5 Δεκεμβρίου 1922

Το Συνέδριο αφού έλαβε γνώση της έκθεσης της Επιτροπής για την Νορβηγία, αποφασίζει:

1. Η Κεντρική Επιτροπή του αδελφού κόμματος της Νορβηγίας πρέπει να δώσει όλη την προσοχή της στην ανάγκη να εφαρμοστούν με περισσότερη ακρίβεια όλες οι αποφάσεις της Διεθνούς, τόσο των συνεδρίων της όσο και των εκτελεστικών οργάνων της. Στα όργανα του Κόμματος όσο και στις αποφάσεις των διαφόρων ηγετικών οργάνων του δεν πρέπει να υπάρχει καμιά αμφιβολία για το δικαίωμα της Κομουνιστικής Διεθνούς να επεμβαίνει στις εσωτερικές υποθέσεις των εθνικών τμημάτων.

2. Το Συνέδριο απαιτεί το Κόμμα να αναδιοργανωθεί με βάση την ατομική ιδιότητα μέλους, το αργότερο ένα χρόνο μετά το επόμενο συνέδριό του. Η Εκτελεστική της Διεθνούς πρέπει να ενημερώνεται περιοδικά, το λιγότερο μια φορά κάθε δύο μήνες, για τα πρακτικά μέτρα που παίρνονται για να εφαρμοστεί αυτή η απόφαση καθώς και για το αποτέλεσμα τους.

3. Όσο για το περιεχόμενο του τύπου, το Κόμμα έχει την υποχρέωση να εφαρμόσει αμέσως τις αποφάσεις των προηγούμενων Παγκόσμιων Συνεδρίων και τις εντολές που περιέχονται στο γράμμα της Εκτελεστικής με ημερομηνία 23η του πρόσφατου Σεπτέμβρη. Τα σοσιαλδημοκρατικά ονόματα των εφημερίδων του Κόμματος πρέπει να αλλάξουν μέσα σε τρεις μήνες από την ημέρα του τερματισμού του Συνεδρίου της Κομουνιστικής Διεθνούς.

4. Το Συνέδριο επιβεβαιώνει την ορθότητα της άποψης της Εκτελεστικής η οποία υπογράμμισε τα κοινοβουλευτικά λάθη των βουλευτών του Κόμματος. Το Συνέδριο έχει τη γνώμη ότι οι κομουνιστές βουλευτές πρέπει, όπως είναι φυσικό, να υπάγονται στον έλεγχο και την κριτική του κομματικού τύπου αλλά αυτή η κριτική πρέπει πάντα να βασίζεται σε γεγονότα και να έχει φιλικό χαραχτήρα.

5. Το Συνέδριο πιστεύει ότι επιτρέπεται, και μάλιστα ότι είναι και αναγκαίο, να χρησιμοποιούμε στον αγώνα εναντίον της μπουρζουαζίας τους ανταγωνισμούς των διαφόρων τμημάτων της. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τους ανταγωνισμούς μεταξύ του μεγάλου κεφαλαίου και των τσιφλικάδων από τη μια μεριά και της τάξης των αγροτών από την άλλη. Ο αγώνας για την κατάκτηση των αγροτικών μαζών πρέπει να αποτελεί ένα από τα ουσιαστικά καθήκοντα του προλεταριακού κόμματος της Νορβηγίας.

6. Το Συνέδριο επιβεβαιώνει για μιαν ακόμα φορά την ανάγκη τόσο η κοινοβουλευτική ομάδα όσο και τα διάφορα όργανα του κομματικού τύπου να υποτάσσονται ανεπιφύλακτα, και σε κάθε λεπτομέρεια, στην Κεντρική Επιτροπή του Κόμματος.

7. Η ομάδα Not Dag, η οποία είναι μια ανεξάρτητη οργάνωση πρέπει να διαλυθεί. Με κάθε μέσο πρέπει να διευκολύνουμε την δημιοοουργία μιας κομουνιστικής ομάδας φοιτητών, η οποία θα είναι ανοικτή σε κάθε κομουνιστή και κάτω από τον πλήρη έλεγχο της κεντρικής διεύθυνσης. Το περιοδικό "Not Dag" γίνεται όργανο του Κόμματος, υπό τον όρο ότι η σύνθεση της σύνταξής του θα καθοριστεί από την Κεντρική Επιτροπή του νορβηγικού Κόμματος, σε συμφωνία με την Εκτελεστική Επιτροπή της Κομουνιστικής Διεθνούς.

8. Το Συνέδριο αποδέχεται την έκκληση του συντρόφου Χ. Όλσεν, και επειδή πρόκειται για παλιό και πιστό σύντροφο του Κόμματος, έναν δραστήριο εργάτη και στέλεχος του κόμματος, το Συνέδριο τον επαναφέρει στο καθεστώς του τακτικού μέλους του Κόμματος. Ταυτόχρονα, όμως, διαπιστώνει και την εσφαλμένη στάση του στο συνέδριο της Ένωσης Εργατών Μετάλλου.

9. Το Συνέδριο αποφασίζει να αποκλείσει τον Καρλ Γιόχανσεν από τις γραμμές της Κομουνιστικής Διεθνούς και του Κόμματος.

10. Για να αποκατασταθεί καλύτερη σύνδεση ανάμεσα στο νορβηγικό Κόμμα και την Εκτελεστική της Διεθνούς και για να ξεπεραστούν με τις λιγότερες προστριβές οι τωρινές αντιπαραθέσεις, το 4ο Συνέδριο επιφορτίζει τη Εκτελεστική που θα εκλεγεί να στείλει αντιπροσώπους στο προσεχές συνέδριο του νορβηγικού Κόμματος.

11. Το Συνέδριο αναθέτει στην Εκτελεστική Επιτροπή να συντάξει ένα γράμμα με το οποίο να αποσαφηνίζεται τούτη η απόφαση.

12. Η απόφαση αυτή καθώς και το γράμμα της Εκτελεστικής πρέπει να δημοσιευτούν σε όλα τα όργανα του κομματικού τύπου και να γνωστοποιηθούν σε όλες τις κομματικές οργανώσεις πριν από τις εκλογές των αντιπροσώπων για το ερχόμενο εθνικό συνέδριο του Κόμματος.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΙΣΠΑΝΙΑΣ

2 Δεκεμβρίου 1922

1. Το Κομουνιστικό Κόμμα Ισπανίας που, στη συνεδρίαση του Φλεβάρη της Διευρυμένης Εκτελεστικής Επιτροπής, ψήφισε μαζί με τη Γαλλία και την Ιταλία εναντίον της τακτικής του ενιαίου μετώπου, δεν άργησε να αναγνωρίσει το λάθος του. Τον Μάη, κατά την διάρκεια της μεγάλης απεργίας των χαλυβουργείων, εφάρμοσε με την τακτική του ενιαίου μετώπου δείχνοντας ότι την έχει αφομοιώσει ουσιαστικά και όχι πειθαρχώντας απλώς τυπικά. Αυτή η ενέργεια απέδειξε στην ισπανική εργατική τάξη ότι το Κόμμα είναι έτοιμο να αγωνιστεί για τις καθημερινές διεκδικήσεις της και ότι είναι ικανό, με το ίδιο επικεφαλής, να παρασύρει σ' αυτό τον αγώνα το σύνολο της εργατικής τάξης.

Το Κομουνιστικό Κόμμα Ισπανίας, εμμένοντας στο δρόμο που χάραξε και μη αφήνοντας να του διαφύγει καμιά ευκαιρία για να τραβήξει το σύνολο των εργατικών οργανώσεων και το προλεταριάτο προς την πολιτική του, θα αποχτήσει την εμπιστοσύνη των μαζών και, ενώνοντας τις επαναστατικές τους δυνάμεις, θα πραγματοποιήσει την ιστορική του αποστολή.

2. Το 4ο Παγκόσμιο Συνέδριο διαπιστώνει με ευχαρίστηση ότι η κρίση απειθαρχίας που είχε υποσκάψει το Κόμμα στην αρχή του χρόνου, τερματίστηκε επιτυχώς με την ενίσχυση της εσωτερικής πειθαρχίας του Κόμματος. Συστήνει στο Κόμμα να επιμείνει σ' αυτό το δρόμο και καλεί, ιδιαίτερα, τη νεολαία να συμμετάσχει με όλες της τις δυνάμεις σ' αυτήν την ενίσχυση της εσωτερικής πειθαρχίας.

3. Εκείνο που χαρακτηρίζει σήμερα το ισπανικό εργατικό κίνημα είναι η αποσύνθεση της ιδεολογίας και του κινήματος του αναρχοσυνδικαλισμού. Το κίνημα αυτό που, εδώ και μερικά χρόνια είχε κατορθώσει να συγκεντρώσει και να παρασύρει πλατιές εργατικές μάζες, διέψευσε τις ελπίδες τους και την επαναστατική τους θέληση με το να ακολουθεί όχι τη μαρξιστική και κομουνιστική τακτική της μαζικής δράσης και της συγκεντρωποιημένης οργάνωσης του αγώνα αλλά την αναρχική τακτική της ατομικής δράσης, της τρομοκρατίας και του φεντεραλισμού, δηλαδή τον διασκορπισμό του κινήματος. Σήμερα, οι εργατικές μάζες είναι απογοητευμένες από τον αναρχοσυνδικαλισμό και την ίδια στιγμή οι ηγέτες του, που ήταν υπεύθυνοι για την σύγχυση, γλιστράνε γοργά προς το ρεφορμισμό.

Ένα από τα κύρια καθήκοντα του Κομουνιστικού Κόμματος είναι να κερδίσει και να διαπαιδαγωγήσει τις εξαπατημένες από το αναρχοσυνδικαλιστικό κίνημα εργατι-

κές μάζες καθώς και όλα εκείνα τα αναρχοσυνδικαλιστικά στοιχεία που αντιλήφθηκαν τα λάθη της θεωρίας τους και απορρίπτουν το νεορεφορμισμό των αναρχοσυνδικαλιστών ηγετών.

Αλλά το Κομουνιστικό Κόμμα, στην προσπάθεια να αποχτήσει την εμπιστοσύνη των αναρχοσυνδικαλιστικών στοιχείων, πρέπει να αποφύγει να κάνει παραχωρήσεις αρχής και τακτικής στην ιδεολογία τους που καταδικάστηκε από την πείρα του ίδιου του ισπανικού προλεταριάτου. Πρέπει να καταπολεμήσει και να καταδικάσει μέσα στις γραμμές του εκείνες τις τάσεις που θα ήθελαν, για να κερδηθούν οι αναρχοσυνδικαλιστές πιο γρήγορα, να παρασύρουν το Κόμμα στο δρόμο των παραχωρήσεων. Είναι προτιμότερο να γίνει με αργό ρυθμό η αφομοίωση των αναρχοσυνδικαλιστών στοιχείων αλλά αυτά να κερδηθούν πραγματικά στην κομουνιστική υπόθεση, παρά να τα κερδίσουμε γρήγορα κάνοντας παρεκκλίσεις από την πολιτική του Κόμματος οι οποίες, εξάλλου, πολύ σύντομα θα του δημιουργούσαν καινούριες και οδυνηρές κρίσεις. Το ισπανικό Κόμμα πρέπει να διαφωτίσει τους αναρχοσυνδικαλιστές για την επαναστατική τακτική στο ζήτημα του κοινοβουλευτισμού, όπως την καθόρισε το 2ο Παγκόσμιο Συνέδριο. Για το Κομουνιστικό Κόμμα η εκλογική δράση είναι ένα μέσο προπαγάνδας και αγώνα των εργατικών μαζών, και όχι ένα καταφύγιο για τους ρεφορμιστές ή μικροαστούς καριερίστες.

Μια συστηματική εφαρμογή της τακτικής του ενιαίου μετώπου θα κερδίσει την εμπιστοσύνη των μαζών που επηρεάζονται ακόμα από την ιδεολογία του αναρχοσυνδικαλισμού και θα τους αποδείξει ότι το Κ.Κ. είναι μια πολιτική οργάνωση που καθοδηγεί τον επαναστατικό αγώνα του προλεταριάτου.

4. Το Κόμμα μας πρέπει να επιδείξει ιδιαίτερη προσοχή και να προσφέρει κάθε βοήθεια στο ισπανικό συνδικαλιστικό κίνημα. Το Κ.Κ. πρέπει να αναλάβει έντονη και μεθοδική προπαγάνδα σε όλες τις συνδικαλιστικές οργανώσεις, για την ενότητα του συνδικαλιστικού κινήματος στην Ισπανία. Για να πετύχει σ' αυτήν την προσπάθεια πρέπει να στηριχτεί σ' ένα δίκτυο κομουνιστικών πυρήνων σε όλα τα συνδικάτα που ανήκουν στην Εθνική Συνομοσπονδία Εργασίας (CNT) και στη Γενική Ένωση Εργατών (UGT) καθώς και σε όλα τα ανεξάρτητα συνδικάτα. Πρέπει λοιπόν να αποκρούσει και να καταπολεμήσει κάθε ιδέα ή τάση που υποστηρίζει την έξοδο από τα ρεφορμιστικά συνδικάτα. Αν κομουνιστικά συνδικάτα ή ομάδες αποκλείονται από τα ρεφορμιστικά συνδικάτα, οι κομουνιστές πρέπει να αποφύγουν να πραγματοποιήσουν αυτό που εύχονται και επιθυμούν οι διασπαστές του Άμστερνταμ δηλαδή να αποχωρήσουν και κι υπόλοιποι για λόγους αλληλεγγύης. Αντίθετα, πρέπει να εκδηλώνουν την αλληλεγγύη τους προς τους αποκλεισμένους με το να παραμείνουν στη Γενική Ένωση Εργασίας και να διεξάγουν έναν αγώνα για την επανενσωμάτωσή τους. Αν παρ' όλες τις επανειλημμένες προσπάθειες, τα συνδικάτα και οι ομάδες εξακολουθούν να παραμένουν αποκλεισμένα, το Κομουνιστικό Κόμμα πρέπει να τα παρακινήσει να προσχωρήσουν στην Εθνική Συνομοσπονδία Εργασίας. Οι κομουνιστές που προσχωρούν στην Εθνική Συνομοσπονδία Εργασίας πρέπει να συγκροτήσουν εκεί τους πυρήνες τους οι οποίοι θα συνδέονται με τη συνδικαλιστική επιτροπή του Κόμματος. Θα συνεργαστούν φιλικά, βέβαια, με τους συνδικαλιστές οπαδούς της Κόκκινης Διεθνούς των Εργατικών Συνδικάτων που δεν ανήκουν στο Κόμμα, θα διατηρήσουν όμως την οργάνωσή τους, δεν θα απαρνηθούν την κομουνιστική τους άποψη και θα συζητήσουν αδελφικά με τους αναρχοσυνδικαλιστές τα ζητήματα στα

οποία μπορούν να υπάρχουν διαφωνίες.

Για να αντιμετωπίσει με επιτυχία το ζήτημα της συνδικαλιστικής ενότητας, το Κομουνιστικό Κόμμα θα συγκροτήσει μια μαζική επιτροπή για την ενότητα του συνδικαλιστικού κινήματος η οποία θα είναι συγχρόνως κέντρο προπαγάνδας και κέντρο επικοινωνίας μεταξύ των συνδικάτων και των δύο πολιτικών οργανώσεων (της αναρχικής FAI και του Σοσιαλιστικού Κόμματος Ισπανίας) καθώς και των αυτόνομων συνδικάτων που δέχονται την αρχή της ενότητας. Τότε, το Κόμμα θα πρέπει να εξηγήσει στις εργαζόμενες μάζες της Ισπανίας ότι μόνο οι φιλοδοξίες και τα ιδιαίτερα συμφέροντα των ρεφορμιστών ή αναρχορεφορμιστών ηγετών αποτελούν εμπόδιο στη συνδικαλιστική ενότητα, η οποία είναι εξαιρετικά ζωτική και αναγκαία στην εργατική τάξη για την πλήρη απελευθέρωσή της από τον καπιταλιστικό ζυγό.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

5 Δεκεμβρίου 1922

Το Κομουνιστικό Κόμμα Γιουγκοσλαβίας συγκροτήθηκε από τις οργανώσεις του πρώην Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος των περιοχών εκείνων που αποτελούν σήμερα τη Γιουγκοσλαβία. Πρώτα αποκλείστηκαν τα στοιχεία της δεξιάς και ύστερα του κέντρου. Μετά ιδρύθηκε το Κομουνιστικό Κόμμα που προσχώρησε στην Κομουνιστική Διεθνή με βάση την απόφασή του στο Συνέδριό του στο Βούκοβαρ, το 1920. Η ορμητική ανάπτυξη του Κομουνιστικού Κόμματος ευνοήθηκε από τον επαναστατικό αναβρασμό που κυριάρχησε τότε στην Κεντρική Ευρώπη (προέλαση του Κόκκινου Στρατού στη Βαρσοβία [οι Πολωνοί ελπίζοντας να αποσπάσουν την Ουκρανία και την Λευκορωσία από την Σοβιετική Ένωση και να τις προσαρτήσουν στην Πολωνία, εισέβαλαν υποβοηθούμενοι από τους Γάλλους, στην Ρωσία, τον Απρίλη του 1921 αλλά αποκρούστηκαν και υποχώρησαν έως την πρωτεύουσά τους], κατάληψη των εργοστασίων μεταλλουργίας στην Ιταλία, αυθόρμητες απεργίες στη Γιουγκοσλαβία). Σε σύντομο διάστημα, το Κόμμα έγινε μια μεγάλη οργάνωση που ασκούσε σημαντική επιρροή πάνω στις εργατικές και αγροτικές μάζες. Απόδειξη γι' αυτό αποτελούν τα αποτελέσματα των δημοτικών εκλογών όπου το κόμμα κατέκτησε πολλές δημαρχίες (μεταξύ άλλων και τη δημαρχία του Βελιγραδίου) καθώς και αποτελέσματα των βουλευτικών εκλογών στις οποίες το Κόμμα κέρδισε 59 έδρες. Αυτή η σημαντική άνοδος της επιρροής του Κομουνιστικού Κόμματος προκάλεσε πανικό στις γραμμές της στρατιωτικής και χρηματιστικής ολιγαρχίας, η οποία επιδόθηκε σε έναν συστηματικό αγώνα για την εξουδετέρωση του κομουνιστικού κινήματος. Μετά την καταστολή της γενικής απεργίας των σιδηροδρομικών (Απρίλης 1920), αυτή η ολιγαρχία έδιωξε τους κομουνιστές δημοτικούς συμβούλους από τη δημαρχία του Άγκραμ (Ιούλιος), διέλυσε την κομουνιστική δημαρχία του Βελιγραδίου (Αύγουστος) και στις 29 Σεπτέμβρη, με ένα ειδικό διάταγμα, διέταξε την διάλυση όλων των κομουνιστικών και συνδικαλιστικών οργανώσεων, το κλείσιμο όλων των οργάνων του κομουνιστικού τύπου και την παράδοση όλων των κομουνιστικών λεσχών στους σοσιαλπατριώτες. Τον Ιούνη, εκδόθηκε ο νόμος για την υπεράσπιση της κρατικής ασφάλειας που έθετε εκτός νόμου το Κομουνιστικό Κόμμα και το έδιωχνε από τα τελευταία του καταφύγια, τη Βουλή και τους Δήμους.

Η εξόντωση του Κομουνιστικού Κόμματος Γιουγκοσλαβίας μπορεί να αποδοθεί

μερικώς στις αντικειμενικές αιτίες που σχετίζονται με τη γενική κατάσταση της χώρας. Όμως, επιπρόσθετα, σχετίζεται σε αρκετό βαθμό και με την εσωτερική του αδυναμία: η εξωτερική του πρόοδος δεν συνοδεύονταν από μια αντίστοιχη εσωτερική ανάπτυξη και ομογενοποίηση της οργάνωσης, ούτε από μια βελτίωση του επιπέδου της κομουνιστικής συνείδησης των μελών του. Το Κόμμα δεν είχε τον χρόνο για να ολοκληρώσει την εξέλιξή του προς την κατεύθυνση του κομουνισμού. Σήμερα, είναι φανερό ότι το ηγετικό όργανο του Κόμματος έκανε μια σειρά από σοβαρά λάθη που οφείλονται στην εσφαλμένη από μέρους του κατανόηση των μεθόδων του αγώνα που υπαγορεύονται από τη Διεθνή. Αυτά τα λάθη διευκόλυναν το έργο της αντεπαναστατικής κυβέρνησης. Ενώ οι εργατικές μάζες, με αυθόρμητες απεργίες, έδειχναν την μαχητικότητά τους και την επαναστατική τους θέληση, το Κόμμα βρέθηκε να υστερεί σε επαναστατική πρωτοβουλία. Έτσι, το 1920, όταν η αστυνομία απαγόρευσε την πρωτομαγιάτικη εκδήλωση στο Βελιγράδι, η Κεντρική Επιτροπή ούτε καν προσπάθησε να κινητοποιήσει τις μάζες για να διαμαρτυρηθούν. Το ίδιο έγινε και την επόμενη χρονιά. Επίσης, το Κόμμα δεν πήρε κανένα μέτρο για να υποστηρίξει τους δημοτικούς συμβούλους του Άγκαραμ και του Βελιγραδίου, που διώχτηκαν από τις θέσεις τους. Η παθητικότητά του ενθάρρυνε την κυβέρνηση και της επέτρεπε να προχωρήσει παραπέρα. Πραγματικά, η κυβέρνηση επωφελήθηκε από την απεργία των μεταλλωρύχων για να προχωρήσει στα τέλη του Δεκέμβρη στη διάλυση του Κόμματος και των συνδικάτων. Ακόμα και σε κείνη την κρίσιμη στιγμή, το Κόμμα που είχε κερδίσει 59 έδρες στις κοινοβουλευτικές εκλογές, δεν ανέλαβε καμία μαζική δράση!

Το Κόμμα απέτυχε να ανταποκριθεί απέναντι στις άγριες επιθέσεις της αντίδρασης και αυτό οφείλεται στην έλλειψη ενός ικανού και ακλόνητου κομουνιστικού προσανατολισμού. Οι παλιές σοσιαλδημοκρατικές αντιλήψεις βάραιναν ακόμα απάνω του. Παρόλο που το Κόμμα είχε προσχωρήσει με ενθουσιασμό στην Κομουνιστική Διεθνή, γεγονός που δείχνει ότι οι μάζες είχαν διάθεση να αγωνιστούν, οι ηγέτες του δεν ένιωθαν ακόμα σίγουροι σ' αυτόν τον καινούριο δρόμο. Έτσι, δεν τόλμησαν να δημοσιεύσουν τους 21 όρους που υιοθετήθηκαν από το 2ο Παγκόσμιο Συνέδριο ούτε και τις θέσεις για την επαναστατική πολιτική στο ζήτημα του Κοινοβουλίου. Κι αυτός είναι ο λόγος που το Κόμμα, και οι μάζες που το ακολουθούσαν, αγνοούσαν εντελώς τι απαιτήσεις έθετε η Κομουνιστική Διεθνής στα κόμματα που ήθελαν να μπουν σ' αυτήν. Οι ηγέτες του Κόμματος δεν πήραν επίσης κανένα σοβαρό μέτρο για να προετοιμάσουν το Κόμμα και τις μάζες για τον αγώνα εναντίον της απειλητικής αντίδρασης σε όλους τους τομείς. Συγκέντρωσαν όλη τους την προσοχή στις εκλογικές νίκες του Κόμματος και απέφυγαν να τρομάξουν τα μικροαστικά στοιχεία δείχνοντάς τους τι είναι ένα Κομουνιστικό Κόμμα και ποιες είναι οι μέθοδοι του αγώνα του. Ενώ η στρατιωτική και χρηματιστική ολιγαρχία του Βελιγραδίου προετοιμαζόταν για έναν αποφασιστικό, μανιασμένο και ανελέητο αγώνα εναντίον του επαναστατικού εργατικού κινήματος, η Κεντρική Επιτροπή του Κομουνιστικού Κόμματος Γιουγκοσλαβίας συγκέντρωνε την προσοχή της και όλες τις δυνάμεις της σε δευτερεύοντα ζητήματα, όπως ο κοινοβουλευτισμός και άφηνε το Κόμμα ανοργάνωτο και εκτεθειμένο σε όλα τα πλήγματα. Αυτό ήταν το βασικό λάθος.

Το Κόμμα αποδείχθηκε τελείως ανίσχυρο και ανίκανο να υπερασπίσει τον εαυτό του από τη «λευκή» τρομοκρατία. Δεν διέθετε παράνομες οργανώσεις που να του επιτρέπουν να δρα μέσα στις καινούριες συνθήκες και να διατηρεί το δεσμό του με

τις μάζες. Μέχρι τη διάλυση της κοινοβουλευτικής ομάδας, οι κομουνιστές βουλευτές ήταν ο μόνος δεσμός ανάμεσα στο κέντρο και τις επαρχίες. Ο δεσμός αυτός κόπηκε με τη διάλυση της κοινοβουλευτικής ομάδας. Η σύλληψη των κυριότερων ηγετών στο κέντρο και την επαρχία αποκεφάλισε το κίνημα. Το Κόμμα έπαψε σχεδόν να υπάρχει. Την ίδια τύχη είχαν και οι τοπικές οργανώσεις και αυτό δημιούργησε τον κίνδυνο οι εργάτες να μείνουν εντελώς απομονωμένοι και να αφεθούν να τα βγάλουν πέρα μόνοι τους. Οι σοσιαλδημοκράτες, με τη βοήθεια της αστυνομίας, προσπάθησαν να επωφεληθούν από την κατάσταση, χωρίς όμως μεγάλη επιτυχία.

Κάτω από το καθεστώς της τρομοκρατίας, η ηγεσία του Κόμματος σιγά σιγά υιοθέτησε νέες μορφές οργάνωσης και νέες μεθόδους πάλης που υπαγορεύονταν από τις καινούριες συνθήκες. Παρέμεινε σε απάθεια για μεγάλο διάστημα, περιμένοντας να σταματήσει από μόνη της η τρομοκρατία, χωρίς την ενεργητική παρέμβαση των προλεταριακών μαζών. Υπολόγιζε σχεδόν αποκλειστικά στις πιθανές εσωτερικές διαφορές και αντιθέσεις ανάμεσα στις κυρίαρχες τάξεις και στα κόμματα. Μόνο όταν έπαψε να υπάρχει η ελπίδα για αμνήστευση των καταδικασμένων κομουνιστών, άρχισε η Κεντρική Επιτροπή να αναδιοργανώνει το Κόμμα και να το επαναφέρει στην ζωή. Μόνο τον Ιούλη του 1922 έγινε η πρώτη διευρυμένη ολομέλεια της Κεντρικής Επιτροπής στη Βιέννη. Η συνεδρίαση αυτή αξίζει να χαιρετιστεί σαν η πρώτη προσπάθεια ανασυγκρότησης του Κόμματος, παρά το γεγονός ότι η σύνθεσή της δεν ανταποκρίνεται στους όρους του Καταστατικού του Κόμματος. Οι συνθήκες στις οποίες βρισκόταν τότε η χώρα, οι μεταβολές που είχαν πραγματοποιηθεί στη σύνθεση του Κόμματος ύστερα από τις συλλήψεις των μελών του και την προδοσία ορισμένων, και ιδιαίτερα η παθητικότητα του Κόμματος επί ενάμισι χρόνο, δεν επέτρεπαν την πραγματοποίηση μια αληθινής αντιπροσώπευση στην ολομέλεια. Γι' αυτό, η Εκτελεστική Επιτροπή της Κομουνιστικής Διεθνούς, ενεργώντας με φρόνηση, αναγνωρίζει ότι η ολομέλεια της Βιέννης εκπροσωπεί το Κομουνιστικό Κόμμα Γιουγκοσλαβίας και γι' αυτό επικυρώνει τις αποφάσεις της πραγματοποιώντας ωστόσο μερικές μεταβολές, εντελώς δικαιολογημένες, στη σύνθεση της νεοεκλεγμένης Κεντρικής Επιτροπής. Γι' αυτό και η προσπάθεια μερικών συντρόφων Γιουγκοσλάβων να προκαλέσουν το ναυάγιο της ολομέλειας με την άρνησή τους να πάρουν μέρος σ' αυτήν πρέπει, παρά την ειλικρίνεια των προθέσεων αυτών των συντρόφων, να καταδικαστεί σαν αντικειμενικά επιβλαβής για τα συμφέροντα του Κόμματος.

Η απόφαση της ολομέλειας της Βιέννης για τη γενική κατάσταση στη Γιουγκοσλαβία και τα μελλοντικά καθήκοντα του Κομουνιστικού Κόμματος σχετικά με το συνδικαλιστικό κίνημα και την αναδιοργάνωση του Κόμματος καθώς και οι αποφάσεις της 3ης Συνδιάσκεψης της Κομουνιστικής Ομοσπονδίας των Βαλκανίων, επικυρωμένες χωρίς επιφύλαξη από την Εκτελεστική Επιτροπή της Κομουνιστικής Διεθνούς, δεν προκάλεσαν στην συνδιάσκεψη καμιά ουσιαστική διαφωνία ανάμεσα στους αντιπροσώπους της πλειοψηφίας και της μειοψηφίας. Αυτή η ομοφωνία στα ουσιαστικά ζητήματα, στη σημερινή στιγμή, αποτελεί πειστική απόδειξη ότι δεν υπάρχει λόγος να διαιρούμε το γιουγκοσλαβικό Κόμμα σε πλειοψηφική και μειοψηφική τάση, και ότι το σχίσμα που έγινε στην ηγεσία κατά την συνδιάσκεψη της Βιέννης οφείλεται αποκλειστικά σε προσωπικούς λόγους. Τη στιγμή της αναγέννησής του το γιουγκοσλαβικό Κόμμα πρέπει να κρατήσει ανέπαφη την εσωτερική του ενότητα.

Αυτή η ενότητα πρέπει να προστατευτεί και να διατηρηθεί στο μέλλον. Μπροστά

στη μανιασμένη αντίδραση του καπιταλισμού και της σοσιαλδημοκρατίας, τίποτα δεν μπορεί να είναι βλαβερότερο για το Κόμμα και για το γιουγκοσλάβικο επαναστατικό κίνημα από την κατάτμησή του. Γι' αυτό το καθήκον της νέας Κεντρικής Επιτροπής του γιουγκοσλάβικου Κόμματος είναι να πάρει όλα τα αναγκαία μέτρα για να κατευναστούν τα πνεύματα στο εσωτερικό του Κόμματος, να πάψουν οι προσωπικές αμφισβητήσεις, να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη μεταξύ των μελών του Κόμματος ώστε να συγκεντρωθούν όλοι οι αγωνιστές που έμειναν στη θέση τους κατά την διάρκεια της αντεπαναστατικής τρομοκρατίας.

Δύο αναγκαία μέτρα πρέπει να ληφθούν αμέσως: να εφαρμοστούν οι αποφάσεις της Συνδιάσκεψης της Βιέννης σχετικά με την εκκαθάριση του Κόμματος από αυτούς που συμβιβάστηκαν και να εμπιστευθούμε σημαντικές εργασίες στους αγωνιστές που ανήκουν στην μειοψηφία της Συνδιάσκεψης της Βιέννης. Απ' αυτήν την άποψη η Βαλκανική Κομουνιστική Ομοσπονδία μπορεί να προσφέρει πολύτιμη βοήθεια. Αλλά γι' αυτό χρειάζεται να αποκατασταθούν οι δεσμοί του γιουγκοσλάβικου Κόμματος μαζί της και, σύμφωνα με το παράδειγμα των άλλων κομουνιστικών κομμάτων των Βαλκανίων, να σταλεί αμέσως ένας αντιπρόσωπος στην Εκτελεστική Επιτροπή της Βαλκανικής Κομουνιστικής Ομοσπονδίας.

Η Κομουνιστική Διεθνής πρέπει να βοηθήσει ουσιαστικά στην αποκατάσταση της εσωτερικής συνοχής του γιουγκοσλάβικου Κόμματος. Η Εκτελεστική Επιτροπή της Διεθνούς πρέπει, περισσότερο από ό,τι έχει κάνει μέχρι τώρα, να διατηρεί στενή επαφή με την Κεντρική Επιτροπή του γιουγκοσλάβικου Κόμματος. Το μέλλον όμως του Κόμματος βρίσκεται κυρίως στα χέρια των δραστήριων συντρόφων. Σ' αυτούς ακριβώς υπολογίζει η Κομουνιστική Διεθνής και σ' αυτούς απευθύνεται. Οι αγωνιστές αυτοί, εξοπλισμένοι με τη σκληρή πείρα του πρόσφατου παρελθόντος, ιδεολογικά και οργανωτικά ενωμένοι, εμψυχωμένοι από την θερμή πίστη στο θρίαμβο της παγκόσμιας επανάστασης, θα μπορέσουν να συγκεντρώσουν τα διασκορπισμένα και ακαθοδήγητα προλεταριακά στοιχεία, να οργανώσουν και να ενισχύσουν το γιουγκοσλάβικο τομέα της Βαλκανικής Κομουνιστικής Ομοσπονδίας.

Το Συνέδριο αναθέτει στην Εκτελεστική Επιτροπή της Κομουνιστικής Διεθνούς να πάρει όλα τα οργανωτικά μέτρα που απαιτούν οι συνθήκες.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΔΑΝΙΑΣ

2 Δεκεμβρίου 1922

1. Το Συνέδριο δηλώνει ότι αναγνωρίζει σαν το μόνο τμήμα της Κομουνιστικής Διεθνούς στη Δανία το σημερινό Κομουνιστικό Κόμμα Δανίας το οποίο δημιουργήθηκε, σύμφωνα με τις οδηγίες της Εκτελεστικής Επιτροπής της Κομιντέρν, από τη συγχώνευση του κομουνιστικού «Ενωτικού Κόμματος» ("Enhatsparti") και ενός τμήματος του λεγόμενου «παλαιού» Κόμματος και το οποίο εφάρμοσε πιστά όλες τις αποφάσεις της Κομουνιστικής Διεθνούς. Μόνο το κεντρικό του όργανο «Εργατική Εφημερίδα» ("Arbeiderbladet") καθώς και τα άλλα φύλλα που εκδίδονται απ' αυτό το κόμμα θα θεωρούνται όργανα του Κομουνιστικού Κόμματος.

2. Το Συνέδριο συνιστά σε όλες τις άλλες κομουνιστικές οργανώσεις που έμειναν έξω από το Κόμμα να προσχωρήσουν σ' αυτό. Οι οργανώσεις και τα μέλη του λεγόμενου «παλαιού» Κόμματος, που μέσα στους τρεις επόμενους μήνες θα δηλώσουν ότι είναι έτοιμοι να προσχωρήσουν στο Ενοποιημένο Κομουνιστικό Κόμμα και να εκτελέσουν πιστά όλες τις αποφάσεις του Κόμματος, των ηγετικών οργάνων και της Κομιντέρν, καθώς και τις αποφάσεις της Κομουνιστικής Διεθνούς, πρέπει να γίνουν άμεσα δεκτές στο Κόμμα.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΚΤΕΛΕΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΙΡΛΑΝΔΙΑ

5 Δεκεμβρίου 1922

Το 4ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς διαμαρτύρεται έντονα για την εκτέλεση των πέντε εθνικιστών επαναστατών [οι ιρλανδοί Ρεπουμπλικάνοι είχαν αντιταχθεί στην Συμφωνία με την Αγγλία] που έγινε στις 17 και στις 25 Νοέμβρη με εντολή του Ελεύθερου Κράτους της Ιρλανδίας. Επισύρει την προσοχή όλων των εργαζομένων και των αγροτών του κόσμου σ' αυτή την αγριότητα που κορυφώνει την εκτεταμένη και θηριώδη τρομοκρατία που επικρατεί στην Ιρλανδία. Περισσότεροι από 6.000 αγωνιστές που μάχονταν θαρραλέα τον βρετανικό ιμπεριαλισμό είναι ήδη στην φυλακή κάτω από ανυπόφορες συνθήκες. Ορισμένες γυναίκες αναγκάστηκαν να καταφύγουν σε απεργία πείνας στη φυλακή τους. Υπάρχουν ήδη 1.800 απώλειες μέσα σ' αυτούς τους 5 μήνες αγώνα εναντίον της τρομοκρατίας που οι αγριότητές της είναι πολύ μεγαλύτερες κι από τις αγριότητες των ιταλών φασιστών και του αμερικάνικου «τραστ των δολοφόνων». Το Ελεύθερο Κράτος που αδίστακτα χρησιμοποίησε πυροβολικό και πυρομαχικά που του προμήθευσαν οι Βρετανοί, όπλα και βόμβες, ακόμα και αεροπλάνα με πολυβόλα τόσο εναντίον του άμαχου πληθυσμού όσο και εναντίον των οπλισμένων επαναστατών, έφτασε στην αποκορύφωση αυτών των εγκληματικών του ενεργειών με την κτηνώδη εκτέλεση αυτών των πέντε αγωνιστών, απλώς επειδή είχαν στην κατοχή τους όπλα. Η εκτέλεση αυτή, στο βάθος, είναι μια πράξη απελπισίας, μια άμεση απόδειξη της χρεοκοπίας του Ελεύθερου Κράτους που κάνει μια τελευταία προσπάθεια για να τσακίσει την αντίσταση των ιρλανδικών μαζών οι οποίες μάχονται εναντίον της υποδούλωσης που θέλει να τους επιβάλει η Βρετανική Αυτοκρατορία. Οι Δημοκράτες δεν είναι δυνατό να καταπολεμηθούν παρά μόνο από μια ιμπεριαλιστική κυβέρνηση τρομοκρατίας που δεν διστάζει να χρησιμοποιήσει τα πιο κτηνώδη μέσα εναντίον του ιρλανδικού εργατικού κινήματος όταν αγωνίζεται να βελτιώσει τις συνθήκες της ζωής του ή με την πρώτη υποψία ότι ενισχύεται στον αγώνα του προς την εξουσία. Ενώ αυτά συμβαίνουν αναμφισβήτητα στην Ιρλανδία, η πλειοψηφία του Εργατικού Κόμματος στην Βρετανία, που διευθύνεται από τον Τζόνσον, υποστήριξε αυτές τις εκτελέσεις, κάνοντας την πιο εγκληματική προδοσία που θα μπορούσε να διαπράξει ενάντια στην εργατική τάξη, και μάλιστα την ίδια στιγμή που το πιο αντιδραστικό όργανο του καπιταλισμού στην Ιρλανδία που, το 1916, απαιτούσε επιτακτικά το αίμα του Κόνολι, εξεγείρεται εναντίον αυτής της βάρβαρης πράξης τής κυβέρνησης. Η Κομουνιστική Διεθνής καταγγέλλει στην εργατική τάξη της Ιρλανδίας αυτές τις προδοσίες των ιδανικών του Κόνολι και του Λάρκιν, και επισημαίνει στους ιρλανδούς εργάτες και αγρότες ότι η μόνη διέξοδος από την τρο-

μοκρατία του Ελεύθερου Κράτους και την ιμπεριαλιστική καταπίεση είναι ο οργανωμένος και συντονισμένος αγώνας τόσο στο πολιτικό και βιομηχανικό πεδίο όσο και στο στρατιωτικό. Ο αγώνας με το όπλο στο χέρι, αν δεν ενισχύεται και δεν υποστηρίζεται από τον πολιτικό και οικονομικό αγώνα, θα οδηγήσει αναπόφευκτα στην ήττα. Για να νικήσουν οι μάζες πρέπει να κινητοποιηθούν εναντίον του Ελεύθερου Κράτους, κι αυτό μπορεί να γίνει μόνο με βάση το κοινωνικό πρόγραμμα του Κομουνιστικού Κόμματος Ιρλανδίας.

Η Κομουνιστική Διεθνής στέλνει τους αδελφικούς της χαιρετισμούς στους ιρλανδούς επαναστάτες που αγωνίζονται για την απελευθέρωση της χώρας τους και έχει την πεποίθηση ότι αυτοί θα ακολουθήσουν σε λίγο το μόνο δρόμο που οδηγεί στην πραγματική ελευθερία, το δρόμο του κομουνισμού. Η Κομουνιστική Διεθνής θα υποστηρίξει όλες τις προσπάθειες που αποβλέπουν στην οργάνωση του αγώνα εναντίον αυτής της τρομοκρατίας και θα βοηθήσει τους ιρλανδούς εργάτες και αγρότες να κερδίσουν τη νίκη.

Ζήτω ο εθνικός αγώνας της Ιρλανδίας για την ανεξαρτησία της!

Ζήτω η Εργατική Δημοκρατία της Ιρλανδίας!

Ζήτω η Κομουνιστική Διεθνής!

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΟ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΟΥ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ

30 Νοεμβρίου 1922

1. Η έκθεση των αντιπροσώπων του Σοσιαλιστικού Κόμματος της Αιγύπτου, που υποβλήθηκε στην επιτροπή της Διεθνούς για την Αίγυπτο, απέδειξε ότι αυτό το κόμμα αντιπροσωπεύει ένα σοβαρό επαναστατικό κίνημα σε πλήρη συμφωνία με το γενικό κίνημα της Κομουνιστικής Διεθνούς.

2. Η επιτροπή, ωστόσο, πιστεύει ότι η αποδοχή του Σοσιαλιστικού Κόμματος της Αιγύπτου από την Διεθνή πρέπει να αναβληθεί έως ότου:

α) αποκλειστούν από το Κόμμα ορισμένα ανεπιθύμητα στοιχεία,

β) συγκληθεί ένα Συνέδριο στο οποίο θα επιδιωχθεί η ενοποίηση μέσα στο Σοσιαλιστικό Κόμμα της Αιγύπτου όλων των κομουνιστικών στοιχείων της χώρας που προς το παρόν είναι έξω από τις γραμμές του Κόμματος αλλά παρ' όλα αυτά αποδέχονται τους «21 όρους» της Κομουνιστικής Διεθνούς,

γ) μετονομαστεί το κόμμα σε Κομουνιστικό Κόμμα της Αιγύπτου.

3. Το Σοσιαλιστικό Κόμμα της Αιγύπτου καλείται επομένως να συγκαλέσει ένα Συνέδριο, το αργότερο μέχρι τις 15 Γενάρη 1923, με σκοπό να λύσει όλα τα παραπάνω προβλήματα.

ΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗΣ ΡΩΣΙΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΚΟΠΙΑ ΤΗΣ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

1 Δεκέμβρη 1922
(γράφτηκε από τον σ. Τρότσκι)

1. Οι ταξικά συνειδητοποιημένοι εργαζόμενοι όλου του πλανήτη, πρέπει να εκτιμήσουν και να κατανοήσουν το ζήτημα της κατεύθυνσης που ακολούθησε η οικονομική ανάπτυξη της Σοβιετικής Ρωσίας, από μια διπλή σκοπιά: τόσο από τη σκοπιά του πεπρωμένου της πρώτης εργατικής δημοκρατίας στον κόσμο, της σταθερότητάς της, της δύναμής της, της αυξανόμενης ευημερίας της και της εξέλιξής της προς τον σοσιαλισμό, όσο και από τη σκοπιά των μαθημάτων και των συμπερασμάτων που πρέπει να αντλήσει το προλεταριάτο των άλλων χωρών από την ρώσικη εμπειρία, για την δική του εποικοδομητική οικονομική δουλειά πάνω στην κατάκτηση της κρατικής εξουσίας.

2. Οι μέθοδοι και ο ρυθμός της οικονομικής οικοδόμησης του νικηφόρου προλεταριάτου καθορίζονται: α) από το επίπεδο ανάπτυξης στο οποίο έχουν φτάσει οι παραγωγικές δυνάμεις στην οικονομία σαν σύνολο, καθώς και στον κάθε κλάδο χωριστά, και ιδίως η ανταποδοτική σχέση ανάμεσα στη βιομηχανία και τη γεωργία, β) από το πολιτιστικό και οργανωτικό επίπεδο του προλεταριάτου ως κυρίαρχης τάξης, γ) από την πολιτική κατάσταση που ακολουθεί την κατάκτηση της εξουσίας από το προλεταριάτο (την αντίσταση της αστικής τάξης που έχει ανατραπεί, την στάση των μικροαστών και των αγροτών, την έκταση του εμφυλίου πολέμου και τις συνέπειές του, τις εξωτερικές στρατιωτικές επεμβάσεις, και πάει λέγοντας).

Είναι ξεκάθαρο ότι όσο υψηλότερο είναι το επίπεδο των παραγωγικών δυνάμεων μιας χώρας, όσο υψηλότερο είναι το πολιτιστικό και οργανωτικό επίπεδο του προλεταριάτου, τόσο πιο αδύναμη θα είναι η αντίσταση των εκθρονισμένων τάξεων, τόσο πιο μεθοδικά, συστηματικά, γοργά και επιτυχημένα θα μπορέσει το νικηφόρο προλεταριάτο να πραγματοποιήσει τη μετάβαση από την καπιταλιστική στη σοσιαλιστική οικονομία.

Χάρη σ' έναν ιδιαίτερο συνδυασμό ιστορικών συνθηκών, η Ρωσία είναι η πρώτη χώρα που προχωρεί στο μονοπάτι της σοσιαλιστικής ανάπτυξης. Κι αυτό παρόλο που η Ρωσία είναι οικονομικά υποανάπτυκτη (παρά την υψηλή συγκεντροποίηση των σημαντικότερων κλάδων της βιομηχανίας της), παρόλο που οι μάζες των εργα-

τών και των αγροτών της Ρωσίας είναι υποανάπτυκτες όσον αφορά την μόρφωση και την οργάνωση (παρά τις εξαιρετικά εντυπωσιακές επαναστατικές πολιτικές αξίες της προλεταριακής πρωτοπορίας).

Αυτές οι αντιφάσεις στην οικονομική, κοινωνική και πολιτική δομή της Ρωσίας, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η Σοβιετική Δημοκρατία υπήρξε και παραμένει περικυκλωμένη από τον καπιταλισμό σ' όλη τη διάρκεια της ύπαρξή της, καθορίζουν την τύχη του οικονομικού οικοδομήματος που δημιουργεί η εξουσία των εργατών και των αγροτών, καθορίζουν τις μεταβολές που γίνονται σ' αυτό το οικοδόμημα και τους λόγους για τους οποίους υιοθετήθηκε η σημερινή Νέα Οικονομική Πολιτική, όπως ονομάζεται.

3. Η γενική απαλλοτρίωση όχι μόνο της μεγάλης και μεσαίας μπουρζουαζίας αλλά και των μικροαστικών στρωμάτων στις πόλεις και την επαρχία, ήταν ένα μέτρο που υπαγόρευσε τόσο η οικονομική σκοπιμότητα όσο και η πολιτική αναγκαιότητα. Η συνεχιζόμενη κυριαρχία του καπιταλισμού στον υπόλοιπο κόσμο είχε σαν αποτέλεσμα να διστάζουν να πιστέψουν στη σταθερότητα του εργατικού κράτους όχι μόνο οι ρώσοι μεγαλοαστοί αλλά και οι μικροαστοί. Αυτό μετέτρεπε σιγά σιγά τη μικροαστική τάξη σε μια δεξαμενή για την αντεπανάσταση της μπουρζουαζίας και των μεγαλοτσιφλικάδων. Κάτω απ' αυτές τις συνθήκες, δεν μπορούσε να καμφθεί η αντίσταση των μεγαλοτσιφλικάδων και της μπουρζουαζίας και δεν μπορούσε να διατηρηθεί η εξουσία των Σοβιέτ με κανέναν άλλο τρόπο παρά μόνο με την ολοκληρωτική απαλλοτρίωση της μπουρζουαζίας και των εκμεταλλευτικών ανώτερων στρωμάτων στα χωριά. Μόνο με αυτή την αποφασιστική και σκληρή πολιτική που εξανάγκασε τις διστακτικές αγροτικές μάζες να επιλέξουν ανάμεσα στην επιστροφή των μεγαλοτσιφλικάδων και στο εργατικό κράτος, διασφαλίστηκε η νίκη του εργατικού κράτους.

4. Μόλις το εργατικό κράτος άρχισε να λειτουργεί, πήρε στην κατοχή του όλες τις βιομηχανικές επιχειρήσεις, ακόμα και τις μικρότερες. Οι εσωτερικές συμπληρωματικές σχέσεις ανάμεσα στους διάφορους κλάδους της βιομηχανίας, συμπεριλαμβανομένων κυρίως των βασικών κλάδων, είχαν ήδη αποδιοργανωθεί και παραποιηθεί ολοκληρωτικά από τη μετατροπή της βιομηχανίας σε πολεμική βιομηχανία. Το προσωπικό του βασικού μηχανισμού της οικονομικής διοίκησης είτε είχε μεταναστεύσει είτε είχε συρρεύσει στις τάξεις των Λευκοφρουρών. Όσο για εκείνους που παρέμεναν στην υπηρεσία των Σοβιέτ, υπηρετούσαν σαν σαμποτέρ.

Η εργατική τάξη κατέκτησε και διατήρησε την εξουσία της χάρη στη γρήγορη και αδίστακτη καταστροφή ολόκληρου του αστικού μηχανισμού οικονομικής διοίκησης από πάνω μέχρι κάτω, σε κάθε επιχείρηση και σ' όλη τη χώρα.

Κάτω απ' αυτές τις συνθήκες γεννήθηκε ο λεγόμενος «Πολεμικός Κομουνισμός».

5. Από τα καθήκοντα που αντιμετώπιζε το νέο καθεστώς, εκείνο που δεν μπορούσε να μετατεθεί για αργότερα ήταν η διασφάλιση τροφής για τις πόλεις και το στρατό. Ο ιμπεριαλιστικός πόλεμος είχε ήδη επιβάλει την αλλαγή από το ελεύθερο εμπόριο των δημητριακών στο μονοπώλιο. Καθώς είχε καταστρέψει όλους τους οργανισμούς του εμπορικού κεφαλαίου κάτω από την πίεση του εμφυλίου, το εργατικό κράτος δεν μπορούσε, βέβαια, να ξεκινήσει καθιερώνοντας ξανά το ελεύθερο εμπόριο δημητριακών. Ήταν υποχρεωμένο να αντικαταστήσει τον μηχανισμό του εμπορίου που είχε καταστραφεί μ' έναν κρατικό μηχανισμό, ο οποίος λειτουργούσε στη βάση της

αναγκαστικής κατάσχεσης του αγροτικού πλεονάσματος.

Η διανομή των τροφίμων και των άλλων ειδών κατανάλωσης πήρε τη μορφή διανομής κρατικών συσσιτίων, ίδιων για όλους, χωρίς να λαμβάνεται σχεδόν καθόλου υπ' όψη η ειδίκευση και η παραγωγικότητα των εργατών. Αυτό το είδος «κομουνισμού» σωστά ονομάστηκε *Πολεμικός Κομουνισμός* όχι μόνο γιατί αντικατέστησε τις οικονομικές μεθόδους με στρατιωτικές, αλλά και επειδή οι σκοποί που εξυπηρετούσε ήταν κυρίως στρατιωτικοί. Το ζήτημα δεν ήταν να διασφαλιστεί η συστηματική ανάπτυξη της οικονομικής ζωής κάτω από τις επικρατούσες συνθήκες, αλλά να εξασφαλιστεί η απαραίτητη προμήθεια τροφίμων για τον στρατό στα μέτωπα του πολέμου και να αποτραπεί η συνολική εξαφάνιση της εργατικής τάξης. Ο Πολεμικός Κομουνισμός ήταν το καθεστώς ενός πολιορκημένου φρουρίου.

6. Στον τομέα της βιομηχανίας δημιουργήθηκε ένας χοντροκομμένος, συγκεντρωτικός μηχανισμός που βασιζόταν στα συνδικάτα και βοηθιόταν απ' αυτά. Αυτός ο μηχανισμός είχε σαν άμεσο στόχο την παραγωγή από τη βιομηχανία —η οποία είχε καταστραφεί ολοκληρωτικά από τον πόλεμο, την επανάσταση και τα σαμποτάζ— τουλάχιστον των ελάχιστων προϊόντων που ήταν απαραίτητα για την συνέχιση του εμφυλίου πολέμου. Επιτεύχθηκε κάτι σαν ενιαίο σχέδιο αλλά μόνο από την άποψη της χρησιμοποίησης των υπαρχόντων παραγωγικών δυνάμεων σε πολύ μικρό βαθμό.

7. Αν η νίκη του δυτικοευρωπαϊκού προλεταριάτου είχε ακολουθήσει, σε σύντομο χρονικό διάστημα, τη νίκη του ρώσικου προλεταριάτου δεν θα είχε απλά περιορίσει χρονικά, κατά πολύ, τον εμφύλιο πόλεμο στη Ρωσία, αλλά θα είχε ανοίξει για το ρωσικό προλεταριάτο και νέες δυνατότητες οργάνωσης και τεχνολογίας, συνδέοντας στενά την οικονομία της Σοβιετικής Ρωσίας με τις πιο προηγμένες οικονομίες των άλλων προλεταριακών χωρών. Σ' αυτήν την περίπτωση η μετάβαση από τον «Πολεμικό Κομουνισμό» στο γνήσιο σοσιαλισμό θα είχε αναμφισβήτητα συμβεί συντομότερα και χωρίς τις αναταραχές και τις υποχωρήσεις που χρειάστηκε να υπομείνει η απομονωμένη προλεταριακή Ρωσία στη διάρκεια αυτών των πέντε χρόνων.

8. Η οικονομική υποχώρηση, ή ακριβέστερα η πολιτική υποχώρηση στο οικονομικό επίπεδο, έγινε αναπόφευκτη μόλις έγινε σαφές ότι η σοβιετική Ρωσία αναλάμβανε το καθήκον να οικοδομήσει την οικονομία της με τις δικές της οργανωτικές και τεχνολογικές δυνάμεις και πόρους, στο απροσδιόριστο διάστημα που χρειαζόταν το ευρωπαϊκό προλεταριάτο να προετοιμαστεί για την κατάκτηση της εξουσίας.

Τα αντεπαναστατικά γεγονότα του Φλεβάρη του 1921 [αναφέρεται στην εξέγερση της Κροστάνδης] έδειξαν ότι ήταν εντελώς αδύνατο να αναβληθεί περαιτέρω μια ουσιαστική προσαρμογή των οικονομικών μεθόδων της σοσιαλιστικής οικοδόμησης στις ανάγκες της αγροτιάς. Τα επαναστατικά Γεγονότα του Μάρτη του 1921 στη Γερμανία έδειξαν ότι ήταν εντελώς αδύνατη η περαιτέρω αναβολή μιας πολιτικής «υποχώρησης», με την έννοια της προετοιμασίας της πάλης για την κατάκτηση της πλειοψηφίας της εργατικής τάξης. Και οι δύο αυτές υποχωρήσεις, οι οποίες συμπίπτουν χρονικά, συνδέονται, όπως είδαμε, στενά. Αποτελούν υποχωρήσεις, κατά μια ορισμένη έννοια, γιατί αυτό που δείχνουν εξαιρετικά έντονα είναι η αναγκαιότητα που υπήρχε στη Γερμανία όπως και στη Ρωσία, να περάσουμε από μια ορισμένη περίοδο προετοιμασίας: μια νέα οικονομική πορεία στη Ρωσία και την πάλη για τα μεταβατικά αιτήματα και για το ενιαίο μέτωπο στη Δύση.

9. Το σοβιετικό κράτος στράφηκε από τις μεθόδους του Πολεμικού Κομουνισμού στις μεθόδους της αγοράς. Η υποχρεωτική είσπραξη του αγροτικού πλεονάσματος αντικαταστάθηκε από τον φόρο σε είδος, δίνοντας τη δυνατότητα στην αγροτιά να πουλά ελεύθερα το πλεόνασμά της στην αγορά: επανήλθε η κυκλοφορία του νομίσματος και πάρθηκαν μια σειρά από μέτρα για τη σταθεροποίησή του, εισήχθησαν ξανά στις κρατικές επιχειρήσεις οι αρχές της εμπορικής λογικής και οι μισθοί εξαρτήθηκαν και πάλι από την ειδίκευση και την παραγωγικότητα ενώ ένας αριθμός μικρών και μεσαίων βιομηχανικών επιχειρήσεων εκμισθώθηκαν σε ιδιώτες. Η ουσία της Νέας Οικονομικής Πολιτικής έγκειται στην αναζωογόνηση της αγοράς καθώς και των μεθόδων και των θεσμών της.

10. Στην πέμπτη της επέτειο, η οικονομία της Σοβιετικής Δημοκρατίας μπορεί σε γενικές γραμμές να περιγραφεί ως εξής:

α) Όλη η γη ανήκει στο κράτος. Περίπου το 95% της αρόσιμης γης βρίσκεται στη διάθεση της αγροτιάς για καλλιέργεια και σε αντάλλαγμα γι' αυτό, η αγροτιά έχει πληρώσει, στη διάρκεια του τρέχοντος έτους, φόρους σε είδος που ανέρχονται σε περισσότερα από 300 εκατομμύρια πούτια σίκαλης [ένα πούτι που είναι μονάδα βάρους στη Ρωσία, ισοδυναμεί με 18 κιλά περίπου], από μια σοδειά που αναλογεί στα τρία τέταρτα της μέσης προπολεμικής συγκομιδής.

β) Ολόκληρο το σιδηροδρομικό δίκτυο, περισσότερα από 63.000 βέρστια [ένα βέρστι που είναι μονάδα μήκους στη Ρωσία ισούται με ένα χιλιόμετρο περίπου], είναι κρατική περιουσία. Επανδρωμένοι με περισσότερους από 800.000 υπαλλήλους και εργάτες, οι σιδηρόδρομοι εκτελούν τώρα περίπου το ένα τρίτο της δουλειάς που γίνονταν πριν τον πόλεμο.

γ) Όλες οι βιομηχανικές επιχειρήσεις ανήκουν στο κράτος. Οι σημαντικότερες από αυτές (περισσότερες από 4.000 επιχειρήσεις) απασχολούν περίπου ένα εκατομμύριο εργάτες και τις διαχειρίζεται το κράτος για λογαριασμό του. Μέχρι και 4.000 επιχειρήσεις δεύτερης και τρίτης κατηγορίας, που απασχολούν περίπου 80.000 εργάτες, έχουν εκμισθωθεί. Κάθε κρατική επιχείρηση απασχολεί κατά μέσο όρο 207 εργάτες και κάθε εκμισθωμένη επιχείρηση απασχολεί κατά μέσο όρο 17 εργάτες. Όμως, μόνο οι μισές περίπου από τις εκμισθωμένες επιχειρήσεις βρίσκονται στα χέρια ιδιωτών, ενώ οι υπόλοιπες έχουν εκμισθωθεί σε διάφορα κρατικά ιδρύματα ή συνεταιριστικούς οργανισμούς.

δ) Το ιδιωτικό κεφάλαιο, προς το παρόν, συσσωρεύεται και δραστηριοποιείται κυρίως στον τομέα του εμπορίου. Σύμφωνα με τις πρώτες εκτιμήσεις που είναι πολύ χοντρικές και αναξιόπιστες, γύρω στο 30% του συνολικού κύκλου εργασιών στο εμπόριο, αναλογεί στο ιδιωτικό κεφάλαιο, με το υπόλοιπο 70% να αποτελείται από ποσά που ανήκουν στους κρατικούς οργανισμούς και τους συνεταιρισμούς που συνδέονται στενά με το κράτος.

ε) Το εξωτερικό εμπόριο που ανέρχεται κατά το τρέχον έτος στο ένα τέταρτο των προπολεμικών εισαγωγών και στο ένα εικοστό των προπολεμικών εξαγωγών, βρίσκεται στο σύνολό του συγκεντρωμένο στα χέρια του κράτους.

11. Οι μέθοδοι του Πολεμικού Κομουνισμού δηλαδή οι μέθοδοι μιας εξαιρετικά χοντροκομμένης και συγκεντρωτικής καταγραφής και διανομής, παραγκωνίζονται με τη νέα πολιτική από τις μεθόδους της αγοράς: από την αγορά και την πώληση, από την εμπορική λογική και τον ανταγωνισμό. Αλλά σ' αυτήν την αγορά το εργατικό

κράτος παίζει τον πρωταγωνιστικό ρόλο σαν ο μεγαλύτερος κάτοχος ιδιοκτησίας και ο ισχυρότερος αγοραστής και πωλητής. Η συντριπτική πλειοψηφία των παραγωγικών δυνάμεων της βιομηχανίας καθώς και ολόκληρο το σιδηροδρομικό δίκτυο, βρίσκονται συγκεντρωμένα απευθείας στα χέρια του εργατικού κράτους. Έτσι η δραστηριότητα των κρατικών οργάνων ελέγχεται από την αγορά και κατευθύνεται σε σημαντικό βαθμό απ' αυτήν. Η κερδοφορία κάθε ξεχωριστής επιχείρησης διαπιστώνεται μέσω του ανταγωνισμού και του εμπορικού υπολογισμού των προϊόντων. Η αγορά λειτουργεί σαν συνδετικός κρίκος ανάμεσα στη γεωργία και στη βιομηχανία, ανάμεσα στην πόλη και στην ύπαιθρο.

12. Πάντως στο βαθμό που υφίσταται η ελεύθερη αγορά, αναπτύσσεται αναπόφευκτα το ιδιωτικό κεφάλαιο το οποίο μπαίνει σε ανταγωνισμό με το κρατικό κεφάλαιο — αρχικά μόνο στη σφαίρα του εμπορίου αλλά αργότερα θα προσπαθήσει να διεισδύσει και στη βιομηχανία. Τη θέση του πρόσφατου εμφυλίου πολέμου ανάμεσα στο προλεταριάτο και τη μπουργζουαζία την παίρνει ο ανταγωνισμός ανάμεσα στην προλεταριακή και την αστική βιομηχανία. Και ακριβώς όπως η αναμέτρηση στον εμφύλιο πόλεμο αφορούσε, κατά κύριο λόγο, το ποια πλευρά θα κατάφερνε να προσελκύσει πολιτικά την αγροτιά, έτσι και σήμερα η πάλη περιστρέφεται κυρίως γύρω από την αγροτική αγορά. Σ' αυτήν την πάλη το προλεταριάτο έχει ισχυρά πλεονεκτήματα με το μέρος του: τις πιο ανεπτυγμένες παραγωγικές δυνάμεις της χώρας και την κρατική εξουσία. Η αστική τάξη, από την πλευρά της, έχει το πλεονέκτημα της μεγαλύτερης εμπειρίας και, ως ένα βαθμό, των διασυνδέσεων με το ξένο κεφάλαιο και ιδιαίτερα με εκείνο των απόδημων Λευκοφρουρών.

13. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στην φορολογική πολιτική του εργατικού κράτους και στη συγκέντρωση όλων των πιστωτικών ιδρυμάτων στα χέρια του κράτους. Τα παραπάνω αποτελούν δύο ισχυρά μέσα με τα οποία διασφαλίζεται η υπεροχή των κρατικών μορφών οικονομίας δηλαδή της τάσης των σοσιαλιστικών μορφών να αντικαταστήσουν τις μορφές του ιδιωτικού κεφαλαίου. Η φορολογική πολιτική παρέχει τη δυνατότητα να αποσπώνται ολοένα και μεγαλύτερα μερίδια από τα εισοδήματα των ιδιωτικών κεφαλαίων και να χρησιμοποιούνται για τις επιδιώξεις της κρατικής οικονομίας, όχι μόνο στον τομέα της γεωργίας (φόροι σε είδος) αλλά και στους τομείς του εμπορίου και της βιομηχανίας. Έτσι, κάτω από τη δικτατορία του προλεταριάτου, το ιδιωτικό κεφάλαιο (τα προνόμια!) αναγκάζεται να αποδώσει φόρο υποτέλειας στην πρωταρχική σοσιαλιστική συσσώρευση.

Από την άλλη, το εμποροβιομηχανικό και πιστωτικό σύστημα συγκεντρώθηκε στα χέρια του κράτους —όπως αποδεικνύουν τα στατιστικά στοιχεία των τελευταίων μηνών— οι κρατικές επιχειρήσεις ανέρχονται σε ποσοστό 75%, οι συνεταιρισμοί είναι το 10% και οι ιδιωτικές επιχειρήσεις ανέρχονται σε 5% το πολύ.

14. Ο ισχυρισμός των σοσιαλδημοκρατών ότι το σοβιετικό κράτος έχει «συνθηκολογήσει» με τον καπιταλισμό είναι λοιπόν μια προφανής και πλήρης διαστρέβλωση της πραγματικότητας. Στην πραγματικότητα, η σοβιετική κυβέρνηση ακολουθεί την οικονομική οδό που θα είχε αναμφισβήτητα επιδιώξει το 1918-19, αν δεν την υποχρέωναν οι αδυσώπητες απαιτήσεις του εμφυλίου πολέμου να απαλλοτριώσει τη μπουργζουαζία μονομιάς, να καταστρέψει τον αστικό οικονομικό μηχανισμό και να τον αντικαταστήσει βιαστικά με τον μηχανισμό του Πολεμικού Κομουνισμού.

15. Το σημαντικότερο οικονομικό και πολιτικό αποτέλεσμα της Νέας Οικονομικής

Πολιτικής είναι ότι καταφέραμε να έχουμε μια σημαντική και σταθερή συνεννόηση με την αγροτιά, η οποία παρακινείται να επεκτείνει και να εντείνει τη δουλειά της με το να κερδίζει πρόσβαση στην ελεύθερη αγορά. Η εμπειρία του τελευταίου χρόνου, ειδικότερα η αύξηση της χειμερινής σποράς, μας δίνει το δικαίωμα να προσδοκούμε μια συνεχή, συστηματική αναμόρφωση της γεωργίας. Έτσι, δεν δημιουργείται μόνο απόθεμα τροφίμων για τη βιομηχανική ανάπτυξη της Ρωσίας, αλλά και ένα εξαιρετικά σημαντικό απόθεμα εμπορευμάτων για το εξωτερικό εμπόριο. Από εδώ και πέρα, η ρωσική σοδειά θα εμφανίζεται σε ολοένα και μεγαλύτερες ποσότητες στην ευρωπαϊκή αγορά. Η σημασία που έχει αυτό το γεγονός για τη σοσιαλιστική επανάσταση στη Δύση είναι αυταπόδεικτη.

16. Οι κλάδοι της βιομηχανίας που αφορούν την άμεση κατανάλωση [δηλαδή την κατανάλωση των καταναλωτικών αγαθών], και ιδιαίτερα η αγροτική αγορά, έχουν ήδη παρουσιάσει αναμφισβήτητη και αρκετά σημαντική πρόοδο κατά τον πρώτο χρόνο της Νέας Οικονομικής Πολιτικής. Κατά γενική παραδοχή, η βαριά βιομηχανία εξακολουθεί να βρίσκεται σε εξαιρετικά δύσκολη κατάσταση, αλλά οι λόγοι γι' αυτή την καθυστέρηση στην βαριά βιομηχανία — καθυστέρηση που οφείλεται ολοκληρωτικά στις συνθήκες των τελευταίων ετών— πρέπει, επίσης, να αναζητηθούν στις συνθήκες της αρχικής ανασυγκρότησης της εμπορευματικής οικονομίας: Μόνο μετά τις πρώτες επιτυχίες στους τομείς της γεωργίας και της ελαφριάς βιομηχανίας, μπορεί να δοθεί μια πραγματική ώθηση στη σωστή ανάπτυξη της κατασκευής μηχανών, της μεταλλουργίας και της παραγωγής άνθρακα, πετρελαίου και άλλων καυσίμων, τα οποία ασφαλώς θα λάβουν τη δέουσα σημασία από το κράτος. Το κράτος θα επεκτείνει συνεχώς το πεδίο των δραστηριοτήτων του, θα συγκεντρώσει στα χέρια του έναν όλο και μεγαλύτερο όγκο κυκλοφορούντος κεφαλαίου και με τον ίδιο τρόπο, αργότερα, θα ανανεώσει και θα αυξήσει το βασικό του κεφάλαιο με τη μέθοδο της κρατικής συσσώρευσης (*«πρωταρχική σοσιαλιστική συσσώρευση»*). Δεν υπάρχει κανένας λόγος να υποθέσουμε ότι η κρατική συσσώρευση θα προχωρήσει πιο αργά από την ιδιωτική καπιταλιστική συσσώρευση και ότι, συνεπώς, είναι πιθανό το ιδιωτικό κεφάλαιο να αναδειχθεί νικητής σ' αυτήν την πάλη.

17. Όσον αφορά το ξένο κεφάλαιο (μικτές εταιρείες, δικαιώματα εκμετάλλευσης, κ.λπ.), εκτός από την υπερβολικά διστακτική και επιφυλακτική πολιτική του, ο ρόλος του στη ρώσικη επικράτεια καθορίζεται από τα ανταλλάγματα και τις εκτιμήσεις του εργατικού κράτους, το οποίο παρέχει δικαιώματα βιομηχανικής εκμετάλλευσης και συνάπτει εμπορικές συμφωνίες μόνο μέσα σε πλαίσια που αποτρέπουν την υπονόμευση των θεμελίων της κρατικής του οικονομίας. Από αυτή την άποψη, το μονοπώλιο του εξωτερικού εμπορίου αποτελεί μια εξαιρετικά σημαντική δικλείδα ασφαλείας για τη σοσιαλιστική ανάπτυξη.

18. Αν και το εργατικό κράτος στρέφει την οικονομία του στους θεσμούς της αγοράς, δεν αποποιείται, όμως, τις αρχές της σχεδιασμένης οικονομίας ούτε καν για την αμέσως επόμενη περίοδο. Και μόνο το γεγονός ότι ολόκληρο το σιδηροδρομικό δίκτυο καθώς και η συντριπτική πλειοψηφία των βιομηχανικών επιχειρήσεων ήδη λειτουργούν και χρηματοδοτούνται απευθείας από το κράτος και για λογαριασμό του, καθιστά αναπόφευκτο το συνδυασμό αφενός του συγκεντρωτικού κρατικού ελέγχου πάνω σε αυτές τις επιχειρήσεις και αφετέρου του αυτόματος ελέγχου της αγοράς. Το κράτος επικεντρώνει την προσοχή του, ολοένα και περισσότερο, στην

βαριά βιομηχανία και τις μεταφορές, καθώς αποτελούν τις βάσεις της οικονομικής ζωής, και προσαρμόζει σε έναν μεγάλο βαθμό την πολιτική του όσον αφορά τα δημοσιονομικά, τα έσοδα, την παραχώρηση δικαιωμάτων εκμετάλλευσης και τους φόρους, στις απαιτήσεις της βαριάς βιομηχανίας και των μεταφορών. Κάτω από τις συνθήκες της παρούσας περιόδου, ο κρατικός σχεδιασμός της οικονομίας δεν αναλαμβάνει το ουτοπικό καθήκον να υποκαταστήσει την ικανότητα πρόβλεψης που παρέχει η συνολική γνώση με το κατώτερο εργαλείο της αλληλεπίδρασης της προσφοράς και της ζήτησης. Αντίθετα, ξεκινώντας από την αγορά σαν τη βασική μορφή διανομής των αγαθών και ρύθμισης της παραγωγής, το σημερινό οικονομικό μας σχέδιο στοχεύει να διασφαλίσει τη μεγαλύτερη δυνατή επικράτηση των κρατικών επιχειρήσεων στην αγορά, μέσω του συνδυασμού όλων των συντελεστών: της πίστωσης, των φόρων, της βιομηχανίας και του εμπορίου. Κι αυτό το σχέδιο στοχεύει να εισάγει στις συμπληρωματικές σχέσεις που υπάρχουν ανάμεσα στις κρατικές επιχειρήσεις, τη μέγιστη δυνατή προνοητικότητα και τη μέγιστη δυνατή ομοιομορφία, έτσι ώστε το κράτος, αν και βασίζεται στην αγορά, να μπορεί να συμβάλλει στην εξάλειψη της αγοράς όσο το δυνατόν γρηγορότερα, κυρίως στο επίπεδο των ανταποδοτικών σχέσεων ανάμεσα στις ίδιες τις επιχειρήσεις του κράτους.

19. Η ένταξη της αγροτιάς στη σχεδιασμένη κρατική οικονομία (δηλαδή τη σοσιαλιστική οικονομία) είναι ένα καθήκον κάθε άλλο παρά περίπλοκο και κουραστικό. Από οργανωτική άποψη, ο δρόμος γι' αυτό στρώνεται από τους συνεταιρισμούς που ελέγχονται και διοικούνται από το κράτος και οι οποίοι ικανοποιούν τις πιο επείγουσες ανάγκες του αγρότη και της ατομικής του επιχείρησης. Από οικονομική άποψη, αυτή η διαδικασία θα επιταχύνεται τόσο περισσότερο όσο μεγαλύτερη είναι η ποσότητα των προϊόντων που η κρατική βιομηχανία θα μπορεί να παρέχει στο χωριό μέσω των συνεταιρισμών. Όμως η αρχή του σοσιαλισμού μπορεί να κερδίσει ολοκληρωτικά στον τομέα της γεωργίας μόνο μέσω του εξηλεκτρισμού της γεωργίας που θα βάλει ένα υγιές τέλος στο βάρβαρο διαχωρισμό της αγροτικής παραγωγής. Έτσι λοιπόν, το σχέδιο εξηλεκτρισμού αποτελεί μία σημαντική συνιστώσα του συνολικού κρατικού οικονομικού σχεδιασμού. Επειδή, μάλιστα, η σημασία του αναμφισβήτητα θα αυξηθεί κατά αναλογία προς τις αυξανόμενες παραγωγικές δυνάμεις της σοβιετικής οικονομίας, είναι σίγουρο ότι η επιρροή του θα αυξηθεί στο μέλλον, μέχρι να γίνει η βάση για τον σοσιαλιστικό σχεδιασμό συνολικά.

20. Η οργάνωση της οικονομίας έγκειται στη σωστή και κατάλληλη κατανομή των δυνάμεων και των μέσων ανάμεσα στους διάφορους κλάδους και τις διάφορες επιχειρήσεις καθώς και στην ορθολογική (δηλαδή άκρως αποτελεσματική) αξιοποίηση αυτών των δυνάμεων και μέσων μέσα σε κάθε επιχείρηση. Ο καπιταλισμός επιτυγχάνει αυτό τον στόχο μέσω της προσφοράς και της ζήτησης, μέσω του ανταγωνισμού, μέσω των μπουμ και των κρίσεων.

Ο σοσιαλισμός θα πετύχει τον ίδιο στόχο μέσω της συνειδητής οικοδόμησης πρώτα της εθνικής και έπειτα της παγκόσμιας οικονομίας ως ενός ενιαίου συνόλου. Αυτή η οικοδόμηση θα προχωρήσει βάσει ενός γενικότερου σχεδίου που ως σημείο εκκίνησης έχει τα υπάρχοντα μέσα παραγωγής και τις υπάρχουσες ανάγκες και που θα είναι ταυτόχρονα απόλυτα αναλυτικό και εξαιρετικά ευέλικτο. Ένα τέτοιο σχέδιο δεν μπορεί να συνταχθεί *εκ των προτέρων*. Πρέπει να μελετηθεί λεπτομερώς, ξεκινώντας από την οικονομική κληρονομιά που κληροδοτήθηκε στο προλεταριάτο από το

παρελθόν. Πρέπει να αναπτυχθεί μέσα από συστηματικές μετατροπές και ανασχηματισμούς, με όλο και μεγαλύτερη τόλμη και αποφασιστικότητα όσο θα αυξάνεται η οικονομική τεχνογνωσία και η τεχνική εξουσία του προλεταριάτου.

21. Είναι ξεκάθαρο ότι αναγκαστικά πρέπει να περάσει μια μακροχρόνια περίοδος ανάμεσα στο καπιταλιστικό καθεστώς και τον ολοκληρωμένο σοσιαλισμό και ότι κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου το προλεταριάτο πρέπει με την χρησιμοποίηση των μεθόδων και των οργανωτικών μορφών της καπιταλιστικής κυκλοφορίας (χρήμα, συναλλαγματικές ισοτιμίες, τράπεζες, εμπορική λογική), να κερδίσει έναν όλο και μεγαλύτερο έλεγχο της αγοράς και έτσι, συγκεντροποιώντας την και ενοποιώντας την, σε τελευταία ανάλυση να την καταργήσει και να την αντικαταστήσει από έναν συγκεντρωτικό σχεδιασμό (ο οποίος θα προκύπτει απ' ολόκληρη την προηγούμενη οικονομική ανάπτυξη και ο οποίος θα παρέχει τη βάση για την διαχείριση της οικονομικής ζωής στο μέλλον). Η Σοβιετική Δημοκρατία βρίσκεται τώρα σ' αυτόν το δρόμο. Εξακολουθεί όμως να βρίσκεται πιο κοντά στο σημείο εκκίνησης παρά στον τελικό της στόχο. Αυτό καθαυτό το γεγονός ότι το σοβιετικό κράτος, αφού αναγκάστηκε από τις εσωτερικές συνθήκες να υιοθετήσει τον Πολεμικό Κομουνισμό, βρέθηκε, εξωθούμενο από την καθυστέρηση της επανάστασης στη Δύση, να κάνει μια κάποια υποχώρηση —μια υποχώρηση παρεμπιπτόντως περισσότερο τυπική παρά ουσιαστική ως προς το χαρακτήρα της— αυτό το γεγονός, θόλωσε την εικόνα και έδωσε στους μικροαστούς αντιπάλους του εργατικού κράτους την πρόφαση να διακρίνουν τη δυνατότητα μιας συνθηκολόγησης με τον καπιταλισμό. Στην πραγματικότητα, ωστόσο, η ανάπτυξη της Σοβιετικής Ρωσίας δεν προχωρά από τον σοσιαλισμό στον καπιταλισμό αλλά από τον καπιταλισμό —που προσωρινά στριμώχτηκε στον τοίχο από τις μεθόδους του λεγόμενου Πολεμικού Κομουνισμού— στο σοσιαλισμό.

22. Ο ισχυρισμός ότι η εξασθένηση των παραγωγικών δυνάμεων της Ρωσίας είναι προϊόν του παραλογισμού των σοσιαλιστικών ή των κομουνιστικών οικονομικών μεθόδων είναι εντελώς αβάσιμος και ιστορικά παράλογος. Στην πραγματικότητα, αυτός ο μαρασμός προέκυψε κυρίως σαν αποτέλεσμα του πολέμου και στη συνέχεια της επανάστασης (με την συγκεκριμένη μορφή που πήρε στη Ρωσία — την μορφή του οδυνηρού και παρατεταμένου εμφυλίου πολέμου). Η μεγάλη Γαλλική Επανάσταση που δημιούργησε τις προϋποθέσεις για την ισχυρή καπιταλιστική ανάπτυξη της Γαλλίας και όλης της Ευρώπης, είχε ως άμεσο αποτέλεσμα την μεγαλύτερη καταστροφή και παρακμή της οικονομικής ζωής. Δέκα χρόνια μετά την έναρξη της Γαλλικής Επανάστασης, η Γαλλία ήταν φτωχότερη σε σχέση με πριν την επανάσταση. Το συγκυριακό γεγονός ότι πέρσι η σοβιετική βιομηχανία δεν παρήγαγε πάνω από το ένα τέταρτο της μέσης προπολεμικής παραγωγής, δεν αποδεικνύει τη χρεοκοπία των σοσιαλιστικών μεθόδων. Διότι δεν έχει καν καταφέρει ακόμα να εφαρμόσει αυτές τις μεθόδους. Το μόνο που δείχνει το παραπάνω γεγονός είναι η έκταση της οικονομικής αποδιοργάνωσης που αναπόφευκτα ακολουθεί την επανάσταση σαν τέτοια. Αλλά εφόσον η ταξική κοινωνία υπάρχει στην ανθρωπότητα, κάθε μεγάλη πρόοδος θα πληρώνεται αναπόφευκτα με την θυσία ανθρώπινων ζωών και υλικού πλούτου — είτε η μετάβαση είναι από τη φεουδαρχία στον καπιταλισμό είτε είναι η ασύγκριτα σημαντικότερη μετάβαση από τον καπιταλισμό στο σοσιαλισμό.

23. Από μόνο του το παραπάνω απαντάει στο ζήτημα του βαθμού στον οποίον η

οικονομική πολιτική που ονομάστηκε *νέα* στη Ρωσία, αποτελεί ένα στάδιο απαραίτητο σε κάθε προλεταριακή επανάσταση. Στη Νέα Οικονομική Πολιτική πρέπει να διακρίνουμε δύο στοιχεία: α) το στοιχείο της «υποχώρησης» που ήδη αναλύθηκε παραπάνω και β) το στοιχείο της οικονομικής διαχείρισης που ασκούσε το προλεταριακό κράτος στη βάση της αγοράς, με όλες τις μεθόδους, τις διαδικασίες και τους θεσμούς της.

α) Όσον αφορά την «υποχώρηση», αυτή μπορεί να προκύψει και σε άλλες χώρες εξαιτίας καθαρά πολιτικών λόγων δηλαδή εξαιτίας της ανάγκης, μέσα στην φωτιά του εμφυλίου πολέμου, να αποσπάσεις από τον εχθρό ένα πολύ μεγαλύτερο αριθμό επιχειρήσεων απ' αυτόν που το προλεταριάτο μπορεί να οργανώσει οικονομικά. Κάποιες μερικές υποχωρήσεις, επακόλουθες του γεγονότος αυτού, δεν αποκλείονται σε κάθε ιδιαίτερη χώρα. Όμως, σε άλλες χώρες, δεν είναι πιθανό τέτοιες υποχωρήσεις να πάρουν έναν τόσο σοβαρό χαρακτήρα όσο πήραν στην αγροτική Ρωσία όπου, επιπλέον, ο εμφύλιος πόλεμος δεν ξεκίνησε παρά μετά την κατάληψη της εξουσίας από το προλεταριάτο. Σήμερα, δεν μπορούμε πλέον να διατηρούμε αμφιβολίες ότι στην πλειοψηφία των καπιταλιστικών χωρών, το προλεταριάτο θα πάρει την εξουσία μόνο μετά από έναν άγριο, επίμονο και μακροχρόνιο εμφύλιο πόλεμο. Με άλλα λόγια, το προλεταριάτο της Ευρώπης θα πρέπει να συνθλίψει τις κύριες δυνάμεις του εχθρού προτού κατακτήσει την εξουσία και όχι μετά την κατάκτησή της. Σε κάθε περίπτωση, η αντίσταση της αστικής τάξης —στρατιωτικά, πολιτικά και οικονομικά— θα είναι τόσο πιο αδύναμη όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός των χωρών στις οποίες το προλεταριάτο θα καταφέρει να αποσπάσει την εξουσία. Κι αυτό σημαίνει ότι η ώρα της στρατιωτικής κατάληψης της βιομηχανίας και η συνακόλουθη ώρα της οικονομικής υποχώρησης θα διαδραματίσουν, κατά πάσα πιθανότητα, έναν πολύ μικρότερο ρόλο οπουδήποτε αλλού στον κόσμο απ' ότι στη Ρωσία.

β) Όσον αφορά το δεύτερο στοιχείο: τη χρησιμοποίηση των μεθόδων και των θεσμών που δημιουργήθηκαν από τον καπιταλισμό, για τη ρύθμιση της οικονομικής ζωής, όλα τα εργατικά κράτη θα χρειαστεί να περάσουν, σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό, απ' αυτό το στάδιο στην πορεία τους από τον καπιταλισμό στο σοσιαλισμό. Με άλλα λόγια, κάθε νέα κυβέρνηση των εργατών —αφού στη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου, αναπόφευκτα καταστρέψει σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό τα οικονομικά όργανα του καπιταλισμού (τις συναλλαγματικές ισοτιμίες, τις τράπεζες, τα τραστ)— θα βρεθεί υποχρεωμένη να επαναφέρει αυτούς τους θεσμούς, αφού τους ελέγξει πολιτικά και οργανωτικά. Και, αφού συνδέσει σαν εργατική κυβέρνηση που είναι, αυτά τα οικονομικά όργανα με ολόκληρο τον μηχανισμό της προλεταριακής δικτατορίας, θα πρέπει να κυριαρχήσει πάνω τους με τη δημιουργική δουλειά της, ώστε να πραγματοποιήσει σταδιακά, με τη βοήθειά τους, την ανοικοδόμηση της οικονομικής ζωής πάνω σε σοσιαλιστικές αρχές. Όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός των χωρών που το προλεταριάτο είναι ήδη στην εξουσία και όσο πιο ισχυρό είναι το προλεταριάτο που καταλαμβάνει την εξουσία σε κάθε χώρα, τόσο πιο δύσκολο θα είναι για το κεφάλαιο ή ακόμα και για τους ατομικούς καπιταλιστές να μεταναστεύσουν, τόσο λιγότερη και πιο αδύναμη θα είναι η στήριξη στο σαμποτάζ που θα μπορούν να προσφέρουν οι διοικητικοί-τεχνικοί διανοούμενοι και, κατά συνέπεια, τόσο μικρότερη θα είναι η καταστροφή των υλικών και οργανωτικών καπιταλιστικών μηχανισμών, και τόσο ευκολότερη η δουλειά της αποκατάστασή τους.

24. Η ταχύτητα με την οποία το εργατικό κράτος θα περάσει αυτό το στάδιο (στη διάρκεια του οποίου ο σοσιαλισμός ενώ βρίσκεται στο στάδιο της οικοδόμησης, εξακολουθεί να ζει και να αναπτύσσεται με καπιταλιστικό περίβλημα) θα εξαρτηθεί, πέρα από την στρατιωτική και πολιτική κατάσταση, και από το επίπεδο της οργάνωσης και της κουλτούρας, και από τις συνθήκες των παραγωγικών δυνάμεων, που θα υπάρχουν όταν το εργατικό κράτος πάρει την εξουσία. Είναι απόλυτα ξεκάθαρο ότι όσο υψηλότερα είναι αυτά τα επίπεδα, τόσο γρηγορότερα θα επιτύχει το εργατικό κράτος τη μετάβαση στη σοσιαλιστική οικονομία και, απ' αυτήν, στον ολοκληρωμένο κομουνισμό.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΟΛΩΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ, ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΥΛΛΗΨΕΙΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΩΝ

17 Νοέμβρη 1922

Σύντροφοι, ένα τηλεγράφημα από τη Βαρσοβία δηλώνει ότι ο σύντροφος Ετιέν Ρουμπάκι που έχει εκλεγεί στο κοινοβούλιο με τις ψήφους 32.000 ανθρακωρύχων από την κοιλάδα της Ντομπρόβα, μόλις συνελήφθη από την αστυνομία με την εφαρμογή των τσαρικών νόμων που ισχύουν σήμερα στην Πολωνία.

Ο σύντροφος Ετιέν Κρολικόβσκι, εκλεγμένος στη Βαρσοβία με 27.000 ψήφους, βρίσκεται κι αυτός στη φυλακή. Αυτή η παραβίαση της θέλησης δεκάδων χιλιάδων ψηφοφόρων της εργατικής τάξης είναι ένας νέος κρίκος στη μεγάλη αλυσίδα των αισχρών διώξεων, θύμα των οποίων αποτελεί το κομουνιστικό κίνημα στη δημοκρατία της Πολωνίας.

Η πολωνική κυβέρνηση, μετά το δικαστικό έγκλημά της ενάντια στον βουλευτή Ντομπάλ, ο οποίος διακήρυξε θαρραλέα την προσχώρησή του στον Κομουνισμό, συνεχίζει τα εγκλήματά της ενάντια στους εκλεγμένους αντιπρόσωπους του επαναστατικού προλεταριάτου, που στάλθηκαν στο Κοινοβούλιο παρά τη Λευκή Τρομοκρατία.

Το Συνέδριο της Κομιντέρν καταδικάζει ενώπιον της παγκόσμιας εργατικής τάξης αυτές της πράξεις βαρβαρότητας της πολωνικής κυβέρνησης, υπηρέτριας του διεθνούς κεφαλαίου, και εκφράζει το θαυμασμό του στο πολωνικό προλεταριάτο που υπερασπίζεται με θάρρος την υπόθεση της ελευθερίας και της ανθρωπότητας, κάτω από τέτοιες αντίξοες συνθήκες.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΕΣ ΜΑΖΕΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ

20 Νοέμβρη 1922

Το 4ο Συνέδριο της 3ης Διεθνούς που συμπίπτει με την πέμπτη επέτειο της μεγάλης προλεταριακής επανάστασης, στέλνει τους πιο θερμούς χαιρετισμούς του στους εργαζόμενους και χωρικούς της Τουρκίας και τους εύχεται καλή επιτυχία στην ηρωική τους πάλη για την ανεξαρτησία από το δυτικό ιμπεριαλισμό.

Τούρκοι σύντροφοι! Δίνετε ένα ζωντανό παράδειγμα του επαναστατικού κινήματος για ανεξαρτησία σ' ολόκληρη την Ανατολή και σ' όλες τις αποικιοκρατούμενες χώρες που έχει υποδουλώσει ο ιμπεριαλισμός.

Τα τελευταία γεγονότα, όμως, δείχνουν ότι η αστική-εθνικιστική κυβέρνηση σκοπεύει να αρπάξει τους καρπούς της νίκης που κερδίσατε με τίμημα τις τρομερές θυσίες σας.

Η εθνικιστική κυβέρνηση της Άγκυρας είναι έτοιμη να συνθηκολογήσει με τους ιμπεριαλιστές με τίμημα κάποιες παραχωρήσεις που πέτυχε προς όφελος της μεγάλης μπουρζουαζίας της Τουρκίας. Εγκαινίασε αυτή τη νέα πολιτική διαλύοντας το Κομουνιστικό Κόμμα Τουρκίας και απαγορεύοντας όλες τις οργανώσεις του, κάνοντας μαζικές συλλήψεις και κακοποιώντας τους φυλακισμένους συντρόφους μας με βάρβαρο τρόπο και, τέλος, απαγορεύοντας την Τούρκικη Ένωση Εργατών στην Κωνσταντινούπολη.

Το Κομουνιστικό Κόμμα Τουρκίας πάντα στήριζε την αστική-εθνικιστική κυβέρνηση στην πάλη των εργαζόμενων μαζών ενάντια στον ιμπεριαλισμό. Το Κομουνιστικό Κόμμα Τουρκίας έφτασε ακόμα και να συναινέσει στο να κάνει προσωρινές παραχωρήσεις στο πρόγραμμα και τις ιδέες του, ενόψει του κοινού εχθρού.

Λαμβάνοντας υπόψη αυτά τα γεγονότα, η στάση της κυβέρνησης απέναντι στο Κομουνιστικό Κόμμα φανερώνει την επιθυμία της να εκδιώξει όλους τους συνειδητούς εκπροσώπους της εργατικής τάξης και της αγροτιάς που θα επιμείνουν στην πραγματοποίηση των δημοκρατικών μεταρρυθμίσεων — μεταρρυθμίσεις για τις οποίες δεσμεύτηκε επίσημα, προκειμένου να επιτύχει τη βοήθειά σας και να δώσει την εικόνα μιας πραγματικής αστικής κυβέρνησης στην Συνδιάσκεψη της Λοζάννης.

Η αστική κυβέρνηση της Τουρκίας έχει το θράσος να διαπράττει εγκλήματα ενάντια σ' εσάς και τους αντιπροσώπους σας — εγκλήματα που προκαλούν την αγανάκτηση ολόκληρου του παγκόσμιου προλεταριάτου με πρώτο το ρώσικο προλετα-

ριάτο, που δεν τσιγκουνεύτηκε υλικές ή ηθικές θυσίες κατά τη διάρκεια της πιο δύσκολης περιόδου, όταν όλες οι καπιταλιστικές και ιμπεριαλιστικές δυνάμεις ενήργησαν από κοινού με στόχο το στραγγαλισμό των εργαζόμενων μαζών της Τουρκίας.

Η εθνικιστική κυβέρνηση, προετοιμάζοντας μια συμφωνία με τους ιμπεριαλιστές, πασχίζει να καταστρέψει τους πραγματικούς σας αντιπροσώπους και να τους χωρίσει από τους φίλους τους στο εξωτερικό.

Το 4ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς διαμαρτύρεται έντονα για τη βάρβαρη αυτή πράξη και θεωρεί καθήκον του να διακηρύξει επίσημα την ετοιμότητά του να στηρίξει οποιαδήποτε κυβέρνηση ή πολιτικό κόμμα αρνείται να παίξει το ρόλο του χωροφύλακα του ιμπεριαλισμού, αντιμάχεται συνεχώς τον ιμπεριαλισμό και την αντίδραση και πραγματοποιεί δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις προς όφελος των εργαζόμενων μαζών της Τουρκίας.

Σύντροφοι, να θυμάστε ότι η μαυρίλα των μπουντρουμιών δεν έχει ποτέ ως τώρα σκιάσει τον ήλιο της επανάστασης.

Σύντροφοι, να θυμάστε ότι την παραμονή της νίκης της επανάστασης, η ανικανότητα της άρχουσας τάξης εκδηλώνεται με την αύξηση της θηριωδίας. Το γεγονός στο οποίο γινόμαστε μάρτυρες αυτή τη στιγμή που ο καπιταλισμός συντρίβεται κάτω από το βάρος των έμφυτων αντιφάσεών του, που το σοκ από τις ιμπεριαλιστικές διαμάχες έχει φτάσει στο αποκορύφωμά του, είναι η διεθνής μπουρζουαζία να διπλασιάζει τις διώξεις της ενάντια στους αγγελιοφόρους και τους οικοδόμους της νέας κομουνιστικής κοινωνίας.

Όμως καμιά Λευκή Τρομοκρατία δεν κατάφερε ποτέ να τρομοκρατήσει εκείνους που είναι σταθεροί στην πίστη τους για την αναπόφευκτη τελική νίκη της κοινωνικής επανάστασης. Τη θέση κάθε συντρόφου που φυλακίστηκε ή σκοτώθηκε, την πήραν εκατοντάδες άλλοι σύντροφοι που βγαίνουν από τις τάξεις του εκμεταλλευόμενου προλεταριάτου και που θα συνεχίσουν να παλεύουν για την ελευθερία με μεγαλύτερη ορμή.

Σύντροφοι, η 3η Διεθνής θεωρεί βασικό της καθήκον να κάνει ότι είναι δυνατόν για να σας σώσει από τα χέρια των δημίων σας.

Ζήτω η Παγκόσμια Επανάσταση!
Ζήτω οι πιστοί κομουνιστές της Τουρκίας!
Ζήτω η 3η Διεθνής!
Ζήτω η Σοβιετική Ρωσία!

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΣΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ ΣΤΟ ΒΕΡΟΛΙΝΟ

22 Νοέμβρη 1922

Αγαπητοί Σύντροφοι,

Παρακολουθούμε τις κινήσεις σας με μεγάλο ενδιαφέρον. Συνέρχεστε αυτή τη σκοτεινή ώρα για να δείξετε στη γερμανική εργατική τάξη τον τρόπο να απελευθερωθεί από τη δυστυχία και την ένδεια. Η καπιταλιστική επίθεση οξύνεται καθημερινά. Η κύρια επίθεση στρέφεται τώρα ενάντια στο οκτάωρο. Οι σοσιαλδημοκράτες ηγέτες και οι γραφειοκράτες συνδικαλιστές στηρίζουν αυτή την επίθεση ενεργά και παθητικά. Σαμποτάρουν κάθε πράξη άμυνας του προλεταριάτου και δεν διστάζουν ακόμα και να διαιρέσουν τα συνδικάτα προς όφελος των καπιταλιστών. Το σημαντικότερο ζήτημα, επί του παρόντος, είναι η δημιουργία ενός ενωμένου προλεταριακού μαχητικού μετώπου για την υπεράσπιση του οκτάωρου, για την εξασφάλιση επαρκών τροφίμων για τους εργάτες, για τον εργατικό έλεγχο στην παραγωγή και για αντίσταση απέναντι στην οργάνωση του γερμανικού φασισμού μέσω της δημιουργίας της *Arbeiter Wehr* [*Δυνάμεις Εργατικής Άμυνας*]. Ακολουθώντας τις επιταγές τούτης της ώρας, το 4ο Συνέδριο της Κομιντέρν και το 2ο Παγκόσμιο Συνέδριο της Διεθνούς των Κόκκινων Συνδικάτων θα απευθύνει ανοιχτό γράμμα στη 2η και τη 2½ Διεθνή, καθώς και στα κόμματα και τα συνδικάτα που συμμετέχουν σε αυτές, προσκαλώντας τους να συμμετέχουν σε κοινή δράση για τα προαναφερόμενα αιτήματα.

Συνεχίστε τη δουλειά σας, επίμονα και ενεργητικά. Το κίνημα των Εργοστασιακών Συμβουλίων πρέπει να αποτελέσει το έδαφος για την ανασύνταξη του αμυντικού αγώνα των εργαζομένων. Πρέπει να διεξάγει αυτό τον αγώνα σε όσο το δυνατόν ευρύτερη βάση. Εάν, σε πείσμα των αντιδράσεων, καταφέρετε να συστήσετε ένα ενωμένο μέτωπο, θα έχετε δημιουργήσει την σημαντικότερη προϋπόθεση γι' αυτόν τον αμυντικό αγώνα που θα αποτελέσει την τροφή ακόμα και για το πέρασμα στην επίθεση.

Εμείς, οι αντιπρόσωποι των επαναστατών εργατών όλου του κόσμου, που έχουμε συγκεντρωθεί εδώ στη Μόσχα, σας ευχόμαστε επιτυχία στη δουλειά σας και σας στέλνουμε τους επαναστατικούς μας χαιρετισμούς.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΗΣ ΓΙΑΠΩΝΕΖΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΙΝΕΖΙΚΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ, ΠΟΥ ΚΑΤΑΔΙΚΑΖΕΙ ΤΗΝ ΙΑΠΩΝΙΚΗ ΚΑΤΟΧΗ ΤΗΣ ΣΑΧΑΛΙΝΗΣ

22 Νοέμβρη 1922

Το 4ο Παγκόσμιο Συνέδριο της 3ης Κομουνιστικής Διεθνούς στέλνει τους χαιρετισμούς του στον εργαζόμενο πληθυσμό του ρώσικου τομέα της Σαχαλίνης και της Άπω Ανατολής καθώς και στην εργατική τάξη της Ιαπωνίας, και καταδικάζει έντονα τους ιάπωνες ιμπεριαλιστές οι οποίοι στη διάρκεια των τεσσάρων τελευταίων ετών τυραννούν τους εργάτες και αγρότες της Σιβηρίας.

Η εκκένωση των παραθαλάσσιων περιοχών και της περιοχής Αρμούρ και, τελικά, και του Βλαδιβοστόκ από τους ιμπεριαλιστές, είναι αποτέλεσμα της ηρωικής αντίστασης της εργατικής τάξης της ρώσικης Άπω Ανατολής και, ειδικότερα, του προλεταριάτου της παραθαλάσσιας περιοχής. Είναι επίσης αποτέλεσμα της ολοένα αυξανόμενης αγανάκτησης των πλατιών εργατικών μαζών της Ιαπωνίας για την εμπλοκή και τη διακυβέρνηση του Μικάδο.

Ενώ εξαναγκάστηκαν να εκκενώσουν τη Σιβηρία και την παραθαλάσσια περιοχή, οι ιάπωνες ιμπεριαλιστές εξακολουθούν να κατέχουν τη ρωσική Σαχαλίνη, εξακολουθούν να κρατούν υποταγμένο το ρώσικο πληθυσμό, και απ' αυτή τη θέση εξακολουθούν να αποτελούν μια απειλή για τη νεαρή σοβιετική κοινωνική τάξη πραγμάτων σε εκείνες τις περιοχές της Άπω Ανατολής.

Το διεθνές προλεταριάτο είναι πεπεισμένο ότι δεν θα αργήσει η στιγμή που η μιλιταριστική κλίκα που τώρα κυβερνά τους ιάπωνες εργαζόμενους και αγρότες, θα σταθεί ενώπιον του δικαστηρίου του γιαπωνέζικου προλεταριάτου και θα αναγκαστεί να λογοδοτήσει για τα πολυάριθμα εγκλήματά της, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που διαπράχθηκαν στις περιοχές της ρωσικής Άπω Ανατολής.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΙΕΣΗ ΣΤΗ ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ

23 Νοέμβρη 1922

Το 4ο Συνέδριο της Κομιντέρν μόλις έμαθε ότι η νοτιοαφρικάνικη κυβέρνηση του στρατηγού Σμουτς σκότωσε τέσσερις εργάτες που, κατά την απεργία των εργαζομένων στα ορυχεία, τόλμησαν να υπερασπίσουν τους εαυτούς τους από τις οπλισμένες κυβερνητικές δυνάμεις που στάλθηκαν να βοηθήσουν τον ιδιοκτήτη των αδαμαντωρυχείων.

Το Συνέδριο καταγγέλλει τη κυβέρνηση της Νότιας Αφρικής, η οποία κάτω από την ηγεσία του στρατηγού Σμουτς —ο οποίος περιγράφεται στην Ευρώπη ως φιλελεύθερος και ειρηνιστής— δεν διστάζει να δολοφονήσει στην προσπάθειά της να χτυπήσει το εργατικό κίνημα. Το 4ο Συνέδριο στέλνει αδερφικούς χαιρετισμούς στους εργάτες της Νότιας Αφρικής. Είναι πεπεισμένο ότι όχι μόνο θα αρνηθούν να επιτρέψουν να ηττηθούν αλλά, αντιθέτως, θα διπλασιάσουν τις προσπάθειές τους, θα προσελκύσουν τους μαύρους εργάτες στον αγώνα ενάντια στο νοτιοαφρικάνικο κεφάλαιο και έτσι θα διασφαλίσουν τη νίκη της εργατικής τάξης. Σ' αυτόν τον αγώνα, οι νοτιοαφρικάνοι εργάτες μπορούν να βασιστούν στη βοήθεια της Κομιντέρν που τους θεωρεί κομμάτι της εμπροσθοφυλακής της.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΣΤΟ ΠΑΝ-ΙΝΔΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΣΥΝΔΙΚΑΤΩΝ ΣΤΗ ΛΑΧΩΡΗ

28 Νοέμβρη 1922

Σύντροφοι,

Το προλεταριάτο της Δύσης σάς στέλνει τις θερμές του ευχές για τον αγώνα που διεξάγετε εδώ και ένα χρόνο με στόχο την οικονομική βελτίωση της ινδικής εργατικής τάξης. Το 4ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς σάς στέλνει εγκάρδιους χαιρετισμούς. Σύντροφοι, αφού σας διαβεβαιώσουμε για τη συμπάθειάς μας και αφού σας υποσχεθούμε τη μέγιστη υποστήριξή μας για τη νίκη της υπόθεσής σας, πρέπει, ταυτόχρονα, να σας υπενθυμίσουμε ότι η υπόθεσή σας είναι πολύ σημαντική και δεν πρέπει να της επιβληθούν περιορισμοί. Η ινδική εργατική τάξη δεν παλεύει μόνο για να παίρνει «ένα ικανοποιητικό μισθό για προσφορά ικανοποιητικής εργασίας». Η οικονομική απελευθέρωση των ινδών εργατών και αγροτών εξαρτάται από την πολιτική ελευθερία του έθνους.

Καμιά καλυτέρευση των συνθηκών διαβίωσης δεν είναι εφικτή εφόσον υπάρχει η ιμπεριαλιστική εκμετάλλευση. Γι' αυτό το λόγο ο ρόλος σας θα είναι σημαντικός στην πάλη για εθνική ανεξαρτησία. Προετοιμαστείτε γι' αυτόν τον ιστορικό ρόλο. Το προηγμένο προλεταριάτο πενήντα δύο χωρών που εκπροσωπείται σ' αυτό το 4ο Συνέδριο, είναι ολοκληρωτικά με το μέρος σας. Να φυλάγεστε από την ψεύτικη φιλία και τις παραπλανητικές συμβουλές των εργατοπατέρων που φέρονται με δουλοπρέπεια στον ιμπεριαλισμό.

Με αδερφικούς χαιρετισμούς

ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗ ΛΕΥΚΗ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ ΣΤΗ ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ

30 Νοέμβρη 1922

Στους εργάτες του κόσμου!

Εργαζόμενοι άντρες και γυναίκες! Σύντροφοι!

Η αντιδραστική κυβέρνηση του νέου καπιταλιστικού κράτους της Γιουγκοσλαβίας διέπραξε πολλά εγκλήματα ενάντια στο κομουνιστικό προλεταριάτο κατά τα δύο χρόνια κυριαρχίας της Λευκής Τρομοκρατίας. Οι πλημμελειοδίκες του Λευκού Δικαστηρίου έχουν ήδη εγκρίνει πολλές θανατικές καταδίκες. Ένα από τα θύματά τους πρόκειται να εκτελεστεί σύντομα.

Αυτό το πιο πρόσφατο θύμα είναι ο σύντροφός μας, Κεροσόβιτς Γιουν. Καταδικάστηκε σε θάνατο γιατί ήταν ο ηγέτης της γενικής απεργίας των γιουγκοσλάβων μεταλλωρύχων το 1920.

Παρότι έχει κηρυχθεί παράνομο, το επαναστατικό προλεταριάτο της Γιουγκοσλαβίας και οι σύντροφοί μας, κατάφεραν να οργανώσουν μια μεγάλη καμπάνια, σε όλη τη χώρα, ενάντια σ' αυτό το τελευταίο έγκλημα της γιουγκοσλάβικης κυβέρνησης. Απηύθυναν επίσης μια έκκληση στα μέλη της 2ης Διεθνούς, της 2½ Διεθνούς και της Διεθνούς του Άμστερνταμ, με την οποία τους καλούσαν να συστήσουν ένα ενωμένο μέτωπο ολόκληρης της γιουγκοσλαβικής εργατικής τάξης ενάντια στη Λευκή Τρομοκρατία. Η απάντηση ήταν αρνητική.

Το 4ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς εκφράζει, δια της παρούσης, την πλήρη αλληλεγγύη του στο κομουνιστικό προλεταριάτο της Γιουγκοσλαβίας, το οποίο συνεχίζει τον αγώνα του ενάντια στις αντιδραστικές δυνάμεις. Καλεί το επαναστατικό προλεταριάτο όλων των χωρών να ενώσει τη διαμαρτυρία του με εκείνη του γιουγκοσλαβικού προλεταριάτου και διακηρύσσει την πλήρη αλληλεγγύη του προς το γιουγκοσλαβικό προλεταριάτο στον αγώνα που διεξάγει ενάντια στην εκτέλεση του συντρόφου Κεροσόβιτς.

Με τους ηγέτες της, αν είναι δυνατόν, αλλά και χωρίς αυτούς αν χρειαστεί, η εργατική τάξη παγκόσμια πρέπει να διαμαρτυρηθεί ομόφωνα και ενεργητικά γι' αυτό το τελευταίο έγκλημα της γιουγκοσλάβικης μπουρζουαζίας και των σοσιαλδημοκρατών συμμάχων της.

Κάτω η Λευκή Τρομοκρατία!

Ζήτω το κομουνιστικό προλεταριάτο της Γιουγκοσλαβίας!

Γλωσσάριο

CNT (Confederacion Nacional del Trabajo -- Εθνική Συνομοσπονδία Εργασίας). Ισπανική συνομοσπονδία των αναρχοσυνδικαλιστών. Ιδρύθηκε το 1911.

Eshil-Ordu («Πράσινο Μήλο»). Το όνομα του Τουρκικού Κομουνιστικού Κόμματος που ενισχύθηκε από τον Κεμάλ Ατατούρκ και καθοδηγούνταν από τον Χακί Μπεχίκ [δες *Συνθήκη των Σεβρών*].

Guardia Regia. Ειδική μισοστρατιωτική δύναμη της αστυνομίας που δημιουργήθηκε στην Ιταλία μετά τον 1ο Π. Π. για να διαλύει τις απεργίες.

UGT - Γενική Ένωση Εργατών (Union General de Trabajadores). Ισπανική σοσιαλιστική Ομοσπονδία συνδικάτων που ανήκε στους σοσιαλιστές της Ισπανίας. Ιδρύθηκε το 1872.

Άισνερ, Κουρτ (1867-1919). Ανεξάρτητος γερμανός σοσιαλιστής διανοούμενος που έδρασε εναντίον του πρώτου παγκοσμίου πολέμου. Επικεφαλής της επαναστατικής κυβέρνησης της Βαυαρίας που εγκαθιδρύθηκε μετά τον πόλεμο. Δολοφονήθηκε από έναν γερμανό εθνικιστή αριστοκράτη στις 21 Φλεβάρη του 1919 λίγο πριν την παραίτησή του.

Άλμπερτ. Ψευδώνυμο που χρησιμοποιούσε ο Έμπερλεν.

Αμριτσάρ (Ινδία). Εκεί, στις 13 Απρίλη του 1919, 10.000 άοπλοι διαδηλωτές διαμαρτυρήθηκαν εναντίον της θέσπισης έκτατων εξουσιών. Ο βρετανός στρατηγός Ντάιερ έδωσε διαταγή να τους πυροβολήσουν. 379 διαδηλωτές δολοφονήθηκαν ενώ άλλοι 1.200 τραυματίστηκαν. Ο Ντάιερ ανακλήθηκε στην Βρετανία αλλά αργότερα τιμήθηκε από την Βουλή των Λόρδων και προς τιμήν του ανεγέρθηκε μνημείο.

Αναρχοσυνδικαλιστές ή Συνδικαλιστές (syndicalist). Προέρχεται από τη γαλλική λέξη "syndicat", που σημαίνει συνδικάτο. Οι (αναρχο)συνδικαλιστές έδιναν μεγάλη σημασία στη χρησιμοποίηση των συνδικάτων για την δημιουργία της νέας κοινωνίας. Τα συνδικάτα σε μια συγκεκριμένη περιοχή θα έπρεπε να λειτουργούν από κοινού όλες τις βιομηχανίες της περιοχής. Αυτές οι αυτοδιοικούμενες κοινότητες θα εντάσσονταν σε μια χαλαρή ομοσπονδία. Επειδή ήταν ενάντια στο κράτος και σε κάθε είδους συγκεντρωτισμό παρότρυναν τους εργάτες να αγνοήσουν τα πολιτικά κόμματα και να αρνηθούν να ψηφίζουν στις κοινοβουλευτικές εκλογές. Έθεταν σαν πρωτεύων στόχο τους «τη γενική απεργία για την ανατροπή του καπιταλισμού». Οι πιο σημαντικές τους δυνάμεις ήταν στη Γαλλία και στην Ισπανία.

Ανεξάρτητο Εργατικό Κόμμα (ILP). Ιδρύθηκε το 1893 από τον Κέιρ Χάρντι και τον Ράμσεϊ Μακ Ντόναλντ. Ο σοσιαλισμός του εμπνέονταν τόσο από τον Μαρξισμό όσο και από τον Μεθοδισμό. Συμμετείχε στην Εργατική Επιτροπή των Αντιπροσώπων (η Επιτροπή αυτή είναι ο πρόδρομος του Εργατικού Κόμματος της Αγγλίας και αποτελούνταν από αντιπροσώπους του ILP, της «Κοινωνίας των Φαβιανών», της Σοσιαλδημοκρατικής Ομοσπονδίας και διαφόρων συνδικαλιστών). Ο Χάρντι έγινε πρόεδρός της και ο Μακ Ντόναλντ γραμματέας της). Κατά την διάρκεια του 1ου Π. Π. το ILP εξέδωσε αρχικά ένα αντιπολεμικό μανιφέστο και ο Μακ Ντόναλντ παραιτήθηκε από γραμματέας της Επιτροπής. Μετά, τον Φεβρουάριο του 1915, στην συνδιάσκεψη του Λονδίνου, των σοσιαλιστών των χωρών της Αντάντ, οι αντιπρόσωποι του ILP υποστήριξαν την απόφαση της συνδιάσκεψης που ήταν υπέρ της Αντάντ. Από τότε η ηγεσία του ILP είχε «σοσιαλπατριωτική» πολιτική. Μετά την ίδρυση της 3ης Διεθνούς η ηγεσία αναγκάστηκε από την αριστερή τάση να εγκαταλείψει την 2η Διεθνή.

Το 1921 το ILP εντάχθηκε στην 2 ½ Διεθνή αλλά όταν η τελευταία διαλύθηκε το ILP επέστρεψε στην 2η. Το 1921 η αριστερή του τάση το εγκατέλειψε για να συγχωνευθεί με το Κομουνιστικό Κόμμα. Το 1932 το ILP έφυγε από το Εργατικό Κόμμα εξαιτίας του ρεφορμιστικού προγράμματος του τελευταίου. Παρέμεινε ανεξάρτητο έως το 1975 όταν εντάχθηκε στο Εργατικό Κόμμα σχηματίζοντας μια ιδιαίτερη ομάδα πίεσης.

Ανεξάρτητοι ή Ανεξάρτητο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα (USPD). (Γερμανία) Είναι η διάσπαση των αριστερών (υπό την ηγεσία του Χάαζε και του Κάουτσκι) του Γερμανικού Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος το 1917. Στην γερμανική επανάσταση του 1918-19 το κόμμα αυτό αμφιταλαντεύονταν μεταξύ του ρεφορμισμού και της επανάστασης. Το 1920 πραγματοποιείται η διάσπαση των «Ανεξάρτητων» (πάνω από τους μισούς ενώνονται με το KPD). Το USPD, με όσους απέμειναν, έγινε το γερμανικό τμήμα της 2½ Διεθνούς. Αργότερα το USPD (εκτός από μια μικρή μειοψηφία) επανεντάχθηκε στο SPD και στην 2η Διεθνή.

Αντάντ (από την γαλλική λέξη *entente* που σημαίνει «συμφωνία», «συνεννόηση»). Είναι η συμμαχία μεταξύ της Αγγλίας, Γαλλίας και Ρωσίας ενάντια στην Γερμανία κατά τον 1ο Παγκόσμιο Πόλεμο.

Άντλερ, Βίκτωρ (1852-1918). Ένας από τους ιδρυτές και ηγέτες της Αυστριακού Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος: υιοθέτησε κεντριστική θέση κατά την διάρκεια του 1ου Παγκόσμιου Πολέμου.

Άντλερ, Φρίντριχ (1879-1960). Γιος του αυστριακού σοσιαλδημοκράτη ηγέτη Βίκτωρ Άντλερ. Εξέχουσα φυσιογνωμία του Κόμματος στην ίδια εποχή με τους Μπάουερ, Ρένερ, Χίλφερτινγκ, και άλλους που δημιούργησαν την σχολή του «αυστρομαρξισμού». Έγινε γνωστός από την δολοφονία του αυστριακού πρωθυπουργού Sturgh τον Οκτώβριο του 1916. Βγήκε από την φυλακή μετά τον πόλεμο. Παρέμεινε ηγετική μορφή της αυστριακής και διεθνούς Σοσιαλδημοκρατίας.

Ανώτατο Συμβούλιο για την Οικονομία. Δημιουργήθηκε με διάταγμα το Δεκέμβρη του 1917 και διασφάλιζε τον συγκεντρωτικό έλεγχο της σοβιετικής οικονομίας κατά τη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου.

Άξονας. Ονομάζονταν η Γερμανία και οι σύμμαχοί της στους δύο Παγκόσμιους Πολέμους.

Αριστερό Μπλοκ (Γαλλία). Ένας συνασπισμός από ριζοσπάστες και σοσιαλιστές κάτω από την ηγεσία του Εριό. Κέρδισε τις εκλογές του 1924, και αντικατέστησε το συντηρητικό εθνικιστικό μπλοκ, το οποίο είχε κυβερνήσει από το τέλος του 1ου Π. Π. Παρέμεινε στην εξουσία μέχρι τις 22 Ιουλίου του 1926, όταν ο Πουανκαρέ σχημάτισε κυβέρνηση εθνικής ενότητας.

Αριστερό Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Σουηδίας. Ιδρύθηκε το 1917 από τον Ζεθ Χούγκλαντ και άλλους ηγέτες της Σοσιαλιστικής Νεολαίας Σουηδίας, στην βάση των αρχών που συμφωνήθηκαν στο συνέδριο του Τσίμερβαλντ.

Βαγιάν-Κουτιριέ, Πολ (1892-1937). Εντάχθηκε στο Σοσιαλιστικό Κόμμα Γαλλίας το 1916 και εξελέγη βουλευτής το 1919. Υποστηρικτής της ένταξης στην 3η Διεθνή, εξελέγη μέλος της Διευθύνουσας Επιτροπής Κομουνιστικού Κόμματος Γαλλίας στην Τουρ το 1920. Το 1926 έγινε αρχισυντάκτης της εφημερίδας "L'Humaniti". Το 1933 ταξίδευσε στην Μέση Ανατολή με εντολή της Κομιντέρν και έπαιξε σημαντικό ρόλο στην δημιουργία του Λαϊκού Μετώπου στην Γαλλία. Επανεξελέγη βουλευτής το 1936.

Βαζτάουερ, Εμμανουήλ. Τσέχος αναρχικός, και στην συνέχεια κομουνιστής. Στο 4ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς υπερασπίστηκε την υπερ-αριστερή αντιπολίτευση του Κομουνιστικού Κόμματος Τσεχίας και γι' αυτό τον κατέκριναν ο Ζινόβιεφ, ο Μπουχάριν και ο Ράντεκ. Το 1928, ωστόσο, υπερασπίστηκε τον Ίλεκ εναντίον της αριστερής αντιπολί-

τευσης και το 1929 διαγράφτηκε από τον Γκότβαλντ, ο οποίος ανέλαβε την ηγεσία του κόμματος με την υποστήριξη του Στάλιν. Μετά την διαγραφή του έγραφε για την εφημερίδα του Λαϊκού Σοσιαλιστικού Κόμματος. Στην συνέχεια ασπάστηκε τον φασισμό και κατά τη διάρκεια της γερμανικής κατοχής το 1941 έγινε αρχισυντάκτης μιας φιλογερμανικής εφημερίδας. Έφυγε από την Τσεχοσλοβακία στις αρχές του 1945.

Βαλκανική Κομουνιστική Ομοσπονδία. Ιδρύθηκε τον Ιανουάριο του 1920 στην Σόφια και ήταν ο διάδοχος Επαναστατικής Σοσιαλδημοκρατικής Ομοσπονδίας των Βαλκανίων. Οι βούλγαροι κομουνιστές Κολάροφ και Γκεόργκι Δημητρώφ έπαιξαν ηγετικό ρόλο στην συνομοσπονδία και προώθησαν την δημιουργία της Βαλκανικής Σοσιαλιστικής Σοβιετικής Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας. Η συνομοσπονδία διαλύθηκε το 1932.

Βάλτσερ, Τζάκομπ. Γερμανός κομουνιστής. Μπήκε στο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα (SPD) όντας συνδικαλιστής. Πριν τον πόλεμο υποστήριζε τη Λούξεμπουργκ και κατά τη διάρκεια του πολέμου μπήκε στην Ένωση του Σπάρτακου. Ήταν ένας από τους ιδρυτές του Κομουνιστικού Κόμματος Γερμανίας (KPD) και στην συνέχεια οπαδός του Μπράντλερ. Διαγράφηκε από το Κομουνιστικό Κόμμα το 1929 και το 1931 διαχώρισε την θέση του (μαζί με τον Φρέλιχ) από το μπραντλερικό KPO και ηγήθηκε μιας ομάδας μέσα στο Σοσιαλιστικό Κόμμα των Εργατών (SAP) [δες Φρέλιχ]. Μετά τον 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο επανεντάχθηκε στο κομουνιστικό ρεύμα, και υπηρέτησε σε διάφορες θέσεις στην Ανατολική Γερμανία. Διαγράφτηκε από το σταλινικό Ενιαίο Σοσιαλιστικό Κόμμα Γερμανίας το 1952, και ξαναεντάχθηκε το 1956.

Βαν Οβερστράατεν, Έντουαρντ. Μέλος της Σοσιαλιστικής Νεολαιίστικης Φρουράς (JGS) και το 1917 κομουνιστής. Το 1920 ήταν αριστερός κομουνιστής και το 1921 με την ίδρυση του Κομουνιστικού Κόμματος Βελγίου έγινε ηγέτης του. Φυλακίστηκε το 1923. Το 1927 οδήγησε την πλειοψηφία του Κόμματος ενάντια στις διαγραφές των οπαδών της Αριστερής Αντιπολίτευσης από τον Στάλιν και γι' αυτόν τον λόγο διαγράφηκε και ο ίδιος τον επόμενο χρόνο. Στην συνέχεια εγκατέλειψε την πολιτική.

Βάνεκ, Μίλος (1897-1967). Τσέχος σοσιαλιστής. Ανήκε στην αριστερή τάση του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος κατά τη διάρκεια του πολέμου. Υποστήριξε την Κομουνιστική Διεθνή και μπήκε στο Κομουνιστικό Κόμμα το 1921. Από το 1922 μέχρι το 1926 εργάστηκε στην Μόσχα για λογαριασμό του Κομουνιστικού Κόμματος. Μετά, έφυγε από το Κομουνιστικό Κόμμα και από την Κομουνιστική Διεθνή και επανεντάχθηκε στο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα. Το 1947 αντιτέθηκε στην συγχώνευση του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος με το Κομουνιστικό και γι' αυτό πέρασε στην Δυτική Γερμανία. Από το 1949 εργάστηκε στο ραδιόφωνο της «Ελεύθερης Ευρώπης» στο Μόναχο.

Βαντερβέλντε, Εμίλ (1866-1938). Δικηγόρος, ηγέτης του Σοσιαλιστικού Κόμματος Βελγίου και πριν τον 1ο Παγκόσμιο Πόλεμο ηγέτης της 2ης Διεθνούς. Ήταν «σοσιαλπατριώτης» και κατά το ξέσπασμα του πολέμου έγινε πρωθυπουργός του βέλγου βασιλιά. Πήγε στην Μόσχα το 1922 για να υπερασπιστεί του δεξιούς σοσιαλεπαναστάτες που δικάζονταν. Διετέλεσε υπουργός εξωτερικών του Βελγίου από το 1925 μέχρι το 1927.

Βάργκα, Ευγένιος (1879-1964). Ούγγρος κομουνιστής. Εντάχθηκε στο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα το 1906 όταν ήταν φοιτητής. Στην συνέχεια έγινε καθηγητής πανεπιστημίου στα οικονομικά, το 1919 εντάχθηκε στο Κομουνιστικό Κόμμα και έγινε Κομισάριος των Οικονομικών της σοβιετικής κυβέρνησης. Μετά την πτώση της, πήγε στην Βιέννη και εν συνεχεία εγκαταστάθηκε στην Ρωσία εντασσόμενος στο μπολσεβίκικο κόμμα. Από εκεί και έπειτα, εργάστηκε για την Κομουνιστική Διεθνή, αλλά επικρίθηκε από τον Στάλιν το 1947 και καθαιρέθηκε από διάφορες θέσεις. Υποστήριξε ότι επειδή ο καπιταλισμός άλλαξε κατά τη διάρκεια του 2ου Παγκοσμίου Πολέμου, η επανάσταση μπορεί να μην είναι αναγκαία και ότι

οι κοινωνικές μεταρρυθμίσεις και η απελευθέρωση των αποικιών μπορούν να επιτευχθούν με μια συνεργασία κομουνιστικών και μη κομουνιστικών δυνάμεων. Μετά από την «αυτοκριτική» του το 1949, αποκαταστάθηκε η σχέση του με τον Στάλιν και μάλιστα το 1954 τιμήθηκε με το μετάλλιο του Στάλιν.

Βάρσκι, Άντολφ (1868-1938). Ήταν συνιδρυτής μαζί με τη Λούξεμπουργκ και τον Λέο Γιόγκισες, της Σοσιαλδημοκρατίας στην Πολωνία και ένας από τους ιδρυτές του Κομουνιστικού Κόμματος Πολωνίας. Εκτελέστηκε από τον Στάλιν μαζί με άλλους πολωνούς εξόριστους το 1938.

Βιομηχανικοί Εργάτες της Μεγάλης Βρετανίας. Ομάδα που δημιουργήθηκε το 1911 με σημαντική επιρροή στην εργατική τάξη του Clydeside (περιοχή στην Γλασκόβη, στην βόρεια Μ. Βρετανία). Την ίδια χρονιά ηγήθηκε της περίφημης απεργίας στην Singer. Ποτέ δεν απέκτησε επιρροή πέρα από το Clydeside.

Βιομηχανικοί Εργάτες του Κόσμου — I.W.W. (ΗΠΑ). Το 1905 ένωσαν τα καλύτερα στοιχεία της αμερικάνικης Αριστεράς, από τον Ντεμπς μέχρι τους Ντε Λεόν και «Μητέρα» Τζόουνς (την συνδικαλίστρια Μαίρη Τζόουνς) και έδωσαν κάποιες μεγάλες αλλά και πικρές ταξικές μάχες πριν τον 1ο Παγκόσμιο Πόλεμο. Στο απόγειο της επιρροής τους, η γραμμή τους ήταν κοντά στη γραμμή του «επαναστατικού συνδικαλισμού». Σημαντικά κτυπημένοι από την καταστολή του 1917, διαλύθηκαν, με ένα μεγάλο κομμάτι των αγωνιστών τους να στρέφεται στον Κομουνισμό, μεταξύ των οποίων και οι Γουίλιαμ Ζ. Φόστερ και Τζέιμς Π. Κάνον, ιδρυτές του Κομουνιστικού Κόμματος Αμερικής και μελλοντικοί ηγέτες του. Ο ηγέτης των Βιομηχανικών Εργατών του Κόσμου Μπιλ Χέιγουντ, βρήκε άσυλο στην Μόσχα όπου και πέθανε.

Βιομηχανικοί Εργάτες του Κόσμου (Αυστραλία). Συνδικαλιστική οργάνωση, βασισμένη στη άμεση δράση, πρωτοεμφανίστηκε στην Αυστραλία σαν αποτέλεσμα της εμπειρίας της Σοσιαλιστικής Κυβέρνησης του Τζ. Κ. Γουάτσον (Απρίλιος - Αύγουστος 1904), της πρώτης «σοσιαλιστικής» κυβέρνησης στο κόσμο. Οι πρώτοι σύλλογοι των Βιομηχανικών Εργατών του Κόσμου ιδρύθηκαν το 1907, κυρίως μεταξύ των εργατών στα ορυχεία και στις μεταφορές κάτω από την ηγεσία του Τομ Μπέκερ, ο οποίος πάλεψε δυναμικά για τον εργοστασιακό συνδικαλισμό και ενάντια στην πολιτική διαιτησίας του Εργατικού Κόμματος και των κλαδικών συνδικαλιστικών ενώσεων. Οι δραστηριότητες τους οδήγησαν σε πολυάριθμες απεργίες το 1908 και το 1912 οι οποίες όμως κατεστάλησαν σκληρά. Το 1916 οι Βιομηχανικοί Εργάτες του Κόσμου (της Αυστραλίας) συμμετείχαν στην μεγάλη απεργία των εργατών στα ορυχεία αλλά κυρίως δραστηριοποιήθηκαν στον αγώνα ενάντια στον πόλεμο και στην επιστράτευση. Έγιναν εκατοντάδες συλλήψεις και οι επικεφαλής τους (Τόμας Γκλεν, Πήτερ Λάρκιν, κ.τ.λ) καταδικάστηκαν για «εσχάτη προδοσία». Εν τούτοις διατήρησαν σημαντική επιρροή στο Εργατικό Κόμμα ωθώντας το να διατυπώσει προτάσεις ειρήνης το 1917, και αργότερα το 1918 να αποσύρει την υποστήριξη του στην κυβέρνηση της Αυστραλίας εφ΄ όσον οι Σύμμαχοι δεν πρότειναν στη Γερμανία μία ειρήνη χωρίς προσαρτήσεις και αποζημιώσεις. Επίσης το 1918, οι Βιομηχανικοί Εργάτες του Κόσμου οργάνωσαν το "One Big Union" (δηλαδή μια ενιαία συνομοσπονδία για όλους τους εργάτες που ονομάστηκε αρχικά "Workers Industrial Union Of Australia" και μετά το 1927 "Australian Council Of Trade Unions").

Βιομηχανικοί Εργάτες του Κόσμου (Βρετανία). Οι Βιομηχανικοί Εργάτες του Κόσμου ιδρύθηκαν το 1910 όταν ο Χέιγουντ (βλέπε Βιομηχανικούς Εργάτες του Κόσμου Ηνωμένων Πολιτειών) έκανε το «γύρο» της Βρετανίας: είχαν σημαντική επιρροή στα λιμάνια, ιδιαίτερα στο Λονδίνο και επέδρασαν στους αγώνες των σωματείων. Ο Τόμας Μαν (1856-1941), αρχικά αγωνιστής της Σοσιαλδημοκρατικής Ομοσπονδίας, στην συνέχεια μέλος των Βιομηχανι-

κών Εργατών του Κόσμου και τελικά επαναστάτης ηγέτης συνδικάτου, συμβολίζει τη ριζοσπαστικοποίηση του βρετανικού εργατικού κινήματος στις αρχές του 5ου αιώνα.

Βίσελ, Ρούντολφ. Γερμανός Σοσιαλδημοκράτης. Έγινε υπουργός Οικονομικών στις αρχές του 1919 και προσπάθησε να εκπονήσει ένα αναλυτικό σχέδιο για μια σχεδιασμένη καπιταλιστική οικονομία. Επίσης, έγινε υπουργός Εργασίας στην κυβέρνηση του Στρέσεμαν.

Βολφστέιν, Ρόσι. Γερμανίδα κομουνίστρια. Εντάχθηκε στο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Γερμανίας (SPD) το 1908. Ήταν φίλη και υποστηρίκτρια της Ρόζα Λούξεμπουργκ, ιδρυτικό μέλος του USPD το 1917 [δες Ανεξάρτητο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Γερμανίας] και του Κομουνιστικού Κόμματος το 1919. Το 1928 αυτή και ο άντρας της, Πάουλ Φρέλιχ, διαγράφτηκαν. Από το 1935 μέχρι το 1937 ηγούνταν του Σοσιαλιστικού Κόμματος των Εργατών [δες Φρέλιχ]. Μετά το 1945 επέστρεψε στην Δυτική Γερμανία.

Βορόφσκι, Βατισλάβ (1871-1923). Σοβιετικός διπλωμάτης. Εκπροσώπησε τους μπολσεβίκους στην Σουηδία και στην Ελβετία και στη συνέχεια έγινε πρέσβης της Ρωσίας στην Ιταλία. Δολοφονήθηκε στην Λοζάννη από έναν νεαρό λευκορώσο μετανάστη.

Βου Πέι Φου (1874-1939). Κινέζος πολέμαρχος.

Βράνκελ, Πιότρ Νικολάγεβιτς (1878-1928). Τσαρικός διοικητής του στρατού. Διαδέχθηκε τον Ντενίκιν στην αρχηγία του Λευκού Στρατού στην Κριμαία.

Γεγονότα του Μάρτη. Εξέγερση που οργανώθηκε από το Κομουνιστικό Κόμμα Γερμανίας (KPD) τον Μάρτη του 1921, στο πλαίσιο των αγώνων που γινόταν στις περιοχές των ορυχείων της κεντρικής Γερμανίας και ήταν ενάντια στα μέτρα που πήρε η Σοσιαλδημοκρατική Κυβέρνηση της Πρωσίας. Ο Μάσλοου και ο Ταλχάιμερ ήταν μεταξύ των υπεραριστερών ηγετών του KPD που ήταν υπεύθυνοι για την εξέγερση η οποία κατεστάλη μετά από δύο εβδομάδες. Το 3ο Συνέδριο της Κομιντέρν καταδίκασε τέτοιου είδους «τυχοδιωκτισμούς».

Γενική Συνομοσπονδία Εργασίας (CGT). Γαλλική συνδικαλιστική συνομοσπονδία που διαπνέονταν από αναρχοσυνδικαλιστικές ιδέες. Το 1921 η μειοψηφία των κομουνιστών απομακρύνθηκε και δημιούργησε την CGTU (Confederation Gιnιrale du Travail Unifiιe - Γενική Συνομοσπονδία των Ενωμένων Εργατών) και παρόλο που ορισμένοι από τους ηγέτες της αντιμετώπισαν προβλήματα με την Μόσχα, η CGTU συνέχισε να υπάρχει μέχρι το 1935, οπότε λόγω της πολιτικής του Λαϊκού Μετώπου, ενώθηκαν οι δύο συνομοσπονδίες, με τους κομουνιστές να αντικαθιστούν τους αναρχοσυνδικαλιστές σε αρκετές ηγετικές θέσεις. Σήμερα η CGT ανήκει στο Γαλλικό Κομουνιστικό Κόμμα.

Γιάνσον, Ζαν Προυστ. Μέλος του Κομουνιστικού Κόμματος Ολλανδίας.

Γιόργκενσεν. Μέλος της αριστερής τάσης του Σοσιαλιστικού Κόμματος Δανίας.

Γιούνκερς. Απόγονοι των Τευτόνων Ιπποτών, οι οποίοι εγκαταστάθηκαν στην ανατολική πλευρά του Έλβα, τον 13ο αιώνα. Ήταν οι πρώσοι αριστοκράτες γαιοκτήμονες, που τους χαρακτήριζαν οι ακραίες μιλιταριστικές, εθνικιστικές και αντιδημοκρατικές, φεουδαρχικές απόψεις.

Γιουντένιτς, Νικολάι (1875-1936). Τσαρικός στρατηγός που πολέμησε στον αντεπαναστατικό στρατό. Τον Οκτώβρη του 1919, εξαπέλυσε την δεύτερη επίθεσή του στην Πετρούπολη αλλά οδηγήθηκε σε μία μάχη δέκα μίλια νότια της πόλης.

Γκάλαχερ, Γουίλιαμ (1881-1965). Σκωτσέζος συνδικαλιστής, σοσιαλιστής ηγέτης και αγκιτάτορας. Αρχικά μέλος του Ανεξάρτητου Εργατικού Κόμματος, εντάχθηκε στο Σοσιαλδημοκρατική Ομοσπονδία το 1905. Ναύτης και μετά μηχανικός. Επισκέφθηκε το Σικάγο το 1913. Επηρεάστηκε από τις τρειντγιουνονίστικες ιδέες. Ηγέτης της Επιτροπής Εργατών του Clyde το 1915-16 και διακεκριμένο μέλος του συνδικαλιστικού κινήματος. Ήταν ένας από τους στόχους της μπροσούρας του Λένιν «Αριστερισμός, η παιδική ασθένεια του

κομουνισμού». Παραβρέθηκε στο 2ο Συνέδριο της Κ.Δ. και εντάχθηκε στο Κομουνιστικό Κόμμα της Μ. Βρετανίας τον Γενάρη του 1921. Παρέμεινε διακεκριμένο στέλεχος του ΚΚ στην υπόλοιπη ζωή του. Εκλέγονταν βουλευτής στην περιοχή West Fife από το 1935 μέχρι το 1950.

Γκούλα, Μπέτισλαβ (1888-1937). Μέλος της Τσεχοσλοβάκικης Εθνικής Συνομοσπονδίας Εργασίας. Έζησε στην Ρωσία και το 1917 εντάχθηκε στο Μπολσεβίκικο Κόμμα. Το 1918 οργάνωσε το τσεχοσλοβάκικο τμήμα του μπολσεβίκικου κόμματος. Το 1925 απομακρύνθηκε από το τσεχοσλοβάκικο Κομουνιστικό Κόμμα σαν «δεξιός».

Γκράσμαν, Πήτερ. Δεύτερος στην ιεραρχία στα Ελεύθερα Γερμανικά Συνδικάτα.

Γουίνκουπ, Ντέιβιντ (1876-1941). Ολλανδοεβραίος κομουνιστής. Ηγετική φυσιογνωμία του Ολλανδικού Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος Εργατών. Διαγράφτηκε το 1908 μαζί με τους άλλους Τριμπιουνιστές (Tribunists) και ίδρυσαν το Ανεξάρτητο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα τον επόμενο χρόνο. Κατά τη διάρκεια του πολέμου υποστήριξε το Κίνημα του Τσίμερβαλντ και το 1918 βοήθησε στον σχηματισμό του Κομουνιστικού Κόμματος. Προσπάθησε ανεπιτυχώς να στήσει ένα ημιαυτόνομο κέντρο Αριστερών Κομουνιστών στο Άμστερνταμ το 1920. Το 1926, διαγράφτηκε από το Κομουνιστικό Κόμμα και το 1928 η διαγραφή του επικυρώθηκε και από την Κομουνιστική Διεθνή. Επέστρεψε στο Κόμμα το 1930 και έκτοτε τήρησε την ορθόδοξη σταλινική γραμμή.

Γουόκμαν. Μέλος του Κομουνιστικού Κόμματος Εσθονίας.

Δημοκρατική Συνέλευση. Διοργανώθηκε στην Πετρούπολη το 1917. Ήταν μια προσπάθεια των συντηρητικών πολιτικών να οικοδομήσουν ένα είδος ασπίδας μεταξύ της προσωρινής κυβέρνησης και του έθνους, εν αναμονή της σύγκλισης της Συντακτικής Συνέλευσης

1η Διεθνής ή Διεθνής Ένωση των Εργαζομένων. Ιδρύθηκε το 1864 από τα βρετανικά συνδικάτα και τους γάλλους Προυντονιστές. Επηρεάσθηκε σε μεγάλο βαθμό από τον Καρλ Μαρξ στο ζήτημα της υποστήριξης του αγώνα για την ανεξαρτησία της Ιρλανδίας και της Πολωνίας και για την υπεράσπιση της Παρισινής Κομμούνας. Η διαμάχη μεταξύ του «επιστημονικού σοσιαλισμού» του Μαρξ και τον αναρχισμό του Μπακούνιν την οδήγησε στην διάλυσή της το 1876.

2η Διεθνής (Εργατική και Σοσιαλιστική Διεθνής). Δημιουργήθηκε το 1889 ως διάδοχος της 1ης Διεθνούς. Μια χαλαρή ένωση μεταξύ εθνικών κομμάτων, που ενοποιούσε επαναστατικά και ρεφορμιστικά στοιχεία. Το πιο δυνατό και αξιόπιστο τμήμα της ήταν η γερμανική Σοσιαλδημοκρατία. Με το ξέσπασμα του 1ου Παγκόσμιου Πολέμου, η συντριπτική πλειοψηφία των τμημάτων της εγκατέλειψε την μαρξιστική θέση περί «ενδοϊμπεριαλιστικού» πολέμου και υποστήριξαν τις εθνικές τους κυβερνήσεις. Διαλύθηκε κατά τα διάρκεια του πολέμου και επανασυγκροτήθηκε το 1923.

2½ Διεθνή. Ονομάστηκε έτσι, επειδή τηρούσε ίσες αποστάσεις από την 2η και την 3η Διεθνή. Ιδρύθηκε το 1921 από τους κεντριστές πολιτικούς που απέρριψαν τον ρεφορμισμό της 2ης Διεθνούς αλλά δεν ήταν έτοιμοι να δεχθούν τους «21 όρους» για την ένταξη στην Κομουνιστική Διεθνή (π.χ. οι Αυστρομαρξιστές, οι γερμανοί «Ανεξάρτητοι», το Ανεξάρτητο Εργατικό Κόμμα-ILP). Διαλύθηκε το 1923 όταν οι ηγέτες της επανενώθηκαν με την 2η Διεθνή στο Συνέδριο του Αμβούργου. Η διάλυσή της επισπεύσθηκε και από τη διάσπαση του USPD - [δες Ανεξάρτητο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Γερμανίας].

2¾ Διεθνής. Η Παρισινή Γραμματεία των Επαναστατικών Σοσιαλιστικών Κομμάτων, της οποίας ηγούταν η Αντζέλικα Μπαλαμπάνοβα και η οποία περιελάμβανε του ιταλούς Μαξιμαλιστές καθώς και κομουνιστικές οργανώσεις από διάφορες χώρες που αποσχίστηκαν από την Κομιντέρν.

Διεθνές Συμβούλιο των Συνδικάτων. Ιδρύθηκε στη Μόσχα, στις 15 Ιουλίου, από τα συνδικάτα της Ρωσίας, της Βρετανίας, της Ιταλίας, της Ισπανίας, της Γιουγκοσλαβίας, της Βουλγαρίας, της Γαλλίας και της Γεωργίας, ως αντίπαλος του Διεθνή Οργανισμού Εργασίας της Κοινωνίας των Εθνών και κυρίως της σοσιαλδημοκρατικής Διεθνούς Ομοσπονδίας των Συνδικάτων (ή Συνδικαλιστική Διεθνής του Άμστερνταμ).

Διεθνής Ένωση Βιομηχανικών Εργατών (W.I.I.U.) (Ηνωμένων Πολιτειών). Ήταν το αποτέλεσμα της διάσπασης, μετά την νίκη των αναρχικών, που έγινε το 1908, στο 4ο συνέδριο των Βιομηχανικών Εργατών του Κόσμου (IWW). Η πλειοψηφία, με ηγέτη τον Μπιλ Χέιγουντ, κράτησαν περίπου 10.000 αγωνιστές καθώς και τα κεντρικά γραφεία στο Σικάγο. Η μειοψηφία, της οποίας ηγούνταν ο Ντε Λεόν και οι μαρξιστές του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος, σχημάτισαν τους Βιομηχανικούς Εργάτες του Κόσμου του Ντιτρόιτ (Detroit IWW). Οι τελευταίοι άλλαξαν το όνομά τους σε Διεθνής Ένωση Βιομηχανικών Εργατών μετά τον θάνατο του Ντε Λεόν το 1914. Και τα δύο συνδικάτα διπλασίασαν τις δυνάμεις τους μέχρι το 1914, αλλά και τα δύο χτυπήθηκαν άσχημα από τις διώξεις που έγιναν μετά το 1917. Η WIIU εξαφανίστηκε το 1925 (υπήρξε και ένα τμήμα της στον Καναδά).

Διεθνής Ομοσπονδία των Συνδικάτων. Δες Συνδικαλιστική Διεθνής του Άμστερνταμ.

Διεθνής Οργανισμός Εργασίας (ILO). Σώμα που συστάθηκε από την Κοινωνία των Εθνών

Δόγμα Μονρόε (1823). Η διακήρυξη των Ηνωμένες Πολιτείες ότι δεν θα επιτρέψουν καμία ευρωπαϊκή παρέμβαση στα ζητήματα της Λατινικής Αμερικής. Ο Τεοντόρ Ρούσβελτ έκανε μια σημαντική προσθήκη στο Δόγμα Μονρόε το 1904: «οι Ηνωμένες Πολιτείες θα μπορούν να επέμβουν στην Λατινική Αμερική προκειμένου να διατηρηθεί η τάξη» - η τέλεια κάλυψη για την αμερικάνικη επέμβαση.

Δούμα. Το ρωσικό κοινοβούλιο. Είχε πολύ περιορισμένη εξουσία και δεν εκλέγονταν με καθολική ψήφο.

Εθνική Εργατική Γραμματεία της Ολλανδίας. Αναρχοσυνδικαλιστική οργάνωση της Ολλανδίας.

Έμπερλεν, Ούγκο (Άλμπερτ) (1887-1944). Αντιπρόσωπος του Γερμανικού ΚΚ στο πρώτο συνέδριο της 3ης Διεθνούς. Είχε εντολή να αντιταχθεί στην άμεση δημιουργία της 3ης Διεθνούς, με το σκεπτικό ότι η εργατική τάξη δεν είχε αποκτήσει ακόμα επαναστατική συνείδηση, παρόλα αυτά μεταπείσθηκε στο συνέδριο και ψήφισε υπέρ της ίδρυσης της Διεθνούς.

Έμπερτ, Φρίντριχ (1871-1925). Ηγέτης της γερμανικής σοσιαλδημοκρατίας και ο πρώτος πρόεδρος της Δημοκρατίας της Βαϊμάρης. Μετά το θάνατο του Ρέμπελ, το 1913, οδήγησε το Γερμανικό Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα στην υποστήριξη των πολεμικών σχεδίων του Κάιζερ. Μετά την ήττα της Γερμανίας και αφού ο Κάιζερ παραιτήθηκε, κάτω από τις τεράστιες λαϊκές διαδηλώσεις, αντιμετώπισε τους επαναστάτες συμμαχώντας με το γερμανικό Γενικό Επιτελείο. Είναι ένας από τους ηθικούς αυτουργούς της δολοφονίας της Ρόζας Λούξεμπουργκ και του Καρλ Λίμπνεχτ.

Ένωση του Σπάρτακου (Spartakusbund). Επαναστατική σοσιαλιστική οργάνωση της Γερμανίας που δημιουργήθηκε το 1916. Προήλθε από την ομάδα των διεθνιστών που δραστηριοποιούνταν στις αρχές του πολέμου με ηγέτες τον Λίμπνεχτ, την Λούξεμπουργκ, τον Μέρινγκ κ.α. Οι Σπαρτακιστές έκαναν επαναστατική προπαγάνδα κατά του πολέμου και κατά της «σοσιαλπατριωτικής» πολιτικής που εφάρμοσαν οι ηγέτες της γερμανικής Σοσιαλδημοκρατίας. Τον Απρίλιο του 1917 εισήλθαν στο Ανεξάρτητο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα (USPD) σαν ξεχωριστή οργάνωση. Τον Γενάρη του 1919, φοβούμενοι μήπως η επανάσταση σταματήσει με την ανατροπή του Κάιζερ αντί να συνεχιστεί με τη δημιουργία μιας σοσιαλιστι-

κής δημοκρατίας (είχαν δημιουργηθεί Σοβιέτ στο Βερολίνο, στο Μόναχο και στα λιμάνια της Βαλτικής), προχώρησαν σε μια αποτυχημένη εξέγερση στο Βερολίνο, της οποίας ηγούταν ο Λίμπνεχτ. Τον ίδιο μήνα, έκοψαν κάθε σχέση με το USPD και ενώθηκαν με το IKD (Διεθνιστές Κομουνιστές Γερμανίας) και σχημάτισαν το Κομουνιστικό Κόμμα Γερμανίας (KPD).

Ενωτικοί (Unionists). Βόρειο-Ιρλανδέζικο πολιτικό κόμμα, συνδεδεμένο ιστορικά με τους βρετανούς Συντηρητικούς. Υποστήριζαν την ένωση της Βόρειας Ιρλανδίας με τη Βρετανία υπό την κυριαρχία των Προτεσταντών. Διασπάστηκαν σε αντιμαχόμενες φράξιες κατά τη διάρκεια των τελευταίων χρόνων εξαιτίας του κινήματος για τα κοινωνικά δικαιώματα των Καθολικών, της πολιτικής του IRA και της αλλαγής στην πολιτική της Βρετανίας (που απομακρύνθηκε από την τυφλή υποστήριξη της κυριαρχίας Προτεσταντών).

Επανάσταση του 1905. Μετά την ήττα της Ρωσίας από τους Ιάπωνες στην Άπω Ανατολή, άρχισε να μεγαλώνει η αγανάκτηση μέσα στις λαϊκές μάζες. Όταν το ειρηνικό ποτάμι των διαδηλωτών, με αρχηγό τον παπα-Γκαμπόν (ιερέας και πράκτορας της αστυνομίας), έφθασαν ειρηνικά στα χειμερινά ανάκτορα του Τσάρου στην Πετρούπολη τους επιτέθηκαν η αστυνομία και ο στρατός. Η άγρια καταστολή της διαδήλωσης στις 22 Γενάρη (Ματωμένη Κυριακή) Τα γεγονότα στις πυροδότησε την εξέγερση. Οι απεργίες και οι συγκρούσεις με την αστυνομία γενικεύτηκαν ενώ σχηματίστηκε στην Πετρούπολη το πρώτο Σοβιέτ (πρόεδρός του ήταν ο Τρότσκι). Ο Τσάρος εξαναγκάστηκε να κάνει υποχωρήσεις αποδεχόμενος ένα σύνταγμα και δημιουργώντας μία Δούμα (Βουλή), αν και για την εκλογή της τελευταίας ήταν περιορισμένο το δικαίωμα ψήφου ενώ η ισχύς της περιορίστηκε γρήγορα.

Επανάσταση του Φλεβάρη. Μαζική εξέγερση εναντίον του τσαρικού καθεστώτος, τον Φλεβάρη του 1917. Η Προσωρινή Κυβέρνηση που εγκαθιδρύθηκε μετά την παραίτηση του Τσάρου και που αποτελούνταν από φιλελεύθερους και μετριοπαθείς σοσιαλιστές, εξαναγκάστηκε να μοιραστεί την εξουσία με τα Σοβιέτ, στα οποία οι Μπολσεβίκοι κέρδιζαν συνεχώς σε υποστήριξη. Η «δυαδική εξουσία» λύθηκε τελικά τον Οκτώβρη του 1917, όταν οι μπολσεβίκοι πήραν την εξουσία.

Επαναστατική Σοσιαλδημοκρατική Ομοσπονδία των Βαλκανίων. Δημιουργήθηκε το 1915 στο Συνέδριο του Βουκουρεστίου. Αποτελούνταν από τα Σοσιαλδημοκρατικά Κόμματα της Ρουμανίας, της Σερβίας και της Ελλάδας καθώς και από ένα τμήμα του Βουλγαρικού Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος, τους Τσεσνιάκ («Στενοί»). Η Ομοσπονδία αντιτάχθηκε στον πόλεμο και τάσσονταν υπέρ της Βαλκανικής Ομοσπονδίας. Οι κυριότεροι ηγέτες της ήταν ο Κολάροφ και ο Ρακόφσκι.

Επιτροπές «Κάτω τα χέρια από την Ρωσία». Δημιουργήθηκαν το καλοκαίρι του 1920 για να αντιμετωπίσουν την απειλή της βρετανικής επέμβασης στον ρωσο-πολωνικό πόλεμο. Όταν η Βρετανία επιχείρησε να στείλει πυρομαχικά στους Πολωνούς, οι βρετανοί συνδικαλιστές αρνήθηκαν να τα διακινήσουν (η άρνηση των λιμενεργατών να φορτώσουν το πλοίο Jolly George που θα μετέφερε τέτοια εφόδια είχε γνωρίσει μεγάλη δημοσιότητα) ενώ τον Αύγουστο πραγματοποιήθηκε μια ειδική συνδιάσκεψη, με αντιπροσώπους απ' όλο το εργατικό κινήματα, και εξελέγη ένα Συμβούλιο Δράσης με το καθήκον να πραγματοποιήσει γενική απεργία αν η Βρετανία κινούνταν εναντίον της Σοβιετικής Ένωσης.

Επιτροπή Σάνκι (1919). Εισηγήθηκε την εθνικοποίηση των βρετανικών ανθρακωρυχείων (τα ανθρακωρυχεία ήταν υπό κυβερνητικό έλεγχο κατά τη διάρκεια του πολέμου). Ο Λόιντ Τζόρτζ απέρριψε την ιδέα, φοβούμενος ότι θα χάσει την υποστήριξη των συντηρητικών από την κοινοβουλευτική υποστήριξη των οποίων ήταν εξαρτημένος.

Εργατικό Κόμμα Νορβηγίας. Κατά τη διάρκεια του 1ου Παγκοσμίου Πολέμου πέρασε κάτω τον έλεγχο της αριστερής τάσης, με ηγέτη τον Μαρτίν Τρανμάλε, ένα συνδικαλιστικό στέλεχος έντονα επηρεασμένο από τον επαναστατικό συνδικαλισμό.

Ζαν, Ρενό (1887-1961). Εντάχθηκε στο Σοσιαλιστικό Κόμμα Γαλλίας το 1907.

Ζαποτότσκι, Αντονίν (1884-1957). Τσέχος κομουνιστής. Εντάχθηκε στο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα το 1902. Υποστήριξε την αριστερή του τάση αφότου έφυγε από το στρατό το 1919. Μπήκε στο Κομουνιστικό Κόμμα το 1921 και έγινε γραμματέας του το 1922. Ηγούταν του κόμματος μέχρι την σύλληψή του και την μεταφορά του στο στρατόπεδο συγκέντρωσης Σατσενχάουζεν, το 1940. Αφέθηκε ελεύθερος το 1945. Το 1948 έγινε αναπληρωτής πρωθυπουργός και το 1953 έγινε πρωθυπουργός.

Ζεμιντάρ. Φοροεισπράκτορες στην Βεγγάλη που αποκτούσαν την θέση τους αυτή κληρονομικά. Σαν εκπρόσωποι της Κυβέρνησης είχαν και δικαστικές και αστυνομικές αρμοδιότητες. Οι Βρετανοί θεωρώντας λανθασμένα τους Ζεμιντάρ σαν γαιοκτήμονες τους αναγνώρισαν σαν ιδιοκτήτες γης στις περιοχές της δικαιοδοσίας τους. Μ' αυτόν τον τρόπο δημιουργήθηκε μια καινούργια τάξη από πλούσιους γαιοκτήμονες σε βάρος των αγροτών.

Ζενοντέλ. Γυναικείος φορέας.

Ζιλμπό, Ανρί (1884-1938). Αρχικά μέλος του Γαλλικού Σοσιαλιστικού Κόμματος. Υποστήριξε την Αριστερά του Τσίμερβαλντ κατά την διάρκεια του πολέμου. Το 1919 καταδικάστηκε ερήμην για προδοσία από το Στρατοδικείο του Παρισιού. Έγινε ανταποκριτής της *L'Humaniti* στο Βερολίνο μέχρι την επιστροφή του στην Γαλλία το 1932 όπου ξαναδικάστηκε και απαλλάχθηκε. Διαφώνησε με τον κομουνισμό και έγινε συμπαθών του ναζισμού.

Ζινόβιεφ, Γκριγκόρι (1883-1936). Κορυφαίος ηγέτης των μπολσεβίκων. Ήταν το δεξί χέρι του Λένιν στην Ελβετία, αλλά διαφώνησε με τις «Θέσεις του Απρίλη» του Λένιν και μαζί με τον Κάμενεφ διαφώνησαν για την εξέγερση του Οκτώβρη 1917. Ήταν Πρόεδρος του Σοβιέτ της Πετρούπολης, έγινε ο πρώτος πρόεδρος της Κομιντέρν και ήταν και μέλος της τρόικας του Στάλιν - Κάμενεφ - Ζινόβιεφ που επικράτησε μετά το θάνατο του Λένιν. Αυτός και Κάμενεφ μπήκαν στην Αριστερή Αντιπολίτευση του Τρότσκι το 1925. Το 1927 διαγράφτηκε μαζί με όλη την Αντιπολίτευση. Αποκήρυξε τις πεποιθήσεις του το 1928, αλλά παρόλα αυτά ήταν ένα από τα πρώτα θύματα των δικών-φιάσκων της Μόσχας και εκτελέστηκε το 1936.

Ζορές, Ζαν (1859-1914).

Ζουό, Λεόν (1879-1954). Γενικός γραμματέας της CGT (Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών) από το 1909.

Ιαπωνική εισβολή. Κατά τη διάρκεια του ρωσικού εμφυλίου η Ιαπωνία εισέβαλε στη Σιβηρία αλλά μετά την απόσυρση των ευρωπαϊκών συμμαχικών δυνάμεων από την Ρωσία και την ήττα του Κολτσάκ, οι γιαπωνέζοι πείστηκαν, κάτω από έντονη αμερικανική πίεση, να αποσυρθούν από την Σιβηρία.

Ίλεκ, Μποχούμι (1892-1963). Στέλεχος του Σοσιαλιστικού Κόμματος Τσεχίας

Ιουλιανά του '17. Τα γεγονότα του Ιούλη του 1917 στη Ρωσία.

Καμπατσίεφ, Κρίστο (1878-1940). Μέλος του Κομουνιστικού Κόμματος Βουλγαρίας. Εντάχθηκε, αρχικά, ως φοιτητής στο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Βουλγαρίας και στην διάσπαση του 1903 υποστήριξε την αριστερή φράξια Tesnjaki («Στενοί»). Έγινε γραμματέας του Κομουνιστικού Κόμματος το 1923 και φυλακίστηκε μετά την εξέγερση του ίδιου χρόνου. Απελευθερώθηκε το 1926, πήγε στην Μόσχα όπου και δίδαξε στη «Σχολή Λένιν». Συνελήφθη στις διώξεις του 1937 και αφέθηκε ελεύθερος τον επόμενο χρόνο, αλλά πού σύντομα λόγω των κακουχιών που υπέστη πέθανε.

Κανόνας χρυσού. Το οικονομικό σύστημα όπου η αξία κάθε χαρτονομίσματος στηρίζεται στην αξία του χρυσού.

Καντέτοι. Μέλη του Συνταγματικού Δημοκρατικού Κόμματος της Ρωσίας, με ηγέτη τον Μιλιουκόφ. Πάλευαν για μια συνταγματική μοναρχία και για έναν μετριοπαθή φιλελευθερισμό. Μετά την επανάσταση του Φλεβάρη το 1917, και για ένα μικρό χρονικό διάστημα,

κυριάρχησαν στην Προσωρινή Κυβέρνηση. Ο όρος «καντέτ» προέρχεται από τα αρχικά του ρώσικου ονόματος του κόμματος.

Κάουτσκι, Καρλ (1854-1938). Ήταν ο επιφανέστερος ηγέτης της γερμανικής σοσιαλδημοκρατίας και της 2ης Διεθνούς πριν από το πόλεμο. Πριν τον πόλεμο εναντιώθηκε στην ρεβιζιονιστική θεωρία του Μπέρνσταϊν επιλέγοντας μια κεντριστική θέση. Το 1917 συμμετείχε στην ίδρυση του Ανεξάρτητου Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος (USPD). Ήταν φανατικός πολέμιος της Οκτωβριανής Επανάστασης.

Κάρζον (1859-1925). Λόρδος και πολιτικός του βρετανικού ιμπεριαλισμού. Το 1898 έγινε Αντιβασιλέας της Ινδίας. Το 1916 έγινε μέλος του Πολεμικού Συμβουλίου. Το 1919 και το 1922 ήταν υπουργός Εξωτερικών της Βρετανίας.

Κάρσκι, ψευδώνυμο του Τζούλιαν Μαρτσλέβσκι (1866-1925). Πολωνός κομουνιστής. Έγινε μαρξιστής το 1888 και όταν εγκαταστάθηκε στην Γερμανία, το 1893, συμμετείχε στην ίδρυση του Πολωνικού Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος της Διασποράς. Συνελήφθη το 1916 και απελάθηκε από την Γερμανία το 1918 σαν «ρώσος πολίτης». Στάλθηκε πίσω στη Γερμανία το 1919 αλλά την ίδια χρονιά επέστρεψε στη Μόσχα, όπου και έζησε μέχρι το θάνατό του.

Κασέν, Μαρσέλ (1869-1958). Μέλος του «Κόμματος των Εργατών» του Ιουλίου Γκέσντ και ιδρυτικό μέλος του Γαλλικού Σοσιαλιστικού Κόμματος. Εκλέχθηκε βουλευτής το 1914. Κατά την διάρκεια του πολέμου ήταν σοσιαλπατριώτης. Μετά την Φεβρουριανή Επανάσταση του 1917 εργάστηκε για την παραμονή της Ρωσίας στον πόλεμο. Στο τέλος του πολέμου άρχισε να στρέφεται προς τα αριστερά και στο Συνέδριο της Τουρ τον Δεκέμβρη του 1920 πάλεψε για την είσοδο του κόμματος στην 3η Διεθνή. Με την δημιουργία του Κομουνιστικού Κόμματος έγινε ο ηγέτης του. Υπήρξε δραστήριος γερουσιαστής και πιστός σταλινικός μέχρι τον θάνατό του.

Καταγιάμα, Σεν (1860-1933). Ένας από τους πρώτους γιαπωνέζους σοσιαλιστές. Έζησε στις Ηνωμένες Πολιτείες για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα.

Κελχ, Τομ (1886-1954). Γιος του Χάρι Κέλχ που ήταν ένα από τα πιο διάσημα και αξιόλογα μέλη της Σοσιαλδημοκρατικής Ομοσπονδίας. Προεξέχων μέλος του Σοσιαλιστικού Κόμματος Βρετανίας μεταξύ του 1916 και του 1920, αγωνίστηκε υπέρ της ένταξης του κόμματός του στην Κομουνιστική Διεθνή το 1919. Μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής του Κομουνιστικού Κόμματος Μεγάλης Βρετανίας (CPGB).

Κερένσκι, Αλεξάντερ (1882-1970). Ήταν ο ηγέτης του Σοσιαλιστικού Επαναστατικού Κόμματος. Εξελέγη στη 4η Δούμα. Ηγούταν της οργάνωσης "Trudovniks" (εργατιστές). Έγινε αντιπρόεδρος του Σοβιέτ της Πετρούπολης και αργότερα ανέλαβε το υπουργείο Δικαιοσύνης της Προσωρινής Κυβέρνησης του πρίγκιπα Λβοφ, το Μάρτιο του 1917. Το Μάιο του 1917 έγινε υπουργός Πολέμου και Ναυτικού, και παρέμεινε μέχρι τον Ιούλιο οπότε και έγινε πρωθυπουργός. Όταν η κυβέρνηση ανατράπηκε από την Οκτωβριανή Επανάσταση, ο Κερένσκι τράπηκε σε φυγή, και ολοκλήρωσε την καριέρα του σαν καθηγητής στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Κίλμπομ, Καρλ. Σουηδός κομουνιστής. Αγωνιστής του σουηδικού σοσιαλιστικού νεολαιίστικου κινήματος και από το 1914 μέχρι το 1917 γραμματέας της Σουηδικής Σοσιαλδημοκρατικής Ένωσης Νεολαίας. Συμμετείχε στην ίδρυση του Αριστερού Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος το 1917 και στην μετατροπή του σε Κομουνιστικό Κόμμα της Σουηδίας το 1921. Εξελέγη μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της Κομιντέρν μετά την 3η Συνδιάσκεψη αλλά κατέλαβε ηγετική θέση μέσα στο κόμμα και στην Κομουνιστική Διεθνή μόνο μετά τη διαγραφή του Ζεθ Χόκλαντ το 1924, οπότε και έγινε εκδότης της εφημερίδας του κόμματος καθώς και εκπρόσωπος τύπου του κόμματος στη Μόσχα. Το 1929 κατηγορήθηκε μαζί με

τους «φίλους» του για «δεξιά παρέκκλιση» και διαγράφηκε από την Κομιντέρν. Στην συνέχεια ίδρυσε μια κομουνιστική οργάνωση διαφωνούντων η οποία το 1934 μετονομάστηκε σε Σοσιαλιστικό Κόμμα Σουηδίας. Το 1937 διέκοψε τις σχέσεις του και με αυτό το κόμμα.

Κίνγκισεπ, Βίκτωρ (1888-1922). Όταν ήταν φοιτητής στο πανεπιστήμιο της Πετρούπολης, συμμετείχε στο Ρώσικο Σοσιαλδημοκρατικό Εργατικό Κόμμα (RSDLP). Φυλακίστηκε κατά τη διάρκεια του 1ου Παγκοσμίου Πολέμου, απελευθερώθηκε όταν έγινε η Επανάσταση του Φλεβάρη και επέστρεψε στην γενέτειρά του Εσθονία. Μετά τη νίκη των Μπολσεβίκων συμμετείχε στην Τσεκά (σοβιετική μυστική αστυνομία) στην Μόσχα και συμμετείχε σαν εκπρόσωπος των Εσθονών στην Πανρωσική Κεντρική Εκτελεστική Επιτροπή. Ήταν μέλος του Πολιτικού Γραφείου του Κομουνιστικού Κόμματος Εσθονίας. Συνελήφθη και εκτελέστηκε από τις εσθονικές Αρχές το 1922.

Κίτρινοι ή «Κίτρινοι». Κίτρινοι ονομάζονται οι ηγέτες των συνδικάτων ή του εργατικού κινήματος που διορίζονται άμεσα από το κράτος και χρηματοδοτούνται απ' αυτό. Η ελληνική ΓΣΕΕ ήταν κατά το μεγαλύτερο μέρος της ιστορίας της κίτρινη αφού η συνδικαλιστική ηγεσία ορίζονταν από το κράτος. «Κίτρινοι» ονομάζονται όσοι ηγέτες των συνδικάτων ή του εργατικού κινήματος είναι σε τελική ανάλυση πράκτορες της αστικής τάξης μέσα στο εργατικό κίνημα και συνεπώς στην εποχή των τεσσάρων πρώτων συνεδρίων της 3ης Διεθνούς ήταν οι σοσιαλιστές.

Κόινεν, Βίλχελμ (1886-1963). Ήταν μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής του Ανεξάρτητου Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος Γερμανίας (USPD) το 1920 και εξελέγη στην Κεντρική Επιτροπή του Κομουνιστικού Κόμματος Γερμανίας (KPD) μετά το ενωτικό συνέδριο, το Δεκέμβρη του 1920. Μετά τα γεγονότα του Μάρτη βρέθηκε στην άκρα αριστερή τάση του Κόμματος αλλά το 1924 η αριστερή φράξια τον απομάκρυνε από την ηγεσία κατηγορώντας τον για κεντριστή.

Κοινωνία των Εθνών. Οργανισμός που δημιουργήθηκε το 1920 από τα κράτη που υπέγραψαν την Συνθήκη των Βερσαλλιών, με διακηρυγμένο σκοπό τη διεθνή οικονομική ανάπτυξη και την παγκόσμια ειρήνη. Το 1946 αντικαταστάθηκε από τον ΟΗΕ.

Κόκκινα Συνδικάτα (Κόκκινη Διεθνής των Εργατικών Συνδικάτων — RILU) ή Προφιντέρν. Δημιουργήθηκε το 1921 για να συντονίσει τη δραστηριότητα των κομουνιστών στα συνδικάτα και για να καταπολεμήσει τη σοσιαλδημοκρατική Διεθνή του Άμστερνταμ. Διαλύθηκε το 1931.

Κόκκινη Διεθνής των Εργατικών Συνδικάτων. Δες Κόκκινα Συνδικάτα.

Κολοντάι, Αλεξάνδρα (1872-1952). Ανήκε στους Μενσεβίκους για ένα διάστημα και στην συνέχεια έγινε ηγετική φυσιογνωμία των Μπολσεβίκων. Έγινε Κομισάριος της Κοινωνικής Πρόνοιας στην πρώτη Σοβιετική Κυβέρνηση. Ήταν μέλος της τάσης των «Αριστερών Κομουνιστών» και μετέπειτα ηγήθηκε της «Εργατικής Αντιπολίτευσης». Είχε διπλωματική δράση στο Μεξικό, τη Νορβηγία και τη Σουηδία, τάχθηκε υπέρ της Αντιπολίτευσης του Τρότσκι αλλά στην συνέχεια, σταδιακά, συμβιβάστηκε.

Κολτσάκ, Αλεξάντερ (1874-1920). Τσαρικός ναύαρχος, ηγέτης των αντεπαναστατικών δυνάμεων εναντίον της νεαρής Σοβιετικής Δημοκρατίας. Υποστηριζόμενος από τη Βρετανία και τη Γαλλία, αυτοανακηρύχθηκε Ανώτατος Άρχων της Ρωσίας το 1918, σχηματίζοντας κυβέρνηση στο Όμσκ. Συνελήφθη από τον Κόκκινο Στρατό και τουφεκίστηκε.

Κομιντέρν. Συντομογραφία της Κομουνιστικής Διεθνούς ή 3ης Διεθνούς.

Κόμμα (οργανωτική δομή). Βασικό κύτταρο ενός επαναστατικού κόμματος είναι ο πυρήνας που αποτελείται από λίγους συντρόφους που συνήθως επεμβαίνουν στον ίδιο χώρο (εργατικός πυρήνας, φοιτητικός πυρήνας, πυρήνας μιας συνοικίας κ.α.). Κάθε πυρήνας εκλέγει τον γραμματέα και τον ταμία του και συνεδριάζει τουλάχιστον μία φορά την

εβδομάδα. Οι πυρήνες μιας περιοχής της πόλης ή οι πυρήνες ενός χώρου παρέμβασης απαρτίζουν τις αχτίδες (αχτίδα εργαζομένων, αχτίδα ανατολικής περιοχής μιας πόλης, κ.λπ.). Οι αχτίδες μιας πόλης (ή μιας ευρύτερης περιοχής) υπάγονται στην Επιτροπή Πόλης που εκλέγεται συνήθως από συνδιάσκεψη των μελών της πόλης (ή ευρύτερης περιοχής). Αντίστοιχα πολλές Επιτροπές Πόλης υπάγονται στην Νομαρχιακή Επιτροπή (ή στην Περιφερειακή Επιτροπή) ή απευθείας στην Κεντρική Επιτροπή. Η Κεντρική Επιτροπή εκλέγεται από το Συνέδριο του κόμματος (κατά αναλογία των διαφορετικών πολιτικών τάσεων μέσα στο συνέδριο) και με την σειρά της εκλέγει το Πολιτικό Γραφείο. Από το Συνέδριο εκλέγεται και η Εκτελεστική Επιτροπή που τα κύρια καθήκοντά της είναι ο έλεγχος των οικονομικών του κόμματος και θέματα τήρησης του καταστατικού του κόμματος. Ταυτόχρονα, για την καλύτερη διεκπεραίωση της παρέμβασης δημιουργούνται οι φράξιες που συγκεντρώνουν μέλη και φίλους του κόμματος στους διάφορους χώρους παρέμβασης (στην Ελλάδα αντιστοιχούν στις γνωστές παρατάξεις του κόμματος). Έτσι υπάρχουν συνδικαλιστικές φράξιες στον εργατικό χώρο (από την συνδικαλιστική φράξια σε ένα εργοστάσιο ή επιχείρηση μέχρι την συνδικαλιστική φράξια σε επίπεδο πόλης ή σε πανεθνικό επίπεδο), κοινοβουλευτική φράξια, φράξια στους συνεταιρισμούς, φράξια για την παρέμβαση στο γυναικείο, σπουδαστική φράξια κ.α.

Κομουνιστικό Εργατικό Κόμμα Γερμανίας (KAPD). Υπεραριστερή οργάνωση που δημιουργήθηκε το 1920. Το KAPD διαφωνούσε με τη συμμετοχή στις βουλευτικές εκλογές, υποστήριζε την αποχώρηση από τα μαζικά συνδικάτα και τη δημιουργία «καθαρών» επαναστατικών σωματείων. Για ένα διάστημα ήταν συμπαθούσα οργάνωση της Κομιντέρν, αλλά τελικά θεωρήθηκε από την τελευταία σαν τυχοδιωκτική οργάνωση γιατί προωθούσε την «απομονωτική δράση της πρωτοπορίας» (Τρότσκι).

Κόμπερς, Σάμιουελ (1850-1924). Υπερσυντηρητικός ηγέτης της Αμερικάνικης Ομοσπονδίας Εργασίας (AFL) και πρόεδρός της από το 1886 έως το 1924. Θεωρούσε ακόμη και την ρεφορμιστική Συνδικαλιστική Διεθνή του Άμστερνταμ σαν υπερβολικά κόκκινη. Θεωρείται ο πρόδρομος του «business unionism» («εργοδοτικού συνδικαλισμού»)

Κόνολι, Τζέιμς (1868-1916). Ιρλανδός σοσιαλιστής, θεωρητικός και ηγέτης. Γράφθηκε στη Σοσιαλδημοκρατική Ομοσπονδία το 1889. Το 1896, στο Δουβλίνο, ίδρυσε το Ιρλανδικό Σοσιαλιστικό Ρεπουμπλικανικό Κόμμα. Στο Συνέδριο του Παρισιού, το 1900, ψήφισε εναντίον της απόφασης «για την συμμετοχή των σοσιαλιστών στις αστικές κυβερνήσεις σε εξαιρετικές συνθήκες» (είχε προταθεί από τον Κάουτσκι). Πρόεδρος του συνεδρίου για την δημιουργία του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος (ΣΕΚ), το 1903. Μεταξύ 1903 και 1910 έδινε διαλέξεις στις ΗΠΑ εκ μέρους του ΣΕΚ, της IWW («Βιομηχανικοί Εργάτες του Κόσμου») και του Σοσιαλιστικού Κόμματος των ΗΠΑ. Επέστρεψε στην Ιρλανδία το 1910 και αποκατάστησε επαφές με τους πρώην συνεργάτες του στο ΣΕΚ. Αρχικά οργανωτής και μετέπειτα και γραμματέας του Συνδικάτου των Ανειδίκευτων Εργαζομένων και των Εργαζομένων στις Μεταφορές. Τον δολοφόνησαν επειδή ήταν ένας από τους ηγέτες της Εξέγερσης της Ανατολής το 1916.

Κοριτσόνερ, Φρανς. Ηγέτης της μεγαλύτερης αριστερής οργάνωσης της Αυστρίας «Αριστεροί Ριζοσπάστες» ("Linksradikalen"), στα τέλη του 1ου Παγκόσμιου Πολέμου. Αν και στις 3 Νοέμβρη του 1918 θεώρησε πρώιμη τη δημιουργία του Κομουνιστικού Κόμματος Αυστρίας, τελικά προσχώρησε στο νέο κόμμα δέκα μέρες μετά.

Κορνίλοφ, Λαβρ (1870-1918). Στρατηγός των Τσάρων, επικεφαλής του νοτιοδυτικού μετώπου κατά την διάρκεια του πολέμου (το 1917), έγινε αρχιστράτηγος του Κερένσκι τον Ιούλιο του 1917 και ηγήθηκε ενός αντεπαναστατικού πραξικοπήματος ενάντια στον Κερένσκι το Σεπτέμβριο του 1917. Συνελήφθη, στη συνέχεια απέδρασε και ηγήθηκε των αντεπα-

ναστατικών δυνάμεων μέχρι τον Απρίλιο του 1918, οπότε και σκοτώθηκε.

Κουν, Μπέλα (1886-1937). Ηγέτης της ουγγρικής επανάστασης του Μάρτη του 1919 (που κατεστάλη βίαια). Στην συνέχεια πήγε στην Ρωσία. Στέλεχος της Κομιντέρν, εργάστηκε κάτω από τον Στάλιν μέχρι που εκδιώχθηκε και εκτελέστηκε.

Κουόμιτανγκ. Κινέζικο εθνικιστικό κόμμα που ιδρύθηκε το 1891. Ηγέτης του ήταν αρχικά ο Σουν Γιατ Σεν και στην συνέχεια ο Τσανκ Κάι Σεκ. Κυβέρνησε την Κίνα μέχρι το 1949 οπότε και ανετράπη από την κινέζικη επανάσταση.

Κραζιαντέι, Αντόνιο (1873-1953). Ιταλός σοσιαλιστής. Καθηγητής της πολιτικής οικονομίας. Προσχώρησε στην δεξιά τάση του Σοσιαλιστικού Κόμματος όταν έγινε μέλος του το 1893. Προς το τέλος του πολέμου μετακινήθηκε προς τα αριστερά και υποστήριξε την δημιουργία του Κομουνιστικού Κόμματος την εποχή της διάσπασης του Σοσιαλιστικού Κόμματος στο Συνέδριο του Λιβόρνο, το 1921. Το 1928 διαγράφτηκε από το Κ.Κ. σαν ρεβιζιονιστής και επανεντάχθηκε σ' αυτό το 1944.

Κράσνοφ (1869-1947). Τσαρικός στρατηγός που επιχείρησε να βαδίσει εναντίον της Πετρούπολης αμέσως μετά την Οκτωβριανή Επανάσταση. Συνελήφθη από τους Μπολσεβίκους, απελευθερώθηκε δίνοντας τον λόγο της τιμής του ότι δεν θα στραφεί εναντίον της επανάστασης και στην συνέχεια, με την υποστήριξη των ιμπεριαλιστών δημιούργησε τον αντεπαναστατικό στρατό Κοζάκοι του Ντον. Μετανάστευσε το 1919 και έγινε συγγραφέας πατριωτικών και αυτοβιογραφικών διηγημάτων. Ηγήθηκε φιλογερμανικών ρωσικών μονάδων στον 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο. Συνελήφθη από τους Συμμάχους μετά τον πόλεμο και εκτελέστηκε στην Σοβιετική Ένωση.

Κράστιν Κ. (1892-1932). Μέλος του Κομουνιστικού Κόμματος Λετονίας. Από το 1917, ήταν μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του κόμματος. Το 1918 ήταν μέλος της κυβέρνησης του Σοβιέτ της Λετονίας και έφυγε στην Μόσχα μετά την πτώση της.

Κρίμπιτζ, Κάιλ. Γερμανός κομουνιστής και ηγέτης του Κομουνιστικού Κόμματος Τσεχίας.

Κρολικόβσκι, Στεφάν (1881-1937). Συμμετείχε στο Κομουνιστικό Κόμμα Πολωνίας το 1900. Συνελήφθη πολλές φορές και το 1915 εξορίστηκε στην Σιβηρία. Μετά την Επανάσταση του Φλεβάρη πήγε στην Πετρούπολη. Μετά την νίκη των Μπολσεβίκων δούλεψε στο Λαϊκό Επιτροπάτο για τις Εθνικότητες. Το 1918 επέστρεψε στην Βαρσοβία και εξελέγη μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του Κομουνιστικού Κόμματος Πολωνίας, στο ιδρυτικό του συνέδριο. Το 1922 εξελέγη βουλευτής με το Κομουνιστικό Κόμμα στην Βαρσοβία, αλλά παραιτήθηκε το 1925 για λόγους υγείας. Το 1929-30 εργάστηκε στη διοίκηση μιας σοβιετικής κολεκτίβας, και στην συνέχεια σαν διερμηνέας στην Μόσχα. Το 1937, κατά τη διάρκεια των σταλινικών εκκαθαρίσεων, συνελήφθη και εκτελέστηκε. Αποκαταστάθηκε μετά θάνατον το 1956.

Κροστάνδη, Η ανταρσία της. Δραματική εξέγερση των ναυτικών του στόλου, το Μάρτη του 1921, με βασικό σύνθημά τους «Σοβιέτ χωρίς Κομουνιστές», η οποία κατεστάλη. Στην προσπάθεια να κατευνάσουν την έντονη λαϊκή δυσαρέσκεια (που είχε κορυφωθεί με την ανταρσία της Κροστάνδης) οι Μπολσεβίκοι ανήγγειλαν, αμέσως μετά, την Νέα Οικονομική Πολιτική.

Λάου Σου Τσάου. Μέλος του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος Κίνας. Γεννήθηκε στην Κίνα και έζησε στην Ρωσία από το 1897. Ήταν υποστηρικτής του Μπολσεβικισμού από το 1917 και όταν επέστρεψε στην Κίνα μετά το 1949 έγινε διπλωμάτης.

Λάρκιν, Τζέιμς (1867-1947). Εργοδηγός σε λιμάνια, οργάνωσε το Εθνικό Συνδικάτο Λιμενεργατών το 1901. Ιδρυτής και ηγέτης του Συνδικάτου Ανειδίκευτων Εργατών και Εργατών στις Μεταφορές της Ιρλανδίας. Μαζί με τον Κόνολι, ήταν οι ηγέτες της Μεγάλης

Απεργίας του Δουβλίνου το 1913-14. Μετανάστευσε στις Ηνωμένες Πολιτείες το 1914, αλλά επέστρεψε στην Ιρλανδία το 1920.

Λαφόντ, Ερνέστ (1879-1946). Γκεντιστής, σοσιαλιστής βουλευτής, στράφηκε στον κομουνισμό μετά τη ρώσικη Επανάσταση.

Λεβί, Πολ (1883-1930). Γερμανός κομουνιστής. Δικηγόρος, μέλος της αριστερής τάσης του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος Γερμανίας (SPD) πριν τον πόλεμο και ιδρυτής της Ένωσης Σπαρτακιστών το 1917. Συνάντησε τον Λένιν στην Ελβετία το 1916 και υποστήριξε τις θέσεις του. Ένας από τους ιδρυτές του Κομουνιστικού Κόμματος Γερμανίας, ηγήθηκε του κόμματος μετά το θάνατο των Λούξεμπουργκ, Λίμπνεχτ και Γιόγκισες. Μετά τα γεγονότα του Μάρτη, άσκησε δημόσια κριτική στο κόμμα και διαγράφηκε απ' αυτό με την έγκριση της Κομουνιστικής Διεθνούς. Το 1922 προσχώρησε στο USPD (Ανεξάρτητο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Γερμανίας) και επέστρεψε στο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Γερμανίας (SPD) μαζί με USPD. Αυτοκτόνησε το 1930.

Λεβίτζκι. Μέλος του Κομουνιστικού Κόμματος της Γαλικίας - Μπουκοβίνας (περιοχές της Κεντρικής Ευρώπης στην νοτιοανατολική Πολωνία και στην Δυτική Ουκρανία που ανήκαν πριν το 1ο Π. Π. στην ρωσική αυτοκρατορία).

Λεγκέν, Καρλ (1861-1926). Γερμανός συνδικαλιστής ηγέτης. Υποστήριξε τις επιδιώξεις της Γερμανίας στον πόλεμο και βοήθησε στην κινητοποίηση των εργαζομένων για την πολεμική προσπάθεια. Έπαιξε σημαντικό ρόλο στην κήρυξη της γενικής απεργίας που κατέπνιξε το πραξικόπημα Καπ.

Λέιπαρτ, Τεοντόρ (1867-1947). Συντηρητικός γερμανός συνδικαλιστής και ο ιδρυτής των ελεγχόμενων από το SPD ισχυρών Ελεύθερων Συνδικάτων (τα ονόμαζαν έτσι για να τα ξεχωρίζουν από τα παλαιότερα επιχειρησιακά σωματεία) που έγιναν αργότερα η Γερμανική Ομοσπονδία Εργατών (Allgemeiner Deutscher Gewerkschaftsbund - ADGB).

Λεκάι, Γιάνος (1896-1925). Ούγγρος σοσιαλιστής που έγινε κομουνιστής στο τέλος του 1ου Π. Π. και ήταν πρόεδρος της Ένωσης Νέων Εργαζομένων κατά τη διάρκεια της Ουγγρικής Δημοκρατίας των Σοβιέτ. Ήταν μία από τις ηγετικές φυσιογνωμίες της Νεολαίας της Κομουνιστικής Διεθνούς. Αργότερα πήγε στις Ηνωμένες Πολιτείες, όπου και έγινε αρχισυντάκτης της εβδομαδιαίας ουγγρικής κομουνιστικής εφημερίδας "Uj Elore" και δραστηριοποιήθηκε στην Κομουνιστική Ομοσπονδία Ουγγαρίας.

Λετομιγιάκι, Λόρι. Μέλος του Κομουνιστικού Κόμματος Φιλανδίας.

Λευκοφρουροί. Έτσι ονομάζονταν όλοι οι αντεπαναστάτες στην Ρωσία. Έτσι το επίθετο «λευκός» έγινε συνώνυμο της «αντεπανάστασης».

Λίμπνεχτ, Καρλ (1871-1919). Ήταν γιος του Βίλχεμ Λίμπνεχτ (ένας από τους ιδρυτές του γερμανικής σοσιαλδημοκρατίας), δικηγόρος και αντιμιλιταριστής. Τον Αύγουστο του 1914 πειθάρχησε στη γραμμή του SPD για την ψήφιση των πολεμικών δαπανών στη γερμανική Βουλή αλλά εγκαίρως εγκατέλειψε αυτή την πολιτική. 4 μήνες μετά ήταν το μόνο μέλος της γερμανικής βουλής που ψήφισε ενάντια στον πόλεμο. Έγινε σφοδρός αντιμιλιταριστής και ίδρυσε την Ένωση Σπαρτακιστών (Spartacus League) μαζί με τη Ρόζα Λούξεμπουργκ. Ηγήθηκε μαζί της τής εξέγερσης του Νοέμβρη του 1918. Μαζί με την Ρόζα δολοφονήθηκαν το Γενάρη του 1919 με διαταγή του Νόσκε, σοσιαλδημοκράτη υπουργού Πολέμου στην κυβέρνηση των Έμπερτ και Σάιντεμαν.

Λόκχαρτ, Μπρους. Βρετανός πράκτορας που έδρασε στη Ρωσία στην περίοδο της Οκτωβριανής επανάστασης.

Λονγκέ, Ζαν (1876-1938). Δικηγόρος, εγγονός του Καρλ Μαρξ, εκδότης της εφημερίδας "L'Humaniti", όταν αυτή ανήκε στο Σοσιαλιστικό Κόμμα. Στην συνέχεια ιδρυτής της εφημερίδας "Le Populaire". Βουλευτής και συγγραφέας.

Λοριό, Φερνάντ (1870-1932). Μπήκε στο Σοσιαλιστικό Κόμμα Γαλλίας το 1901 και ήταν στέλεχος του συνδικάτου των εκπαιδευτικών. Προσχώρησε στο Κομουνιστικό Κόμμα με την ίδρυσή του και έπαιξε ηγετικό ρόλο στα πρώτα χρόνια του. Στην συνέχεια εντάχθηκε στην Αντιπολίτευση και έφυγε από το κόμμα. Συνδέθηκε για ένα διάστημα με την "Contre le Courant", μια οργάνωση που υποστήριζε την Ρωσική Αντιπολίτευση.

Μάγιερ, Ερνέστ (1887-1930). Γερμανός κομουνιστής. Οργανώθηκε στο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Γερμανίας (SPD) το 1908. Ανήκε στη Ένωση Σπαρτακιστών κατά τη διάρκεια του πολέμου και έγινε ηγετικό στέλεχος του Κομουνιστικού Κόμματος. Στα τέλη της δεκαετίας του '20, διαφώνησε με μερικές από τις πολιτικές του σταλινικού ηγέτη Τέλμαν, υπό το πρίσμα της δεξιάς πολιτικής του Μπράντλερ, αλλά παρέμεινε μέλος του κόμματος μέχρι που πέθανε.

Μακ Λέιν, Γουίλιαμ (1891-1960). Από το 1916 ήταν συνδικαλιστής ηγέτης στους μηχανικούς, προσχώρησε στο Σοσιαλιστικό Κόμμα Αγγλίας κατά τη διάρκεια του πολέμου και αργότερα στο Κομουνιστικό Κόμμα όταν δημιουργήθηκε το 1920-21. Το 1929 διαφώνησε με τον κομουνισμό και στην συνέχεια εξελίχθηκε σ' έναν φανατικό αντικομουνιστή.

Μακ Λίαν, Τζον (1879-1923). Ο σπουδαιότερος από τους σοσιαλιστές του κινήματος του Clydeside (στην περιοχή της Γλασκόβης). Τελείωσε το Πανεπιστήμιο της Γλασκόβης, πήρε το μεταπτυχιακό του και στην συνέχεια έγινε καθηγητής στην Γλασκόβη. Μπήκε στην Σοσιαλδημοκρατική Ομοσπονδία το 1902 και έγινε ένας από τους πιο ενεργούς και διάσημους προπαγανδιστές της στην Σκοτία. Εναντιώθηκε στον Χάιντμαν στο ζήτημα της εθνικής άμυνας, και ηγήθηκε της επαναστατικής αντιπολίτευσης κατά τη διάρκεια του πολέμου μέσα στην Σοσιαλδημοκρατική Ομοσπονδία (SDF). Φυλακίστηκε το 1915, το 1916 και ξανά το 1918. Έφυγε από Σοσιαλιστικό Κόμμα Βρετανίας (ο διάδοχος της SDF) το 1920. Αρνήθηκε να ενταχθεί στο Κομουνιστικό Κόμμα, τάχθηκε υπέρ της δημιουργίας ενός ξεχωριστού Κομουνιστικού Κόμματος Σκοτίας και την εγκαθίδρυση μιας Σκοτσέζικης Εργατικής Δημοκρατίας. Έχαιρε μεγάλης εκτίμησης από τους Σοβιετικούς γι' αυτό τον όρισαν σοβιετικό πρόξενο στην Σκοτία.

Μακιαβέλι, Νικολό (1469-1527). Ιταλός πολιτικός στοχαστής που έγραψε το θαυμάσιο πολιτικό έργο (αν και γεμάτο κυνισμό και ραδιουργία) «Ο Ηγεμόνας».

Μάνερ, Κουλέρβο. Μέλος του Κομουνιστικού Κόμματος Φιλανδίας. Μπήκε στο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Φιλανδίας μετά την επανάσταση του 1905. Από το 1910 μέχρι το 1918 ήταν μέλος της Βουλής και Πρόεδρός της από το 1916 έως το 1918. Τον Ιούνιο του 1918, έγινε πρωθυπουργός της κυβέρνησης των Σοβιέτ της Φιλανδίας. Μετά την πτώση των Σοβιέτ κατέφυγε στην Μόσχα και εκεί ίδρυσε το Κομουνιστικό Κόμμα Φιλανδίας. Την δεκαετία του '20, ήταν ηγετική φυσιογνωμία του ΚΚ Φιλανδίας και της Κομουνιστικής Διεθνούς. Το 1935 διαγράφηκε από το Κομουνιστικό Κόμμα και μαζί με τη γυναίκα του καταδικάστηκαν σε καταναγκαστικά έργα για 10 χρόνια. Και οι δύο εξαφανίστηκαν στα στρατόπεδα συγκέντρωσης.

Μάντσεν. Μέλος του Εργατικού Κόμματος Νορβηγίας.

Μαντσινιστές. Οπαδοί του Τζουζέπε Μαντσίνι (1805-1872) που ήταν ο θεωρητικός του δημοκρατικού εθνικισμού και ένας από τους βασικούς αρχιτέκτονες της ιταλικής ενοποίησης.

Μαξιμαλιστές. Τάση του Σοσιαλιστικού Κόμματος Ιταλίας της οποίας ηγούταν ο Λαζάρι και αργότερα ο Σεράτι. Ταλαντεύονταν μεταξύ του ρεφορμισμού και της επανάστασης.

Μάξιμουμ πρόγραμμα. Είναι η επαναστατική πάλη για την εξουσία σ' αντίθεση με το μίνιμουμ πρόγραμμα της πάλης για μεταρρυθμίσεις (το οποίο στην πράξη έγινε το πρόγραμμα των Σοσιαλδημοκρατικών Κομμάτων αρκετά πριν τον 1ο Π. Π.). Το πρόβλημα του

πώς να συσχετίσεις την πάλη για τα καθημερινά προβλήματα (μίνιμουμ πρόγραμμα) με τον στρατηγικό στόχο της σοσιαλιστικής κοινωνίας (μάξιμουμ πρόγραμμα), έτσι ώστε ο τελευταίος να μην μείνει απλά μια διακήρυξη, απασχολεί τους κομουνιστές από τότε που ο Μαρξ και ο Έγκελς έγραψαν το «Το Κομουνιστικό Μανιφέστο» το 1848.

Μαξίμοφ. Μέλος του Κομουνιστικού Κόμματος Βουλγαρίας.

Μάρκοβιτς, Σίμα. Μπήκε στο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα της Σερβίας το 1907, και ήταν εκπρόσωπος της συνδικαλιστικής του πτέρυγας. Από τους ιδρυτές του Κομουνιστικού Κόμματος Γιουγκοσλαβίας, έγινε ο βασικός του εκπρόσωπος και θεωρητικός και εξελέγη βουλευτής το 1920. Φυλακίστηκε το 1922, απελευθερώθηκε 2 χρόνια αργότερα και έφυγε για την Μόσχα. Εκεί, σε μια συνεδρίαση της Εκτελεστικής Επιτροπής της Κομιντέρν, διαφώνησε έντονα πάνω στο ζήτημα του εθνικού προβλήματος της Γιουγκοσλαβίας με το Στάλιν. Τον Οκτώβρη του 1928 καθαιρέθηκε από τις ηγετικές θέσεις και τον επόμενο χρόνο διαγράφηκε από το Κόμμα. Το 1931 ξαναφυλακίστηκε από τις γιουγκοσλαβικές αρχές, αλλά του επέτρεψαν να εγκαταλείψει τη χώρα το 1934. Επέστρεψε στην Σοβιετική Ένωση και αποκαταστάθηκε στο Κομουνιστικό Κόμμα Γιουγκοσλαβίας το 1935. Εργάστηκε στο Ινστιτούτο Φιλοσοφίας στην Σοβιετική Ακαδημία Επιστημών μέχρι τη σύλληψή του, τον Ιούλιο του 1939. Καταδικάστηκε σαν πράκτορας των ιμπεριαλιστών σε δεκαετή καταναγκαστικά έργα. Δικαιώθηκε μετά θάνατό του το 1958.

Μαυροεκατονταρχίτες. Βίαιες ακροδεξιές συμμορίες που εξαπέλυαν πογκρόμ εναντίον των Εβραίων με την προστασία και την καθοδήγηση της τσαρικής κυβέρνησης.

Μάφι, Φαμπρίτζιο (1868-1955). Μπήκε στο Σοσιαλιστικό Κόμμα Ιταλίας το 1888 και μετά από μια περίοδο εξορίας στην Ελβετία, ενεργοποιήθηκε στην αριστερή τάση του κόμματος και εξελέγη βουλευτής. Στο Συνέδριο του Λιβόρνο παρέμεινε πιστός στον Σεράτι και δεν πήγε στο Κομουνιστικό Κόμμα Ιταλίας. Όμως αμέσως μετά έγινε ηγέτης της «τριτοδιεθνιστικής» ομάδας, η οποία υποστήριζε την προσχώρηση του κόμματος στην Κομιντέρν. Τελικά το 1924 όταν αυτός και η ομάδα του μπήκαν στο Κομουνιστικό Κόμμα, έγινε μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του. Το Νοέμβριο του 1926 συνελήφθη από τους Φασίστες παρότι ήταν βουλευτής. Έμεινε στην φυλακή μέχρι τον Μάιο - Ιούλιο του 1928. Στην δίκη της Ρώμης για τους Κομουνιστές ηγέτες, το δικαστήριο δεν του απηύθυνε κατηγορίες λόγω των προβλημάτων υγείας που είχε. Επιβίωσε από το φασιστικό καθεστώς και μετά τον 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο παρέμεινε ένα από τα γηραιότερα μέλη του Κομουνιστικού Κόμματος.

Μενσεβίκοι. Η φράξια που μειοψήφησε στο 2ο Συνέδριο του Σοσιαλδημοκρατικού Εργατικού Κόμματος Ρωσίας, το 1903. Μετά το 1912 έγιναν ξεχωριστό κόμμα ακολουθώντας μια καθαρά ρεφορμιστική πολιτική. Ήταν τμήμα της 2ης Διεθνούς. Υποστήριξαν τη αστική μεταβατική κυβέρνηση που δημιουργήθηκε με την επανάσταση του Φλεβάρη του 1917 και εναντιώθηκαν στην κατάκτηση της εξουσίας από τους Μπολσεβίκους τον Οκτώβρη του 1917.

Μέρινγκ, Χάντρικ Σνίβλετ (1883-1942). Μπήκε στο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Ολλανδίας το 1902. Μετανάστευσε στη Ιάβα, όπου και ίδρυσε το Κομουνιστικό Κόμμα Ινδονησίας. Εξελέγη στην Εκτελεστική Επιτροπή της Κομουνιστικής Διεθνούς το 1920 και ήταν ο εκπρόσωπος της Κομιντέρν στην Κίνα (1921-1923). Έγινε οπαδός της Αντιπολίτευσης το 1924 και έφυγε από το Κομουνιστικό Κόμμα το 1927. Ίδρυσε το Επαναστατικό Σοσιαλιστικό Κόμμα στην Ολλανδία το 1929, αλλά διαφώνησε με το Τρότσκι στο ζήτημα της δημιουργίας της 4ης Διεθνούς το 1937-38. Στην διάρκεια της ναζιστικής κατοχής εξέδιδε την παράνομη εφημερίδα "Spartakus". Το κόμμα του καθοδήγησε τους λιμενεργάτες του Άμστερνταμ στην μοναδική απεργία που έγινε σ΄ όλη την κατεχόμενη Ευρώπη ενάντια στις απελάσεις των Εβραίων. Το 1942 συνελήφθη από την Γκεστάπο και εκτελέστηκε.

Μερίνο, Γκράτσια Ραμόν. Ένας από τους πρώτους ηγέτες του Κομουνιστικού Κόμματος Ισπανίας.

Μερχάιμ, Αλφόνσο (1871-1925). Ηγέτης του Γαλλικού Συνδικάτου Εργατών Μετάλλου. Ένας από τους πρώτους υποστηριχτές του κινήματος του Τσίμερβαλντ στη Γαλλία. Υποστήριξε την προσχώρηση του Σοσιαλιστικού Κόμματος στην Κομουνιστική Διεθνή αλλά εγκατέλειψε το Κομουνιστικό Κόμμα λίγο μετά την ίδρυσή του.

Μεταρρυθμιστές. Κεντριστική τάση της οποίας ηγούταν ο Ζαν Λονγκέ. Στόχευαν στην ανασύσταση της 2ης Διεθνούς πάνω στη βάση ενός συμβιβασμού μεταξύ της Δεξιάς και της Αριστεράς του διεθνούς εργατικού κινήματος.

Μίλερ, Ευγένιος (1867-1937). Στρατηγός, αρχηγός των Λευκοφρουρών και στρατιωτικός ακόλουθος του Βράνγκελ στο Παρίσι.

Μιλεράν, Αλεξάντερ (1859-1943). Γάλλος σοσιαλιστής πολιτικός. Το 1899 χωρίς να συμβουλευτεί τους συντρόφους του δέχθηκε μία θέση υπουργού στην κυβέρνηση του ρεπουμπλικανικού συνασπισμού που σχηματίστηκε αμέσως μετά την κρίση της υπόθεσης Ντρέιφους. Αυτό προκάλεσε μια σκληρή αντιπαράθεση μέσα στο γαλλικό σοσιαλιστικό κίνημα και ο Μιλεράν διαγράφτηκε από το Σοσιαλιστικό Κόμμα. Εξελέγη πρόεδρος της Γαλλικής Δημοκρατίας το 1920.

Μιλιουκόφ, Πάβελ Νικολάγιεβιτς (1859-1943). Ίσως ο ευφυέστερος των αστών ηγετών των Καντέτων. Βουλευτής στην 3η και 4η Δούμα και το 1917 υπουργός Εξωτερικών της αστικής μεταβατικής κυβέρνησης.

Μίλκιτς, Ίλια (1882-1968). Μέλος του Κομουνιστικού Κόμματος Γιουγκοσλαβίας. Ιδρυτής του συνδικάτου πωλητών το 1901, βοήθησε στην ίδρυση του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος Σερβίας το 1903. Ήταν υποστηρικτής της Οκτωβριανής Επανάστασης και έγινε ηγετικό στέλεχος του Κομουνιστικού Κόμματος όταν ιδρύθηκε. Έζησε στην εξορία μέχρι το 1926, όταν και επέστρεψε στο Βελιγράδι, πιθανόν για να εργαστεί παράνομα για το Κόμμα.

Μιστράλ, Πολ. Μετριοπαθής γάλλος σοσιαλιστής. Εναντιώθηκε στην αποδοχή των 21 όρων για την είσοδο στην Κομιντέρν.

Μιτσκέβιτς-Καπσούκας, Βικέντι (1880-1935). Μπήκε στο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Λιθουανίας το 1903 και στο μπολσεβίκικο κόμμα το 1915. Το 1918 βοήθησε στην ίδρυση του Κομουνιστικού Κόμματος Λιθουανίας και ηγήθηκε της σοβιετικής κυβέρνησης της Λιθουανίας, το 1918-19. Επιστρέφοντας στην Μόσχα μετά την ήττα των Σοβιέτ, έγινε ηγετικό στέλεχος της Κομιντέρν μέχρι το θάνατό του.

Μονάτ, Πιέρ (1881-1960). Ηγετική φυσιογνωμία του επαναστατικού συνδικαλισμού, ιδρυτής της "La Vie Ouvriθre". Εναντιώθηκε στο πόλεμο του '14, υποστήριξε τη ρώσικη επανάσταση και ήταν φίλος του Τρότσκι. Μπήκε στο Κομουνιστικό Κόμμα, το Μάιο του 1923, ύστερα από έντονους προβληματισμούς. Διαγράφτηκε τον Νοέμβρη του 1924 κατά τη διάρκεια της «μπολσεβικοποίησης». Ίδρυσε την Συνδικαλιστική Λίγκα και υποστήριξε την αρχή της αυτονομίας των συνδικάτων μέχρι το θάνατό του.

Μοντιλιάνι, Τζουζέπε Εμμανουήλ (1872-1947). Ιταλοεβραίος σοσιαλιστής και δικηγόρος. Ανήκε στη δεξιά τάση του Σοσιαλιστικού Κόμματος μαζί με τον Τουράτι. Βουλευτής από το 1913 έως το 1926. Αργότερα, στην εξορία, προσχώρησε στο Σοσιαλιστικό Κόμμα του Πιέτρο Νένι. Το 1943, δραπέτευσε στην Ελβετία από την κατεχόμενη Γαλλία. Επέστρεψε στην Ιταλία μετά την απελευθέρωση και πέθανε στην Ρώμη το 1947.

Μούζενμπεργκ, Γουίλι (1889-1940). Γερμανός κομουνιστής ηγέτης. Γραμματέας της Διεθνούς Σοσιαλιστικής Ένωσης Νεολαίας, και αργότερα της Νεολαίας της Κομουνιστικής Διεθνούς. Στην συνέχεια ένας έξοχος και αφανής οργανωτής πολλών «ενωτικών» κινημάτων.

Διαφώνησε με το κόμμα το 1937 μετά τις Δίκες της Μόσχας. Βρέθηκε κρεμασμένος στην Γαλλία το 1940 αφού είχε αποδράσει από ένα στρατόπεδο συγκέντρωσης. Οι δολοφόνοι του παραμένουν άγνωστοι.

Μουσολίνι, Μπενίτο (1883-1945). Ένας από τους ηγέτες της αριστερής τάσης του Ιταλικού Σοσιαλιστικού Κόμματος και εκδότης της εφημερίδας του "Avanti". Το φθινόπωρο του 1914, έχοντας εξασφαλίσει οικονομικούς πόρους από τη γαλλική κυβέρνηση φεύγει από τους Σοσιαλιστές και αγωνίζεται για την είσοδο της Ιταλίας στο πόλεμο στο πλευρό των Συμμάχων. Ο παρανοϊκός εθνικισμός του τον οδήγησε να οργανώσει το φασιστικό κίνημα μετά τον πόλεμο. Το 1922 του ζητήθηκε να σχηματίσει κυβέρνηση και το 1926 απέκτησε τον πλήρη έλεγχο της εξουσίας. Η δικτατορία του κράτησε μέχρι το 1944 και λίγο μετά συνελήφθη και εκτελέστηκε από τους παρτιζάνους.

Μπαλαμπάνοβα, Αγγελική (1878-1965). Ιταλο-ρωσίδα εβραϊκής καταγωγής, ηγέτης του προπολεμικού Ιταλικού Σοσιαλιστικού Κόμματος και αντιπρόσωπος στα Συνέδρια του Τσίμερβαλντ και του Κίνταλ που προηγήθηκαν της ίδρυσης της 3ης Διεθνούς. Ανήκε στην γραμματεία της Κομιντέρν επί Ζινόβιεφ. Έφυγε από την Διεθνή μετά την εξέγερση της Κροστάνδης, στις αρχές του 1921, και επέστρεψε στο Ιταλικό Σοσιαλιστικό Κόμμα, στην φράξια του Σεράτι. Το 1946 επέστρεψε στην Ιταλία και βοήθησε στην ίδρυση του φιλοδυτικού σοσιαλδημοκρατικού PSDI με ηγέτη τον Σαραγκάτ.

Μπαμπέφ, Φρανσουά (1764-1797), ψευδώνυμο Γάϊος Γράκχος. Γάλλος σοσιαλιστής και αγκιτάτορας. Ίδρυσε την «Κοινωνία των Ίσων» *(Sociіtι des Egaux)* το 1796, η οποία προπαγάνδιζε την κατάργηση της ατομικής ιδιοκτησίας. Έχοντας σχεδιάσει μια γενική εξέγερση, κατηγορήθηκε για συνομωσία εναντίον της κυβέρνησης του Διευθυντηρίου και καταδικάστηκε σε θάνατο δια απαγχονισμού.

Μπάουερ, Γκούσταβ (1870-1944). Γερμανός συνδικαλιστής ηγέτης. Έγινε πρωθυπουργός στις 20 Ιουνίου του 1919, αντικαθιστώντας τον Σάιντεμαν όταν ο τελευταίος αρνήθηκε να αποδεχθεί τους όρους της ειρήνης των Συμμάχων.

Μπάουερ, Ότο (1882-1938). Ένας από τους σημαντικότερους ηγέτες της Αυστριακής Σοσιαλδημοκρατίας μετά τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο. Ιδρυτής της 2½ Διεθνούς (1920-23). Αν και υπήρξε ένας από τους θεωρητικός του «αυστρομαρξισμού», δηλαδή του ρεφορμιστικού ρεύματος, μετά το 1936 έγραψε ότι ο φασισμός «καταστρέφει την αυταπάτη του ρεφορμιστικού σοσιαλισμού ότι δηλαδή η εργατική τάξη μπορεί να γεμίσει την αστική δημοκρατία με σοσιαλιστικό περιεχόμενο και έτσι να μετασχηματίσει το καπιταλιστικό σύστημα σε σοσιαλιστικό χωρίς ένα επαναστατικό άλμα».

Μπελ, Τόμας (1882-1944). Γιος ενός σκωτσέζου οικοδόμου, μέλος των «Ενωμένων Καλουπατζήδων Σιδήρου της Σκοτίας» και πρόεδρός τους το 1918. Έγινε μέλος του Ανεξάρτητου Εργατικού Κόμματος το 1900 και της Σοσιαλδημοκρατικής Ομοσπονδίας το 1903. Γνώριζε προσωπικά τον Τζαίημς Κόνολι επηρεάστηκε σημαντικά απ' αυτόν. Ιδρυτικό μέλος του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος (SLP), εκδότης του «Σοσιαλιστής» το 1919 και ένας από τους σημαντικότερους υποστηρικτές της συγχώνευσης του SLP με το Κομουνιστικό Κόμμα της Μεγάλης Βρετανίας (CPGB). Υπήρξε ηγετικό στέλεχος του ΚΚ της Μ. Βρετανίας και μέλος της Εκτελεστικής και της Πολιτικής Επιτροπής του στα πρώτα χρόνια της ίδρυσής του.

Μπέμπελ, Αύγουστος (1840-1913). Επιφανής ηγέτης του Γερμανικού Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος και της 2ης Διεθνούς. Ξεκίνησε την πολιτική του δραστηριότητα στις αρχές της δεκαετίας του 1860 και ήταν μέλος της 1ης Διεθνούς. Το 1869 μαζί με τον Βίλχελμ Λίμπνεχτ ίδρυσαν το Γερμανικό Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα των Εργατών («Eisenachers»). Πολέμησε τον ρεφορμισμό και τον ρεβιζιονισμό στις γραμμές της γερμανικής Σοσιαλδημο-

κρατίας. Έγραψε την μπροσούρα «Γυναίκες και Σοσιαλισμός» ένα από τα πρώτα σοσιαλιστικά κείμενα πάνω στο γυναικείο ζήτημα.

Μπεντιβόλι, Τζουζέπε (1885-1945). Ιταλός αγροτοσυνδικαλιστής και ηγέτης των Σοσιαλιστών. Βοήθησε στην δημιουργία, το 1942, του Ενωμένου Προλεταριακού Κινήματος (Movimento di Unita Proletaria), το οποίο συγχωνεύτηκε με το Σοσιαλιστικό Κόμμα το 1943 και δημιουργήθηκε το Ιταλικό Σοσιαλιστικό Κόμμα για την Προλεταριακή Ενότητα (PSIUP). Συμμετείχε στην Αντίσταση, συνελήφθη και τουφεκίστηκε από τους φασίστες την παραμονή της απελευθέρωσης της Μπολόνιας. Μετά θάνατον τιμήθηκε με το Χρυσό Μετάλλιο Ανδρείας.

Μπέσελερ (1850-1921). Γερμανός στρατηγός που διορίσθηκε Κυβερνήτης της Πολωνίας το 1916.

Μπομπάτσι, Νικολό (1875-1945). Δάσκαλος, μέλος της αριστερής τάσης του Ιταλικού Σοσιαλιστικού Κόμματος. Έγινε γραμματέας του το 1919. Μετά το 2ο συνέδριο της 3ης Διεθνούς βοήθησε στην δημιουργία του Κομουνιστικού Κόμματος και έγινε ηγέτης της κοινοβουλευτικής του ομάδας. Κατά την διάρκεια της δεκαετίας του '20 υποστήριζε την συμμαχία του Κομουνιστικού Κόμματος και των Φασιστών. Όταν διαγράφηκε από το κόμμα το 1928 έγινε ένθερμος υποστηρικτής του Μουσολίνι. Τουφεκίστηκε μετά την εκτέλεση του Μουσολίνι.

Μπορντίγκα, Αμαντέο (1889-1970). Αναρχοσυνδικαλιστής, μέλος του Ιταλικού Σοσιαλιστικού Κόμματος, υπήρξε σφοδρός πολέμιος της συμμετοχής στο αστικό Κοινοβούλιο. Βοήθησε στην ίδρυση του Κομουνιστικού Κόμματος το 1921, ηγήθηκε της «Αριστερής Πλειοψηφίας» στο εσωτερικό του και δεν δέχθηκε τις θέσεις της Κομιντέρν για το Ενιαίο Μέτωπο. Παρ' όλα αυτά παρέμεινε στην ηγεσία του ιταλικού Κ.Κ. και της Κομιντέρν μέχρι την σύλληψή του από τους φασίστες το 1926. Όταν απελευθερώθηκε το 1929, κατηγορήθηκε ως «τροτσκιστής» και διαγράφηκε από το κόμμα. Από τότε μέχρι και την δεκαετία του '60 καθοδηγούσε μια μικρή υπεραριστερή ομάδα.

Μπούριαν, Έντμουντ (1878-1935). Τσεχοσλοβάκος κομουνιστής. Έγινε μέλος του τσέχικου σοσιαλδημοκρατικού κόμματος (SDP) το 1897. Από το 1921 έως το 1929 ήταν μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής του ενώ από το 1920 έως το 1929 ήταν βουλευτής της Εθνικής Συνέλευσης της Τσεχίας. Στο 3ο Συνέδριο της Κομιντέρν έγινε μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της. Στα τέλη της δεκαετίας του 1920 κατηγορήθηκε για «δεξιό οπορτουνισμό» και διαγράφηκε από το κόμμα το 1929. Αργότερα επανασυνδέθηκε με τους Σοσιαλδημοκράτες.

Μπούρτσεφ, Βλαντιμίρ. Ηγέτης των Σοσιαλεπαναστατών.

Μπουχάριν, Νικολάι (1888-1838). Παλιός μπολσεβίκος, λαμπρός οικονομολόγος και συγγραφέας (μαζί με τον Πρεομπραζένσκι) του βιβλίου «Το αλφάβητο του Κομουνισμού». Το 1923 μεταστράφηκε στα δεξιά, ενώθηκε με τον Στάλιν και τον Ζινόβιεφ εναντίον του Τρότσκι. Διαδέχθηκε τον Ζινόβιεφ στην προεδρία της Κομιντέρν το 1926 αλλά μετά την σύγκρουσή του με τον Στάλιν δημιούργησε την Δεξιά Αντιπολίτευση το 1928. Λίγο μετά την διαγραφή του από το κόμμα το 1929 υπέκυψε στην σταλινική γραφειοκρατία, χωρίς όφελος τελικά, αφού εκτελέστηκε το 1938, μετά τις δίκες-παρωδίες της Μόσχας.

Μπράντιγκ, Καρλ Γιαλμαρ (1860-1925). Ηγέτης του Σουηδικού Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος και της 2ης Διεθνούς, της δεξιάς κατεύθυνσης που αντιτάχθηκε στην Ρώσικη Επανάσταση. Εκδότης του κομματικού οργάνου "Socialdemokraten" και μέλος του κοινοβουλίου. Το 1920, το 1921-23 και το 1924-25 ήταν επικεφαλής της σοσιαλδημοκρατικής κυβέρνησης της Σουηδίας.

Μπράντλερ, Χάινριχ (1881-1967). Μέλος του Spartakusbund και ιδρυτής του Γερ-

μανικού Κομουνιστικού Κόμματος. Καθοδήγησε το κόμμα από τις Μέρες του Μαρτίου, το 1921, μέχρι και το φιάσκο της αποτυχημένης εξέγερσης του 1923 (για την οποία και κατηγορήθηκε από το Κρεμλίνο). Μετά την απομάκρυνσή του από την ηγεσία το 1924 δημιούργησε μια δεξιά φράξια, σε συμμαχία με την Δεξιά Αντιπολίτευση του Μπουχάριν, που ονομάστηκε Αντιπολίτευση του Κομουνιστικού Κόμματος (ΚΡΟ). Η Αντιπολίτευση εκδιώχθηκε από το γερμανικό Κ.Κ. το 1929 (όπως και όλες οι μπουχαρινικές ομάδες από την Διεθνή) και συνέχισε την δράση της σαν ανεξάρτητη ομάδα μέχρι τον 2ο Π. Π.

Ναζαριτζιάν. Μέλος του Κομουνιστικού Κόμματος Αρμενίας.

Ναπολέοντας ΙΙΙ (Λουδοβίκος Βοναπάρτης) (1808-1873). Ανιψιός του Ναπολέοντα, εξελέγη Πρόεδρος της Γαλλίας το 1848. Παριστάνοντας τον προστάτη της Δημοκρατίας, την κατάργησε και εγκαθίδρυσε το 1852 την 2η Αυτοκρατορία ανακηρύσσοντας τον εαυτό του αυτοκράτορα. Η δικτατορία του υποστηρίχθηκε από τους μικροαστούς, τους αγρότες και το στρατό. Οι Σοσιαλιστές και Ρεπουμπλικάνοι αντίπαλοί του ενίσχυσαν την επιρροή τους στα τέλη του 1860 και το τελικό πλήγμα στην Αυτοκρατορία ήρθε το 1870 με την στρατιωτική νίκη της Πρωσίας. Ο Η άνοδος του Λουδοβίκου Βοναπάρτη στην εξουσία ήταν το θέμα του βιβλίου του Μαρξ: «Η δεκάτη ογδόη Μπρυμαίρ του Λουδοβίκου Βοναπάρτη».

Νέα Οικονομική Πολιτική (ΝΕΡ). Ήταν η πολιτική που υιοθετήθηκε από τους Μπολσεβίκους το 1921 ώστε να αμβλυνθούν οι εντάσεις μεταξύ των αγροτών και των κατοίκων των πόλεων (που δημιουργήθηκαν με τις επιτάξεις και τις κατασχέσεις σιτηρών και ειδών διατροφής κατά τη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου). [δες «Πολεμικός Κομουνισμός»]. Η ΝΕΡ επέτρεψε μερικώς το ελεύθερο εμπόριο σ' ορισμένους τομείς (αγροτικά προϊόντα, μικρή βιοτεχνία κα) ώστε να προωθηθεί η εκβιομηχάνιση και η ανοικοδόμηση. Η πολιτική αυτή ήταν αυστηρά καθοδηγούμενη, μια που υπήρχε ο κίνδυνος της επανόδου του καπιταλισμού. Παρόλα αυτά οι Νέπμαν (όσοι ωφελήθηκαν απ' αυτή την πολιτική) εμπλέκονταν συχνά σε κερδοσκοπίες και σκοτεινές δοσοληψίες και τελικά αυξήθηκαν και αποτέλεσαν ένα συντηρητικό στρώμα μέσα στη σοβιετική κοινωνία.

Νέμεκ, Αντόνι (1858-1926). Αρχηγός του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος Τσεχίας και μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της 2ης Διεθνούς.

Νίλσεν, Μαρί-Σοφί (1875-1951). Δανέζα Κομουνίστρια. Κατά τη διάρκεια του πολέμου ήταν ηγετικό στέλεχος του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος Δανίας και βοήθησε στην ίδρυση του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος το 1918. Ιδρυτικό μέλος του Κομουνιστικού Κόμματος το 1919, διαγράφτηκε το 1928 γιατί εναντιώθηκε στην πάλη ενάντια στην Αντιπολίτευση. Επανεντάχθηκε το 1932 και ξαναδιαγράφηκε το 1936.

Νόσκε, Γκούσταβ (1868-1946). Σοσιαλδημοκράτης υπουργός Αμυνας το 1919, θεωρήθηκε υπεύθυνος για την καταστολή της εξέγερσης των Σπαρτακιστών. Διέταξε τη δολοφονία του Λίμπνεχτ και της Λούξεμπουργκ. Στην συνέχεια έγινε πρόεδρος της επαρχίας του Ανόβερου (1929-1933).

Ντ' Αραγκόνα. Μέλος του Ιταλικού Σοσιαλιστικού Κόμματος και ηγέτης της δεξιάς τάσης της Ιταλικής Συνδικαλιστικής Ομοσπονδίας CGL.

Νταζίνσκι, Ιγνάτιος (1866-1936). Ένας από τους ηγέτες του εθνικιστικού Πολωνικού Σοσιαλιστικού Κόμματος και αργότερα, υποστηρικτής του δικτάτορα Πιλσούτσκι.

Ντε Μπρουκέρ, Λουί (1870-1951). Ηγέτης του Βελγικού Κόμματος των Εργατών και δεξί χέρι του Βαντερβέλντε.

Ντεμουλέν, Ζόρζ (1877-1963). Ανθρακωρύχος. Κεντριστής κατά την διάρκεια του 1ου Π. Π. Αργότερα συνδέθηκε με τον Ζουό και την δεξιά τάση. Κατείχε διάφορες θέσεις σε συνδικάτα πριν τον 2ο Π.Π. Συνεργάστηκε με το καθεστώς του Βισύ.

Ντεμπς, Ευγένιος (1855-1926). Ένας από τους ιδρυτές της Αδελφότητας των Αμερι-

κάνων Πυροσβεστών και του βραχύβιου αλλά πρωτοπόρου Συνδικάτου των Αμερικανικών Σιδηροδρόμων. Συνιδρυτής της ένωσης «Βιομηχανικοί Εργάτες του Κόσμου» και ηγέτης εκείνη την περίοδο της αριστερής τάσης του Σοσιαλιστικού Κόμματος των ΗΠΑ.

Ντενίκιν, Αντόν (1872-1947). Στρατηγός του Τσάρου που διοικούσε τις αντιμπολσεβίκικες δυνάμεις στην νότια Ρωσία κατά την διάρκεια του εμφύλιου πολέμου. Μετά την ήττα έζησε στην Δύση.

Ντινουά, Αμεντέ (1879-1944). Γάλλος κομουνιστής. Υποστηρικτής της κεντριστικής τάσης μέσα στο Γαλλικό Σοσιαλιστικό Κόμμα και στα 1920 υποστηρικτής της εισόδου του κόμματος στην Κομιντέρν. Τον Μάρτιο - Απρίλη του 1924 ήταν αντιπρόσωπος του Γαλλικού ΚΚ στο συνέδριο της 3ης Διεθνούς. Με την μπολσεβικοποίηση του ΓΚΚ και την διαγραφή των υπεραριστερών ηγετών Σουβάριν, Μονάτ και Ροσμέρ, ο Ντινουά βρέθηκε σε δύσκολη θέση μια που ήταν στην αριστερή τάση. Τελικά έφυγε από το κόμμα και το 1927 επέστρεψε στο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα. Κατά την διάρκεια της γερμανικής κατοχής βοήθησε στην οργάνωση της αντίστασης, συνελήφθη από τους Γερμανούς και μεταφέρθηκε σε στρατόπεδο συγκέντρωσης, όπου και πέθανε.

Ντομές, Φρανς. Αυστριακός συνδικαλιστής ηγέτης.

Ντομπάλ, Τόμας (1890-1937). Πολωνός κομουνιστής, αγροτικής καταγωγής. Ήταν ηγέτης της Διεθνούς των Αγροτών (Krestintern). Το 1937 έπεσε θύμα των σταλινικών διώξεων.

Ντούντα. Φυλακισμένος στην Ρωσία κατά την διάρκεια του πολέμου. Όταν επέστρεψε στην Αυστρία εντάχθηκε στο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα και γι' αυτό χαρακτηρίστηκε σαν προδότης από την εφημερίδα *Die Rote Fahne.*

Ντρέιφους, Άλφρεντ. Εβραίος αξιωματικός του γαλλικού Γενικού Επιτελείου Στρατού. Το 1894 κατηγορήθηκε άδικα για κατασκοπία υπέρ των Γερμανών και καταδικάστηκε σε φυλάκιση. Στάλθηκε στις απάνθρωπες φυλακές, στο Νησί του Διαβόλου, στην ακτή της Γαλλικής Γουϊνέας. Η πολύκροτη «υπόθεση Ντρέιφους» ήταν ένα δικαστικό και πολιτικό σκάνδαλο που δίχασε τη γαλλική κοινή γνώμη το 1894 και το 1906 και υπήρξε προάγγελος του σχηματισμού του «Συνασπισμού της Αριστεράς» και της «Αξιόν Φρανσέζ» (εθνικιστικό φιλοβασιλικό κίνημα). Κατά την εκστρατεία για την αναψηλάφηση της δίκης (1897-1899), στο πλαίσιο της οποίας ο Ζολά δημοσίευσε το βιβλίο του «Κατηγορώ» (εναντίον του Επιτελείου), είχαν σχηματιστεί δύο αντιμαχόμενα στρατόπεδα, οι οπαδοί του Ντρέιφους, αντιμιλιταριστές που συσπειρώθηκαν γύρω από την «Ένωση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα», και οι αντίπαλοί τους, αντισημίτες ή υπερεθνικιστές που συσπειρώθηκαν στην «Ένωση για τη Γαλλική Πατρίδα» και κατόπιν στην επιτροπή της «Αξιόν Φρανσέζ». Ο Ντρέιφους πήρε χάρη το 1899 και αποκαταστάθηκε το 1906.

Οικονομιστές. Έτσι ονομάζονταν όσοι από τους ρώσους σοσιαλιστές πίστευαν ότι αφού η ρώσικη εργατική τάξη παλεύει μόνο για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων της ενάντια στην καπιταλιστική εκμετάλλευση και αρνείται την πολιτική πάλη, τότε το βάρος της δράσης των σοσιαλιστών πρέπει να πέσει στις βραχυπρόθεσμες οικονομικές βελτιώσεις. Οι Οικονομιστές πίστευαν ότι ήταν πρώιμη κάθε προσπάθεια να πολιτικοποιηθεί ο αγώνας για οικονομικές μεταρρυθμίσεις και έτσι, ενώ οι εργάτες θα παλεύουν μόνο για την βελτίωση της οικονομικής τους κατάστασης, η προοδευτική μπουρζουαζία θα παλεύει μόνη της για την πολιτική δημοκρατία. Ο Λένιν και ο Πλεχάνοφ άσκησαν σκληρή κριτική σ' αυτήν την άποψη.

Ολλανδικό Κομουνιστικό Κόμμα. Το Ανεξάρτητο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα μετονομάστηκε σε Κομουνιστικό το 1918.

Όλσεν, Ζανέτ (1872-1959). Μπήκε στο Εργατικό Κόμμα Νορβηγίας το 1900 και διετέλεσε γραμματέας του Συνδικάτου των Αλιέων. Μαζί με την πλειοψηφία του Εργατικού

Κόμματος εναντιώθηκε στον πόλεμο. Μετά τη διάσπαση του 1923, ανήκε στη μειοψηφία που σχημάτισε το Κομουνιστικό Κόμμα. Το 1928 έφυγε από το κόμμα και το 1936 έγινε τροτσκίστρια και εξέδιδε την εφημερίδα "October".

Ομπολένσκι, Βαλεριάν (Οσίνσκι) (1887-1938). Γιος πρίγκιπα, έγινε Μπολσεβίκος το 1907. Τον Οκτώβρη του 1917, έγινε διοικητής της Εθνικής Τράπεζας. Το 1918 ήταν αριστεριστής και το 1920-21 ηγήθηκε της φράξιας του «Δημοκρατικού Συγκεντρωτισμού». Το 1923 υποστήριξε τον Τρότσκι. Τον επόμενο χρόνο διορίστηκε πρέσβης στην Σουηδία. Το 1937 συνελήφθη και το 1938 βρέθηκε κατηγορούμενος μαζί με τον Μπουχάριν στις δίκες-παρωδίες της Μόσχας και λίγο αργότερα πέθανε στην φυλακή. Αποκαταστάθηκε μετά το 1956.

Πα Τζινσούν. Μέλος του Κομουνιστικού Κόμματος Κορέας. Γεννήθηκε στην Κορέα, έζησε στην Ρωσία και βοήθησε στην ίδρυση του Σοσιαλιστικού Κόμματος Κορέας το 1919. Στις σκληρές διαμάχες ανάμεσα στις φράξιες στο εσωτερικό του ΚΚ Κορέας, πάλεψε σαν μέλος της φράξιας του «Ιρκούτσκ» ενάντια στην ομάδα του «Βλαδιβοστόκ». Το 1922 εκδιώχθηκε από όλες τις θέσεις του Κομουνιστικού Κόμματος και της Κομουνιστικής Διεθνούς.

Πανκχούρστ, Σύλβια (1882-1960). Η μικρότερη κόρη της Έμιλιν Πανκχούρστ, της ηγέτιδας των σουφραζέτων, Εντάχθηκε στο Ανεξάρτητο Εργατικό Κόμμα (ILP) το 1928 και εναντιώθηκε στις άλλες σουφραζέτες, προσπαθώντας να στρέψει το γυναικείο κίνημα προς στην εργατική τάξη. Το 1914 εξέδωσε την εφημερίδα "Workers' Dreadnought". Σαν διεθνίστρια αντιτάχθηκε στον πόλεμο και το 1919 ίδρυσε την Σοσιαλιστική Ομοσπονδία Εργατών. Υποστήριξε την Οκτωβριανή Επανάσταση αλλά διαφωνούσε με την συμμετοχή στο κοινοβούλιο καθώς και με την προσχώρηση στο Εργατικό Κόμμα και αυτός ο «αριστερισμός» της την έκανε στόχο της επίθεσης του Λένιν το 1920. Το 1920-21 φυλακίστηκε. Αρνήθηκε να δώσει τον έλεγχο της εφημερίδας της στο νεοσχηματιζόμενο Κομουνιστικό Κόμμα και την διέγραψαν.

Παντερέβσκι, Ιγνάτιος Ζαν (1860-1941). Πρόεδρος της Πολωνίας (1940-41), συνθέτης και πιανίστας.

Παρισινή Κομμούνα. Το πρώτο παράδειγμα κυβέρνησης εργατών. Ήταν η εξουσία μόνο για 72 μέρες, από τις 18 Μαρτίου μέχρι τις 28 Μαΐου του 1871, και ανετράπη μετά από αιματηρές μάχες.

Περνεστόφερ, Ένγκελμπερτ (1850-1918). Πρωτοπόρος του Αυστριακού Σοσιαλδημοκρατικού κινήματος, ένας από τους ηγέτες «Πανγερμανικής Δεξιάς».

Πεστάνα, Έιντζελ (1888-1937). Ήταν ωρολογοποιός και ηγέτης του αναρχοσυνδικαλισμού (CNT). Εναντιώθηκε στην Κομουνιστική Διεθνή μετά το 2ο Συνέδριο.

Πετλγιούρα, Σιμόν Βασούγιεβιτς (1879-1926). Ουκρανός εθνικιστής και διοργανωτής αρκετών πογκρόμ. Ήταν επικεφαλής των αντιμπολσεβίκικων δυνάμεων στην Ουκρανία το 1918-19. Δολοφονήθηκε κατά τη διάρκεια της εξορίας του στο Παρίσι.

Πιγκόν, Στεφάν (1857-1933). Γάλλος υπουργός Εξωτερικών της κυβέρνησης του Κλεμανσό. Διηύθυνε την γαλλική επέμβαση στην Ρωσία.

Πίκερτονς. Αμερικάνικη ιδιωτική αστυνομία που ιδρύθηκε γύρω στο 1852 από τον Άλαν Πίκερτον, και χρησιμοποιούνταν για την διάλυση απεργιών.

Πιλσούτσκι, Ζοζέφ (1867-1935). Γεννήθηκε στη Λιθουανία. Εξορίστηκε στην Σιβηρία όταν ήταν φοιτητής κατηγορούμενος για την απόπειρα δολοφονίας του Αλέξανδρου ΙΙΙ. Επέστρεψε το 1892 για να ιδρύσει το Σοσιαλιστικό Κόμμα Πολωνίας. Φυλακίστηκε από τις γερμανικές αρχές το 1917 και απελευθερώθηκε από τους γερμανούς επαναστάτες το 1918. Επέστρεψε στην Βαρσοβία και έγινε αρχηγός της νεοσύστατης Πολωνικής Δημοκρατίας. Το

Μάρτη του 1920 οδήγησε τον στρατό ενάντια στην Σοβιετική Ένωση στην Ουκρανία, αλλά απωθήθηκε από τον Κόκκινο Στρατό. Αφού αποσύρθηκε το 1923, επέστρεψε ξανά στην εξουσία με ένα αιματοβαμμένο πραξικόπημα τον Μάη του 1926 και μέχρι το θάνατό του κυβέρνησε σαν δικτάτορας την Πολωνία.

Πλάτεν, Φριτζ (1883-1942). Αγωνιστής του ελβετικού σοσιαλιστικού και συνδικαλιστικού κινήματος που γνωρίστηκε με τους εξόριστους στην Ελβετία ρώσους σοσιαλιστές. Εξελέγη γραμματέας του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος Ελβετίας το 1912. Εκπροσώπησε το κόμμα του στα συνέδρια του Τσίμερβαλντ και Κίνταλ, όπου και υποστήριξε τις θέσεις του Λένιν. Βοήθησε την οργάνωση της επιστροφής του Λένιν στην Ρωσία διαμέσου της Γερμανίας ενώ ο ίδιος πήγε στην Ρωσία μετά την Οκτωβριανή Επανάσταση. Συμμετείχε στο ιδρυτικό συνέδριο της Κομιντέρν και το 1921 έγινε μέλος Κεντρικής Επιτροπής του Κομουνιστικού Κόμματος Ελβετίας. Τον Ιούλιο του 1923 εγκαταστάθηκε στην Ρωσία και ίδρυσε μία ελβετική κοινότητα με το όνομα "Solidarit" («Αλληλεγγύη»). Στην συνέχεια εργάστηκε στο Διεθνές Ινστιτούτο της Γεωργίας στην Μόσχα μέχρι την σύλληψή του το 1938. Καταδικάστηκε σε πολλά χρόνια φυλάκισης. Υποφέροντας από καρδιοπάθεια πέθανε στο νοσοκομείο της φυλακής και αποκαταστάθηκε μετά θάνατο το 1963.

Πλεχάνοφ, Γκεόργκι Βαλεντίνοβιτς (1856-1918). Εισήγαγε τον μαρξισμό στην Ρωσία και δημιούργησε την πρώτη ρωσική μαρξιστική οργάνωση «Χειραφέτηση της Εργατικής Τάξης». Ίδρυσαν μαζί με τον Λένιν και τον Μάρτοφ την εφημερίδα "Iskra". Έγινε μενσεβίκος μετά το 2ο Συνέδριο του Σοσιαλδημοκρατικού Εργατικού Κόμματος Ρωσίας (RSDLP) το 1903, αλλά συνέχισε να συνυπάρχει με τους Μπολσεβίκους μέχρι την Συνδιάσκεψη της Πράγας το 1912. Κράτησε «σοσιαλπατριωτική» στάση το 1914 και εναντιώθηκε στην Οκτωβριανή Επανάσταση.

Πόγκελμαν, Χανς (1875-1938). Εσθονός κομουνιστής. Ήταν ενεργός στο σοσιαλιστικό κίνημα από την ίδρυσή του και το 1918 ίδρυσε το Κομουνιστικό Κόμμα Εσθονίας. Ήταν μέλος της κυβέρνησης του των Σοβιέτ της Εσθονίας και έζησε στη Ρωσία μετά την πτώση τους. Το 1937 κατηγορήθηκε ως «εθνικιστής», συνελήφθη και εκτελέστηκε.

Πολ-Μπονκούρ, Ζοζέφ (1873-1972). Γάλλος σοσιαλιστής πολιτικός και δικηγόρος που εκπροσωπούσε τα συνδικάτα σε δικαστικές υποθέσεις πριν το 1914. Ανήκε στη δεξιά τάση του Σοσιαλιστικού Κόμματος, εναντιώθηκε στην ένταξή του στην Κομουνιστική Διεθνή. Μετακινήθηκε ακόμα πιο δεξιά και έφυγε από το Σοσιαλιστικό Κόμμα το 1930. Κατείχε αρκετές υπουργικές θέσεις στην 3η Γαλλική Δημοκρατία αλλά αρνήθηκε να υποστηρίξει το καθεστώς του Πεταίν το 1940.

Ποπόφ, Ντιμίτρι (1879-1924). Ηγέτης του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος Βουλγαρίας - Tesnjaki [δες Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Βουλγαρίας]. Εξελέγη στην βουλγαρική βουλή και παρέμεινε σαν ηγέτης του κόμματός του και μετά την μεταμόρφωσή του, το 1919, σε Κομουνιστικό Κόμμα Βουλγαρίας. Εξελέγη στην Εκτελεστική Επιτροπή της Κομιντέρν στο 3ο Συνέδριο. Συνελήφθη μετά την εξέγερση του Σεπτέμβρη του 1923, απέδρασε στην Βιέννη όπου και έζησε μέχρι τον θάνατό του.

Πραξικόπημα Καπ (Πραξικόπημα Καπ-Λούτβιχ). Το πραξικόπημα του ακροδεξιού στρατηγού Λούτβιχ (που είχε αποπεμφθεί από την κυβέρνηση) και του συνταξιούχου υπαλλήλου Καπ. Το πραξικόπημα πραγματοποιήθηκε το Μάρτιο του 1920, με την υποστήριξη των φιλομοναρχικών «ταγμάτων εθελοντών» Freikorps (πρόδρομοι των ναζιστικών «ταγμάτων εφόδου») και ανέτρεψε την Δημοκρατία της Βαϊμάρης. Παρόλα αυτά απέτυχε όχι τόσο γιατί ο τακτικός στρατός αρνήθηκε να το υποστηρίξει αλλά επειδή ήρθε αντιμέτωπο με μια μεγάλη γενική απεργία που οργάνωσαν τα συνδικάτα για να υποστηρίξουν την κυβέρνηση.

Πρεζεμάν, Αντριάν (1879-1929). Γάλλος σοσιαλιστής. Ήταν «σοσιαλπατριώτης» κα-

τά τη διάρκεια του πολέμου, στράφηκε προς την αριστερά το 1918 καλώντας τους Σοσιαλιστές να σταματήσουν την ψήφιση των πολεμικών δαπανών. Παρόλα αυτά, εναντιώθηκε στην αποδοχή των «21 όρων για την ένταξη» στην Κομιντέρν και ήταν ένας από τους ηγέτες της Επιτροπής Σοσιαλιστικής Αντίστασης που δημιουργήθηκε για να παλέψει την «δικτατορία» της Μόσχας.

Προκοινοβούλιο του Κερένσκι. Σώμα αντιπροσώπων χωρίς νομοθετικές δικαιοδοσίες που αντικατέστησε τη «Δημοκρατική Συνέλευση». Οι Μπολσεβίκοι αποχώρησαν από αυτό, και αφού έχασε ακόμα περισσότερο την αξιοπιστία του, το διέλυσαν στις 25 Οκτωβρίου του 1917.

Προλετκούλτ. Οργάνωση καλλιτεχνών και καλλιτεχνικό κίνημα που απέρριπτε την τέχνη της μπουρζουαζίας και υπόσχονταν την δημιουργία προλεταριακής κουλτούρας. Ήταν συγγενικό ρεύμα με τον δυτικοευρωπαϊκό φουτουρισμό, που ήταν επίσης δημοφιλής εκείνη την εποχή. Υποστηρίχθηκε σαν ρεύμα από τον Μπουχάριν και τον Λουνατσάρσκι (Σοβιετικός Κομισάριος για την Εκπαίδευση) αλλά πολεμήθηκε σθεναρά από τον Τρότσκι που δεν πίστευε ότι ήταν δυνατόν να δημιουργηθεί προλεταριακή κουλτούρα.

Προφιντέρν. Δες «Κόκκινα Συνδικάτα».

Ρακόζι, Ματίας (1892-1971). Ούγγρος κομουνιστής. Εντάχθηκε στο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα το 1910. Κατά τη διάρκεια της θητείας του στον ουγγρικό στρατό, πιάστηκε αιχμάλωτος πολέμου και εκεί έγινε Μπολσεβίκος. Μπήκε στο Κομουνιστικό Κόμμα με την ίδρυσή του το 1918 και ήταν μέλος της κυβέρνησης του Σοβιέτ Ουγγαρίας το 1919. Μετά την ήττα των Σοβιέτ, κατέφυγε στην Βιέννη και μετά στην Μόσχα. Το 1925 συνελήφθη στην Ουγγαρία και φυλακίστηκε μέχρι το 1940 οπότε και παραδόθηκε στην Σοβιετική Κυβέρνηση ύστερα από ανταλλαγή. Από το 1945 ήταν ο ηγέτης του Κομουνιστικού Κόμματος Ουγγαρίας και ένας από τους πιο μισητούς σταλινικούς ηγέτες. Κατά τη διάρκεια της ουγγαρέζικης πολιτικής επανάστασης το 1956 εκδιώχτηκε και κατέφυγε στην Μόσχα. Το 1962 διαγράφηκε από το Κομουνιστικό Κόμμα. Πέθανε στην Ρωσία.

Ρακόφσκι, Κριστιάν (1873-1941). Σοσιαλιστής ηγέτης πριν τον 1ο Π.Π. στην Βουλγαρία, την Ελβετία, την Γερμανία, την Γαλλία και την Ρουμανία και στην συνέχεια προεξέχων μπολσεβίκος. Στενός φίλος του Τρότσκι, φυλακίστηκε κατά τη διάρκεια του πολέμου στην Ρουμανία λόγω της υποστήριξής του στην Αριστερά του Τσίμερβαλντ. Απελευθερώθηκε από τα ρωσικά στρατεύματα το 1917. Ήταν ένας από τους ιδρυτές της Βαλκανικής Επαναστατικής Σοσιαλδημοκρατικής Ομοσπονδίας και πρόεδρος του Σοβιέτ της Ουκρανίας (1919-1923). Το 1923 έγινε σοβιετικός πρεσβευτής στην Βρετανία και το 1925 στην Γαλλία. Ήταν ένας από τους ιδρυτές της Αντιπολίτευσης, διαγράφηκε από το Κόμμα το 1927 και απελάθηκε στην Σιβηρία. Προσπάθησε να αποδράσει αλλά τον συλλάβανε. Παρέμεινε στην Αντιπολίτευση, γράφοντας επικριτικά κείμενα για τον Σταλινισμό μέχρι το 1934 που αποκήρυξε τις πολιτικές θέσεις του. Το 1938 ήταν ένας από τους κατηγορούμενους στη δίκη του Μπουχάριν και καταδικάστηκε σε 20 χρόνια καταναγκαστικών έργων. Η κόρη του Έλενα συνελήφθη το 1946.

Ράκχια, Γιούκο (1887-1920) Φιλανδός κομουνιστής. Γεννημένος στην Κροστάνδη, εντάχθηκε στους Μπολσεβίκους το 1905. Μετά την επανάσταση του 1905 πήγε στη Φιλανδία και μπήκε στο εκεί Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα το 1907. Το 1913 επέστρεψε στην Ρωσία και μετά την Οκτωβριανή Επανάσταση, το κόμμα τον έστειλε πίσω στην Φιλανδία. Επέστρεψε στην Μόσχα μετά την κατάρρευση της κυβέρνησης του Σοβιέτ της Φιλανδίας και βοήθησε στον σχηματισμό του Κομουνιστικού Κόμματος Φιλανδίας. Μετά το 2ο Συνέδριο της Κομιντέρν δολοφονήθηκε στην Πετρούπολη από μια αντίπαλη οργάνωση των Φιλανδών Κομουνιστών.

Ράντεκ, Καρλ (1885-1939). Πριν τον 1ο Παγκόσμιο Πόλεμο ανήκε στην αριστερή τάση των Σοσιαλδημοκρατικών Κομμάτων της Πολωνίας, Γερμανίας και Ελβετίας. Έγινε ένας από ηγετικούς προπαγανδιστές στην Κομιντέρν κατά την εποχή του Λένιν και ήταν μέλος της Αριστερής Αντιπολίτευσης μέχρι το 1929 που απελάθηκε ο Τρότσκι στην Τουρκία. Στην συνέχεια συνθηκολόγησε με τον Στάλιν, «υπηρετώντας» τον ως εκδότης της εφημερίδας "Izvestia" και ως ειδικός στις εξωτερικές υποθέσεις. Το 1936 συνελήφθη και έγινε ο βασικός κατηγορούμενος στην δεύτερη δίκη-παρωδία της Μόσχας το 1937. Καταδικάστηκε σε 10 χρόνια και πέθανε πιθανόν δύο χρόνια αργότερα.

Ρεϊνστάιν, Μπόρις. Μέλος του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος των Ηνωμένων Πολιτειών. Ήταν αντιπρόσωπος στη 3η Συνδιάσκεψη της Ένωσης του Τσίμερβαλντ στην Στοκχόλμη, το 1917, και στην συνέχεια πήγε στην Ρωσία, όπου έγινε ένας από τους οργανωτές του Τμήματος για τη Διεθνή Επαναστατική Προπαγάνδα. Χωρίς να είναι αντιπρόσωπος του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος (δεν ήταν άλλωστε σε άμεση επαφή με τις Ηνωμένες Πολιτείες) υπέγραψε την ιδρυτική διακήρυξη της Κομιντέρν παρόλο που το ΣΕΚ ποτέ δεν εντάχθηκε στην Κομουνιστική Διεθνή.

Ρένερ, Καρλ (1870-1950). Αυστριακός σοσιαλδημοκράτης της ακροδεξιάς τάσης του κόμματος. Σε νεαρή ηλικία έγραψε για το ζήτημα των εθνοτήτων στην Αυστροουγγρική Αυτοκρατορία. Βουλευτής πριν τον 1ο Π. Π., έγινε Καγκελάριος στην νέα Αυστριακή Δημοκρατία το 1918-19. Εναντιώθηκε στην Ρώσικη Επανάσταση και υποστήριξε την προσάρτηση της Αυστρίας στην ναζιστική Γερμανία το 1938. Μετά την ήττα της Γερμανίας, συνεργάστηκε με τις ρώσικες δυνάμεις κατοχής, στην συνέχεια έγινε Καγκελάριος και μετά εξελέγη Πρόεδρος της Αυστριακής Δημοκρατίας.

Ρενοντέλ, Πιέρ (1871-1935). Δημοσιογράφος της εφημερίδας "L'Humaniti" πριν τον 1ο Παγκόσμιο Πόλεμο. Βοηθός του Ζορέ. Ηγέτης της δεξιάς τάσης μέσα στο Σοσιαλιστικό Κόμμα Γαλλίας από το 1914.

Ρενού, Ντανιέλ (1880-1958). Μέλος του Κομουνιστικού Κόμματος Γαλλίας. Εξέδιδε την καθημερινή εφημερίδα "L'Internationale". Στις διαμάχες των αρχών της δεκαετίας του '20 ήταν ενάντιος στην δημιουργία του «ενιαίου μετώπου» της εργατικής τάξης.

Ριντ, Τζον (1887-1920). Αμερικάνος κομουνιστής. Ένας ριζοσπάστης δημοσιογράφος και ανταποκριτής κατά την διάρκεια της Μεξικάνικης Επανάστασης του 1913. Ο Ριντ έγινε κομουνιστής το 1917, στην Πετρούπολη. Το βιβλίο του «Δέκα μέρες που συγκλόνισαν τον κόσμο» θεωρήθηκε από τον Λένιν σαν ο καλύτερος απολογισμός της Ρώσικης Επανάστασης. Βοήθησε στην ίδρυση του Κομουνιστικού Εργατικού Κόμματος το 1919. Μετά το 2ο Συνέδριο της Κομιντέρν, παρακολούθησε το Συνέδριο των Καταπιεσμένων Εθνοτήτων της Ανατολής στο Μπακού, προσβλήθηκε από τύφο και πέθανε στην Μόσχα.

Ροζίν, Φριτζ (Αχσίς) (1870-1919). Λετονός σοσιαλδημοκράτης, εν συνεχεία μπολσεβίκος και μέλος της Δούμας το 1913. Έζησε στην Ελβετία από το 1914 μέχρι το 1917 και στην συνέχεια έγινε εκδότης της εφημερίδας "Soldatskaya Pravda".

Ρόι, Μαναμπέντρα Ναθ (Μπαταγκάρια) (1893-1954). Ινδός κομουνιστής. Γεννημένος στην Βεγγάλη, δραστηριοποιήθηκε σε μια εθνικιστική τρομοκρατική ομάδα. Το 1915 πήγε στην Γερμανία για να πολεμήσει τους Βρετανούς (και έτσι και την βρετανική κυριαρχία στην Ινδία). Στρατολογήθηκε στον Κομουνισμό από τον εκπρόσωπο της Κομουνιστικής Διεθνούς Μποροντίν. Βοήθησε στην ίδρυση του Κομουνιστικού Κόμματος Μεξικού. Στο 2ο Συνέδριο ανέπτυξε θέσεις αντίθετες με το προσχέδιο θέσεων του Λένιν πάνω στο εθνικό και αποικιοκρατικό ζήτημα. Αρνήθηκε τη συνεργασία με την εθνική μπουρζουαζία υποστηρίζοντας ότι η γρήγορη εκβιομηχάνιση και η αγροτική κρίση είχαν δημιουργήσει τις βασικές δυνάμεις για την σοσιαλιστική επανάσταση στην Ινδία (ένα δυνατό προλεταριάτο 5 εκατομμυρίων και

37 εκατομμύρια ακτημόνων αγροτών). Όλοι αυτοί αντιπροσώπευαν ένα ξεχωριστό κίνημα απ' αυτό της εθνικής μπουρζουαζίας και η τελευταία θα προσπαθούσε να τους ελέγξει για δικό της συμφέρον. Επιπλέον, υποστήριζε ότι: «η μοίρα του επαναστατικού κινήματος στην Ευρώπη εξαρτάται πλήρως από την πορεία της επανάστασης στην Ανατολή».

Ροσμέρ, Άλφρεντ (1877-1964). Γιος Κομμουνάρου. Πριν τον 1ο Π. Π. ήταν επαναστάτης συνδικαλιστής. Φίλος του Τρότσκι στο Παρίσι κατά τη διάρκεια του πολέμου, συντάχθηκε με το κίνημα του Τσίμερβαλντ και τη Ρώσικη Επανάσταση. Ιδρυτικό μέλος του Κομουνιστικού Κόμματος Γαλλίας, εξελέγη στην Εκτελεστική Επιτροπή της Κομουνιστικής Διεθνούς στο 2ο Συνέδριό της. Το 1922, η Κομουνιστική Διεθνής τον διόρισε στην ηγεσία του Κομουνιστικού Κόμματος Γαλλίας, αλλά το 1924 διαγράφηκε ως μέλος της Αντιπολίτευσης. Πάλεψε ενεργά για την Αριστερή Αντιπολίτευση μέχρι το 1930, οπότε και διαφώνησε με τον Τρότσκι. Αποκατέστησε την προσωπική του φιλία με τον Τρότσκι το 1936, καθώς ζούσε στο σπίτι του Τρότσκι στο Μεξικό το 1939-40, αλλά δεν εντάχθηκε στην 4η Διεθνή. Συγγραφέας αρκετών βιβλίων για την εργατική τάξη και την ιστορία του κομουνισμού.

Ρουμπάνοβιτς (1860-1920). Ρώσος σοσιαλεπαναστάτης. Ήταν ο πιο γνωστός ηγέτης τους, γιατί συνήθως τους εκπροσωπούσε στις διεθνείς συνδιασκέψεις.

Ρουντνιάνσκι, Αντρέ. Ούγγρος δικηγόρος και δημοσιογράφος. Έγινε μπολσεβίκος όταν ήταν αιχμάλωτος πολέμου στην Ρωσία. Ηγήθηκε του ουγγρικού τμήματος του Κομουνιστικού Κόμματος Ρωσίας μετά την Οκτωβριανή Επανάσταση και εκπροσώπησε το Κομουνιστικό Κόμμα Ουγγαρίας στο 1ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς. Εξαφανίστηκε το 1921 μαζί με ένα μεγάλο πόσο χρημάτων της Κομουνιστικής Διεθνούς.

Σάιντεμαν, Φίλιπ (1865-1939) Ηγέτης της δεξιάς τάσης του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος Γερμανίας. Υπέρμαχος του πολέμου το 1914. Εισήλθε στο υπουργικό συμβούλιο του πρίγκιπα Μαχ, τον Οκτώβρη του 1918. Μαζί με τον Έμπερτ και τον Νόσκε ευθύνονται για τη αποτυχία της Επανάστασης του Νοέμβρη του 1918 και για την εξόντωση της Λούξεμπουργκ, του Λίμπνεχτ και των σπαρτακιστών επαναστατών. Ηγήθηκε της σοσιαλδημοκρατίας μέσα στο Ράιχστανγκ (γερμανική Βουλή) μέχρι το 1933 που μετανάστευσε.

Σάμπλιν Ν. (Ivan Nedelkov). Μέλος των «Tesnjaki» («Στενών»), της φράξιας του Βουλγαρικού Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος. Το 1919 όταν δημιουργήθηκε το Κομουνιστικό Κόμμα έγινε μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του. Δολοφονήθηκε από την βουλγαρική αστυνομία το 1925 (υπάρχουν υποψίες ότι τον έκαψαν ζωντανό).

Σαντούλ, Ζακ (1881-1956). Γάλλος σοσιαλιστής δικηγόρος. Συνόδεψε τον Αλμπέρτ Τομά στην Ρωσία το 1917 για να πείσουν τη μεταβατική κυβέρνηση να παραμείνει στον πόλεμο, αλλά τελικά τάχθηκε με την επανάσταση των μπολσεβίκων. Γι' αυτό καταδικάστηκε σε θάνατο. Παρέμεινε πάντα ένας αριβίστας και αργότερα έδρασε σαν πιστός υπάλληλος του Στάλιν (ιδιαίτερα στην προσπάθεια εξωραϊσμού των Δικών της Μόσχας).

Σαχαλίνη. Η βόρια και νότια Σαχαλίνη είναι δύο νησιά μεταξύ Ιαπωνίας και Ρωσίας. Η Νότια Σαχαλίνη προσαρτήθηκε στη Γιαπωνέζικη Αυτοκρατορία κατά τον ρωσο-ιαπωνικό πόλεμο (1904-05) και επιστράφη στην ΕΣΣΔ μετά τον 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο. Η Βόρεια Σαχαλίνη (αναφέρεται στο κείμενο ως ρώσικη Σαχαλίνη), ήταν υπό γιαπωνέζικη κατοχή από τον 1ο Παγκόσμιο Πόλεμο και παραδόθηκε ξανά στους Ρώσους το 1921.

Σεγιέρ, Λουί. Γάλλος κομουνιστής ηγέτης που διαγράφηκε από το Κομουνιστικό Κόμμα μετά το 6ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς (1928). Στην συνέχεια, μαζί με τον Τζέλις και άλλα πρώην μέλη του Κομουνιστικού Κόμματος ίδρυσαν το Κόμμα Εργατών και Αγροτών ("Parti Ouvrier et Paysan"- POP), ένα γαλλικό αντίγραφο της ομάδας του Μπράντλερ στην Γερμανία. Αργότερα το POP εντάχθηκε στην $2^{3/4}$ Διεθνή.

Σέιτζ, Καρλ (1870-1950). Αυστριακός σοσιαλδημοκρατικός ηγέτης και Πρόεδρος της

Αυστρίας μετά τον 1ο Π. Π.

Σεμπάτ, Μαρσέλ (1862-1922). Μετριοπαθής γάλλος σοσιαλιστής, ο οποίος μαζί με τον Ζιλ Γκέσντ μπήκαν στην κυβέρνηση το 1914 αλλά παραιτήθηκαν δύο χρόνια αργότερα, αφήνοντας από τους γνωστούς σοσιαλιστές μόνο τον Τομάς στην κυβέρνηση.

Σεράτι, Κιασίντο Μενότι (1872-1926). Ηγέτης των ιταλών Μαξιμαλιστών. Μέλος της αριστερής τάσης του Σοσιαλιστικού Κόμματος και εκδότης της εφημερίδας του κόμματος πριν τον πόλεμο. Κατά τη διάρκεια του πολέμου έγινε κεντριστής αλλά το 1920 υποστήριξε την ένταξη του κόμματος στην Κομουνιστική Διεθνή. Παρόλα αυτά όταν ιδρύθηκε το Κομουνιστικό Κόμμα, τον Γενάρη του 1921, παρέμεινε στο Σοσιαλιστικό Κόμμα. Εντάχθηκε στο Κομουνιστικό Κόμμα το 1924.

Σίμαν. Μέλος του Κομουνιστικού Κόμματος Μεξικού.

Σίμονς, Γουόλτερ (1861-1937). Γερμανός υπουργός Εξωτερικών το 1920-21.

Σιρόλα, Ιργιό (1876-1936). Γενικός γραμματέας του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος Φιλανδίας. Έζησε στις Ηνωμένες Πολιτείες από το 1905 μέχρι το 1917. Ανήκε στην αριστερή τάση του Κόμματος, έγινε Κομισάριος του Λαού στην επαναστατική κυβέρνηση και μετά την ήττα της επανάστασης βρήκε καταφύγιο στην Μόσχα. Ήταν ένας από τους ιδρυτές του Κομουνιστικού Κόμματος Φιλανδίας.

Σμέραλ, Μποχούμι (1880-1941). Μπήκε στο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Τσεχίας το 1897 και εξελέγη βουλευτής στην βουλή της Βιέννης (η Τσεχία ανήκε στην Αυστροουγγρική αυτοκρατορία) το 1911. Κατά τη διάρκεια του 1ου Παγκοσμίου Πολέμου κράτησε «σοσιαλπατριωτική» στάση, αλλά στο τέλος του πολέμου άρχισε να στρέφεται προς την Αριστερά. Το Μάρτιο - Απρίλιο του 1920 επισκέφτηκε την Σοβιετική Ένωση και συνομίλησε με τον Λένιν, και μετά απ' αυτό έγινε επικεφαλής του Κομουνιστικού Κόμματος της Τσεχίας όταν ιδρύθηκε το 1921. Εξελέγη μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της Κομουνιστικής Διεθνούς το 1922, εγκαταστάθηκε στην Μόσχα για αρκετά χρόνια και ήταν πιστός οπαδός του Στάλιν σε όλες της διαμάχες που έγιναν με τις διάφορες φράξιες. Εργάστηκε στο Orgburo (Οργανωτικό Γραφείο) τόσο στην Μόσχα όσο και στο εξωτερικό. Μετά από τρίχρονη παραμονή στην Τσεχοσλοβακία, όπου και εξελέγη κομουνιστής γερουσιαστής, επέστρεψε για μια ακόμη φορά στην Ρωσία, μετά την συμφωνία του Μονάχου, το Νοέμβρη του 1938. Πέθανε στην Μόσχα.

Σμιτ, Ρόμπερτ. Γερμανός σοσιαλδημοκράτης. Κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος της σοσιαλδημοκρατίας στην γερμανική Βουλή και επανειλημμένα υπουργός στην Δημοκρατία της Βαϊμάρης.

Σμουτς, Ζαν (1870-1950). Στρατηγός, πρωθυπουργός της Νότιας Αφρικής από το 1919 έως το 1924 και από το 1939 έως 1948. Ένας λευκός νότιο-αφρικανός που ήταν ένθερμος υποστηρικτής της Βρετανικής Κοινοπολιτείας.

Σοβιετικό συνδικάτο. «Ο οργανωτής της εργατικής πειθαρχίας στην μετεπαναστατική κοινωνία» (Λ. Τρότσκι: «Τρομοκρατία και Κομουνισμός»). Οι Μπολσεβίκοι στην αρχή θεωρούσαν τα συνδικάτα των Σοβιέτ σαν «όργανα της παραγωγής του σοβιετικού κράτους», αν και ο Λένιν υποστήριζε την διατήρηση μιας σχετικής αυτονομίας των συνδικάτων από το κράτος.

Σοβκχόζ. Σοβιετικά κρατικά αγροκτήματα.

Σονίνο, Σίδνεϊ (1847-1922). Ιταλοεβραίος πολιτικός και επιχειρηματίας, γεννημένος στην Φλωρεντία. Γνωστός για την διεξοδική μελέτη του για τους αγρότες της Σικελίας και της Τοσκάνης. Το 1877, σε συνεργασία με τον Λεοπόλντο Φραντσέτι δημοσίευσε τη μελέτη του για τη Σικελία. Εξελέγη βουλευτής το 1889 και το 1893, κατά τη διάρκεια μιας σοβαρής νομισματικής κρίσης, έγινε υπουργός Οικονομικών. Έγινε πρωθυπουργός από το 1906

μέχρι το 1909 και υπουργός Εξωτερικών από το 1914 μέχρι το 1919.

Σόου, Τομ (1872-1938). Ηγέτης του βρετανικού συνδικάτου κλωστοϋφαντουργίας. Έγινε ένας από τους γραμματείς της 2½ Διεθνούς αλλά αναγκάστηκε να παραιτηθεί απ' αυτό το αξίωμα όταν έγινε μέλος της πρώτης εργατικής κυβέρνησης του Ράμσεϊ Μακντόναλντ, στις αρχές του 1924.

Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Βουλγαρίας (Tesnjaki). Δημιουργήθηκε το 1913 από μια διάσπαση του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος της Βουλγαρίας κατά την οποία η αριστερή τάση - η «Tesnjaki» ή «Στενή» φράξια - εκδίωξε τους ηγέτες της δεξιάς τάσης («Πλατιά» φράξια). Το κόμμα του Κολάροφ και του Μπλάγκιοβς που είχε μόνο 3.000 μέλη το 1915, όταν η Βουλγαρία εισήλθε στον πόλεμο, έφθασε τα 21.000 το 1919.

Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Ρουμανίας. Ακολουθούσε ρεφορμιστική πολιτική. Τον Οκτώβρη του 1918, μία αντιπροσωπεία της αριστερής πτέρυγας του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος Ρουμανίας, της οποίας ηγούταν ο Κονσταντινέσκου, επισκέφτηκε την Μόσχα.

Σοσιαλεπαναστάτες. Μέλη του ρωσικού ρεφορμιστικού πολιτικού κόμματος που ιδρύθηκε το 1900 και το οποίο αναδείχθηκε το 1901-1902 ως η πολιτική έκφραση όλων των προηγούμενων ναρόντνικων (λαϊκιστικών) ρευμάτων. Τη μεγαλύτερη επιρροή την είχαν ανάμεσα στους αγρότες πριν την επανάσταση του 1917. Ο Κερένσκι ηγούνταν της δεξιάς τάση του κόμματος. Η αριστερή τάση των σοσιαλεπαναστατών συμμετείχε μαζί με τους μπολσεβίκους στην κυβέρνηση συνασπισμού που δημιουργήθηκε αμέσως μετά την Οκτωβριανή Επανάσταση. Όμως, διαφώνησαν σύντομα, απαιτώντας τη συνέχιση του πολέμου με την Γερμανία. Οργάνωσαν ένοπλες επιθέσεις εναντίον των Μπολσεβίκων.

Σοσιαλιστική Ομοσπονδία Εργατών (WSF). Βρετανική επαναστατική οργάνωση της οποίας ηγούταν η Σίλβια Πανκχούρστ. Προήλθε από την σταδιακή ριζοσπαστικοποίηση, κατά τη διάρκεια του πολέμου, της ομοσπονδίας των σουφραζέτων του ανατολικού Λονδίνου (η ομοσπονδία μετονομάστηκε σε Σοσιαλιστική Ομοσπονδία Εργατών το 1919). Ήταν η πρώτη βρετανική ομάδα που απέκτησε στενές σχέσεις με την Κομιντέρν. Αποχώρησε από τις συζητήσεις για την ενότητα των βρετανών μαρξιστών (1918-1920) διακηρύσσοντας τον Ιούνιο του 1920 ότι η ΣΟΕ ήταν το μόνο πραγματικό Κομουνιστικό Κόμμα. Γι' αυτό μετονομάστηκε σε *Σοσιαλιστική Ομοσπονδία Εργατών - Κομουνιστικό Κόμμα (βρετανικό τμήμα της 3ης Διεθνούς)* και αρνήθηκε να συμμετάσχει σε περαιτέρω διαπραγματεύσεις, οι οποίες τελικά οδήγησαν στην ίδρυση του Κομουνιστικού Κόμματος Μεγάλης Βρετανίας (CPGB), τον Αύγουστο του 1920. Κάτω από την οικονομική και πολιτική πίεση της Κομιντέρν (η Κομουνιστική Διεθνής επιχορηγούσε τη ΣΟΕ-ΚΚ και την εφημερίδα της "Workers' Dreadnought") ενώθηκε με το Κομουνιστικό Κόμμα Μεγάλης Βρετανίας (CPGB) στο ενωτικό συνέδριο του Λιντς, τον Ιανουάριο του 1921.

Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα (Βρετανία). Διασπάστηκε από τη Σοσιαλδημοκρατική Ομοσπονδία το 1903 κάτω από την επιρροή του δογματικού Ντε Λεόν. Στα μέλη του ανήκαν ο Άρθουρ Μακ Μάνους (ηγέτης των απεργιών του Clydeside) και ο Μέρφι (ηγέτης του κινήματος των εμποροϋπαλλήλων). Ακολουθούσε τρεϊντγιουνιονίστικη πολιτική.

Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα (Ηνωμένες Πολιτείες). Δημιουργήθηκε το 1877 από την συνένωση της Σοσιαλδημοκρατικής Ένωσης Εργαζομένων, του Εργατικού Κόμματος του Ιλινόις και των εναπομεινάντων οπαδών της 1ης Διεθνούς.

Σουβαρίν, Μπόρις. Εντάχθηκε στην αριστερή τάση του Σοσιαλιστικού Κόμματος Γαλλίας στη διάρκεια του 1ου Π. Π. Ιδρυτικό μέλος του Κομουνιστικού Κόμματος Γαλλίας και μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της Κομουνιστικής Διεθνούς (1921-24). Διαγράφηκε το 1924 γιατί υποστήριξε τον Τρότσκι. Το 1929 διαφώνησε και με τον Τρότσκι και στην συνέχεια αποποιήθηκε το Λενινισμό. Έγραψε μία διθυραμβική βιογραφία του Στάλιν.

Σουλτάνος Σάαντ Α. (1889-1938). Πέρσης κομουνιστής. Εγκαταστάθηκε στην Ρωσία και εντάχθηκε στο Σοσιαλδημοκρατικό Εργατικό Κόμμα Ρωσίας το 1907 και στο Κόμμα των Μπολσεβίκων το 1912. Το 1920 διοργάνωσε το ιδρυτικό συνέδριο του Κομουνιστικού Κόμματος Περσίας. Από το 1923 μέχρι το 1927 εργάστηκε για τη Σοβιετική Κυβέρνηση. Το 1928 επικρίθηκε ως «αριστεριστής» και το 1932 απομακρύνθηκε από την ηγεσία του Κομουνιστικού Κόμματος Περσίας. Επιστρέφοντας στην εργασία του για την Σοβιετική Κυβέρνηση, συνελήφθη κατά την διάρκεια των σταλινικών διώξεων και πέθανε στην φυλακή.

Στάινς, Χούγκο (1870-1924). Γερμανός βιομήχανος που έθεσε την τεράστια περιουσία του στην υπηρεσία των εθνικιστικών συμφερόντων. Έλεγχε το μεγαλύτερο τμήμα του Τύπου και ήταν μια τεράστια οικονομική δύναμη.

Στάινχαρτ, Καρλ (Γκρούμπερ) (1875-1963). Αυστριακός κομουνιστής. Μαχητικός συνδικαλιστής και μέλος του κινήματος της Σοσιαλιστικής Νεολαίας. Εργάστηκε ως τυπογράφος στην Γερμανία αλλά εκδιώχθηκε το 1914. Συνελήφθη κατά τη διάρκεια του πολέμου και καταδικάστηκε για εσχάτη προδοσία, αλλά αργότερα αφέθηκε ελεύθερος. Ήρθε σε επαφή με του ρώσους εμιγκρέδες στην Βιέννη το 1918 οι οποίοι τον βοήθησαν να ιδρύσει το Κομουνιστικό Κόμμα Αυστρίας την ίδια χρονιά. Συμμετείχε στο 1ο Συνέδριο της Κομουνιστικής Διεθνούς. Αν και παρέμεινε στο Κομουνιστικό Κόμμα δεν ήταν ηγετικό στέλεχος. Το 1945 έγινε αναπληρωτής δήμαρχος της Βιέννης.

Στούτσκα, Πήτερ Ιβάνοβιτς. (1865-1932). Ιδρυτής του μαρξιστικού κινήματος της Λετονίας και προεξέχων σοβιετικός νομομαθής. Μπολσεβίκος από το 1903, έγινε Κομισάριος Δικαιοσύνης (1917-18), πρόεδρος της κυβέρνησης του Σοβιέτ στην Λετονία (1918-19), αναπληρωτής Κομισάριος Δικαιοσύνης της Ρωσικής Σοσιαλιστικής Ομοσπονδίας των Σοβιετικών Δημοκρατιών, RSFSR, (1921), και από το 1923 μέχρι το θάνατό του ήταν Πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου της RSFSR. Έγραψε πολλές εργασίες πάνω στο σοβιετικό δίκαιο.

Στρέμερ. Μέλος του Κομουνιστικού Κόμματος Αυστρίας.

Στσέφλο, Όλαφ (1873-1959). Νορβηγός κομουνιστής. Σοσιαλιστής πριν τον πόλεμο, ηγήθηκε της προσπάθειας για την ένταξη του Εργατικού Κόμματος Νορβηγίας στην Κομουνιστική Διεθνή το 1919. Το 1923 ηγήθηκε της μειοψηφίας που αρνήθηκε να φύγει από την Κομουνιστική Διεθνή και ίδρυσε το Κομουνιστικό Κόμμα Νορβηγίας. Ήταν εκδότης της εφημερίδας του κόμματος "Norges Kommunistblad". Έφυγε από το Κομουνιστικό Κόμμα το 1928 γιατί κατηγορήθηκε ως δεξιός οπορτουνιστής και εντάχθηκε στο Σοσιαλδημοκρατικό Εργατικό Κόμμα.

Σύμμαχοι. Δες Αντάντ.

Συνδιάσκεψη της Βέρνης. Συνδιάσκεψη των Σοσιαλδημοκρατικών Κομμάτων που πραγματοποιήθηκε το 1919 με πρωτοβουλία του Εργατικού Κόμματος και με κύριο στόχο να αποκαταστήσει την κλονισμένη ενότητα της 2ης Διεθνούς.

Συνδιάσκεψη της Γένοβας. Διεθνής οικονομική συνδιάσκεψη που πραγματοποιήθηκε το 1922. Η Σοβιετική Ένωση, εκμεταλλευόμενη την πρόσκληση που της απηύθυναν, υπέγραψε την Συνθήκη του Ραπάλο με την Γερμανία. Με βάση αυτήν την Συνθήκη η Γερμανία αναγνώριζε την ρωσική κυβέρνηση.

Συνδιάσκεψη της Λοζάννης. Συγκλήθηκε το 1923 για να αναθεωρήσει την Συνθήκη των Σεβρών. Στην Λοζάννη, ο Μουσταφά Κεμάλ, τούρκος εθνικιστής ηγέτης, κατάφερε να πραγματοποιήσει τις περισσότερες από τις άμεσες επιδιώξεις του. Η νέα Συνθήκη επέστρεψε την Ανατολική Θράκη στην Τουρκία και άφησε στους Τούρκους τον έλεγχο των Δαρδανελίων και του Βοσπόρου. Η Ανατολία παρέμεινε απαλλαγμένη από ξένα στρατεύματα και δεν ζητήθηκε από τους Τούρκους να περιορίσουν τις στρατιωτικές δυνάμεις τους στην περιο-

χή ούτε να δώσουν πολεμικές αποζημιώσεις. Τα τμήματα της Συνθήκης των Σεβρών που αφορούσαν τα Αραβικά κράτη διατηρήθηκαν ενώ έγιναν ασήμαντες τροποποιήσεις ως αναφορά την κυριότητα των νησιών. Έγιναν κάποιες ανταλλαγές πληθυσμών μεταξύ Ελλήνων και Τούρκων για να περιοριστεί ο κίνδυνος αντιποίνων και από τις δύο πλευρές, αλλά αυτό δεν κατάφερε να μειώσει τον μεταξύ τους ανταγωνισμό.

Συνδιάσκεψη της Ουάσινγκτον. Πραγματοποιήθηκε το 1921 με πρωτοβουλία των Ηνωμένων Πολιτειών, για να συζητηθεί το Μεσανατολικό και ο ναυτικός αφοπλισμός, και σ' αυτό το συνέδριο επιτεύχθηκαν πολλές συμφωνίες. Η Ιαπωνία δέχθηκε να αποσυρθεί από το Κιάο Τσόου στην ανατολική ακτή της Κίνας. Δόθηκαν εγγυήσεις ανεξαρτησίας στην Κίνα. Υπήρξαν αμοιβαίες αναγνωρίσεις των δικαιωμάτων της Αμερικής, της Βρετανίας, της Γαλλίας και της Ιαπωνίας στις κατακτημένες περιοχές τους στον Ειρηνικό. Η πιο ουσιαστική συμφωνία αφορούσε το μέγεθος των ναυτικών δυνάμεων, αν και κάλυπτε μόνο τα μεγάλα πλοία (θωρηκτά και καταδρομικά). Συμφωνήθηκε να μην κατασκευαστεί κανένα μεγάλο πλοίο για τα επόμενα δέκα χρόνια ενώ ορισμένα θα διαλύονταν έτσι ώστε η αναλογία των ναυτικών δυνάμεων μεταξύ ΗΠΑ, Βρετανίας και Ιαπωνίας να είναι 5 - 5 - 3 αντίστοιχα. Η Γαλλία και η Ιταλία θα διατηρούσαν το ήμισυ των γιαπωνέζικων πλοίων.

Συνδιάσκεψη της Χάγης. Έτσι ονομάζονται τόσο η πρώτη Διεθνής Συνδιάσκεψη για την Ειρήνη που πραγματοποιήθηκε το 1899 (1η Συνδιάσκεψη της Χάγης) όσο και η δεύτερη Διεθνής Συνδιάσκεψη για την Ειρήνη που έγινε το 1907 (2η Συνδιάσκεψη της Χάγης). Και οι δύο συνδιασκέψεις καλέστηκαν από την Ρωσία. Καμία από τις συνδιασκέψεις δεν πέτυχε τον προαναγγελθέντα στόχο της δηλαδή τον περιορισμό των στρατιωτικών εξοπλισμών. Παρόλα αυτά έγιναν αρκετές διακηρύξεις και υπογράφτηκαν μια σειρά από συμφωνίες που αργότερα επικυρώθηκαν και από άλλα κράτη. Οι απαγορεύσεις στους αεροπορικούς βομβαρδισμούς, στις υποβρύχιες νάρκες και στα δηλητηριώδη αέρια αποδείχτηκαν αναποτελεσματικές. Έγιναν όμως περισσότερο σεβαστές αυτές που αφορούσαν την ουδέτερη ναυσιπλοΐα και την προστασία των μη εμπόλεμων. Μια σημαντική επιτυχία της 1ης συνδιάσκεψης ήταν η δημιουργία του Διαρκούς Δικαστηρίου Διαιτησίας, πιο γνωστό ως Δικαστήριο της Χάγης (στην 2η συνδιάσκεψη οι ΗΠΑ απέτυχαν να περάσουν την μετεξέλιξή του σε Διεθνές Δικαστήριο). Η προσπάθεια για την σύγκλιση και 3ης συνδιάσκεψης το 1916, απέτυχε λόγω του πολέμου. Οι δύο συνδιασκέψεις αποτέλεσαν την βάση του λεγόμενου διεθνούς δικαίου και συγχρόνως έδωσαν το παράδειγμα τόσο για την Κοινωνία των Εθνών όσο και για μετεξέλιξή της στον ΟΗΕ.

Συνδιάσκεψη του Κίνταλ. Η 2η συνδιάσκεψη της Ένωσης του Τσίμερβαλντ, που διοργανώθηκε τον Απρίλιο του 1916 στο Κίνταλ της Ελβετίας. Ήταν πιο ριζοσπαστική από τη 1η συνδιάσκεψη του Τσίμερβαλντ, αλλά σύμφωνα με τον Λένιν οι θέσεις που υιοθετήθηκαν καθώς και η σύνθεση των συμμετεχόντων δεν ήταν επαρκείς για να αποτελέσουν την στέρεα βάση για τη δημιουργία της 3ης Διεθνούς.

Συνδιάσκεψη του Σπα. Σ' αυτήν την πόλη του Βελγίου έγινε μια συνδιάσκεψη για να καθοριστούν οι λεπτομέρειες των αποζημιώσεων που είχαν οριστεί με τη Συνθήκη των Βερσαλλιών. Η Γαλλία επρόκειτο να πάρει το 52% του συνολικού ποσού. Η συνδιάσκεψη ασχολήθηκε με τον αφοπλισμό της Γερμανίας, τις προμήθειες σε άνθρακα των Συμμάχων και με το ζήτημα των εγκλημάτων πολέμου.

Συνδιάσκεψη του Τσίμερβαλντ. Διοργανώθηκε τον Σεπτέμβρη του 1915 με πρωτοβουλία του ιταλικού και ελβετικού σοσιαλιστικών κομμάτων με στόχο την ενοποίηση των αντιπολεμικών δυνάμεων του διεθνούς σοσιαλιστικού κινήματος. Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων ήταν κεντριστές και οι αποφάσεις της Συνδιάσκεψης δεν αποτέλεσαν μια οριστική ρήξη με την 2η Διεθνή.

Συνδικαλιστές. Δες Αναρχοσυνδικαλιστές.

Συνδικαλιστική Διεθνής του Άμστερνταμ. Ήταν η λαϊκή ονομασία της Διεθνούς Ομοσπονδίας των Συνδικάτων (International Federation of Trade Unions, IFTU) που ελέγχονταν από την Σοσιαλδημοκρατία. Ξαναζωντάνεψε τον Ιούλη του 1919 έχοντας την έδρα της στο Άμστερνταμ.

Συνδικάτο Χιρς-Ντάνκερ. Ένα μικρό φιλελεύθερο συνδικάτο της Γερμανίας.

Συνέδριο της Βασιλείας. Το έκτακτο συνέδριο της 2ης Διεθνούς που πραγματοποιήθηκε στις 24 Νοέμβρη του 1912 αποτέλεσε και το κορυφαίο σημείο της πορείας της. Η απόφαση που πάρθηκε σ' αυτό το συνέδριο για την εκμετάλλευση των επαναστατικών καταστάσεων που θα προέκυπταν σαν αποτέλεσμα του επερχόμενου πολέμου, εγκαταλείφθηκε εντελώς μετά από δύο χρόνια, όταν τα σημαντικότερα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα υποστήριξαν τις κυβερνήσεις τους στον πόλεμο.

Συνέδριο της Στουτγάρδης (1907). Συνέδριο της 2ης Διεθνούς οι κύριες συζητήσεις τού οποίου ήταν: το αποικιοκρατικό ζήτημα (πάρθηκε ένα ψήφισμα ενάντια αποικιοκρατικές επεμβάσεις των ιμπεριαλιστικών δυνάμεων), η μεταναστευτική πολιτική, οι σχέσεις των σοσιαλιστικών κομμάτων με τα συνδικάτα (με τους συνδικαλιστές της δεξιάς τάσης να ζητούν πολιτική ουδετερότητα). Όμως το πιο σημαντικό ζήτημα ήταν ο κίνδυνος του επερχόμενου πολέμου και η σοσιαλιστική απάντηση σ' αυτόν. Σ' αυτό το τελευταίο ζήτημα, η μαρξιστική τάση βγήκε κερδισμένη αφού το Συνέδριο υιοθέτησε μια απόφαση (στηριζόμενη σε προσχέδιο του Μπέμπελ που βελτιώθηκε από κοινού, από την Λούξεμπουργκ, τον Λένιν και τον Μάρτοφ) στην οποία διακηρύσσονταν ότι ήταν καθήκον της Διεθνούς να «συντονίσει και να αυξήσει στο μέγιστο τις προσπάθειες της εργατικής τάξης εναντίον του πολέμου» και ότι «σε περίπτωση που ξεσπάσει ο πόλεμος, είναι καθήκον των σοσιαλιστών... να χρησιμοποιήσουν την οικονομική και πολιτική κρίση που θα δημιουργηθεί από τον πόλεμο για να ξεσηκώσουν τις μάζες και έτσι να επισπεύσουν την πτώση των καπιταλιστών».

Συνέδριο της Τουρ. Συνέδριο του Σοσιαλιστικού Κόμματος Γαλλίας που διοργανώθηκε το Δεκέμβρη του 1920 και στο οποίο η μεγάλη πλειοψηφία των συνέδρων ψήφισε υπέρ της αποδοχής των «21 όρων για την ένταξη στην 3η Διεθνή». Έτσι, το ΣΚ Γαλλίας εντάχθηκε στο Κομουνιστικό Κόμμα Γαλλίας και στην Κομουνιστική Διεθνή.

Συνέδριο της Χάλε. Ειδικό συνέδριο των γερμανών Ανεξάρτητων που πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο του 1920 και στο οποίο παραβρέθηκε ο Ζινόβιεφ εκ μέρους της Κομιντέρν. Το συνέδριο ψήφισε με μεγάλη πλειοψηφία την αποδοχή των «21 όρων» για την είσοδο στην Κομιντέρν και έτσι εντάχθηκαν σ' αυτήν.

Συνέδριο του Λιβόρνο. Σ' αυτήν την πόλη της Ιταλίας διοργανώθηκε το συνέδριο του Σοσιαλιστικού Κόμματος τον Ιανουάριο του 1921. Το συνέδριο, με βάση τις οδηγίες της Κομιντέρν, ασχολήθηκε: με το να «επανακαθοριστεί η γραμμή του Κόμματος και... να εκκαθαριστεί το Κόμμα και η κοινοβουλευτική του ομάδα από τα μη κομουνιστικά στοιχεία». Κι αυτό λόγω της ανικανότητας, στην πραγματικότητα άρνησης, που επέδειξε το 1918 στο να μετατρέψει τις μεγαλειώδεις καταλήψεις εργοστασίων στο Τορίνο σε μία γενική επίθεση ενάντια στην αστική τάξη. Το αποτέλεσμα του συνεδρίου ήταν η διάσπαση. (Το κόμμα είχε ενταχθεί στο σύνολό του στην 3η Διεθνή). Με την πλειοψηφία των συνέδρων να εκφράζουν επιφυλάξεις σχετικά με τους «21 όρους» (για την είσοδο στην Κομιντέρν), η αριστερή τάση αποχώρησε σε άλλη αίθουσα και προχώρησε στο ιδρυτικό Συνέδριο του Κομουνιστικού Κόμματος Ιταλίας.

Συνέδριο του Παρισιού. Συνέδριο του Κομουνιστικού Κόμματος Γαλλίας που διοργανώθηκε τον Οκτώβρη του 1922 και σημαδεύτηκε από έντονες διαμάχες ανάμεσα στις διά-

φορες φράξιες.

Συνέδριο του Στρασβούργου. Συνέδριο του Σοσιαλιστικού Κόμματος Γαλλίας που διοργανώθηκε το Φεβρουάριο του 1920. Σ' αυτό αποφάσισαν να εγκαταλείψουν την 2η Διεθνή.

Συνθήκη της Τριανόν. Συνθήκη που υπογράφηκε μεταξύ των Συμμάχων και της Ουγγαρίας το 1920 και με την οποία το μέγεθος του κράτους που παλιότερα διοικούσε ο αψβούργος Αυτοκράτορας ως Βασιλιάς της Ουγγαρίας, μειώθηκε αισθητά. Η Τσεχοσλοβακία, η Γιουγκοσλαβία και η Ρουμανία κέρδισαν εδάφη σε βάρος της Ουγγαρίας και πάνω από 3 εκατομμύρια Μαγυάροι (Ούγγροι) βρέθηκαν να είναι υπήκοοι ξένων κυβερνήσεων (οι μισοί από αυτούς στην Ρουμανία). Έτσι ο πληθυσμός της Ουγγαρίας σε σχέση με πριν τον πόλεμο μειώθηκε κάτω από το μισό. Επιβλήθηκαν περιορισμοί στις ένοπλες δυνάμεις της Ουγγαρίας και η Ουγγαρία αποδέχθηκε την ευθύνη για συγκεκριμένες πολεμικές καταστροφές.

Συνθήκη του Βουκουρεστίου. Οι Ρουμάνοι αναγκάστηκαν από τους Γερμανούς να την υπογράψουν τον Μάιο του 1918. Οι όροι της ήταν τόσο σκληροί που φούντωσαν τα αντιγερμανικά αισθήματα στις χώρες της Συμμαχίας.

Συνθήκη του Μπρέστ-Λιτόφσκ. Υπογράφθηκε στις 3 Μαρτίου του 1918, τερματίζοντας τις εχθροπραξίες μεταξύ της Σοβιετικής Ρωσίας και της Γερμανίας. Ο Τρότσκι που ηγούνταν της σοβιετικής αντιπροσωπίας την χρησιμοποίησε ως βήμα για να απευθυνθεί στους ευρωπαίους εργάτες. Σύμφωνα με τους όρους της, η Ρωσία έχασε την Ουκρανία, την Φιλανδία και τις περιοχές που κατείχε στην Πολωνία και στην Βαλτική δηλαδή σχεδόν το ένα τρίτο του πληθυσμού της. Με την συνθήκη η γερμανική μπουρζουαζία κατόρθωσε να σταθεροποιήσει την κοινωνική της εξουσία και την στρατιωτική της θέση. Αλλά συγχρόνως δόθηκε μια ανάσα στο νεοσύστατο σοβιετικό καθεστώς. Πάνω στο ζήτημα της υπογραφής της συνθήκης, το μπολσεβίκικο κόμμα διχάστηκε με τον Λένιν να υποστηρίζει, μόνος στην αρχή, την υπογραφή, τον Μπουχάριν να είναι εναντίον και τον Τρότσκι να υιοθετεί την θέση «ούτε πόλεμος, ούτε ειρήνη».

Συνθήκη του Νεϊγί. Συνθήκη την οποία υποχρεώθηκε να υπογράψει η ηττημένη Βουλγαρία, στις 27 Νοέμβρη του 1919. Όπως και οι σύμμαχοί της, αναγκάστηκε να περιορίσει τις ένοπλες δυνάμεις της, να παραχωρήσει περιοχές της και να καταβάλει αποζημιώσεις. Τα πρόστιμα που της επιβλήθηκαν τελικά δεν ήταν σημαντικά και μάλιστα η Βουλγαρία κέρδισε και μια μικρή περιοχή από τα εδάφη της Τουρκίας. Η απώλεια της πρόσβασής της στο Αιγαίο και συνεπώς και στην Μεσόγειο ήταν η πιο σημαντική απώλεια της Βουλγαρίας.

Συνθήκη του Ραπάλο. Η συνθήκη που υπογράφτηκε μεταξύ Γερμανίας και ΕΣΣΔ στο Ραπάλο της Ιταλίας, το 1922, παράλληλα και ανεξάρτητα από την συνδιάσκεψη της Γένοβας που διεξάγονταν εκείνες τις μέρες. Η Γερμανία αναγνώρισε ντε γιούρε την ΕΣΣΔ (ήταν η πρώτη αναγνώριση της σοβιετικής κυβέρνησης), ακυρώθηκαν αμοιβαία τα προπολεμικά χρέη και των δύο χωρών και υπήρξε η δέσμευση ότι καμία δεν θα διεκδικήσει πολεμικές αποζημιώσεις. Η συνθήκη (με συμφωνίες που κρατήθηκαν μυστικές) έδινε την δυνατότητα στον γερμανικό στρατό να παράγει και να τελειοποιεί στρατιωτικά όπλα στο έδαφος της ΕΣΣΔ μια που αυτό ήταν απαγορευμένο από την Συνθήκη των Βερσαλλιών. Γενικά η συνθήκη ήταν ευνοϊκή για την Γερμανία μια που περιείχε τον όρο του «πιο ευνοημένου έθνους» καθώς και εκτεταμένες εμπορικές συμφωνίες.

Συνθήκη του Σεν Ζερμέν. Υπογράφτηκε το Σεπτέμβρη του 1919 μεταξύ των Συμμάχων και της Αυστρίας. Με την συνθήκη αυτή η νέα Δημοκρατία της Αυστρίας συμφωνούσε και επίσημα με την διάλυση της πρώην Αυστροουγγρικής αυτοκρατορίας. Αναγνωρίζονταν το νέο κράτος της Τσεχοσλοβακίας, δημιουργούνταν το νέο κράτος της Γιουγκοσλαβίας

αποσπώντας ορισμένα εδάφη της πρώην αυστροουγγρικής αυτοκρατορίας και επίσης, παραχωρούνταν ορισμένα τμήματά της στην Πολωνία (κέρδισε την Γαλικία), στην Ρουμανία (την Τρανσυλβανία) και στην Ιταλία (νότιο Τιρόλο, Τρεντίνο και Ίστρια). Ένα δημοψήφισμα στη νότια Καρινθία είχε σαν αποτέλεσμα αυτή την περιοχή να παραμείνει στην Αυστρία. Επίσης, σύμφωνα με την συνθήκη επιβλήθηκαν περιορισμοί στις ένοπλες δυνάμεις της Αυστρίας ενώ η Αυστρία ανέλαβε την ευθύνη για ορισμένες καταστροφές (αλλά δεδομένης της άσχημης οικονομικής κατάστασής της δεν δόθηκε καμία χρηματική αποζημίωση). Επιπλέον, απαγορεύτηκε στην Αυστρία να ενωθεί με οποιαδήποτε άλλη χώρα χωρίς τη συγκατάθεση της Κοινωνίας των Εθνών (το Μάρτιο του 1919 είχε επιδιώξει να γίνει τμήμα της Γερμανίας).

Συνθήκη των Βερσαλλιών. Συνθήκη η οποία υπογράφτηκε μεταξύ των Συμμάχων και της Γερμανίας στις 28 Ιουνίου του 1919. Με τη Συνθήκη αυτή η Αλσατία και η Λορένη επιστράφηκαν στην Γαλλία ενώ η Γερμανία έχασε πολλές περιοχές της Ευρώπης καθώς και όλες τις υπερπόντιες αποικίες της, μειώθηκαν οι στρατιωτικές της δυνάμεις και κατέβαλλε πολεμικές αποζημιώσεις στους Συμμάχους. Στόχος αυτής της Συνθήκης ήταν να αποψιλωθεί η οικονομική και στρατιωτική δύναμη της Γερμανίας. Τα αποτελέσματά της ήταν καταστροφικά για τη γερμανική οικονομία. Ο συνδυασμός του θυμού και της απόγνωσης που επέφερε αυτή η Συνθήκη στην Γερμανία ήταν ένας από τους παράγοντες που βοήθησαν στην άνοδο του Χίτλερ.

Συνθήκη των Σεβρών. Υπογράφτηκε μεταξύ των Συμμάχων και της Τουρκίας, τον Αύγουστο του 1929. Τερμάτισε την τουρκική κατοχή στην βόρεια Αφρική και στα αραβικά εδάφη, με τη Συρία να τίθεται υπό την κυριαρχία της Γαλλίας, η Παλαιστίνη, το Ιράκ και η Υπεριορδανία υπό την κυριαρχία της Βρετανίας και μερικά αραβικά κράτη να κερδίζουν την ανεξαρτησία τους. Η Βρετανία, η Ελλάδα και η Ιταλία κέρδισαν εδάφη από την Τουρκία και μία διεθνής επιτροπή ανέλαβε την επιτήρηση των Δαρδανελίων και του Βοσπόρου. Το αποτέλεσμα της Συνθήκης ήταν να περιοριστεί η Τουρκία στην άγονη και ορεινή περιοχή της Ανατολίας (Μικρά Ασία). Οι τούρκοι εθνικιστές του Μουσταφά Κεμάλ απέρριψαν την Συνθήκη, εξεδίωξαν τους Έλληνες από την Μικρά Ασία και εκθρόνισαν τον Σουλτάνο ώστε να πραγματοποιήσουν τα εθνικά τους σχέδια. Τελικά, τον Ιούλιο του 1923, ο Κεμάλ και οι υποστηριχτές του υπέγραψαν μία νέα Συνθήκη με τους Συμμάχους, την Συνθήκη της Λοζάννης (βλέπε Συνδιάσκεψη της Λοζάννης).

Συντακτική Συνέλευση. Η συνέλευση συγκλήθηκε τον Ιανουάριο του 1918, μετά από καθολική ψηφοφορία και είχε σαν στόχο να δημιουργήσει το σύνταγμα της Ρωσίας. Οι Μπολσεβίκοι είχαν λάβει λιγότερο από το 25% των ψήφων. Η συνέλευση διαλύθηκε με διάταγμα την δεύτερη μέρα, αφού η ύπαρξή της έρχονταν σ' αντίθεση με τα Σοβιέτ.

Ταλουκντάρ. Οι επικεφαλείς των ταλούκς (διοικητικές ενότητες) στην Ινδία αποτελούμενες συνήθως από 200 μέχρι 600 χωριά. Ο Ταλουκντάρ ήταν υπεύθυνος για την επίβλεψη των μητρώων των χωραφιών και για την είσπραξη των φόρων.

Ταξική Πάλη ("Klassenkampen" group) (Δανία). Ιδρύθηκε κάτω από την επιρροή των Σουηδών και ασκούσε επιρροή κυρίως στους νέους σοσιαλιστές.

Τάσκα, Άντζελο. Ιταλός κομουνιστής ηγέτης. Συνδικαλιστής στο Τορίνο, εργάστηκε στενά με τον Γκράμσι, τον Τολιάτι και τον Τερατσίνι. Μετά το Συνέδριο του Λιβόρνο το 1921, ο Τάσκα μπήκε στο Κομουνιστικό Κόμμα Ιταλίας, αλλά διαγράφτηκε το 1929 λίγους μήνες αφότου έφυγε από τη Σοβιετική Ένωση, όπου και ζούσε εξόριστος. Μετά εγκαταστάθηκε στο Παρίσι και έγινε συντάκτης για ζητήματα εξωτερικής πολιτικής, της καθημερινής εφημερίδας του Σοσιαλιστικού Κόμματος Γαλλίας "Le Populaire". Έγραψε το βιβλίο «Η Γέννηση του Φασισμού», με το ψευδώνυμο Α. Ρόσι και μετά τον πόλεμο έγραψε εργασίες για την

κομουνιστική πολιτική κατά τη διάρκεια του 2ου Παγκοσμίου Πολέμου.

Τεϊλορισμός. Μία μέθοδος επιστημονικής οργάνωσης της παραγωγής που αναπτύχθηκε από τον Τέιλορ στις ΗΠΑ και που οδηγεί «στην μετατροπή του εργάτη-τεχνίτη σε ρομπότ ώστε να είναι τμήμα της μηχανής του».

Τερατσίνι, Ουμπέρτο. Ιταλός κομουνιστής. Φυλακίστηκε από τον Μουσολίνι από το 1926 μέχρι το 1943, και μετά την απελευθέρωση έγινε Πρόεδρος της Εθνοσυνέλευσης (1947). Στην συνέχεια έγινε πρόεδρος της κομουνιστικής ομάδας στη Γερουσία.

Τζενάρι, Ετζίντιο (1876-1942). Μέλος της αριστερής τάσης του Ιταλικού Σοσιαλιστικού Κόμματος πριν το 1ο Π. Π. Έγινε γραμματέας του το 1918. Μετά την διάσπαση του κόμματος στο Συνέδριο του Λιβόρνο, εντάχθηκε στο Ιταλικό Κομουνιστικό Κόμμα και έγινε μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του. Την ίδια χρονιά εκλέχθηκε βουλευτής. Στο 3ο Συνέδριο της Κ.Δ. εκλέχθηκε στο προεδρείο της Εκτελεστικής Επιτροπής της Κ.Δ. Στα μέσα της δεκαετίας του '30 λόγω μακρόχρονης ασθένειας αναγκάστηκε να εγκαταλείψει την πολιτική δραστηριότητα. Εγκαταστάθηκε στην ΕΣΣΔ όπου και απεβίωσε.

Τζιολίτι, Τζιοβάνι (1842-1928). Ιταλός πρωθυπουργός πριν την άνοδο του Μουσολίνι.

Τζόνσον, Τόμας. Ηγέτης του Εργατικού Κόμματος Ιρλανδίας.

Τιργκό, Ανν Ρομπέρτ ντε (1727-1781). Μεταρρυθμιστής γάλλος υπουργός του Λουδοβίκου 15ου. Αποπέμφθηκε το 1776 σαν αποτέλεσμα της πίεσης των αντιδραστικών.

Τομά, Αλμπέρ (1878-1932). Γάλλος σοσιαλιστής της ακραίας δεξιάς τάσης, ο οποίος θεωρούσε ότι το σοσιαλιστικό κίνημα έπρεπε να επιλέξει μεταξύ «του Ουίλσον και του Λένιν». Ως μέλος της κυβέρνησης του πολέμου (1914-18), στάλθηκε στην Ρωσία το 1917 για να εξασφαλίσει την παραμονή της προσωρινής κυβέρνησης στον πόλεμο. Αργότερα έγινε πρόεδρος του Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας.

Τόμαν, Καρλ (1887-1945). Αυστριακός κομουνιστής. Τρεϊντγιουνιστής πριν το πόλεμο, πιάστηκε αιχμάλωτος πολέμου στην Ρωσία και το 1917 έγινε κομουνιστής. Ήταν πρόεδρος της επιτροπής κομουνιστών αιχμαλώτων πολέμου και το 1918 βοήθησε στην ίδρυση του Κομουνιστικού Κόμματος, ηγούμενος του συνδικαλιστικού του τμήματος. Από το 1924 μέχρι το 1929 ενεπλάκη στις σφοδρές φραξιονιστικές διαμάχες. Εν συνεχεία έζησε στην Ρωσία μέχρι το 1931 οπότε και διαφώνησε με τον κομουνισμό και μπήκε στο Σοσιαλιστικό Κόμμα Αυστρίας. Με την καταστολή της Αριστεράς και το τέλος της κοινοβουλευτικής κυβέρνησης το 1934, παραιτήθηκε από το Σοσιαλιστικό Κόμμα και υπό την κυριαρχία των Ναζί έγινε δήμαρχος μιας μικρής πόλης. Εκτελέστηκε από τα ρωσικά στρατεύματα το 1945.

Τόμας, Τζέιμς Χένρι (1874-1949). Αγγλος συνδικαλιστής ηγέτης και πολιτικός της δεξιάς τάσης του Εργατικού Κόμματος. Ήταν ένθερμος υποστηριχτής του πολέμου. Έγινε γενικός γραμματέας του Εθνικού Συνδικάτου Σιδηροδρομικών το 1917, και έπαιξε αποφασιστικό ρόλο στη διάλυση της «Τριπλής Συμμαχίας» το 1921 αρνούμενος να υποστηρίξει τους ανθρακωρύχους. Ήταν υπουργός Αποικιών στην πρώτη κυβέρνηση του Μακ Ντόναλντ και έπαιξε καθοριστικό ρόλο στο σπάσιμο της γενικής απεργίας το 1926. Στην συνέχεια αποδείχθηκε ο πιο πιστός υποστηριχτής του Μακ Ντόναλντ μέσα στην Εθνική Κυβέρνηση. Υπηρέτησε ξανά σαν υπουργός Αποικιών στην κυβέρνηση Μπάλντγουιν, και αποσύρθηκε από τον δημόσιο βίο όταν το 1936 ενεπλάκη σε ένα σκάνδαλο διαρροής κρατικών μυστικών για τον προϋπολογισμό.

Τομάσι, Ζοζέφ (1886-1926). Γάλλος επαναστάτης αναρχοσυνδικαλιστής, ο οποίος έγινε κομουνιστής. Μαζί με τον Άλφρεντ Ροσμέρ, ήταν αντιπρόσωπος του "Centre Syndicalist Rivolutionnaire" στο ιδρυτικό συνέδριο της Κόκκινης Διεθνούς των Εργατικών Συνδικάτων [δες Κόκκινα Συνδικάτα]. Το 1924 η γαλλική υπηρεσία αντικατασκοπίας άρχισε να τον

υποπτεύεται ότι είχε δώσει πολλές στρατιωτικές πληροφορίες στην Σοβιετική Ένωση και για αυτό εγκατέλειψε αιφνιδιαστικά τη Γαλλία και πήγε στην Μόσχα όπου πέθανε μετά από 2 χρόνια.

Τομάτζικ, Ζοζέφ. Αυστριακός ηγέτης συνδικάτου.

Τουκουάγιενς. Κινεζικός όρος για τους πολέμαρχους.

Τουράτι, Φίλιππο (1857-1932). Ιταλός σοσιαλιστής της δεξιάς τάσης και καθαρόαιμος αντιπρόσωπος του ρεφορμισμού. Ψήφισε κατά των πολεμικών δαπανών, αλλά υποστήριξε τον πόλεμο μετά την ήττα των Ιταλών στο Καπορέτο. Σαν ακραίος αντικομουνιστής προτιμούσε πάντα την συμμαχία με τους φιλελεύθερους. Έφυγε από το Σοσιαλιστικό Κόμμα το 1922 και σχημάτισε το Ενωμένο Σοσιαλιστικό Κόμμα πάνω σ' ένα ρεφορμιστικό πρόγραμμα. Δραπέτευσε στην Κορσική το 1926 και πέθανε στο Παρίσι.

Τουσάρ, Βλαστιμίλ. Τσέχος σοσιαλδημοκράτης. Πρωθυπουργός της κυβέρνησης συνασπισμού από τον Ιούλη του 1919 μέχρι τον Σεπτέμβρη του 1920. Νομοθέτησε αρκετές μεταρρυθμίσεις.

Τρέβες, Κλαούντιο (1869-1933). Ιταλοεβραίος ρεφορμιστής ηγέτης και συνεργάτης του Τουράτι. Έπαιξε σημαντικό ρόλο στη διάσπαση που έγινε στο Σοσιαλιστικό Κόμμα Ιταλίας μετά την αποχώρηση των Κομουνιστών. Στην συνέχεια μετανάστευσε.

Τρέιν, Αλμπέρτ (1889-1971). Εντάχθηκε στο Σοσιαλιστικό Κόμμα Γαλλίας το 1912. Έγινε μέλος της Επιτροπής για την 3η Διεθνή καθώς και βοηθός γραμματέα του Εθνικού Συνδικάτου Εκπαιδευτικών το 1919. Ένας από τους ιδρυτές του Κομουνιστικού Κόμματος Γαλλίας το 1920. Εξελέγη στην Εκτελεστική Επιτροπή της Κομουνιστικής Διεθνούς το 1924. Ήταν υποστηριχτής του Ζινόβιεφ και διαγράφηκε από το Κομουνιστικό Κόμμα Γαλλίας το 1928. Μέλος της Αριστερής Αντιπολίτευσης το 1931-32. Το 1934 και το 1937 έγινε μέλος του Σοσιαλιστικού Κόμματος Γαλλίας και δημιούργησε μία μικρή συνδικαλιστική ομάδα.

Τριμπιουνιστές. Πήραν το όνομά τους από την εφημερίδα "De Tribune", η οποία στην αρχή ήταν επηρεασμένη από την ρώσικη επανάσταση του 1905. Εκδότες της εφημερίδας ήταν οι ηγέτες της αριστερής τάσης του Σοσιαλδημοκρατικού Εργατικού Κόμματος Γερμανίας: Ντέιβιντ Βίνκουπ, Χέρμαν Γκόρτερ, Ενριέτ Ρόλαντ-Χόιστ και Άντον Πάνεκουκ. Όταν οι Τριμπιουνιστές διαγράφηκαν από το κόμμα στο συνέδριο του 1908, σχημάτισαν το Ανεξάρτητο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα, το οποίο, αν και ποτέ δεν ήταν μεγάλο, συνεργάστηκε με τον Λένιν στην Αριστερά του Τσίμερβαλντ και αποτέλεσε τον πυρήνα του Κομουνιστικού Κόμματος Γερμανίας το 1918. Οι «ακροαριστερές» τους πολιτικές - παρεμφερείς με αυτές του Κομουνιστικού Κόμματος Εργατών Γερμανίας (KAPD) - επικρίθηκαν από τον Λένιν στο βιβλίο του: «Αριστερισμός, η παιδική ασθένεια του κομουνισμού». Ο Βίνκουπ παρέμεινε στο Κομουνιστικό Κόμμα αλλά ο Γκόρτερ μαζί με τον Πάνεκουκ το εγκατέλειψαν το 1921.

Τριπλή Συμμαχία. Η συμμαχία μεταξύ των βρετανικών συνδικάτων των ανθρακωρύχων, των σιδηροδρομικών και των εργαζομένων στις μεταφορές. Δημιουργήθηκε το 1914 κατά τη διάρκεια μιας γενικευμένης εργατικής εξέγερσης εναντίον των εργοδοτών. Το Μάρτιο του 1921, όταν η βρετανική κυβέρνηση έθεσε τέλος στον έλεγχο των ανθρακωρυχείων που είχε επιβάλλει κατά την διάρκεια του πολέμου, οι ιδιοκτήτες των ανθρακωρυχείων περιέκοψαν αμέσως τους μισθούς των ανθρακωρύχων. Όταν αυτοί αντέδρασαν, οι εργοδότες κήρυξαν λοκ-άουτ και εμπόδισαν την είσοδο των ανθρακωρύχων στα ανθρακωρυχεία. Οι ανθρακωρύχοι κάλεσαν σε γενική απεργία και η κυβέρνηση σχημάτισε την αντεπαναστατική, μικροαστική Δύναμη Άμυνας. Η ανεργία στην χώρα είχε ήδη εκτοξευθεί πάνω από το όριο του ενός εκατομμυρίου και υπήρχε γενική ανησυχία σε όλη τη βιομηχανία. Παρ' όλα αυτά, τα συνδικάτα των σιδηροδρομικών και των εργαζομένων στις μεταφορές δεν προχώ-

ρησαν σε απεργία και έτσι δεν μπόρεσαν να βοηθήσουν τους ανθρακωρύχους. Τη «Μαύρη Παρασκευή», στις 15 Απρίλη του 1921, η Τριπλή Συμμαχία έσπασε. Μέχρι το τέλος του Ιούνη, οι ανθρακωρύχοι είχαν αποδεχθεί την ήττα τους.

Τροέλστρα, Πήτερ Ζέλες (1860-1932). Ηγέτης της γερμανικής σοσιαλδημοκρατίας. Κινήθηκε προς τα δεξιά μετά τη διάσπαση των Τριμπιουνιστών και υποστήριξε την πολιτική «εθνικής αυτοάμυνας».

Τσακχάγια, Μίκχα (1865-1950). Γεωργιανός κομουνιστής. Παλιός ηγέτης του μπολσεβικισμού στην Γεωργία, δρούσε σαν επαναστάτης από το 1880 και εντάχθηκε στο Σοσιαλδημοκρατικό Εργατικό Κόμμα Ρωσίας (RSDLP) από την ίδρυσή του. Το 1907, μετά από πολλές συλλήψεις και απελάσεις, μετανάστευσε στην Ελβετία. Το 1917, επέστρεψε στην Ρωσία με τον Λένιν. Μετά το 1917 ήταν ηγετική φυσιογνωμία του Κομουνιστικού Κόμματος Γεωργίας μέχρι το θάνατό του.

Τσάνγκ Τσουσί (1873-1928). Στρατηγός και πολέμαρχος της Μαντζουρίας.

Τσιτσέριν, Γεώργιος Βασιλίεβιτς (1872-1936). Το 1905, παραιτούμενος από το διπλωματικό σώμα, γράφτηκε στο RSDLP. Το 1907 έγινε γραμματέας του Κεντρικού Γραφείου του εξωτερικού και μετά την εκτόπισή του από την Γερμανία, πήγε στο Παρίσι και εν συνεχεία στην Αγγλία όπου έμεινε σχεδόν σ' όλη την διάρκεια του 1ου Π. Π. Διεθνιστής κατά την διάρκεια του πολέμου, όταν επέστρεψε στην Ρωσία τον Γενάρη του 1918, έγινε μέλος του RCP (B) («Κομουνιστικό Κόμμα Ρωσίας (Μπολσεβίκοι)») και έγινε Επίτροπος των Εξωτερικών Υποθέσεων. Ο Λένιν του εμπιστεύθηκε την προετοιμασία του πρώτου συνεδρίου της 3ης Διεθνούς. Το 1930, λόγω της κλονισμένης υγείας του παραιτήθηκε από κάθε πολιτική δραστηριότητα.

Τσχέιζε. Μενσεβίκος βουλευτής. Ήταν ο πρώτος πρόεδρος του Σοβιέτ της Πετρούπολης.

Φερέ, Πωλ (1878-1960). Γραμματέας του Γαλλικού Σοσιαλιστικού Κόμματος (SFIO) από το Συνέδριο της Τουρ μέχρι το 1939. Φανατικός αντικομουνιστής και αντισοβιετικός, εφάρμοσε σιδερένια πυγμή πάνω στον κομματικό μηχανισμό για να διαγραφούν οι αριστεροί. Κράτησε πασιφιστική στάση κατά την δεκαετία του '30 και υποστήριξε την Συμφωνία του Μονάχου. Μετά το 1940 έγινε συνεργάτης των Γερμανών.

Φλιν, Έντουαρντ Λίντγκρεν. Παλιός αριστερός από την Νέα Υόρκη που ήταν μέλος της ιδρυτικής επιτροπής του Κομουνιστικού Εργατικού Κόμματος. Στάλθηκε στο 2ο Συνέδριο της Κομιντέρν για να ανακοινώσει ότι μετά την αναχώρηση από τις ΗΠΑ των αντιπροσώπων για το συνέδριο, είχε δημιουργηθεί ένα Ενοποιημένο Κ.Κ. και έτσι απαίτησε (χωρίς να εισακουσθεί) να καθαιρεθούν από αντιπρόσωποι οι Ριντ και Φράινα αφού αντιπροσώπευαν κόμματα που δεν υπήρχαν πλέον.

Φράινα, Λουίς (1894-1953). Αμερικάνος κομουνιστής. Μέλος του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος του Ντε Λεόν από το 1909 μέχρι το 1914. Ηγέτης του Κομουνιστικού Κόμματος από την ίδρυσή του το 1919. Πριν φύγει για το 2ο Συνέδριο της Κ.Δ. κατηγορήθηκε ότι ήταν πράκτορας της αστυνομίας, από έναν αληθινό πράκτορα, τον Νοσοβίτσκι, που τον είχε συνοδεύσει στην Ευρώπη. Το Συνέδριο εξέτασε τις κατηγορίες και τον απάλλαξε από κάθε υπόνοια. Στάλθηκε από την Κ.Δ. στο Μεξικό, το 1921, αλλά εκεί αφού εγκατέλειψε την δουλειά του, έκοψε τους δεσμούς του με την Κομιντέρν τον επόμενο χρόνο. Αργότερα έγινε γνωστός, σαν οικονομολόγος, με το όνομα Λιούις Κόρεϊ αλλά παρόλα αυτά υπέφερε για το κομουνιστικό παρελθόν του από το «κυνήγι μαγισσών» του Μακάρθουρ.

Φράις, Τζάκομπ (1883-1956). Πριν τον πόλεμο ήταν μέλος της αριστερής τάσης του LPP (Νορβηγικό Κομουνιστικό Κόμμα). Το 1919 δούλεψε για την Κομιντέρν στην Μόσχα αλλά το 1923 συμπαρατάχθηκε με την δεξιά πλειοψηφία του κόμματος που έσπασε από

την Κομιντέρν. Παρόλα αυτά το 1928 εντάχθηκε στο Κομουνιστικό Κόμμα και αργότερα ξαναπήγε στην Μόσχα για να συνεχίσει την δουλειά του στην Κομιντέρν. Το 1936 αντιτάχθηκε στις σταλινικές Δίκες της Μόσχας και επανεντάχθηκε στο Νορβηγικό Κόμμα Εργατών στην αριστερή του τάση. Μετά τον πόλεμο έγινε ένας αγωνίστηκε εναντίον της ένταξης της Νορβηγίας στο ΝΑΤΟ.

Φρέλιχ, Πάουλ (1884-1953). Ιδρυτής του ΚΚ Γερμανίας (KPD) και υποστηρικτής του Μπράντλερ. Αργότερα ηγέτης του SAP (Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα) που δημιουργήθηκε το 1931 από τους αριστερούς που διαγράφηκαν από το SPI και από την ομάδα των Δεξιών Κομουνιστών KPO (δες Μπράντλερ). Μετανάστευσε το 1933 και έγραψε πολλά βιβλία, (μεταξύ άλλων και μια βιογραφία της Ρόζας Λούξεμπουργκ). Πέθανε στην Δυτική Γερμανία το 1953.

Φροσάρ, Λουί Όσκαρ (1889-1964). Γάλλος Σοσιαλιστής. Έγινε μέλος του Σοσιαλιστικού Κόμματος από την ίδρυσή του το 1905. Κατά την διάρκεια του πολέμου ήταν κεντριστής. Το 1918 έγινε γραμματέας του κόμματος. Μετά το 2ο Συνέδριο της Κ.Δ. υποστήριξε την είσοδο του κόμματος στην Κ.Δ. και έγινε γραμματέας του Κομουνιστικού Κόμματος όταν ιδρύθηκε. Κατά την διάρκεια του 1922-1923 ήρθε σε σύγκρουση με την Κ.Δ. και παραιτήθηκε από το Κομουνιστικό Κόμμα. Επανεντάχθηκε σαν μετριοπαθής στο Σοσιαλιστικό Κόμμα το 1924 και το εγκατέλειψε το 1935. Διορίστηκε σε διάφορες θέσεις τόσο στην κυβέρνηση του Λαϊκού Μετώπου όσο και στην πρώτη κυβέρνηση του στρατηγού Πεταίν. Το 1944 κατηγορήθηκε σαν συνεργάτης των Ναζί αλλά αθωώθηκε.

Χάινε, Τσαρλς. ένας από τους αρχικούς ηγέτες του Γαλλικού Κομουνιστικού Κόμματος και ένας από τους κύριους οργανωτές της "Seine Federation". Ανήκε στην υπεραριστερή τάση του κόμματος και εκδιώχθηκε για απειθαρχία μετά το 4ο Συνέδριο της Κομιντέρν.

Χάιντμαν, Ανρί Μάγιερς (1842-1921). Ένας απ' αυτούς που διέδωσαν τα έργα του Μαρξ στην Βρετανία. Οργανωτής της Σοσιαλδημοκρατικής Ομοσπονδίας. Υπήρξε θερμός «σοσιαλπατριώτης» το 1914.

Χαλιφάτο. Ήταν η επικράτεια των χαλίφηδων δηλαδή των ηγετών του Ισλάμ που είχαν ως αποστολή την υπεράσπιση της θρησκευτικής όσο και της κοσμικής κληρονομιάς του Ισλάμ. Ο τελευταίος χαλίφης εκτελέστηκε το 1256. Στα τέλη του 19ου αιώνα, ο σουλτάνος Αμπντούλ Χαμίτ II της Τουρκίας θέλησε να αναβιώσει την ισχύ του Σουλτάνου χρησιμοποιώντας το θεσμό του χαλιφάτου. Αυτό τον οδήγησε να υποστηρίξει το κίνημα που είναι γνωστό ως Πανισλαμισμός. Το Χαλιφάτο διαλύθηκε το 1924 από τον Μουσταφά Κεμάλ.

Χαν. Ασιάτες άρχοντες ή πρίγκιπες.

Χέλρσινγκ, Όττο. Πολιτικός του SPD. Σαν επικεφαλής της Πρωσικής κυβέρνησης έστειλε την αστυνομία, τον Μάρτιο του 1921, να καταλάβει την περιοχή των ορυχείων γύρω από την Χάλε, προκαλώντας μια εξέγερση από το KPD (δες Μέρες του Μαρτίου).

Χελτζ, Μαξ. Γερμανός κομουνιστής εργάτης. Αρχικά μέλος του USPD και αργότερα του KPD (ΚΚ Γερμανίας). Εν συνεχεία εντάχθηκε στο KAPD ενώ ταυτόχρονα είχε οργανώσει και τις δικές του ένοπλες ομάδες που δρούσαν όπως ο Ρομπέν των Δασών. Ήταν δημοφιλής μεταξύ των ριζοσπαστικοποιημένων εργατών. Συνελήφθη μετά τις Μέρες του Μαρτίου κατά την διάρκεια των οποίων καθοδήγησε τις συγκρούσεις (είχε επικηρυχθεί για 30.000 μάρκα). Καταδικάστηκε σε ισόβια και απελευθερώθηκε μόνο μετά από μια μεγάλη καμπάνια διαμαρτυρίας. Με πρόταση του KPD στάλθηκε στην Ρωσία όπου τελικά εξοντώθηκε την εποχή των σταλινικών διώξεων.

Χέντερσον, Άρθουρ (1863-1935). Δεξιών τάσεων μέλος των Εργατικών. Συνδικαλιστής, ήρθε σε ρήξη με το Φιλελεύθερο Κόμμα το 1895 και έγινε βουλευτής των Εργατικών. Υπερπατριώτης το 1914 μπήκε στην κυβέρνηση του Ασκουηθ. Στάλθηκε στην Ρωσία το

1917 για να εξασφαλίσει από την Προσωρινή Κυβέρνηση την παραμονή της Ρωσίας στον πόλεμο. Ήταν μέλος των κυβερνήσεων των Εργατικών το 1924 και το 1929. Αντιτάχθηκε στην αποπομπή του Μακ Ντόναλντ όταν ο τελευταίος αποφάσισε να σχηματίσει Κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας με τους Συντηρητικούς και τους Φιλελεύθερους το 1931.

Χέρτζοκ, Τζάκομπ (1892-1931). Ηγετικό στέλεχος του Ελβετικής Σοσιαλιστικής Νεολαίας το 1914. Εκδιώχθηκε από το Σοσιαλιστικό Κόμμα για την επαναστατική του πολιτική και δημιούργησε την κομουνιστική ομάδα Forderung. Συμμετείχε στο Ελβετικό Κομουνιστικό Κόμμα από την ίδρυσή του.

Χίλκετ, Μόρις (1869-1933). Ένας από τους ιδρυτές του Αμερικάνικου Σοσιαλιστικού Κόμματος και από τους πιο γνωστούς ηγέτες της δεξιάς τάσης του.

Χίλφερτινγκ, Ρούντολφ (1877-1941). Ένας από τους ηγέτες της γερμανικής Σοσιαλδημοκρατίας πριν τον πόλεμο και ο συγγραφέας της πρωτοποριακής εργασίας για τον ιμπεριαλισμό «Το χρηματιστικό κεφάλαιο». Ειρηνιστής κατά την διάρκεια του πολέμου έγινε κατόπιν ο ηγέτης του Ανεξάρτητου Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος (USPD). Επέστρεψε στην 2η Διεθνή και χρημάτισε υπουργός οικονομικών στην κυβέρνηση του Στρέσεμαν (1923) και στην κυβέρνηση του Μούλερ (1928). Το 1933 διέφυγε στην Γαλλία. Η κυβέρνηση του Πεταίν τον παρέδωσε στην Γκεστάπο το 1940 και πέθανε μετά από λίγο καιρό σε γερμανική φυλακή.

Χοεντσόλερν. Παλαιό γερμανικό πριγκιπάτο και λίκνο της ομώνυμης γερμανικής βασιλικής δυναστείας από το 1701 μέχρι το 1918.

Χόκλαντ, Καρλ Ζεθ (1884-1956). Ηγέτης του Σουηδικού Κομουνιστικού Κόμματος μετά την ίδρυσή του το 1921 (ύστερα από την διάσπαση του Αριστερού Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος). Πήρε μέρος στην Συνδιάσκεψη του Τσίμερβαλντ και παρακολούθησε το 1ο Συνέδριο της Κ.Δ. Διαφώνησε με την Κ.Δ. στην περίοδο του 5ου Συνεδρίου της και διαγράφτηκε το 1924. Αργότερα εντάχθηκε στο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα και έγινε κορυφαίο στέλεχος της αναγεννημένης 2ης Διεθνούς.

Χόρθι, ναύαρχος **Νικόλαος** (1868-1957). Ανακηρύχθηκε αντιβασιλέας μετά την ήττα της ουγγρικής επανάστασης το 1919 και εγκαθιδρύοντας μια αυταρχική διακυβέρνηση αποκατέστησε την παλιά κυρίαρχη τάξη. Προσπάθησε με ένα καθεστώς τρόμου και σκληρής καταπίεσης να εξαφανίσει κάθε ίχνος της σοσιαλιστικής και κομουνιστικής επανάστασης. Στον 2ο Π. Π. η Ουγγαρία συμμάχησε με την ναζιστική Γερμανία εναντίον της Ρωσίας και ο Χόρθι συνέχισε την καταπίεση στην χώρα σχεδόν μέχρι το τέλος του πολέμου.

Χούμπερτ-Ντροζ, Τζούλιους (1891-1971). Προτεστάντης ιερέας, ήταν ειρηνιστής το 1914 και φυλακίστηκε για την αντίθεσή του στον πόλεμο. Εντάχθηκε στο Σοσιαλιστικό Κόμμα Ελβετίας και υποστήριξε την αριστερή του τάση. Το 1917 έγινε μέλος του Κομουνιστικού Κόμματος Ελβετίας. Κατά την διάρκεια της δεκαετίας του '20 ήταν ηγετικό στέλεχος της Κ.Δ. αλλά απομακρύνθηκε μετά την πτώση του Μπουχάριν. Το 1929 έκανε «αυτοκριτική» και αποκαταστάθηκε στην ηγεσία της σαν γνήσιος σταλινικός. Το 1931-41 συνδέθηκε με την παράνομη γερμανική οργάνωση «Rote Kapelle». Το 1941 αποπέμφθηκε από την ηγεσία του Κ.Κ. και το 1943 διαγράφηκε από το κόμμα. Εντάχθηκε στο Ελβετικό Σοσιαλιστικό Κόμμα και έγινε γραμματέας του την περίοδο 1947-48.

Χόφμαν, Μαξ (1869-1927). Στρατηγός στον στρατό του Κάιζερ. Το Νοέμβριο του 1917, ηγήθηκε της γερμανικής αντιπροσωπίας στις διαπραγματεύσεις του Μπρέστ Λιτόφσκ. Το Φεβρουάριο του 1918 αντιτάχθηκε στην εκεχειρία με την Ρωσία και διέταξε τα στρατεύματά του να εισβάλουν στην Ρωσία και στην Ουκρανία. Μετά τον πόλεμο ήταν ηγέτης των αντικομουνιστών και των φιλομοναρχικών.

Από τις εκδόσεις ΕργατικήΠάλη
Κυκλοφορούν:

1. ***Εισαγωγή στον Μαρξισμό,*** Ερνέστ Μαντέλ, Αθήνα 2001.
2. ***Αντιπολεμικά Κείμενα,*** Ν. Λένιν, Γ Ζηνόβιεφ, Λ. Τρότσκι, Αθήνα 2002.
3. ***Η Θέση του Μαρξισμού στην Ιστορία,*** Ερνέστ Μαντέλ, Αθήνα 2002.
4. ***Τα Μακρά Κύματα της Καπιταλιστικής Εξέλιξης,*** Ερνέστ Μαντέλ, Αθήνα 2003
5. ***Δημοκρατική ή Σοσιαλιστική Επανάσταση στην Ελλάδα,*** Π. Πουλιόπουλος, Αθήνα 2003.
6. *Η 4η Διεθνής: Συμβολή στην Ιστορία του Τροτσκιστικού Κινήματος,* Πιέρ Φράνκ, Αθήνα 2003
   Οι Λόγοι για την Ίδρυση της 4ης Διεθνούς και γιατί παραμένουν βάσιμοι σήμερα, Ερνέστ Μαντέλ, Αθήνα 2003.
7. ***Η Θανάσιμη Αγωνία του Καπιταλισμού και τα Καθήκοντα της 4 Διεθνούς (Μεταβατικό Πρόγραμμα),*** Λ. Τρότσκι, Αθήνα 2003.
8. ***Αθλητισμός, Κουλτούρα και Καταπίεση,*** Φρασνουά Καντερέ, Πιέρ Λακιγιομί, Ζινέτ Μπερτό, Ζαν-Μαρί Μπρομ, Αθήνα 2004.
9. ***Η 4η Διεθνής και ο Πόλεμος,*** Λ. Τρότσκι, Αθήνα 2004.
10. ***Εισαγωγή στην Πολιτική Οικονομία,*** Πιέρ Σαλαμά, Ζακ Βαλιέ, Αθήνα 2004.
11. ***Ύστερος Καπιταλισμός.*** Ερνέστ Μαντέλ, Αθήνα 2004.
12. ***Αριστερή Αντιπολίτευση και 4η Διεθνής στην Ελλάδα.*** Αθήνα 2005.
13. ***Κυπριακό: Από τον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα στο σχέδιο Ανάν.*** Αθήνα 2005.
14. ***Για το Επαναστατικό Κόμμα.*** Ερνέστ Μαντέλ, Αθήνα 2005.
15. ***Μάης του '68.*** Π Σίηλ-Μ Μακκόνβιλ, Π Φράνκ-Ε Μαντέλ, Α Κριβίν-Ν-Μπενσαΐντ, Αθήνα 2005
16. ***Δικαίωμα στην Τεμπελιά.*** Πωλ Λαφάργκ, Αθήνα 2005
17. ***Τρότσκι,*** Ερνέστ Μαντέλ, Αθήνα 2005
18. ***Το Μεγάλο Παιχνίδι,*** Λεοπόλντ Τρέπερ, Αθήνα 2006
19. ***Επανάσταση και Αντεπανάσταση στην Ισπανία,*** Φέλιξ Μόροου, Αθήνα 2006
20. ***Μάης '36, Η Εξέγερση της Θεσσαλονίκης,*** Εργατική Πρωτοπορία, Εργατικό Μέτωπο, Αθήνα 2006
21. ***Φοιτητές, διανοούμενοι και πάλη των τάξεων,*** Ερνέστ Μαντέλ, Αθήνα 2006

22. ***Εξόριστη στη Σιβηρία.*** Μαργκατέτε Νόυμαν, Αθήνα 2007
23. ***Η Μαρξιστική Θεωρία για την Αλλοτρίωση,*** Ερνέστ Μαντέλ-Τζορτ Νόβακ, Αθήνα 2007
24. ***Το Νόημα του 2ου Παγκοσμίου Πολέμου,*** Ερνέστ Μαντέλ Αθήνα 2007
25. ***Το Γυναικείο Ζήτημα,*** Λ. Τρότρκι-Αποφάσεις της 4ης Διεθνούς, Αθήνα 2007
26. ***Προβλήματα της καθημερινής ζωής,*** Λ. Τρότσκι Αθήνα 2007
27. ***Εισαγωγή στο Κεφάλαιο του Καρλ Μαρξ,,*** Ερνεστ Μαντέλ Αθήνα 2007
28. ***Νεολαία και Επανάσταση,*** Μισέλ Φιλντ-Ζν Μαρί Μπρομ Ανήνα 2007

Οι **Εκδόσεις Εργατική Πάλη** κυκλοφορούν για πρώτη φορά στην Ελλάδα σε ένα τόμο όλα τα κείμενα, αποφάσεις και υλικά των τεσσάρων πρώτων Συνεδρίων της Κομμουνιστικής (3ης) Διεθνούς. Το 1921 είχαν δημοσιευθεί από το ΣΕΚΕ (κομμουνιστικό) μόνο οι αποφάσεις του 2ου Συνεδρίου μαζί με το καταστατικό, ενώ αποσπάσματα από τ' άλλα συνέδρια δημοσιεύτηκαν σε περιοδικά και μικρές εκδόσεις. Μόνο μετά την Μεταπολίτευση εκδόθηκαν και τα τέσσερα συνέδρια, αλλά σε αραιά χρονικά διάστημα (το πρώτο συνέδριο εκδόθηκε το 1977 και το τέταρτο το 1987!), από διάφορες εκδόσεις, και κάθε συνέδριο σε ξεχωριστό τόμο. Σήμερα όλα είναι εξαντλημένα εδώ και πολλά χρόνια. Η συμβολή αυτών των εκδόσεων ήταν πολύ σημαντική για την γνωριμία με το θεωρητικό και πολικό έργο που ανέλαβε η Κομμουνιστική Διεθνής αμέσως μετά την ίδρυσή της.

Σ' εκείνες τις εκδόσεις υπήρχαν αρκετά μεταφραστικά λάθη, όπως και μερικές παραλήψεις, αρκετά σημαντικές, αποφάσεων και άλλων υλικών. Οι **Εκδόσεις Εργατική Πάλη**, στην παρούσα έκδοση διόρθωσαν όλες τις ελλείψεις, άλλαξαν την σειρά των κειμένων βάζοντας στην αρχή κάθε συνεδρίου τις σημαντικές αποφάσεις και επιπλέον πρόσθεσαν και ένα γλωσσάριο βιογραφικό και ιστορικό σημαντικών γεγονότων.

Η τοιχογραφία του εξώφυλου είναι του περίφημου Μεξικακού καλλιτέχνη Ντιέγκο Ριβέρα και απεικονίζει τον Λένιν και τον Τρότσκι μαζί με αντιπροσώπους της 3ς Διεθνούς απ' όλες τις φυλές και εθνότητες, να επιθεωρούν τον Κόκκινο Στρατό.